ARCANA COEL.
IN
GENESI
Pars IIda
Sectio I—VI.
1886—2750
VOL. II.

Arcana Cœlestia,

QUÆ IN

SCRIPTURA SACRA,

SEU

VERBO DOMINI

SUNT, DETECTA:

Sequuntur quæ in

GENESI

Hic quæ in

Capite Decimo Sexto:

Una cum Mirabilibus

Quæ visa sunt

In Mundo Spirituum, & Cœlo Angelorum.

I.

MDCCL.

MATTH. VI: 33.

Quærite primo Regnum Dei, & Justitiam ejus, & omnia adjicientur vobis.

PRÆFATIO.

IN Parte Prima *explicata ſunt Quindecim Capita Geneſeos, & dicta quæ in Senſu Interno continent, & ad quodlibet Caput adjuncta ſunt, quæ in Mundo Spirituum & Cœlo Angelorum, ex Divina Domini Miſericordia, videre & audire datum*; *nunc ſequitur* Pars Altera, *in qua ſimiliter ad quodlibet Caput adjungentur talia*; *ad Caput hoc* 16, de Viſionibus & Somniis, etiam Propheticis, quæ in Verbo. *Scio, quod pauci credituri ſint, quod aliquis poſſit videre illa, quæ in altera vita exiſtunt, & inde referre aliquid de Statu Animarum poſt mortem, quia pauci credunt Reſurrectionem, & quidem ex Eruditis pauciores quam ex Simplicibus*; *ore quidem dicunt, quia ſecundum Doctrinam fidei eſt, quod reſurrecturi, ſed uſque corde negant: imo etiam quidam aperte fatentur, quod tunc credituri, ſi aliquis ex mortuis reſurgeret, & illum viderent, audirent & tangerent*; *ſed ſi hoc fieret, pro ſingulis fieret, & uſque unuſquiſque talis, qui corde negat, non ſic perſuaderetur, ſed millia objectionum influerent, quæ in negativo obfirmarent ejus animum: quidam uſque dicunt, ſe credere quod reſurrecturi, ſed die Ultimi Judicii, de quo illam captarunt opinionem, quod tunc interitura omnia, quæ in Mundo aſpectabili, & quia illum Diem per tot ſæcula fruſtra expectaverunt, etiam in dubio ſunt*; *ſed quid per Ultimum Judicium, de quo in Verbo, intelligitur, ad*

 finem

finem Capitis sequentis XVII, *brevi, ex Divina Domini Misericordia, dicetur. Exinde constare potest, quales hodie in Orbe Christiano sunt; Sadducæi, de quibus apud* Matth. XXII. 22. *seq: negarunt aperte Resurrectionem, sed melius fecerunt, quam illi hodie, qui dicunt se non negare, quia, ut dictum, ex Doctrina fidei est, & tamen corde negant, sic ut dicant contra quod credunt, & credant contra quod dicunt: sed ne amplius confirment se in falsa illa opinione, ex Divina Domini Misericordia, datum est mihi, dum corpore sum in Mundo, spiritu esse in altera vita, nam homo est spiritus corpore amictus, & ibi loqui cum Animabus, quæ non diu post obitum resurrexerunt, imo cum fere omnibus illis, quos notos habui in vita corporis & mortui sunt, tum quotidie nunc per aliquot annos cum Spiritibus & Angelis, & videre ibi stupenda, quæ nusquam in alicujus ideam venerunt; & hoc absque omni fallacia: quia perplures dicunt, quod credituri, si aliquis ex altera vita ad eos veniat, videbitur nunc, num contra obfirmationem cordis, persuadeantur: hoc asseverare possum, quod qui in alteram vitam veniunt ex Orbe Christiano, omnium pessimi sint, odio habentes proximum, odio fidem, negantes Dominum, nam in altera vita corda loquuntur non ora, præter quod præ reliquis adulteri; & quia sic removeri incipit Cœlum ab illis qui intra Ecclesiam, constare potest, quod etiam pro certo scire datum, quod ultimum tempus instet.*

De Sensu Interno Verbi, quid sit & qualis, videantur quæ dicta & ostensa sunt in Parte Prima, n: 1 *ad* 5. 64. 65. 66. 167. 605. 920. 937. 1143. 1224. 1404. 1405. 1408. 1409. 1502 *fin:* 1540. 1659. 1756. *imprimis* 1767 *ad* 1777. & 1869 *ad* 1879. 1783. 1807. & *in hac Parte, n:* 1886 *ad* 1889 *incl.*

PARS SECUNDA.

LIBRI *GENESEOS*

CAPUT DECIMUM SEXTUM.

1886. IN hoc Capite de Hagare & Ismaele agitur; sed quid per Hagarem & Ismaelem repræsentatur & significatur in Sensu Interno, nemini adhuc notum est; nec notum esse potuit, quia huc usque putavit Orbis, etiam Eruditus, quod Historica Verbi non sint nisi historica, & nihil penitius involvant; & tametsi dixerunt, quod unaquævis jotha divinitus inspirata sit, usque per id nihil aliud intellexerunt, quam quod detecta sint, & quod aliquod dogmaticum applicabile ad doctrinam fidei inde possit deduci, & usui esse docentibus & discentibus, & quod ideo quia divinitus inspirata, vim Divinam habeant in mentibus, & præ omni alio historico operentur bonum. Sed historica in se spectata parum faciunt ad emendationem hominis, nec quicquam ad vitam æternam, nam in altera vita historica oblivioni dantur; quid enim ibi inde, si scirent de Hagare ancilla, quod data Abramo a Sarai, si de Ismaele, imo si scirent de Abramo; nihil præter quæ sunt Domini, & quæ a Domino, necessaria sunt animabus, ut intrent in Cœlum, & fruantur gaudio, hoc est, vita æterna; propter hæc est Verbum, & hæc sunt quæ in interioribus illius continentur.

1887.

1887. Inspiratio involvit, quod in singulis Verbi, tam in illius Historicis, quam in reliquis, sint cœlestia quæ amoris seu boni, & spiritualia quæ sunt fidei seu veri, ita Divina: quod enim a Domino inspiratur, hoc descendit ab Ipso, & quidem per Cœlum Angelicum, & sic per Mundum Spirituum, usque ad Hominem, apud quem sistitur quale est in litera; sed prorsus aliter est in prima sua origine; in Cœlo nusquam est aliquod historicum mundanum, sed omne est repræsentativum Divinorum, nec quicquam aliud ibi percipitur; ut quoque notum potest esse ex eo, quod ineffabilia sint, quæ ibi; quare nisi Historica sint Repræsentativa Divinorum, & sic cœlestia, nusquam possunt esse divinitus inspirata: quale est Verbum in Cœlis, hoc noscitur solum ex Sensu Interno, nam *Sensus Internus est Verbum Domini in Cœlis.*

1888. Quod Sensus literæ Verbi sit repræsentativus arcanorum Divinorum, & quod sit receptaculum & sic reconditorium cœlestium & spiritualium Domini, illustrare licet binis exemplis; uno quod per Davidem non intelligatur David sed Dominus; altero, quod Nomina nihil aliud significent quam res; consequenter reliqua. De Davide ita dicitur apud Ezechielem, "*Servus meus David Rex super eos, & Pastor unus erit omnibus illis: habitabunt super terra illi, & filii illorum, & filii filiorum illorum usque in æternum; & David servus meus Princeps illis in æternum,*" XXXVII. 24, 25. Et apud Hoscheam, "*Revertentur filii Israelis, & quærent Jehovam Deum suum, & Davidem Regem suum,*" III. 5. hæc a Prophetis illis scripta sunt post Davidis tempus, & tamen aperte dicitur, quod is erit Rex & Princeps illorum, ex quibus unicuique constare potest, quod per Davidem in sensu interno intelligatur Dominus; ita in cæteris locis, etiam in historicis, ubi David nominatur. Quod Nomina Regnorum, Regionum, Urbium, Virorum, significant res, constare potest evidenter apud Prophetas; pro exemplo sit solum hoc apud Esaiam, "*Sic dixit Dominus, Jehovih Zebaoth, ne timeas popule mi, habitator Zionis, ab Aschure; virga percutiet te, & baculum tollet super te in via Ægypti: excitabit super eum, Jehovah Zebaoth flagellum, juxta plagam Midianis, in petra Horeb, & baculum suum super mari, & tollet eum in via Ægypti: veniet contra Ajath; transibit in Migronem; ad Mischmath mandabit armis suis; transibunt Mabaram; Gibea diversorium nobis; trepidabit Chormah; Gibea Schaulis fugiet; intona voce tua filia Gallim; ausculta Lajisch; misera Anathoth; vagabitur Madmena; habitatores Gebim congregabunt se; adhuc dies est in Nob ad consistendum; agitabit* manum

manum ſuam mons filiæ Zionis; collis Hieroſolymæ ſuccidet implexa ſylvæ ferro; & Libanus per Magnificum cadet," x. 24, 26 ad 34. Hic ſunt pæne mera nomina, ex quibus non aliquis ſenſus prodiret, niſi nomina ſingula ſignificarent res; ſique nominibus iſtis inhæreret mens, nuſquam agnoſceretur quod Verbum Domini foret: ſed quis credet, quod omnia illa in ſenſu interno contineant arcana Cœli, & quod per illa deſcribatur ſtatus eorum, qui per ratiocinia ex ſcientificis intrare conantur in myſteria fidei, & quod per unumquodvis nomen aliquid ſpeciale illius ſtatus deſcribatur; tum quod ratiocinia illa diſcutiantur per cœleſtia amoris & ſpiritualia fidei, a Domino: quod per Aſchurem ſignificetur Ratiocinatio, de qua hic agitur, conſtare manifeſte poteſt ab illis, quæ de Aſchure oſtenſa ſunt, n: 119. 1186: & quod per Ægyptum Scientifica, ab illis quæ n: 1164, 1165, 1462, quæ videantur & examinentur, annon ita ſe habeat; ſimiliter ſe habet cum cæteris nominibus; & ſimiliter cum ſingulis vocibus.

1889. Similiter ſe habet in hoc Capite cum nominibus Abrami, Sarai, Hagaris & Iſmaelis; quæ autem illa involvunt, conſtare poteſt a Contentis, dein ab explicatione ſingulorum in ſequentibus; ſed talia ſunt, quæ non facile ad captum explicari poſſunt, agitur enim ſub illis de Rationali Domini, quomodo illud conceptum & natum, & quale fuit, antequam unitum Domini Interno, quod erat Jehovah: quod non facile ad captum explicabile ſit, cauſa eſt, quia hodie non ſcitur, quid Internus Homo, quid Interior, & quid Exterior; cum dicitur Rationale, aut Rationalis Homo, tunc aliqua idea habetur, at cum dicitur quod Rationale ſit medium inter Internum & Externum, hoc pauci ſi ulli capiunt: ſed uſque quia in ſenſu interno hic agitur de Rationali Homine apud Dominum, quomodo conceptus & natus ab Interni Hominis influxu in Externum, & hæc ſunt quæ Hiſtorica de Abramo, Hagare & Iſmaele involvunt, ne prorſus peregrina obveniant, quæ in explicatione ſequuntur, ſciendum, quod apud unumquemvis Hominem ſit Internus Homo, ſit Rationalis qui medius, & ſit Externus; & quod hi inter ſe diſtinctiſſimi ſint; de quibus videantur quæ prius dicta n: 978.

CAPUT

CAPUT XVI.

1. ET Sarai uxor Abrami non peperit illi; & ei ancilla Ægyptia, & nomen ejus Hagar.

2. Et dixit Sarai ad Abram, ecce quæso conclusit me JEHOVAH a pariendo, ingredere quæso ad ancillam meam, forte ædificabor ab ea; & auscultavit Abram voci Sarai.

3. Et accepit Sarai uxor Abrami Hagarem Ægyptiam ancillam suam, a fine decem annorum ab habitando Abram in terra Canaan, & dedit eam Abramo viro suo, illi in mulierem.

4. Et ingressus ad Hagarem, & concepit, & vidit quod conceperit, & vilis fuit Domina ejus in oculis ejus.

5. Et dixit Sarai ad Abram, injuria mea super te, ego dedi ancillam meam in sinum tuum, & vidit quod concepit, & vilis sum in oculis ejus, judicet JEHOVAH inter me & inter te.

6. Et dixit Abram ad Sarai, ecce ancilla tua in manu tuá, fac ei quod bonum in oculis tuis; & humiliavit eam Sarai, & fugit a facie ejus.

7. Et invenit eam Angelus JEHOVÆ ad fontem aquarum in deserto, ad fontem in via Schur.

8. Et dixit, Hagar ancilla Sarai, unde venis, & quo vadis; & dixit, a facie Sarai Dominæ meæ ego fugio.

9. Et dixit ei Angelus JEHOVÆ, revertere ad Dominam tuam, & humilia te sub manibus illius.

10. Et dixit ei Angelus JEHOVÆ, multiplicando multiplicabo semen tuum, & non numerabitur præ multitudine.

11. Et dixit ei Angelus JEHOVÆ, ecce tu gravida, & paries filium, & appellabis nomen ejus Iischmael, quia audivit JEHOVAH ad afflictionem tuam.

12. Et is erit onager homo, manus ejus in omnes, & manus omnium in eum, & contra facies omnium fratrum suorum habitabit.

13. Et vocavit nomen JEHOVÆ loquentis ad se, Tu DEUS videns me, quia dixit, num etiam hic vidi post videntem me.

14. Propterea vocavit fontem, fons Vivo videnti me, ecce inter Kadesch & inter Bared.

15. Et peperit Hagar Abramo filium, & vocavit Abram nomen filii sui, quem peperit Hagar, Iischmael.

16. Et Abram filius octoginta annorum & sex annorum, in pariendo Hagar Iischmaelem Abramo.

CONTENTA.

1890. AGitur in hoc Capite de primo Rationali apud Dominum, quod conceptum ab Interni Hominis influxu in affectionem scientiarum Externi: Internus Homo est Abram; affectio scientiarum Externi est ancilla Ægyptia Hagar; Rationale inde est Iischmael; quod quale fuit describitur, & dein Cap. XXI. quod expulsum domo, postquam Divinum Rationale Domini, repræsentatum per Isacum, natum est.

1891. Quod Domini Rationale primum juxta ordinem conceptum sit per influxum, seu conjunctionem Interni Hominis cum vita affectionis scientiarum, quæ Externi, vers. 1, 2, 3. Sed quia ab Externo homine, natura ejus talis fuit, quod vilipenderet verum intellectuale, vers. 4. Quare cogitavit Dominus de illo subjugando, vers. 5, 6, 7, 8, 9. Et quando subjugatum, quod Spirituale & cœleste fieret, vers. 10, 11. Describitur quale foret, si non subjugatum, vers. 12. Intuitio Domini ab Interiori suo Homine in causam, vers. 13, 14. Describitur sic Rationale quoad ejus quale; tum status Domini, cum ortum, vers. 15, 16.

SENSUS INTERNUS.

1892. VErs. 1. *Et Sarai uxor Abrami non peperit illi, & ei ancilla Ægyptia, & nomen ejus Hagar.* Sarai uxor Abrami non peperit illi, significat quod nondum Rationalis homo; Sarai est Verum adjunctum bono; Abram est Internus Homo Domini qui Jehovah: & ei ancilla Ægyptia, significat affectionem scientiarum: & nomen ejus Hagar, significat vitam hominis exterioris seu naturalis.

1893. Quod Sarai uxor Abrami non peperit illi, significet quod nondum rationalis homo, constabit a sequentibus, ubi de Isaco: sunt enim, ut dictum, apud unumquemvis hominem, Internus homo, Rationalis homo qui medius, & Externus qui proprie Naturalis homo dicitur; hi repræsentati sunt apud Dominum per Abrahamum, Isacum, & Jacobum, Internus homo per

Abrahamum, Rationalis per Isacum, & Naturalis per Jacobum: Internus Homo apud Dominum fuit Ipse Jehovah, nam conceptus est a Jehovah, quare Ipsum Patrem suum toties nominavit, & in Verbo dictus Unigenitus Dei, & solus Filius Dei. Rationalis homo non connascitur, sed solum facultas, ut homo fieri possit rationalis, ut cuique constare potest ex eo, quod infantes recens nati nulla ratione sint præditi, sed quod rationales fiant successu temporis mediis sensualibus externis & internis, sicut imbuuntur scientiis & cognitionibus: apud pueros quidem apparet Rationale, sed usque non est rationale, solum quoddam ejus initiamentum, quod noscitur ex eo quod Ratio sit apud adultos & senes. De Rationali homine apud Dominum in hoc Capite agitur; ipsum Rationale Divinum repræsentatur per Isacum, sed Rationale primum, antequam factum est Divinum, per Ismaelem, quare hic per quod Sarai uxor Abrami non peperit ei, significatur quod adhuc non Rationale Divinum: Dominus, sicut prius dictum, natus fuit sicut alius homo, & quoad illa quæ traxit a Maria matre fuit sicut alius homo, & quia Rationale formatur per scientifica & cognitiones, quæ per sensualia externa seu externi hominis intrant, inde Rationale Ipsius primum natum est sicut apud alium hominem, sed quia omnia quæ humana erant apud se propria potentia faceret Divina, ita quoque Rationale: Rationale Ipsius primum describitur in hoc Capite, tum quoque in Cap. XXI, ubi etiam de Hagare & Ismaele a vers. 4 ad 21 agitur, quod nempe hic expulsus sit, cum adolevit Isacus, per quem repræsentatur Rationale Divinum.

1894. Quod Sarai sit verum adjunctum bono, dictum & ostensum est prius n: 1468 & alibi; pariter quod Abram sit Internus Homo Domini, qui Jehovah. Quod Internus Homo Domini, qui Jehovah, dicatur Homo, causa est, quod nemo sit homo, quam solus Jehovah, nam Homo significat in suo genuino sensu illud Esse ex quo Homo; ipsum Esse, ex quo Homo, est Divinum, proinde Cœleste & spirituale, absque Divino Cœlesti & Spirituali nihil est humanum apud hominem, sed est animale quoddam, quale apud bestias: ex Jehovæ seu Domini Esse habet omnis homo quod sit homo, inde etiam appellatur homo; Cœleste, quod hominem facit, est ut amet Dominum, & amet proximum, sic est homo, quia imago Domini, & quia illud habet a Domino; alioquin est fera: quod Jehovah seu Dominus sit solus Homo, & quod ab Ipso habeant homines quod dicantur homines, tum quod unus sit magis homo quam alter, videatur n: 49. 288. 477. 565; & præterea constare potest ex eo, quod Jehovah, seu Dominus apparuerit Antiquissimæ Ecclesiæ patribus ut Homo, postea etiam Abrahamo, ut & Prophetis; quare etiam dignatus est Dominus, postquam nullus amplius homo in terra, seu nihil cœleste & spirituale amplius apud hominem, assumere naturam humanam per id quod natus sicut alius homo, & illam facere Divinam, sic etiam solus Homo: præterea universum Cœlum refert coram Domino imaginem hominis, quia Ipsum, inde Cœlum Maximus Homo appellatur, ex eo imprimis, quia Dominus ibi est omne in omnibus.

1895. Et ei ancilla Ægyptia, quod significet affectionem scientiarum, constat

constat ex significatione Ancillæ, & ex significatione Ægypti. Sarai, quæ hera seu domina, repræsentat & significat verum adjunctum bono, ut prius dictum; Verum adjunctum bono est verum intellectuale in genuino sensu; Verum autem rationale est infra illud, ita inferius, hoc nascitur a scientiis & cognitionibus vivificatis per affectionem eis correspondentem, quæ affectio, quia est exterioris hominis, servire debet Vero Intellectuali quod est apud Intimum, sicut ancilla heræ aut famula dominæ, quare illa affectio est quæ repræsentatur & significatur per ancillam Hagarem: hæc quomodo se habent, non ita ad captum dici potest, prius enim sciendum est, quid Verum Intellectuale in genuino sensu, tum quomodo nascitur rationale, quod nempe ab Interno homine ut patre, & ab Exteriori seu Naturali ut matre, absque conjunctione utriusque nusquam aliquid rationale existit: Rationale non nascitur a scientiis & cognitionibus, ut putatur, sed ab affectione scientiarum & cognitionum, ut constare solum potest ex eo, quod nusquam aliquis rationalis possit fieri, nisi aliquod jucundum seu affectio scientiarum & cognitionum aspiret; affectio est ipsa vita materna, & ipsum cœleste & spirituale in affectione est vita paterna, inde quantum affectionis, & qualis affectio, tantum rationalis, & taliter rationalis, fit homo; scientifica & cognitiones in se non sunt nisi res mortuæ seu causæ instrumentales, quæ per vitam affectionis vivificantur; hæc est conceptio Rationalis hominis apud unumquemvis. Quod fuerit ancilla Ægyptia, & hoc dicatur, causa est, quia Ægyptus significat scientias, ut ostensum prius n: 1164. 1165. 1186. 1462.

1896. Nomen ejus Hagar, quod significet vitam hominis exterioris seu naturalis, constare potest ab illis quæ dicta sunt, tam a significatione Hagaris, quod sit peregrina seu peregrinans; peregrini repræsentabant eos, qui instruerentur, & peregrinatio instructionem, tum vitæ instituta, ut ostensum prius n: 1463. Cum in Verbo dicitur, quod nomen ejus est, ut hic quod nomen ejus Hagar, significat quod nomen aliquod involvat quod observandum, nam nomine vocare est nosse qualis est, ut ostensum prius, n: 144. 145. 340: ne quidem vocula in Verbo est absque causa, & absque significatione rei alicujus in sensu interno.

1897. Vers: 2. *Et dixit Sarai ad Abram, ecce quæso conclusit me Jehovah a pariendo, ingredere quæso ad ancillam meam, forte ædificabor ab ea, & auscultavit Abram voci Sarai.* Dixit Sarai ad Abram, significat quod ita perceptum, ecce quæso conclusit me Jehovah a pariendo, significat statum antequam Interior seu Divinus rationalis homo natus: ingredere quæso ad ancillam meam, significat conjunctionem cum exteriori: forte ædificabor ab ea, significat sic nasci posse rationale: & auscultavit Abram voci Sarai, significat non aliter fieri potuisse.

1898. Quod dixit Sarai ad Abram, significet quod ita perceptum, constat ex significatione Sarai & Abrami, quod nempe Sarai sit Verum adjunctum Bono, & Abram Internus Homo; quare quod a Sarai Abramo dictum, in sensu interno non aliquam colloquutionem significare potest, sed perceptionem: perceptio Domini tunc fuit a Vero adjuncto Bono, quod Ipsi dictabat,

 quomodo

quomodo se res haberet: simile quoddam est apud hominem cœlestem, qui perceptionem accipit, est quoddam Verum adjunctum Bono quod dictat, postea est Bonum, ex quo seu per quod percipitur verum. Quod dicere in sensu interno significet percipere, videatur n: 1791. 1815. 1819. 1822.

1899. Ecce quæso conclusit me Jehovah a pariendo, quod significet statum antequam Interior seu Divinus Rationalis Homo natus, constat ab illis quæ prius de conceptione & nativitate Rationalis hominis dicta sunt, nempe quod Divinus Rationalis Homo Domini repræsentetur per Isacum, sed Rationalis homo primus, qui fieret Divinus, per Ismaelem; hæc ut repræsentarentur, tamdiu mansit Sarai sterilis, usque dum Ismael puer factus, de quo in Cap: XXI; quare hic dicitur, quod Jehovah concluserit illam a pariendo.

1900. Ingredere quæso ad ancillam meam, quod significet conjunctionem cum exteriori, constat quoque ab illis quæ prius dicta, quod nempe Rationale hominis concipiatur & gignatur ab Interno homine ut patre, & ab Exteriore ut matre; ipsa vita hominis est ab Interno homine, qui non communicationem habere potest cum Externo, nisi obscurissimam, priusquam formata sunt vasa recipientia, quæ sunt memoriæ, quod fit per cognitiones & scientias; influxus Interni hominis est in cognitiones & scientifica Exterioris, media affectione; antequam hæc sunt, interea quidem est communicatio, sed per solas affectiones, per quas regitur Externus, inde modo communissimi motus, & quidam appetitus, tum quædam cæcæ inclinationes, quales apparent apud infantes: sed vita hæc fit per gradus distinctior, sicut formantur vasa memoriæ per cognitiones, & vasa interioris memoriæ per rationalia; sicuti hæc vasa formantur, & in serie disponuntur, & quidem in tali, ut se mutuo spectent respective sicut consanguinitates & affinitates, seu sicut societates & familiæ, ita perficitur correspondentia Externi hominis cum Interno; & adhuc melius per rationalia, quæ intermedia sunt; sed usque non congruenter, nisi cognitiones, per quas illa formantur, sint veritates; Interni enim hominis cœlestia & spiritualia non correspondentiam sibi inveniunt, nisi in veritatibus; hæ in organicis utriusque memoriæ formis, sunt genuina vasa, quibus cœlestia amoris & spiritualia fidei possunt inaptari: tunc enim disponuntur a Domino secundum ideam & imaginem Societatum Cœli seu Regni Ipsius, adeo ut fiat homo in exigua forma Cœlum seu Regnum Domini, ut quoque mentes illorum qui in cœlestibus amoris & spiritualibus fidei sunt, in Verbo appellantur: sed hæc dicta sunt illis, qui profundius cogitare amant.

1901. Et forte ædificabor ab ea, quod significet sic nasci posse rationale, constare potest a significatione ædificari, cum prædicatur de generatione, ita absque explicatione. Per Sarai, ut dictum, significatur Verum Intellectuale quod sicut uxor adjunctum est Bono: Verum intellectuale, quod est apud intimum, est prorsus orbum, aut sicut improlis mater, quando nondum aliquod Rationale est, in quod & per quod influat, nam absque Rationali medio non potest influere cum aliquo vero in exteriorem hominem; ut constare potest ab infantibus, hi ne hilum veri scire possunt, priusquam cognitionibus imbuti

imbuti ſunt, at quo melius & perfectius, ut dictum, imbuuntur cognitionibus, eo melius & perfectius poteſt Verum intellectuale, quod apud intimum eſt ſeu apud bonum, communicari: hoc Verum intellectuale per Sarai repræſentatum eſt ipſum Spirituale, quod per Cœlum influit, & ſic per viam internam, & hoc apud unumquemvis hominem, & jugiter obviam venit cognitionibus, quæ inſinuantur per ſenſualia, & implantantur memoriæ, quod homo neſcit, quia purius eſt, quam ut communi idea poſſit percipi; eſt ſicut Lux quædam quæ illuminat, & dat facultatem ſciendi, cogitandi & intelligendi. Rationale, quia non exiſtere poteſt niſi etiam per influxum Veri intellectualis per Sarai repræſentati, non aliter ſe habet ac filius ejus, quando Rationale formatur ex veris quæ adjuncta ſunt bonis, & magis cum ex bonis a quibus vera, tunc eſt filius genuinus, antea quoque agnoſcitur ut filius, at non ut genuinus, ſed ex ancilla, uſque tamen adoptatur, quæ cauſa eſt, quod hic dicatur, quod ædificaretur ab ea.

1902. Et auſcultavit Abram voci Sarai, quod ſignificet non aliter fieri potuiſſe, conſtare poteſt a ſerie rerum in ſenſu interno, & ex neceſſitate quod Rationale apud hominem non aliter naſci poſſit. Si homo nullo hæreditario malo imbutus eſſet, tunc naſceretur Rationale immediate ex conjugio cœleſtium Interni hominis cum ſpiritualibus ejus, & per Rationale naſceretur Scientificum, ſic ut homo omne Rationale & omne Scientificum, illico dum venit in mundum, ſecum haberet; hoc enim foret ſecundum ordinem influxus; quod concludi poteſt ex eo, quod omnia animalia, quæcunque ſunt, naſcantur in omne ſcientificum, quod illis ad victum eorum, tutelam, habitationem, & procreationem, neceſſarium eſt & conducit, quia eorum natura eſt ſecundum ordinem; quid non homo, niſi apud eum ordo foret deſtructus, nam ſolus in nullam ſcientiam naſcitur: quod facit ut ita naſcatur, eſt malum hæreditarium a patre & matre, inde omnes ejus facultates ſunt in contrario verſu reſpective ad vera & bona, quæ in formas correſpondentes redigi nequeunt per influxum immediatum cœleſtium & ſpiritualium a Domino; quæ cauſa eſt, quod alio prorſus modo, ſeu alia via, formandum ſit Rationale hominis, nempe per ſcientifica & cognitiones inſinuata per ſenſus, ita influentia per viam externam, ſic ordine inverſo; homo ſic miraculoſe a Domino rationalis fit; hoc intelligitur per ingredi ad ancillam, quo ſignificatur conjunctio Interni hominis cum Exteriori; & per quod Abram auſcultavit voci Sarai, quo ſignificatur quod non aliter fieri potuiſſet. Dominus, quia natus ſicut alius homo, & a matre hæreditarium habuit, ſimilis alii homini in hoc fuit, ob cauſam ut per pugnas tentationum & victorias redigeret omnia in ordinem; ideo etiam Rationale Ipſius ſimiliter conceptum & natum fuit ac apud alium hominem, cum differentia, quod Divinum ſeu Jehovah fuit in omnibus & ſingulis Ipſius intime, ita vita amoris erga univerſum genus humanum, pro quo & cujus ſalvatione, in omnibus ſuis tentationibus pugnavit.

1903. Verſ: 3. *Et accepit Sarai uxor Abrami Hagarem Ægyptiam ancillam ſuam, a fine decem annorum ab habitando Abram in terra Canaan, & dedit eam Abramo*

Abramo viro suo, illi in mulierem. Accepit Sarai uxor Abrami, significat affectionem veri, quæ in genuino sensu est Sarai uxor: Hagarem Ægyptiam ancillam suam, significat vitam hominis exterioris & affectionem scientiarum: a fine decem annorum ab habitando Abram in terra Canaan, significat reliquias boni & inde veri, quas sibi comparavit Dominus, per quas conceptum rationale illud: & dedit eam Abramo viro suo illi in mulierem, significat conjunctionem incitante affectione veri.

1904. Accepit Sarai uxor Abrami, quod significet affectionem veri, quæ in genuino sensu Sarai uxor, constat a significatione Sarai, quod sit Verum adjunctum bono, & ex significatione uxoris, quod sit affectio, de qua prius n: 915. 1468. Sunt binæ affectiones inter se distinctæ, affectio boni, & affectio veri; cum regeneratur homo, tunc affectio veri præcedit, nam afficitur vero propter bonum; cum autem regeneratus est, præcedit affectio boni, & ex bono afficitur vero; affectio boni est voluntatis, affectio veri est intellectus: antiquissimi inter binas affectiones instituerunt quasi conjugium, Bonum seu amorem boni appellarunt hominem ut maritum, Verum seu amorem veri appellarunt hominem ut uxorem; comparatio boni & veri cum conjugio, ducit originem a Conjugio cœlesti. Bonum & Verum in se spectata nullius vitæ sunt, sed ab amore seu ab affectione trahunt vitam, sunt modo instrumentalia vitæ, quare qualis amor afficiens bonum & verum, talis est vita, nam omne vitæ est amoris seu affectionis; inde est quod Sarai uxor in genuino sensu significet affectionem veri, & hic quia intellectuale desiderabat rationale, ut prolem, & quia desiderii seu affectionis est quæ loquitur, ideo in hoc Versu expresse dicitur, "Sarai uxor Abrami dedit "Abramo viro" quæ non opus fuisset iterum dicere, in se enim superflua forent, nisi talia in sensu interno involverent. Verum intellectuale distinguitur a Vero rationali, & hoc a Vero scientifico, sicut Internum, Medium & Externum; Verum intellectuale est internum, Verum rationale est medium, Verum scientificum est externum; hæc inter se distinctissima sunt, quia unum est altero interius; apud hominem quemcunque, Verum intellectuale, quod est internum seu apud intimum ejus, non est hominis, sed est Domini apud hominem, inde Dominus influit in Rationale, ubi primum Verum apparet sicut hominis, & per rationale in scientificum; ex quibus constat, quod homo nusquam cogitare possit sicut a se ex Vero intellectuali, sed ex Vero rationali & scientifico, quia hæc apparent sicut ejus; Solus Dominus ex Vero intellectuali, cum vixit in mundo, cogitavit, quia illud erat Divinum Ipsius conjunctum Bono, seu Divinum Spirituale conjunctum Divino cœlesti; in hoc distinctus fuit Dominus ab omni alio homine; ex Divino cogitare ut a se Ipso, nusquam est hominis, nec dabile in homine, solum in Illo, qui conceptus fuit a Jehovah; quia ex Vero intellectuali, hoc est, ex amore seu affectione Veri intellectualis, cogitavit, etiam ex illo desideravit Rationale, inde est, quod hic dicatur, quod Sarai uxor Abrami, per quam intelligitur affectio veri intellectualis, acceperit Hagarem Ægyptiam, & dederit eam Abramo viro suo illi in uxorem: reliqua arcana, quæ hic sunt, ad captum

evolvi

evolvi & explicari nequeunt, quia homo in obſcuriſſimo eſt, imo in nulla idea, de Internis ſuis; in Scientifico enim ponit & Rationale & Intellectuale, nec novit quod diſtincta ſint, & quidem ita diſtincta, ut Intellectuale dari queat abſque rationali, ut & inde Rationale abſque ſcientifico, quod ut paradoxon non poteſt non videri illis, qui in ſcientificis ſunt, ſed uſque eſt veritas; non autem dari poteſt, quod aliquis in Vero ſcientifico ſit, nempe in ejus affectione & fide, niſi ſit in Vero rationali, in quod & per quod influat Dominus ab Intellectuali; hæc arcana homini non patent niſi in altera vita.

1905. Hagarem Ægyptiam ancillam ſuam, quod ſignificet vitam hominis exterioris, & affectionem ſcientiarum, conſtat ex ſignificatione Hagaris, de qua ſupra n: 1895. 1896; & a ſignificatione Ægyptiæ, tum ancillæ, de qua etiam ibi.

1906. A fine decem annorum ab habitando Abram in terra Canaan, quod ſignificet reliquias boni & inde veri, quas ſibi comparavit Dominus, per quas conceptum rationale illud, conſtat ex ſignificatione decem, quod ſint Reliquiæ, de qua prius n: 576; quid Reliquiæ, dictum & oſtenſum eſt, n: 468. 530. 560. 561. 660. 661. 798. 1050, quod nempe ſint omnes ſtatus affectionis boni & veri, quibus donatur homo a Domino a prima infantia uſque ad finem vitæ, qui ſtatus reconduntur illi in uſum vitæ ejus poſt mortem, nam omnes ejus vitæ ſtatus in altera vita ſucceſſive redeunt, & tunc temperantur ii per ſtatus boni & veri, quibus a Domino donatus eſt; quo itaque plus Reliquiarum in vita corporis accepit, ſeu plus boni & veri, eo jucundiores & pulchriores apparent ſtatus ejus cæteri, cum redeunt: quod ita ſe res habeat, unicuique conſtare poteſt, ſi expendat; homo dum naſcitur, ne hilum boni ex ſe ipſo habet, ſed totus quantus malo hæreditario conſpurcatus eſt, at omne bonum influit, ut quod amet parentes, nutrices, ſimiles ſui, & hoc ex innocentia, hæc ſunt quæ a Domino per Cœlum innocentiæ & pacis, quod intimum eſt, influunt, & ſic homo, dum infans eſt, illis imbuitur; poſtea, cum adoleſcit, paullatim bonum, innocens, & pacificum hoc infantile recedit; & quantum in mundum introducitur, tantum in voluptates inde, & in cupiditates, ita in mala, & tantum ætatis infantilis cœleſtia ſeu bona diſparari incipiunt, ſed uſque remanent, & per eos temperantur ſtatus, quos poſtea homo induit & ſibi acquirit; abſque illis nuſquam homo poteſt eſſe homo; ſtatus enim cupiditatum ſeu mali abſque temperatura per ſtatus affectionis boni, forent atrociores quam ullius animalis; ſtatus illi boni ſunt qui appellantur Reliquiæ, a Domino donatæ, & ejus indoli implantatæ, & hoc cum homo neſcit: in ſequente ætate etiam novis donatur, ſed ii ſtatus non ita ſunt boni ſed veri, nam cum adoleſcit imbuitur veris, & ſimiliter apud eum in Interiori ejus homine reconduntur; per has Reliquias, quæ ſunt Veri, natas ex influxu ſpiritualium a Domino, homo habet, quod cogitare poſſit, ut & intelligere quid bonum & verum vitæ civilis & moralis, tum etiam recipere verum ſpirituale ſeu fidei, ſed hoc nequit niſi per Reliquias boni, quas in infantia accepit: quod Reliquiæ ſint, & quod eæ recondantur homini in ejus interiori rationali, prorſus neſcit homo, ex cauſa

quia

quia putat nihil influere, ſed quod omne ſit naturale quoddam, ei connatum, ita quod omne ſit in ſe, cum infans, cum tamen prorſus aliter ſe res habeat: de Reliquiis paſſim agitur in Verbo, & per illas ſignificantur ſtatus illi, per quos homo fit homo, & hoc a ſolo Domino. Reliquiæ autem, quæ apud Dominum, fuerunt omnes ſtatus Divini, quos ſibi Ipſi comparavit, & per quos Humanam Eſſentiam univit Divinæ, non comparandæ ſunt cum Reliquiis apud hominem, nam hæ non ſunt Divinæ ſed humanæ: illæ Reliquiæ ſunt, quæ ſignificantur per decem annos quibus Abram habitavit in terra Canaan: cum Angeli audiunt Verbum, non ſciunt quid Decem, ſed illico cum nominantur ab homine, obvenit illis idea Reliquiarum, nam per decem & decimas in Verbo ſignificantur Reliquiæ, ut conſtat ab illis quæ dicta & oſtenſa ſunt n: 576. 1738; & cum percipiunt, quod fuerit a fine decem annorum, quo habitavit Abram in terra Canaan, obvenit idea Domini, & ſimul innumera quæ ſignificantur per Reliquias apud Dominum, cum fuit in mundo.

1907. Et dedit eam Abramo viro ſuo illi in mulierem, quod ſignificet conjunctionem incitante affectione veri, conſtat ex illis quæ ſupra dicta ſunt de Sarai uxore Abrami, quod ſit affectio veri in genuino ſenſu; & ex illis quæ dicta ſunt de conjunctione Interni hominis cum vita & affectione Exterioris, unde Rationale. Hagar non data eſt Abramo in uxorem; ſed in mulierem, quod inde ducit cauſam, quia ex lege ordinis Divini eſt, quod non ſit Conjugium, niſi unius viri & unius uxoris; amor conjugialis nuſquam dividi poteſt, qui dividitur inter plures, non eſt amor conjugialis, ſed eſt laſciviæ, de qua re, ex Divina Domini Miſericordia, in ſequentibus.

1908. Verſ: 4. *Et ingreſſus ad Hagarem, & concepit; & vidit quod conceperit, & vilis fuit Domina ejus in oculis ejus.* Ingreſſus ad Hagarem, ſignificat conjunctionem Interni Hominis cum vita, quæ eſt affectionis ſcientiarum: & concepit, ſignificat primam vitam rationalis: & vidit quod conceperit, & vilis fuit Domina in oculis ejus, ſignificat quod rationale hoc in conceptione ſua vilipenderet ipſum verum adjunctum bono.

1909. Ingreſſus ad Hagarem, quod ſignificet conjunctionem Interni Hominis cum vita quæ eſt affectionis ſcientiarum, conſtat ex ſignificatione Hagaris, quod ſit vita hominis Exterioris ſeu naturalis, de qua ſupra ad Verſ: 1; quæ vita quod ſit vita affectionis ſcientiarum, conſtat a ſignificatione ancillæ Ægyptiæ, de qua etiam ſupra. Sunt plures affectiones Exterioris hominis, omnes ſuis uſibus dicatæ, ſed præ omnibus illis præſtat affectio cognitionum & ſcientiarum, cum pro fine habet, ut vere Rationalis fiat, nam ſic pro fine habet bonum & verum. Ipſa vita Interni hominis influit in omnes affectiones hominis naturalis, ſed ibi ſecundum fines variatur; cum in affectiones, quæ pro fine habent mundum, vivificatur finis hic a vita illa, & fit vita mundana; cum in affectiones, quæ pro fine habent ſemet, finis hic vivificatur a vita illa, & fit vita corporea, ita cum reliquis; inde eſt, quod cupiditates & phantaſiæ vivant ſed vitam contrariam affectioni boni & veri: vita influens non applicatur alii objecto quam fini, quia finis unicuique eſt ejus amor, & amor

amor unice eſt qui vivit; cætera objecta ſunt modo derivationes inde, quæ vitam ſuam trahunt a fine: quiſque videre poteſt, qualem vitam habet, modo exploret qualem finem; non quales fines, nam innumerabiles ſunt, nempe quot intentiones, & fere quot cogitationum judicia & concluſa, ſed hæc ſunt fines intermedii, qui a principali varie derivantur, vel ad illum tendunt, at exploret finem quem reliquis præfert, & cujus reſpectu reliqui ſicut nihil ſunt: ſi pro fine habet ſemet & mundum, ſciat quod infernalis ſit; ſi autem pro fine habet bonum proximi, bonum commune, Regnum Domini, imprimis Ipſum Dominum, ſciat quod cœleſtis ſit.

1910. Et concepit, quod ſignificet primam vitam Rationalis, conſtat a ſignificatione conceptionis, quod ſit prima vita: quod Rationale attinet, hoc vitam ſuam, ut dictum, accipit a vita Interni hominis influente in vitam affectionis cognitionum & ſcientiarum Exterioris; vita affectionis cognitionum & ſcientiarum dat Rationali quaſi corpus, ſeu induit vitam Interni hominis ſicut corpus animam; cognitiones & ſcientiæ non aliter ſe habent: idea ſeu inſtar animæ & corporis eſt in ſingulis, quæ apud hominem, in ſingulis ejus affectionis, & in ſingulis ejus cogitationis, nam nihil non, utcunque ſimplex apparet, eſt compoſitum, & exiſtit a priori ſe.

1911. Et vidit quod conceperit, & vilis fuit Domina ejus in oculis ejus, quod ſignificet quod Rationale hoc in conceptione ſua vilipenderet ipſum verum adjunctum bono, conſtat a ſignificatione Dominæ ſeu Sarai, quod ſit verum adjunctum bono: Rationale primo conceptum non poteſt agnoſcere Verum intellectuale ſeu ſpirituale pro vero, quia adhærent ei ex ſcientiis acceptis e mundo & natura plures fallaciæ, & ex cognitionibus captis ex ſenſu literali Verbi apparentiæ, quæ non ſunt vera: ut pro exemplo, Verum intellectuale eſt, quod omnis vita a Domino, Rationale primo conceptum id non capit, putat ſi non viveret ex ſe, nihil vitæ haberet, imo indignatur ſi aliter dicitur, ut multoties apperceptum a ſpiritibus, qui fallaciis ſenſuum inhærent. Verum intellectuale eſt, quod omne bonum & verum a Domino, Rationale primo conceptum etiam hoc non capit, quia ſentit quod quaſi a ſe, tum putat ſi non bonum & verum a ſe, quod nihil boni & veri cogitare, minus facere poſſit, & ſi ab alio quod remitteret ſe, & continue exſpectaret influxum. Verum intellectuale eſt, quod nihil niſi bonum a Domino, & quod ne hilum mali, Rationale primo conceptum nec hoc credit, putat quia Dominus omnia & ſingula regit, quod etiam malum ab Ipſo, & quia omnipotens & omnipræſens & eſt ipſum Bonum, nec tollit punitiones malorum in inferno, quod malum pœnæ velit, cum tamen non alicui malum facit, nec aliquem puniri vult. Verum intellectuale eſt, quod cœleſtis homo perceptionem boni & veri habeat a Domino, primum rationale vel prorſus negat perceptionem, vel putat ſi perciperet ab alio & non a ſemet, quod foret ſicut inanimatus ſeu nullius vitæ: imo quo plus Rationale ex ſcientificis oriundis ex ſenſualibus, & quo plus ex philoſophicis, cogitat, eo minus illa & reliqua vera intellectualia capit, nam fallaciæ inde eo craſſioribus umbris involvuntur, inde eſt quod docti minus quam alii credant. Cum Rationale primo

conceptum tale eſt, conſtat, quod vilem habeat Dominam, hoc eſt, vilipendat verum intellectuale: Verum intellectuale non prius patet, hoc eſt, agnoſcitur, quam cum fallaciæ & apparentiæ diſcuſſæ ſunt, quæ nuſquam diſcutiuntur, quamdiu homo ratiocinatur de ipſis veris ex ſenſualibus & ſcientificis, ſed tunc primum cum ſimplici corde credit, quod verum ſit, quia ita a Domino dictum, tunc diſcutiuntur fallaciarum umbræ, & apud eum tunc nihil facit quod non capiat. Apud Dominum autem nullæ fuerunt fallaciæ, ſed cum primo Rationale Ipſius conceptum, apparentiæ veri, quæ non fuerunt vera in ſe, ut patet ab illis quæ dicta ſunt, n: 1661, inde etiam Rationale Ipſius in prima conceptione vilipendebat verum intellectuale, ſed ſucceſſive ſicut Rationale Divinum factum, nubes apparentiarum diſcuſſæ ſunt, & Intellectualia Vera in ſua luce Ipſi patuerunt, quod repræſentatum & ſignificatum eſt per quod Iſmael expulſus domo cum adolevit Iſacus. Quod Dominus non vilipenderit Verum intellectuale, ſed quod perceperit & viderit quod novum Ipſius Rationale vilipenderet, ex illis, quæ ſequuntur n: 1914, conſtabit.

1912. Verſ: 5. *Et dixit Sarai ad Abram, injuria mea ſuper te, ego dedi ancillam meam in ſinum tuum, & vidit quod concepit, & vilis ſum in oculis ejus, judicet Jehovah inter me & inter te.* Dixit Sarai ad Abram, ſignificat quod affectio veri ita perceperit: injuria mea ſuper te, ego dedi ancillam meam in ſinum tuum, ſignificat quod illa non culpam in ſe accipere vellet: & vidit quod concepit, ſignificat vitam primam Rationalis: & vilis ſum in oculis ejus, ſignificat, hic ut prius, quod Rationale hoc in conceptione ſua vilipenderet ipſum verum adjunctum bono: judicet Jehovah inter me & inter te, ſignificat indignationem Domini.

1913. Quod dixit Sarai ad Abram, ſignificet quod affectio veri ita perciperet, conſtat ex ſignificatione Sarai, quod ſit affectio veri, n: 1904: & dicere, quod in ſenſu interno ſit percipere, ut dictum ſupra, n: 1898, ubi eadem verba.

1914. Quod injuria mea ſuper te, ego dedi ancillam meam in ſinum tuum, ſignificet quod illa non culpam in ſe accipere vellet, conſtat abſque explicatione: hæc in ſenſu interno involvunt, quod Dominus perceperit hoc primum Rationale tale eſſe, ut vilipenderet verum intellectuale, quare illud redarguit; cogitavit enim Dominus ex Vero intellectuali, ut dictum ſupra n: 1904, quod quia ſupra rationale, percipere & videre potuit quale Rationale eſſet, nempe quod vile haberet Verum illud. Quod Dominus ab Interiori percipere & videre potuerit, quale eſſet novum rationale apud ſe, conſtare poteſt inde, quod Interius percipere queat quid exiſtit in Exteriori, ſeu quod idem, quod ſuperius poſſit videre quid in inferiori; ſed non viciſſim: etiam qui conſcientiam habent, hoc poſſunt & ſolent facere, dum enim aliquid influit contra verum conſcientiæ in cogitationem aut in conatum voluntatis, non ſolum id appercipiunt, ſed etiam incuſant, imo indolet illis quod tales; magis qui perceptionem, nam perceptio eſt interior in Rationali; quid non Dominus, Qui habuit Perceptionem cœleſtem Divinam, & ex affectione

Veri

Veri intellectualis, quod fupra rationale eft, Cogitationem; quare non potuit non quam indignari, fciens quod nihil mali & falfi ex Semet, & quod ex affectione Veri fumma opera follicitus fuerit, ut rationale effet purum: inde conftare poteft, quod Dominus non vilipenderet Verum intellectuale, fed quod perceperit quod primum rationale apud illum, illud vilipenderet. Quid fit cogitare ex Vero intellectuali, non explicari poteft ad captum, & eo minus quia nemo ex illa affectione & ex illo Vero cogitavit quam Dominus; qui inde cogitat, is fupra cœlum angelicum, nam Angeli tertii Cœli non cogitant ex vero intellectuali, fed ex interiori Rationalis; at quantum Dominus univit Effentiam Humanam Divinæ, cogitavit ex Ipfo Divino Bono, hoc eft, ex Jehovah: Antiquiffimæ Ecclefiæ Patres, qui perceptionem habuerunt, cogitarunt ex interiori Rationali; Ecclefiæ Antiquæ Patres, qui non perceptionem fed confcientiam habuerunt, cogitarunt ex Rationali exteriori feu naturali; omnes autem, qui abfque confcientia funt, nufquam cogitant ex Rationali, nam non Rationale habent, tametfi apparet ficut haberent, fed cogitant ex naturali fenfuali & corporeo; quod illi qui non confcientiam, non ex Rationali cogitare poffint, caufa eft, ut dictum, quia rationale non habent, Rationalis homo eft, qui cogitat bonum & verum fidei, nufquam qui contra illud, qui cogitant malum & falfum, infaniunt cogitatione, quare de illis nufquam Rationale prædicari poteft.

1915. Et vidit quod concepit, quod fignificet vitam primam rationalis, conftat a fignificatione conceptionis, quod fit vita prima, hic ut prius, n: 1910.

1916. Quod vilis fum in oculis ejus, fignificet quod rationale hoc in conceptione fua vilipenderet ipfum verum adjunctum bono, conftat ab illis quæ mox fupra n: 1911. 1914, dicta funt.

1917. Judicet Jehovah inter me & inter te, quod fignificet indignationem Domini, conftat ab illis quæ mox dicta funt, ita abfque explicatione. Quomodo hæc porro fe habent, idea non capi poteft, nifi ab illis qui in tentationum pugnis fuerunt; in tentationibus funt vaftationes & defolationes, funt defperationes, ac inde indolentiæ & indignationes, præter alios motus dolorificos interiores, & hoc varie & alternis fecundum ftatus mali & falfi, qui a malis geniis & fpiritibus excitantur, & contra quos pugnatur; diabolici fpiritus nihil plus cupiunt, quam invenire aliquod falfum, imo commune apud eos eft inducere a fe falfum, & fimul tunc accufare; inde tanta Domini indignatio, in Cujus primo Rationali nullum falfum, fed apparentia veri, quæ in fe non vera, de quibus prius n: 1661. 1911 ad fin.

1918. Verf: 6. *Et dixit Abram ad Sarai, ecce ancilla tua in manu tua, fac ei quod bonum in oculis tuis, & humiliavit eam Sarai; & fugit a facie illius.* Dixit Abram ad Sarai, fignificat perceptionem: ecce ancilla tua in manu tua, fignificat rationale hoc conceptum effe fub poteftate veri adjuncti bono: fac ei quod bonum in oculis tuis, fignificat imperium: & humiliavit eam Sarai, fignificat fubjugationem: & fugit a facie ejus, fignificat indignationem rationalis hujus primum concepti.

1919. Dixit Abram ad Sarai, quod ſignificet perceptionem, conſtat ab illis quæ ſupra n: 1898, dicta ſunt: Perceptio Domini repræſentata fuit & hic ſignificatur per id, quod Abram dixit ad Sarai, ſed Cogitatio ex perceptione per id, quod Sarai dixit ad Abram; Perceptio erat ex qua Cogitatio; qui in perceptione ſunt, non aliunde cogitant; ſed uſque perceptio eſt aliud quam cogitatio; ut ſciatur quod aliud ſit, ad illuſtrationem, Conſcientia; Conſcientia eſt quoddam dictamen commune, ita obſcurum, illorum, quæ influunt per Cœlos a Domino, quæ influunt, ſiſtunt ſe in interiori rationali homine, & ibi ſicut in nube, quæ nubes eſt ex apparentiis & fallaciis de veris & bonis fidei; Cogitatio vero diſtincta eſt a Conſcientia, ſed fluit a Conſcientia, nam qui conſcientiam habent, ſecundum illam cogitant & loquuntur, eſtque cogitatio vix aliud quam explicatio illorum quæ ſunt Conſcientiæ, & ſic illorum partitio in ideas, & dein in voces; inde eſt, quod, qui conſcientiam habent, teneantur a Domino ut cogitent bene de proximo, atque detineantur a cogitando male; quare Conſcientia nuſquam dabilis eſt niſi apud illos qui amant proximum ſicut ſemet, & bene cogitant de veris fidei: ex allatis conſtare poteſt, quæ differentia eſt conſcientiæ & cogitationis, unde ſciri poteſt quæ differentia perceptionis & cogitationis. Perceptio Domini fuit immediate ex Jehovah, ita ex Divino Bono, Cogitatio autem ex Vero intellectuali & ejus affectione, ut ſupra n: 1904. 1914. dictum: Perceptio Divina Domini, non aliqua idea, ne quidem angelica, capi poteſt, ita nec deſcribi; Perceptio Angelorum, de qua n: 1384 ſeq: 1394. 1395, vix aliquid eſt reſpective ad Perceptionem, quæ fuit Domino; Perceptio Domini, quia Divina, fuit omnium quæ in Cœlis, & quia omnium quæ in Cœlis, fuit omnium quæ in terris, ordo enim eſt talis, nexus, & influxus, ut qui in illorum perceptione eſt, etiam in horum ſit: at poſtquam Humana Domini Eſſentia unita facta Divinæ Ipſius, & ſimul Jehovah, tunc Dominus ſupra illud, quod perceptio dicitur, fuit, quia ſupra ordinem qui in Cœlis, & inde in terris; eſt Jehovah, a Quo ordo, inde dici poteſt quod Jehovah ſit ipſe Ordo, a Se Ipſo enim regit ordinem, non ut putatur, ſolum in univerſali, ſed & in ſingulariſſimis; ſingulariſſima enim ſunt ex quibus Univerſale, dicere univerſale & inde ſeparare ſingularia, foret non aliud ac dicere totum in quo nullæ partes, ſic dicere aliquid in quo nihil; ita falſiſſimum, & ſicut vocatur, ens rationis eſt, dicere, quod Providentia Domini ſit univerſalis, & non ſingulariſſimorum, nam providere & regere in univerſali & non in ſingulariſſimis, eſt prorſus nihil providere & regere: hoc philoſophice verum eſt, ſed uſque mirum, quod ipſi Philoſophi etiam ſublimiores aliter capiant & aliter cogitent.

1920. Ecce ancilla tua in manu tua, quod ſignificet Rationale hoc conceptum eſſe ſub poteſtate affectionis veri adjuncti bono, conſtat a ſignificatione manus, quod ſit poteſtas, de qua prius n: 878, & ex ſignificatione Hagaris Ægyptiæ, quod ſit affectio ſcientiarum, de qua etiam prius: poſtquam Rationale per influxum Interni Hominis in vitam affectionis ſcientiarum Exterioris conceptum eſt, tunc per Ancillam etiam intelligitur tenerum illud

illud Rationale quod in utero; quod autem, cum natum eſt & adolevit, repræſentatur per Iſmaelem, de quo in ſequentibus. Quod Domino fuerit poteſtas in Rationale quod apud Ipſum, & quod ex propria potentia ſubjugaverit illud, conſtabit ex mox dicendis.

1921. Fac ei quod bonum in oculis tuis, quod ſignificet imperium, conſtat abſque explicatione. In ſenſu Interno hæc repræſentant & ſignificant, quod Dominus ex propria potentia evicerit, ſubjugaverit, & expulerit malum, quod ex hæreditario quoque ſe imprimum hoc Rationale inſinuavit, nam ſicut dictum, Rationale conceptum fuit ab Interno Homine, qui fuit Jehovah, ut a patre, & natum ab Exteriori, ut a matre; quicquid ab Exteriori, hoc ſecum habuit hæreditarium, ita quoque malum; hoc fuit quod Dominus propria potentia evicit, ſubjugavit, & expulit, & tandem Divinum fecit: quod ex propria potentia, ab omnibus & ſingulis, quæ in hoc Verſu, conſtat; ut "quod ancilla tua in manu tua," per quæ ſignificatur quod Rationale illud eſſet in poteſtate Ipſius; & nunc quod dicatur, "fac ei quod "bonum in oculis tuis," quo ſignificatur imperium ſuper illud; & mox "humiliavit eam Sarai," quo ſignificatur ſubjugatio. Hæc dicta ſunt ad Sarai, per quam repræſentatur Verum intellectuale, quod fuit Ipſius Domini, ex quo cogitavit, ut ſupra 1904. 1914, dictum, & ex quo imperium habuit ſuper Rationale, ut & ſuper naturale, quod erat Exterioris hominis: qui ex Vero intellectuali cogitat, & ex Bono Divino percipit, quod etiam Ipſius fuit quia Patris, nam alia non Ipſi anima fuit, non poteſt aliter quam ex propria potentia agere; quare quia malum ex hæreditario, propria potentia domavit & ejecit, etiam ex propria potentia Humanam Eſſentiam univit Divinæ, unum eſt conſequens alterius. Qui concipitur a Jehovah, non aliud Internum habet, hoc eſt, non aliam animam, quam Jehovam, quare fuit quoad ipſiſſimam vitam Ipſe Jehovah; Jehovah ſeu Divina Eſſentia non poteſt dividi, ſicut anima patris hominis, ex qua concipitur proles, hæc quantum recedit a ſimilitudine patris, tantum a patre, ita magis & magis procedente ætate, inde eſt quod amor patris erga liberos diminuatur ſecundum ætatis progreſſionem; aliter Dominus, progrediente ætate quoad Humanam Eſſentiam non receſſit, ſed continue acceſſit, uſque ad perfectam unionem; inde conſtat quod idem ſit cum Jehovah Patre, ut Ipſe quoque clare docet, Joh: xiv. 6. 8. 9. 10. 11.

1922. Et humiliavit eam, quod ſignificet ſubjugationem, ſequitur ex illis quæ dicta ſunt.

1923. Et fugit a facie ejus, quod ſignificet indignationem rationalis hujus primum concepti, conſtat etiam abſque explicatione; nam fugere a facie non aliud eſt quam non ſufferre præſentiam, quod eſt indignationis. Hic deſcribitur indignatio hujus rationalis contra verum intellectuale, ex eo quod Verum intellectuale ſeu Dominus illud humiliare ſeu ſubjugare voluit: cum Rationale inſurgit contra Intellectuale, exiſtit pugna inteſtina, & indignatio a parte ejus qui ſubjugatur, ut fit in tentationibus, quæ non aliæ ſunt quam

pugnæ

pugnæ inteſtinæ, & ſunt diſceptationes & contentiones de poteſtate & imperio, mala ab una parte, & bona ab altera.

1924. Verſ: 7. *Et invenit eam Angelus Jehovæ ad fontem aquarum in deſerto, ad fontem in via Schur.* Invenit eam Angelus Jehovæ, ſignificat Interioris hominis cogitationem; angelus Jehovæ hic eſt interior cogitatio quæ ab Interno Domini: ad fontem aquarum in deſerto, ſignificat verum naturale adhuc non vitam adeptum: ad fontem in via Schur, ſignificat quod verum illud eſſet ex illis quæ procedunt a ſcientificis.

1925. Invenit eam angelus Jehovæ, quod ſignificet interioris hominis cogitationem, nempe apud Dominum, conſtare poteſt a repræſentatione & ſignificatione Angeli Jehovæ: Angelus Jehovæ aliquoties, memoratur in Verbo, & ubivis, cum in bono ſenſu, repræſentat & ſignificat aliquod eſſentiale apud Dominum & a Domino; quid autem repræſentat & ſignificat, conſtare poteſt ex ſerie: fuerunt Angeli, qui miſſi ad homines, ut & loquuti per Prophetas, ſed quod loquuti non fuit ab Angelis, ſed per Angelos; ſtatus enim tunc fuit, ut non ſciverint aliter quam quod ii fuerint Jehovah, hoc eſt, Dominus, ſed mox cum eloquuti ſunt, redierunt in ſtatum ſuum priſtinum, & loquuti ſicut a ſe: ita ſe habuit cum Angelis, qui loquuti ſunt Verbum Domini, quod ex multa experientia hodie ſimili in altera vita, mihi noſſe datum, de qua experientia, ex Divina Domini Miſericordia, in ſequentibus; quæ cauſa eſt, quod Angeli quandoque dicti fuerint Jehovah; ut manifeſte conſtat ab Angelo, qui apparuit Moſi in rubo, de quo ita, "Apparuit *Angelus Jehovæ* Moſi in flamma ignis e medio rubi: vidit "*Jehovah* quod ſecederet ad videndum, & clamavit ad eum *Deus* e "medio rubi. Dixit *Deus* ad Moſen, *Sum Qui Sum*; & dixit adhuc *Deus* "ad Moſen, ſic dices ad filios Iſraelis, *Jehovah Deus* patrum veſtrorum "miſit me ad vos," Exod: III. 2. 4, 14, 15. ex quibus patet, quod Angelus fuerit, qui apparuit Moſi ut flamma in rubo, & quod ille loquutus ſicut Jehovah, quia per illum Dominus ſeu Jehovah: ut enim loquutio fiat ad hominem per voces quæ ſoni articulati, & in ultima natura, Dominus miniſterio Angelorum utitur, implendo eos Divino, &, quæ propria eorum ſunt, ſopiendo, ut non ſciant aliter tunc quam quod Ipſi Jehovah; ita Divinum Jehovæ, quod in ſupremis, delabitur in infimum naturæ, in quo eſt homo quoad viſum & auditum. Similiter Angelus, qui loquutus cum Gideone, de quo ita in Libro Judicum, "Apparuit Gideoni *Angelus Jehovæ*, "& dixit ad eum, Jehovah tecum, potens robore: & dixit ad eum Gideon, "in me Domine mi, quare invenit nos omne id; & aſpexit eum *Jehovah*, "& dixit, vade in robore tuo; tunc dixit ad eum *Jehovah*, atqui ero "tecum" VI: 12. 13. 16. & poſtea "Vidit Gideon, quod *Angelus Jehovæ* "ille, & dixit Gideon, ah *Domine Jehovih*, quandoque vidi *Angelum Jehovæ* "facie ad faciem: & dixit ei *Jehovah*, pax tibi, ne timeas" ib: verſ: 22. 23. ubi ſimiliter fuit Angelus, ſed in illo ſtatu tunc, ut non ſciverit aliud, quam quod ille Jehovah ſeu Dominus eſſet. In Libro Judicum alibi, "Aſ-

"cendit

"cendit *Angelus Jehovæ* ex Gilgal ad Bochin, & dixit, afcendere feci vos "ex Ægypto, & adduxi vos in terram, quam juravi patribus veftris, & "dixi, non irritum faciam fœdus meum vobifcum in æternum" II: I. ubi fimiliter Angelus loquitur nomine Jehovæ, dicens fe eduxiffe eos e terra Ægypti, cum tamen Angelus non eduxit, fed Jehovah, ut multoties alibi dicitur: inde conftare poteft, quomodo Angeli loquuti funt per Prophetas, nempe quod Ipfe Dominus, tametfi per Angelos, & quod Angeli ne hilum a fe; quod a Domino Verbum, conftat a multis locis, etiam apud Matthæum "Ut impleretur id quod *dictum a Domino per Prophetam*, dicentem, "ecce virgo in utero habebit, & pariet filium" I: 22. 23, præter alibi. Quia Dominus loquitur per Angelos, quando cum homine, inde eft, quod etiam Dominus paffim in Verbo dicatur Angelus, & tunc per Angelum aliquod effentiale apud Dominum & a Domino, ut dictum, fignificatur, ut hic, quod Interior Domini cogitatio, quare etiam Angelus hic quoque Jehovah ac Deus in hoc Capite appellatur, ut in Verf: 13, "Et Hagar "vocavit nomen *Jehovæ* loquentis ad fe, tu *Deus* videns me." Alibi fimiliter per Angelos aliquid fpeciale Domini fignificatur, ut apud Johannem "Septem ftellæ, *Angeli* feptem Ecclefiarum funt," Apoc: I. 20, angeli Ecclefiarum non dantur, fed per angelos fignificatur illud quod eft Ecclefiæ, ita quod Domini refpective ad Ecclefias: apud Eundem "Vidi murum "fanctæ Hierofolymæ magnum & altum, habentem portas duodecim, & "fuper portas *Angelos* duodecim, & nomina fcripta quæ funt duodecim tri- "buum filiorum Ifraelis," Apoc: XXI: 12. ubi per duodecim Angelos idem fignificatur, quod per duodecim Tribus, nempe omnia quæ funt fidei, ita Dominus, a Quo fides & ejus omnia: apud Eundem, "Vidi *Angelum* volan- "tem in medio cœli, habentem Evangelium æternum," Apoc: XIV. 6. ubi per Angelum fignificatur Evangelium, quod eft folius Domini: apud Efaiam, "*Angelus facierum* Ipfius falvavit nos, propter amorem fuum, & "propter clementiam fuam, ille redemit eos, & tulit eos, & portavit eos, "omnibus diebus æternitatis," LXIII. 9. ubi per Angelum facierum intelligitur Domini mifericordia erga univerfum genus humanum, quod redemerit eos: a Jacobo benedicente filiis Jofephi fimiliter, "*Angelus*, qui redemit me "ab omni malo, benedicat pueris," Gen: XLVIII: 16; ubi etiam Redemptio, quæ eft Domini, per Angelum fignificatur: apud Malachiam, "Subito veniet ad templum fuum Dominus, quem vos quærentes, & "*Angelus fœderis*, quem vos defideratis," III: 1. quod Dominus per Angelum fignificetur, manifefte ibi patet, ubi Angelus fœderis dicitur ob adventum Ipfius; adhuc manifeftius, quod per Angelum fignificetur Dominus, in Exodo, "Ecce Ego mitto *Angelum* coram te, ad cuftodiendum te in via, & "ad deducendum te ad locum, quem præparavi; non fuftinebit prævarica- "tionem veftram, quia *nomen meum in medio illius*" XXIII: 20. 21. inde nunc conftat, quod per Angelum in Verbo intelligitur Dominus, fed quid Domini, ex ferie in fenfu interno, patet.

1926. Quod Angelus Jehovæ hic fit interior cogitatio quæ ab Interno Domini,

mini, constat, ut dictum, a serie. Per Interius intelligitur hic illud apud Dominum, quod unitum fuit Jehovæ, seu Interno Ipsius: Unitio non facta est simul & una vice, sed successive, nempe a prima pueritia ad ultimum Ipsius vitæ in mundo; & hoc præcipue per tentationes & victorias; unaquævis tentatio & victoria univit; etiam quantum se univit cum Interno seu Jehovah, tantum Cogitatio interior facta, & tantum Intellectuale Verum fuit unitum Divino Bono: hæc Cogitatio est, quæ intelligitur per Interiorem cogitationem quæ ab Interno Domini, & quæ repræsentatur & significatur hic proprie per Angelum Jehovæ.

1927. Ad fontem aquarum in deserto, quod significet Verum naturale adhuc non vitam adeptum, constat a significatione fontis aquarum, quod sit verum; & ex significatione deserti, quod sit id quod parum vitale adhuc; similiter ac per illud in sensu interno apud Lucam, ubi de Domino, "Puer "crevit & corroboratus est spiritu, erat tamen in *Desertis* usque ad dies ap-"paritionis illius ad Israelem," 1: 8. Quod fons aquarum & desertum hæc significent, confirmari potest plurimis ex Verbo, sed quia in sequentibus sæpius fit mentio fontium, ut & deserti, etiam in tali significatione, ibi, ex Divina Domini Misericordia, confirmabitur: quid sit quod Verum nondum vitam adeptum, constabit a mox dicendis.

1928. Quod ad fontem in via Schur, significet quod Verum illud esset ex illis quæ procedunt a scientificis, constat a significatione fontis, tum viæ, ut & Schur; fons, ut dictum, significat verum; via significat quod ducit ad verum & quod procedit a vero, ut ostensum prius n: 627; Schur autem significat tale scientificum, quod adhuc quasi est in deserto, hoc est, quod non adhuc vitam adeptum: Vera ex scientificis dicuntur vitam adipisci, cum se adjungunt seu associant veris, in quæ influit cœleste amoris, ipsa vita veri est inde: sunt rerum, ita veritatum conjunctiones sicut societatum in Cœlo, quibus etiam correspondent; nam homo quoad interiora sua est exiguum quoddam cœlum; res seu veritates, quæ non secundum formam cœlestium societatum conjunctæ sunt, nondum sunt vitam adeptæ, nam prius cœleste amoris a Domino non convenienter influere potest; vitam tunc primum accipiunt, cum forma similis utrinque est, seu cum hominis exiguum cœlum sit maximi correspondens imago; prius nemo dici potest cœlestis homo: Dominus Qui ex Se Ipso gubernaret universum cœlum, vera & bona apud Externum suum Hominem, seu in Essentia sua Humana, dum in mundo fuit, in talem ordinem redegit; sed quia percepit, quod Rationale Ipsius primo conceptum non tale esset, ut dictum supra ad vers: 4 & 5, causam cogitavit & percepit, quod vera naturalia ex scientificis orta adhuc non vitam adepta sint, hoc est, in ordinem illum cœlestem redacta. Præterea vera fidei, nusquam aliquam vitam habent, nisi homo in charitate vivit; ex charitate fluunt omnia vera fidei, & in charitate sunt; & cum in charitate & ex charitate, tunc vitam habent, in charitate est vita, nusquam in veris absque charitate. Quod Schur significet scientificum nondum vitam adeptum, constat ex significatione ejus; Schur enim fuit desertum non procul a mari Suph, ita versus

verfus Æygptum, ut conftat apud Mofen, " Proficifci fecit Mofes Ifraelem a " mari Suph, & exiverunt ad *Defertum Schur*, inde iverunt tres dies in " *deferto*, nec invenerunt aquas," Exod: xv: 22. quod verfus Ægyptum, conftat etiam apud Mofen, ubi de pofteris Ifmaelis " Habitaverunt a Cha- " villah, ufque ad *Schur*, quod ad *facies Ægypti*," Gen: xxv: 18. & apud Samuelem " Percuffit Shaul Amalekum a Chavillah, quo venitur *Schur*, " quod ad *facies Ægypti*," 1 Sam: xv: 7. & alibi " David effudit fe ad " Gefchuritam, & Gifritam, & Amalekitam, qui habitantes terra quæ a " fæculo, quo venitur in *Schur*, & ufque ad *terram Ægypti*," 1 Sam: xxvii: 8. ex quibus conftare poteft, quod per Schur fignificetur primum fcientificum, & quidem tale, quod adhuc in deferto eft, feu nondum conjunctum reliquis fecundum focietatem cœleftem, nam per Ægyptum, ad cujus faciem erat, fignificatur Scientia in omni fenfu, ut oftenfum prius, n: 1164. 1165. 1186. 1462.

1929. Quod hæc fignificentur, per quod Angelus Jehovæ invenerit Hagarem ad fontem aquarum in deferto, ad fontem in via Schur, nufquam apparere poteft ex fenfu literali, & minus cum hiftoricum eft, qui fenfus perquam remotus a fignificatione talium effe videtur; fed ufque is eft fenfus qui venit in ideas Angelorum, cum ab homine hæc leguntur; Angeli enim nullam ideam habent Hagaris, nec fontis aquarum, nec deferti, nec viæ, nec Schur, omnia hæc non ad illos penetrant, fed pereunt in primo limine; fed quid per Hagarem, per fontem, per defertum, per viam, & per Schur, fignificatur, hoc intelligunt, & inde formant ideas cœleftes, & fic Verbum Domini percipiunt, nam fenfus internus eft illis Verbum.

1930. Verf: 8. *Et dixit, Hagar ancilla Sarai, unde venis, & quo vadis; & dixit, a facie Sarai Dominæ meæ ego fugio.* Dixit, Hagar ancilla Sarai, fignificat informationem: unde venis, & quo vadis, fignificat de ftatu: & dixit, a facie Sarai dominæ meæ ego fugio, fignificat refponfum & indignationem.

1931. Dixit, Hagar ancilla Sarai, quod fignificet informationem, conftat ex ferie, nam eft appellatio Hagaris ab Angelo, ficut informaretur: in Verbo folenne eft, quod Jehovah interroget hominem, & homines refpondeant, tametfi Jehovah id prius novit, nec folum factum, fed etiam caufas & fines, ita omnia minima & intima; fed quia homo hoc nefcit, & credit quod nufquam aliquis fciat quod in occulto, non vidente aliquo, facit, & minus quid cogitat, ideo fecundum fidem hominis ita fit: fed ufque ita fe in veritate habet, quod Spiritus vulgares cogitationes hominis percipiunt melius quam ipfe homo; Spiritus angelici adhuc interiora cogitationum; & Angeli adhuc interiora, nempe caufas & fines, de quibus homo parum novit; hoc a multa & continua plurium annorum experientia fcire datum; cum illa Spiritus & Angeli percipiunt, quid non Dominus feu Jehovah, Qui Infinitus, & omnibus dat percipere.

1932. Unde venis, & quo vadis, quod fignificet informationem de ftatu, conftat inde.

1933. Et dixit, a facie dominæ meæ Sarai ego fugio, quod ſignificet reſponſum & indignationem, conſtat ex illis quæ dicta ſunt; de indignatione videatur ſupra ad verſ: 4, ubi eadem verba: quia facies ſignificat interiora, ut oſtenſum prius, n: 358, ita indignationes & plura.

1934. Verſ: 9. *Et dixit ei Angelus Jehovæ, revertere ad dominam tuam, & humilia te ſub manibus illius.* Dixit Angelus Jehovæ, ſignificat Interioris hominis Domini reſponſum: revertere ad dominam tuam, ſignificat quod animadverterit ſe non fidere ſibi debere, ſed vero interiori & ejus affectioni: & humilia te ſub manibus illius, ſignificat quod ſe cogere debeat, ut ſit ſub illius poteſtate.

1935. Dixit Angelus Jehovæ, quod ſignificet Interioris Hominis Domini reſponſum, conſtat ex ſignificatione Angeli Jehovæ, quod ſit Interior Cogitatio Domini, de qua ſupra n: 1925; & quia eſt cogitatio, etiam eſt reſponſum. Interior Cogitatio Domini fuit ex affectione Veri Intellectualis, & hæc Affectio ex Ipſo Divino Bono; talis cogitatio, ut prius dictum, nuſquam apud aliquem hominem eſt, nec eſſe poteſt: apud hominem etiam eſt interior cogitatio, quæ influit per Internum ejus hominem, in interiorem rationalem, a Domino, apud eos qui conſcientiam habent, quod conſtare poteſt ex eo, quod animadvertere poſſint malum & falſum quod in Externo ſuo homine, quod pugnat contra bonum & verum in interiori; & hæc cogitatio eſt multo inferior, non comparanda ullo modo cum Domini, quæ fuit ex Affectione Veri Intellectualis, fuit & Ipſius propria: qui autem conſcientiam non habent, interiorem cogitationem non habere poſſunt, quare nec apud eos ulla pugna eſt, cauſa eſt, quia rationale eorum unum & idem agit cum ſenſuali corporeo; & tametſi apud eos quoque continuo influit bonum & verum a Domino, uſque illud non appercipiunt, quia illico id exſtinguunt & ſuffocant, inde eſt, quod nec credant aliquod verum fidei.

1936. Quod revertere ad Dominam, ſignificet quod animadverterit ſe non fidere ſibi debere, ſed Vero interiori & ejus affectioni, conſtat a ſignificatione Dominæ, quod ſit affectio veri interioris: ſed quid in ſpecie per Sarai, per Sarai uxorem, & per Sarai dominam, ſignificatur, non deſcribi poteſt, quia nulla idea capi, ſunt, ut dictum prius, ſupra intellectum etiam angelicum; hic modo innuitur, quomodo Dominus cogitavit de apparentiis, quæ primum Rationale apud Ipſum detinuerunt, nempe quod iis non fidendum, ſed ipſis Veris Divinis, utcunque coram Rationali illo apparerent incredibilia: ita ſe habet cum omnibus Veris Divinis, ſi conſulitur de illis Rationale, nuſquam poſſunt credi, nam ſuperant omnem ejus captum; ſicut pro exemplo, quod nullus homo, ſpiritus, & angelus, vivat a ſemet, ſed ſolus Dominus, & quod vita hominis, ſpiritus & angeli, ſit apparens vitæ apud eos; hoc repugnat Rationali, quod ex fallaciis judicat, ſed uſque credendum, quia Verum eſt. Verum Divinum eſt, quod indefinita ſint in unaquavis voce Verbi, quæ tam ſimplex & rudis apparet homini, imo quod plus quam univerſum cœlum, & quod arcana, quæ inibi, coram Angelis a Domino ſiſti queant cum perpetua varietate in æternum; hoc tam incredibile eſt Rationali,

nali, ut nusquam aliquam fidem ei dare velit, sed usque est Verum. Verum Divinum est, quod nusquam aliquis remuneretur in altera vita propter bene acta, si meritum in illis posuerit, & si illa fecerit sui lucri, honoris & famæ causa: & quod nusquam aliquis puniatur propter male acta, si ex fine vere bono egerit, fines sunt qui spectantur, inde acta; hæc quoque a Rationali non credi possunt, sed quia est verum, non fidendum rationali, quod non ex internis, sed ab externis concludit. Verum Divinum est, qui minimum gaudium in altera vita affectat, quod is accipiat a Domino maximum, & qui maximum, is habeat minimum; tum quod in gaudio cœlesti nusquam sit aliquid præeminentiæ præ altero, & quantum præeminentiæ, tantum inferni; tum quod in gloria cœlesti ne minimum gloriæ mundanæ sit; hæc quoque Rationali repugnant, sed usque credenda, quia sunt vera. Verum quoque Divinum est, quod quis eo sapientior sit, quo plus credit quod nihil sapientiæ a se, & quod eo insanior, quæ plus credit a se, ita quo plus prudentiam sibi ipsi tribuit; Rationale hoc quoque negat, quia quod non ex se, putat esse nihil: talia dantur innumerabilia; ex illis, ut paucis exemplis constare potest, quod non fidendum Rationali, nam Rationale est in fallaciis & apparentiis, quare vera fallaciis & apparentiis nudata rejicit, & eo magis, quo plus in amore sui & ejus cupiditatibus est, inque ratiociniis, tum in principiis falsi de fide. Videantur etiam quæ supra allata, n: 1911.

1937. Quod humilia te sub manibus illius, significet quod se cogere debeat ut sit sub illius potestate, constat absque explicatione: humiliare se exprimitur in lingua originali per vocem, quæ significat *affligere*; quod se affligere in sensu interno sit se cogere, ex plurimis in Verbo locis constare potest, de qua ejus significatione in sequentibus. Quod homo se cogere debeat, ad faciendum bonum, ad obediendum illis quæ a Domino mandata sunt, & ad loquendum vera, quod est ad humiliandum se sub manibus Domini, seu ad se submittendum sub potestate boni & veri Divini, plura arcana involvit, quam ut paucis possit explicari: sunt quidam Spiritus, qui pro principio habuerunt, dum vixerunt in mundo, quod, quia audiverunt, omne bonum esse a Domino, & hominem nihil boni a se facere posse, se nihil coegerint, sed se remiserint, irritum fore omnem conatum putantes quia ita est, & ideo exspectaverint immediatum influxum in voluntatis eorum conatum, nec se ad faciendum aliquod bonum coegerint; imo usque adeo, ut dum aliquod malum irrepserit, quod, quia non senserunt aliquem renisum ab interiori, se quoque ei reliquerint, putando sic permissum fore; sed ii tales sunt, ut sint quasi absque proprio, sic ut sint nullius determinationis, quare inter inutiliores, duci enim se patiuntur æque a malis ac a bonis, & a malis multum patiuntur; at qui se coegerunt contra malum & falsum, tametsi primum putarunt, quod hoc esset a se seu a propria potentia, at postea illustrati, quod conatus eorum fuerit a Domino, imo omnium minima conatus, ii in altera vita non possunt duci a malis spiritibus, sed inter felices sunt: exinde constare potest, quod homo se cogere ad faciendum bonum, & loquendum verum debeat: arcanum, quod in eo latet, est, quod sic donetur homo pro-

 prio

prio cœlesti a Domino; proprium cœleste hominis formatur in ejus cogitationis conatu, quem si non per *se cogere*, sicut apparet, nusquam per se non cogere, obtinet; ut hoc pateat, quomodo se habet, in omni coactione ad bonum, est liberum quoddam, quod non ita appercipitur, cum in coactione est, sed usque inest; sicut qui vult subire discrimina mortis propter finem quendam, aut sicut qui vult pati dolores corporis propter sanitatem, est voluntarium & sic liberum quoddam in illis, ex quo id facit, tametsi discrimina & dolores, dum in illis est, auferant apperceptionem voluntarii seu liberi; ita se habet cum illis qui se ad bonum cogunt, est intus voluntarium, ita liberum, ex quo & propter quod se cogunt, nempe propter obedientiam illorum quæ Dominus mandavit, & propter salutem animæ suæ post mortem, in quibus adhuc interius est, quod homo non novit, propter Regnum Domini, imo propter ipsum Dominum; hoc sit quam maxime in tentationibus, in quibus cum se cogit homo contra malum & falsum, quod infunditur & suggeritur a malis spiritibus, plus liberi est, quam usquam in aliquo statu extra tentationes, quamvis homo id non tunc capere potest, est liberum interius, ex quo vult subjugare malum, & in tantum ut æquivaleat vi & fortitudini mali quod impugnat, alioquin nusquam pugnaret: hoc liberum est a Domino, qui illud ejus conscientiæ insinuat, & per illud facit ut vincat malum sicut ex proprio; per hoc liberum accipit homo proprium, in quod Dominus operari potest bonum; absque proprio per liberum acquisito, hoc est, donato, nusquam aliquis homo reformari potest, quia non novam voluntatem, quæ est conscientia, accipere potest; liberum sic donatum est ipsum planum, in quod influxus boni & veri a Domino; inde est, qui non ex illo voluntario seu libero in tentationibus resistunt, quod succumbant: in omni libero est vita hominis, quia est amor ejus, quicquid homo ex amore facit, hoc liberum ei apparet; at in libero illo, cum homo se cogit contra malum & falsum, & ad faciendum bonum, est amor cœlestis, quem Dominus tunc insinuat, & per quem ejus proprium creat, quare vult Dominus ut illud appareat homini sicut ejus, tametsi non sit ejus; hoc proprium, quod ita accipit per apparens coactum in vita corporis, Dominus in altera vita implet indefinitis jucundis & felicibus; ii quoque illustrantur per gradus, imo confirmantur in illa veritate, quod ne hilum se a semet coegerint, sed quod omnium minima conatus voluntatis eorum fuerint a Domino; & quod apparuerit sicut a semet, quod causa fuerit, ut daretur illis a Domino novum voluntarium sicut eorum, & sic appropriaretur illis vita amoris cœlestis; Dominus enim vult unicuique communicare quod Ipsius, ita cœleste, ut appareat sicut ejus ac in eo, tametsi non ejus sit; Angeli in tali proprio sunt, & quantum in illo vero, quod a Domino omne bonum & verum, tantum in proprii illius jucundo & felici. Qui autem omne bonum & verum contemnunt & rejiciunt, & qui volunt nihil credere, quod repugnat eorum cupiditatibus & ratiociniis, ii non possunt se cogere, ac ita non possunt proprium hoc conscientiæ seu novum voluntarium accipere. Ex supradictis etiam patet, quod se cogere non sit cogi, nam ex *cogi* nusquam aliquod bonum, ut

ut fit cum homo ab alio homine ad bonum agendum cogitur, fed quod hic *fe cogere* fit ex libero quodam ei ignoto, nam a Domino nufquam aliquod coactum; inde eft lex univerfalis, quod omne bonum & verum infeminetur in libero, alioquin humus nufquam fit recipiens & fovens boni, imo non aliqua humus, in qua femen crefcere poffit.

1938. Verf: 10. *Et dixit ei Angelus Jehovæ, multiplicando multiplicabo femen tuum, & non numerabitur præ multitudine.* Dixit Angelus Jehovæ, fignificat interioris hominis cogitationem: multiplicando multiplicabo femen tuum, fignificat fructificationem Rationalis hominis, cum fe fub poteftate Veri Intellectualis adjuncti Bono fubmittit: & non numerabitur præ multitudine, fignificat multiplicationem in immenfum.

1939. Dixit Angelus Jehovæ, quod fignificet Interioris Hominis cogitationem, conftat ex Verf: præc: ubi eadem verba.

1940. Multiplicando multiplicabo femen tuum, quod fignificet fructificationem Rationalis hominis, cum fe fub poteftate Interioris Hominis adjuncti Bono fubmittit, conftat ex fignificatione Seminis, quod fit amor & fides, de qua prius n: 1025. 1447. 1610: hic autem fignificatur per multiplicare femen, fructificatio cœleftium amoris in Rationali, quando Rationale fe fubmiferit Vero Interiori feu Divino: multiplicatio prædicatur de Veris, at fructificatio de Bonis, ut conftat ab illis quæ dicta & oftenfa funt prius n: 43. 55. 913. 983; fed quia agitur de Domino, per multiplicationem fignificatur fructificatio, quia omne Verum in Rationali Ipfius factum Bonum, ita Divinum, quod hic prædicatur: aliter in homine, cujus Rationale ex Vero aut Affectione veri a Domino formatur, illa Affectio eft ejus Bonum, ex quo agit. Ut fciatur quomodo fe habet multiplicatio & fructificatio apud hominem in ejus Rationali, non intelligi poteft, nifi fciatur quomodo fe habet cum Influxu, de quo hæc in genere: apud unumquemvis hominem eft Internus homo, eft Rationalis qui medius, & Externus, ut prius dictum; Internus homo eft qui Intimum ejus eft, ex quo eft homo, & per quem diftinguitur a brutis animalibus, quæ tale intimum non habent, eftque ille quafi porta aut introitus Domini, hoc eft, cœleftium & fpiritualium Domini, in hominem; quid ibi peragitur, non capi poteft ab homine, quia eft fupra omne ejus Rationale ex quo cogitat; huic Intimo feu Interno homini fubjectum eft Rationale, quod apparet ut hominis proprium, in hoc influunt per Internum illum hominem cœleftia amoris & fidei a Domino; & per Rationale hoc in fcientifica, quæ funt Externi hominis; fed quæ influunt, recipiuntur fecundum ftatum cujufvis: nifi Rationale fe fubmittat bonis & veris Domini, tunc quæ influunt, Rationale hoc vel fuffocat, vel rejicit, vel pervertit, & adhuc magis, cum influunt in fcientifica fenfualia memoriæ; hæc funt, quod femen vel cadat in viam, vel fuper petrofum, vel inter fpinas, ficut Dominus docet Matth: XIII: 3 ad 7. Marc: IV: 3 ad 7. Luc: VIII: 5 ad 7; at cum Rationale fe fubmittit, & credit Domino; hoc eft, Verbo Ipfius, tunc eft Rationale ficut humus feu terra bona, in quam cadit femen, & multum fructum fert.

1941. Et

1941. Et non numerabitur præ multitudine, quod ſignificet multiplicationem in immenſum, conſtat abſque explicatione; per hæc ſignificatur Verum, quod ſic multitudine creſcet a Bono: apud Dominum, de Quo hic in ſenſu interno agitur, quia Divina & Infinita omnia, illa non ſunt expreſſibilia, quare ut idea poſſit aliqua capi quomodo ſe habet cum multiplicatione Veri ex Bono, de homine dicendum: apud hominem, qui in Bono eſt, hoc eſt, in amore & charitate, ſemen a Domino ita fructificatur & multiplicatur, ut præ multitudine numerari nequeat; dum vivit in corpore non ita, ſed in altera vita incredibiliter; quamdiu enim homo in corpore vivit, eſt ſemen in humo corporea, & ibi inter implexa & denſa, quæ ſunt ſcientifica & voluptates, tum curæ & ſollicitudines; at his exutis, quod fit dum tranſit in alteram vitam, ſemen exſolvitur illis, & excreſcit, ſicut ſolet ſemen arboris, cum ſurgit ex humo, creſcere in virgultum, tum in magnam arborem, & dein multiplicari in arborum hortum; omnis enim ſcientia, intelligentia & ſapientia, & illarum jucunda & felicia ita fructificantur & multiplicantur, & ſic creſcunt in æternum, & hoc minimo ſemine, ut Dominus docet de grano ſinapis, Matth: XIII: 31. quod ſatis conſtare poteſt, a ſcientia, intelligentia, & ſapientia Angelorum, quæ tunc, cum fuerunt homines, illis fuit ineffabilis.

1942. Verſ. 11. *Et dixit ei Angelus Jehovæ, ecce tu gravida, & paries filium, & appellabis nomen ejus Jiſchmael, quia audivit Jehovah ad afflictionem tuam.* Dixit ei Angelus Jehovæ, ſignificat Interioris Hominis cogitationem: ecce tu gravida, ſignificat vitam Rationalis hominis: paries filium, ſignificat verum ejus: & appellabis nomen ejus Jiſchmael, ſignificat ſtatum vitæ: quia audivit Jehovah ad afflictionem tuam, ſignificat cum ſe ſubmitteret.

1943. Dixit Angelus Jehovæ, quod ſignificet Interioris hominis cogitationem, conſtat ex illis quæ ſupra ad Verſ: 7. 9. 10. dicta ſunt.

1944. Ecce tu gravida, quod ſignificet vitam Rationalis hominis, conſtat ab illis quæ ſupra de conceptione ejus, dicta, & ex illis quæ de Iſmaele ſequuntur, quod nempe ſit primum rationale apud Dominum. In genere de Rationali homine ſciendum, quod Rationale tunc vitam accipere, in utero eſſe, & naſci, dicatur, quando homo cogitare incipit, quod apud ſe malum & falſum ſit quod contradicit & adverſatur vero & bono, & magis adhuc cum illud amovere & ſubjugare vult; niſi hoc appercipere & ſentire poteſt, non habet aliquod Rationale, utcunque putat ſe habere; Rationale enim eſt medium uniens Interni hominis cum Externo, & ſic a Domino appercipiens quid in Externo peragitur, & redigens Externum ad obſequium, imo elevans eum a corporeis & terrenis, in quæ ſe immergit, & efficiens ut homo ſit homo, ut ſpectet ad cœlum, cujus indigena eſt, non, ut bruta animalia, ſolum ad terram, in qua modo peregrinatur, minus ad infernum; hæc ſunt Rationalis officia; quare niſi homo talis ſit, ut id cogitare poſſit, non dici poteſt quod Rationale habeat, ex ejus uſus ſeu functionis vita cognoſcitur, num ſit: ratiocinari contra bonum & verum, quod corde negat, & quod novit quia de eo audivit, non eſt rationale habere, hoc poſſunt etiam plures, qui

extus

extus ruunt absque vinculis in omne nefarium, cum differentia solum, quod illi, qui putant Rationale se habere & non habent, loquantur ex quodam decoro sermonis & agant ex simulatorio honesto, in quibus tenentur per vincula externa, quæ sunt timor legis, jacturæ lucri, honoris, famæ, vitæ; si vincula hæc, quæ sunt externa, auferrentur, insanirent aliqui plus quam illi; quare nemo dici potest Rationale habere ex eo quod ratiocinari possit; imo qui non rationale habent, et sensualibus & scientificis loqui solent multo solertius, quam qui habent; hoc clarissime constat a spiritibus malis in altera vita, qui tametsi ut Rationales habiti præ aliis, dum vixerunt in corpore, usque tamen cum vincula externa, quæ decorum sermonis, & simulatorium honestum vitæ eorum fecerunt, auferuntur, ut solet fieri cum omnibus in altera vita, insaniores sunt illis, qui in mundo aperte insani sunt, ruunt enim in omne nefas absque pudore, timore, horrore; at qui Rationales fuerunt, cum vixerunt in mundo, non ita, quum his vincula externa auferuntur, adhuc saniores sunt, nam vincula interna habuerunt, quæ sunt vincula conscientiæ, per quæ Dominus tenuit cogitationes illorum alligatas legibus veri & boni, quæ fuerunt rationalia illorum.

1945. Paries filium, quod significet verum, nempe hujus Rationalis, quod per Ismael significatur, constat a significatione Filii, quod sit Verum, de qua prius, n: 264. 489. 491. 533. 1147. Verum hoc describitur in Versu sequente.

1946. Et appellabis nomen ejus Jischmael, quod significet statum vitæ: antiquitus nomina indebantur filiis & filiabus, quæ significabant statum, in quo fuerunt parentes, imprimis matres, cum conceperunt, vel cum gravidæ fuerunt, vel cum pepererunt, vel in quo fuerunt infantes cum nati: ita nomina fuerunt significativa: unde Jischmael suum nomen habuit, explicatur hic, nempe quia audivit Jehovah ad afflictionem, quod fuit status matris; quid autem Jischmael repræsentat, describitur in Versu sequente.

1947. Quia audivit Jehovah ad afflictionem tuam, quod significet cum se submitteret, constat ex illis, quæ supra n: 1937 dicta sunt, quod humiliare se & affligere sit submittere se potestati Interni Hominis, de qua submissione etiam actum est, & ibi ostensum, quod sit cogere, tum quod in *cogere se* sit liberum, hoc est, spontaneum & voluntarium, quo *se cogere* distinguitur a *cogi*; ostensum quoque, quod absque hoc libero, seu spontaneo aut voluntario, nusquam homo possit reformari, & aliquod proprium cœleste accipere; tum etiam, quod in tentationibus plus liberi sit, tametsi contrarium apparet, quam extra tentationes, tunc enim liberum fortius sit secundum impugnationes a malis & falsis, & corroboratur a Domino, ut proprium cœleste ei donetur, quare etiam in tentationibus Dominus præsentior est; ut, & quod Dominus nusquam aliquem cogat, qui cogitur ad cogitandum verum, & faciendum bonum, non reformatur, sed tunc adhuc magis cogitat falsum, & vult malum, omnis coactio hoc secum habet, quod etiam constare potest a vitæ actis & documentis, per quæ cognita sunt hæc bina, quod conscientiæ non patiantur se cogi, & quod nitamur in vetitum; quisque etiam a non libero in liberum

liberum cupit, nam hoc est vitæ ejus; inde patet, quod nusquam Domino gratum sit aliquid quod non ex libero, hoc est, ex spontaneo, aut voluntario; nam cum quis ex non libero colit Dominum, ex nullo suo colit, est externum quod se movet, hoc est, quod ex coacto movetur, interno vel nullo, vel repugnante, imo contradicente: cum regeneratur homo, a libero, quo donatur a Domino, cogit se, humiliat imo affligit Rationale, ut se submittat, & inde accipit proprium cœleste, quod proprium dein a Domino per gradus perficitur, & fit magis & magis liberum, sic ut fiat affectio boni & inde veri, & ei jucunditas, & in illa & hac felicitas, qualis Angelorum; hoc Liberum est, de quo Ipse Dominus ita apud Johannem "Veritas vos *liberos* facit, si Filius "vos *liberos* facit, vere *liberi* estis" VIII: 32. 36. quid liberum hoc, prorsus nesciunt, qui conscientiam non habent, liberum enim ponunt in lubitu & licentia cogitandi loquendique falsum, ac volendi faciendique malum, & hæc non cogere & humiliare, minus affligere, cum tamen prorsus contrarium est, ut quoque Dominus docet apud Eundem "Omnis faciens peccatum, *servus* "est peccati" VIII: 34. Liberum hoc servum accipiunt a spiritibus infernalibus qui apud eos, qui infundunt illud, in quorum vita cum sunt, etiam in eorundem amoribus & cupiditatibus sunt, aspirante jucundo impuro & excrementitio, quorum cum quasi torrente auferuntur, in libero se putant esse, sed est liberum infernale; differentia inter liberum hoc infernale & inter liberum cœleste, est, quod illud sit mortis & detrahat eos ad infernum, hoc autem, seu liberum cœleste, sit vitæ & elevet eos ad cœlum. Quod omnis cultus verus internus non ex coacto sed ex libero fiat, & nisi ex libero non sit cultus internus, constat ex Verbo; ex *Sacrificiis* spontaneis, votivis, pacificis seu eucharisticis, quæ munera & oblationes dicta, de quibus, Num: XV. 3. seq. Deut: XII: 15. Cap: XVI: 10. 11. Cap: XXIII: 24, & alibi: apud Davidem "In, *Voluntario sacrificabo* Tibi, confitebor Nomini tuo Jehovah, "quia bonum" Psalm: LIV: 8. Ex Thruma seu Collecta, quam facerent ad Tabernaculum, & ad Vestes sanctitatis, de qua apud Mosen "Loquere ad "filios Israelis, & accipiant Mihi collectam a cum omni viro, *quem sponte impulit cor ejus* accipietis collectam meam" Exod: XXV: 2. & alibi "Omnis "*Spontaneus corde* adducet eam, collectam Jehovæ" Exod: XXXV: 5. Humiliatio autem rationalis hominis seu ejus afflictio, ex libero, ut dictum, repræsentata quoque fuit per Afflictionem animarum in diebus festis, de qua apud Mosen "Erit vobis in statutum æternitatis, in mense septimo, in de-"cimo mensis, *Affligetis animas vestras*" Lev: XVI: 29, & alibi "In de-"cimo mensis septimi, is dies expiationum ille, convocatio sancta erit vobis, "& *Affligetis animas vestras*, omnis anima, quæ se non *afflixerit* in ipso die "hoc, exscindetur e populis suis" Lev. XXIII: 27. 29. inde Azymum, in quo non fermentatum, dicitur *Panis Afflictionis*, Deut: XV: 2. 3. de afflictione ita apud Davidem "Jehovah, quis peregrinabitur in tentorio tuo, quis ha-"bitabit in monte sanctitatis tuæ, ambulans integer, & operans justitiam, qui "jurat *ad affligendum se*, non mutat" Psalm: XV: 1. 2. 4. Quod Afflictio sit domatio & subjugatio malorum & falsorum assurgentium ab Externo homine

in

in ejus Rationalem, ex illis, quæ dicta ſunt, conſtare poteſt, ita non eſt aliqua detruſio ſui in paupertatem & miſerias, ſeu abdicatio jucunditatum corporis, inde non domatur & ſubjugatur malum, quandoque etiam aliud malum inde exſuſcitatur, nempe meritum propter abdicationem, præter quod liberum hominis patiatur, in quo, ut in humo, unice bonum & verum fidei inſeminari poteſt. De Afflictione quod etiam ſit tentatio, videatur prius n: 1846.

1948. Verſ: 12. *Et is onager homo, manus ejus in omnes, & manus omnium in eum; & contra facies omnium fratrum ſuorum habitabit.* Is erit onager homo, ſignificat verum rationale quod deſcribitur: manus ejus in omnes, ſignificat quod pugnaturum contra illa quæ non vera: & manus omnium in eum, ſignificat quod falſa repugnatura: & contra facies omnium fratrum ſuorum habitabit, ſignificat quod continuæ contentiones in iis quæ fidei ſunt, ſed quod uſque victor erit.

1949. Is erit onager homo, quod ſignificet Verum rationale, quod deſcribitur, conſtat ex ſignificatione onagri, quod ſit verum rationale: in Verbo pluries memorantur Equi, Equites, Muli, Aſini, & nemini adhuc notum eſt, quod ſignificent intellectualia, rationalia, & ſcientifica, qui quod illa ſignificent, ex Divini Domini Miſericordia, ſuis locis, multis confirmabitur; ejuſdem generis eſt onager, eſt enim mulus deſerti ſeu aſinus ſylveſtris, & ſignificat Rationale hominis, non Rationale in ſuo complexu, ſed modo verum rationale: Rationale conſiſtit a bono & vero, hoc eſt, ex illis quæ ſunt charitatis, & ex illis quæ ſunt fidei; Rationale verum eſt id quod per onagrum ſignificatur; hoc nunc eſt, quod per Iſmaëlem repræſentatur, & deſcribitur in hoc verſu. Nemo credere poteſt, quod Verum rationale ſeparatum a Bono rationali, tale ſit, nec ſciviſſem quod tale niſi per vivam experientiam inſtructus; ſive dicas Verum rationale, ſive Hominem, cujus Rationale tale eſt idem eſt: Homo, cujus Rationale tale eſt, ut ſolum in Vero ſit, etiamſi in Vero fidei, non ſimul in Bono charitatis, eſt prorſus talis; eſt vir moroſus, nihil patiens, contra omnes, unumquemvis videns ſicut in falſo, illico increpans, caſtigans, puniens, non miſeretur, non ſe applicat, & ſtudet flectere animos; nam ex Vero ſpectat omne, & nihil ex Bono; inde eſt, quod Iſmael expulſus, & dein habitavit in deſerto, & mater ei uxorem accipit e terra Ægypti, Gen: XXI: 9 ad 21, quæ omnia ſunt repræſentativa tali Rationali præditi. Onagrorum mentio fit in Propheticis Verbi, ut apud Eſaiam, "Palatium erit deſertum, multitudo urbis dere-"licta, clivus & ſpecula erit pro ſpeluncis, uſque in ſæculum *gaudium Ona-*"*grorum*, paſcuum gregum," XXXII: 14. ubi de vaſtatione intellectualium, quæ cum vaſtata quoad Vera, vocantur gaudium Onagrorum, & quoad bona paſcuum gregum, ita ut non rationale: apud Jeremiam, "*Onagri* ſteterunt "ſuper collibus, ſorbuerunt ventum, ſicut ceti, conſumti ſunt oculi eorum, "quia non herba," XIV: 6 ubi de ſiccitate, ſeu non bono & vero; de Onagris prædicatur quod ſorbeant ventum, cum inania captantur loco realium, quæ ſunt vera; conſumti oculi pro quod verum quid ſit non capiatur: apud

 Hoſcheam,

Hoſcheam, "Quia illi aſcenderunt Aſſyriam, *Onager ſolitarius* ſibi, Ephraim "mercede meretricia expetiverunt amores," VIII : 9, ibi de Iſraele ſeu Eccleſia ſpirituali; Ephraim pro intellectuali ejus; aſcendere Aſſyriam pro ratiocinari de vero num verum; onager ſolitarius pro rationali ſic deſtituto veris: apud Eundem, "Quia ille *inter fratres ſicut Onager* erit, veniet orientalis ventus Jehovæ a deſerto aſcendens, & exareſcet ſcaturigo ejus, & "exſiccabitur fons ejus, ille deprædabitur theſaurum omnium vaſorum deſiderii," XIII : 15. ubi de Ephraim, per quem intellectuale Eccleſiæ ſpiritualis ſignificatur, cujus rationale ſicut onager, de cujus diſſipatione agitur: apud Davidem, "Jehovah Deus emittet fontes in fluvios, inter montes "ibunt, potum præbent omni feræ agrorum, frangunt *Onagri* ſitim ſuam," Pſalm: CIV: 10. 11. fontes pro cognitionibus, feræ agrorum pro bonis, onagri pro veris rationis.

1950. Quod manus ejus in omnes, ſignificet quod pugnaturum contra illa quæ non vera; & manus omnium in eum, ſignificet quod falſa repugnatura, conſtat ex eo quod per Iſmaelem ſignificetur Verum rationale ſeparatum a Bono, ut dictum, de quo Vero cum prædicatur quod manus ejus in omnes, & omnium in eum, conſtat quod illa ſignificentur. Supra indicatum, quod per Abramum repræſentetur Domini Internus Homo, ſeu quod idem, Ipſius Divinum cœleſte & ſpirituale; per Iſacum Domini Interior Homo, ſeu Ipſius Divinum Rationale; per Jacobum Domini Exterior Homo, ſeu Ipſius Divinum Naturale; hic agitur de Rationali, quale foret niſi uniretur Interno ſeu Divino cœleſti & ſpirituali; quod Rationale, quia naturam traxit a vita affectionis ſcientiarum, hoc eſt, ab Hagare Ægyptia ancilla Sarai, & hæc vita erat Externi hominis, quæ a Domini matre hæreditarium habuit, contra quod pugnandum, & quod expellendum, ideo Rationale, deſcribitur, quale foret, ſi abſque Bono rationali; ſed poſtquam Dominus hæreditarium illud per pugnas tentationum & victorias, humiliavit, ſeu afflixit & ſubjugavit, & vivificavit ipſum ſuum Rationale Bono Divino, tunc fit illud Iſacus, ſeu repræſentatur per Iſacum, Iſmaele e domo, una cum Hagare matre ejus, ejecto. Omne Rationale genuinum conſtat ex bono & vero, hoc eſt, ex cœleſti & ſpirituali; Bonum ſeu cœleſte, eſt ipſa anima ſeu vita illius, Verum ſeu ſpirituale eſt quod inde vitam ſuam accipit; Rationale abſque vita ex bono cœleſti, eſt ſicut hic deſcribitur, quod nempe pugnet contra omnes, & contra illud pugnent omnes: Bonum rationale nuſquam pugnat, utcunque impugnatur, quia mite eſt & clemens, patiens & cedens, nam eſt amoris & miſericordiæ; & tametſi non pugnat, uſque omnes vincit, nec uſquam de pugna cogitat, nec de victoria gloriatur, & hoc quia Divinum eſt, & tutum a Se Ipſo, nam nullum malum poteſt aggredi Bonum, ne quidem poteſt ſubſiſtere in ſphæra ubi Bonum, cum modo approximat, malum ex ſe recedit & relabitur, nam malum eſt infernale, Bonum eſt cœleſte: ſimiliter fere ſe habet cum cœleſti ſpirituali, hoc eſt, cum Vero ex cœleſti origine, ſeu cum Vero quod eſt ex Bono, nam hoc verum eſt verum formatum a Bono, ſic ut dici queat forma boni; ſed Verum ſeparatum a Bono, quod hic repræſentatur per Iſmaelem,

Ismaelem, & describitur in hoc Versu, prorsus aliud est, nempe instar onagri, & pugnat contra omnes, & omnes contra illud, imo vix aliud cogitat & spirat quam pugnas, delectatio ejus communis, seu affectio regnans est, ut vincat, & cum vincit, gloriatur de victoria, quare describitur per onagrum, seu mulum deserti, aut asinum sylvestrem, qui non cum aliis esse potest; talis vita est vita veri absque bono, imo vita fidei absque charitate; quare cum regeneratur homo, fit quidem per verum fidei, sed usque simul per vitam charitatis, quam Dominus insinuat secundum incrementa veri fidei.

1951. Quod contra facies omnium fratrum suorum habitabit, significet quod continuæ contentiones in iis quæ fidei sunt, sed quod usque victor erit, constat ex illis quæ nunc dicta sunt; quod adhuc plenius describitur, ubi de Ismaelis posteris agitur, his verbis "Habitaverunt a *Chavillah*, usque ad "*Schur*, quod ad facies *Ægypti*, qua venitur in *Aschur*, ad facies omnium fra- "trum cecidit (sors:)" Gen: xxv: 18. quorum sensus internus patet a significatione Chavillah, Schur, Ægypti, & Assyriæ; Chavillah significat illud quod est intelligentiæ, ut patet ab illis quæ ostensa n: 115; Schur verum procedens a scientificis, de qua supra, n: 1928; Ægyptus omne quod est scientiæ, n: 1164. 1165. 1186. 1462; & Assyria quod est rationis, n: 119. 1186. ex quorum significationibus in unum sensum redactis, constat, quod per Ismaelem tale Rationale repræsentetur. Ipsum tale Verum in altera vita repræsentative variis modis sistitur, & semper ut forte, validum, durum, adeo, ut prorsus resisti nequeat; dum modo Spiritus cogitant de tali Vero, obvenit quoddam terroris, ex causa quia natura ejus est, ut non cedat, ita nec recedat; ex quibus etiam constare potest, quid per habitare contra facies omnium fratrum sit. Quisquis scire potest, quod in descriptione hac arcanum lateat, sed quale, hucusque nescitum.

1952. Vers: 13. 14. *Et vocavit Nomen Jehovæ loquentis ad se, Tu Deus videns me, quia dixit, num etiam hic vidi post videntem me. Propterea vocavit fontem, fons Vivo videnti me; ecce inter Kadesch & inter Bared.* Et vocavit nomen Jehovæ loquentis ad se, significat statum Interioris Hominis Domini, cum illa cogitavit: Tu Deus videns me, significat influxum: quia dixit, num etiam hic vidi post videntem me, significat influxum in Exterioris hominis vitam absque rationali medio: propterea vocavit fontem, significat statum veri inde: fons Vivo videnti me, significat verum ita conspicuum: ecce inter Kadesch & Bared, significat qualitatem.

1953. Et vocavit nomen Jehovæ loquentis ad se, quod significet statum Interioris Hominis Domini, cum illa cogitaret, constat ex illis quæ antecedunt, & quæ sequuntur, tum a significatione Nominis, quod sit nosse qualis est; de qua prius n: 144. 145. 1754: describitur hic status, qualis fuit, seu in quo fuit Dominus, cum ita cogitavit de Rationali; Rationale non potuit hoc cogitare, sed Interior seu Superior Homo, de quo prius n: 1926; nusquam enim potest Rationale cogitare de se, quale est, nam semet nemo potest intueri, sed erit interius seu superius, quod de illo cogitat, quia illud intueri potest; sicut pro exemplo, Auris non potest scire, minus percipere

 loquelam,

loquelam, quam haurit, ſed eſt interior Auditio, Auris modo diſcernit ſonos articulatos ſeu voces, interior auditio eſt, quæ capit, & dein interior viſus ſeu intuitio quæ percipit, inde per auditionem apperceptio ſenſus loquelæ: ſimiliter ſe habet in viſualibus, primæ ideæ, quæ ab objectis viſus excipiuntur, ſunt materiales, ſicut etiam vocantur, at interior adhuc viſus eſt, qui intuetur illa, & ſic cogitat; ita ſe habet cum Rationali hominis; Rationale nuſquam poteſt ſe intueri, minus explorare quale eſt, ſed erit interius quoddam, quod hoc facit; quare dum homo hoc poteſt facere, nempe percipere aliquod falſum in ſuo Rationali, & aliquod verum quod elucet, & magis ſi aliquod pugnans & vincens, ſcire poteſt, quod ſit ex influxu Domini per Internum hominem; Interior Homo Domini, de quo ſupra 1926, & qui hic intelligitur, erat ille, qui conjunctus fuit Interno, qui Jehovah, ita longe ſupra Rationale illud, ex illo ut in cœleſti luce, videbat & percipiebat, quale Rationale futurum, ſi in ſolo Vero eſſet, non in Bono.

1954. Tu Deus videns me, quod ſignificet influxum, conſtat ex illis, quæ nunc dicta ſunt: intuitio a ſuperiori in inferiorem, ſeu quod idem, ab interiori in exteriorem, appellatur Influxus, nam fit per influxum; ſicut Viſus interior apud hominem, niſi is continue influeret in viſum ejus externum ſeu oculi, nuſquam hic capere poſſet & diſcernere ullum objectum, nam viſus interior eſt, qui per oculum capit illa quæ oculus videt, nuſquam oculus, tametſi ita apparet: ex iis quoque conſtare poteſt, quantum homo in fallaciis ſenſuum eſt, qui credit quod oculus videat, cum tamen eſt viſus ejus ſpiritus, qui eſt viſus interior, qui per oculum videt; Spiritus, qui apud me, tam bene viderunt per oculos meos illa quæ in mundo, ac ego, de quo n: 1880, at illorum quidam, qui in fallaciis ſenſuum adhuc erant, putarunt quod per ſuos oculos vidiſſent, ſed oſtenſum illis quod non ita eſſet, clauſis enim oculis nihil in mundo hoc atmoſphærico viderunt; ita quoque ſe habet cum homine, ejus ſpiritus eſt qui videt, non oculus, ſed per oculum; idem etiam conſtare poteſt a ſomniis, in quibus quandoque homo videt ſicut in die; ſed uſque ſimiliter ſe habet cum viſu hoc interiori ſeu ſpiritus, hic non videt ex ſe, ſed ex adhuc interiori ſeu Rationalis ejus, imo nec hic videt a ſe, ſed eſt adhuc Interior, qui eſt Interni hominis, de quo n: 1940; ſed uſque non hic, ſed eſt Dominus per Internum Hominem, qui Solus videt quia Solus vivit, & dat homini ut videat, utque ei appareat ſicut ex ſe videret: ita ſe habet cum Influxu.

1955. Quia dixit, num etiam hic vidi poſt videntem me, quod ſignificet influxum in Exterioris hominis vitam abſque Rationali medio, conſtat ex ſignificatione videre poſt videntem; poſt videntem videre eſt ex Interiori ſeu ſuperiori, quod *intra* ſeu *ſupra* in ſenſu interno, exprimitur per *poſt* in ſenſu literæ, cum illud apparet in eo quod extra vel infra eſt; eſt Hagar, quæ hic loquitur, per quam, ut prius oſtenſum eſt, ſignificatur vita ſcientiarum, quæ eſt Exterioris hominis; quia ex illa vita ortum eſt Rationale primum, ideo Dominus cauſam, cur ita factum, videbat ex Interiori ſuo homine in Exteriori, & hoc abſque Rationali medio. Quod hæc involvant arcana, quiſ-

quisque videre potest, ex eo solum, quod nemo scire possit, quid sit *videre post videntem me*, nisi ex sensu interno, in quo etiam talia sunt, ut ad captum explicari nequeant, nisi per ideas quales sunt Angelicæ, quæ non cadunt in voces, solum in sensum vocum, & hoc abstracte ab ideis materialibus, ex quibus ideæ sensus vocum; de his, quæ tam obscura apparent homini, habent Angeli tam claras & distinctas ideas, tot repræsentationibus locupletatas, ut volumen scriberetur, si modo pauxillum inde describeretur.

1956. Propterea vocavit fontem, quod significet statum veri inde, constat ab illis quæ dicta sunt, tum a significatione fontis, quod sit verum, de qua supra n: 1927: quia verum hoc visum fuit non in Rationali, sed infra Rationale, *fons* in lingua originali alia voce, quam supra & communi fontis, exprimitur.

1957. Fons Vivo videnti me, quod significet Verum ita perspicuum, constat quoque ab illis quæ dicta, nempe quod Dominus perspicue viderit, quomodo se habuit cum Vero Rationalis hujus, quod non esset bonum. Interior Domini Homo, ex quo vidit dicitur Vivus videns, quia conjunctus Interno, Qui Jehovah, Qui Solus Vivit, & Solus Videt, ut ostensum mox supra, n: 1954.

1958. Ecce inter Kadesch & inter Bared, quod significet qualitatem, nempe quod viderit quale esset hoc Verum, ita quale esset Rationale, constat ex significatione Kadesch & Bared; quod Kadesch significet Verum, tum contentiones de Veris, ostensum est prius, n: 1676; Bared autem quod infra est, ita Verum scientificum, ex quo etiam Rationale. Quod Nomina in Verbo significent res, videatur, n: 1876. 1888. 1889; tum n: 1224. 1264.

1959. Vers. 15. *Et peperit Hagar Abramo filium, & vocavit Abram nomen filii sui, quem peperit Hagar, Jischmael.* Peperit Hagar Abramo filium, significat Rationalem hominem ex conjunctione & conceptione illa natum: & vocavit Abram nomen filii sui, quem peperit Hagar, Jischmael, significat quale ejus.

1960. Peperit Hagar Abramo filium, quod significet Rationalem hominem ex conceptione & conjunctione illa natum, constat a repræsentatione & significatione Hagaris, Abrami, & filii, quod Hagar significet vitam affectionis scientiarum Exterioris hominis, dictum est supra n: 1895. 1896; quod Abram Internum Hominem Domini, n: 1893. 1950; & quod filius Verum, ita verum, quod hujus Rationalis erat, n: 264. 489. 491. 533. 1147; inde quod peperit Hagar Abramo, significat Rationalem hominem ex conceptione & conjunctione illa natum: in hunc sensum mutatur sensus literæ, cum ad Angelos pervenit, seu apud Angelos est.

1961. Et vocavit Abram nomen filii sui, quem peperit Hagar, Jischmael, quod significet quale ejus, constat ex significatione nominis, quod sit nosse qualis est, de qua n: 144. 145. 1754; tum ex repræsentatione & significatione Ismaelis, quod sit Rationale verum, quod describitur in Vers: 11. 12, his verbis "Appellabis nomen illius Jischmael, quia audivit Jehovah afflictionem tuam. Et is erit onager homo; manus ejus in omnes, & manus "omnium

" omnium in eum; & contra facies omnium fratrum fuorum habitabit"; de quibus in explicatione iftorum Verfuum; ejus quale ibi defcribitur.

1962. Verf: 16. *Et Abram filius octoginta annorum & fex annorum, in pariendo Hagar Jifchmaelem.* Abram filius octoginta & fex annorum, fignificat ftatum Domini quoad cœleftia acquifita bona per pugnas tentationum: in pariendo Hagar Jifchmaelem, fignificat cum vita affectionis fcientiarum peperit Rationale.

1963. Abram filius octoginta annorum & fex annorum, quod fignificet ftatum Domini quoad cœleftia acquifita bona per pugnas tentationum, conftat a fignificatione octoginta, qui numerus fimile involvit ac quadraginta, quæ quod fignificent tentationes, oftenfum eft prius, n: 730. 862; & a fignificatione Sex, quod fit pugna, de qua etiam prius, n: 720. 737. 900; tum quoque a fignificatione Decem, quod fint Reliquiæ, de qua n: 576; quæ Reliquiæ apud Dominum fuerunt acquifitiones cœleftium bonorum, quibus univit Humanam Effentiam Divinæ, n: 1906 ad fin. ex his tribus numeris compofitus eft numerus Octoginta & fex, qui talia involvit, ita fignificat ftatum Domini quoad cœleftia acquifita bona per pugnas tentationum: omnes enim numeri in Verbo fignificant res, ut oftenfum prius n: 482. 487. 575. 647. 648. 755. 813. Hic quia Numeri annorum funt, & quidem hiftorice nominati de Abram, apparet ficut quod non fignificativi talium forent; fed in Verbo nihil fcriptum eft, quod non in fpiritualem & cœleftem fenfum tranfeat dum ad Angelos, Angeli enim non in aliis quam fpiritualibus & cœleftibus ideis funt, ii, dum legitur Verbum ab homine, non fciunt nec percipiunt quid octoginta & fex, nec curant qua ætate fuit Abram cum Hagar ei peperit Ifmaelem, fed ex numero tali lecto, illico obveniunt illis, quæ numeri involvunt; & ex reliquis ficut in fenfu interno explicata funt.

1964. In pariendo Hagar Jifchmaelem Abramo, quod fignificet cum vita affectionis fcientiarum peperit Rationale, conftat ex fignificatione Hagaris, quod fit vita affectionis fcientiarum; & ex fignificatione Ifmaelis, quod fit Rationale primo conceptum, de quibus fupra. In hoc Capite, quia actum eft de Rationali hominis, & defcriptum quale eft, quando folummodo vera illud conftituunt, & quale eft cum bona, & ex bonis vera, fciendum, quod Rationale nufquam concipi & nafci, feu formari poffit, abfque fcientificis & cognitionibus; fed fcientifica & cognitiones pro fine habebunt ufum, & quando ufum, pro fine habent vitam, nam omnis vita eft ufuum quia finium; nifi addifcuntur propter vitam ufuum, nullius momenti funt, quia nullius ufus; ex folis illis, nempe fcientificis & cognitionibus, abfque vita ufus, fit Rationale, ficut defcriptum, inftar onagri, morofum, pugnax, vitam torridam & ficcam habens, ex quadam dilectione veri confpurcati amore fui; at cum pro fine habent ufum, tunc accipiunt vitam ex ufibus, fed talem vitam, qualem ufus: qui cognitiones addifcunt, ut perficiantur in fide amoris, nam vera & ipfa fides eft amor in Dominum, & erga proximum, illi in omnium ufuum ufu funt, & vitam fpiritualem & cœleftem accipiunt a Domino, & cum in illa vita, in facultate funt percipiendi omnia quæ funt Regni Domini;

in

in hac vita sunt omnes Angeli, & quia in vita illa, in ipsa intelligentia & sapientia sunt.

1965. Hic nunc est sensus internus rerum in hoc Capite de Abramo, Hagare & Ismaele; sed quam copiosus ille sensus sit, seu indefinita contineat, constare solum exinde potest, quod, sicut omnia & singula, quæ in Verbo, in sensu interno spectent Dominum, & agant de Domino, vita Verbi, quia ipsum Verbum, inde est, etiam in sensu interno simul agant de Regno Domini in Cœlis, tum de Regno Ipsius in terris, hoc est, de Ecclesia; similiter de unoquovis, in quo est Regnum Domini; & præterea in genere de omni Cœlesti & Spirituali; nam ex Domino omnia hæc: inde est, quod per Abramum etiam repræsentetur Cœlestis Ecclesia, Cœlestis homo, tum ipsum cœleste, & sic porro, sed eo usque explicationem extendere, prolixissimum foret.

De Visionibus & Somniis, etiam Propheticis, quæ in Verbo.

1966. *Paucis notum est, quomodo se habent Visiones, & quæ Visiones genuinæ sunt; & quia nunc per aliquot annos pæne continue cum illis, in altera vita fui, ut ex Parte Prima satis constare potest, & stupenda ibi vidi, sic de Visionibus & Somniis per ipsam experientiam informatus sum; de quibus hæc licet referre.*

1967. *Venditantur Visiones quorundam, qui dixerunt se vidisse plura, etiam viderunt, sed in phantasia; instructus sum de iis, & ostensum quoque, quomodo existunt; sunt Spiritus, qui inducunt tales species per phantasias, ut appareant sicut forent, ut dum in umbra aliquid vident, aut in lumine lunari, aut etiam in die si objectum in obscuro, tunc spiritus tenent animum ejus in cogitatione alicujus rei fixe & continenter, sive animalis, sive monstri, sive sylvæ, sive alius cujuspiam rei, in qua quamdiu tenetur, phantasia augetur, & crescit usque adeo, ut persuadeatur, & videat prorsus sicut ipsa forent; cum tamen nihil aliud sunt, quam illusiones: Cadunt in eos, qui phantasiis multum indulgent, & in infirmitate animi sunt, & inde facti creduli; sunt hi Visionarii.*

1968. *Spiritus Enthusiastici sunt similes, sed hi visiones circa credenda habent, quibus tam fortiter persuadentur, & persuadent aliis, ut jurare possint falsum esse verum, & fallaciam esse reale; de qua natura Spirituum plura ab experientia referri possent, sed de illis, ex Divina Domini Misericordia, in specie: contraxerunt illam ex persuasionibus & principiis falsi, cum vixerunt.*

1969.

1969. *Spiritus mali in altera vita vix aliud sunt quam Cupiditates & Phantasiæ, non aliam vitam sibi acquisiverunt; phantasiæ illorum tales sunt, ut prorsus non aliud percipiant quam quod ita sit: hominum phantasiæ cum illorum comparari nequeunt, in excellentiori enim statu sunt, etiam quoad talia: tales phantasiæ sunt perpetuæ apud Infernales, ubi per phantasias unus alterum miserabiliter cruciat.*

1970. *Per Visiones genuinas intelliguntur Visiones, seu Visa illarum rerum, quæ realiter existunt in altera vita, & sunt non nisi quam res, quæ oculis spiritus non oculis corporis videri possunt, & apparent homini, quando ejus interior visus aperitur a Domino, hoc est, ille visus, quem ejus spiritus habet, in quem etiam venit, cum separatus a corpore in alteram vitam transit; nam homo est spiritus corpore amictus; tales Visiones fuerunt Prophetarum. Cum aperitur hic Visus, tunc videntur in clariore die, quam est meridiana mundi, illa quæ apud Spiritus actualiter existunt, non solum Repræsentativa, sed etiam ipsi Spiritus, una cum perceptione quinam sunt, tum quales sunt, ubi sunt, undenam veniunt, quo abeunt, qua affectione, qua persuasione, imo qua fide sunt, n:* 1388, 1394, *confirmatis per vivam loquelam prorsus ut humanam, & hoc absque omni fallacia.*

1971. *Visiones, quæ coram Spiritibus bonis existunt, sunt repræsentativa illarum rerum, quæ in Cælo; nam quod in Cælo coram Angelis existit, cum delabitur in mundum spirituum, vertitur in Repræsentativa, ex quibus & in quibus perspici potest, quid significant: talia sunt perpetua apud bonos Spiritus, cum pulchritudine & amænitate vix enuntiabili.*

1972. *Quod Visiones, seu potius Visa, attinet, quæ coram oculis spiritus, non coram oculis corporis apparent, sunt interiora magis & magis; quæ vidi in Mundo spirituum, in clara luce vidi; at obscurius illa quæ in cælo Spirituum angelicorum; & adhuc obscurius illa quæ in cælo Angelorum, nam usque eo raro apertus mihi fuit visus spiritus mei, sed perceptione quadam, quæ qualis sit non describi potest, datum est nosse, quid loquerentur, sæpius per intermedios spiritus; apparuerunt quandoque illa quæ ibi, in umbra lucis cæli, quæ umbra non similis est umbræ lucis mundanæ, est enim lux tenuescens & fatiscens incomprehensibilitate æque coram intellectu ac coram visu.*

1973. *Omnia genera Visionum referre, prolixum nimis foret, sunt enim plura; licet solum ad illustrationem referre binas Visiones, ex quibus constare potest, quales etiam sunt; tum simul quomodo Spiritus afficiuntur illis quæ vident, & quomodo mali spiritus cruciantur, cum surripitur illis videre illa quæ alii vident & audiunt; non enim sufferre possunt, quod illis tale quippiam auferatur; nam Spiritibus non est sensus gustus, sed*

ſed cupido quaſi appetitus ſciendi & diſcendi loco ejus, hic eſt quaſi cibus illorum, quo nutriuntur, n: 1480; *quomodo itaque anguntur, cum hic cibus iis aufertur, conſtare poteſt ab exemplo, quod ſequitur.*

1974. *Poſt ſomnum moleſtum, circa primam vigiliam, ſiſtebatur Viſum amœniſſimum; erant ſerta ſicut laurea, virentia, in pulcherrimo ordine, mobilia ſicut viva, talis formæ & concinnitatis, ut deſcribi nequeant ob pulchritudinem & harmoniam, & inde profluentem affectionem beatitudinis; erant duplici ſerie inter ſe paulum diſtante ſatis in longum conſociata, & jugiter ſtatum pulchritudinis variantia; hoc perſpicuum erat Spiritibus, etiam malis. Succeſſit poſtea aliud Viſum adhuc pulchrius, in quo felix cæleſte, ſed modo obſcure viſibile; erant infantes in ludis cæleſtibus, qui ineffabili modo afficiebant mentem. Poſtea de Viſis illis loquutus cum Spiritibus, qui faſſi quod ſimiliter mecum viderint primum, ſed non alterum niſi ita obſcure, ut non potuiſſent dicere, quid eſſet; inde indignatio apud eos orta, poſtea per gradus invidia ex eo, quia dictum, quod Angeli & Infantes illud viderint, quam eorum invidiam ſenſibiliter dabatur percipere, ſic ut nihil me fugeret quantum ad inſtructionem; invidia talis erat, ut apud eos non ſolum cauſaretur ſummam moleſtiam, ſed etiam angorem & interiorem dolorem, ex cauſa ſolum quod non ii viderint etiam alterum; ducebantur inde per invidiæ varietates uſque ut dolerent præcordiis; cum in eo ſtatu eſſent, loquutus cum illis de invidia, quod contenti poſſent eſſe, quod primum viderint, & quod etiam potuiſſent alterum, ſi boni fuiſſent, inde quoque indignatio exaſperabat invidiam, quæ adhuc crevit uſque ad eum gradum, ut poſtea ne quidem ſuſtinerent minimum recordationis ejus, quin dolore afficerentur; ſtatus & proceſſus invidiæ cum ejus gradibus, incrementis, variatis & mixtis ægritudinibus animi & cordis, non deſcribi poſſunt: oſtenſum ſic, quantum cruciantur impii ex ſola invidia, cum beatitudinem bonorum e longinquo vident, imo dum ſolum de illa cogitant.*

1975. *Quod* Somnia *attinet, notum eſt, quod Dominus apud Prophetas non ſolum per Viſiones, ſed etiam per Somnia, arcana cæli revelaverit, & quod Somnia æque repræſentativa & ſignificativa fuerint, ac Viſiones, & quod fuerint fere unius generis; tum quod etiam apud alios, quam apud Prophetas, ventura per Somnia detecta ſint, ut per Somnia, quæ habuit Joſephus, quæque illi qui in carcere cum Joſepho, quæ Pharao, quæ Nebuchadnezar, & alii; ex quibus conſtare poteſt, quod Somnia illius generis, æque ac Viſiones, e Cælo influant, cum differentia, quod Somnia cum dormit corporeum, at Viſiones cum non dormit. Quomodo Somnia Prophetica, & talia, quæ in Verbo, influant, imo deſcendunt e cælo, mihi ad vivum oſtenſum eſt; de quibus hæc ab experientia licet referre.*

F 1976

1976. *Sunt tria genera Somniorum; Primum genus mediate per Cœlum a Domino venit, talia fuerunt Somnia Prophetica, de quibus in Verbo: Alterum, per Spiritus Angelicos, imprimis illos, qui antrorsum supra ad dextrum sunt, ubi Paradisiaca, inde Antiquissimæ Ecclesiæ homines sua somnia habuerunt, quæ fuerunt instructiva, n:* 1122: *Tertium genus, per Spiritus, qui prope sunt cum dormit homo, quæ quoque significativa sunt: Somnia autem phantastica aliunde.*

1977. *Ut scirem prorsus, quomodo Somnia influxerint, in somnum missus, & somniavi, quod Navis veniret cum omnis generis delitiosis & sapidis ad esum; quæ in Navi non visa, sed recondita erant; super Navi stabant bini vigiles armati, præter tertium qui erat præfectus navis; transibat navis in quoddam navale cameratum; sic evigilatus, & cogitavi de somnio; tunc alloquebantur me Spiritus angelici qui superne antrorsum ad dextrum, & dicebant, quod introduxerint hoc somnium: utque scirem pro certo quod inde, in statum missus sicut in somni & simul vigiliæ, & varia quæ amœna & delitiosa, similiter inferebant, sicut animalculum ignotum, quod dissipatum instar radiorum nigrescentium & splendentium, qui mirabili pernicitate involabant in oculum sinistrum; sistebant etiam homines, tum infantes varie decoratos, præter alia cum amœnitate inexpressibili; de quibus etiam cum illis loquutus: Hoc factum non semel, sed aliquoties, & toties ab illis viva voce instructus. Sunt illi Spiritus Angelici, qui in limine ad Paradisiaca sunt, qui talia somnia insinuant; quibus etiam munus vigilandi super quosdam homines, cum dormiunt, injunctum est, ne a malis spiritibus tunc infestentur; hoc munus obeunt cum summa delectatione, adeo ut æmulentur, quinam adsint, & ament afficere hominem jucundis & delitiosis quæ vident in ejus affectione & genio; sunt illi qui facti Spiritus angelici ab illis, qui in vita corporis delectati sunt & amaverunt aliorum vitam facere jucundam omni modo & studio; quando aperitur auditus eo usque, auditur inde sicut e longinquo sonorum dulce modulans quasi cantus: dicebant, quod non sciant, unde iis talia, & tam pulchra & amœna Repræsentativa momento obveniant, sed dictum, quod e cœlo: pertinent ad provinciam Cerebelli, quia Cerebellum, ut instructus sum, tempore somni vigilat, cum Cerebrum dormit. Inde Antiquissimæ Ecclesiæ homines sua somnia habuerunt, cum perceptione quid significarent, a quibus quoad multam partem Repræsentativa & Significativa Antiquorum, sub quibus res alte reconditæ sistebantur.*

1978. *Præterea sunt alii Spiritus, qui pertinent ad Thoracis sinistri provinciam, a quibus sæpius interpolantur; præter ab aliis, quos tamen non curant.*

1979. *Persæpe datum post Somnia talia loqui cum Spiritibus & Angelis,*

Angelis, qui introduxerunt, ii narrantes quid introduxerint, & ego quid viderim, quorum omnium experientiam adducere, nimis prolixum foret.

1980. *Dignum memoratu est, postquam evigilatus cum referrem quid vidissem in somnio, & hoc longa serie, tunc quidam Angelici spiritus, non ex illis, de quibus supra, dicebant, quod illa prorsus coinciderent & eadem essent cum illis rebus, de quibus loquuti inter se, & quod nihil prorsus differret, sed usque quod non essent illa, de quibus sermonem habuerunt, sed repræsentativa eorundem, in quæ ideæ illorum in mundo spirituum ita versæ & mutatæ essent; nam ideæ Angelorum in Repræsentativa vertuntur in Mundo spirituum; inde omnia & singula, quæ inter se loquuti, ita repræsentata in somnio: dictum porro ab illis, quod eadem loquela potuisset in alias repræsentationes verti, imo in similes & dissimiles cum indefinita varietate; quod in tales, fuisse secundum statum spirituum circum me, & inde secundum meum statum, in quo tunc eram: verbo, quod perplura dissimilia somnia possint ex simili loquela, ita ab una origine, delabi & sisti, ex causa, ut dictum, quoniam illa, quæ in memoria & affectione hominis, sunt vasa recipientia, in quibus variantur & recipiuntur ideæ repræsentative secundum formæ eorum variationes, & status mutationes.*

1981. *Unum simile licet adhuc referre; somniavi somnium, sed vulgare, dum vigil factus narravi omnia a principio ad finem; Angeli dicebant, quod prorsus coinciderent cum illis quæ inter se loquuti, non quod essent illa quæ in somnio, sed prorsus alia, in quæ versa sunt eorum loquelæ cogitata, sic tamen ut essent repræsentativa & correspondentia, imo singula, ut nihil deesset: tum loquutus cum illis de Influxu, quomodo talia influunt & variantur: erat persona, de qua illam ideam habui, quod esset in Vero naturali, quam ideam cepi ex ejus vitæ actis; apud Angelos fuit loquela de veritate naturali, quare ille repræsentabatur mihi; & quæ is loquebatur mecum in somnio, & agebat, hæc ordine repræsentative & correspondenter sequebantur ex eorum sermone mutuo; sed usque nihil erat, quod prorsus simile seu idem fuit.*

1982. *Quædam Animæ recentes e mundo, quæ desiderant videre gloriam Domini, priusquam tales sint, ut possint admitti, sopiuntur quoad sensus exteriores & facultates inferiores dulci quodam somno, & tunc interiores eorum sensus & facultates in vigiliam eminentem expergiscuntur, & sic in Cæli gloriam immittuntur; sed inducta sensibus & facultatibus exterioribus iterum vigilia, in statum pristinum redeunt.*

1983. *Spiritus mali maximopere cupiunt & flagrant infestare & aggredi hominem cum dormit, sed tunc imprimis custoditur homo a Domino; nam Amor non dormit: Spiritus qui infestant, miserabiliter puniuntur; audivi*

audivi sæpius, quam ut narrari possit, punitiones eorum, quæ sunt discerptiones, de quibus n: 829. 957. 959, *sub calcaneo pedis sinistri, & hoc quandoque per horaria tempora: Sirenes, quæ sunt præstigiatrices interiores, sunt, quæ tempore noctis imprimis insidiantur, & in cogitationes & affectiones interiores hominis se infundere tunc tentant, sed toties arcentur per Angelos a Domino, & per gravissimas punitiones tandem absterrentur. Loquutæ etiam cum aliis tempore noctis, prorsus sicut a me, mea quasi loquela, tam simili, ut non internosceretur, ingerendo spurca & persuadendo falsa; semel in suavissimo somno fui, in quo nihil præter dulcem quietem habui, cum expergefactus, quidam boni Spiritus cœperunt me increpare, quod eos infestaverim, ita atrociter, sicut dicebant, ut putaverint se fuisse in inferno, in me rejiciendo culpam, quibus respondi, quod nihil quicquam de ea re scirem, sed quod quietissime dormiverim, sic ut eis nullatenus potuissem infestus esse, quo obstupefacti apperceperunt tandem hoc præstigiis Sirenum factum esse; simile etiam ostensum postea, ex causa, ut scirem qualis Sirenum turba sit; sunt præcipue ex sexu fæminino, quæ in vita corporis per interiores astutias allicere ad se studuerunt socios, per externa se insinuando, captando animos quocunque modo, intrando in cujusvis affectiones & jucunda, sed sine malo, cumprimis imperandi; inde iis talis natura in altera vita, quod videantur ex se omnia posse, hauriendo & excogitando varias artes, quas arripiunt tam facile, sicut spongiæ aquas æque sordidas ac limpidas, ita illæ tam prophana quam sancta, quæ insorbent & in actum mittunt, sine, ut dictum, imperandi: datum interiora earum percipere, quam fœda sint, adulteriis & odiis conspurcata; tum etiam datum percipere, quam efficax earum sphæra sit, interiora sua in statum persuasionis redigunt, ut in talia, quæ intendunt, conspirent interiora cum exterioribus, ita adigunt & violenter adducunt spiritus ad cogitandum prorsus sicut illæ; ratiocinia apud eas nulla patent, sed est simultaneum quoddam ratiociniorum malis affectionibus inspiratorum, ita operans, cum applicatione ad genios, & immissio sic in aliorum animos, quos inducunt, & persuasione aut obruunt aut captant: nihil plus student, quam Conscientiam destruere, qua destructa, interiora hominum possident, imo obsident, tametsi homo hoc ignorat; hodie non dantur obsessiones externæ, sicut olim, sed internæ a talibus; qui nulla conscientia sunt, illi ita obsessi sunt, cogitationum eorum interiora non absimiliter insaniunt, sed celantur & obvelantur externo decoro, & simulatorio honesto, ex causa sui honoris, lucri, famæ; hoc iis, si ad cogitationes suas attendunt, etiam notum esse potest.*

FINIS.

ERRATA. P. 22, l. 39, *pro* iv. l. vi. p. 23, l. 36, *pro* Angelos fœderis, l. Angelus fœderis. p. 28. l. 1, *pro* propriam, l. proprium. *Ib.* l. 8. *pro* liberis, l. liberi; *ib.* l. 27, *pro* libro, l. libero. p. 32. l. 26, *pro* Dovidem, l. Davidem.

correxi

Arcana Cœleſtia,

QUÆ IN

SCRIPTURA SACRA,

SEU

VERBO DOMINI

SUNT, DETECTA:

Hic quæ in

GENESI

Capite Decimo Septimo:

Una cum Mirabilibus

Quæ viſa & audita ſunt

In Mundo Spirituum, & Cœlo Angelorum;

Hic ad finem, quæ de

Ultimo Judicio.

II.

MDCCL.

MATTH: VI: 33.

Quærite primo Regnum Dei, & Justitiam ejus, & omnia adjicientur vobis.

PARS SECUNDA.

LIBRI *GENESEOS*

CAPUT DECIMUM SEPTIMUM.

1984. PAuci possunt credere, quod in Verbo sit, Sensus internus, qui prorsus non elucet ex litera, & hoc quia tam remotus est a sensu literæ, ut quasi distet sicut Cœlum a terra; sed quod sensus literæ in se talia contineat, & quod sit repræsentativus & significativus arcanorum, quæ nemo videt, quam Dominus, & angeli a Domino, constat ab illis, quæ in Parte Prima passim dicta sunt; se habet sensus literæ ad Sensum internum, sicut hominis corpus ad ejus animam, homo dum in corpore est, & ex corporeis cogitat, pæne nescit aliquid de anima, nam corporis functiones aliæ sunt quam animæ, adeo, ut si functiones animæ detegerentur, non agnoscerentur quod tales; ita se habet quoque cum internis Verbi, in internis ejus est anima, hoc est, vita illius, hæc, nempe interna, nihil aliud spectant quam Dominum, Ipsius Regnum, Ecclesiam, & illa quæ Ipsius Regni & Ecclesiæ sunt apud hominem; quæ cum spectantur, est Verbum Domini, nam tunc est ipsa vita in illis; quod ita se habeat, multis confirmatum est in Parte Prima; & pro certo scire datum; nusquam enim aliquæ ideæ de corporeis & mundanis transire possunt ad Angelos, sed exuuntur illæ & prorsus removentur in primo limine cum abeunt ab homine, ut ab ipsa experientia videri potest in Parte Prima, n: 1769 ad 1772 incl. & quomodo mutantur, n: 1872 ad 1876. Hoc quoque

fatis conftare poteft ex perplurimis in Verbo, quæ nufquam intelligibilia funt in fenfu literæ, quæ, nifi illis anima feu vita talis ineffet, non agnofcerentur pro Verbo Domini, nec ulli, qui non ab infantia imbuit quod crederet Verbum effe infpiratum & fic fanctum, apparerent ut Divina: quis ex fenfu literæ fciret quid fignificant illa quæ Jacobus loquutus ad filios fuos ante mortem, Genef. Cap: XLIX, "*Quod Dan ferpens fuper via, afpis fuper femita, mordens calcaneos equi, & cadet eques ejus retrorfum*" verf. 17. "*Quod Gadem turma deprædabitur, & ille deprædabitur calcaneum*" verf. 19. "*Quod Naphtali cerva dimiffa, dans fermonem elegantiæ*" verf. 21. "*Quod Jehuda ligabit ad vitem afinium pullum fuum, & ad vitem nobilem filium afinæ fuæ: lavabit in vino veftimentum fuum, & in fanguine uvarum velamen fuum: ruber oculis præ vino, & albus dentibus præ lacte*" verf. 11. 12. fimiliter in perplurimis locis apud Prophetas; at quid hæc fignificant, nufquam patet nifi in fenfu interno, in quo omnia & fingula pulcherrimo ordine cohærent. Similiter quæ Dominus dixit de ultimis temporibus, apud Matthæum "In confummatione fæculi, *Sol obfcurabitur, & Luna non dabit lucem fuam; & ftellæ cadent de cælo, & virtutes cælorum commovebuntur; & tunc apparebit fignum filii hominis; & tunc plangent omnes Tribus terræ*" XXIV: 29. 30. hæc nufquam fignificant obfcurationem folis & lunæ, nec delapfum ftellarum de Cœlo, nec planctum Tribuum, fed Charitatem & Fidem, quæ in fenfu interno funt Sol & Luna, & obfcurabuntur; tum cognitiones boni & veri, quæ funt ftellæ, & hic vocantur virtutes cœlorum, quæ ita decident & evanefcent; & quod omnia fidei, quæ funt Tribus terræ; ut quoque oftenfum eft in Parte Prima n: 31. 32. 1053. 1529. 1530. 1531. 1808; Ex his paucis nunc conftare poteft, quid fenfus internus Verbi, tum quod remotus, & aliquibus in locis remotiffimus fit, a fenfu literæ: fed ufque Senfus literæ repræfentat vera, & fiftit apparentias veri, in quibus homo effe poteft, dum non in luce veri.

CAPUT XVII.

1. ET fuit Abram filius nonaginta annorum & novem annorum, & apparuit JEHOVAH ad Abramum, & dixit ad illum, Ego DEUS Schaddai, ambula tibi coram me, & efto integer.

2. Et

2. Et dabo fœdus meum inter Me & inter te, & multiplicabo te in valde valde.

3. Et cecidit Abram ſuper facies ſuas; & loquutus eſt cum illo Deus, dicendo.

4. Ego, ecce fœdus meum cum te, & eris in patrem multitudinis gentium.

5. Et non vocabitur amplius nomine tuo Abram, & erit nomen tuum Abraham, quia patrem multitudinis gentium dedi te.

6. Et fructificabo temet in valde valde, & dabo te in gentes, & reges ex te exibunt.

7. Et erigam fœdus meum inter Me, & inter te, & inter ſemen tuum poſt te, in generationes illorum, in fœdus æternum, ad eſſe tibi in Deum, & ſemini tuo poſt te.

8. Et dabo tibi, & ſemini tuo poſt te, terram peregrinationem tuarum, omnem terram Canaan, in poſſeſſionem æternam, & ero illis in Deum.

9. Et dixit Deus ad Abraham, & tu fœdus meum cuſtodies, tu & ſemen tuum poſt te, in generationes eorum.

10. Hoc fœdus meum, quod cuſtodietis inter Me & inter vos, & inter ſemen tuum poſt te, circumcidi vobis omnem maſculum.

11. Et circumcidetis carnem præputii veſtri, & erit in ſignum fœderis inter Me & inter vos.

12. Et filius octo dierum circumcidetur vobis, omnis maſculus, in generationes veſtras, natus domus, & emptio argenti, ab omni filio alienigena, qui non e ſemine tuo ille.

13. Circumcidendo circumcidetur natus domus tuæ, & emptio argenti tui, & erit fœdus meum in carne veſtra in fœdus æternum.

14. Et præputiatus maſculus, qui non circumciditur carne præputii ſui, & excidetur anima illa ex populis ſuis, fœdus meum irritum fecit.

15. Et dixit Deus ad Abraham, Sarai uxor tua non vocabis nomine ejus Sarai, quoniam Sarah nomen illius.

16. Et benedicam illi, & etiam dabo ex illa tibi filium; & benedicam illi, & erit in gentes, reges populorum ex illa erunt.

17. Et cecidit Abraham ſuper facies ſuas, & riſit, & dixit in corde ſuo, num filio centum annorum naſcetur, & an Sarah filia nonaginta annorum pariet.

18. Et dixit Abraham ad Deum, utinam Jiſchmael vivat coram Te.

19. Et dixit Deus, vere Sarah uxor tua pariens tibi filium, & vocabis

cabis nomen illius Jischak, & erigam fœdus meum cum illo in fœdus æternum semini illius post illum.

20. Et quoad Jischmaelem audivi te, ecce benedicam illi, & fructificari faciam illum, & multiplicari faciam illum in valde valde, duodecim principes gignet, & dabo illum in gentem magnam.

21. Et fœdus meum erigam cum Jischako, quem pariet tibi Sarah ad statum tempus hoc in anno sequente.

22. Et absolvit ad loquendum cum illo, & ascendit DEUS de super Abrahamo.

23. Et accepit Abraham Jischmaelem filium suum, & omnes natos domus suæ, & omnem emptionem argenti sui, omnem masculum in viris domus Abrahami, & circumcidit carnem præputii eorum, in eodem die hoc, quemadmodum loquutus cum illo DEUS.

24. Et Abraham filius nonaginta & novem annorum in circumcidendo illo carnem præputii sui.

25. Et Jischmael filius illius, filius tredecim annorum, in circumcidendo illi carnem præputii ejus.

26. In eodem die hoc circumcisus est Abraham, & Jischmael filius ejus.

27. Et omnes viri domus ejus, natus domus, & emptio argenti, a filio alienigena, circumcisi sunt cum illo.

CONTENTA.

1985. Agitur hic de unione Divinæ Essentiæ Domini cum Humana, & Humanæ cum Divina; ut & de conjunctione Domini per Humanam Essentiam cum Genere humano.

1986. Quod Jehovah manifestatus Domino in Humano Ipsius, vers: 1. Prædicens unionem, vers: 2, 3. nempe Divini cum Humano, & Humani cum Divino, vers: 4, 5. Et quod ab Ipso omne bonum & verum, vers: 6. Quod ita conjunctio fieret Divini cum humano genere per Ipsum, vers: 7. Et quod Regnum cœleste Ipsius foret, quod daturus illis qui fidem in Ipsum haberent, vers: 8, 9. Sed quod homo prius removebit amores & eorum fœdas cupiditates, ac ita purificabitur, hoc est quod repræsentatum est & significatur per Circumcisionem, vers: 10, 11. Ita conjunctio fieret, tam cum illis qui intra Ecclesiam, quam cum illis qui extra, vers: 12. Quod omnino purificatio præcedet, aliter nulla conjunctio, sed damnatio; & quod conjunctio usque non existere possit nisi in impuro hominis, vers: 13, 14. Prædicitur Humanæ

Humanæ Eſſentiæ unio cum Divina, ſeu Veri cum Bono, verſ: 15, 16, 17. Tum conjunctio cum illis qui in veris fidei, nempe ſicut cum illis qui ab Eccleſia cœleſti, ita cum illis qui ab Eccleſia ſpirituali, verſ: 18, 19. Et quod hi quoque imbuerentur bonis fidei, verſ: 20. Concluſio, quod hæc per unionem Eſſentiæ Humanæ cum Divina in Domino, verſ: 21. Finis prædictionis, verſ: 22. Quod ita fieret, & ita factum ſit, verſ: 23, 24, 25, 26, 27.

SENSUS INTERNUS.

1987. VERS: 1. *Et fuit Abram filius nonaginta annorum & novem annorum, & apparuit Jehovah ad Abram, & dixit ad illum, Ego Deus Schaddai, ambula tibi coram Me, & eſto integer.* Fuit Abram filius nonaginta annorum, ſignificat tempus antequam Dominus plene conjunxit Internum Hominem cum Rationali; Abram ſignificat Dominum in illo ſtatu & in illa ætate: & apparuit Jehovah ad Abramum, ſignificat manifeſtationem: Ego Deus Schaddai, ſignificat nomen Dei Abrami in ſenſu literæ, per quod primum coram illis repræſentatus Dominus: ambula tibi coram Me, ſignificat verum fidei: & eſto integer, ſignificat bonum.

1988. Fuit Abram filius nonaginta annorum & novem annorum, quod ſignificet tempus antequam Dominus plene conjunxit Internum Hominem cum Rationali, conſtat a ſignificatione Novem cum præcedunt ante Decem, ſeu quod idem, Nonaginta novem ante Centum; nam Abram, cum ei natus Iſacus, erat ætate Centum annorum. Qualis ſenſus internus Verbi eſt, conſtare imprimis poteſt a Numeris, ſicut a Nominibus; Numeri, quicunque ſunt in Verbo ſignificant res, ſicut etiam Nomina, nam nihil uſquam in Verbo eſt, in quo non Divinum eſt, ſeu quod non internum ſenſum habet; quiquam remotus ſit a ſenſu literæ, cumprimis inde patet; Nomina enim & Numeri in Cœlo nuſquam attenduntur, ſed illa quæ per nomina & numeros ſignificantur, ſicut pro exemplo, quoties numerus Septem occurrit, illico loco ſeptem ſanctum obvenit Angelis, nam Septem ſignificant Sanctum ex eo quod Cœleſtis homo ſit Septimus dies ſeu Sabbathum, ita quies Domini, n: 84 ad 87. 395. 433. 716. 881: ſimiliter ſe habet cum reliquis numeris, ſicut cum Duodecim, quoties duodecim occurrunt, obvenit Angelis idea omnium quæ ſunt fidei, ex cauſa, quia duodecim Tribus illa ſignificabant, n: 577: quod Numeri ſignificent res in Verbo, in Parte Prima oſtenſum videatur, n: 482. 487. 488. 493. 575. 647. 648. 755. 813. 893. Similiter ſe habet cum numero Nonaginta novem, qui quod ſignificet tempus antequam Dominus plene conjunxit Internum Hominem cum Rationali, conſtat a ſignificatione Centum annorum, quos habuit Abram cum ei natus Iſacus, per quem

quem repræſentatur & ſignificatur Rationalis Homo Domini qui conjunctus Interno Ipſius, hoc eſt, Divino; Centum ſignificant idem in Verbo quod Decem, quia ille numerus compoſitus eſt a decem in decem multiplicatis, & Decem ſignificant Reliquias, quod in Parte Prima oſtenſum, n: 576; quid Reliquiæ apud hominem, videatur n: 468. 530. 561. 660. 1050. & quid Reliquiæ apud Dominum, n: 1906: arcana hæc non ulterius poſſunt exponi, ſed quiſque concludere poteſt, dum prius ſibi notum fecerit, quid ſunt Reliquiæ; hodie enim quid ſunt, ignoratur: modo hoc ſciatur, quod Reliquiæ apud Dominum ſignificent Divina bona, quæ Ipſe Sibi propria potentia comparavit, per quæ Humanam Eſſentiam univit Divinæ: ex his conſtare poteſt, quid ſignificatur per Nonaginta novem, quæ quia præcedunt Centum, ſignificant tempus antequam Dominus plene conjunxit Internum Hominem cum Rationali; per Jiſchmaelem repræſentatum eſt primum Rationale apud Dominum, quod quale fuit, oſtenſum ſatis ſuperque in Capite Præcedente XVI; at per Iſacum repræſentatur Rationale Domini Divinum, ut in ſequentibus conſtabit. Quod Abram tam diu moratus in terra Canaane, nunc 24 annis, 10 annis antequam natus Iſmael, & poſtea 13 annis, & nondum ex Sarai uxore habuit filium, ſed quod tunc primum promiſſio facta de filio cum nonaginta novem annorum eſſet, quiſque videre poteſt quod arcanum involvat; arcanum erat, quod repræſentaret per illa unionem Divinæ Eſſentiæ Domini cum Ipſius Humana, & quidem Ipſius Interni Hominis, qui Jehovah, cum Ipſius Rationali.

1989. Abram quod ſignificet Dominum in illo ſtatu & in illa ætate, conſtat ex illis, quæ prius de Abramo dicta ſunt: Abram in ſenſu interno repræſentat Dominum, nam alius Abram, cum nominatur in Verbo, in Cœlo non intelligitur: quid Abram, quidem illi qui intra Eccleſiam nati ſunt, & audiverunt ex Verbo de illo cum veniunt in alteram vitam, norunt, ſed quia eſt ſicut alius, nec quicquam auxilii eis ferre poteſt, non amplius curant; & informantur, quod per Abramum in Verbo nullus alius intellectus ſit quam Dominus; Angeli vero, qui in cœleſtibus ideis ſunt, & non illas figunt in aliquo homine, prorſus ignorant Abramum, quare dum legitur ab homine Verbum, & nominatur Abram, non alium, quam Dominum percipiunt, & ad hæc verba, Dominum in illo ſtatu & in illa ætate, nam hic Jehovah loquitur cum Abramo, hoc eſt, cum Domino.

1990. Apparuit Jehovah Abramo, quod ſignificet manifeſtationem, conſtat abſque explicatione, nam, ut dictum, per Abramum repræſentatur Dominus. Nullus hominum in univerſo terrarum orbe, vidit Jehovam, Patrem Domini, ſed Dominus ſolus, ſicut Ipſe dixit apud Johannem, "Deum nemo "vidit unquam, Unigenitus filius, qui in ſinu Patris, ille expoſuit," I: 18. apud Eundem, "Neque vocem Ipſius audiviſtis unquam, neque ſpeciem "Ipſius vidiſtis," V: 37. & iterum apud Eundem, "Non quod Patrem "viderit quis, niſi qui apud Patrem, hic vidit Patrem," VI: 46. Ipſum Infinitum, quod ſupra omnes Cœlos, & ſuper intima apud hominem, non manifeſtari poteſt, niſi per Divinum Humanum, quod ſolum apud Dominum; commu-

communicatio Infiniti cum finitis nusquam dabilis est aliunde; quæ quoque causa est, cum Jehovah apparuit Antiquissimæ Ecclesiæ hominibus, & postmodum Antiquæ Ecclesiæ, quæ post diluvium, tum dein Abrahamo & Prophetis, quod manifestatus illis sicut homo, qui quod fuerit Dominus, Ipse aperte docet, apud Johannem, "Abrahamus pater vester exultavit, ut videret diem meum, & vidit, & gavisus est: amen, amen dico vobis, priusquam Abrahamus fuit, Ego sum," VIII: 56. 58. præter apud Prophetas, ut apud Danielem, cui visus ut filius hominis," VII: 13. inde constare potest, quod Infinitum Esse, quod est Jehovah, nusquam manifestari potuit homini, nisi per Humanam Essentiam, ita nisi per Dominum; ac ita quod nulli manifestatum sit, quam soli Domino; ut quoque adesse & conjungi potuisset homini, postquam se homo a Divino prorsus removit, & fœdis cupiditatibus, & sic meris corporeis & terrestribus, immersit, ipsam Humanam Essentiam actualiter per nativitatem assumsit, ut sic Infinitum Divinum homini tam remoto usque adjungere posset, alioquin periissent morte damnatorum in æternum. Reliqua arcana de manifestatione Jehovæ in Humano Domini, quando in statu humiliationis fuit, antequam Essentiam Humanam plenæ univit Divinæ, & ipsam glorificavit, ex Divina Domini Misericordia, in sequentibus, quantum ad captum, exponentur.

1991. Dixit ad illum, quod significet perceptionem, constat ex perceptione Domini, quæ fuit a Jehovah, de qua prius n: 1919; & quod dicere Jehovah seu Deus, in interno sensu significet percipere, n: 1602. 1791. 1815. 1819. 1822.

1992. Ego Deus Schaddai, quod significet nomen Dei Abrami in sensu literæ, per quod primum coram illis, repræsentatus Dominus, constat ex illis, quæ in Verbo de Abramo, & de domo patris ejus, quod alios deos adoraverint: in Syria, unde Abram, Ecclesiæ Antiquæ reliquiæ manserunt, & ibi plures familiæ retinuerunt cultum, ut constat ex Ebero, qui inde, unde gens Hebræa, & similiter retinuerunt nomen Jehovæ, ut patet ex illis quæ in Parte Prima ostensa sunt, n: 1343, & ex Bileamo, qui etiam ex Syria, & sacrificia obtulit, & Jehovam Deum suum appellavit; quod e Syria, Num: XXIII: 7. quod sacrificia obtulit, Num: XXII: 39, 40. Cap: XXIII: 1. 2. 3. 14. 29. quod Jehovam Deum suum appellavit, Num: XXII: 8. 13. 18. 31. Cap: XXIII: 8. 12. 16. Domus vero Therachi patris Abrami & Nachoris non ita illa ibi inter familias gentium erat, quæ non solum perdiderunt nomen Jehovæ, sed etiam serviverunt aliis diis, & pro Jehovah coluerunt Schaddai, quem suum deum appellarunt; quod perdiderint nomen Jehovæ, constat ab illis, quæ allata sunt, in Parte Prima, n. 1343; & quod serviverint aliis diis, aperte dicitur apud Josuam "Dixit Josua ad omnem populum; sic dixit Jehovah Deus Israelis, *trans fluvium habitarunt patres vestri* "a sæculo, *Theracus pater Abrahami* & *pater Nachoris*, & *serviverunt diis* "*aliis:* nunc timete Jehovam, & servite Ipsi in integritate & veritate; & "removete *deos*, *quibus serviverunt patres vestri trans fluvium*, & in Ægypto, "& servite Jehovæ: & si malum in oculis vestris servire Jehovæ, eligite "vobis

" vobis hodie, cui ferviatis, five *diis, quibus ferviverunt patres veftri, qui* " *trans fluvium*, five diis Emorræis," xxxiv : 2. 14, 15. quod etiam Nachor frater Abrami, & gens ex illo, ferviverit aliis diis, conftat quoque ex Labane Syro, qui fuit in urbe Nachoris, & coluit imagines feu Teraphim, quas abftulit Rachel, Gen : xxiv : 10. Cap : xxxi : 19. 26. 32. 34. videantur quæ de illis in Parte Prima, n : 1356 : quod pro Jehovah coluerint Schaddai, quem fuum deum appellarunt, manifefte dicitur apud Mofen, " *Ego Jehovah ap-* " *parui Abrahamo, Ifaco & Jacobo, in deo Schaddai, & nomine meo Jehovah* " *non notus fui illis*," Exod : vi : 3. Ex his conftare poteft, qualis fuit Abram in juventute fua, quod nempe ficut alii gentiles, idololatra, & quod adhuc, dum in terra Canaane fuit, non ex animo fuo rejecerit deum Schaddai, quo fignificatur nomen dei Abrami in fenfu literæ, & quod per illius nomen coram illis, nempe Abrahamo, Ifaco & Jacobo, ut patet ex loco citato, Exod : vi : 3, primum repræfentatus Dominus : quod Dominus primum repræfentari voluit coram illis per nomen Schaddai, caufa eft, quia Dominus nufquam fubito, minus momento, deftruere vult infeminatum alicui ab infantia cultum, nam hoc foret evellere radicem, & fic deftruere fanctum adorationis & cultus alte implantatum, quod Dominus nufquam frangit, fed flectit ; fanctum cultus ab infantia irradicatum hoc fecum habet, quod non patiatur violentiam, fed flexionem lentam & clementem ; fimile fit cum gentilibus, qui in vita corporis coluerunt idola, & tamen in charitate mutua vixerunt, fanctum eorum cultus, quod quia ab infantia eorum irradicatum, in altera vita non momento tollitur, fed fucceffive ; qui enim in charitate mutua vixerunt, eis implantari facile poffunt bona & vera fidei, quæ poftea cum gaudio recipiunt ; nam charitas eft ipfe humus : ita factum cum Abrahamo, Ifaco & Jacobo, quod nempe paffus Dominus, ut retinerent nomen dei Schaddai, ufque adeo, ut diceret fe effe deum Schaddai ; & hoc ex fignificatione ejus : Interpretes Schaddai reddunt Omnipotentem, alii Fulminatorem ; fed proprie fignificat Tentatorem, & poft tentationes Benefactorem, ficut conftat apud Hiobum, qui toties eum, quia in tentationibus fuit, memorat, ut ex his locis apud eum conftare poteft, " Ecce beati, homo quem " caftigat Deus ; & *difciplinam Schaddai ne repudies*," v : 17. " *Sagittæ* " *Schaddai* mecum, *terrores Dei* aciem inftruunt mihi," vi : 4. " *Timorem* " *Schaddai* relinquet," vi : 14. " Ego ad *Schaddai* loquar, & difceptare cum " *Deo* volo," xiii : 3. " Extendit adverfus *Deum* manum fuam, & adverfus " *Schaddai* confortat fe," xv : 25. " Videbunt oculi illius exitium illius, & " de *furore Schaddai bibet*," xxi : 20. " *Schaddai* non invenies eum, magnus " potentia, & judicio, & magnitudine juftitiæ, *non affliget*," xxxvii : 23. tum apud Joelem, " Hei diei, quia propinquus dies Jehovæ, & ficut *de-* " *vaftatio a Schaddai* veniet," i : 15 ; quod etiam conftare poteft ab ipfa voce Schaddai, quæ fignificat vaftationem, ita tentationem, nam tentatio eft fpecies vaftationis ; fed quia originem tulit a gentibus in Syria, non vocatur Elohim Schaddai, fed El Schaddai, & apud Hiobum modo Schaddai, & El feu Deus feparatim nominatur. Quia poft Tentationes Solatium, etiam eidem Schaddai

Schaddai tribuerunt bonum quod inde, ut apud Hiobum, Cap: XXII: 17. 23. 25. 26; tum intellectum veri, qui etiam inde, Cap: XXXII: 8. Cap: XXXIII: 4. & quia sic pro deo Veri habitus, nam vastatio, tentatio, castigatio, & increpatio, nusquam est Boni, sed est Veri; & quia coram Abrahamo, Isaco, & Jacobo per eum repræsentatus Dominus, retentum fuit nomen, etiam apud Prophetas, sed ibi per Schaddai intelligitur Verum, ut apud Ezechielem "Audivi vocem alarum Cheruborum, tanquam vocem aquarum "multarum, tanquam *vocem Schaddai*, cum ibant, vocem alarum, tanquam "vocem castrorum," I: 24. apud Eundem, "Atrium impletum est splen-"dore gloriæ Jehovæ, & vox alarum Cheruborum audita est, usque ad "atrium exterius, tanquam *vox dei Schaddai cum loquitur*, X: 4. 5. ubi Jehovah pro bono, Schaddai pro vero; per alas in Verbo similiter illa, quæ sunt veri; in sensu interno significantur. Etiam Isacus & Jacobus deum Schaddai nominant in simili sensu, qui nempe tentat, & liberat a tentatione, & postea benefacit; Isacus ad filium suum Jacobum, cum fugeret pro Esavo "*Deus Schaddai* benedicat tibi, & fructificet, & multiplicet te," Gen: XXVIII: 3. Jacobus ad filios suos, cum proficiscerentur in Ægyptum ad emendum frumentum, cum tantum timuerunt Josephum, "*Deus Schaddai* "det vobis misericordias coram viro, & dimittat vobis fratrem vestrum al-"terum, & Benjaminem," Gen: XLIII: 14. Jacobus, ibi Israel, benedicens Josepho, qui præ suis fratribus in tentationum malis fuit, & inde liberatus, "A Deo patris tui, & juvabit te, & cum *Schaddai*, & benedicet tibi," Gen: "XLIX: 25. Inde nunc est, quod Dominus primum voluit repræsentari per "Deum Schaddai, quem Abram coluit, dicens, "Ego *Deus Schaddai*," similiter dein coram Jacobo, "Ego *Deus Schaddai*, fructificare & multiplicare," Gen: XXXV: 11. ex causa etiam, quia in præcedentibus, de tentationibus, in interno sensu, actum. Cultus Schaddai apud illos inde originem duxit, quod, sicut apud gentem quandam, de qua, ex Divina Domini Misericordia, in sequentibus, etiam apud illos qui fuerunt ab Ecclesia Antiqua, sæpius auditi fuerint Spiritus qui increparent, tum qui dein consolarentur; Spiritus qui increparunt percepti ad latus sinistrum sub brachio, Angeli tunc aderant a capite, qui regebant Spiritus, & moderabantur increpationem; & quia nihil non, quod per Spiritus illis dicebatur, putabant Divinum esse, Spiritum illum increpatorem nominabant Schaddai; & quia etiam consolabatur postea, deum Schaddai: illo tempore, sicut etiam Judæi, in ea religione fuerunt, quia sensum internum Verbi non intellexerunt, quod omne malum, ita omnis tentatio, *a Deo*, sicut omne bonum, ita omne solatium, veniret; sed quod aliter se habeat, videantur quæ in Parte Prima, n: 245. 592. 696. 1093. 1874. 1875.

1993. Quod ambula coram Me, significet verum fidei, constat a significatione Ambulare, quod sit vivere secundum verum fidei, de qua n: 519; tum a significatione Viæ, ex qua prædicatur ambulare, quod sit verum, de qua n: 627.

1994. Et esto integer, quod significet bonum charitatis, constat a significatione Integri, quod sit facere bonum ex vero, hoc est, bonum & conscientia veri, ita ex charitate, nam hæc conscientiam facit, de qua ejus significatione videatur n: 612. at quia de Domino, in sensu interno, agitur, per Integrum significatur bonum charitatis, nam ex charitate procedit bonum, adeo, ut ipsum verum, quod inde, sit bonum.

1995. Vers: 2. *Et dabo fœdus meum inter Me & inter te, & multiplicabo te in valde valde.* Dabo fœdus meum inter Me & inter te, significat unionem Interni Hominis, qui Jehovah, cum Interiori: & multiplicabo te in valde valde, significat fructificationem affectionis veri in infinitum.

1996. Dabo fœdus meum inter Me & inter te, quod significet unionem Interni Hominis, qui Jehovah, cum Interiori, constat ex significatione fœderis, quod sit conjunctio; quoties enim fœdus inter Jehovam & hominem, in Verbo memoratur, non aliud per fœdus in sensu interno, quam conjunctio Domini cum homine, significatur; fœdera toties pacta inter Jehovam & posteros Jacobi, nihil aliud repræsentarunt; quod quia confirmatum in Parte Prima, n: 665. 666. 1023. 1038. 1864, superfluum foret hic iterum confirmare. Internus Homo Domini fuit Jehovah, quia ab Ipso conceptus; Interior autem repræsentatur hic per Abramum, quare fœdus inter Me & inter te, significat unionem Interni Hominis, seu Jehovæ, cum Interiori, ita cum Humana Domini Essentia.

1997. Multiplicabo te in valde valde, quod significet fructificationem affectionis veri in infinitum, constare potest a significatione Multiplicari, quod prædicetur de vero, de qua n: 43. 55. 913. 983; & quia de Domino, significat fructificationem Veri ex Bono in infinitum, de qua prius n: 1940. Sunt binæ Affectiones, nempe affectio boni, & affectio veri; Affectio boni est facere bonum ex amore boni, Affectio veri est facere bonum ex amore veri; hæ binæ Affectiones apparent primo intuitu sicut forent eædem, sed sunt in se distinctæ, tam quoad essentiam, quam quoad originem; Affectio boni seu facere bonum ex amore boni, est proprie voluntatis, sed Affectio veri seu facere bonum ex amore veri est proprie intellectus; ita binæ hæ Affectiones inter se distinctæ sunt, sicut voluntas & intellectus: Affectio boni est ex amore cœlesti, sed Affectio veri est ex amore spirituali; Affectio boni non prædicari potest nisi de homine cœlesti, sed Affectio veri de homine spirituali; quid cœleste & homo cœlestis, & quid spirituale seu homo spiritualis in Parte Prima satis ostensum est. Antiquissima Ecclesia, quæ fuit ante diluvium, erat in affectione boni, sed Antiqua Ecclesia, quæ post diluvium, erat in affectione veri; illa enim erat, Ecclesia Cœlestis, hæc autem Ecclesia spiritualis; omnes Angeli in cœlis sunt distincti in cœlestes & spirituales, cœlestes sunt qui in affectione boni, spirituales qui in affectione veri; illis apparet Dominus ut Sol, his autem ut Luna, n: 1529. 1530. 1531. 1838: hanc, seu affectionem veri Dominus univit affectioni boni, quæ est facere bonum ex amore boni, cum Humanam Essentiam univit Divinæ: inde

inde per multiplicari in valde valde, ſignificatur fructificatio veri ex bono in infinitum.

1998. Verſ: 3. *Et cecidit Abram ſuper facies ſuas; & loquutus eſt cum illo Deus, dicendo.* Cecidit Abram ſuper facies ſuas, ſignificat adorationem: & loquutus cum illo Deus, dicendo, ſignificat perceptionis gradum; Deus dicitur, quia per Deum Schaddai, quem Abramus coluit, repræſentatur Dominus; tum quia de vero agitur, quod uniendum bono.

1999. Cecidit Abram ſuper facies ſuas, quod ſignificet adorationem, conſtat abſque explicatione. Cadere ſuper facies fuit ritus adorandi Antiquiſſimæ Eccleſiæ, & inde Antiquorum, ex cauſa quia facies ſignificabat interiora, quorum humiliationis ſtatus repræſentabatur per cadere ſuper facies; inde in Eccleſia Repræſentativa Judaica ſolenne factum; adoratio vera ſeu humiliatio cordis proſtrationem ad terram ſuper facies coram Domino, ut geſtum naturaliter inde profluentem, ſecum habet; in humiliatione enim cordis, eſt agnitio ſui, quod nihil niſi ſpurcum ſit, & ſimul agnitio infinitæ Miſericordiæ Domini erga tale; in quibus agnitionibus cum tenetur mens, ipſa mens verſus infernum ſe demittit, & proſternit corpus, nec ſe elevat priuſquam a Domino elevatur; quod fit in omni vera humiliatione cum perceptione elevationis ex Miſericordia Domini; talis fuit humiliatio hominum Antiquiſſimæ Eccleſiæ; ſed aliter ſe habet cum adoratione, quæ non ex humiliatione cordis; videatur n: 1153. Quod Dominus adoravit & oravit Jehovam Patrem ſuum, ex Verbo apud Evangeliſtas notum eſt, & hoc ſicut alium a ſe, tametſi Jehovah in Ipſo; ſed ſtatus in quo tunc Dominus fuerat, ſtatus humiliationis Ipſius fuit, qui qualis fuit, in Parte Prima dictum eſt, nempe quod tunc in infirmo humano, quod a matre fuit; at quantum hoc exuit, & Divinum induit, tantum in alio ſtatu fuit, qui ſtatus dicitur ſtatus Glorificationis Ipſius; in priori ſtatu adoravit Jehovam ſicut alium a Se, tametſi in Se, nam, ut dictum, Internum Ipſius fuit Jehovah; ſed in hoc, nempe ſtatu glorificationis, loquutus eſt cum Jehovah, ut cum Se, nam fuit Ipſe Jehovah. At quomodo hæc ſe habent, non capi poteſt, niſi ſciatur quid Internum, & quomodo Internum agit in Externum; & porro quomodo Internum & Externum inter ſe diſtincta ſunt, & uſque conjuncta; ſed tamen hoc illuſtrari poteſt per ſimile, nempe per Internum apud hominem, & ejus influxum & operationem in Externum apud eum; quod homo Internum habeat, quod Interius ſeu Rationale, & quod Externum, videatur prius n: 1889, 1940; Internum hominis eſt ex quo homo eſt homo, & per quod diſtinguitur a brutis animalibus; per hoc Internum vivit homo poſt mortem, & in æternum; & per illud a Domino inter Angelos poteſt elevari; eſt ipſa prima forma ex qua homo fit & eſt homo; per Internum hoc Dominus unitur homini; ipſum Cœlum Domino proximum eſt ab Internis his humanis, ſed uſque ſupra Cœlum intimum Angelicum, quare illa ſunt Ipſius Domini; ita omne Humanum Genus eſt præſentiſſimum ſub oculis Domini; diſtantia, quæ apparet in ſublunari orbe, nulla eſt in cœlo, minus ſupra cœlum, videantur quæ ab experientia, n: 1275. 1277: Interna illa hominum non habent

bent vitam in se, sed sunt formæ recipientes vitæ Domini; quantum nunc homo est in malo, tam actuali quam hæreditario, tantum quasi separatus est ab hoc Interno quod est Domini & apud Dominum, ita tantum a Domino; nam illud tametsi adjunctum est homini, & ab eo inseparabile, usque tamen homo, quantum recedit a Domino, tantum se quasi separat ab illo, videatur n: 1594; sed separatio non est evulsio ab illo, tunc enim homo non amplius potuisset vivere post mortem, sed est dissensus & dissidium illarum ejus facultatum quæ infra sunt, hoc est, Rationalis & Externi ejus hominis ab illo; quantus est dissensus & dissidium, tantum disjungitur, at quantum non est dissensus & dissidium, tantum conjungitur homo per Internum Domino, quod fit quantum est in amore & charitate, nam amor & charitas conjungit; ita se habet apud hominem. Sed Domini Internum fuit Ipse Jehovah, quoniam conceptus a Jehovah, Qui non dividi & fieri alterius potest, sicut filii qui conceptus a patre homine; Divinum enim sicut humanum, non dividuum est, sed unum & idem est & manet; cum hoc Interno Dominus univit Essentiam Humanam; & quia Domini Internum fuit Jehovah, non fuit forma recipiens vitæ, sicut Internum hominis, sed fuit ipsa vita; Ipsius quoque Humana Essentia per unitionem similiter facta est vita, quare toties Dominus dixit, quod sit Vita, ut apud Johannem, "*Quemadmodum Pater* "*habet Vitam in Se Ipso, ita dedit Filio habere Vitam in Se Ipso*," v: 26: præter alibi apud Eundem, Cap: I: 4. Cap: V: 21. Cap: VI: 33. 35. 48. Cap: XI: 25. Quantum itaque Dominus in Humano fuit, quod hæreditario accepit a matre, tantum apparuit distinctus a Jehovah, & adoravit Jehovam, sicut alium a Se; at quantum exuit hoc humanum, tantum fuit Dominus non distinctus a Jehovah, sed unus cum Ipso; ille status fuit, sicut dictum, status humiliationis Domini, hic vero status Glorificationis Ipsius.

2000. Et loquutus cum illo Deus, quod significet perceptionis gradum, constat ex significatione dicere Jehovah, quod sit percipere, n: 1898. 1899; hic significat perceptionis gradum, quia in humiliationis seu adorationis statu, in quo secundum gradum ejus conjunctior & unitior Jehovæ, nam humiliatio hoc secum habet; quod perceptiones sint interiores & interiores, videatur n: 1616.

2001. Quod Deus dicatur, quia per Deum Schaddai, quem Abramus coluit, repræsentatur Dominus; tum quia de Vero agitur, quod uniendum Bono, patet ab illis quæ prius dicta sunt: in Verbo Dominus aliquoties nominatur Jehovah, aliquoties Jehovah Deus, tum Dominus Jehovah, aliquoties Deus, & hoc semper ex causa arcana in sensu interno; ubi de amore seu bono agitur, deque Ecclesia cœlesti, JEHOVAH dicitur; at vero ubi de fide seu vero, deque Ecclesia spirituali, DEUS dicitur, & hoc constanter; ex causa quia ipsum Esse Domini est amoris, & Esse quod inde, est fidei, n: 709. 732; hic ideo Deus, quia de Vero agitur quod uniendum Bono; altera causa hic est, quod Dominus voluit repræsentari per deum Schaddai, quem Abramus coluit, quare nomen *Deus* retinetur in sequentibus, nam in hoc

hoc Capite modo femel nominatur Jehovah, & aliquoties Deus, ut in Verf: 7. 8. 15. 18. 19. 22. 23.

2002. Verf: 4. *Ego, ecce fœdus meum cum te, & eris in patrem multitudinis gentium.* Ego, ecce fœdus meum cum te, fignificat Divinæ Effentiæ unionem cum Humana: & eris in patrem multitudinis gentium, fignificat Humanæ Effentiæ unionem cum Divina; pater, fignificat quod ab Ipfo; multitudo fignificat verum; gentium fignificat inde bonum.

2003. Ego, ecce fœdus meum cum te, quod fignificet Divinæ Effentiæ unionem cum Humana, conftat a fignificatione fœderis, quod fit conjunctio, de qua n: *665. 666.* 1023. 1038; hic quod fit unio Divinæ Effentiæ cum Humana, patet inde, & a fenfu interno præcedentium, ita ab ipfis verbis, quod *fœdus meum cum te.*

2004. Et eris in patrem multitudinis gentium, quod fignificet Humanæ Effentiæ unionem cum Divina, non ita conftare poteft ab explicatione fingularum vocum in fenfu interno, nifi fpectentur communi quadam idea, quæ fiftitur hic fenfus; fenfus internus aliquoties talis eft: qui cum talis, dici poteft univerfalior, quia remotior; ab explicatione fingularum vocum, hic proximus fenfus refultat, quod a Domino omne verum & omne bonum, nam, ut dicetur infra, Pater fignificat ab Ipfo, hoc eft, a Domino, multitudo verum, & gentium inde bonum; at hæc, nempe vera & bona, quia funt, per quæ Dominus univit Humanam Effentiam Divinæ, fenfus ille univerfalior & remotior, inde exfurgit; Angeli ita percipiunt hæc verba, & fimul tunc reciprocam unionem, nempe Effentiæ Divinæ Domini cum Humana, & Humanæ cum Divina; nam, ut dictum, *Ego fœdus meum cum te,* fignificat Effentiæ Divinæ unionem cum Humana, hæc inde, Effentiæ Humanæ cum Divina. Quod unitio reciproce facta fit, eft arcanum, quod nondum detectum eft, & tale, ut vix ad captum exponi poffit, nam nondum alicui notum eft, qualis eft influxus, & abfque cognitione influxus, nufquam aliqua idea poteft capi, quid unitio reciproca; at illuftrari aliquatenus poteft ab influxu apud hominem, nam etiam apud hominem eft conjunctio reciproca: a Domino per Internum hominis, de quo mox fupra n: 1999, continue influit vita in hominis Rationale, & per hoc in Externum, & quidem in ejus fcientifica & cognitiones, & non folum adaptat illa ad recipiendum vitam, fed etiam in ordinem difponit, & fic facit ut homo cogitare poffit, & denique ut rationalis fit; hæc conjunctio eft Domini cum homine, fine qua nufquam homo poffet cogitare, minus rationalis effe; quod unicuique conftare poteft ex eo, quod in cogitatione hominis innumerabilia arcana fcientiæ & artis analyticæ fint, & tam innumerabilia, ut in æternum nequeant explorari, quæ nufquam influunt per fenfus feu per externum hominem, fed per internum; homo autem a fua parte obviam it huic vitæ, quæ a Domino, per fcientifica & cognitiones, & fic reciproce fe conjungit. Sed quod unionem Divinæ Effentiæ Domini cum Humana Ipfius, & Humanæ cum Divina, attinet, hæc infinite tranfcendit; nam Internum Domini fuit Ipfe Jehovah, ita ipfa vita; internum autem hominis non eft Dominus, ita nec vita,

vita, sed recipiens vitæ; Domini cum Jehovah fuit unio, at hominis cum Domino non est unio, sed conjunctio; Dominus ex propria potentia univit se Jehovæ, quare etiam Justitia factus, homo autem nusquam propria potentia sed Domini, sic ut Dominus sibi conjungat hominem: Reciproca illa unio est, quæ a Domino intelligitur, ubi sua tribuit Patri, & quæ Patris sibi, ut apud Johannem, "Jesus dixit, *qui credit in Me, non credit in Me, sed in* "*Ipsum, qui misit me:* Ego lux in mundum veni, ut omnis, *qui credit in* "*Me*, in tenebris non maneat," XII: 44. 45. 46. in quibus verbis arcanissima illa latent, & quidem de unione Boni cum Vero, & Veri cum Bono, seu quod idem, de unione Essentiæ Divinæ cum Humana, & Humanæ cum Divina, quare dicit, qui credit in Me non credit in Me, sed in Ipsum qui misit me, & mox, qui credit in Me; interveniente de unione illa, ita, qui videt Me, videt Ipsum qui misit Me: apud Eundem, "Verba, *quæ Ego* "*loquor vobis, a Me Ipso non loquor, Pater* qui in Me manet, *ille facit opera:* "credite Mihi, quod Ego in Patre, & Pater in Me: amen dico vobis, qui "*credit in Me, opera quæ Ego facio,*" XIV: 10, 11, 12: in his verbis eadem arcana sunt, nempe de unione Boni cum Vero, & Veri cum Bono, seu quod idem, Divinæ Essentiæ Domini cum Humana, & Humanæ cum Divina, quare dicit, verba quæ Ego loquor vobis a Me Ipso non loquor, Pater qui in Me facit opera; & mox, opera quæ Ego facio, interveniente de unione hic similiter, ita, qui videt Me, videt Ipsum qui misit Me: hæc est unio mystica, de qua plures loquuntur. Exinde constat, quod non alius fuerit a Patre, tametsi de Patre sicut de alio loquutus, & hoc ob causam reciprocæ unitionis, quæ fieret, & quæ facta; nam aperte toties dicit, quod unus sit cum Patre, ut in locis citatis, "*Qui videt Me, videt Illum qui misit Me,*" Joh: XII. 45. tum, "*Pater, qui in Me manet; credite Mihi, quod Ego in* "*Patre, & Pater in Me,*" Joh: XIV. 10. 11. & apud Eundem, "*Si Me* "*nossetis, & Patrem meum nossetis,*" VIII: 19. apud Eundem, "*Si cogno-* "*vistis Me, etiam Patrem meum cognovistis; & ab hinc cognovistis illum, &* "*vidistis illum*; dicit Illi Philippus, monstra nobis Patrem; dicit illi Jesus, "tantum tempus vobiscum sum, & non nosti Me, Philippe, *qui vidit Me,* "*vidit Patrem*, quomodo ergo tu dicis, monstra nobis Patrem, nonne "credis, *quod Ego in Patre, & Pater in Me sit,*" XIV: 7. 8. 9. 10. & apud Eundem, "*Ego & Pater unum sumus,*" X: 30. inde est, quod in Cœlo non alium sciant Patrem, quam Dominum, quia in Ipso Pater, & unus cum Patre, & cum Ipsum vident, Patrem vident, sicut Ipse dixit, videantur n: 15.

2005. Quod Pater significet quod ab Ipso, constat a significatione Patris, de quo in mox præcedentibus, nempe quod quicquid a Patre, hoc fuerit ab Ipso, quia unum: Internum hominis cujuscunque est a patre, Externum a matre; seu quod idem, ipsa anima est a Patre, corpus, quo induitur anima, est a matre; anima cum corpore usque unum faciunt, nam anima est corporis, & corpus est animæ, ideo inseparabilia: Internum Domini fuit a Patre, ita Ipse Pater, inde est, quod Dominus dicat, quod Pater in Ipso sit;

quod

quod Ego in Patre, & Pater in Me; qui Me videt, Patrem videt; quod Ego & Pater unum ſimus; ut a locis ſupra allatis conſtat: in Verbo Veteris Teſtamenti etiam Pater dicitur, ut apud Eſaiam, "Puer natus "eſt nobis, Filius datus eſt nobis, & erit principatus ſuper humero "illius, & vocabitur nomen illius, Mirabilis, Conſiliarius, Deus, Heros, "*Pater æternitatis*; Princeps pacis," IX: 6: cuivis conſtat, quod Puer natus nobis, & Filius datus nobis, ſit Dominus, qui appellatur Pater æternitatis: apud Eundem, "*Tu Pater noſter*, quia Abraham non cognoſcit "nos, & Iſrael non agnoſcit nos, *tu Jehovah Pater noſter*, *Redemptor noſter*, "ab æterno nomen tuum," LXIII: 16. ubi quoque Dominus, qui dicitur Jehovah Pater noſter, non enim alius Redemptor eſt: apud Malachiam, "Annon *Pater unus* omnibus nobis, annon *Deus unus creavit nos*," II: 10. creare pro regenerare, ut oſtenſum in Parte Prima, n: 16. 88. 472: præter quod ubivis per Jehovam in Verbo Veteris Teſtamenti intelligatur Dominus, quia Ipſum repræſentarunt omnes ritus Eccleſiæ; & Ipſum ſpectant in interno ſenſu, omnia quæ in Verbo.

2006. Quod multitudo ſignificet verum, conſtat a ſignificatione Multitudinis, quod ſit verum, de qua prius n: 1941; & a ſignificatione multiplicari, quod prædicetur de vero, de qua n: 43. 55. 913. 983.

2007. Gentium, quod ſignificet inde bonum, conſtat a ſignificatione gentium, quod ſit bonum, de qua in Parte Prima, n: 1159. 1258. 1259. 1360. 1416. 1849.

2008. Verſ: 5. *Et non vocabitur amplius nomine tuo Abram, & erit nomen tuum Abraham, quia patrem multitudinis gentium dedi te.* Non vocabitur amplius nomine tuo Abram, ſignificat quod exuet humanum: & erit nomen tuum Abraham, ſignificat quod induet Divinum: quia patrem multitudinis gentium dedi te, ſignificat, hic ut prius, quod ab Ipſo omne verum & inde bonum.

2009. Quod non vocabitur amplius nomine tuo Abram, ſignificet quod exuet humanum; & quod erit nomen tuum Abraham, ſignificet quod induet Divinum, conſtat a ſignificatione Nominis; tum a ſignificatione Abrami, & dein Abrahami: in Verbo, cum dicitur, quod nomen tuum erit, ſignificat quale, ſeu quod talis erit, ut conſtat ab illis, quæ in Parte Prima allata ſunt, n: 144. 145. 1754: & quia Nomen ſignificat quale, nomen comprehendit in uno complexu, quicquid eſt in Ipſo; nam ad nomen alicujus nihil attenditur in cœlo, ſed cum quis nominatur, aut cum Nomen dicitur, obvenit idea qualis, ſeu omnium, quæ ejus, apud illum, & in illo; inde Nomen in Verbo ſignificat quale; ut hoc ad intellectum conſtare poſſit, licet ex Verbo plura confirmantia adhuc adducere: ſicut in Benedictione: apud Moſen, "Benedicat tibi Jehovah, & cuſtodiat te, lucere faciat Jehovah facies ſuas "ſuper te, & miſereatur tui; elevet Jehovah facies ſuas ad te, & ponat "tibi pacem: ita *ponent Nomen meum ſuper filios Iſraelis*," Numb. XXVI: 24. 25. 26. 27: inde quid Nomen, & ponere Nomen Jehovæ ſuper filios Iſraelis, patet, quod nempe ſit, quod Jehovah benedicat, cuſtodiat, illuminet,

 miſereatur,

misereatur, det pacem; ita quod Jehovah seu Dominus talis sit. In Decalogo, "Non *feres Nomen Dei tui in vanum*, quia non habebit insontem Je-"hovah eum, qui *tulerit Nomen Ipsius in vanum*," Exod: xx: 7. Deut: v: 11; ubi ferre Nomen Dei in vanum, non significat Nomen, sed omnia & singula quæ ab Ipso, ita omnia & singula quæ sunt cultus Ipsius, quæ non sunt contemnenda, minus blasphemanda, & spurcis contaminanda. In Oratione Domini, "*Sanctificetur Nomen tuum*; veniat Regnum tuum; fiat "voluntas tua, sicut in cœlo etiam in terra," Luc: xi: 2. ibi nec per nomen intelligitur nomen, sed omnia quæ sunt amoris & fidei, nam illa sunt Dei seu Domini, & illa sunt ab Ipso; hæc quia sancta sunt, cum sancta habentur, venit Regnum Domini, & fit voluntas Ipsius in terris sicut in cœlis. Quod Nomen significet talia, constat ab omnibus locis in Verbo Veteris & Novi Testamenti, ubicunque Nomen dicitur; ut apud Esaiam, "Dicetis "die illo, confitemini Jehovæ, *invocate Nomen Ipsius*, nota facite in populis "opera Ipsius; commemorate quod *exaltatum sit Nomen Ipsius*," xii: 4. ubi invocare Nomen Jehovæ, & commemorare quod exaltatum sit, nusquam est ponere aliquem cultum in Nomine, & credere quod invocetur Jehovah per Nomen Ipsius, sed per nosse qualis est, ita per omnia & singula quæ ab Ipso: apud Eundem, "Propterea in Urim honorate Jehovam; in insulis "maris *Nomen Jehovæ Dei Israelis*," xxiv: 15. ubi in Urim honorare Jehovam, est ex sanctis amoris, in insulis maris Nomen Jehovæ, Dei Israelis, est ex sanctis fidei; apud Eundem, "Jehovah Deus noster, tantum in Te *com-"memorabimus Nomen tuum*," xxvi: 13: & apud Eundem, "Excitabo e "septentrione, & veniet, ab ortu solis, *invocabit Nomen meum*," xli: 25, ubi commemorare & invocare Nomen Jehovæ, est colere ex bonis amoris, & veris fidei; qui a septentrione sunt qui extra Ecclesiam, & in ignorantia de Nomine Jehovæ, qui usque invocant Nomen Ipsius, quando in charitate mutua vivunt, & adorant Numen universi Creatorem, nam in cultu & ejus qualitate, non in Nomine consistit invocatio Jehovæ; quod Dominus etiam præsens sit apud Gentes, videatur n: 932. 1032. 1059: apud Eundem, "Viderunt gentes justitiam tuam, & omnes reges gloriam tuam; & *voca-"bitur tibi nomen novum*, quod os Jehovæ enuntiabit," lxii: 2. ubi vocabitur tibi nomen novum, pro quod alius, nempe e novo creatus seu regeneratus, ita quod talis: apud Micham, "Omnes populi quisque ambulabunt "*in nomine dei sui*, & nos ambulabimus *in Nomine Jehovæ Dei nostri* in sæ-"culum, & in æternum," iv: 5. ambulare in nomine dei sui, manifeste pro cultu prophano; & ambulare in Nomine Jehovæ pro cultu vero: apud Malachiam, "Ab ortu solis, & usque ad occasum ejus, *magnum Nomen "meum inter gentes*, & in omni loco suffitus *oblatus Nomini meo*, & mincha "munda, nam *magnum Nomen meum inter gentes*," i: 11. ubi non per nomen significatur nomen, sed cultus, qui est quale Jehovæ seu Domini, ex quo adorari vult: apud Mosen, "Locum quem elegerit Jehovah Deus vester "ex omnibus Tribubus, ad *ponendum Nomen suum* ibi, & ad *habitare faci-"endum Nomen suum* ibi, eo adducetis omne, quod Ego præcipiens vobis,"

Deut:

Deut: XII: 5. 11. 14. Cap: XVI: 2. 6. 11. ubi etiam per ponere Nomen ſuum, & habitare facere Nomen ſuum ibi, non ſignificatur Nomen, ſed Cultus, ita quale Jehovæ ſeu Domini, ex quo colendus; quale Ipſius eſt bonum amoris, & verum fidei, apud eos qui in illis ſunt, habitat Nomen Jehovæ: apud Jeremiam, "Ite ad locum meum, qui in Shilunte, quo *ha-"bitare feci Nomen meum* in principio," VII: 12; ibi ſimiliter pro cultu, ita pro doctrina veræ fidei; quod non habitet Jehovah apud eum, qui ſolum Nomen Ipſius novit & nominat, cuivis conſtare poteſt, nam ſolum nomen abſque idea qualis, cognitione qualis, & fide qualis, eſt mera vox; inde patet, quod nomen ſit quale, & noſſe qualis eſt: apud Moſen, "In tempore "illo, ſeparavit Jehovah tribum Levi, ad miniſtrandum Ipſi, & ad *benedi-"cendum in Nomine Ipſius*," Deut: X: 8. ubi benedicere in Nomine Jehovæ, eſt non per Nomen, ſed per illa quæ ſunt Nominis Jehovæ, de quibus ſupra: apud Jeremiam, "*Hoc Nomen Ipſius*, quod vocabunt Ipſum, *Jehovah Juſti-"tia noſtra*," XXIII: 6. ibi Nomen pro Juſtitia, quæ eſt quale Domini, de Quo agitur: apud Eſaiam, "Jehovah ab utero vocavit Me, a viſceribus "matris meæ, & *memorare fecit Nomen meum*," XLIX: 1: ubi etiam de Domino; memorare Nomen Ipſius, eſt inſtruere qualis eſt. Quod per Nomen ſignificetur quale, adhuc manifeſtius patet apud Johannem in Apocalypſi, "Habes *pauca Nomina in Sardis*, qui non polluerunt veſtimenta ſua, "& ambulabunt Mecum in albis, quia digni ſunt. Qui vicerit, hic indu-"etur veſtimentis albis, & *non delebo nomen ejus e libro vitæ*; & *confitebor "nomen ejus* coram Patre meo, & coram angelis. Qui vicerit, *ſcribam ſuper "illum Nomen Dei*, & *nomen civitatis Dei mei*, novæ Hieroſolymæ, quæ "deſcendit e cœlo, a Deo meo, & *Nomen meum novum*," III: 4. 5. 12. ubi quod nomen non ſit nomen, ſed quod ſit quale ejus, manifeſte conſtat; nomen in Libro vitæ non aliud eſt; pariter confiteri nomen ejus coram Patre; & ſcribere ſuper illum Nomen Dei & civitatis, ac nomen novum: ſimiliter alibi, nomina quæ ſcripta dicuntur in Libro vitæ, & in cœlo, Apoc: XIII: 8. Cap: XVII: 18. Luc: X: 20. in cœlo nuſquam eſt niſi quale, ex quo cognoſcitur unus ab altero, quod in ſenſu literæ exprimitur per nomen; ut cuique quoque conſtare poteſt ex eo, quod unuſquiſque in terra nominatus ſiſtatur in idea alterius, qualis eſt, per quam noſcitur & diſtinguitur ab alio; in altera vita ideæ manent, ſed nomina pereunt; & adhuc magis apud Angelos; inde eſt, quod Nomen ſit quale ſeu noſſe qualis eſt in ſenſu interno: apud Eundem, "Super capite illius, qui ſedit ſuper "equo albo, diademata multa, *habens Nomen ſcriptum*, quod nemo ſcit, niſi "Ipſe, indutus erat veſtimento tincto ſanguine, & *vocatur Nomen Ipſius "Verbum Dei*," Apoc: XIX: 12, 13. hic quod nomen ſit Verbum Dei, ita quale Ipſius, qui ſedit ſuper equo albo, apertis verbis dicitur. Quod Nomen Jehovæ ſit noſſe qualis eſt, nempe quod ſit omne bonum amoris & omne verum fidei, ex his Domini verbis clare conſtat, "Pater Juſte, Ego Te "novi, etiamque hi cognoverunt, quod Tu Me miſeris, nam *notum feci illis "Nomen tuum*, & notum faciam, ut amor, quo amaſti Me, in illis ſit, &

"Ego in illis," Joh: XVII: 25, 26. Et quod Nomen Dei ſeu Domini, ſit omnis Doctrina fidei de amore & charitate, quæ ſignificatur per credere in Nomen Ipſius, ex his apud Eundem Evangeliſtam, "Quotquot receperunt, "dedit illis poteſtatem, ut filii Dei eſſent, *credentibus in Nomen Ipſius*," I: 12. Si quid *petieritis in Nomine meo*, Ego faciam, *ſi amatis Me*; mandate mea ſervate, "XIV: 13. 14. 15. Quodcunque *petieritis Patrem in Nomine Meo*, "dat vobis; hæc *præcipio vobis*, *ut ametis vos invicem*," XV: 16, 17. apud Matthæum, "Ubi duo aut tres *congregati in Nomine Meo*, ibi ſum in medio "eorum," XVIII: 20. ubi congregati in Nomine Domini ſignificant illos, qui in Doctrina fidei de amore & charitate, ita qui in amore & charitate: apud Eundem, "Eritis odio habiti ab omnibus gentibus *propter Nomen meum*," X: 22. Cap: XXIV: 9. 10. Marc: XIII: 10; ubi propter Nomen meum, manifeſte propter Doctrinam. Quod ipſum Nomen nihil faciat, ſed illud quod Nomen involvit, nempe omne charitatis & fidei, conſtat clare ab his apud Matthæum, "Nonne *per Nomen tuum* prophetavimus; & *per Nomen "tuum* dæmonia ejecimus; & *in Nomine tuo* virtutes multas fecimus: ſed "tunc confitebor illis, non novi vos, diſcedite a Me operantes iniquitatem," VII: 22, 23. inde conſtat, quod, qui ponunt cultum in Nomine, ut Judæi in Nomine Jehovæ, & Chriſtiani in Nomine Domini, non ideo ſint digniores; quia Nomen nihil facit; ſed quod tales ſint, quales Ipſe mandavit, quod eſt credere in Nomen Ipſius; & quod dicant non in alio Nomine quam in Domini eſſe ſalutem, eſt quod non in alia Doctrina, hoc eſt, quod non in alio, quam in amore mutuo, qui eſt vera doctrina fidei, ita non in alio, quam in Domino, quia ab Ipſo Solo omnis amor, & inde fides.

2010. Quia nunc Nomen ſignificat quale, & noſſe qualis eſt, conſtare poteſt, quid per verba in hoc verſu ſignificatur, nempe, *non vocabitur amplius nomine tuo Abram*, *& erit nomen tuum Abraham*, ſcilicet, quod non eſſet qualis fuit, ſed qualis futurus: quod Abram ſerviverit aliis diis, & coluerit deum Schaddai, oſtenſum eſt ſupra, n: 1992, ſed quia repræſentaret Dominum, & quidem Ipſius Internum Hominem, ita Cœleſte amoris Ipſius, ideo quale ejus prius delendum, hoc eſt, nomen Abram mutandum in quale aliud, per quod potuiſſet Dominus repræſentari; ideo litera (H), ex Nomine Jehovæ deſumpta eſt, quæ litera in Nomine Jehovæ eſt unica, quæ Divinum involvit, & ſignificat SUM, ſeu ESSE, & interjecta eſt, & dictus Abraham; ſimiliter ſe habet cum Sarai, de qua in ſequentibus, cujus nomini etiam adjecta eſt eadem litera, & dicta Sarah: inde quoque conſtare poteſt, quod Abraham in interno ſenſu Verbi repræſentet Jehovam ſeu Dominum: ſed ſciendum, quod in Repræſentationibus nihil faciat, qualis homo ſit, nam in illis nihil reflectitur ſuper perſonam, ſed ſuper rem, quam repræſentat, ut dictum & oſtenſum prius, n: 665. 1097 fin 1361. Inde nunc ſignificatio illorum verborum in ſenſu interno eſt, quod Dominus exuet Humanum, & induet Divinum, quod etiam eſt in ſerie a præcedentibus, tum etiam in ſerie ſequentium, nam promiſſio fit nunc de Iſaco filio, per quam repræſentaretur Rationale Domini Divinum.

2011. Quod

2011. Quod quia patrem multitudinis gentium dedi te, ſignificet, hic ut prius, quod ab Ipſo omne verum, & inde bonum, conſtat a ſignificatione Patris, quod ſit ab Ipſo; a ſignificatione multitudinis, quod ſit Verum; tum a gentium, quod ſit inde bonum, de quibus ſupra n: 2005. 2006. 2007: quod eadem hæc verba in ſenſu univerſaliori ſeu remotiori, ſignificent Humanæ Eſſentiæ unionem, cum Divina videatur ſupra n: 2004: ſe habet enim unio Humanæ Eſſentiæ Domini cum Divina, ſicut Veri cum Bono, ac unio Divinæ Ipſius Eſſentiæ cum Humana, ut Boni cum Vero, quæ reciproca eſt; imo in Domino fuit ipſum Verum, quod ſe univit Bono, & Bonum quod ſe univit Vero, nam Infinitum Divinum non aliter dici poteſt, quam ipſum Bonum & Verum; quare mens humana in nulla fallacia eſt, cum cogitat, quod Dominus ſit ipſum Bonum & ipſum Verum.

2012. Verſ: 6. *Et fructificabo temet in valde valde; & dabo te in gentes, & reges ex te exibunt.* Fructificabo te in valde valde, ſignificat fructificationem boni in infinitum: & dabo te in gentes, ſignificat quod ab Ipſo omne bonum: & reges ex te exibunt, ſignificat ab Ipſo omne verum.

2013. Fructificabo te in valde valde, quod ſignificet fructificationem boni in infinitum, conſtat a ſignificatione fructificari, quod prædicetur de bono, de qua prius n: 43. 55. 913. 983; & quia dicitur in valde valde, & agitur de Domino, ſignificat fructificationem in infinitum.

2014. Quod dabo te in gentes, ſignificet quod ab Ipſo omne bonum, conſtat a ſignificatione Gentium in ſuo genuino & primitivo ſenſu, quod ſit bonum, de qua in Parte Prima n; 1259. 1260. 1416. 1849.

2015. Quod reges ex te exibunt, ſignificet quod ab Ipſo omne verum, conſtat a ſignificatione Regis in Verbo tam Hiſtorico quam Prophetico, quod ſit verum, ut dictum n: 1672, ſed nondum ita oſtenſum; ex ſignificatione Gentium, quod ſint bona, & ex ſignificatione Regum quod ſint vera, conſtare poteſt, qualis eſt ſenſus internus Verbi, tum quam remotus ſit a ſenſu literæ: qui legit Verbum, cumprimis Hiſtoricum, nuſquam aliter credit, quam quod gentes ibi ſint gentes, & reges ibi ſint reges, & ſic quod agatur de gentibus in ipſiſſimo Verbo, quæ nominantur, deque regibus; ſed idea gentium tum regum prorſus perit, cum excipitur ab Angelis, & loco eorum ſuccedit bonum & verum; hoc non poteſt non apparere ut peregrinum, imo ut paradoxon, ſed uſque ita ſe habet; conſtare quoque cuivis poteſt ex eo, ſi in Verbo ſignificarentur gentes per gentes, & reges per reges, tunc Verbum Domini vix plus involveret, quam aliud quoddam hiſtoricum, aut aliud ſcriptum, & ſic foret mundanum, cum tamen in Verbo nihil non eſt Divinum, ita cœleſte & ſpirituale; ut ſolum in hoc verſu, quod Abraham fructificaretur, & daretur in gentes, atque reges ex illo exirent, quid hoc niſi mere mundanum, & prorſus nihil cœleſte; eſt enim in illis modo gloria mundi, quæ plane nihil eſt in cœlo; at ſi Verbum Domini, erit gloria cœli, & nulla mundi; quare etiam ſenſus literæ prorſus obliteratur & evaneſcit, cum tranſit in cœlum, & purificatur ita ut nihil mundani immixtum ſit, nam per Abraham non intelligitur Abraham ſed Dominus; per fructificari

non

non posteritas ejus quæ crescerit in valde valde, sed bonum Humanæ Essentiæ Domini in infinitum; per gentes non gentes sed bona; & per reges non reges sed vera; manente usque historico secundum sensum literæ in sua veritate, nam verum erat, quod ita dictum Abrahamo, tum quod ita fructificatus, & quod fuerint gentes ex eo, tum etiam reges. Quod Reges significent vera, constare potest ex his locis; apud Esaiam, "Ædificabunt filii alienigenæ muros tuos, & *Reges eorum* ministrabunt tibi; *suges lac gentium*, & *uber Regum suges*," LX: 10. 16. quid sugere lac gentium, & uber regum, nusquam patet ex litera, sed ex sensu interno, in quo est donari bonis & instrui veris: apud Jeremiam, "Intrabunt per portas civitatis hujus *Reges*, & principes, sedentes super throno Davidis, equitantes curru & equis," XVII: 25. Cap: XXII: 4, equitare curru & equis, est propheticum; quod significat abundantiam intellectualium, ut a permultis apud Prophetas constare potest; ita quod per portas civitatis intrabunt Reges, significatur in sensu interno, quod imbuerentur veris fidei; hic Verbi sensus est cœlestis, in quam mundanus literæ transit: apud Eundem, "Jehovah sprevit in indignatione iræ suæ *Regem* & Sacerdotem; subsiderunt in terram portæ Zionis; perdidit & confregit vectes ejus; *Rex* & *principes* inter gentes, non lex," Thren: II: 6. 9. ibi Rex pro Vero fidei, Sacerdos pro Bono charitatis; Zion pro Ecclesia quæ perditur, & cujus vectes confringuntur; inde Rex & principes inter gentes, hoc est, Verum & illa quæ sunt veri, exulabunt, usque adeo ut non sit lex, hoc est, aliquid doctrinæ fidei: apud Esaiam, "Antequam sciat Puer reprobare malum, & eligere bonum, relinquetur humus, quam tu fastidis coram *binis Regibus suis*," VII: 16: ubi de adventu Domini; humus quæ relinquetur, pro fide quæ tunc nulla, cujus vera sunt Reges, quæ fastidirentur: apud Eundem, "Tollam ad *Gentes* manum meam, & ad populos exaltabo signum meum, & adferent filios tuos in sinu, & filiæ tuæ super humero apportabuntur, erunt *Reges nutritii* tui, & dominæ eorum lactatrices tuæ," XLIX: 22. 23. gentes & filiæ pro bonis, populi & filii pro veris, ut in Parte Prima ostensum; quod gentes pro bonis, n: 1259. 1260. 1416. 1849: quod filiæ similiter, n: 489. 490. 491: populi pro veris, n: 1259. 1260; quod filii similiter, n: 489. 491. 533. 1147; reges itaque pro veris in genere, ex quibus nutrientur, & dominæ pro bonis, ex quibus lactabuntur; sive dicas bona & vera, sive illos qui in bonis & veris, idem est: apud Eundem, "Aspergent *Gentes* multas, super illo coriment *Reges* os suum, quia quod narratum est illis, viderunt, & quod non audiverunt, intellexerunt, LII: 15. ubi de adventu Domini, gentes pro illis, qui bonis afficiuntur, reges pro illis qui veris: apud Davidem, "Nunc *Reges intelligentes* sitis, erudimini judices terræ; servite Jehovæ in timore, & exultate in tremore, osculamini Filium, ne forte irascatur, & pereatis in via," Psalm: II: 10. 11. 12. reges pro illis qui in veris sunt; qui quoque ex veris passim vocantur *filii regis*; Filius hic pro Domino, qui hic Filius dicitur, quia est ipsum Verum, & ab ipso omne verum: apud Johannem, "Canent canticum novum, dignus es qui accipias Librum, & aperias

" aperias sigilla ejus; fecisti nos Deo nostro *Reges* & Sacerdotes, ut *regnemus* " super terra," Apoc: v: 9, 10. ubi qui in veris sunt, appellantur Reges; Dominus etiam illos appellat filios regni, apud Matthæum, " Qui seminat " bonum semen, est Filius hominis, ager est mundus, semen sunt *Filii regni*, " & Zizania sunt filii mali," xiii: 37. 38. apud Johannem, " Sextus An-" gelus effudit phialam suam super fluvium magnum Euphratem, cujus ex-" siccata est aqua, ut pararetur *via Regum*, qui ab oriente solis," Apoc: xvi: 12. quod per Euphratem non significetur Euphrates, nec per reges ab oriente solis, reges inde, constat; quid per Euphratem, videatur n: 120. 1585. 1866, inde patet, quid via regum qui ab oriente solis, quod sint vera fidei quæ a bonis amoris: apud Eundem, " *Gentes*, quæ salvantur, in luce " ejus ambulabunt, & *Regis terræ* adferent gloriam & honorem suum in " eam," Apoc: xxi: 24, ubi gentes pro illis qui sunt in bonis, reges terræ pro illis qui sunt in veris; quod etiam inde liquet, quia ibi prophetica sunt, non historica: apud Eundem, " Cum meretrice magna sedente super aquis " multis, scortati sunt *Reges terræ*, & inebriati sunt vino scortationis ejus," Apoc: xvii: 2: & alibi, " Babylon ex vino scortationis suæ potavit omnes " gentes, & *Reges terræ* cum ea scortati sunt," Apoc: xviii: 3. 9. ibi similiter, quod per reges terræ non significentur reges, constat, agitur enim de falsificatione & adulteratione doctrinæ fidei, hoc est, veri, quæ est scortatio; reges terræ pro veris quæ falsificata & adulterata: apud Eundem, " Decem " cornua, quæ vidisti, *decem Reges* sunt, qui nondum *regnum* acceperunt. " potestatem tanquam unam horam accipiunt cum bestia; hi unam mentem " habebunt, & potentiam & potestatem suam tradent bestiæ," Apoc: xvii: 12. 13. quod hic reges non sint reges, cuivis quoque patet, alioquin prorsus non intelligibile foret, quod decem reges tanquam unam horam potestatem acciperent: similiter quæ apud Eundem, " Vidi bestiam & *Reges terræ*, & " exercitus eorum congregatos ad faciendum bellum cum sedente super equo, " & cum exercitu ejus," Apoc: xix: 19. quod sedens super equo, sit Verbum Dei, aperte dicitur ibi vers: 13, contra quod congregati dicuntur reges terræ; bestia pro bonis amoris prophanatis, reges pro veris fidei adulteratis, reges terræ dicuntur quia intra Ecclesiam, quod terra sit Ecclesia, n: 662. 1066. 1067. 1262; equus albus pro intellectu veri, sedens super equo pro Verbo: Adhuc manifestius apud Danielem, Cap: xi; ubi agitur de bello inter *Regem Meridiei*, & *Regem Septentrionis*, per quæ significantur vera & falsa, quæ pugnarunt, pugnæ per bellum historice etiam ibi describuntur. Quia Rex significat Verum, constare potest, quid in sensu interno sit, quod Dominus dicatur Rex, tum etiam Sacerdos; ut &, quid apud Dominum repræsentarunt Reges, & quid Sacerdotes; Reges repræsentarunt Divinum Ipsius Verum, & Sacerdotes Divinum Ipsius Bonum; omnes leges ordinis, quibus Dominus gubernat universum ut Rex, sunt Vera; omnes autem leges, quibus gubernat universum ut Sacerdos, & quibus etiam ipsa vera regit, sunt Bona; nam regimen ex solis Veris damnaret, unumquemvis ad infernum, sed regimen ex Bonis, tollit inde, & elevat in cœlum, videatur n: 1728; quia hæc

hæc bina apud Dominum ſunt conjuncta, etiam antiquitus repræſentabantur per Regium conjunctum Sacerdotali, ut apud Malchizedekum, qui fuit Rex Schalem & ſimul Sacerdos Deo Altiſſimo, Geneſ: XIV: 18, & poſtea apud Judæos, ubi Eccleſia Repræſentativa, in ſua forma, inſtituta, per Judices & Sacerdotes, dein per Reges; at quia Reges repræſentarent Vera, quæ non imperare debuerunt, ex cauſa, ut dictum, quia damnant, ideo id tantum diſplicuit, ut increparentur, & deſcriptum quale ſit Verum in ſe ſpectatum, per jus Reges, 1 Sam: VIII: 11 ad 18, & prius per Moſen, Deut: XVII: 14 ad 18, mandatum, quod eligerent Verum genuinum quod ex bono, non ſpurium, & quod illud non ratiociniis & ſcientificis conſpurcarent, hæc ſunt quæ involvit præſcriptio de Rege apud Moſen loco citato, quod nuſquam aliquis ex ſenſu literæ videre poteſt, ſed uſque patet ex ſingulis in ſenſu interno, & inde quod nihil aliud per Regem & Regium, repræſentatum & ſignificatum fuerit, quam Verum.

2016. Quod ad rem attinet, quod a Domino omne Bonum & inde Verum, eſt conſtans veritas, Angeli in illius perceptione ſunt, adeo ut percipiant, quantum a Domino quod ſit bonum & verum, & quantum a ſemet quod ſit malum & falſum; etiam confitentur illud coram animabus novitiis, & coram ſpiritibus qui dubitant, imo adhuc plus, quod detineantur a malo & falſo quod ex proprio eorum, & quod teneantur in bono & vero, a Domino, ipſa detentio, & ipſe influxus, etiam illis perceptibilis eſt, videatur n: 1614: at quod homo putet, ſe bonum ex ſe facere, & verum ex ſe cogitare, eſt apparentia, quia in ſtatu nullius perceptionis eſt, & in obſcuriſſimo quoad influxum, quare ex apparentia, imo ex fallacia concludit, a qua nuſquam removeri ſe patitur, quamdiu non credit niſi ſenſibus, & quamdiu inde ratiocinatur num ita ſit: ſed tametſi ita eſt, uſque tamen debet homo facere bonum, & cogitare verum, ut a ſe, nam aliter non reformari & regenerari poteſt; cauſa cur ita, videatur n: 1937. 1947. In hoc Verſu agitur de Humana Domini Eſſentia unienda Divinæ, & quod omne bonum & verum, ſic a Divina Eſſentia per Ipſius Humanam, ad hominem veniret, eſt arcanum Divinum, quod pauci credunt quia non capiunt, putant enim Divinum bonum poſſe ad hominem pertingere abſque Humano Domini unito Divino, ſed quod hoc fieri nequeat, paucis oſtenſum prius n: 1676. 1990; nempe, quod homo ſe tantum removerit a Divino Supremo, per cupiditates quibus ſe immerſit, & per falſitates quibus ſe occœcavit, ut nuſquam fuiſſet aliquis influxus Divini in rationale ejus mentis, niſi per Humanum, quod Dominus in Se uniret Divino; per Humanum Ipſius facta eſt communicatio; ſic enim Supremum Divinum venire potuit ad hominem, quod Dominus aperte pluribus in locis dicit, nempe quod Ipſe ſit via; & quod ad Patrem non aditus ſit, quam per Ipſum; hoc nunc eſt, quod hic dicitur, quod ab Ipſo, nempe Humano unito Divino, omne bonum & omne verum.

2017. Verſ: 7. *Et erigam fœdus meum inter Me & inter te, & inter ſemen tuum poſt te, in generationes illorum, in fœdus æternum, ad eſſe tibi in Deum,* *&*

& femini tuo poft te. Erigam fœdus meum inter Me & inter te, fignificat unionem: & inter femen tuum poft te, fignificat conjunctionem cum iis qui fidem in Ipfum habent: in generationes illorum, fignificat illa quæ funt fidei: in fœdus æternum, fignificat conjunctionem cum his: ad effe tibi in Deum, fignificat Divinum Domini in Ipfo: & femini tuo poft te, fignificat inde Divinum apud eos, qui fidem in Ipfum habent.

2018. Erigam fœdus meum inter me & inter te, quod fignificet unionem, conftat a fignificatione fœderis, quod fit unio, de qua prius n: 665. 666. 1023. 1038, de qua Unione in hoc Capite & prius paffim actum eft, & oftenfum, quod Jehovah, qui hic loquitur, fuerit in Ipfo, quia unus cum Ipfo a prima conceptione & nativitate, nam conceptus fuit a Jehovah, & inde Internum Ipfius fuit Jehovah; & hoc per fimile apud hominem illuftratum n: 1999, quod nempe anima ejus unum fit cum corpore, feu internum ejus cum externo, tametfi inter fe diftincta funt, & quandoque ita diftincta, ut unum pugnet cum altero, ut fieri folet in tentationibus, in quibus Internum increpat Externum, & malum, quod in Externo, rejicere vult, & ufque conjuncta, aut unum funt, quia tam anima quam corpus eft ejufdem hominis: fit pro exemplo, qui aliter cogitat, quam vultu oftendit, ore loquitur, & geftu facit, eft tunc Interius quod diffentit cum Externo, fed ufque unum funt, nam cogitatio æque hominis eft, ac externum vultus, oris, geftus; at unio eft, quando hæc, feu vultus, loquela oris, & geftus cum cogitatione confentiunt: hæc ad illuftrationem.

2019. Et inter femen tuum poft te, quod fignificet conjunctionem cum iis qui fidem in Ipfum habent, conftat a fignificatione Seminis, quod fit fides, de qua n: 1025. 1447. 1610; tum a fignificatione Poft te, quod fit fequi; in Verbo ufitata formula eft, ambulare poft aliquem, ut Jerem: VII: 6. Cap: VIII: 2. Ezech: XX: 16: tum Marc: VIII: 34. Luc: IX: 23. Cap: XIV: 27; quare hic femen poft te fignificat illos qui in fide funt, & fequuntur Ipfum; in fenfu interno, qui nati ab Ipfo.

2020. In generationes illorum, quod fignificent illa quæ funt fidei, conftat a fignificatione Generationum, quod fint illa quæ generantur & nafcuntur a charitate, hoc eft, omnia fidei, feu quod idem, omnes illi qui regenerati a Domino, ita in quibus eft fides charitatis, de qua, ex Divina Domini Mifericordia, in fequentibus; quod Generationes, ut & Nativitates, in fenfu interno fint illa, oftenfum eft in Parte Prima, n: 613. 1041. 1145. 1330.

2021. In fœdus æternum, quod fignificet conjunctionem cum his, conftat a fignificatione fœderis, quod fit conjunctio, de qua prius, n: 665. 666. 1023. 1038: & quod cum illis, qui vocantur femen, conftat ex eo quod immediate fequatur, & quod fœdus iterum in hoc Verfu dicatur, ita prius fe refert ad unionem Jehovæ cum Effentia Humana, alterum ad conjunctionem cum his, qui funt femen. Ut diftinctior idea habeatur de Unione Divinæ Effentiæ Domini cum Humana, & de Conjunctione Domini cum Humano genere per fidem charitatis, hic & in fequentibus licet Illam, *Unionem* appellare,

Hanc autem, *Conjunctionem*; Divinæ etiam Essentiæ Domini cum Humana fuit Unio, Domini autem cum Genere humano per fidem charitatis, est Conjunctio; quod inde constat, quia Jehovah seu Dominus est Vita, Cujus Humana Essentia etiam facta est Vita, ut supra ostensum, Vitæ cum Vita est Unio; at homo non est Vita, sed recipiens vitæ, ut prius quoque ostensum est; cum Vita influit in recipiens vitæ, est conjunctio, nam ei adaptatur sicut agens patienti, seu sicut vivum in se, mortuo in se, quod inde vivit; principale cum instrumentali, ut appellantur, quidem conjunctum apparet, sicut forent unum, sed usque non sunt unum, per se enim est illud, & per se est hoc; homo ex se non vivit, sed Dominus ex Misericordia eum sibi adjungit, & sic eum vivere facit in æternum; & quia ita distincti sunt, Conjunctio dicitur.

2022. Ad esse tibi in Deum, quod significet Divinum Domini in Ipso, constat ex illis, quæ supra de Divina Domini Essentia, quod fuerit in Ipso, dicta sunt.

2023. Et semini tuo post te, quod significet inde Divinum apud eos, qui fidem in Ipsum habent, constat ex significatione Seminis, quod sit fides charitatis, de qua n: 1025. 1447. 1610: tum ex significatione Post te, quod sit sequi Ipsum, de qua mox supra n: 2019. Divinum apud illos, qui fidem in Ipsum habent, est Amor & Charitas; per *Amorem* intelligitur Amor in Dominum; per *Charitatem* amor erga proximum; amor in Dominum nusquam separari potest ab amore erga proximum, nam amor Domini est erga universum genus humanum, quod in æternum salvare vult, & sibi prorsus adjungere, ut nullus eorum pereat; quare qui habet amorem in Dominum, is habet amorem Domini, & sic non aliter potest quam amare proximum: sed qui in amore erga proximum sunt, non ideo omnes sunt in amore in Dominum, sicut Gentes probæ, quæ in ignorantia sunt de Domino, apud quas usque Dominus in charitate præsens est, ut ostensum in Parte Prima, n: 1032. 1059; tum etiam alii intra Ecclesiam; nam amor in Dominum est in gradu superiori: qui amorem habent in Dominum, sunt cœlestes homines, at qui amorem erga proximum seu charitatem, sunt spirituales; Antiquissima Ecclesia, quæ fuit ante diluvium, & cœlestis fuit, in amore in Dominum fuit; Antiqua vero Ecclesia, quæ post diluvium, & spiritualis fuit, in amore erga proximum seu in charitate fuit: hæc distinctio inter amorem & charitatem erit in sequentibus, quando nominantur.

2024. Vers: 8. *Et dabo tibi, & semini tuo post te, terram peregrinationum tuarum, omnem terram Canaan, in possessionem æternam, & ero illis in Deum.* Dabo tibi, & semini tuo post te, terram peregrinationum tuarum, significat quod Dominus omnia sibi propriis viribus acquisivit, quæ sunt terra peregrinationum; dabo tibi, est quod Ipsius sint quæ in cœlis & in terris: &, semini tuo post te, significat quod daturus illis qui fidem in Ipsum haberent: omnem terram Canaan, significat Regnum cœleste: in possessionem æternam, significat in æternum; & ero illis in Deum, significat quod unus Deus.

2025.

2025. Quod dabo tibi & femini tuo poft te, terram peregrinationum tuarum, fignificet quod Dominus omnia fibi propriis viribus acquifiverit, quæ funt terra peregrinationum, conftat a fignificatione peregrinari quod fit inftrui, de qua n: 1463; & quia homo vitam fibi acquirit imprimis per inftructionem in fcientificis, doctrinalibus, & cognitionibus fidei, peregrinatio inde eft vita fic acquifita: applicate ad Dominum, eft vita quam Ipfe Sibi comparavit, per cognitiones, pugnas tentationum, & in illis victorias, & quia illam Sibi propriis viribus, hic per terram peregrinationum illud fignificatur. Quod Dominus omnia Sibi propriis viribus comparaverit, & propriis viribus univerit Effentiam Humanam Divinæ, & Divinam Humanæ, & quod fic Juftitia folus factus, conftat manifefte apud Prophetas, ut apud Efaiam, "Quis hic, veniens ex Edom, incedens in *multitudine roboris fui*; torcular "calcavi *folus Ego*, & de populis *non quifquam mecum*. Circumfpexi, & "*nemo auxilians*; & obftupui, & *nemo fuffulciens*; ideo *falutem præftitit mihi* "*brachium meum*," LXIII: 1. 2. 5. Edom pro Humana Domini Effentia; robur & brachium pro potentia, quod ex propria clare dicitur, quod nemo auxilians, nemo fuffulciens, quod falutem Ipfi præftiterit brachium Ipfius: apud Eundem, "Vidit *quod non quifquam*, & obftupuit, quod *nemo intercedens*; & *falutem præftitit Ipfi brachium Ipfius*, & Juftitia Ipfius fulcivit "Ipfum: & *induit Juftitiam* ficut loricam, & galeam falutis in capite fuo," LIX: 16. 17. fimiliter quod propria potentia; & quod fic Juftitia factus: quod Dominus Juftitia, apud Danielem, "Septimanæ feptuaginta decifæ "funt, ad expiandum iniquitatem, & ad *adducendum Juftitiam fæculorum*, "& ad obfignandum Vifionem & Prophetam, & ad ungendum Sanctum "Sanctorum," IX: 24: & apud Jeremiam, "Sufcitabo Davidi germen "juftum, & regnabit Rex, & intelligenter aget, & faciet Judicium & Juftitiam in terra: in diebus Illius falvabitur Jehuda, & Ifrael habitabit in "fiducia; & hoc Nomen Ipfius, quod vocabunt Ipfum, *Jehovah Juftitia* "*noftra*," XXIII: 5. 6. Cap: XXXIII: 15. 16: ideo quoque appellatur *Habitaculum Juftitiæ*, Jer: XXXI: 23. Cap: L: 7: & apud Efaiam, "*Mirabilis* "& *Heros*," IX: 6. Quod Dominus toties tribuat Patri, quod Ipfius eft, explicatum eft fupra, n: 1999. 2004; Jehovah enim in Ipfo fuit, proinde in fingulis Ipfius; hoc ex fimili, tametfi non compari, poteft illuftrari apud hominem; anima hominis eft in eo, & quia in eo, eft in fingulariffimis ejus, nempe in fingulariffimis ejus cogitationis, & in fingulariffimis ejus actionis; quicquid non habet animam ejus in fe, non eft ejus; Anima Domini fuit ipfa Vita, feu ipfum Effe, quod eft Jehovah, nam conceptus a Jehovah, ita fuit in fingulariffimis Ipfius; & quia ipfa vita, feu ipfum Effe, quod eft Jehovah, fuit Ipfius, ficut anima eft hominis, ita Ipfius fuit quod Jehovæ, quod eft quod Dominus dicit, quod fit in finu Patris, Joh: I: 18. & quod omnia, quæ Pater habet, fua effent, Joh: XVI: 15. Cap: XVII: 10. 11. ex Bono, quod eft Jehovæ, univit Divinam Effentiam Humanæ, & ex Vero univit Humanam Effentiam Divinæ, ita omnia & fingula ex Se Ipfo; imo Humanum Ipfius fuit relictum fibi, ut pugnaret a Se contra omnia Inferna,

& vinceret illa, & quia vitam habuit in Se, ut dictum, quæ Ipsius fuit, sua potentia & suis viribus illa evicit; sicut etiam clare apud Prophe as in locis citatis dicitur. Inde nunc, quia propriis viribus omnia Sibi, acquisivit, Justitia factus, mundum spirituum vindicavit ab infernalibus geniis & spiritibus, & sic liberavit genus humanum ab interitu, nam genus humanum per spiritus regitur, & sic redemit illud; ideo toties in Verbo Veteris Testamenti, Liberator & Redemptor dicitur, & Salvator, quod est nomen Ipsius Jesus.

2026. Quod dabo tibi, sit quod Ipsius sint quæ in cœlis & in terris, ex illis, quæ nunc dicta sunt, sequitur; dare tibi in sensu literæ, est quod Deus seu Jehovah Ipsi daret, sicut etiam in Verbo Evangelistarum, quod Pater dederit Ipsi omnia quæ in cœlo & in terra; sed in sensu interno, in quo ipsum verum sistitur in sua puritate, est quod Dominus sibi acquisiverit, quia in Ipso, & in singulis Ipsius fuit Jehovah, ut dictum est; quod per simile adhuc illustrari potest; sicut si interior seu rationalis homo, aut cogitatio diceret, quod corporeum ejus haberet quietem seu tranquillitatem, si desisteret hoc aut illud facere, tunc qui dicit est idem homo, ac is ad quem dicitur, nam tam Rationale est hominis, quam corporeum, quare cum illud dicitur hoc intelligitur. Præterea quod Domini sint quæ in cœlis & in terris, constat ex plurimis locis Verbi, præter ex illis quæ in Veteri Testamento, etiam ex his apud Evangelistas, Matth: xi: 27. Luc: x: 22. Joh: iii: 34, 35. Cap: xvii: 2. Cap: xxviii: 18. & ex illis quæ in Parte Prima ostensa sunt, n: 458. 551. 552. 1607. & quia Dominus regit universum Cœlum, etiam regit omnia quæ in terris, ita enim connexa sunt, ut qui unum regit omnia regat, a Cœlo enim Angelorum, dependet Cœlum spirituum angelicorum; ab hoc mundus spirituum, ab hoc iterum genus humanum; & similiter a Cœlis omnia quæ sunt in mundo & natura, nam absque influxu a Domino per cœlos, nihil usquam quod in natura & triplici ejus regno est, existeret & subsisteret; videatur n: 1632.

2027. Quod semini tuo post te, significet quod daturus illis qui fidem in Ipsum haberent, constat ex significatione Seminis, quod sit fides, de qua n: 1025. 1447. 1610; nempe quod sit fides charitatis, de qua n: 379. 389. 654. 724. 809. 916. 1017. 1162. 1176. 1158; Fidem charitatis non habent, ita non sunt semen hic intellectum, qui meritum ponunt in suæ vitæ actis, sic enim non ex Domini Justitia, sed ex suamet salvari volunt; quod in illis nulla sit fides charitatis, hoc est, nulla charitas, constat exinde, quod semet aliis præferant, ita se intueuntur, non alios, nisi quantum illis serviunt, & qui non hoc volunt, illos vel contemnunt, vel odio habent; ita per amorem sui dissociant, & nusquam sociant, & sic destruunt quod cœleste est, nempe amorem mutuum, qui est firmamentum cœli, nam in illo ipsum cœlum, & omnis ejus consociatio & unanimitas subsistit & consistit; quicquid enim destruit unanimitatem in altera vita, hoc contra ordinem ipsius cœli est, ita ad destructionem totius conspirat; tales sunt qui in vitæ suæ actis ponunt meritum, & justitiam sibi vindicant: ex his sunt plures in altera vita, ii quando-

que

que lucent facie ficut faculæ, fed ex igne fatuo, qui prodit ex fui juftificatione, fed funt frigidi; vifi quandoque difcurrere & confirmare fui meritum ex fenfu literali Verbi, odio habentes vera quæ funt fenfus interni, n: 1877; fphæra eorum eft intuitiva fui, ita deftructiva omnium idearum, quæ fe non intueuntur inftar cujufdam numinis; fphæra plurium talium fimul eft diftractiva ita, ut nihil fit ibi nifi inimicum & hoftile, nam quifque cum idem vult, nempe ut ferviatur, alterum corde necat: quidam eorum funt inter eos, qui dicunt fe laboraviffe in vinea Domini, cum tamen jugiter tunc volverunt animo fui præeminentiam, gloriam, & honores, tum etiam lucrum, & fic ufque quod maximi fierent in cœlo, imo quod fervirentur ab angelis; alios præ fe corde contemnentes, ita nullo amore mutuo, in quo Cœlum confiftit, imbuti, fed amore fui, in quo ponunt cœlum, nam nefciunt quid cœlum, de quibus videatur n: 450. 451. 452. 1594. 1679: hi funt inter illos, qui primi effe volunt, fed fiunt ultimi, Matth: XIX: 30. Cap: XXI: 16. Marc: X: 31. & qui dicunt fe per Nomen Domini prophetaviffe, & multas virtutes feciffe, at quibus dicitur, non novi vos, Matth: VII: 22. 23. Aliter fe habet cum illis, qui ex fimplicitate cordis autumarunt fe mereri Cœlum, & in charitate vixerunt; illi mereri Cœlum fpectarunt ut promiffum, & facile agnofcunt id Mifericordiæ Domini effe; nam vita charitatis hoc fecum habet; ipfa charitas omne verum amat.

2028. Omnem terram Canaan, quod fignificet Regnum Cœlefte, conftat ex fignificatione terræ Canaanis, quod fit Regnum cœlefte, de qua prius n: 1413. 1437. 1607.

2029. In poffeffionem æternam, quod fignificet æternum, conftat abfque explicatione: vocantur poffeffores, tum hæredes, non ex merito, fed ex Mifericordia.

2030. Quod ero illis in Deum, fignificet quod unus Deus, conftat ex eo, quod hic agatur de Humana Domini Effentia unienda Divinæ, & fic ipfa quoque fieret Deus, ita ero illis in Deum, fignificat in fenfu interno unum Deum.

2031. Verf: 9. *Et dixit Deus ad Abraham, & tu fœdus meum cuftodies, tu & femen tuum poft te, in generationes eorum.* Dixit Deus ad Abraham, fignificat perceptionem: & tu fœdus meum cuftodies, fignificat unionem adhuc arctiorem: tu & femen tuum poft te, fignificat quod ab Ipfo conjunctio omnium qui fidem in Ipfum habent: in generationes illorum, fignificat illa quæ funt fidei.

2032. Dixit Deus ad Abraham, quod fignificet perceptionem, conftat a fignificatione dicere Deus in fenfu hiftorico Verbi, quod fit percipere, de qua prius n: 1602. 1791. 1815. 1819. 1822.

2033. Tu fœdus meum cuftodies, quod fignificet unionem adhuc arctiorem, conftat a fignificatione fœderis, quod fit unio & conjunctio, de qua prius ad verf: 2. 4. 7, & in Parte Prima, n: 665. 666. 1023. 1038; repetitio hic fœderis, de quo toties prius, denotat unionem arctiorem: in fenfu hiftorico, qui eft de Abrahamo, non aliud prædicari poteft, quam ut cuftodiat

diat fœdus, in ſenſu autem interno, in quo de Domino, evaneſcit hiſtoricum, & ſuccedunt prædicabilia, quæ ſunt uniri arctius. Unitio Humanæ Eſſentiæ Domini cum Divina Ipſius, non ſimul facta eſt, ſed per totum vitæ Ipſius curſum ab infantia ad ultimum vitæ in mundo; ita aſcendit continue ad Glorificationem, hoc eſt, unionem, quod eſt quod apud Johannem dicitur, "Jeſus dixit, Pater *glorifica* tuum Nomen; exiit vox e Cœlo, & *glorificavi*, "& rurſus *glorificabo*," XII: 28, videantur quæ prius, n: 1690. 1864.

2034. Quod tu & ſemen tuum poſt te, ſignificet quod ab Ipſo conjunctio omnium qui fidem in Ipſum habent, conſtat ex ſignificatione Seminis, quod ſit fides, de qua aliquoties ſupra; & ex ſignificatione Poſt te, quod ſit ſequi Ipſum, de qua ſupra, n: 2019. Prius actum eſt de Unione Eſſentiæ Divinæ cum Humana, & Humanæ cum Divina, hic nunc agitur de Conjunctione Domini cum illis, qui credunt in Ipſum, quare etiam Tu iterum dicitur, nempe *Tu* fœdus meum cuſtodies, *Tu* & ſemen tuum, ex qua repetitione & adjunctione ad ſemen, conſtat, quod in ſenſu interno Conjunctio ſignificetur, & quidem cum illis qui ſemen ſunt, per quod ſignificari fidem charitatis, oſtenſum n: 1025. 1447. 1610. & quod fides ſit ipſa Charitas, in Parte Prima n: 30 ad 38. 379. 389. 654. 724. 809. 916. 1017. 1076. 1077. 1162. 1176. 1258. 1798. 1799. 1834. 1844. Dominus etiam cum loquitur de Unione Ipſius cum Patre, illico & continenter loquitur de Conjunctione Ipſius, cum Genere humano, quia hoc fuit cauſa Unionis, ut conſtat apud Johannem, "*Ut omnes unum ſint, ſicut Tu Pater in Me, & Ego in Te, ut etiam illi in nobis unum ſint: Ego gloriam, quam dediſti Mihi, dedi illis, ut ſint unum, ſicut nos unum ſumus, Ego in illis, & Tu in Me; nam notum feci illis Nomen tuum, & notum faciam, ut amor, quo amaſti Me, in illis ſit*, XVII: 21. 22. 26. ex quibus patet, quod Dominus in Unione ſui cum Patre ſuo, ſpectaverit conjunctionem ſui cum genere humano; & quod hæc fuerit Ipſi cordi, quia fuit Amor Ipſius; omnis enim conjunctio fit per amorem, eſt amor ipſa conjunctio: alibi apud Eundem, "*Quia Ego vivo & vos vivetis; in illa die cognoſcetis vos, quod Ego in Patre, & vos in Me, & Ego in vobis; qui habet præcepta mea, & facit illa, ille amat Me*," XIV: 19. 21. inde ſimiliter patet, quod Dominus in Unione Humanæ ſuæ Eſſentiæ cum Divina, ſpectaverit ſui conjunctionem cum genere humano, & quod hæc finis, & hæc amor Ipſius, qui talis, quod intimum gaudium Ipſi fuerit ſalvatio generis humani ſpectata in unione Sui cum Patre Ipſius; & deſcribitur hic quoque, quid unit, nempe habere & facere illa, ita amare Dominum: apud Eundem, "*Pater, Glorifica Nomen tuum; exiit igitur vox e Cælo, & glorificavi, & iterum glorificabo: Jeſus dixit, non propter Me, hæc vox facta, ſed propter vos: Ego vero cum exaltatus fuero e terra, omnes traham poſt Me*," XII: 28. 30. 32. per glorificationem intelligitur unio, ut prius dictum; & quod in Unione Sui cum Patre ſpectaverit conjunctionem Sui cum genere humano, aperte dicitur, nempe dum exaltatus fuero, omnes traham poſt Me. Quod conjunctio facta Infiniti ſeu Supremi Divini per Humanum Domini factum Divinum, cum genere humano, & quod hæc Conjunctio fuerit cauſa adventus Domini in mundum,

mundum, est arcanum, in quod plures apud se inquirunt, & quia non capiunt, non credunt; & quia non credunt ex eo quod non capiant, id illis scandalum fit; quod ita sit, ex multa experientia scire datum ab illis qui in alteram vitam veniunt; permulti eorum sunt, pæne maxima pars ingeniosorum in mundo, dum modo cogitant, quod Dominus factus homo, & fuerit sicut alius homo externa forma, quodque passus, & tamen regat universum, illico opplent sphæram scandalis, ex causa quia hoc illis scandalum fuit in vita corporis, tametsi nihil tunc de eo evulgarunt, & tametsi Ipsum externa sanctitate adorarunt; in altera enim vita interiora patent, & manifestantur per sphæram ab illis diffusam, de qua in Parte Prima, n: 1048. 1053. 1316. 1504; inde percipitur manifeste qua fide fuerunt, & quid cogitarunt de Domino: cum ita sit, paucis licet adhuc exponere, quomodo se res habet; postquam omne cœleste apud hominem periit, hoc est omnis amor in Deum, sic ut voluntas boni nulla amplius, tunc separatum est genus humanum a Divino, nihil enim conjungit quam amor, quo facto nullo, facta est disjunctio, & cum disjunctio sequitur interitus & exstirpatio; quare tunc promissio facta de adventu Domini in mundum, Qui uniret Humanum Divino, & per hanc Unionem conjungeret genus humanum in Se Ipso per fidem amoris & charitatis; a tempore primæ Promissionis, de qua Genes: III: 15. fides amoris in venturum Dominum conjunxit; at cum nulla amplius fides amoris residua fuit in orbe terrarum, tunc Dominus venit, & Humanam Essentiam univit Divinæ, ita ut prorsus unum essent, sicut Ipse clare dicit, & simul docuit viam veritatis, quod omnis qui crederet in Ipsum, hoc est, amaret Ipsum & quæ Ipsius sunt, & esset in amore Ipsius qui est erga universum genus humanum, ita erga proximum, conjungeretur & salvaretur: cum Humanum Divinum factum, & Divinum Humanum in Domino, tunc influxus Infiniti seu Supremi Divini factus apud hominem, qui nusquam aliter potuisset existere; inde quoque discussæ sunt diræ persuasiones falsi, & diræ cupiditates mali, quibus mundus spirituum oppletus fuit, & ab animabus e mundo alluentibus continue opplebatur; & ii qui in illis erant, conjecti in inferna, & sic separati; quod nisi factum fuisset, periisset humanum genus, nam hoc per spiritus regitur a Domino; nec aliter discuti potuerunt, nam nulla operatio dabatur Divini per rationalia in sensualia interna hominis, sunt enim longe infra Supremum Divinum non ita unitum: præter arcaniora adhuc, quæ nusquam ad captum alicujus hominis edici possunt, videantur quæ prius, n: 1676. 1990. 2016: quod Dominus sicut Sol appareat in cœlo cœlestium, & sicut Luna in cœlo spiritualium angelorum, & quod Sol sit cœleste amoris Ipsius, & quod Luna spirituale amoris, n: 1053. 1521. 1529. 1530. 1531: & quod omnia & singula sint sub aspectu Ipsius, n: 1274 f. 1277 f.

2035. In generationes eorum, quod significet illa quæ sunt fidei, constat a significatione Generationum & Nativitatum, quod sint illa quæ sunt fidei, de qua n: 613. 1145. 1255. 1330: & quod illa quæ sunt amoris & fidei, se habeant sicut consanguinitates & affinitates generationum, n: 685. 917.

2036. Vers:

2036. Verſ: 10. *Hoc fœdus meum, quod cuſtodietis inter Me & inter vos; & inter ſemen tuum poſt te, circumcidi vobis omnem maſculum.* Hoc fœdus meum quod cuſtodietis inter Me & inter vos, ſignificat indicium conjunctionis omnium cum Domino: & inter ſemen tuum poſt te, ſignificat illos qui fidem in Ipſum habent: circumcidi vobis omnem maſculum, ſignificat puritatem.

2037. Hoc fœdus meum, quod cuſtodietis inter Me & inter vos, quod ſignificet indicium conjunctionis omnium cum Domino, conſtat ex ſignificatione fœderis, quod ſit conjunctio, de qua prius; hic quod ſit indicium conjunctionis, conſtat a Verſu ſequente, ubi appellatur Signum fœderis, ubi hæc, "*Circumcidetis carnem præputii veſtri, & erit in* Signum fœderis *inter* "*Me & inter vos.*" Signa fœderis erant omnes Ritus Externi Eccleſiæ, qui ſancte habendi, quia per illos ſignificabantur Interna; Circumciſio, de qua hic agitur, nec fuit niſi Ritus repræſentativus & ſignificativus, de quo in ſequentibus; ſed uſque tales ritus in Verbo paſſim vocantur fœdus, ex cauſa quia Externa repræſentabant, & ſic ſignificabant Interna; Interna ſunt fœderis, quia conjungunt, non autem externa niſi per interna, externa erant ſolum ſigna fœderis, ſeu indicia conjunctionis, ex quibus recordarentur internorum, & ſic per hæc conjungerentur; de ſignis fœderis videatur n: 1308; omnia Interna, quæ fœderis ſunt, ſeu quæ conjungunt; ſe referunt ad amorem & charitatem, & ex amore & charitate procedunt, nam ex his binis, nempe amare Dominum ſupra ſe, & proximum ut ſe, omnis lex & omnes prophetæ, hoc eſt, univerſa doctrina fidei pendet, Matth: XXII: 34 ad 39. Marc: XII: 28 ad 35.

2038. Et inter ſemen tuum poſt te, quod ſignificet illos, qui fidem in Ipſum habent, conſtat a ſignificatione Seminis, quod ſit fides ex charitate, de qua prius.

2039. Circumcidi omnem maſculum, quod ſignificet puritatem, conſtat a repræſentatione, & inde ſignificatione Circumcidere in ſenſu interno; Circumciſio ſeu exciſio præputii non aliud ſignificabat, quam remotionem & abſterſionem eorum, quæ impediebant & inquinabant amorem cœleſtem, quæ ſunt mala cupiditatum, imprimis cupiditatum amoris ſui, & falſa inde; cauſa hujus ſignificationis eſt, quia Genitalia utriuſque ſexus, amorem cœleſtem repræſentant; ſunt tria genera amorum, quæ conſtituunt cœleſtia Regni Domini, nempe amor conjugialis, amor erga infantes, & amor ſocietatis ſeu mutuus; Amor conjugialis eſt principalis omnium, nam in eo finis maximi uſus, nempe propagatio generis humani, & inde Regni Domini, cujus eſt ſeminarium; Amor erga infantes proxime ſuccedit, qui inde; & dein Amor ſocietatis ſeu mutuus; quicquid obtegit, impedit, & conſpurcat hos amores, ſignificatur per præputium, cujus exciſio, ſeu circumciſio, ideo repræſentativa facta eſt; quantum enim mala cupiditatum & falſa inde, removentur, tantum purificatur homo, & tantum apparere poteſt Amor cœleſtis: Amor ſui quam contrarius ſit amori cœleſti, & quam ſpurcus, dictum & oſtenſum eſt, n: 760. 1307. 1308. 1321. 1594. 2045. 2057: ex his liquet,

quet, quod Circumcisio in sensu interno significet puritatem. Quod Circumcisio sit modo Signum fœderis seu conjunctionis, constare potest manifeste ex eo, quod circumcisio præputii nihil prorsus sit absque circumcisione cordis; & quod circumcisio cordis, quæ est purificatio a spurcis illis amoribus, sit quæ significatur; ut manifeste ab his in Verbo locis patet; apud Mosen, "*Circumcidet Jehovah Deus cor tuum*, & *cor seminis tui*, ad amandum Jehovam Deum tuum in toto corde tuo, & in tota anima tua, propterea ut "vivas," Deut: xxx: 6: ex quibus constat, quod circumcidere cor, sit purificari a spurcis amoribus, ut amari possit Jehovah Deus seu Dominus, ex toto corde, & ex tota anima: apud Jeremiam, "Novate vobis novale, & "ne feratis inter spinas, *Circumcidite vos Jehovæ*, & *removete præputium cordis* "*vestri*, vir Jehudæ & habitatores Hierosolymæ," IV. 3. 4. circumcidere se Jehovæ, & removere præputia cordis, nec aliud est, quam removere talia quæ impediunt amorem cœlestem; inde etiam constat, quod circumcisio cordis sit interius quod significatur per circumcisionem præputii: apud Mosen, "*Circumcidetis præputium cordis vestri*, & cervicem "vestram ne induretis amplius, faciens judicium orphani & viduæ, & "amans peregrinum ad dandum illi panem & vestem," Deut: x: 16. 18; ubi etiam quod circumcidere præputium cordis, sit purificari a malis amorum spurcorum & a falsis inde, liquet; cœlestia amoris describuntur per opera charitatis, nempe per facere judicium orphani & viduæ, & per amare peregrinum ad dandum illi panem & vestem: apud Jeremiam, "Ecce dies venientes, quibus visitabo super omnem *circumcisum in præputio*, "super Ægyptum, & super Jehudam, & super Edomum, & super filios "Ammonis, & super Moabum, & super omnes abscissos anguli, habitantes "in deserto, quia *omnes gentes præputiatæ*, & omnis domus Israel *præputiati* "*corde*," IX: 24. 25. quod circumcisio significativum purificationis sit, inde quoque patet, vocantur circumcisi præputio, sed usque gentes præputiatæ, inter cæteras etiam Jehudas; & Israel præputiati corde: apud Mosen, "Vel tunc humiliabitur *cor eorum præputiatum*," Lev: XXVI: 41 similiter. Quod per Præputium & Præputiatum significetur immundum, constat apud Esaiam, "Excitare, excitare, indue robur tuum Zion, indue vestes decoris "tui Hierosolyma, civitas sanctitatis, quia non addet, veniet in te amplius "*Præputiatus* & *Immundus*," LI: 1. per Zionem intelligitur Ecclesia cœlestis, per Hierosolymam Ecclesia spiritualis, in quam præputiatum, quod est immundum, non intrabit. Quod Circumcisio sit *Signum fœderis*, seu indicium conjunctionis, manifeste constat ex eo, quod simile repræsentatum per arborum fructus, qui etiam circumciderentur, de quibus ita apud Mosen, "Quando veneritis in terram, & plantaveritis quamcunque arborem cibi, "*præputiabitis præputium ejus*, *fructum ejus*; tribus annis erit vobis *præputiati*, non comedetur, & in anno quarto erit omnis *fructus* ejus sanctitas "laudum Jehovæ," Lev: XIX: 24: fructus similiter repræsentant & significant charitatem, ut a multis locis in Verbo constare potest, ita præputium eorum significat immundum quod charitatem impedit & contaminat. Quod mirabile, cum Angeli, qui in Cœlo, ideam purificationis a spurcis naturali-

bus habent, tunc in mundo ſpirituum repræſentatur velociſſime quoddam ſimile circumciſionis; nam ideæ angelicæ in repræſentativa in mundo ſpirituum evadunt: fuerunt ritus repræſentativi in Eccleſia Judaica, qui inde originem duxerunt, & fuerunt quoque qui non inde: illi, apud quos in mundo ſpirituum, repræſentabatur velox illa circumciſio, volebant admitti in cœlum, & antequam admiſſi, hoc repræſentatum erat; ex quo conſtare poteſt, cur mandatum Joſuæ, quod circumcideret populum, cum Jordanem tranſgreſſi intrarent in terram Canaanem; introitus populi in terram Canaanem non aliud repræſentabat, quam intromiſſionem fidelium in cœlum, ideo circumciſio ſecundo mandata erat, de qua ita apud Joſuam, "Jehovah dixit "ad Joſchuam, fac tibi *gladios petrarum*, *circumcide filios Iſraelis ſecundo*, & "fecit ſibi Joſchua *gladios petrarum*, & *circumcidit filios Iſraelis ad collem præ-* "*putiorum*: & dixit Jehovah ad Joſchuam, hodie devolvi opprobrium "Ægypti deſuper vobis, & vocavit nomen loci illius Gilgal (devolutio:)" v: 2. 3. 9: gladii petrarum ſignificant vera, quibus imbuerentur, ut ſic ſpurcos amores caſtigare & diſcutere poſſent, nam abſque cognitionibus veri nuſquam aliqua purificatio; quod lapis ſeu petra ſignificet vera, prius n: 643. 1298, oſtenſum eſt; & quod gladius prædicetur de veris, quibus caſtigentur mala, ex Verbo conſtat.

2040. Verſ: 11. *Et circumcidetis carnem præputii veſtri, & erit in ſignum fœderis inter Me & inter vos.* Circumcidetis carnem præputii veſtri, ſignificat remotionem amoris ſui & mundi: & erit in ſignum fœderis inter Me & inter vos, ſignificat repræſentativum & ſignificativum puritatis.

2041. Circumcidetis carnem præputii veſtri, quod ſignificet remotionem amoris ſui & mundi, conſtat ex repræſentatione & ſignificatione Circumciſionis, quod ſit purificatio a ſpurcis amoribus, de qua mox ſupra n: 2039; tum a ſignificatione Carnis, quod ſit proprium hominis, de qua prius n: 999; proprium hominis non eſt niſi amor ſui & mundi, ita omnis cupiditas quæ inde, quod quam ſpurcum ſit, oſtenſum eſt in Parte Prima, n: 141. 150. 154. 210. 215. 694. 731. 874. 875. 876. 987, 1047: quia hoc proprium ſignificatur, quod removendum, hic dicitur caro præputii. Sunt bini amores ita dicti, & eorum cupiditates, quæ impediunt influxum amoris cœleſtis a Domino; illi enim cum regnant in interiori & externo homine, & eum occupant, tunc influentem amorem cæleſtem vel rejiciunt vel ſuffocant, ut & pervertunt & contaminant, nam prorſus contrarii ſunt amori cœleſti; quod prorſus contrarii ſint, ex Divina Domini Miſericordia, in ſequentibus demonſtrabitur; at quantum removentur, tantum amor cœleſtis influens a Domino incipit apparere, imo illuceſcere in interiori ejus homine, & tantum incipit videre, quod in malo, & falſo ſit, imo dein in immundo & ſpurco, denique quod hoc fuerit ipſius proprium; ſunt ii qui regenerantur, apud quos illi removentur: hoc quoque a non regeneratis poteſt appercipi, apud quos dum amorum iſtorum cupiditates quieſcunt, ut fit quandoque dum in meditatione ſancta ſunt, vel dum ſopiuntur, quod fit dum in infortuniis ſunt, in ægritudinibus & morbis, & maxime in momentis mortis, tunc quia corporea & mundana ſopita ſunt, & quaſi mortua, appercipiunt aliquid

aliquid luminis cœleſtis, & ſolatii inde; ſed apud hos non eſt remotio illarum cupiditatum, ſed modo ſopitio, nam illico dum in ſtatum priſtinum redeunt, in cupiditates illas relabuntur: apud malos etiam ſopiri poſſunt corporea & mundana, & tunc elevari quaſi in quoddam cœleſte, ut quandoque fit cum animabus imprimis recentibus in altera vita, qui intenſe cupiunt videre gloriam Domini, quia tantum de Cœlo audiverunt in mundo cum vixerunt, illis tunc ſopiuntur externa illa, & ſic evehuntur in primum Cœlum, & fruuntur deſiderio ſuo; ſed non diu ſubſiſtere poſſunt, quia eſt modo quieſcentia corporeorum & mundanorum, non autem remotio, ut apud Angelos, de quibus videatur n: 541. 542. Sciendum eſt, quod amor cœleſtis a Domino continue influat apud hominem, & quod nihil aliud ſit, quod obſtat, impedit, & facit, quod illum recipere nequeat, quam cupiditates amorum illorum, & falſitates inde.

2042. Et erit in ſignum fœderis inter Me & inter vos, quod ſignificet repræſentativum & ſignificativum puritatis, conſtat ex illis quæ oſtenſa ſunt mox ſupra n: 2039, nempe quod Circumciſio non fuerit aliud quam repræſentativum purificationis ab amoribus ſpurcis; & quia ſolum externus ritus fuit, qui repræſentabat & ſignificabat internum, non erat fœdus, ſed ſignum fœderis.

2043. Verſ: 12. *Et filius octo dierum circumcidetur vobis, omnis maſculus, in generationes veſtras, natus domus, & emptio argenti, ab omni filio alienigena, qui non e ſemine tuo ille.* Filius octo dierum, ſignificat principium purificationis quodcunque: circumcidetur vobis, ſignificat purificationem: omnis maſculus, ſignificat eos qui in vero fidei: in generationes veſtras, ſignificat illa quæ ſunt fidei: natus domus, ſignificat cœleſtes: emptio argenti, ſignificat ſpirituales, qui ſunt intra Eccleſiam: ab omni filio alienigena qui non e ſemine tuo, ſignificat illos qui extra Eccleſiam.

2044. Et filius octo dierum, quod ſignificet principium purificationis quodcunque, conſtat ex ſignificatione Octavi diei; Septimana, quæ eſt ſeptem, dierum, ſignificat integram periodum cujuſcunque ſtatus & temporis, ut reformationis, regenerationis, tentationis, tam hominis in particulari, quam Eccleſiæ in communi; ita ſeptimana dicitur periodus, ſive foret mille annorum, ſive centum, ſive decem, ita dierum, horarum, minutorum, & ſic porro, quod a locis in Parte Prima n: 728. citatis conſtare poteſt; & quia dies octavus eſt dies primus ſequentis ſeptimanæ, hic ſignificat principium quodcunque. Inde quoque conſtat, quod ſicut ipſa circumciſio fuit repræſentativum purificationis, ita etiam tempus, nempe octavus dies; non quod tunc intrarent in ſtatum puriorem, & quod ideo purificati eſſent, ſed quia ſicut circumciſio ſignificabat purificationem, ita octavus dies, quod fieri debeat omni tempore, & ſic ſemper ut e novo principio.

2045. Circumcidetur vobis, quod ſignificet purificationem, conſtat a repræſentatione & ſignificatione Circumciſionis, quod ſit purificatio ab amoribus ſpurcis, de qua ſupra n: 2039. Qui in amoribus ſui & mundi ſunt, nuſquam credere poſſunt, quod in tam ſpurcis & immundis ſint, ſicut actua-

liter sunt; quoddam enim volupe & jucundum est, quod mulcet, favet, & adblanditur, & facit, ut vitam eam ament, præferant omni alii vitæ, & sic putent nihil mali inesse; nam quicquid favet alicujus amori & inde vitæ, creditur esse bonum; inde etiam rationale consentit, & suggerit falsa quæ confirmant, quæ occæcant in tantum, ut nihil videant quid amor cœlestis, & si viderent, corde suo dicerent, esse quoddam miserum, aut quoddam nihil, aut quoddam phantasiæ simile, quod animum tenet sicut in ægritudine: sed quod vita amorls sui & mundi cum ejus voluptariis & jucundis sit spurca & immunda, constare potest cuivis, si ex rationali facultate, qua donatus est, cogitare velit; amor sui est, ex quo omnia mala, quæ destruunt societatem civilem; ex illo ut ex immundo puteo scaturiunt omnia odia, omnes vindictæ, omnes crudelitates, imo omnia adulteria; qui enim se amat, alios omnes, qui sibi non serviunt, aut honorem præstant, aut favent, vel contemnit, vel vituperat, vel odio habet; & cum odio habet, non spirat nisi vindictas & crudelitates, & hoc quantum se amat; ita amor ille est destructivus societatis & generis humani; quod talis sit, videantur etiam quæ in Parte Prima de eodem dicta sunt, n: 693. 694. 760. 1307. 1308. 1321. 1506. 1594. 1691. 1862: quod amor sui sit spurcissimus in altera vita, & e diametro oppositus amori mutuo, in quo cœlum consistit, in sequentibus etiam, ex Divina Domini Misericordia, dicetur; & quia inde sunt odia, vindictæ, crudelitates, & adulteria, inde sunt omnia, quæ peccata, scelera, abominationes & prophanationes, vocantur; quare cum ille in rationali hominis est, inque ejus externi hominis cupiditatibus & phantasiis, tunc influxus amoris cœlestis a Domino, continuo arcetur, pervertitur, & contaminatur; est sicut fœdum excrementum, quod omnem odorem suavem dissipat, imo conspurcat; & est sicut objectum, quod radios lucis continue influentes, in tetros & nigros colores vertit; & est sicut tigris & serpens, qui adblandimenta respuit, & eos, qui cibos porrigunt, morsu & veneno necat; aut sicut homo facinorosus, qui intentiones etiam optimas aliorum, ipsaque beneficia, in vituperia & malitias vertit: inde constat, quod amores illi, nempe sui & mundi, sint, qui per præputia repræsentantur & significantur, quæ abscindenda.

2046. Quod omnis masculus significet illos, qui in vero fidei sunt, constat a significatione Masculi, quod sit verum, de qua n: 672. 749: quod masculus dicatur, per quem significatur verum fidei, causa est, quia nemo purificari potest ab amoribus illis spurcis, nisi qui in vero est; ex vero cognoscit, quid est purum & impurum, & quid sanctum & prophanum; antequam hoc novit, non sunt media, in quæ & per quæ operari potest amor cœlestis qui continue influit a Domino, qui non recipi potest nisi in veris; quare per cognitiones veri reformatur & regeneratur homo, & hoc non prius, quam cum illis imbutus est; ipsa conscientia per vera fidei formatur, nam conscientia est veri & recti, qua regeneratus donatur, de qua videatur, n: 977. 986 f: 1033. 1076. 1077: hæc causa etiam est, quod cultri lapidei, seu gladii petrarum, ut vocantur, ad circumcisionem adhiberentur, per quos quod significentur vera, videatur supra n: 2039 ad fin.

2047. In

2047. In generationes vestras, quod significet illa quæ sunt fidei, constat a significatione Generationum & Nativitatum, quod sint illa quæ sunt fidei, de qua n: 613. 1145. 1255. 2020. 2035.

2048. Quod natus domus significet cœlestes, & quod emptio argenti significet spirituales, ita qui intra Ecclesiam, constat a significatione nati domus, quod sint illi qui intra domum; domus in Verbo significat cœleste, quia hoc intimum, unde per Domum Dei significatur in universali sensu Regnum Domini, in minus universali Ecclesia, in particulari ipse homo, in quo est Regnum seu Ecclesia Domini; quando homo dicitur domus, significatur cœleste fidei apud eum, quando templum, significatur verum fidei apud eum; ita hic per natum domus significantur cœlestes. Quod autem emptio argenti seu emptus argento significet spirituales, constat ex significatione argenti, quod sit verum, ita spirituale fidei, de qua in Parte Prima n: 1551: Cœlestes dicuntur, qui sunt in amore in Dominum, & quia Antiquissima Ecclesia, quæ ante diluvium, in illo amore fuit, erat Ecclesia cœlestis; Spirituales dicuntur, qui in amore erga proximum, & sic in vero fidei; talis fuit Antiqua Ecclesia, quæ post diluvium; de distinctione inter Cœlestes & Spirituales, pluries actum est in Parte Prima. Quisque videre potest, quod hic arcana cœlestia sint, nempe quod circumcidendi essent nati domus, & empti argento, tum quoque filii alienigenæ, & quod illi nominentur, & hoc, aliquoties, ut in Vers: seq: 13. 23. 27, quæ arcana non patent nisi ex sensu interno, nempe quod per natos domus, & emptos argento, significentur cœlestes & spirituales, ita qui intra Ecclesiam, & per filium alienigenam qui non e semine, illi qui extra Ecclesiam.

2049. Ab omni filio alienigena, qui non e semine tuo ille, quod significet illos qui extra Ecclesiam sunt, constat a significatione filii alienigenæ, quod sint illi qui non nati intra Ecclesiam, ita non in bonis & veris fidei, quia non in cognitionibus illorum: filii alienigenæ etiam significant illos qui in externo cultu sunt, de quibus n: 1097, sed tunc agitur de illis qui intra Ecclesiam sunt; hic vero, quia de Ecclesia Domini in universali, sunt filii alienigenæ illi qui non nati intra Ecclesiam, sicut sunt gentes: Gentes, quæ extra Ecclesiam, possunt esse in veris, sed non in veris fidei; vera eorum sunt, sicut præcepta decalogi, quod honorandi parentes, quod non occidendum, non furandum, non adulterandum, non concupiscenda quæ sunt aliorum, tum quod Numen colendum; sed vera fidei sunt omnia Doctrinalia de Vita æterna, de Regno Domini, & de Domino; hæc illis non possunt nota esse, quia Verbum non habent; hi sunt, qui per filios alienigenas, qui non e semine, & qui cum circumcidendi, hoc est, purificandi, significantur; inde patet, quod illi æque purificari queant ac qui intra Ecclesiam; quod repræsentabatur per circumcidi; purificantur quando rejiciunt spurcos amores, & vivunt inter se in charitate, tunc enim vivunt in veris, nam omnia vera sunt charitatis, sed in veris, de quibus prius; qui cum in his veris vivunt, facile hauriunt vera fidei, si non in vita corporis, usque in altera vita, quia vera fidei sunt interiora vera charitatis, nihil enim plus tunc amant, quam in interiora

teriora vera charitatis admitti; interiora charitatis sunt, in quibus consistit Regnum Domini, de illis videatur n: 932. 1032. 1059. 1327. 1328. 1366. In altera vita nihil facit scientia cognitionum fidei, pessimi enim, imo infernales, possunt esse in scientia illarum, quandoque præ aliis, sed est vita secundum cognitiones, nam omnes cognitiones pro fine habent vitam; nisi addiscerentur propter vitam, nullius usus forent, præter quod loqui possint de iis, & inde docti haberi in mundo, in honores evehi, & lucrari famam & opes; inde constat quod vita cognitionum fidei non alia sit quam vita charitatis, Lex enim & Prophetæ, hoc est, universa Doctrina fidei cum omnibus ejus cognitionibus, consistit in Amore in Dominum, & in amore erga proximum, ut manifestum est unicuivis ex Domini verbis, apud Matthæum, Cap: XXII. 34 ad 39, & apud Marcum, Cap: XII: 28 ad 35; at doctrinalia seu cognitiones fidei usque maxime necessariæ sunt ad formandam vitam charitatis, quæ absque illis formari nequit; hæc vita est, quæ salvat post mortem, nusquam aliqua vita fidei absque illa, nam absque charitate non dabilis est vita fidei; qui in vita amoris & charitatis sunt, in Domini vita sunt, Ipsi conjungi nemo potest per aliam; inde quoque constat; quod vera fidei nusquam agnosci queant ut vera, hoc est, dari Agnitio illorum, de qua loquuntur, quam exterius & ore, nisi sint implantata in charitate, interius enim aut corde negantur, nam, ut dictum, omnia pro fine habent charitatem, quæ si non inest, interius rejiciuntur; interiora patent qualia sunt, cum auferuntur exteriora, ut fit in altera vita, quod nempe prorsus contraria sint omnibus veris fidei; vitam charitatis seu amorem mutuum accipere in altera vita, cum nullum habuerint in vita corporis, nusquam datur, sed vita ejus in mundo manet illis post mortem; illum enim aversantur & odio habent; cum modo approximant ad societatem, ubi vita amoris mutui, trement, horrent & cruciatu afficiuntur: tales, tametsi intra Ecclesiam nati sunt, dicuntur filii alienigenæ præputiati corde & præputiati carne, qui non admittendi in Sanctuarium, hoc est, in Regnum Domini, qui etiam intellecti apud Ezechielem, "*Ullus filius alienigena, præputiatus corde, & præputiatus carne*, non intrabit "in Sanctuarium," XLIV: 7. 9: & apud Eundem, "Cui similis factus es "sic in gloria, & in magnitudine, inter *arbores Edenis*, & descendere factus "fueris cum *arboribus Edenis* in terram inferiorem, in *medio præputiatorum* "cubabis cum confossis gladio," XXXI: 18; ubi de Pharaone, per quem significantur Scientiæ in genere, n: 1164. 1165. 1186. 1462; per arbores Edenis, cum quibus descenderent in terram inferiorem, quoque scientiæ, sed scientiæ cognitionum fidei. Inde nunc patet, quid præputiatus sit in sensu interno, nempe qui in spurcis amoribus, & illorum vita est.

2050. Vers: 13. *Circumcidendo circumcidetur natus domus tuæ, & emptio argenti tui; & erit fœdus meum in carne vestra in fœdus æternum.* Circumcidendo circumcidetur, significat quod illi omnino removebunt a se amores sui & mundi: natus domus tuæ, & emptio argenti tui, significat qui intra Ecclesiam utriusque generis: & erit fœdus meum in carne vestra, significat conjunctionem

junctionem Domini cum homine in ejus impuritate, tum etiam significativum: in fœdus æternum, significat conjunctionem.

2051. Quod circumcidendo circumcidetur, significet quod illi omnino removebunt a se amores sui & mundi, nempe qui intra Ecclesiam, qui significantur per natum domus, & emptum argento, constat a repræsentatione circumcisionis, quod sit purificatio ab amoribus sui & mundi, de qua supra n: 2039: hic repetitur iterum, quod circumcidentur, & dicitur quod circumcidendo circumcidetur, quo exprimitur necessitas, hoc est, quod omnino ab illis amoribus purificandi; & quia significantur illi qui intra Ecclesiam, hic filii alienigenæ non memorantur, nam per hos, ut supra n: 2048 ostensum, significantur illi qui extra Ecclesiam sunt: ex repetitione eorum, quæ in Versu præcedente dicta sunt de natis domus & emptis argento, quisque videre potest, quod Divinum arcanum sit, quod ex sensu literæ non patet; arcanum est, quod purificatio a fœdis illis amoribus maxime necessaria sit intra Ecclesiam, ex causa etiam, quia, qui intra Ecclesiam sunt, impura possunt reddere ipsa sancta, quod illi qui extra Ecclesiam, seu gentes, facere nequeunt; inde periculum damnationis illis majus est; præterea illi, qui intra Ecclesiam, principia falsi contra ipsa vera fidei possunt formare, & iis imbui, qui autem extra Ecclesiam sunt, id non possunt, quia ignorant illa; ita illi prophanare possunt sancta vera, hi vero non; de quibus plura videantur in Parte Prima, n: 1059. 1327. 1328.

2052. Quod natus domus tuæ, & emptio argenti tui, significet illos qui intra Ecclesiam, utriusque generis, nempe cœlestes, qui sunt natus domus, & spirituales, qui sunt emptio argenti, supra n: 2047, ostensum est.

2053. Erit fœdus meum in carne vestra, quod significet conjunctionem Domini cum homine in ejus impuritate, constat ex significatione fœderis quod sit conjunctio, de qua supra; & ex significatione carnis, quod sit proprium hominis; de qua etiam supra n: 2041; proprium quam impurum sit, ibi quoque dictum, & in Parte Prima ostensum, n: 141. 150. 154. 210. 215. 694. 731. 874. 875. 876. 987. 1047. Quod fœdus meum in carne vestra sit conjunctio Domini cum homine in ejus impuritate, ita se habet; apud hominem non datur aliquod verum intellectuale purum, hoc est, verum Divinum, sed vera fidei, quæ apud hominem, sunt apparentiæ veri, quibus se adjungunt fallaciæ quæ sunt sensuum, & his falsa quæ sunt cupiditatum amoris sui & mundi, talia vera apud hominem sunt; quæ quam impura sunt, constare potest ex eo, quod iis adjuncta sint talia; sed usque Dominus se conjungit cum homine in istis impuris, illa enim animat & vivificat innocentia & charitate, & sic format conscientiam; vera conscientiæ sunt varia, nempe secundum cujusvis religionem, quæ violare Dominus non vult, quia homo illis imbutus est, & sanctitatem in illis posuit, modo non sint contraria bonis fidei; Dominus neminem frangit sed flectit; quod constare exinde potest, quod in unoquovis dogmate intra Ecclesiam sint, qui conscientia donantur, quæ usque eo melior est, quo vera ejus propius accedunt ad vera genuina fidei; quia ex veris fidei ejuscemodi formatur conscientia, constat

conſtat quod illa formata ſit in parte hominis intellectuali, nam pars intellectualis eſt, quæ recipit illa; quam partem ideo Dominus miraculoſe ſeparavit a parte voluntaria; quod eſt arcanum prius non notum, de quo videantur quæ in Parte Prima, n: 863. 875. 895. 927. 1023. Quod fœdus in carne veſtra etiam ſignificativum ſit, nempe purificationis, conſtat ab illis, quæ de circumciſione n: 2039, oſtenſa ſunt.

2054. In fœdus æternum, quod ſignificet conjunctionem, conſtat ex ſignificatione fœderis, quod ſit conjunctio, de qua prius. Hic quia agitur de illis qui intra Eccleſiam ſunt, iterum dicitur fœdus, & hic fœdus æternum, ex cauſa, tam quia illis maxime neceſſarium circumcidi ſeu purificari ab amoribus ſui & mundi, ut oſtenſum ſupra n: 2050; quam quia cum illis, qui intra Eccleſiam, proxima eſt conjunctio Domini & Ipſius Cœli, quoniam per bona & vera fidei: eſt quidem conjunctio etiam cum illis qui extra Eccleſiam, ſed remotior, quia non in bonis & veris fidei ſunt, ut dictum ſupra n: 2048: Eccleſia in Regno Domini, ſe habet ſicut cor & pulmones in homine, interiora hominis cum externis ejus per cor & pulmones conjunguntur, inde omnia viſcera, quæ circumcirca ſunt, vivunt; ita quoque ſe habet cum genere humano, conjunctio Domini & Ipſius Cœli eſt proxima cum Eccleſia, remotior autem cum illis qui extra Eccleſiam, qui ſunt ſicut viſcera, quæ medio corde & pulmone vivunt: Cœleſtes ſunt inſtar Cordis, Spirituales autem inſtar Pulmonum: illius & hujus neceſſitatis cauſa hic agitur in ſpecie de illis, qui intra Eccleſiam, & bis repetitur fœdus.

2055. Verſ: 14. *Et præputiatus maſculus, qui non circumciditur carne præputii ſui, excidetur anima illa ex populis ſuis, fœdus meum irritum fecit.* Præputiatus maſculus, ſignificat qui non in vero fidei: qui non circumciditur carne præputii ſui, ſignificat qui in amore ſui & mundi; & excidetur anima illa ex populis ſuis, ſignificat mortem æternam: fœdus meum irritum fecit, ſignificat quod conjungi non poſſit.

2056. Et præputiatus maſculus, quod ſignificet qui non in vero fidei, conſtat a ſignificatione Maſculi, quod ſit verum fidei, de qua ſupra n: 2046, quare hic præputiatus maſculus ſignificat illum qui non in vero fidei, ita qui in falſo; præputiatum prædicatur de eo, quod impedit & conſpurcat, ſicut prius dictum; cum id adjungitur maſculo, eſt id quod impedit & conſpurcat verum; ſimiliter cum alii alicui rei adjungitur, ſignificat ejuſdem rei obfuſcationem & contaminationem, ut præputiata auris apud Jeremiam, "Super quem loquar, & teſtificabor, & audient, ecce *Præputiata auris* "*eorum*, & non poſſunt auſcultare; ecce Verbum Jehovæ factum eſt in "opprobrium, non volunt illud," VI: 10; præputiata auris pro quod nulla auſcultatio, & quod illis Verbum opprobrio. Agitur in hoc Verſu etiam de illis qui intra Eccleſiam, qui non ſolum in falſo, ſed etiam in impuro amorum ſui & mundi, nam continuantur præcedentibus, quare dicitur præputiatus maſculus, qui non circumciditur carne præputii ſui, ita eſt falſum conjunctum impuro vitæ; quantum periculi damnationis æternæ illis ſit, ex iis quæ ſupra n: 2051 dicta ſunt, conſtare poteſt: hic imprimis ſignificantur

illi intra Ecclesiam, qui bona & vera fidei prophanant, de quibus dicitur, quod excidetur anima illa ex populis suis; illi enim prophanare possunt, non autem ii qui extra Ecclesiam sunt, ut in Parte Prima n: 593. 1008. 1010. 1059, ostensum est.

2057. Qui non circumciditur carne præputii sui, quod significet qui in amore sui, constat ex illis quæ supra de significatione circumcidi & præputii n: 2039. 2049 f: tum de significatione carnis, n: 2041, dicta sunt; caro præputii hic significat amorem sui; qui intra Ecclesiam in falso sunt & simul in amore sui, ii imprimis sancta prophanant, non ita illi, qui in alio quocunque amore sunt, nam amor sui est omnium spurcissimus, quia destructivus societatis, ita destructivus generis humani est, ut supra n: 2045 ostensum; quod etiam e diametro oppositus sit amori mutuo, in quo Cœlum consistit, ita destructivus ipsius ordinis cœlestis, constare potest a malis spiritibus & geniis in altera vita, tum ab infernis, in quibus nihil est nisi amor sui, qui regnat, & quia amor sui, etiam omnia odiorum, vindictarum & crudelitatum genera, quia hæc sunt inde; Amor mutuus in Cœlo consistit in eo, ut proximum ament plus quam se, inde totum Cœlum repræsentat sicut unum hominem, nam per mutuum amorem a Domino ita consociantur omnes; inde est, quod omnium felicitates communicentur singulis, & singulorum omnibus; ipsa forma cœlestis inde talis est, quod quisque quasi sit quoddam centrum, ita centrum communicationum proinde felicitatum ab omnibus, & hoc secundum omnes differentias amoris illius, quæ innumerabiles; & quia illi, qui in amore illo sunt, summam felicitatem percipiunt ex eo, quod communicare possint illud quod ad eos influit cum aliis, & hoc ex corde, inde perpetua & æterna sit communicatio, ex qua, quantum Domini Regnum, tantum singulorum felicitas crescit; Angeli, quia in societates & mansiones distincti sunt, de eo non cogitant, sed Dominus ita omnia & singula disponit; tale est Regnum Domini in Cœlis. Sed hanc formam, & hunc ordinem nihil aliud destruere conatur quam amor sui, ita omnes illi, in altera vita, qui in amore sui sunt, profundius infernales præ aliis; amor enim sui nihil communicat aliis, sed aliorum jucunda & felicia exstinguit & suffocat; quodcunque jucundum ad illos influens ab aliis, ad se recipiunt, in se concentrant, vertunt in spurcum sui, & faciunt ut non ulterius propagetur, ita destruunt omne unanimum & consociabile, inde disunio, & consequenter destructio; & quia unusquisque eorum ab aliis serviri, coli & adorari vult, & nullum amat quam semet, inde dissociatio, quæ determinatur & se exserit in lamentabiles status, ut nihil jucundius percipiant, quam ex odio, vindicta & crudelitate alios diris modis & phantasiis cruciare; tales cum ad societatem quandam veniunt ubi amor mutuus, quia omne influens jucundum in illis terminatur, sicut impura & mortua pondera in pura & viva aura, a semet dejiciuntur, & quia sui spurcam ideam exhalant, ibi vertitur jucundum eorum in fœtorem cadaverosum, ex quo sui infernum sentiunt, præter quod angore atroci corripiantur: exinde constare potest, qualis amor sui est, nempe quod non solum destructivus generis humani, ut

n: 2045 oſtenſum, ſed etiam quod ſit deſtructivus Ordinis cœleſtis, ac ita in illo nihil niſi impurum, ſpurcum, prophanum, ac ipſum infernum; utcunque non talis apparet illis, qui in eo ſunt. Illi in amore ſui ſunt, qui contemnunt alios præ ſe, & illos, qui ſibi non favent, ſerviunt, & quendam cultum præbent, odio habent, & crudele jucundum capiunt in vindicta, & in aliorum honoris, famæ, opum, & vitæ, deprivatione; qui in illo ſunt, in his ſunt, & qui in his, ſciant quod in illo ſint.

2058. Et excidetur anima illa ex populis ſuis, quod ſignificet mortem æternam, conſtat ex ſignificatione Animæ, quod ſit vita, de qua n: 1000. 1040. 1742; & ex ſignificatione populorum, quod ſint vera, de qua n: 1259. 1260, ita quod populi ſint viventes in veris, hoc eſt, Angeli, a quibus exſcindi anima, eſt damnari ſeu perire morte æterna.

2059. Quod fœdus meum irritum fecit, ſignificet quod conjungi non poſſit, conſtat ex ſignificatione fœderis, quod ſit conjunctio, de qua prius; ita fœdus irritum facere eſt ſe disjungere, adeo ut conjungi non poſſit.

2060. Verſ: 15. *Et dixit Deus ad Abraham, Sarai uxor tua, non vocabis nomine ejus Sarai, quoniam Sarah nomen illius.* Dixit Deus ad Abraham, ſignificat perceptionem: Sarai uxor tua, ſignificat, hic ut prius, verum conjunctum bono: non vocabis nomine ejus Sarai, ſignificat quod exuet humanum: quoniam Sarah nomen illius, ſignificat quod induet Divinum.

2061. Dixit Deus ad Abraham, quod ſignificet perceptionem, conſtat a ſignificatione, dicere Deus, in ſenſu hiſtorico, quod ſit in ſenſu interno percipere, de qua prius n: 1791. 1815. 1819. 1822. 1898. 1919: quia hic nunc de alia re agitur, nempe de illa quæ ſignificatur per Sarai & Sarah, tum quæ per promiſſionem filii ex Sarah, & per Iſmaelem quod in gentem magnam futurus, inchoatur per novam perceptionem Domini, quæ exprimitur per *dixit Deus ad Abrahamum*, ſicut paſſim in aliis locis.

2062. Sarai uxor tua, quod ſignificet verum conjunctum bono, conſtat a ſignificatione Sarai, quod ſit Verum intellectuale, & quia uxor hic additur, quod ſit verum illud conjunctum bono; quod Sarai & Sarai uxor ſignificet verum conjunctum bono, prius n: 1468. 1901, & alibi paſſim oſtenſum eſt.

2063. Quod non vocabis nomine ejus Sarai, quoniam Sarah nomen illius, ſignificet quod exuet humanum, & induet Divinum; conſtat ex illis quæ ſupra ad Verſ: 5 dicta ſunt de Abrahamo, ubi hæc, *non vocabitur amplius nomine tuo Abram, & erit nomen tuum Abraham*, per quæ ſimiliter ſignificatum, quod exuet humanum, ac induet Divinum, de quibus n: 2009; litera enim (H), quæ adjecta eſt nomini Sarah, ex Jehovæ Nomine deſumpta eſt, ob cauſam ut Sarah, ſicut Abraham, repræſentaret Divinum Domini, nempe divinum conjugium Boni cum Vero in Domino, Abraham Divinum Bonum, & Sarah Divinum Verum, ex quo naſceretur Divinum Rationale, quod eſt Iſacus. Divinum bonum, quod eſt amor, & reſpective ad univerſum genus humanum eſt Miſericordia, fuit Internum Domini, hoc

eſt,

eſt, Jehovah, qui ipſum Bonum eſt, hoc repræſentatur per Abrahamum; Verum quod conjungendum Divino Bono, repræſentatum eſt per Sarai, quod cum etiam Divinum factum, repræſentatur per Sarah, nam Dominus ad unionem cum Jehovah ſucceſſive progreſſus eſt, ut ſupra paſſim dictum; Verum nondum Divinum per Sarai repræſentatum, erat, cum adhuc non ita unitum Bono, ut ex Bono verum; at cum ita unitum Bono, ut ex Bono procederet, tunc fuit Divinum, ac ipſum Verum tunc quoque Bonum, quia Boni verum; aliud eſt verum quod tendit ad Bonum, ut uniatur Bono, & aliud, quod unitum Bono ita, ut procedat prorſus a Bono; verum quod tendit ad Bonum, trahit adhuc aliquid ab humano, at quod prorſus unitum Bono, hoc exuit omne quod eſt humanum, & induit Divinum: hoc per ſimile, ut prius, apud hominem, illuſtrari poteſt; cum regeneratur homo, hoc eſt, cum conjungendus Domino, ad conjunctionem per Verum, hoc eſt, per vera fidei procedit, nemo enim regenerari poteſt, niſi per cognitiones fidei, quæ ſunt vera, per quæ ad conjunctionem procedit; his Dominus obviam it per bonum, hoc eſt, per charitatem, & illam inaptat cognitionibus fidei, hoc eſt, veris ejus; omnia enim vera ſunt vaſa recipientia boni, quare quo genuina magis ſunt vera, & quo plus multiplicantur, eo plus bono datur copia recipiendi illa ut vaſa, redigendique illa in ordinem, & ſe demum manifeſtandi, uſque demum ut non appareant vera, niſi quantum per illa tranſlucet bonum, ita verum fit cœleſte ſpirituale; quia in bono, quod ſolius eſt charitatis, Dominus ſolum eſt præſens, ita homo conjungitur Domino, & donatur per bonum, hoc eſt, per charitatem, conſcientia, ex qua dein cogitat verum & facit rectum, ſed hæc ſecundum vera & recta, quibus bonum ſeu charitas inaptatur.

2064. Verſ: 16. *Et benedicam illi, & etiam dabo ex illa tibi filium, & benedicam illi, & erit in gentes, reges populorum ex illa erunt.* Benedicam illi, ſignificat multiplicationem veri: & etiam dabo ex illa tibi filium, ſignificat rationale: & benedicam illi, ſignificat ejus multiplicationem: & erit in gentes, ſignificat bona inde: reges populorum ex illa erunt, ſignificat vera ex conjunctis veris & bonis, quæ ſunt reges populorum.

2065. Quod benedicam illi, ſignificet multiplicationem veri, conſtat a ſignificatione Benedici, quod ſit locupletari omni bono & vero, de qua in Parte Prima, n: 981. 1096. 1420. 1422; hic quia ad Sarah dicitur, quod Deus benediceret illi, ſignificatur locupletatio ſeu multiplicatio veri, nam per Sarah, ut prius oſtenſum, repræſentatur & ſignificatur Verum boni, quod eſt verum intellectuale, de quo vero, & ejus multiplicatione hic agitur; quid verum intellectuale, videatur prius n: 1904.

2066. Et etiam dabo tibi ex illa filium, quod ſignificet rationale, conſtat ex ſignificatione filii, quod ſit verum, de qua n: 489. 491. 533. 1147; & quia omne rationale a vero inchoat, hic per filium ſignificatur rationale: primum Rationale Domini repræſentatum & ſignificatum eſt per Iſmaelem, natum ex Hagare ancilla, de quo in Cap: præc: XVI; alterum Rationale, de

quo hic agitur, repræſentatur & ſignificatur per Iſacum, qui naſceretur ex Sarah; illud, nempe quod repræſentatum per Iſmaelem, fuit Rationale quod domo poſtea expulſum eſt; hoc autem Rationale, quod repræſentatur per Iſacum, eſt quod domo manſit, quia Divinum: ſed de hoc Rationali, in ſequente Capite, ubi de Iſaco, ex Divina Domini Miſericordia, dicendum.

2067. Et benedicam illi, quod ſignificet ejus multiplicationem, nempe Rationalis per filium intellecti, conſtat ex ſignificatione benedici, quod ſit locupletari omni bono & vero, de qua mox ſupra.

2068. Et erit in gentes, quod ſignificet bona inde, conſtat ex ſignificatione Gentium, quod ſint bona, de qua, in Parte Prima n: 1259, 1260. 1416. 1849.

2069. Reges populorum ex illa erunt, quod ſignificet vera ex conjunctis veris & bonis, quæ ſunt reges populorum, conſtat ex ſignificatione Regum quod ſint in genere omnia vera, de qua ſupra n: 2015; & a ſignificatione populorum, quod etiam, ſint vera, in genere omnia ſpiritualia, nam Reges prædicantur ex populis, non ita ex gentibus, niſi dum gentes ſignificant mala, de qua n: 1259. 1260. In Verbo prophetico Reges & Populi pluries nominantur, ſed per illos nuſquam intelliguntur reges & populi, nam de Regibus & Populis nihil agitur in ipſiſſimo Verbo, quod eſt ſenſus internus, ſed de cœleſtibus & ſpiritualibus quæ ſunt Regni Domini, ita de bonis & veris; ſenſus literæ modo præbet objecta, ſicut voces humanæ, ad intelligendum ſenſum, qui inde. Hic quia agitur de Sarah, quod ex illa Reges populorum erunt, & per Sarah ſignificatur Divinum Verum quod Domino, conſtat, quod per Reges populorum ſignificentur vera ex conjunctis veris & bonis, quæ ſunt omnia Vera Internæ Eccleſiæ, ſeu interiora fidei; hæc vera, quia a Domino, paſſim in Verbo vocantur Reges, tum etiam filii Regis, ut ſupra n: 2015 oſtenſum. Quiſque videre poteſt, quod aliquod internum Divinum in his verbis, quod Reges populorum ex illa erunt, reconditum lateat, nam in hoc Verſu de Iſaco agitur, & de illo dicitur, benedicam ei, & erit in gentes, ſed de Sarah, quod Reges populorum ex illa erunt; tum quod etiam de Abrahamo ſupra verſ: 6, ſimile pæne dictum, quod Reges ex illo exibunt, non autem ut de Sarah, quod Reges populorum; arcanum, quod inibi, altius latet, quam ut paucis poſſit evolvi & deſcribi; a repræſentatione & ſignificatione Abrahami, quod ſit Divinum Bonum, & a repræſentatione & ſignificatione Sarah, quod ſit Divinum Verum, aliquantum patet, nempe quod ex Divino Bono Domini per Abrahamum intellecto, omne cœleſte verum, & ex Divino Vero Domini per Sarah intellecto, omne ſpirituale verum, exibit & erit; Cœleſte verum eſt quod apud Cœleſtes Angelos, & Spirituale verum, quod apud Spirituales Angelos; ſeu quod idem, Cœleſte verum erat, quod apud homines Antiquiſſimæ Eccleſiæ, quæ ante diluvium, fuit, quæ Eccleſia cœleſtis fuit; Spirituale verum, quod apud homines Antiquæ Eccleſiæ, quæ poſt diluvium, & Eccleſia ſpiritualis, fuit; Angeli enim, ſicut etiam Homines Eccleſiæ, diſtinguuntur in Cœleſtes & Spirituales, illi diſtincti ſunt ab his per amorem in Dominum, hi diſtincti ab illis per amo-

rem

rem erga proximum: sed de Cœlesti vero, & de spirituali vero non plura dici possunt, priusquam sciatur, quæ distinctio sit inter cœleste & spirituale, seu quod idem est, inter Ecclesiam Cœlestem & spiritualem, de qua videantur quæ in Parte Prima, n: 202. 337. 1577; tum qualis Antiquissima Ecclesia, & qualis Antiqua, n: 597. 607. 640. 765. 1114 ad 1125, & pluries in aliis locis; & quod habere amorem in Dominum, cœleste sit, & quod habere amorem erga proximum, spirituale: n: 2023: Arcanum inde nunc patet, quod per Reges, qui ex Abrahamo exibunt, de quibus Vers: 6, significentur cœlestia vera quæ a Domini Divino Bono influunt; & quod per Reges populorum qui ex Sarah erunt, de quibus in hoc Versu, significentur spiritualia vera, quæ a Domini Divino vero influunt; Divinum enim Bonum Domini non potest influere nisi apud cœlestem hominem, quia influit in partem ejus voluntariam, ut apud Antiquissimam Ecclesiam; Divinum autem Verum Domini influit apud hominem spiritualem, quia solum in partem ejus intellectualem, quæ in eo separata est a parte ejus voluntaria, n: 2053 ad fin: seu quod idem, Cœleste bonum influit apud hominem cœlestem, spirituale bonum apud hominem spiritualem; quare Dominus cœlestibus Angelis apparet ut Sol, Spiritualibus vero ut Luna, n: 1529. 1530.

2070. Vers: 17. *Et cecidit Abraham super facies suas, & risit, & dixit in corde suo, num filio centum annorum nascetur; & an Sarah filia nonaginta annorum pariet.* Cecidit Abraham super facies suas, significat adorationem: & risit, significat affectionem veri: & dixit in corde suo, significat quod sic cogitaverit: num filio centum annorum nascetur, significat quod tunc Rationale Humanæ Essentiæ Domini uniretur Divinæ: & an Sarah filia nonaginta annorum pariet, significat quod verum conjunctum bono hoc faciet.

2071. Cecidit Abraham super facies suas, quod significet adorationem, constat a significatione cadere super facies, quod sit adorare, de qua supra, n: 1999.

2072. Et risit, quod significet affectionem veri, constare potest ex origine & essentia risus; origo ejus non alia est, quam affectio veri vel affectio falsi, inde hilaritas & lætitia, quæ exserit se in facie per risum; inde patet, quod essentia risus non aliud sit; risus quidem est externum quid, quod corporis quia faciei, sed in Verbo interiora per exteriora exprimuntur & significantur, sicut omnes affectiones interiores animi & mentis per faciem, auditio interior & obedientia per aurem, visus internus seu intellectus per oculum, potentia & robur per manum & brachium, & sic porro, ita affectio veri per risum: in Rationali hominis est verum, quod est præcipuum, in illo etiam est affectio boni, sed hæc est in ipsa affectione veri, sicut ejus anima; affectio boni, quæ in rationali, non se exserit per risum, sed per gaudium quoddam, & inde per jucundum voluptatis, quod non videt; nam in risu communiter quoque aliquid est, quod non ita bonum. Quod in Rationali hominis verum sit præcipuum, causa est, quia Rationale formatur per cognitiones veri, nam nisi per illas, nusquam aliquis rationalis fieri potest; cognitiones boni sunt æque vera, ac cognitiones veri. Quod Risus hic significet affectionem veri,

constare

constare potest ex eo, quod hic memoretur Abraham risisse, & similiter Sarah tam antequam natus Isacus, quam postquam natus, tum quod Isacus a Risu nominatus, nam Isac significat risum; quod Abraham, cum audiverit de Isaco, *riserit*, ex hoc Versu constat, nam dicitur, quod Abraham, cum audivit de filio ex Sarah, *riserit*, quod etiam Sarah, antequam natus Isacus, cum audivit a Jehovah quod pareret, de qua ita "Sarah cum audi-"vit ad ostium tentorii; *Risit Sarah intra seipsam*, dicendo, postquam con-"senui, eritne mihi voluptas, & Dominus meus senex: & dixit Jehovah "ad Abrahamum, quare hoc *Risit Sarah*, dicendo num etiam vere pariam, "& ego consenui: negavit Sarah, dicendo *non risi*, quia timuit; & dixit, "non, *at risisti*," Gen: XVIII: 12. 13. 15. dein etiam cum Isacus natus esset, "Vocavit Abrahamus nomen filii sui, *Jischack: (Risum;)* dixit Sarah, *Ri-*"*sum fecit mihi Deus*, omnis audiens *ridebit me*," Gen: XXI: 3. 6. nisi ridere, & nomen Isaci, quo significatur risus, illa involveret, nusquam hæc memorata fuissent.

2073. Quod dixit corde suo, significet quod sic cogitaverit, constat absque explicatione.

2074. Quod num filio centum annorum nascetur, significet quod tunc Rationale Humanæ Essentiæ Domini uniretur Divinæ, constat a significatione centum, de qua supra n: 1988, quæ videantur.

2075. Quod an Sarah filia nonaginta annorum pariet, significet, quod verum conjunctum bono hoc faciet, constat ex repræsentatione & significatione Sarah, quod sit verum conjunctum bono, seu verum Divinum; & ex significatione numeri Nonaginta, seu quod idem est, Novem; quisque non potest non mirari, quod numerus centum annorum qui fuerunt Abrahamo, significet, quod Rationale Humanæ Essentiæ Domini uniretur Divinæ, & quod numerus nonaginta annorum, qui fuerunt Saræ, significet quod verum conjunctum bono hoc faceret; sed quia nihil non cœleste & Divinum est in Verbo Domini, ita etiam in ipsis numeris, qui ibi; quod numeri quicunque in Verbo significent res, æque ac nomina quæcunque, in Parte Prima ostensum est, n: 482. 487. 488. 493. 575. 647. 648. 755. 813. 893. 1988: nunc quod Numerus Novem significet conjunctionem, magis Numerus Nonaginta, qui compositus est a Novem multiplicatis per Decem, nam Decem significant Reliquias per quas conjunctio, ut patet ex illis quæ dicta sunt supra n: 1988 fin: constare potest etiam a sequentibus his repræsentativis & significativis; Mandatum quod in *Decimo die mensis Septimi*, esset dies Expiationum, & quod hoc sabbathum sabbathi esset; inque *Nono Mensis Septimi* in vespera, a vespera usque ad vesperam feriarentur sabbathum, Levit: XXIII: 27. 32: in sensu interno hæc significant conjunctionem per Reliquias, nempe *Novem* conjunctionem, & *Decem* reliquias; quod arcanum Divinum in his numeris reconditum lateat, patet manifeste ex Mensibus & Diebus anni, qui sancti habendi; ut a quovis Septimo die quod tunc Sabbathum, a Septimo mense, ut hic, quod tunc sabbathum sabbathi, pariter a Septimo anno, tum a septies septimo, quod tunc inchoaretur Jubilæum; ita similiter se habet cum cæteris numeris

numeris in Verbo, ut cum Tribus, quæ fimile pæne fignificant ac Septem; cumque Duodecim, quod omnia fidei; cumque numero Decem idem ac Decimæ, quod reliquias, n: 576, & fic porro; ita hic in Levit: nifi numerus Decem, & numerus Novem, involverent arcana, haudquaquam mandatum fuiffet, quod hoc fabbathum fabbathi effet in Decimo die Menfis feptimi, & in Nono menfis feriarentur illud; tale eft Verbum Domini in fenfu interno, tametfi in fenfu hiftorico tale quid non patet. Similiter quod memoratur de Hierofolyma, quod obfeffa fuerit a Nebuchadnezare anno nono Zidkiæ, & quod perrupta anno undecimo, die nono menfis, de qua ita in Libro Secundo Regum, "Fuit in *Anno Nono*, ex quo regnavit Zidkiah, in *Menfe Decimo*, in *Decimo Menfis*, venit Nebuchadnezar, Rex Babelis, contra Hierofolymam, & venit urbs in obfidionem ufque ad *Undecimum Annum* Regis Zidkia; in *Nono Menfis*, & invaluit fames in urbe, & non fuit panis populo terræ, & perrupta eft urbs," xxv: 1. 3. 4: per Nonum annum, menfem Decimum, & per Undecimum annum & Nonum menfis, cum fames in urbe, & non panis populo terræ, in fenfu interno fignificatur, quod nulla amplius conjunctio per illa quæ funt fidei & charitatis; fames in urbe, & non panis populo terræ, fignificat, quod nihil fidei, & nihil charitatis, refiduum effet; hic eft fenfus internus horum verborum, qui nufquam apparet in litera; & fimilia minus adhuc elucent ex hiftoricis Verbi quam ex propheticis, quia hiftorica captant animum, ufque adeo, ut vix credatur aliquid altius ibi latere, cum tamen omnia funt repræfentativa, & ipfa verba ubivis fignificativa; hæc funt incredibilia, fed ufque funt vera, videantur 1769 ad 1772.

2076. Verf: 18. *Et dixit Abraham ad Deum, utinam Jifchmael vivet coram Te.* Dixit Abraham ad Deum, fignificat perceptionem Domini ex amore: utinam Jifchmael vivat coram Te, fignificat alios qui ex vero rationales funt, ut non pereant.

2077. Dixit Abraham ad Deum, quod fignificet perceptionem Domini ex amore, conftat a fignificatione, dicere ad Deum, quod fit percipere, de qua fæpius prius: quod Abraham fignificet hic Dominum in tali ftatu & in tali ætate, fupra n: 1989, dictum eft. Quod Dominus hoc ex amore dixerit, patet, nam ex ipfis verbis elucet affectio amoris, cum dicitur, *utinam* Jifchmael vivat coram Te: Affectio feu Amor Domini fuit Divinus, nempe erga univerfum genus humanum, quod per unionem Humanæ fuæ Effentiæ cum Divina fibi prorfus adjungere, & falvare in æternum, voluit; de quo amore videatur in Parte Prima n: 1735; & quod Dominus ex amore hoc continue pugnaverit contra inferna, n: 1690. 1789. 1812; & quod in unione Humani fui cum Divino, nihil nifi conjunctionem Divini cum humano genere fpectaverit, fupra n: 2034. Amor, qualis Domino, tranfcendit omnem intellectum humanum, & incredibilis eft maxime illis, qui non fciunt quid amor cœleftis, in quo funt Angeli, Angeli illi pro falvanda anima ex inferno, nihili pendunt mortem, imo fi potuiffent, pro illa infernum fubirent; inde intimum eorum gaudii eft aliquem ex mortuis refurgentem in cœlum transferre; fed fatentur, quod amor ille ne hilum fit ex ipfis,

fed

ſed omnia & ſingula ejus a ſolo Domino; imo ſuccenſent, ſi quis aliud cogitat.

2078. Utinam Jiſchmael vivat coram te, quod ſignificet alios qui ex vero rationales ſunt, ut non pereant, conſtat ex repræſentatione & inde ſignificatione Jiſchmaelis, quod ſit Rationale, de qua in Capite præcedente, ubi de Jiſchmaele actum. Sunt duo genera hominum intra Eccleſiam, nempe Spirituales & Cœleſtes; illi, nempe Spirituales, rationales fiunt ex vero, hi autem, ſeu Cœleſtes, ex bono; quæ diſtinctio ſit inter Spirituales & Cœleſtes, videatur ſupra, n: 2069, & pluries in Parte Prima: illi, nempe Spirituales, qui per verum rationales fiunt, per Jiſchmaelem hic intelliguntur; Rationale enim verum eſt Jiſchmael in genuino ſuo ſenſu, ut prius, n: 1893. 1949. 1950. 1951, oſtenſum eſt; hoc Rationale verum cum adoptatur & deſideratur a bono, ut hic a Domino per Abrahamum intellecto, ſignificat ſpirituale, ita ſpiritualem hominem, ſeu quod idem, ſpiritualem Eccleſiam; cujus ſalvationem Dominus ex amore Divino, de quo mox ſupra, n: 2077, deſideravit; quod exprimitur per hæc verba, *utinam Jiſchmael vivat coram Te.*

2079. Verſ: 19. *Et dixit Deus, vere Sarah uxor tua pariens tibi filium, & vocabis nomen illius Jiſchack, & erigam fœdus meum cum illo in fœdus æternum, ſemini illius poſt illum.* Dixit Deus, ſignificat reſponſum perceptum: vere Sarah uxor tua, ſignificat Divinum verum conjunctum bono: pariens tibi filium, ſignificat quod ex illo Rationale: & vocabis nomen illius Jiſchack, ſignificat Rationale Divinum: & erigam fœdus meum cum illo, ſignificat unionem: in fœdus æternum, ſignificat unionem æternam: ſemini illius poſt illum, ſignificat illos qui fidem in Dominum haberent.

2080. Dixit Deus, quod ſignificet reſponſum perceptum, conſtat ex ſignificatione Dicere, quod ſit percipere, de qua mox prius, n: 2077; & quia in priori Verſu, Abraham dixit, quo ſignificabatur perceptio, & hic Deus dixit ſeu reſpondit, ſequitur quod ſignificet reſponſum perceptum ſeu reſponſum perceptionis; in perceptione quacunque, eſt tam propoſitio quam reſponſio, utriuſque perceptio hic in ſenſu hiſtorico exprimitur, per quod dixit Abraham ad Deum, & quod Deus dixit: quod dicere Deus, ſit percipere, videatur n: 1791. 1815. 1819. 1822. 1898. 1919, & ſupra in hoc Capite paſſim.

2081. Vere Sarah uxor tua, quod ſignificet Divinum verum conjunctum bono, conſtat a repræſentatione & inde ſignificatione Sarah, quod ſit Divinum verum conjunctum bono, de qua ſupra n: 2063.

2082. Quod pariens tibi filium, ſignificet quod ex illo rationale, conſtat a ſignificatione filii, quod ſit verum, hic verum rationale, de qua etiam ſupra n: 2066.

2083. Et vocabis nomen illius Jiſchack, quod ſignificet Rationale Divinum, conſtat ex repræſentatione Iſaci, tum a ſignificatione nominis ejus in ſenſu interno: ex repræſentatione Iſaci: Abraham, ut prius paſſim dictum, repræſentat Internum Hominem Domini; Iſacus autem Rationalem; & Jacobus

Jacobus Naturalem; Internus Homo Domini fuit ipſe Jehovah; Rationalis, quia conceptus ab influxu Interni Hominis in affectionem ſcientiarum Externi, n: 1896. 1902. 1910, fuit ex Divino ita conjuncto Humano, inde Rationale primum per Jiſchmaelem repræſentatum fuit Humanum, ſed a Domino factum Divinum, ac ita repræſentatur per Iſacum: a ſignificatione nominis; Iſacus nominatus eſt a Riſu, & quia Riſus in ſenſu interno ſignificat Affectionem veri, quæ eſt Rationalis, ut oſtenſum eſt ſupra, n: 2072, ita hic Rationale Divinum. Dominus ex propria potentia omne quod Humanum apud Ipſum fuit, Divinum fecit; ita non ſolum Rationale, ſed etiam Senſuale interius & exterius, ita ipſum corpus; ſic univit Humanum Divino: quod non ſolum Rationale, ſed etiam Senſuale, ita totum Corpus, etiam factum Divinum & Jehovah, prius oſtenſum; & conſtare poteſt unicuique ex eo, quod Solus quoad corpus reſurrexerit ex mortuis; & ad dextram potentiæ Divinæ, tam quoad omne Divinum, quam quoad omne Humanum, ſedeat; ad dextram potentiæ Divinæ ſedere, ſignificat omnem poteſtatem habere in cœlis & in terris.

2084. Et erigam fœdus meum cum illo in fœdus æternum, quod ſignificet unionem, & quidem unionem æternam, conſtat a ſignificatione fœderis, quod ſit conjunctio, & cum prædicatur de Domino, quod ſit unio Divinæ Ipſius Eſſentiæ cum Humana, & Humanæ cum Divina: quod fœdus illa ſignificet, prius n: 665. 666. 1023. 1038. 1864, & paſſim in hoc Capite, oſtenſum eſt.

2085. Semini illius poſt illum, quod ſignificet illos qui fidem in Dominum haberent, conſtat ex ſignificatione Seminis, quod ſit fides, de qua prius, n: 1025. 1447. 1610. 2034. Per ſemen hic ſignificantur illi, qui fidem amoris, hoc eſt, amorem in Dominum habent, proinde Cœleſtes, ſeu qui ab Eccleſia cœleſti ſunt, nam agitur de ſemine ex Iſaco; qui autem fidem charitatis, hoc eſt, charitatem erga proximum habent, proinde Spirituales, ſeu qui ab Eccleſia ſpirituali ſunt, ſignificantur per Iſmaelem, de quo in Verſu nunc ſequente; quæ diſtinctio inter Cœleſtes & Spirituales ſit, videatur ſupra, n: 2069. 2078; tum quæ diſtinctio inter habere amorem in Dominum, & habere charitatem erga proximum, n: 2023.

2086. Verſ: 20. *Et quoad Jiſchmaelem, audivi te, ecce benedicam illi, & fructificari faciam illum, & multiplicari faciam illum; duodecim principes gignet, & dabo illum in gentem magnam.* Quoad Jiſchmaelem audivi te, ſignificat ex vero rationales, quod ſalvandi: ecce benedicam illi, ſignificat quod imbuerentur & donarentur: fructificari faciam illum, ſignificat bonis fidei: & multiplicari faciam illum, ſignificat veris inde: in valde valde, ſignificat immenſum: duodecim principes gignet, ſignificat primaria præcepta fidei, quæ eſt charitatis: & dabo illum in gentem magnam, ſignificat fruitionem bonorum & incrementa.

2087. Quoad Jiſchmaelem audivi te, quod ſignificet ex vero rationales, quod ſalvandi, conſtat ex repræſentatione Iſmaelis hic, quod ſint illi qui ex vero rationales ſunt, ſeu ſpirituales, de qua ſupra, n: 2078, &

quod salvandi, ex significatione audire te, ut constare potest absque explicatione.

2088. Ecce benedicam illi, fructificari faciam illum, & multiplicari faciam illum, in valde valde, quod significent, quod imbuerentur & donarentur bonis fidei, & veris inde immensum, constat ex significatione benedici, fructificari & multiplicari; Benedici significat donari omnibus bonis, ut in Parte Prima ostensum, n: 981. 1096. 1420. 1422: Fructificari significat bona fidei, quibus donarentur; & Multiplicari vera inde, ut etiam in Parte Prima ostensum, n: 43. 55. 913. 983. Quinam Cœlestes sunt, & quinam Spirituales, prolixum foret hic describere, prius descripti sunt, quæ videantur, ut n: 81. 597. 607. 765. 2069. 2078, & pluries alibi: in genere Cœlestes sunt, qui amorem in Dominum habent: ac Spirituales, qui charitatem erga proximum; quæ distinctio sit inter habere amorem in Dominum, & charitatem erga proximum, videatur supra, n: 2023: Cœlestes sunt, qui in affectione boni ex bono sunt, at Spirituales, qui in affectione boni ex vero: omnes ab initio fuerunt Cœlestes, quia in amore in Dominum, inde acceperunt Perceptionem, qua percipiebant bonum non ex vero, sed ex affectione boni: sed postea cum amor in Dominum non talis factus; successerunt Spirituales; & Spirituales homines tunc dicti, quando in amore erga proximum seu in charitate fuerunt; sed amor erga proximum seu charitas implantabatur per verum, & sic acceperunt Conscientiam, secundum quam agebant non ex affectione boni, sed ex affectione veri; charitas apud eos apparet sicut affectio boni, sed est affectio veri, ex apparentia usque vocatur charitas etiam bonum, sed est bonum fidei eorum; hi sunt qui intellecti sunt a Domino apud Johannem, "Ego sum ostium, per Me si quis introiverit, salvabitur, & ingre-"dietur & egredietur, & pascuum inveniet: Ego sum Pastor bonus, & "cognosco meos, & cognoscor a meis; & *alias oves habeo, quæ non sunt ex* "*ovili hoc, etiam illas oportet Me adducere*, vocemque meam audient, & fiet "unus grex, & unus Pastor," x: 9. 14. 16.

2089. Duodecim principes gignet, quod significet primaria præcepta quæ sunt charitatis, constat a significatione Duodecim, quod sint omnia fidei; & a significatione Principum, quod sint primaria: Rex & Principes passim nominantur in Verbo, sed in sensu interno nusquam significant Regem aut Principes, sed illa quæ sunt primaria rei, de qua dicuntur; quod Reges significent in uno complexu Vera, prius n: 2015, ostensum est, quod Principes primaria veri, quæ sunt præcepta, n: 1482; inde Angeli dicuntur Principatus, quia in Veris, & quidem Angeli spirituales; Principes prædicantur ex Veris quæ sunt Charitatis, nam, ut supra n: 1482 dictum, Spirituales per Vera apparentia iis ut vera Charitatem, & per hanc, Conscientiam, accipiunt a Domino. Quod Duodecim significent omnia fidei, hactenus Orbi ignotum fuit, & usque quoties numerus duodecim in Verbo tam Historico quam Prophetico occurrit, nihil aliud significat; per Duodecim filios Jacobi, & inde per Duodecim Tribus secundum illos nominatas, non aliud significatur: similiter per Duodecim discipulos Domini; quilibet illorum & horum

horum effentiale & primarium fidei repræfentabat: quid quilibet filius Jacobi, & inde quid quælibet Tribus Ifraelis, repræfentaverit, ex Divina Domini Mifericordia, in fequentibus, ubi de filiis Jacobi, Cap: XXIX & XXX, Genef: dicetur.

2090. Et dabo illum in gentem magnam, quod fignificet fruitionem bonorum & incrementa, conftat ex fignificatione Gentium, quod fint bona, de qua in Parte Prima, n: 1159. 1258. 1259. 1260. 1416. 1849; quare hic dare in gentem magnam, fignificat tam fruitionem, quam incrementa bonorum.

2091. Verf: 21. *Et fœdus meum erigam cum Jifchako, quem pariet tibi Sarah, ad ftatum tempus hoc, in anno fequente.* Fœdus meum erigam cum Jifchak, fignificat unionem cum Divino Rationali: quem pariet tibi Sarah, fignificat Divinum Verum conjunctum bono, ex quo exiftet: ad ftatum tempus hoc in anno fequente, fignificat ftatum tunc unionis.

2092. Fœdus meum erigam cum Jifchak, quod fignificet unionem cum Divino Rationali, conftat a fignificatione fœderis, quod fit unio, de qua prius; & a repræfentatione Ifaci, quod fit Divinum Rationale, de qua fupra, n: 2083.

2093. Quem pariet tibi Sarah, quod fignificet Divinum Verum conjunctum Divino Bono, ex quo exiftet, conftat ex repræfentatione Sarah, quod fit Divinum Verum, de qua prius, n: 2063. 2081; & ex repræfentatione Abrahami, quod fit Divinum Bonum, de qua n: 2063, & paffim alibi: quomodo Rationale primum Domini conceptum & natum fit, in Capite præcedente dictum eft, ubi de Ifmaele, per quem Rationale illud repræfentatum eft; hic nunc, & in fequenti Capite, agitur de Rationali illo, quod Divinum factum a Domino, & hoc per Conjunctionem, ficut per conjugium, Divini Boni cum Divino Vero; Rationale primum non aliter concipi poteft, quam per influxum Interni Hominis in affectionem fcientiarum Externi, nec aliter nafci quam ab affectione fcientiarum, quæ repræfentata eft per Hagarem ancillam Sarai, ut oftenfum in Capite præced: n: 1896. 1902. 1910, & alibi ibi; fed Rationale alterum feu Divinum, non ita concipitur & nafcitur, fed per conjunctionem Veri Interni Hominis cum Bono ejufdem, & inde influxum; apud Dominum ex propria potentia ex ipfo Divino, hoc eft, Jehovah; Internus Ipfius Homo fuit, ut prius paffim dictum, Jehovah; & ipfum Bonum repræfentatum per Abraham, fuit Interni Hominis, tum ipfum Verum, repræfentatum per Sarah, etiam fuit Interni Hominis, ita utrumque Divinum; inde nunc Rationale Divinum Domini conceptum & natum; & quidem ex influxu Boni in Verum, ita per Verum; Rationalis enim præcipuum eft Verum, ut fupra n: 2072, dictum; quare hic dicitur, *quem pariet tibi Sarah*, quod fignificat Divinum Verum conjunctum Bono, ex quo exiftet; & fupra ad Verf: 17, quod *Sarah filia nonaginta annorum*, fignificet quod Verum conjunctum Bono hoc faciet. Apud hominem quemcunque, quia ad fimilitudinem & imaginem Dei creatus, fimile, fed non compar, exiftit, nempe quod Rationale ejus primum etiam per influxum In-

terni ejus hominis in vitam affectionis scientiarum Externi ejus, concipiatur & nascatur; sed Rationale ejus alterum, ex influxu Boni & Veri a Domino per Internum ejus hominem; Rationale hoc alterum accipit a Domino, cum regeneratur, nam tunc in Rationali suo sentit quid bonum & verum fidei: Internus homo apud hominem est supra ejus Rationale, estque Domini, de quo n: 1889. 1940.

2094. In Capite præc: & in hoc, huc usque, actum est de conceptione & nativitate Rationalis apud Dominum; & quomodo Divinum factum, agitur etiam in sequentibus; sed autumare quidam possunt, quod hæc scire, non ad fidem ita conducat, modo sciatur, quod Humana Domini Essentia facta sit Divina, & quod Dominus quoad utramque sit Deus: sed ita se res habet, qui simpliciter hoc credunt, non opus habent scire, quomodo factum, nam scire quomodo factum, est solum ob finem, ut credant quod ita sit: sunt hodie plures, qui nihil credunt, nisi sciant ratione, quod ita sit, quod manifeste constare potest ex eo, quod pauci credant in Dominum, tametsi ore fatentur; quia est secundum doctrinam fidei; at usque dicunt intra se, & inter se, si scirent quod ita esse possit, quod credituri; quod non credant, & ita dicant, est causa, quia Dominus natus est sicut alius homo, & externa forma fuit sicut alius; hi nusquam aliquam fidem accipere possunt, nisi prius aliquo modo capiant, quomodo ita esse possit; ideo hæc: qui Verbo simpliciter credunt, non opus habent omnia hæc scire, quia in fine sunt, ad quem illi, de quibus dictum, non possunt venire, nisi per cognitionem talium. Præterea hæc sunt, quæ in sensu interno continentur, & sensus internus est Verbum Domini in Cœlis, qui in Cœlis, percipiunt illud ita; quando homo in Vero est, hoc est, in sensu interno, tunc cum illis in Cœlo unum facere potest quoad cogitationem, tametsi homo in communissima & obscurissima idea est respective; Cœlestes ibi, qui in ipsa fide, spectant illa ex bono, quod ita sit, sed Spirituales ex vero, qui etiam per talia, quæ continentur in sensu interno, confirmantur, & sic perficiuntur, sed hoc per millia rationum interiorum, quæ non in hominis ideam apperceptibiliter influere possunt.

2095. Ad statum tempus hoc in anno sequente, quod significet statum tunc unionis, constat ex illis quæ dicta sunt de ætate Abrahami, quod esset filius centum annorum, & de ætate Sarah, quod esset filia nonaginta annorum, cum nasceretur Isacus, quo significatum, quod tunc Rationale Humanæ Essentiæ Domini uniretur Divinæ, & quod Verum conjunctum Bono hoc faciet, de quibus supra, n: 1988. 2074. 2075; inde nunc annus sequens est status unionis.

2096. Vers: 22. *Et absolvit ad loquendum cum illo, & ascendit Deus desuper Abrahamo.* Absolvit ad loquendum cum illo, significat finem hujus perceptionis: & ascendit Deus desuper Abrahamo, significat ingressum Domini in priorem statum.

2097. Absolvit ad loquendum cum illo, quod significat finem hujus perceptionis, constat a significatione loqui & dicere, quod in sensu interno sit percipere,

percipere, de qua aliquoties prius; quare, absolvere ad loquendum, est non amplius esse in perceptione tali.

2098. Et ascendit Deus desuper Abrahamo, quod significet ingressum Domini in priorem statum, constat inde, & sic absque explicatione. Quod bini status Domino fuerit, cum vixit in mundo, unus Humiliationis, alter Glorificationis, prius n: 1603. 2033, ostensum est; quia bini status, constat, quod quoque bini status perceptionis fuerint; in statu Glorificationis, hoc est, unionis Humani cum Divino, fuit, cum hæc, quæ in hoc Capite huc usque in sensu interno continentur, percepit; & quod non amplius in perceptione tali, exprimitur per hæc, quod "absolverit ad loquendum cum illo, "& ascendit Deus desuper Abrahamo."

2099. Vers: 23. *Et accepit Abraham Jischmaelem, filium suum, & omnes natos domus suæ, & omnem emptionem argenti sui, omnem masculum in viris domus Abrahami, & circumcidit carnem præputii eorum, in eodem die hoc, quemadmodum loquutus cum illo Deus.* Accepit Abraham Jischmaelem filium suum, significat illos qui vere rationales sunt: & omnes natos domus suæ, & omnem emptionem argenti sui, & omnem masculum in viris domus Abrahami, significat, hic ut prius, illos qui intra Ecclesiam, quibus vera fidei conjunguntur bonis: & circumcidit omnem carnem præputii eorum, significat purificationem & justitiam eorum a Domino: in eodem hoc die, significat statum illum, de quo dictum: quemadmodum loquutus cum illo Deus, significat secundum perceptionem.

2100. Accepit Abraham Jischmaelem filium suum, quod significet illos, qui vere rationales sunt, constat ex significatione Jischmaelis, quod sint, qui ex vero rationales, hoc est, spirituales, sunt, de qua supra n: 2078. 2087. 2088.

2101. Omnes natos domus tuæ, & omnem emptionem argenti tui, omnem masculum in viris domus Abrahami, quod significet illos qui intra Ecclesiam, quibus vera fidei conjuncta bonis, constat a significatione natorum domus, quod sint cœlestes; a significatione emptorum argento, quod sint spirituales, & quod ii intra Ecclesiam sint, de quibus supra, n: 2048. 2051. 2052: tum a significatione masculi, quod sint qui in vero fidei, de qua etiam supra, n: 2046; ex quibus patet, quod sint illi, qui intra Ecclesiam, penes quos vera fidei conjuncta bonis.

2102. Et circumcidet carnem præputii eorum, quod significet purificationem & justitiam eorum a Domino, constat a significatione Circumcidi, quod sit purificari ab amoribus sui & mundi, de qua supra n: 2039; tum a significatione carnis præputii, quod sit remotio amorum istorum, de qua etiam supra n: 2041. 2053. 2057: quod amores illi solum obstent, quin Bonum & Verum a Domino influere & operari queant, ibi quoque ostensum est; ita quin Justitia Domini possit homini applicari. Actum est in toto hoc Capite de Unione Essentiæ Divinæ Domini cum Humana, deque conjunctione Domini cum homine per Humanam Ipsius Essentiam factam Divinam, ut & de Circumcisione, hoc est, de purificatione a spurcis apud hominem; hæc

hæc in una ferie funt, & fequitur unum ab altero; Unio enim Divinæ Effentiæ cum Humana in Domino facta eft, ob finem, ut Divinum poffet conjungi homini; fed Divini conjunctio cum homine non fieri poteft, nifi purificetur homo ab amoribus illis; ut primum vero ab illis purificatur, Divinum Domini Humanum influit, & fic conjungit hominem fibi; exinde patet, quale eft Verbum, nempe, quod, dum intelligitur, quid fignificatur in fenfu interno, fit connexum in decente & pulchra ferie.

2103. In eodem die hoc, quod fignificet ftatum illum, de quo dictum, conftat a fignificatione diei, quod in fenfu interno fit ftatus, de qua, n: 23. 487. 488. 493. 893.

2104. Quemadmodum loquutus cum illo Deus, quod fignificet fecundum perceptionem, conftat a fignificatione, dicere & loqui Deus, quod fit percipere, de qua, n: 1791. 1815. 1819. 1822. 1898. 1919. 2097.

2105. Verf: 24. 25. 26. *Et Abraham filius nonaginta & novem annorum, in circumcidendo illo carnem præputii fui. Et Jifchmael filius illius, filius tredecim annorum, in circumcidendo illi carnem præputii ejus. In eodem die hoc circumcifus eft Abraham, & Jifchmael filius ejus.* Abraham filius nonaginta & novem annorum, fignificat ftatum & tempus ante unionem Effentiæ Divinæ Domini cum Ipfius Humana: in circumcidendo illo carnem præputii fui, fignificat cum Externi hominis mala prorfus expulit: & Jifchmael filius ejus, fignificat illos qui ex veris fidei a Domino rationales fiunt: filius tredecim annorum, fignificat reliquias fanctas: in circumcidendo illi carnem præputii ejus, fignificat, ut prius, purificationem: in eodem die hoc, fignificat quod tunc: circumcifus eft Abraham, & Jifchmael filius ejus, fignificat quod, cum Dominus conjunxit Humanam Effentiam Ipfius Divinæ, etiam conjunxit fibi cæteros qui ex vero rationales fiunt, & falvavit.

2106. Abraham filius nonaginta & novem annorum, quod fignificet ftatum & tempus ante unionem Effentiæ Divinæ Domini cum Ipfius Humana, conftat a fignificatione Nonaginta novem annorum, quod fit tempus, antequam Dominus plene conjunxit Internum Hominem cum Rationali, de qua fupra n: 1988: Internus Homo Domini, ut dictum, aliquoties prius, erat Ipfe Jehovah, hoc eft, ipfum Divinum, quod cum unitum Humano, eft Rationali, nam in intimo Rationalis incipit Humanum, & inde ad Externum hominis fe extendit.

2107. In circumcidendo illo carnem præputii fui, quod fignificet cum Externi hominis mala prorfus expulit, conftat ex fignificatione Circumcidi, quod fit purificari ab amoribus fui & mundi, feu quod idem, a malis, nam omnia mala inde funt, de qua fupra n: 2039. 2041. 2053. 2057: & quod Dominus ex propria potentia expulerit mala, & fic Humanam Effentiam fecerit Divinam, in Parte Prima multis demonftratum eft, tunc fupra n: 2025.

2108. Jifchmael filius ejus, quod fignificet illos qui ex veris fidei rationales fiunt, conftat a repræfentatione Jifchmaelis hic, quod fint qui ex vero rationales,

rationales, hoc eſt, ſpirituales fiunt, de qua etiam ſupra n: 2078. 2087. 2088.

2109. Filius tredecim annorum, quod ſignificet reliquias ſanctas, conſtare poteſt a ſignificatione Decem, quod ſint Reliquiæ, de qua prius n: 576. 1988; & ex ſignificatione Trium, quod ſit ſanctum, de qua n: 720. 901: inde numerus Tredecim, quia compoſitus eſt ex Decem & Tribus, ſignificat Reliquias ſanctas: quod Numeri in Verbo ſignificent res, videatur n: 482. 487. 488. 493. 575. 647. 648. 755. 813. 893: quid Reliquiæ apud hominem, dictum eſt, n: 468. 530. 561. 660. 1050. 1906.

2110. In circumcidendo illi carnem præputii ejus, quod ſignificet purificationem, conſtat a ſignificatione Circumcidi, quod ſit purificari ab amoribus ſui & mundi, de qua n: 2039; & a ſignificatione carnis præputii, quod ſit remotio iſtorum amorum, de qua n: 2041. 2053. 2057.

2111. Quod in eodem die hoc, ſignificet quod tunc, conſtat a ſignificatione diei, quod ſit tempus & ſtatus, de qua etiam prius, n: 23. 487. 488. 493. 893.

2112. Quod circumciſus eſt Abraham, & Jiſchmael filius ejus, ſignificet quod cum Dominus conjunxit Humanam Eſſentiam Ipſius Divinæ, etiam conjunxit ſibi cæteros, qui ex vero rationales fiunt, & ſalvavit, conſtat ex repræſentatione Abrahami in hoc Capite, quod ſit Dominus in illo ſtatu & in illa ætate, de qua ſupra n: 1989; & ex repræſentatione Jiſchmaelis hic, quod ſint qui ex vero rationales fiunt, de qua ſupra n: 2078. 2087. 2088: tum ex ſignificatione Circumcidi, quod ſit purificari, de qua ſupra n: 2039, & prædicate ad Dominum, quod ſit Glorificari, ita quod ſit exuere Humanum, & induere Divinum; quod Glorificari ſit induere Divinum, videatur ſupra, n: 2033; & quod tunc conjunxerit ſibi etiam illos, qui ex vero rationales, hoc eſt, ſpirituales fiunt, videatur ſupra n: 2034. 2078. 2088.

2113. Verſ: 27. *Et omnes viri domus ejus, natus domus, & emptio argenti, a filio alienigena, circumciſi ſunt cum illo.* Omnes viri domus ejus, natus domus, & emptio argenti, ſignificat quod tunc omnes illi qui intra Eccleſiam: a filio alienigena, ſignificat omnes qui rationales extra Eccleſiam: circumciſi ſunt ab illo, ſignificat quod juſtificati ſint a Domino.

2114. Quod omnes viri domus ejus, natus domus, & emptio argenti, ſignificet quod tunc omnes illi qui intra Eccleſiam, conſtat a ſignificatione Nati domus, quod ſint cœleſtes: & a ſignificatione emptorum argento, quod ſint ſpirituales, de quibus ſupra n: 2048. 2051. 2052; & quod illi ſint, qui intra Eccleſiam, ibi etiam dictum, omnes enim, qui intra Eccleſiam ſunt, hoc eſt, omnes qui Eccleſiam conſtituunt, ſunt vel cœleſtes vel ſpirituales; quinam autem cœleſtes, & quinam ſpirituales ſunt, videatur ſupra, n: 2088. In ultimo hoc Verſu hujus Capitis, eſt ſummarium omnium, quæ ſupra dicta ſunt, nempe, quod, qui purificati ſunt ab amoribus ſui & mundi, tam qui intra Eccleſiam, tam qui extra Eccleſiam, ſint juſtificati

cati a Domino: illi & hi vocantur Viri domus, nam Domus in ſenſu interno, ſignificat Regnum Domini, n: 2048.

2115. A filio alienigena, quod ſignificet omnes qui rationales extra Eccleſiam, conſtat a ſignificatione filii alienigenæ, quod ſint illi qui extra Eccleſiam, de qua ſupra n: 2049; ita quod ſint Gentes, quæ non habent Verbum, & ideo non aliquid de Domino norunt, qui quod æque ſalventur, cum rationales ſunt, hoc eſt, in charitate ſeu amore mutuo inter ſe vivunt, & ſecundum religioſum ſuum aliquid conſcientiæ acceperunt, in Parte Prima, n: 593. 932. 1032. 1059. 1327. 1328, oſtenſum eſt.

2116. Quod circumciſi ſunt ab illo, ſignificet quod juſtificati ſint a Domino, conſtare poteſt a repræſentatione, & inde ſignificatione Circumcidi, quod ſit purificari, de qua ſupra n: 2039: quod circumciſi ab illo, hoc eſt, ab Abrahamo, etiam repræſentativum fuit, nempe quod purificati & ſic juſtificati a Domino. Quod autem Juſtificationem attinet, illa ſe non habet ſecundum vulgarem opinionem, nempe quod omnia mala & peccata ſint abſterſa & prorſus deleta, quando, ſicut opinantur, credunt, etiamſi, hoc foret in ultima mortis hora, utcunque per integrum vitæ ſuæ curſum in malis & flagitiis vixerunt; plene enim inſtructus ſum, quod ne quidem minimum malum, quod homo cogitavit & actualiter fecit in vita corporis, abſtergatur & prorſus deleatur, ſed quod omne remaneat, uſque ad minimum ejus; verum ita ſe habet, qui Odia, Vindictas, Crudelitates, & Adulteria, cogitarunt & exercuerunt, ac ita in nulla charitate vixerunt, vita inde tracta manet eos poſt mortem, imo omnia & ſingula vitæ iſtius, quæ ſucceſſive redeunt; inde cruciatus eorum in inferno: at qui in amore in Dominum, & in charitate erga proximum, vixerunt, illorum mala vitæ etiam omnia manent, ſed temperantur bonis, quæ per vitam charitatis, dum vixerunt in mundo, acceperunt a Domino, & ſic elevantur in cœlum, imo detinentur a malis, quæ ſecum habent, ſic ut non appareant; qui de eo dubitant in altera vita, quod mala ſecum habeant, quia non apparent, remittuntur in illa, uſque dum ſciant, quod ita ſe res habeat, & dein rurſus in cœlum elevantur; hoc nunc eſt Juſtificari; ſic enim non juſtitiam ſui, ſed Juſtitiam Domini agnoſcunt: quod dicant ſalvari eos qui fidem habent, hoc verum eſt, ſed per fidem in Verbo nihil aliud intelligitur, quam amor in Dominum, & charitas erga proximum, ita vita inde; doctrinalia & dogmata fidei, non ſunt fides, ſed fidei, nam omnia & ſingula ſunt propter finem, ut talis fiat homo ſicut docent, quod manifeſte conſtare poteſt a Domini verbis, quod in Amore in Deum, & in Amore erga proximum, Lex & omnes prophetæ, hoc eſt, univerſa Doctrina fidei, conſiſtat, Matth: XXII: 34 ad 39. Marc: XII: 28 ad 35: quod nuſquam alia fides, quæ fides, detur, in Parte Prima, n: 30 ad 38. 379. 389. 724. 809. 896. 904. 916. 989. 1017. 1076. 1077. 1121. 1158. 1162. 1176. 1258. 1285. 1316. 1608. 1798. 1799. 1834. 1843. 1844, & quod ipſum Cœlum conſiſtat in amore in Dominum, & in amore mutuo, n: 537. 547. 553. 1112. 2057, oſtenſum eſt.

De

De ULTIMO JUDICIO.

2117. *QUID Ultimum Judicium, pauci hodie sciunt; putant venturum interitu Mundi; inde conjecturæ quod periturus orbis terrarum igne, una cum illis quæ in Mundo aspectabili sunt; & quod tunc primum resurgent mortui, & coram Judicio sistentur; mali tunc in infernum conjiciendi, & boni in Cælum ascensuri: hæ conjecturæ sunt ex Propheticis Verbi, ubi memoratur de Novo Cælo, & de Nova Terra, tum quoque de Nova Hierosolyma; non scientes, quod Prophetica Verbi prorsus alia significent in sensu interno, quam patent in sensu literæ, & quod per Cælum non intelligatur cælum, nec per Terram terra, sed Ecclesia Domini in communi, & apud unumquemvis in particulari.*

2118. *Per Ultimum Judicium intelligitur ultimum tempus Ecclesiæ, tum ultimum vitæ cujusvis: quod* Ultimum tempus Ecclesiæ *attinet, fuit Ultimum Judicium Ecclesiæ Antiquissimæ, quæ fuerat ante diluvium, quando posteritas eorum periit, cujus interitus describitur per diluvium. Ultimum Judicium Ecclesiæ Antiquæ, quæ post diluvium, fuit, cum pæne omnes, qui fuerunt ab illa Ecclesia, facti sunt idololatræ, ac dispersi. Ultimum Judicium Ecclesiæ Repræsentativæ, quæ apud Jacobi posteros successit, fuit, cum Decem Tribus in captivitatem abductæ & inter gentes dissipatæ sunt; & dein Judæi, post adventum Domini, expulsi terra Canaane, & in universum orbem dispersi. Ultimum Judicium hujus Ecclesiæ, quæ Ecclesia Christiana vocatur, est, quod apud Johannem in Apocalypsi, per Novum Cælum, & Novam Terram, intelligitur.*

2119. *Quod* Ultimum vitæ cujusvis hominis *cum moritur, fit ei Ultimum Judicium, aliquos non latet, sed usque pauci credunt; cum tamen constans veritas est, quod unusquisque homo post mortem, in alteram vitam resurgat, & sistatur coram Judicio: sed hoc Judicium ita se habet; ut primum frigescunt corporea ejus, quod fit post aliquot dies, resuscitatur ille a Domino per Angelos Cælestes, qui primum apud illum sunt; sed cum talis est, ut cum illis esse nequeat, excipitur ab Angelis Spiritualibus, & successive postea a Bonis Spiritibus; nam omnes, quotcunque in alteram vitam veniunt, sunt advenæ grati & accepti; sed quia sequuntur illum desideria ejus, qui malam vitam egerat, non diu morari potest apud Angelos, & bonos Spiritus, sed successive semet ab illis*

ſeparat, & hoc eouſque, dum venit ad Spiritus ſimilis & conformis vitæ quam habuit in mundo; tunc apparet ei tanquam in vita corporis ſui eſſet, in ſe etiam eſt continuatio vitæ; ab hac vita inchoat ejus Judicium, qui malam vitam egerunt, per temporis moras, deſcendunt in Infernum; qui bonam, per gradus elevantur a Domino in Cælum: tale eſt Ultimum Judicium cujuſvis, de quo ab experientia in Parte Prima.

2120. *Quæ Dominus loquutus eſt de ultimis temporibus, quod tunc Mare & Salum reſonabit, Sol obſcurabitur, Luna non dabit lumen ſuum, Stellæ cadent de cælo, Gens contra gentem, & Regnum contra regnum, excitabitur, & plura,* Matth: xxiv: 7. 29. Luc: xxi: 25; *omnia & ſingula ſignificant ſtatum Eccleſiæ, qualis futurus, quando Ultimum ejus Judicium; & per quod Mare & Salum reſonabit, nihil aliud ſignificatum eſt, quam quod hæreſes & controverſiæ, in communi intra Eccleſiam, & in particulari in unoquovis, ita perſtrepent; per Solem nihil aliud intellectum, quàm Amor in Dominum, & Charitas erga proximum; per Lunam, fides; & per Stellas, Cognitiones fidei, quæ ultimis temporibus ita obſcurabuntur, non dabunt lumen, & cadent de cælo, hoc eſt, evaneſcent; ſimiliter etiam dictum a Domino apud Eſaiam, Cap:* xiii: 10. *tum per Gentem contra gentem, & Regnum contra regnum, non aliud quam mala contra mala, & falſa contra falſa; & ſic porro. Quod ita Dominus loquutus, fuit ex multis arcanis cauſis. Quod Maria, Sol, Luna, Stellæ, Gentes & Regna, ſignificent talia, pro certo ſcio; & in Parte Prima oſtenſum eſt.*

2121. *Quod Ultimum Judicium inſtet, non ita conſtare poteſt in terris & intra Eccleſiam, ac in altera vita, quo omnes animæ veniunt & confluunt; Mundus Spirituum hodie plenus eſt malis geniis & malis ſpiritibus, maxime ex Orbe Chriſtiano; & inter eos non regnant niſi odia, vindictæ, crudelitates, obſcænitates, tum machinationes doloſæ: nec ſolum Mundus Spirituum, quo animæ recentes e mundo primum alluunt, ſed etiam ſphæra iſtius mundi interior, ubi ſunt, qui quoad intentiones & fines interius mali fuerunt; hæc ſimiliter hodie adeo oppleta eſt, ut miratus quod tanta copia uſquam dari potuiſſet: omnes enim in Inferna non momento dejiciuntur, quia ſecundum leges ordinis eſt, ut quiſque talis redeat in vitam ſuam, quam habuit in corpore, & inde per gradus deferatur in infernum; Dominus nullum dejicit in infernum, ſed quiſque ſemet; inde Mundi illi ſpirituum oppletiſſimi ſunt copia alluentium talium, & morantium ibi ad tempus; ex illis Animæ, quæ e mundo veniunt, atrociter infeſtantur; & præterea, Spiritus, qui apud hominem: (nam quiſque homo per Spiritus & Angelos regitur a Domino:) pluſquam prius*

excitantur

excitantur ad inferenda homini maligna, & quidem in tantum, ut Angeli, qui apud hominem, vix possint avertere, sed cogantur remotius in hominem influere. Exinde in altera vita manifeste constare potest, quod ultimum tempus instet.

2122. *Quod Animas recentes e mundo, ulterius attinet, illæ quæ ex Orbe Christiano alluunt, vix aliud cogitant & moliuntur, quam ut maximi sint, utque omnia possideant, ita omnes inescati amore sui & mundi, qui amores prorsus sunt contra ordinem cœlestem, n:* 2057*: præter quod plerique nihil aliud cogitent, quam spurca, obscœna & prophana, ac inter se nihil aliud loquantur; tum quod nihili faciant & prorsus contemnant omnia quæ sunt charitatis & fidei, Ipsum Dominum non agnoscunt, imo odio habent omnes qui Ipsum profitentur; in altera enim vita cogitata & corda loquuntur; & præterea, quod mala hæreditaria, ex flagitiosa parentum vita, maligniora fiant, quæ sicut incendia intus latentia & fota, ad prophaniora contra honestum & pium, exstimulant hominem, quam prius; tales in alteram vitam hodie catervatim alluunt, & opplent sphæram exteriorem & interiorem mundi spirituum, ut dictum: cum malum ita incipit prævalere & æquilibrium a parte mali pendere, manifeste percipitur inde, quod ultimum tempus instet, & quod æquilibrium veniat restituendum per rejectionem eorum qui intra Ecclesiam, & receptionem aliorum qui extra.*

2123. *Quod ultimum tempus instet, etiam inde in altera vita constare potest, quod omne bonum, quod a Domino per cælum influit in Mundum spirituum, momento ibi vertatur in malum, obscænum, & prophanum, & quod omne verum momento in falsum, ita amor mutuus in odium, sincerum in dolosum, & sic porro; ita ut non amplius perceptibiles sint alicujus boni & veri: simile redundat in hominem, qui regitur per spiritus, cum quibus communicationem habent illi, qui ibi: hoc multa experientia mihi notissimum factum est, quam omnem si afferrem, multas paginas impleret; datum persæpe appercipere & audire bonum & verum, quod e cælo, quomodo versum in malum & falsum, tum in quantum & in quale.*

2124. *Dictum mihi, quod in antediluvianis deperditum sit Bonum voluntarium, quod fuit apud homines Antiquissimæ Ecclesiæ; at quod hodie apud homines Ecclesiæ Christianæ incipiat perire Bonum intellectuale, adeo, ut parum ejus residuum sit; ex causa, quod nihil credant, nisi quod sensibus capiunt, & quod hodie non solum ratiocinentur ex illis, sed etiam per Philosophiam antiquis ignotam, de arcanis Divinis; per quæ*

lux intellectualis prorsus obtenebratur; quæ obtenebratio talis sit, ut vix possit discuti.

2125. *Quales sunt homines Ecclesiæ Christianæ hodie, per repræsentationes mihi videndum exhibebatur: apparebant Spiritus tam nigri, ut horrescerem, in nube atra; & postea alii non ita horrendi; & significabatur mihi, quod aliquid visurus: primum tunc visi pueri, qui pecterentur a matribus tam crudeliter, ut sanguis circumflueret; quo repræsentatum, quod talis sit hodie educatio infantum. Postea apparuit Arbor, & perceptum sicut foret arbor scientiæ, in quam visa est magna Vipera exsurgere, talis ut horrorem incuteret; apparebat illa secundum trunci longitudinem: evanescente arbore cum vipera, apparuit Canis; & tunc aperta est janua in cameram, ubi flavum luminosum sicut ex carbonibus, & ibi mulieres binæ, perceptum quod esset culina, sed quæ ibi visa, non memorare licet: dictum mihi, quod Arbor, in quam exsurgebat vipera, repræsentaret statum hominum Ecclesiæ, quales hodie sunt, quod loco amoris & charitatis iis sint internecina odia, etiam simulationibus honesti atque dolis circumobsessa; tum nefanda cogitata de illis quæ sunt fidei; at quæ visa in culina, repræsentabant odia illa & cogitata, qualia porro essent.*

2126. *Porro etiam repræsentatum, quomodo hodie illi, qui intra Ecclesiam sunt, contra ipsam Innocentiam sunt: visus est Infans pulcher & innocens, quo viso, vincula externa, quibus tenentur mali genii & spiritus a flagitiosis, paulum remittebantur; tunc inceperunt Infantem pessime tractare, illum conculcare, & velle occidere, unus sic & aliter sic; Innocentia enim in altera vita repræsentatur per Infantes: At dixi, quod similia non appareant apud eos, in vita corporis eorum, sed responsum, quod interiora eorum talia sint, & nisi Leges civiles impedirent, tum alia vincula externa, quæ sunt timor jacturæ lucri, honoris, famæ, ac timor vitæ, quod ita ruerent insane contra omnes Innocentes: ii cum hoc responsum audiebant, etiam illud subsannabant. Quales itaque hodie sunt, ex illis, quæ dicta, constare potest; tum quod ultima tempora instent.*

2127. *In altera vita quandoque apparet sicut quoddam Ultimi Judicii, coram malis, cum dissociantur societates illorum; & coram bonis, cum intromittuntur in Cælum; de illis & his referre licet, quæ ab experientia.*

2128. *Idea Ultimi Judicii coram malis, quæ bis & ter mihi visa, talis fuit: cum Spiritus circum me conjunxerunt se in societates perniciosas,*

ciosas, sic ut prævalerent, nec ex lege æquilibrii secundum ordinem se regi ita paterentur, quin alias societates insolenter lacesserent, & damnum illis inferre vi prævalente inciperent; tunc apparuit Spirituum cohors satis magna, a plaga anteriore paulum ad dextrum superne, ex qua adventante auditus tumultus quasi fluctuans & grandisonans; quo audita, facta est inter Spiritus consternatio cum terrore, & inde confusio, & tunc, qui in illis societatibus erant, dissipabantur, unus huc alter illuc, sic ut diffluerent a mutuo, & non sciret socius ubi socius; cum hoc perstabat, non aliter apparuit Spiritibus quam sicut Ultimum Judicium cum interitu omnium, quidam lamentabantur, quidam præ terrore absque quasi corde erant, verbo, omnes occupabat discrimen quasi Ultimi cujusdam; sonitus adventantium a plaga anteriori illis auditus varie quibusdam tanquam sonitus equitum armatorum, quibusdam aliter, secundum statum timoris, & inde phantasiæ; mihi apperceptus ut susurrus continuus cum undulatione alterna, & quidem plurium simul: instruebar ab illis, qui prope me, quod tales cohortes ab illa plaga veniant, quando societates ita male confarctæ sunt, ut dictum, & quod illi sciant dissociare & discindere unum ab altero, & simul incutere terrorem, ut nihil aliud cogitent quam fugam; & quod per tales disjunctiones & dissipationes, omnes dein redigantur in ordinem a Domino; tum etiam quod tale in Verbo significetur per Ventum Orientalem.

2129. *Sunt alia genera quoque tumultuum, seu potius conflictuum, quæ ideam quoque Ultimi Judicii sistunt, & quibus Societates male conjunctæ quoad interiora dissolvuntur; de quibus hæc licet memorare: adiguntur Spiritus tales in illum statum, ut non, ut solitum, in societate seu communione cogitent, sed quilibet pro se; ex variantibus sic cogitationibus, & murmurantibus diversimode loquelis, quidam strepitus auditus, quasi multarum aquarum, & inter eas conflictus, qualis describi nequit, oriundus ex confusione opinionum de certis Veritatibus, quæ tunc sunt objecta cogitationum & loquelæ, qui talis est, ut vocari possit chaos spirituale: Sonus murmurum confligentium & confusorum erat triplex; unus influebat circum caput, & dictum, quod is esset cogitationum; alter influebat versus sinistrum tempus, dictum quod hic esset conflictio ratiocinationum de veritatibus quibusdam, quibus fidem habere non vellent; tertius influebat desuper ad dextrum, qui erat stridens non ita confusus, qui stridor versabatur cis & retro, dictum quod inde hoc, quod pugnarent veritates, quæ ita cis & retro per ratiocinia versarentur: cum hi conflictus perstabant, erant usque Spiritus, qui mecum loquebantur, dicentes quid singula significarent, loquela eorum per sonitus illos distincte penetrante.*

trante. Objecta ratiocinationum eorum erant cumprimis hæc, num secundum literam intelligendum, quod duodecim Apostoli sederent super duodecim thronis, & judicarent duodecim tribus Israelis; tum etiam, num alii in Cælum admittendi, quam qui persecutiones & miserias passi sunt: quisque secundum suam phantasiam, quam in vita corporis aucupavit, ratiocinabatur; sed quidam eorum, qui in communionem & in ordinem redacti sunt, postea instruebantur, quod aliter prorsus intelligendum, nempe, quod per Apostolos non intellecti sint apostoli, non per Thronos throni, nec per Tribus tribus, imo nec Duodecim per duodecim, sed per illos, tam Apostolos, quam Thronos, & Tribus, ut & per Duodecim significata Primaria fidei, n: 2089, *& quod ex his, & secundum hæc Judicium super unumquemvis fiat; & insuper ostensum, quod Apostoli ne quidem unum hominem judicare possint, sed quod omne Judicium sit solius Domini. Et quoad alterum, hoc nec ita intelligendum, quod solum illi venturi in Cælum, qui persecutiones & miserias passi, sed quod æque divites ac pauperes, æque in dignitate constituti, ac qui in vili conditione sunt; & quod Dominus misereatur omnium, imprimis qui in miseriis spiritualibus & tentationibus, quæ sunt persecutiones a malis, fuerunt; ita qui agnoscunt se ex se miseros esse, & credant solius Misericordiæ Domini esse, quod salventur.*

2130. *Quod alterum attinet, nempe ideam Ultimi Judicii coram bonis, cum intromittuntur in Cælum, quomodo se habet, licet referre: dicitur in Verbo, quod clausa sit janua, ut non amplius intromitti possint; & quod oleum defecerit, ac serius venerint, & ideo non admissi, per quæ etiam status Ultimi Judicii significatur; quomodo hæc se habent, & quomodo intelligenda, mihi ostensum est. Audivi Societates spirituum, unam post alteram, dicentes voce clara, quod Lupus voluisset eos auferre, sed quod Dominus eripuerit eos, & sic quod restituti sint Domino, inde gavisi ex intimo corde; fuerunt enim in desperatione, ita in timore, quod clausa esset janua, & quod sero venissent, ut non possent intromitti, talis cogitatio illis infusa fuit ab iis qui lupi vocantur; sed evanuit per id quod intromitterentur, hoc est, quod reciperentur a Societatibus Angelicis, intromissio in cælum non aliud est; intromissio visa mihi, quasi facta & continuata per Societates usque ad duodecim, & quod duodecima, ægrius quam undecim priores, intromitteretur, hoc est, reciperetur; postea quoque admittebantur octo quasi Societates, quæ quod fuerint ex sexu fæminino, mihi indicatum est: quibus visis, dicebatur quod hic processus admissionis, hoc est, receptionis, in Societates cælestes, ita appareat, & hoc continue, ordine ab uno loco in alterum; tum quod Cælum nusquam in*

æternum

æternum oppleatur, minus quod janua claudatur, ſed quo plures eo veniunt, eo illis qui in Cælo beatius & felicius, quia inde unanimum fortius. Poſtquam illi intromiſſi ſunt, tunc apparebat tanquam clauderetur Cælum; erant enim plures, qui dein etiam volebant intromitti, hoc eſt, recipi; ſed reſponſum tulerunt, quod non poſſent adhuc; quod ſignificatur per ſerius venientes, per quod janua clauſa, per pulſantes, & per quod oleum illis defecerit in lampadibus quod illi non admiſſi, erat ob cauſam, quia nondum præparati, ut intereſſe poſſent Societatibus Angelicis, ubi amor mutuus, nam ut ſupra n: 2119 *ad fin: dictum, qui in charitate erga proximum in mundo vixerunt, per gradus in Cælum a Domino elevantur. Erant etiam alii Spiritus, qui ignorabant quid Cælum, quod ſit Amor mutuus, qui etiam tunc intromitti volebant putantes quod ſolum ſit intromiſſio, ſed reſponſum tulerunt, quod iis nondum tempus, ſed quod alio tempore, cum præparati: quod duodecim ſocietates apparuerint, erat cauſa, quia Duodecim ſignificant omnia fidei, ut ſupra n:* 2129 *ad f: dictum.*

2131. *Qui intromittuntur, a Societatibus Angelicis recipiuntur cum intima charitate & ejus gaudio, ac illis omnis amor & amicitia exhibetur; at dum in Societatibus illis, ad quas primum veniunt, non libenter eſſe volunt, tunc ab aliis Societatibus recipiuntur, & hoc ſucceſſive, uſque dum ad illam Societatem veniunt, cum qua concordant ſecundum vitam amoris mutui, quæ illis ac ibi manent tamdiu, dum adhuc perfectiores evadunt, & inde tunc in majorem fælicitatem elevantur & exaltantur; & hoc ex Miſericordia Domini, ſecundum vitam amoris & charitatis, quam in Mundo receperunt: ſed tranſlatio ab una ſocietate in alteram nuſquam fit per rejectionem a ſocietate ubi ſunt, ſed per voluntarium quoddam apud eos, ſecundum deſiderium, quod illis inſinuatur a Domino; & quia ſecundum deſideria, nihil non fit ex libero.*

2132. *Quod in Verbo dicatur, quod intraverit etiam unus, qui non indutus veſte nuptiali, Matth:* XXII: 11. 12. 13, *& quod is ejectus ſit; quomodo hoc ſe habet, etiam oſtenſum: ſunt qui illo dolo in vita eorum corporis imbuti, ut ſimulare poſſint lucis angelos, & tunc cum in illo ſtatu hypocritico in altera vita ſunt, etiam ſe inſinuare poſſunt in ſocietates proximas cæleſtes; at non diu ibi perſiſtunt, illico enim dum percipiunt amoris mutui ſphæram ibi, timore & horrore corripiuntur, & ſe inde præcipitant; ac tunc in mundo ſpirituum apparet, ſicut quod dejecti ſint; quidam verſus ſtagnum, quidam verſus gehennam, quidam in aliud quoddam infernum.*

2133. *Bis*

2133. *Bis & ter, ex Divini Domini Misericordia, eo usque Cœlum mihi apertum fuit, ut audiverim Glorificationem Domini communem; quæ talis est, ut plures Societates simul & unanimiter, sed usque quælibet Societas per se distinctis affectionibus & inde ideis, glorificarent Dominum; erat cœlestis vox audita in longum & latum, in tam immensum, ut auditus deficeret absque fine, sicut visus dum spectat universum; & hoc erat cum intimo gaudio, ac intima felicitate. Etiam percepta Glorificatio Domini quandoque instar radiationis defluentis, & afficientis interiora mentis. Glorificatio hæc fit, quando in statu tranquillitatis & pacis sunt; nam tunc ex intimis eorum gaudiis, ac ex ipsis felicitatibus illa effluit.*

2134. *Ad finem Capitis sequentis, ex Divina Domini Misericordia, de* statu Infantum, *in altera vita, dicetur.*

FINIS.

Arcana Cœleſtia,

QUÆ IN

SCRIPTURA SACRA,

SEU

VERBO DOMINI

SUNT, DETECTA:

Hic quæ in

GENESI

Capite Decimo Octavo:

Una cum Mirabilibus

Quæ viſa & audita ſunt

In Mundo Spirituum, & Cœlo Angelorum;

Hic ad finem, quæ de

Statu Infantum in altera vita.

III.

MDCCL.

MATTH: VI: 33.

Quærite primum Regnum Dei, & Justitiam ejus, & omnia adjicientur vobis.

PRÆFATIO.

AD finem Capitis præcedentis actum est de Ultimo Judicio, & ostensum, quid per illud significatur, nempe quod non Interitus mundi, sed ultimum tempus Ecclesiæ; quando hoc instat, dicit Dominus, quod venturus in Nubibus cœlorum, cum Virtute & Gloria, *Matth:* XXIV: 30. *Marc:* XIII: 26. *Luc:* XXI: 27; *nemini hactenus notum est, quid per Nubes cœlorum intellectum, sed patefactum mihi, quod nihil aliud intelligatur quam Sensus literalis Verbi, & quod per Virtutem & Gloriam Sensus internus Verbi, in Sensu enim interno Verbi est Gloria, nam quicquid ibi, est de Domino & Ipsius Regno; videatur in Parte Prima n:* 1769 *ad* 1772. *Similiter per Nubem, quæ circumdedit Petrum, Jacobum, & Johannem, cum Dominus in Gloria illis apparuit, de qua ita apud Lucam,* Vox facta est e Nube, dicens, hic est Filius meus dilectus, Hunc audite: cum autem facta esset vox, inventus est Jesus Solus, IX: 35. 36: *per Mosen & Eliam ibi, qui loquuti sunt cum Domino, repræsentatum fuit Verbum Veteris Testamenti, quod etiam vocatur Moses & Prophetæ, per Mosen ejus Libri, tum Historici, per Eliam prophetam omnes Prophetæ: per Petrum autem, Jacobum*

& Johannem, repræsentata sunt, sicut alibi, ubicunque nominantur in Libris Evangelistarum, Fides, Charitas, & Bonum charitatis; & quod illi soli ibi adessent, significatum, quod non alii videre possint gloriam Domini, quæ in Ipsius Verbo, quam qui in fide, ejus charitate, & hujus bono sunt; cæteri quidem possunt videre, sed usque non vident, quia non credunt; hic est sensus internus quoad bina illa; apud Prophetas quoque passim Nubes significat Verbum in litera, & Gloria Verbum in vita. Quid sensus internus Verbi, & qualis, multis locis dictum est, & in Explicatione quoad singula verba ostensum. Legisperiti tempore Domini fuerunt, qui omnium minime crediderunt, quod aliquid in Verbo scriptum fuisset de Domino; Legisperiti hodie quidem sciunt, sed fortassis illi omnium minime credituri, quod alia Gloria sit in Verbo, quam quæ apparet in litera, quæ tamen est nubes in qua gloria.

PARS SECUNDA.

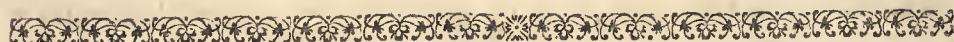
LIBRI *GENESEOS*

CAPUT DECIMUM OCTAVUM.

2135. EX hoc Capite imprimis constare potest, qualis est sensus internus Verbi, ac quomodo percipiunt illud Angeli, cum legitur ab homine: ex sensu literæ historico, non aliud intelligitur, quam quod Abrahamo apparuerit Jehovah sub forma trium Virorum; & quod Sarah, Abrahamus, & puer ejus, paraverint cibum pro illis, nempe ex farina similaginis placentas, filium bovis, tum butyrum & lac: quæ, tametsi historica vera sunt, quod ita factum, usque non percipiuntur ita ab Angelis, sed prorsus abstracte a litera quæ repræsentant & significant, secundum illa, quæ in *Contentis* sunt; nempe pro illis, quæ ibi historice dicta, Status Perceptionis Domini in Humano, & communicatio tunc cum Divino, ante Unionem perfectam Divinæ Ipsius Essentiæ cum Humana, & Humanæ cum Divina; qui Status etiam est, de quo Dominus hæc dicit, *Deum nemo vidit unquam, Unigenitus Filius, qui in sinu Patris est, ille exposuit*, Joh: 1: 18; & per cibos ibi memoratos, nihil nisi Cœlestia & Spiritualia bona, de quibus in Explicatione: & porro dein, quod dicitur de Filio, quem pareret Sarah ad tempus statum alterius anni, nihil aliud

aliud percipiunt, quam quod Rationale humanum Domini fieret Divinum: demum per illa, quæ loquutus Abraham cum Jehovah de everſione Sodomæ & Amoræ, nihil aliud quam interceſſionem Domini pro humano genere; ac ibi per Quinquaginta, Quadraginta quinque, Quadraginta, Triginta, Viginti & Decem, interceſſionem pro illis, apud quos vera eſſent adjuncta bonis, & quibus bona per tentationes & pugnas, aut per alios ſtatus: ita ſe habet cum cæteris in Verbo; ut melius conſtare poteſt ab explicatione ſingularum vocum, ubi oſtenſum quod ſingulis vocibus ſimilia involvantur in Verbo tam Hiſtorico quam Prophetico. Quod talis ſenſus internus ubivis in Verbo ſit, in quo agitur modo de Domino, de Ipſius Regno in cœlis, de Ipſius Eccleſia in terris, & in particulari apud unumquemvis, ita de bonis amoris & veris fidei, conſtare etiam unicuique poteſt ex illis, quæ ex Veteri Teſtamento apud Evangeliſtas citantur, ut apud Matthæum, " *Dixit Dominus Domino meo, ſede a dextris* " *meis, donec ponam inimicos tuos ſcabellum pedum tuorum,*" XXII: 42. Pſalm: CX: 1: quæ quod agant de Domino, nec a literali ſenſu apud Davidem in loco citato apparere poteſt, ſed uſque quod non alius intelligatur quam Dominus, Ipſe ibi docet: apud Eundem, " *Tu* " *Bethlehem, terra Jehudæ, nequaquam minima es in ducibus Jehudæ,* " *ex te enim exibit Dux, qui paſcet populum meum Iſraelem,*" II: 6. Mich: V: 1: qui in ſenſu literali manent, ut Judæi, quidem inde ſciunt, quod ibi naſceretur Dominus, ſed quia ducem & regem exſpectant, qui in terram Canaanen reducet eos, ideo ſecundum literam ibi verba explicant, nempe per terram Jehudæ, terram Canaanen, per Iſraelem etiam Iſraelem, tametſi ignorant ubi eſt, & per ducem adhuc Meſſiam ſuum; cum tamen alia per Jehudam & Iſraelem intelliguntur, nempe per Jehudam Cœleſtes, per Iſraelem Spirituales, in cœlo & in terra, & per Ducem Dominus: apud Eundem, " *Vox* " *in Ramah audita eſt, lamentatio, clamor, & ejulatus multus, Rachel* " *deplorans liberos ſuos, & non volebat conſolationem admittere, quia non* " *ſunt,*" II: 18. Jerem: XXXI: 15: qui in ſenſu literali manent, nuſquam inde capiunt illum ſenſum, qui internus eorundem verborum eſt; qui tamen quod ſit, patet apud Evangeliſtam: apud Eundem, " *Ex Ægypto vocavi filium meum,*" II: 15. Hoſ: XI: 1: apud hunc Prophetam ita dicitur, " Cum puer Iſrael, & amavi illum, & ex " Ægypto vocavi filium meum: vocarunt illos, ſic iverunt a faciebus " eorum; & Ego feci ire, Ephraimum," ibid: qui ignorant dari ſenſum internum, non aliter poſſunt ſcire, quam quod hic intelligatur Jacobus

Jacobus cum ingreſſus Ægyptum, & ejus poſteri cum inde egreſſi, & quod per Ephraimum tribus Ephraimi, ita eadem illa quæ in Hiſtoricis Verbi; ſed uſque clarum eſt ex Verbo Evangeliſtæ, quod ſignificent Dominum: at quid ſignificat unumquodvis, niſi retegeretur per ſenſum internum, nuſquam ſciri poſſet.

CAPUT XVIII.

1. ET apparuit illi JEHOVAH, in quercetis Mamre, & ille ſedens ad januam tentorii, incaleſcente die.

2. Et ſuſtulit oculos ſuos, & vidit, & ecce tres Viri ſtantes ſuper illum, & vidit, & cucurrit obviam illis, a janua tentorii, & incurvavit ſe verſus terram.

3. Et dixit, Domine mi, ſi quæſo inveni gratiam in oculis tuis, ne quæſo tranſeas deſuper ſervo tuo.

4. Accipiatur quæſo parum aquæ, & lavate pedes veſtros, & incumbite ſub arbore.

5. Et accipiam fruſtrum panis, & fulcite cor veſtrum; poſtea tranſeatis; nam quamobrem tranſiiſtis ad ſervum veſtrum; & dixerunt, ita facias quemadmodum loquutus es.

6. Et feſtinavit Abraham verſus tentorium ad Sarah, & dixit, feſtina tria ſata farinæ ſimilaginis, pinſe, & fac placentas.

7. Et ad armentum cucurrit Abraham, & accepit filium bovis tenerum & bonum, & dedit ad puerum, & feſtinavit ad faciendum illum.

8. Et accepit butyrum & lac, & filium bovis, quem fecit, & dedit coram illis; & ille ſtans ante illos ſub arbore; & comederunt.

9. Et dixerunt ad illum, ubi Sarah uxor tua; & dixit, ecce in tentorio.

10. Et dixit, revertendo revertar ad te, juxta tempus hoc vitæ, & ecce filius Saræ uxori tuæ; & Sarah audiens ad januam tentorii, & ea poſt illum.

11. Et Abraham & Sarah ſenes, intrantes in dies, deſiit eſſe Saræ via ſicut mulierum.

12. Et riſit Sarah intra ſe, dicendo, poſtquam conſenui, num erit mihi voluptas, & Dominus meus ſenex.

13.

13. Et dixit JEHOVAH ad Abraham, cur hoc risit Sarah, dicendo, num etiam vere pariam, & ego consenui.

14. Num mirabile erit pro JEVOVAH quicquam; ad tempus statum revertar ad te, juxta tempus hoc vitæ, & Saræ filius.

15. Et negavit Sarah, dicendo, non risi, quia timuit; & dixit, non, quod risisti.

16. Et surrexerunt inde Viri, & prospexerunt ad facies Sodomæ; & Abraham vadens cum illis, ad dimittendum illos.

17. Et JEHOVAH dixit, num celans Ego ab Abrahamo, quod Ego faciens.

18. Et Abraham essendo erit in gentem magnam & numerosam, & benedicentur in illo omnes gentes terræ.

19. Quia novi illum, propterea quod præcipiet filiis suis, & domui suæ post se, &, custodient viam JEHOVÆ, ad faciendum justitiam & judicium, propterea ut adducat JEHOVAH super Abrahamum illud quod loquutus est super illum.

20. Et dixit JEHOVAH, clamor Sodomæ & Amoræ, quod magnus factus sit, & peccatum eorum quod grave factam valde.

21. Descendam quæso, & videbo, num secundum clamorem ejus, qui venit ad Me, fecerint consumationem; & si non, cognoscam.

22. Et prospexerunt inde Viri, & iverunt versus Sodomam; & Abraham adhuc ille stans coram JEHOVAH.

23. Et accessit Abraham, & dixit, num etiam delebis justum cum impio.

24. Forte sint quinquaginta justi in medio urbis, num etiam delebis, & non parces loco propter quinquaginta justos, qui in medio ejus.

25. Absit Tibi a faciendo secundum rem hanc, ad mori faciendum justum cum impio, & sit sic justus sicut impius; absit Tibi, num Judex totius terræ non faciet judicium.

26. Et dixit JEHOVAH, si invenero in Sodoma quinquaginta justos in medio urbis, & parcam toti loco propter eos.

27. Et respondit Abraham, & dixit, ecce quæso suscepi ad loquendum ad Dominum meum, & ego pulvis & cinis.

28. Forte defuerint quinquaginta justis quinque, num disperdes in quinque totam urbem; & dixit, non perdam, si invenero ibi quadraginta quinque.

29. Et addidit adhuc loqui ad Ipsum, & dixit, forte inventi fuerint ibi quadraginta; & dixit, non faciam propter quadraginta.

30. Et dixit, ne quæso succenseatur Domino meo, & loquar, forte inventi fuerint ibi triginta; & dixit, non faciam si invenero ibi triginta.

31. Et dixit, ecce quæso, suscepi ad loquendum ad Dominum meum, forte inventi fuerint ibi viginti; & dixit, non perdam propter viginti.

32. Et dixit, ne quæso succenseatur Domino meo, & loquar tantum hac vice, forte inventi fuerint ibi decem; & dixit, non perdam propter decem.

33. Et ivit JEHOVAH, quando absolvit loqui ad Abrahamum: & Abraham reversus est ad locum suum.

CONTENTA.

2136. PRIMO agitur hic de Statu Perceptionis Domini in Humano, & communicationis tunc cum Divino, ante Unionem perfectam Humanæ Ipsius Essentiæ cum Divina; qui Status etiam est, de quo Dominus hæc dicit, "Deum nemo vidit unquam, Unigenitus Filius, qui in sinu Patris est," Joh: 1: 18.

2137. Status perceptionis Domini in Humano tunc, significatur per querceta Mamre, Vers: 1. in quo quod apperciperet Divinum, quod se coram Humano Ipsius manifestaret, Vers: 2: quo gavisus, Vers: 3: & quod vellet ut Divinum ad Ipsius Humanum propius accederet, induendo aliquid naturale, Vers: 4: & quod Humanum Ipsius propius ad Divinum, induendo Cœleste, Vers: 5. Cœleste & inde Spirituale, quod induit, significatur per tria sata farinæ similaginis ex quibus placentæ, Vers: 6: & quod etiam induerit conforme naturale, significatur per filium bovis, Vers: 7. inde conformatio, & communicatio Divini cum Humano, & Humani cum Divino, Vers: 8.

2138. SECUNDO agitur, de Perceptione Domini in illo statu de Rationali apud Ipsum, quod exueret Humanum, & fieret Divinum.

2139. Quod Rationale fieret Divinum, significatur per Filium, quem Sarah pareret, Vers: 9. quod Verum rationale humanum apud Dominum id non perciperet, ita non crederet, significatur per risum Saræ ad januam tentorii, quæ post illum, Vers: 10. 11. 12. 13. 15. Confirmatum quod Dominus etiam illud exueret, & loco ejus Verum Divinum indueret, Vers: 14.

2140. Tertio, agitur de dolore & anxietate Domini ſuper Humanum Genus, quia tantum amore ſui, & inde cupiditate imperandi ſuper alios ex malo & falſo, imbutum eſſet, pro quo in illo ſtatu interceſſit, & obtinuit ut ſalvarentur illi, apud quos bona & vera eſſent; at quinam ſint, ordine recenſetur.

2141. Perceptio Domini de Humano Genere, quod in malo & falſo; Sodoma eſt amor ſui & inde cupiditas imperandi ex malo, Amora eſt ex falſo, Verſ: 16. 20. quod non celari potuerit Domino in illo ſtatu, quia per Ipſum & ab Ipſo omnis ſalvatio, Verſ: 17. 18. 19: nempe, quod viſitandi, quando ad ſummum malitia eorum pervenit, Verſ: 20. 21. Cum in perceptione illa eſſet, Verſ: 22; quod interceſſerit pro illis; primum pro illis apud quos vera, & ea plena bonis, qui ſignificantur per quinquaginta, Verſ: 23. 24. 25. 26: tum pro illis, apud quos minus boni, ſed hoc uſque conjunctum veris, qui ſignificantur per quadraginta quinque, Verſ: 27. 28: dein pro illis, qui in tentationibus fuerunt, qui ſignificantur per quadraginta, Verſ: 29: ut & pro illis, qui in aliquibus pugnis contra mala, qui ſignificantur per triginta, Verſ: 30: poſt pro illis, apud quos aliunde ſtatus affectionis boni, qui ſignificantur per viginti, Verſ: 31: demum pro illis, apud quos ſtatus affectionis veri, qui ſignificantur per decem, Verſ: 32; & jugiter reſponſum, quod illi ſalvarentur, Verſ: 26. 28. 29. 30. 31. 32: his peractis, quod Dominus in priſtinum ſtatum perceptionis redierit, Verſ: 33. Hæc arcana in hoc Capite ſunt in ſenſu interno, quæ ex litera non patent.

SENSUS INTERNUS.

2142. VERS: 1. *Et apparuit illi Jehovah in quercetis Mamre, & ille ſedens ad januam tentorii, incaleſcente die.* Apparuit illi Jehovah, ſignificat perceptionem Domini: in quercetis Mamre, ſignificat qualitatem perceptionis: ille ſedens ad januam tentorii, ſignificat ſanctum quod tunc Ipſi: incaleſcente die, ſignificat ex amore.

2143. Apparuit illi Jehovah, quod ſignificet perceptionem Domini, conſtare poteſt ex eo, quod Hiſtorica Verbi non ſint niſi repræſentativa, & verba ibi ſignificativa illarum rerum, quæ in ſenſu interno; hic agitur in ſenſu interno

interno de Domino, ac de Ipſius Perceptione, quæ repræſentata fuit, per quod apparuerit Jehovah Abrahamo; omnis apparitio, omnis ſermo, & omne factum, in hiſtoricis Verbi, talia ſunt; quid vero repræſentant, non patet, niſi hiſtorica non attendantur aliter ac objecta, ſicut quæ viſus, ex quibus datur anſa aut copia cogitandi de rebus ſublimioribus, pro exemplo ex Hortis, dum videntur, de fructibus, horum uſibus, tum de jucunditate vitæ ex illis, & adhuc ſublimius, de felicitate Paradiſiaca ſeu cœleſti; quæ cum cogitantur, objecta ſingula hortulana quidem videntur, ſed ita leviter, ut non attenduntur: ita quoque ſe habet cum hiſtoricis Verbi, in quibus cum cœleſtia & ſpiritualia, quæ in interno ſenſu ſunt, cogitantur, tunc hiſtorica, & ipſa verba, non aliter attenduntur.

2144. In quercetis Mamre, quod ſignificet qualitatem perceptionis, conſtat ex repræſentatione & ſignificatione Quercetorum, tum ex repræſentatione & ſignificatione Mamre: quid Querceta in genere repræſentaverunt & ſignificaverunt, in Parte Prima n: 1442. 1443, oſtenſum; & quid querceta Mamre in ſpecie, n: 1616, nempe quod Perceptiones, ſed quales ſunt humanæ ex ſcientificis, & ex primis rationalibus quæ inde. Quid Perceptio, hodie ignotiſſimum eſt, quia nullus hodie in Perceptione eſt, in quali fuerunt Antiqui, & imprimis Antiquiſſimi, hi ex perceptione noverunt num bonum eſſet, & conſequenter num verum; erat influxus in rationale eorum a Domino per cœlum, ex quo illico, cum cogitarunt de aliquo ſancto, percipiebant num ita eſſet, vel non ita eſſet: periit dein talis perceptio apud hominem, cum non amplius in cœleſtibus ideis, ſed ſolum in mundanis & corporeis, cœpit eſſe; & loco ejus ſucceſſit conſcientia, quæ quoque eſt ſpecies perceptionis, nam agere contra conſcientiam & ſecundum conſcientiam, non aliud eſt, quam appercipere inde, num ita vel non ita ſit, aut faciendum; ſed Conſcientiæ perceptio non eſt ex bono quod influit, ſed eſt ex vero, quod ſecundum ſanctum cultus eorum implantatum eſt rationali ab infantia, ac poſtea confirmatum; hoc tunc unice bonum eſſe credunt: inde eſt conſcientia ſpecies perceptionis, ſed ex vero tali, cui cum inſinuatur charitas & innocentia a Domino, exiſtit bonum iſtius Conſcientiæ; ex his paucis conſtare poteſt, quid Perceptio; ſed inter Perceptionem & Conſcientiam eſt multa differentia; videantur quæ de Perceptione in Parte Prima, dicta, n: 104. 125. 371. 483. 495. 503. 521. 536. 597. 607. 784. 865. 895. 1121. 1616; quæ de Perceptione Spirituum & Angelorum, n: 202. 203. 1008. 1383. 1384. 1390. 1391. 1392. 1394. 1397. 1504; & quod Eruditi non ſciant quid Perceptio, n: 1387. Quod Dominum attinet, dum vixit in mundo, omnis Ipſius cogitatio fuit ex Perceptione Divina, quia ſolus Divinus & Cœleſtis homo, nam ſolus in quo Ipſe Jehovah, ex quo Ipſius Perceptio, de qua etiam in Parte Prima n: 1616. 1791: Perceptiones Ipſius fuerunt interiores magis & magis, quo propius acceſſit ad unionem cum Jehovah; nunc qualis Ipſius Perceptio fuit, conſtare poteſt ex illis, quæ de quercetis Mamre in Parte Prima n: 1616, dicta ſunt; & qualis facta, cum percepit illa quæ in hoc Capite continentur, in mox ſequentibus deſcribitur.

2145. Sedens ad januam tentorii, quod significet sanctum, quod tunc Ipsi, nempe sanctum amoris, qui significatur per incalescentem diem; de quo sequitur, constat ex significatione Tentorii, quod sit sanctum, de qua n: 414. 1102. 1566; & causa, cur per tentoria significata sint sancta, ibi videatur: quia tunc Dominus fuit in Perceptione quæ significatur per querceta Mamre, quæ est inferior rationalis, sed usque interior quam quæ significatur per quercetum Moreh, de qua n: 1442. 1443: hic repræsentatur & sic significatur per id quod sederit ad januam tentorii, hoc est, ad introitum ad sanctum: quomodo se habet cum Perceptionibus, quod minus & magis interiores sint, illustrari potest ab Antiquissimorum perceptionibus, ex quibus audivi, quod quo plus essent in scientificis ex illis, quæ erant objecta auditus & visus, eo perceptiones eorum fuissent inferiores; at quo plus ab illis elevabantur ad cœlestia charitatis & amoris, eo fuerint interiores, quia tunc propius erant Domino.

2146. Incalescente die, quod significet ex amore, constat ex significatione caloris, quod in sensu interno sit amor; & quia calor est vel diei vel anni, repræsentatur amor vel per calorem diei, vel per calorem anni, secundum illa quæ in historicis memorantur: quod Calor significet amorem, ex eo constare potest, quod amor dicatur calor spiritualis, & quod omnis affectio significetur per incalescentiam, etiam in sermone vulgari; & præterea ex eo, quod amor & ejus affectiones, in interioribus hominis, tum quoque in exterioribus ejus, inque ipsis corporeis, manifestum se sistant per speciem caloris; imo nec aliunde est origo ejus apud hominem cum ex interioribus ejus effluit: sed qualis amor, talis calor; amor cœlestis & amor spiritualis, sunt, qui genuinum calorem sistunt; omnis alius calor, qui nempe ex amoribus sui & mundi, tam ex aliis amoribus spurcis, est immundus, & fathiscit in altera vita in excrementitium, videatur n: 1773. Præterea sciendum, quod sanctum nusquam prædicetur nisi ex amore & charitate, non autem ex fide, nisi quantum amoris aut charitatis fidei veris inest; fidei vera non sancta sunt, nisi inde, videantur quæ prius n: 2049.

2147. Vers: 2. *Et sustulit oculos suos, & vidit, & ecce tres Viri stantes super illum; & vidit, & cucurrit obviam illis, a janua tentorii, & incurvavit se versus terram.* Sustulit oculos suos, significat quod viderit intra se: & ecce tres Viri stantes super illum, significat Divinum Ipsum, Divinum Humanum, & Sanctum procedens: & vidit, significat cum hoc apperciperet: & cucurrit obviam illis, significat quod propius cogitatione accesserit ad illa quæ percipiebantur: a janua tentorii, significat a sancto, quod tunc Domino: & incurvavit se versus terram, significat effectum humiliationis ex gaudio inde.

2148. Quod sustulit oculos suos, significet quod viderit intra se, constat a significatione tollere oculos; per oculos in Verbo significatur visus interior seu intellectus, ut constare potest a locis n: 212 citatis; inde tollere oculos est videre & percipere illa quæ supra se; quæ interiora sunt, in Verbo exprimuntur per superiora, sicut sursum spectare, tollere oculos ad cœlum, alta cogitare,

cogitare, & hoc ex causa, quia homo putat Cœlum in alto esse, seu supra se, cum tamen non in alto est, sed in internis; ut cum homo in cœlestibus amoris est, cœlum ejus tunc est intra illum, videatur n: 450; inde liquet, quod tollere oculos significet videre intra se.

2149. Ecce tres Viri stantes super illum, quod significet Divinum Ipsum, Humanum Divinum, & Sanctum procedens, constare potest absque explicatione, nam unicuivis notum est, quod Trinum sit, & hoc Trinum Unum; quod Unum sit, in hoc Capite manifeste patet, nempe Vers: seq: 3: ubi dicitur, "Dixit, *Domine mi*, si quæso inveni gratiam in oculis *tuis*, ne quæso *transeas*," quæ dicta ad tres Viros; insuper Vers: 10. "Et *dixit*, revertendo *revertar* ad te": Vers: 13. "Et *dixit Jehovah* ad Abraham": Vers: 15. "*Dixit*, non, quod risisti": Vers: 17. "Et *Jehovah dixit*, num *celans Ego* ab Abramo, quod *Ego faciens*": Vers: 19. "Quia *novi* illum": Vers: 20. "Et *dixit Jehovah*": Vers: 21. *Descendam & videbo*, num secundum clamorem ejus, qui venit ad *Me* fecerint consumationem, & si non, *cognoscam*": Vers: 23. "Abraham dixit, num etiam *delebis* justum cum impio": Vers: 25. "Absit *Tibi*, ad faciendum secundum rem hanc, absit *Tibi*": Vers: 26. "Et *dixit Jehovah* si *invenero* quinquaginta justos, *parcam* toti loco propter eos": Vers: 27. "Suscepi ad loquendum ad *Dominum meum*": Vers: 28. "Num *disperdes* in quinque totam urbem; & *dixit*, non *perdam*, si *invenero* ibi quinquaginta quinque": Vers: 29. "Addidit adhuc loqui ad *Ipsum: dixit*, non *faciam* propter quadraginta": Vers: 30. "Ne succenseatur *Domino meo: dixit*, non *faciam*, si *invenero* ibi triginta": Vers: 31. "Suscepi ad loquendum ad *Dominum meum: dixit*, non *perdam* propter viginti": Vers: 32. "Ne quæso succenseatur *Domino meo:* & *dixit*, non *perdam* propter decem": Vers: 33. "Et *ivit Jehovah*, quando *absolvit* loqui ad Abrahamum": Exinde constare potest, quod per Tres Viros, qui apparuerunt Abrahamo, significatum sit Divinum Ipsum, Humanum Divinum, & Sanctum procedens, & quod Trinum in se Unum sit: in sensu interno agitur hic de Jehovah, quod apparuerit Domino, & quod Dominus hoc perceperit, sed non per apparitionem, qualis fuit Abrahamo; nam quod Tres Viri visi Abrahamo, est historicum verum, sed repræsentat Divinam Perceptionem, seu Perceptionem ex Divino quæ fuit Domino cum in Humano, de qua Perceptione in sequentibus agitur.

2150. Et vidit, quod significet cum hoc apperciperet, constat a significatione Videre in sensu interno, quod sit intelligere & appercipere, tum illuminari, de qua n: 1584; quod videre illa significet, nihil communius est in Verbo; hic significatur, quod apperceperit Perceptionem ex Divino affore, ut modo dictum.

2151. Quod cucurrit Abraham obviam illis, significet quod propius accesserit ad illa quæ percipiebantur, constat ex serie rerum in sensu interno; agitur enim in Versu præcedente de Perceptione Domini in qua fuit; in hoc Versu, quod animadverteret Perceptionem ex Divino; hic nunc quod propius

pius accesserit ad eam, repræsentatur & sic significatur per quod cucurrit obviam illis.

2152. A janua tentorii, quod significet a sancto quod tunc Domino, constat a significatione tentorii, quod sit sanctum; & a significatione januæ, quod sit introitus ad sanctum, de quibus supra n: 2145.

2153. Et incurvavit se versus terram, quod significet effectum humiliationis ex gaudio inde, constat ex significatione incurvare se, quod sit humiliare: sicut omnes affectiones interiores, correspondentes sibi gestus habent in externis seu in corporeis, qui gestus sunt effectus affectionum ut suarum causarum efficientium, ita affectio humiliationis habet humiliationem ut & prostrationem; quod hoc fuerit ex gaudio, constat, quia appercepit, ut dictum, Perceptionem ex Divino. De statu humiliationis Domini cum fuit in Humano, passim prius actum est, & in sequentibus hujus Capitis, ex Divina Domini Misericordia, agendum.

2154. Vers: 3. *Et dixit, Domine mi, si quæso inveni gratiam in oculis tuis, ne quæso transeas desuper servo tuo.* Et dixit, significat quod ita cogitavit: Domine mi, significat trinum in uno: si quæso inveni gratiam in oculis tuis, significat respectivum status Domini, cum perceptionem illam animadvertit: ne quæso transeas desuper servo tuo, significat quod impense desideraverit, ne illud quod incepit percipere, transiret; Servus est humanum apud Dominum, antequam Divinum factum.

2155. Quod dixit, significet quod ita cogitavit, constat ex significatione dicere in sensu historico, quod sit percipere, de qua prius n: 1898. 1919. 2008.

2156. Domine mi, quod significet Trinum in Uno, nempe Divinum Ipsum Humanum Divinum, Sanctum procedens, quod Trinum in Uno est, quare hic dicitur Dominus in singulari; similiter Vers: 27. 31: "Ecce quæso suscepi ad loquendum cum *Domino meo*": & Vers: 30. 32. "Ne quæso succenseatur *Domino meo*". Tum etiam Tres illi Viri dicuntur Jehovah, Vers: 13. "Dixit *Jehovah* ad Abraham": Vers: 14. "Num mirabile erit pro *Jehovah* quicquam": Vers: 22. "Abraham adhuc stans coram *Jehovah*": Vers: 33. "Et ivit *Jehovah*, quando absolvit loqui ad Abrahamum": inde constat, quod Tres Viri, hoc est, Divinum ipsum, Humanum Divinum, & Sanctum procedens, sint idem ac Dominus, & Dominus idem ac Jehovah: in Christiana Fide, quæ Symbolica appellatur, idem agnoscitur, ubi hæc apertis verbis, "Non tres Increati sunt, non tres Infiniti, non tres Æterni, non tres Omnipotentes, non tres Domini, sed Unus. Non alii sunt, qui separant hoc Trinum quod in Uno, quam qui dicunt se agnoscere unum Ens Supremum, Creatorem Universi, quod ignoscitur illis qui extra Ecclesiam sunt; sed qui ita intra Ecclesiam dicunt, ne quidem agnoscunt aliquem Deum, tametsi id aiunt, & quandoque putant; minus agnoscunt Dominum.

2157. Si quæso inveni gratiam in oculis tuis, quod significet respectivum status Domini cum perceptionem illam animadvertit, constare potest ab affectione

fectione humiliationis, quæ in ipsis his verbis, tum quoque in mox sequentibus his, *ne quæso transeas desuper servo tuo*, in quibus etiam humiliatio: in singulis, quæ in Verbo, inest & Affectio & Res; Cœlestes Angeli Verbum percipiunt, quale est in sensu interno, quoad Affectionem; at Spirituales Angeli quale est in sensu interno quoad Rem; qui percipiunt Verbum in sensu interno quoad Affectionem, nihil attendunt ad voces, quæ sunt Rei, sed formant sibi ideas ex Affectione, & ejus serie, & hoc cum varietate indefinita; ut hic ad verba, "*Si quæso inveni gratiam in oculis tuis, ne quæso transeas desuper servo tuo*," percipiunt statum humiliationis Domini in Humano, sed unice affectionem humiliationis, inde ineffabili modo, varietate & copia, formant sibi ideas cœlestes, quæ vix dici queunt ideæ, sed totidem affectionum & perceptionum luces, quæ in continua serie sequuntur secundum seriem affectionis rerum, quæ in Verbo, quod legitur; inde constare potest, quod perceptio, cogitatio & loquela Angelorum cœlestium, sit ineffabilior & multo opulentior perceptione, cogitatione & loquela Angelorum spiritualium, nam hæc modo determinatur ad rem secundum seriem dictionum; de loquela Angelorum Cœlestium quod talis, videatur in Parte Prima, n: 1647; inde est, quod hæc, "*Si quæso inveni gratiam in oculis tuis*, in sensu cœlesti, significent respectivum status Domini cum perceptionem illam animadvertit: præterea, invenire gratiam in oculis tuis, fuit formula solennis in omni respectivo; ut constare potest ex Labanis respectivo ad Jacobum, "Dixit ad eum Laban, *si quæso inveni gratiam in oculis tuis*," Gen: xxx: 27. Jacobi ad Esavum, "Dixit Jacobus, ne quæso, *si quæso inveni gratiam in oculis tuis*"; & similiter alibi in Verbo.

2158. Ne quæso transeas desuper servo tuo, quod significet quod impense desideraverit, se habet similiter, sicut modo dictum, quod nempe sit respectivum quoque hic, quod ita exprimitur, & simul affectio desiderii, ne illud, quod incepit percipere, transiret.

2159. Quod Servus sit Humanum apud Dominum, antequam Divinum factum, constare potest ex pluribus locis apud Prophetas; causa est, de qua aliquoties prius, quod Humanum apud Dominum non aliud fuerit, antequam illud exuerit, & Divinum fecerit: Humanum apud Ipsum fuit ex Matre, ita infirmum, secum habens inde hæreditarium, quod per tentationum pugnas evicit, & prorsus expulit, usque adeo, ut nihil reliqui de infirmo & hæreditario ex Matre habuerit; imo tandem nec quicquam a Matre; sic ut exuerit prorsus Maternum, ut non amplius filius ejus; quemadmodum etiam Ipse dicit, apud Marcum, "Dixerunt Jesu, ecce Mater tua, & fratres tui; "fores quærunt te; & respondit illis, dicens, quæ est Mater mea, aut fra-"tres mei; & circumspiciens circumcirca, qui circum Ipsum sedebant, dixit, "ecce Mater mea, & fratres mei; quisquis namque fecerit voluntatem Dei, "hic frater meus, & soror mea, & Mater mea," III: 32. 33. 34. 35. Matth: XII: 46. 47. 48. 49. Luc: VIII: 20. 21. Cumque exuerit hoc Humanum, induit Humanum Divinum, ex quo appellavit se *Filium hominis*, ut pluries in Verbo Novi Testamenti, tum etiam *Filium Dei*; & per Filium hominis

hominis significavit ipsum Verum, & per Filium Dei ipsum Bonum, quod fuit Humanæ Ipsius Essentiæ cum facta Divina; prior status fuit Humiliationis Domini, hic autem Glorificationis Ipsius, de quo prius, n: 1999: in statu priori, nempe Humiliationis, cum adhuc habuit apud se Humanum infirmum, adoravit Jehovam sicut alium a se, & quidem sicut Servus, nam Humanum non aliud est respective; quare etiam in Verbo de Humano illo prædicatur servus; ut apud Esaiam, "Protegam super Civitatem hanc ad "servandum illam propter Me, & propter *Davidem Servum meum*," XXXVII: 35; ubi de Assyriis, in quorum castris ab Angelo percussi sunt Centum & Octoginta quinque millia; David pro Domino, qui quia venturus, quoad Humanum dicitur servus; quod David in Verbo pro Domino, videatur n: 1888: apud Eundem Prophetam, "Ecce, *Servus Meus*, cui innitar, E-"lectus meus, beneplacet anima mea; dedi spiritum meum super illum; "judicium gentibus proferet," XLII: 1: ubi manifeste de Domino, de quo servus & electus, cum fuit in humano, prædicatur: apud Eundem, "Quis "cæcus, nisi *servus meus*, & surdus sicut Angelus, mittam: quis cæcus "sicut perfectus, & cæcus sicut *Servus Jehovæ*." XLII: 19: ubi etiam de Domino, de quo similiter servus & angelus, cum fuit in humano, prædicatur: apud Eundem, "Vos testes mei, dictum Jehovæ, & *Servus meus*, "quem elegi; propterea ut sciatis & credatis Mihi, & intelligatis, quod Ego "Ipse," XLIII: 10: apud Eundem, "Dixit Jehovah formator meus ab "*utero in Servum sibi*, ad reducendum Jacobum ad Ipsum, & Israel Ipsi con-"gregetur: & dixit, leve es, ut *sis Mihi Servus* ad erigendum tribus Ja-"cobi, dedi te in lucem gentium, ad esse salutem meam usque ad extremi-"tatem terræ," XLIX: 5. 6; ubi etiam manifeste de Domino, ac de Humano Ipsius, antequam factus Lux gentium, & Salus ad extremitatem terræ; apud Eundem, "Quis inter vos timens Jehovæ, audiens vocem *Servi Ipsius*, "qui ambulat in tenebris, & non splendor ei, confidat in Nomine Jehovæ, "& innitatur Deo suo," L: 10: Servus etiam pro Humano apud Dominum, in quo cum fuit & docuit viam veritatis, est vox servi Jehovæ: apud Eundem, "Vadens coram vobis Jehovah, & colligens vos Deus Israelis, "ecce prudenter aget *Servus meus*, extollatur, & exaltabitur, & evehetur "valde," LII: 12. 13; quod de Domino, cum fuit in Humano, prædicetur servus, constat, nam de illo dicitur, quod extolletur, exaltabitur, & evehetur: apud Eundem, "Non forma illi, & non honor, vidimus illum, "sed non aspectus, contemtus, *vir dolorum*, *notus morbo*; Jehovah voluit "conterere illum, *infirmum fecit:* si posuerit reatum animam suam, videbit "semen, prolongabit dies, & voluntas Jehovæ per manum Ipsius prospera-"bitur: *ex labore animæ suæ* videbit, saturabitur, per cognitionem suam "justificabit justus *Servus meus* multos; & iniquitates eorum Ipse portavit," LIII: 2. 3. 10. 11. ubi aperte, sicut in toto hoc Capite, agitur de statu humiliationis Domini, quod tunc in infirmo humano, etiam dicitur, nempe quod vir dolorum, notus morbo, infirmus, in labore animæ suæ fuerit, præter plura, in quo statu prædicatur servus.

2160. Vers:

2160. Verf: 4. *Accipiatur quæſo parum aquæ, & lavate pedes veſtros, & incumbite ſub arbore.* Accipiatur quæſo parum aquæ, ſignificat quod accederent, ſeque demitterent a Divinis ad intellectualia illius propius: & lavate pedes veſtros, ſignificat quod induerent aliquod naturale, ut in ſtatu illo, in quo tunc fuit, melius perciperet: & incumbite ſub arbore, ſignificat ad perceptionem ſui ſtatus, in quo erat; arbor eſt perceptio.

2161. Quod accipiatur quæſo parum aquæ, ſignificet quod accederent ſeque demitterent a Divinis ad intellectualia illius propius, non ita conſtare poteſt ex his verbis ſolum, quod acciperent parum aquæ, ſed ex ſerie rerum quæ in hoc Verſu, & earum nexu cum illis quæ antecedunt & ſequuntur; ex his, quæ in hoc Verſu, nuſquam aliquis ſciret, quod, *accipiatur quæſo parum aquæ, & lavate pedes veſtros, & incumbite ſub arbore*, ſignificarent, quod Divinum ſe demitteret propius ad perceptionis ſtatum, in quo tunc fuit Dominus, ac indueret aliquod naturale, ut melius perciperet; non enim patet veſtigium hujus arcani in vocibus hiſtorice intellectis; ſed quod uſque ſignificent illa in ſenſu interno, ac ita illa percipiant Angeli, pro certo ſcio; exinde conſtare poteſt, quanta & quam alte arcana in Verbo latent; præterea patere poteſt a ſignificatione Vocum in ſenſu interno, nempe ex ſignificatione *Aquæ*, quod ſint intellectualia; a ſignificatione *Pedum*, quod ſint naturalia; & a ſignificatione *Arboris*, quod ſit perceptio; ex quibus intellectis, quid in ſenſu interno ſignificant, a ſerie rerum, & earum nexu cum antecedentibus & conſequentibus conſtare poteſt, nempe quod illa quæ dicta ſunt. Quod Aquæ ſignificent ſcientifica & rationalia, proinde intellectualia, in Parte Prima, n: 28. 680, oſtenſum eſt, & ex perplurimis aliis locis in Verbo, conſtare poteſt, quæ producere, prolixum nimis foret.

2162. Quod lavate pedes veſtros, ſignificet quod indueret aliquid naturale, ut in ſtatu illo, in quo tunc fuit, melius perciperet, conſtare poteſt a ſignificatione Pedum, quod ſint naturalia, tum ſimiliter ex ſerie rerum; quod arcana hic lateant, aliquantum conſtare poteſt ex eo, quod Abrahamus precatus tres Viros, ut acciperent parum aquæ, & lavarent pedes, utque inniterentur ſub arbore, cum tamen novit quod Dominus ſeu Jehovah eſſet; etiam ex eo, quod talia alioquin non memorata fuiſſent. Quod Pedes ſignificent Naturalia, conſtare poteſt a Repræſentativis in altera vita, & inde repræſentativis apud Antiquiſſimos, ac ita in Verbo; Cœleſtia & Spiritualia repræſentantur per Caput, & per quæ capitis ſunt; per Pectus, & quæ pectoris ſunt, Rationalia & quæ rationalium ſunt; per Pedes, & quæ pedum ſunt, Naturalia & quæ naturalium; inde eſt, quod planta & calcaneum pedis ſignificet infima naturalia, de quibus videatur n: 259; & quod calceus, omnium infima, quæ ſordent, de quo n: 1748: ſimilia ſignificantur per illa, quæ repræſentata ſunt in ſomniis & viſionibus apud Prophetas; ut Statua viſa Nebuchadnezari, cujus Caput aurum bonum, Pectus & Brachia argentum, Venter & Femora æs, Crura ferrum, *Pedes ex parte ferrum ex parte argilla*; Dan: II: 32. 33: ubi Caput ſignificat cœleſtia, quæ intima, & ſunt aurum, ut oſtenſum n: 113. 1551. 1552; Pectus & Brachia, ſpiritualia ſeu ratio-

nalia, quæ ſunt argentum, ut oſtenſum n: 1551; Pedes autem inferiora quæ ſunt naturalia, quorum vera ſignificantur per ferrum, & bona per argillam ſeu lutum, quod ferrum ſit verum, videatur n: 425. 426, & quod lutum ſit bonum, n: 1300, utrumque hic naturale; ita quoque ſibi ſuccedunt in Regno Domini in cœlis, inque Eccleſia quæ eſt Regnum Domini in terris, tum in unoquovis qui eſt regnum Domini. Similiter ſe habet cum Viſione, quæ Danieli, de qua hæc, "Suſtuli oculos meos, & vidi, ecce vir "unus indutus linteis, & lumbi illius cincti auro Uphaſi, & corpus ſicut "Tharſchiſch, & facies illius ſicut aſpectus fulguris, ac oculi illius ſicut lam-"pades ignis, & brachia & *Pedes illius, ſicut ſplendor æris lævigati*," x: 5. 6: per hæc ſignificantur in ſpecie interiora Verbi quoad bona & vera; Brachia & Pedes ſunt ejus exteriora, quæ ſunt ſenſus literæ, quia ibi naturalia, a naturalibus enim deſumpta: præterea quid unumquodvis ſignificat, nempe lumbi, corpus, facies, oculi, & plura quæ apud hominem, conſtare poteſt a repræſentativis in altera vita, de quibus, ex Divina Domini Miſericordia, dicetur, ubi de Maxime Homine, qui eſt Cœlum Domini, ac de Repræſentativis inde in Mundo ſpirituum. Quod legitur "de Moſe, Aharone, Na-"dab, Abihu, & ſeptuaginta Senioribus, quod viderint Deum Iſraelis, *ſub* "*cujus Pedibus erat quaſi opus lapidis Sapphiri*, & quaſi ſubſtantia Cœli quoad "puritatem," Exod: xxiv: 9. 10. ſignificant quod viderint modo Externa Eccleſiæ, repræſentata in naturalibus; tum etiam ſenſum literalem Verbi, in quo etiam externa repræſentantur per naturalia, ut dictum, quæ ſunt Pedes, ſub quibus ſicut opus lapidis ſapphiri, & quaſi ſubſtantia cœli; quod Dominus fuerit, qui illis viſus, ſed ſolum in illis inferioribus ſeu naturalibus, conſtat, nam dicitur Deus Iſraelis, quem omnia Eccleſiæ repræſentabant, & omnia Verbi in ſenſu interno ſignificabant; nam Dominus ſiſtitur videndus ſecundum illa quæ tunc ſignificantur, ſicut apud Johannem, ſic ut Vir ſuper Equo albo, ibi quod ſignificaverit Verbum, claris verbis dicitur, Apoc: xix: 11. 13. Animalia viſa Ezechieli, quæ fuerunt Cherubi, ſunt deſcripti quoad Cœleſtia & ſpiritualia per facies & alas, ut & plura, at quoad naturalia ita, "*Pedes* "*eorum, Pes rectus*, & *planta pedum* illorum, quaſi *planta pedis vituli*, & "micantes ſicut ſplendor æris lævigati," Ezech: 1: 7: quod pedes dicantur micuiſſe inſtar æris lævigati, hoc eſt, naturalia, eſt quia æs ſignificat bonum naturale, de quo n: 425. 1551. Similiter quod apparuit Johanni, ut Filius "hominis, cujus oculi eſſent ſicut flamma ignis, & *Pedes ſimiles chalcholi-*"*bano*," Apoc: 1: 14. 15. Cap: 11: 18. Quod Pedes ſignificent Naturalia, porro patet a ſequentibus; apud Johannem, "Vidit Angelum fortem de-"ſcendentem e cœlo, circumdatum nube, & iris circum caput, & facies il-"lius ſicut ſol, & *Pedes illius ſicut columnæ ignis*; habentem in manu ſua li-"bellum apertum, & ponentem *Pedem ſuum dextrum ſuper Mare, ſiniſtrum* "ſuper *Terram*," Apoc: x: 1. 2: per quem Angelum ſimiliter ſignificatur Verbum, quale eſt in interno ſenſu, per iridem circum caput, & per faciem ſicut ſol; at ſenſus externus ſeu literæ, per Pedes; mare ſunt naturalia vera, terra naturalia bona, inde conſtat quid ſignificat, quod poſuerit Pedem dextrum

dextrum ſuper Mare, & ſiniſtrum ſuper terram. Memoratur paſſim in Verbo *Scabellum pedum*, ſed ignoratur quid in ſenſu interno ſignificat; ut apud Eſaiam, " Dixit Jehovah, Cœli Thronus meus, & *Terra Scabellum Pedum* " *meorum*; ubi illa Domus, quam ædificabitis Mihi, & ubi ille locus quietis " meæ," LXVI: I: Cœli ſunt cœleſtia & ſpiritualia, ita intima, tam Regni Domini in cœlis, quam Regni Domini in terris, ſeu in Eccleſia, tum apud unumquemvis hominem qui eſt Regnum Domini ſeu Eccleſia; ita etiam Cœleſtia & Spiritualia in ſe ſpectata, quæ ſunt amoris & charitatis & inde fidei; ita omnia quæ ſunt Cultus interni, ſimiliter omnia quæ ſunt ſenſus interni Verbi, hæc ſunt cœli, & vocantur Thronus Domini: Terra autem ſunt inferiora omnia illis correſpondentia, ut ſunt inferiora rationalia, & naturalia, de quibus ex correſpondentia etiam cœleſtia & ſpiritualia prædicantur, qualia ſunt illa quæ in Cœlis inferioribus, tum quæ in Eccleſia, quæque in cultu externo, tum quæ in ſenſu literali Verbi, verbo omnia quæ procedunt ab internis, & ſiſtuntur in externis, hæc quia Naturalia, vocantur Terra, & Scabellum Pedum Domini; quid Cœlum & terra in ſenſu interno, videatur etiam, n: 82. 1733: quid novum Cœlum, & nova terra, n: 2117. 2118 fin: & quod homo ſit exiguum cœlum, n: 911. 978. 1900. Similiter apud Jeremiam, " Obnubilat in ira ſua Dominus filiam Zionis, projicere fecit e " cœlis in terram decorem Iſraelis, & non recordatus *Scabelli Pedum ſuorum* " *in die iræ ſuæ*," Thren: II: I. Tum etiam apud Davidem, " Exaltate " Jehovam Deum noſtrum, & incurvate vos *Scabello Pedum Ipſius*, ſanctus " ille," Pſalm: XCIX: 5. alibi apud Eundem, " Intrabimus in habitacula " Ipſius, incurvabimus nos *Scabello Pedum Ipſius*," Pſalm: CXXXII: 7. putarunt in Eccleſia Repræſentativa, ita Judæi, quod Domus Dei & Templum eſſet Scabellum pedum, neſcientes quod per Domum Dei & Templum ſignificatus ſit Cultus repræſentativus externus; quid interna Eccleſiæ, quæ ſignificabantur per cœlum, ſeu Thronum Dei, prorſus ignorabant: apud Eundem, " Dictum Jehovæ Domino meo, ſede ad dextram meam, uſque dum " poſuero inimicos tuos *Scabellum Pedibus tuis*," Pſalm: CX: I. Matth: XXII: 42. Marc: XII: 36. Luc: XX: 42. 43; per ſcabellum pedum hic ſimiliter ſignificantur naturalia, tam ſenſualia, quam ſcientifica, & inde rationalia hominis, quæ inimici dicuntur, quando pervertunt cultum, & hoc ex ſenſu literali Verbi, ſic ut ſit cultus ſolum in externis, & nullus ſeu fœdus internus, de quo n: 1094. 1175. 1182; cum ita perverſa ſunt & fœdata, vocantur inimici; at quia in ſe ſpectata ſe referunt ad cultum internum, qui cum reſtituitur, fiunt, ut prius dictum, tam illa quæ ſunt cultus externi, quam quæ ſunt ſenſus literæ Verbi, Scabellum pedum. Apud Eſaiam, " Gloria Libani " ad Te veniet; abies, tæda, buxus ſimul, ad decorandum locum Sanctuarii " mei, & *locum Pedum meorum honorabilem reddam*," LX: 13; ibi agitur de Regno Domini, & Eccleſia, cujus Cœleſtia ſpiritualia ſunt gloria Libani ſeu cedri, cœleſtia autem naturalia ſunt abies, tæda, buxus, ſicut etiam alibi in Verbo, ita quæ externa cultus ſunt, de quibus dicitur, quod locum pedum meorum honorabilem reddam, qui non honorabilis fieri poteſt per abietem,

C 2 tædam,

tædam, buxum, sed per illa quæ significant. Quod Pedes illa significent, constat quoque ex repræsentativis in Ecclesia Judaica, ut per quod *lavarent* Aharon & filii ejus *Manus* & *Pedes*, antequam intrarent in Tabernaculum," Exod: XXX: 19. 20. Cap: XL: 31. 32; quæ quod repræsentaverint arcana, nullus non videre potest, nam quid Lavatio manuum & pedum, nisi externum quid, quod nihil facit nisi internum sit mundum & purum, nec internum per lavationem illam mundari & purificari potest; sed quia omnes Ritus istius Ecclesiæ significabant interna, quæ sunt cœlestia & spiritualia, ita hic quoque, nempe munditiem Externi cultus, qui tunc mundus est, quando in externo internus est, inde lavacra eorum fuerunt ex ære, ut quoque magnum illud, quod Mare æneum dictum, cum decem labris minoribus ex ære, circa templum Salomonis, 1 Reg: VII: 23. 38; quia æs repræsentabat bonum externi cultus, quod idem est, ac bonum naturale; de qua æris significatione videatur n: 425. 1551. Similiter repræsentativum fuit, quod vir, in quo esset *fractura Pedis*, aut fractura manus, e semine Aharonis, non accederet ad offerendum ignita Jehovæ," Lev: XXI: 19. 21; per fractos pedibus & manibus, repræsentabantur illi, qui in cultu perverso externo sunt. Quod Pedes significent Naturalia, patet etiam alibi passim apud Prophetas, ut prophetica hæc apud Mosen, "Benedictus præ filiis Ascher, sit acceptus fratrum suo-" rum, & intingens in oleum *Pedem suum*, ferrum & æs *calcei tui*," Deut: XXXIII: 24. 25; hæc nulli intellecta erunt, nisi sciatur quid in sensu interno significant Oleum, Pes, Ferrum, Æs, Calceus, quod Pes sit naturale, Calceus adhuc inferius naturale, quale est sensuale corporeum, videatur n: 1748; & quod Oleum sit cœlests, n: 886; Ferrum verum naturale, n: 425. 426; & Æs bonum naturale, n: 425. 1551, inde patet, quid involvunt. Apud Nahum, "Jehovæ in procella & tempestate via, & *nubes pulvis Pedum Ipsius*," I: 3. ubi pulvis pedum significat naturalia & corporea, quæ apud hominem, ex quibus nubes: idem etiam apud Davidem significatur per hæc "Jehovah " inclinavit cœlos, atque descendit, & *caligo sub Pedibus Ipsius*," Psalm: XVIII: 10. Quando bona & vera fidei, per naturale lumen, ut vocant, pervertuntur, in Verbo describitur per Pedes & Ungulas bestiæ, quibus turbantur aquæ, & quibus cibi proculcantur, ut apud Ezechielem, "Prodiisti in " flumina, & *turbasti aquas Pedibus tuis*, & proculcavit flumina earum; per-" dam omnem bestiam ejus desuper aquis multis, & non *conturbabit eas* " *Pes hominis amplius*, nec *ungula bestiæ*," XXXII: 2. 13. agitur hic de Ægypto, per quam quod significatæ sint scientiæ, ostensum est, n: 1164. 1165. 1462; ita per pedes & ungulas, quibus turbantur flumina & aquæ, scientifica ex sensualibus & ex naturalibus, ex quibus ratiocinantur de arcanis fidei, nec prius, quam per illa capiuntur, credunt, quod est nusquam credere, nam quo magis ratiocinantur tales, eo minus credunt; videantur quæ n: 128. 129. 130. 215. 232. 233. 1072. 1385. Ex his omnibus nunc patet, quod per Pedes in Verbo, significentur naturalia; sed quid significatur amplius, ex serie rerum patet.

2163. In-

2163. Incumbite ſub arbore, quod ſignificet ad perceptionem ſui ſtatus, in quo fuit, conſtat ex ſignificatione Arboris, quod ſit perceptio, de qua n: 103; ipſe ſenſus inde ex ſerie rerum, quod ſit ille. Quod Arbores ſignificaverint Perceptiones, inde fuit, quia cœleſtis homo comparatus & aſſimilatus fuit Paradiſo ſeu Horto in Edene, inde Perceptiones Cœleſtium apud eum Arboribus ibi.

2164. Verſ: 5. *Et accipiam fruſtum panis, & fulcite cor veſtrum; poſtea tranſeatis; nam quamobrem tranſiiſtis ad ſervum veſtrum; & dixerunt, ita facias quemadmodum loquutus es.* Accipiam fruſtum panis, ſignificat aliquid cœleſte adjunctum: fulcite cor veſtrum, ſignificat quantum convenit: poſtea tranſeatis, ſignificat cum abſolverit percipere, quod ſic contentus eſſet: nam quamobrem tranſiiſtis ad ſervum veſtrum, ſignificat quod ideo venerint: & dixerunt, ita facias quemodmodum loquutus es, ſignificat quod ita fieret.

2165. Accipiam fruſtum panis, quod ſignificet aliquid cœleſte adjunctum, conſtat a ſignificatione Panis, quod ſit cœleſte, de qua prius, n: 276. 680. 681. 1798; quod Panis ſignificet Cœleſte, eſt quia Panis ſignificat in genere omnem Cibum, ita in ſenſu interno omnem Cibum cœleſtem; Cibus cœleſtis quid ſit, in Parte Prima n: 56. 57. 58. 680. 681. 1480. 1695, dictum eſt: quod Panis ſignificet in genere omnem Cibum, ex his locis Verbi conſtare poteſt; de Joſepho legitur, "quod dixerit ad illum, qui ſuper do- "mum ſuam, quod deduceret viros, hoc eſt, fratres ſuos, domum, & "mactaret mactanda, & præpararet; & poſtea, cum præparata erant, & "comederent, dixit, *ponite Panem*," Gen: XLIII: 16. 30, quod erat, ut præpararent menſam, ita panis pro omnibus cibis: de Jethro legitur, quod "Veniret Aharon & omnes ſeniores Iſraelis ad *comedendum Panem* cum ſocero "Moſis, coram Deo," Exod: XVIII: 12, ibi etiam Panis pro omnibus cibis: de Manoacho in Libro Judicum, "Dixit Manoachus ad Angelum "Jehovæ, detineamus quæſo te, & faciamus coram te hædum caprarum; "& dixit Angelus Jehovæ ad Manoachum, ſi detinueris me, non *comedam* "*Panem tuum*," XIII: 15. 16, ibi Panis pro hædo caprarum. "Cum Jo- "nathan comedit de favo mellis, dixerunt ei, quod Schaul adjuraverit po- "pulum, dicendo, maledictus vir, qui *comederit Panem* hodie," 1 Sam: XIV: 27. 28, ubi Panis pro omni cibo: alibi de Schaule, "Cum Schaul "aſſedit ad *comedendum Panem*, dixit ad Jonathan, quare non venit filius "Jiſchaji, etiam heri, etiam hodie, *ad Panem*," 1 Sam: XX: 24. 27, pro ad menſam, ubi omnis generis cibi: de Davide, qui dixit ad Mephiboſchetum filium Jonathanis, "Tu *comedes Panem ſuper menſa mea* jugiter," 2 Sam: IX: 7. 10: ſimiliter de Evilmerodocho, qui dixit, quod Jehojachin Rex Jehudæ *comederet Panem jugiter coram illo*, omnibus diebus vitæ ſuæ, 2 Reg: XXV: 29. De Salomone ita, "*Erat Panis Schelomonis* in diem "quemvis, 30 cori ſimilaginis, & 60 cori farinæ, 10 boves ſaginati, & 20 "boves paſcui, & 100 pecudes, præter cervum & capream & damam, & "gallos ſaginatos," 1 Reg: V: 2. 3, ubi manifeſte Panis pro omnibus "illis; nunc quia Panis ſignificat in genere omnes cibos, inde ſignificat in ſenſu

fensu interno omnia illa, quæ Cibi Cœleftes vocantur; quod adhuc melius conftare poteft ab Holocauftis & Sacrificiis, quæ fiebant ex agnis, bovibus, capris, hædis, hircis, juvencis, bovibus, quæ una voce vocabantur *Panis Igniti Jehovæ*, ut ab his locis manifefte conftat, apud Mofen, ubi agitur de variis Sacrificiis, de quibus dicit, "quod illa adoleret Sacerdos fuper altari, "*Panis Igniti Jehovæ*, in odorem quietis," Levit: III: 11. 16; omnia illa facrificia & holocaufta ita vocabantur: apud Eundem, "Filii Aharonis "fancta erunt Deo fuo, neque prophanabunt Nomen Dei fui, quia *Ignita* "*Jehovæ*, *Panem Dei fui*, illi offerentes. Sanctificabis illum, quia *Panem* "*Dei tui* ille offerens. Vir de femine Aharonis, in quo fuerit macula, non "accedet ad offerendum *Panem Dei fui*," Levit: XXI: 6. 8. 17. 21; ubi etiam Sacrificia & Holocaufta funt Panis; ut quoque Lev: XXII: 25. Alibi "Præcipe filiis Ifraelis, & dicas ad eos, oblationem meam, *Panem* "*meum*, in ignita odoris quietis, obfervabitis, ut offeratis Mihi in ftato tem-"pore fuo," Num: XXVIII: 2. ibi etiam Panis pro Sacrificiis omnibus, quæ ibi recenfentur: apud Malachiam, "Offerentes fuper Altari meo *Panem* "pollutum," I: 7, ubi etiam de Sacrificiis: Sanctificata ex Sacrificiis, quæ comedebant, etiam Panis dicebantur, ut conftat ab his apud Mofen, "Qui "tetigerit immundum, non comedet de fanctificatis, quin imo lavabit car-"nem fuam in aqua, & occideret fol, mundus erit, & poftea comedet de "fanctificatis, *quia Panis ejus hoc*," Levit: XXII: 6. 7. Holocaufta & Sacrificia in Ecclefia Judaica, nihil aliud repræfentabant, quam Cœleftia, quæ Regni Domini in cœlis, & Regni Domini in terris feu in Ecclefia, tum quæ Regni Domini feu Ecclefiæ apud unumquemvis, in genere omnia illa quæ funt amoris & charitatis, nam hæc funt cœleftia; ac unumquodvis genus facrificii aliquid peculiare; hæc omnia vocabantur tunc temporis PANIS: cum itaque Sacrificia abolebantur, & loco illorum pro Externo Cultu fuccederent alia, mandatum eft, ut Panis & Vinum adhiberentur; quid itaque Panis fignificat, inde nunc conftat, nempe omnia illa quæ repræfentabant Sacrificia, ita in fenfu interno Ipfum Dominum, & quia Ipfum Dominum, fignificat ipfum amorem erga univerfum genus humanum, & quæ amoris funt; ut & reciprocum hominis in Dominum, & erga proximum; ita fignificat omnia Cœleftia, & fic Vinum omnia fpiritualia; quod etiam claris verbis Dominus docet apud Johannem, "Dixerunt, Patres noftri Man "comederunt in deferto, ficut fcriptum, *Panem e cælo* dedit illis ad eden-"dum; dixit illis Jefus, amen amen dico vobis, non Mofes dedit vobis "*Panem e cælo*, fed Pater meus *dat vobis Panem e cælo* verum, *Panis namque* "*Dei eft*, qui defcendit e cœlo, & vitam dat mundo: dixerunt Ipfi, Do-"mine, femper da nobis *Panem* hunc; dixit illis Jefus, *Ego fum Panis vitæ*, "qui venit ad Me, non efuriet, & qui credit in Me, non fitiet unquam," VI: 31 ad 35: & apud Eundem, "Amen dico vobis, qui credit in Me, "habet vitam æternam, *Ego fum Panis vitæ*, patres veftri comederunt Man "in deferto, & mortui funt; *hic eft Panis* qui e cœlo defcendit, ut quis ex "eo comedat, non morietur: *Ego fum Panis vivens*, qui e cœlo defcendit, "fi

" ſi quis *comederit ex hoc Pane*, vivet in æternum," VI : 47 ad 51. Quia Panis nunc eſt Dominus, eſt Cœleſtium quæ ſunt amoris, & ſunt Domini, Dominus enim eſt ipſum Cœleſte, quia eſt ipſe Amor, hoc eſt, ipſa Miſericordia : & quia ita, eſt etiam Panis omne cœleſte, hoc eſt, omnis amor & charitas apud hominem, ſunt enim a Domino ; quare qui non in amore & charitate ſunt, non habent Dominum apud ſe, ita non donantur bonis & felicibus, quæ per Panem in ſenſu interno ſignificantur : Externum hoc ſymbolicum mandatum eſt, quia maxima pars generis humani in externo cultu ſunt, ideo abſque Externo aliquo, vix ſanctum aliquod apud eos foret ; quare cum in Amore in Dominum vivunt, & in charitate erga proximum, uſque internum apud ſe habent, tametſi non ſciunt, quod hoc ipſiſſimum internum cultus ſit ; ita in Externo ſuo cultu confirmantur in bonis, quæ per Panem ſignificantur. Apud Prophetas quoque per Panem ſignificantur cœleſtia, quæ ſunt amoris, ut apud Eſai : Cap : III : 1. 7. Cap : XXX : 23. Cap : XXXIII : 15. 16. Cap : LV : 2. Cap : LVIII : 7. 8. Thren : V : 9. Ezech : IV : 16. 17. Cap : V : 16. Cap : XIV : 13. Amos Cap : IV : 6. Cap : VIII : 11. Pſalm : CV : 16. ſimiliter per Panes facierum ſuper Menſam, de quibus Levit : XXIV : 5 ad 9. Exod : XXV : 30. Cap : XL : 23. Num : IV : 7. 1 Reg : VII : 48.

2166. Fulcite cor veſtrum, quod ſignificet quantum convenit, non ita conſtare poteſt a proxima ſignificatione verborum in ſenſu interno, ſed uſque ex ſerie rerum ; agitur enim de perceptione Divina, ut hæc propius accederet ad perceptionem humani, quod tunc apud Dominum, utque ſe demitteret ad intellectualia Ipſius, per id quod indueret aliquid naturale, tum aliquid cœleſte ei adjunctum, quantum convenit, quod eſt fulcire cor ; in ſenſu proximo, fulcire cor per panem, eſt recreari, ita frui tantillo cœleſti, quantum convenit.

2167. Poſtea tranſeatis, quod ſignificet cum abſolverit percipere, quod ſic contentus eſſet, ex ſerie ſimiliter conſtat.

2168. Nam quamobrem tranſiiſtis ad ſervum veſtrum, quod ſignificet quod ideo venerint, etiam abſque explicatione conſtat.

2169. Quod dixerunt, ita facias, quemadmodum loquutus es, ſignificet quod ita fieret, pariter nec opus habet explicatione.

2170. Verſ : 6. *Et feſtinavit Abraham verſus tentorium ad Sarah, & dixit, feſtina tria ſata farinæ ſimilaginis, pince, & fac placentas.* Feſtinavit Abraham verſus tentorium, ſignificat rationale bonum Domini conjunctum vero Ipſius ; Abraham eſt hic Dominus in illo ſtatu quoad bonum ; Sarah quoad verum ; tentorium quoad ſanctum amoris : & dixit, ſignificat perceptionis ſtatum tunc reſpective : feſtina tria ſata farinæ ſimilaginis, pinſe, & fac placentas, ſignificat cæleſte amoris Ipſius in illo ſtatu : tria ſunt ſancta ; farina ſimilaginis, eſt ſpirituale & cœleſte Rationalis, quod tunc apud Dominum ; placentæ ſimiliter cum utrumque conjunctum.

2171. Feſtinavit Abraham verſus tentorium ad Sarah, quod ſignificet rationale bonum Domini conjunctum vero Ipſius, conſtat ex repræſentatione Abrahami,

Abrahami, tum Saræ, & a significatione tentorii, de qua mox. Sicut omnia & singula se habent ad rem, de qua agitur in sensu interno, ita hæc, nempe ad Perceptionem Divinam, in quam venit Dominus, cum esset in perceptione humani; sed qui ignorant, quid Perceptio, nec scire possunt, quomodo se cum Perceptione habet, minus quod detur perceptio interior magis & magis, nempe perceptio naturalis, tum perceptio rationalis, demum perceptio interna, quæ Divina & sola fuit Domino; qui in Perceptione sunt, ut Angeli, sciunt quamoptime in qua sunt, num in naturali, vel in rationali, vel in interiore adhuc, quæ illis est Divina; quid non Dominus, cui fuit perceptio ab Ipso Supremo & Infinito Divino, de qua n: 1616, ad f: 1791, in qua nusquam aliqui Angeli, nam in illos influit perceptio a Supremo aut Infinito Divino Domini per Humanam Ipsius Essentiam. Quod describatur Perceptio Domini, causa est, quia cum fuit in Humano, ita notum Ipsi factum, quomodo in Ipso uniretur Divinum Ipsum, Humanum divinum, & sanctum procedens, dein quomodo Rationale Ipsius fieret Divinum, demum quale sit genus humanum, quod per Ipsum, hoc est, per unionem Humanæ Essentiæ cum Divina in Ipso, salvaretur, de quibus in hoc Capite agitur; propter hæc describitur primum Perceptio Domini, tum etiam propter ipsam unitionem, quæ fieret.

2172. Quod Abraham sit hic Dominus in illo statu quoad bonum, constat ex repræsentatione Abrahami; Abraham repræsentat Dominum in humano, quando loquitur cum Jehovah, ut hic, sicut etiam prius n: 1989, ubi repræsentabat Dominum in illo statu & in illa ætate, quia tunc etiam cum Jehovah loquutus; alioquin repræsentat Abraham Divinum Bonum Domini, & Sarah Divinum Verum, inde nunc rationale bonum.

2173. Quod Sarah sit hic Dominus quoad verum, constat ex repræsentatione Saræ, quod sit verum intellectuale adjunctum bono, hic quod sit verum rationale, ex eadem causa, ut modo de Abrahamo dictum; quod Sarah repræsentat verum, videatur prius n: 1468. 1901. 2063. 2065: Bonum & Verum in historicis Verbi, non aliter possunt quam repræsentari per Conjugium; se enim ita habent, est enim Divinum Conjugium inter cœlestia & spiritualia; seu quod idem, inter illa quæ sunt amoris & quæ sunt fidei; seu quod adhuc idem, inter illa quæ sunt voluntatis & intellectus; illa sunt Boni, hæc sunt veri: tale Conjugium est in Regno Domini in Cœlis, tale etiam in Regno Domini in terris seu in Ecclesia, tale in unoquovis homine, in singulis ejus, imo in omnium singularissimis; quæ non in tali Conjugio sunt, non vivunt; imo tale Conjugium inde est in universa natura, inque singulis ejus, sed sub alia forma & specie, alioquin nihil usquam ibi subsisteret: quia tale conjugium est in singulis, apud Prophetas unaquævis res duplici modo exprimitur, imprimis apud Esaiam, & una expressio se refert ad cœleste seu bonum, altera ad spirituale seu verum, de quo n: 683. 793. 801: quod sit instar conjugii in singulis, videatur n: 718. 747. 917. 1432; inde est, quod per Abrahamum repræsentetur bonum Domini, & per Sarah verum.

2174. Quod tentorium fit quoad fanctum amoris, conftat ex fignificatione tentorii, quod fit fanctum, de qua prius n: 414. 1102. 1506. 2145.

2175. Et dixit, quod fignificet perceptionis ftatum tunc refpective, conftat ex fignificatione Dicere in fenfu hiftorico, quod fit percipere, de qua prius n: 1898. 1919. 2080.

2176. Feftina tria fata farinæ fimilaginis, pinfe, & fac placentas, quod fignificet cœlefte amoris Ipfius in illo ftatu, conftat ex fignificatione farinæ, fimilaginis & placentæ, de quibus in mox fequentibus; quod hæc involvantur, nufquam aliquis, qui in fenfu literali feu vocum, minus qui in hiftoricis per illas defcriptis, animum tenet, credere poteft, nam cogitat non folum de paratu hoc, fed etiam de Viris qui ad Abrahamum venerunt, non autem de eo, quod arcaniora involvant; quæ caufa eft, quod minus credere poffit, quod in fingulis Verbi hiftoricis recondita fint arcana, æque ac in Propheticis; hiftorica enim maxime ad fe mentem attrahunt, & interiora obfufcant; fed ufque quod arcana illis infint etiam penitus abfcondita, ex eo folo conftare poteft, quod Verbum Domini fit, fcriptum non folum pro homine, fed etiam fimul pro cœlo, & quidem ita, ut cum homo illud legit, Angeli tunc habeant inde cœleftes ideas, ut fic per Verbum conjunctum fit Cœlum cum humano genere. Quid per farinam, fimilaginem, & placentas, intelligatur in fenfu interno, nunc fequitur.

2177. Quod farina fimilaginis fit fpirituale & cœlefte quod tunc apud Dominum, & quod placentæ fimiliter cum utrumque conjunctum, conftat manifefte ex facrificiis Ecclefiæ Repræfentativæ, & ex Mincha, quæ tunc adhibebatur, quæ conftabat ex fimilagine mixta oleo, & facta in placentas; primarium cultus repræfentativi confiftebat in holocauftis & facrificiis, quæ quid repræfentaverunt, dictum eft fupra, ubi de Pane, n: 2165, nempe quod Cœleftia, quæ funt Regni Domini in cœlis, & Regni Domini in terris feu in Ecclefia, tum quæ Regni Domini feu Ecclefiæ apud unumquemvis, in genere omnia illa quæ funt amoris & charitatis, quia hæc funt cœleftia, quæ omnia tunc temporis vocabantur Panis; his Sacrificiis adjungebatur etiam Mincha, quæ, ut dictum, conftabat ex fimilagine; mixta oleo, cui quoque thus adjiciebatur, tum quoque libamen ex vino; quid hæc repræfentabant, etiam conftare poteft, nempe quod fimilia, ac facrificia, fed in minori gradu, ita quæ funt Ecclefiæ Spiritualis, tum quæ funt Ecclefiæ Externæ; unicuique conftare poteft, quod talia nufquam mandata fuiffent, nifi repræfentarent Divina, tum quod unumquodvis aliquid peculiare; nam nifi repræfentaviffent Divina, non aliud fuiffent, quam fimilia, quæ apud Gentiles, apud quos quoque facrificia, minchæ, libamina, thura, tum quoque ignes perpetui, & plura, quæ ad illos derivata fuerunt ab Ecclefia Antiqua, imprimis ab Hebræa; a quibus, quia feparabantur interna, hoc eft Divina, quæ repræfentabantur, nihil aliud fuerunt, quam idololatrica; ficut etiam apud Judæos facta funt, quare etiam in omnia idololatriæ genera lapfi funt: inde manifeftum cuivis effe poteft, quod arcana cœleftia unicuivis ritui, imprimis Sacrificiis, & fingulis eorum, ineffent. Quod Mincham attinet, defcri-

describitur illa qualis esset, & quomodo præpararetur in placentas, in toto Capite apud Mosen, Levit: 11, ut & Num: xv, ac alibi; Lex Minchæ his verbis describitur in Levitico, "Ignis jugiter accensus erit super altari, non "exstinguetur: & hæc *lex Minchæ*; afferre illam filios Aharonis coram "Jehovah ad facies altaris, & tollet ab illa pugillo suo *de similagine Minchæ*; "& de oleo ejus, & omne thus quod super *mincha*, & adolebit super altari; "odor quietis, in memoriale Jehovæ; & residuum de illa comedent Aharon "& filii ejus; azyma comedentur in loco sancto; in atrio tentorii conventus "comedent eam; non coquetur fermentata; partem illorum dedi eam de "ignitis meis, sanctum sanctorum illa," vi: 6. 7. 8. 9. 10. Ignis, qui jugiter accensus erit super altari repræsentabat Amorem, hoc est, Misericordiam Domini, perpetuam & æternam, quod ignis significet amorem in Verbo, videatur n: 934, inde Ignita in odorem quietis significant Domini beneplacitum in illis quæ sunt amoris & charitatis, quod odor sit beneplacitum, hoc est, gratum, videatur n: 925. 1519: quod acciperent pugillo, repræsentabat quod omnibus viribus, seu omni anima, amarent, manus enim seu vola significat potentiam, ut ostensum n: 878, inde etiam pugillus; Similago cum oleo & thure, repræsentaverunt omnia charitatis, similago spirituale ejus, oleum autem cœleste, thus quod ita gratum; quod similago spirituale, ex his & sequentibus patet; quod oleum cœleste seu bonum charitatis, videatur n: 886, quodque thus ab odore gratum & acceptum, n: 925; quod azymum seu non fermentatum esset, significat quod sincerum, ita ex corde sincero, & absque immundis; quod residuum comederent Aharon & filii ejus, repræsentabat reciprocum hominis, & ad propriationem, ita conjunctionem per amorem & charitatem, quare mandatum ut comederent illud in loco sancto; inde appellatur sanctum sanctorum; hæc fuerunt quæ repræsentata sunt per mincham, ac ipsa repræsentativa ita percepta fuerunt in cælo; cumque homo Ecclesiæ ita capiebat illa, tunc fuit in idea simili perceptioni angelorum, ita in ipso Regno Domini in cœlis, tametsi erat in terra. De Mincha porro agitur, qualis esse debuit circa unumquodvis genus sacrificii, tum quomodo in placentas coqueretur, ut & qualis offerretur ab illis qui mundabantur, etiam in aliis occasionibus, quæ omnia adducere & explicare, nimis prolixum foret, videantur quæ de illa, Exod: xxix: 39. 40. 41. Levit: v: 11. 12. 13. Cap: vi: 9. 10. 12. 13. 14. Cap: x: 12. 13. Cap: xxiii: 10. 11. 12. 13. 16. 17. Numer: v: 15 seq: Cap: vi: 15. 16. 17. 19. 20. Cap: vii, passim. Cap: xxviii: 5. 7. 9. 12. 13. 20. 21. 28. 29. Cap: xxix: 3. 4. 9. 10. 14. 15. 18. 21. 24. 27. 30. 33. 37. Similago facta in placentas in genere idem repræsentabat ac panis, nempe cœleste amoris, & farina ejus spirituale, ut a locis supra citatis constare potest: Panes, qui dicebantur Panis facierum aut Panis propositionis, fiebant ex similagine, quæ præparabatur in placentas, & ponebantur super mensa, in repræsentationem jugem Amoris, hoc est, Misericordiæ Domini erga universum genus humanum, & reciprocum hominis, de quibus ita apud Mosen, "Sumes *Similaginem*, & *coques illam* duodecim *Placentas*; duarum decimarum erit

"*Placenta*

" *Placenta una*; & pones eas in duos ordines, fenos ordine, fuper menfa " munda, coram Jehovah; & dabis fuper ordinem Thus purum; & erit ad " *Panes* in memoriale, ignitum Jehovæ: in die fabbathi unoquoque ordina- " bit eum coram Jehovah jugiter, a cum filiis Ifraelis fœdere æternitatis, & " erit Aharoni & filiis ejus, & comedent eum in loco fancto, quia fanctitas " fanctitatum illi, de ignitis Jehovæ, ftatuto æternitatis," Lev: XXIV: 5. 6. 7. 8. 9. fingula & fingulariffima repræfentabant fanctum amoris & charitatis, & fimilago idem ac farina fimilaginis, nempe cœlefte & ejus fpirituale, ac placenta utrumque conjunctum. Inde conftat, qualis fanctitas Verbi eft illis, qui in Cœleftibus ideis funt; imo qualis fanctitas ipfi huic ritui repræfentativo inerat; inde eft, quod dicatur fanctitas fanctitatum; ac viciffim, qualis nulla fanctitas illis, qui putant nihil cœlefte illis ineffe, ac in externis folum manent, ut qui hic farinam percipiunt ut mere farinam, fimilaginem ut fimilaginem, & placentam ut placentam, ac quod dicta ea fuiffent, abfque quod fingula aliquid Divini involverent; ii fimiliter faciunt, ac qui putant Panem & Vinum Sacræ Cœnæ non effe nifi quendam ritum, in quo non fanctum intus, cum tamen tale fanctum eft, ut mentes humanæ per Illam conjungantur mentibus cœleftibus, cum cogitant ex affectione interna, quod illa fignificent amorem Domini, & reciprocum hominis, & ex interiori fic in fanctitate funt. Simile involvebat, quod filii Ifraelis, cum venirent in terram, de primitiis maffarum, darent *Placentam*, fublationem Jehovæ, Num: XV: 20. quod talia fignificentur, conftare etiam poteft apud Prophetas, e quibus pro tempore folum licet adducere, quod apud Ezechielem, " Ornata " es aura & argento, & veftis tua byffus & fericum, & acupictum; *fimilaginem*, mel, & oleum comedifti, & pulchra facta es in valde valde, & pro- " fperata es ad regnum," XVI: 13, ubi agitur de Hierofolyma, per quam fignificatur Ecclefia, quæ tali ornatu fuit in fuo primo tempore, nempe Ecclefia Antiqua, quæ defcribitur per veftes, & plures ornatus; tum ejus affectiones veri & boni, per fimilaginem, mel & oleum; unicuique conftare poteft, quod omnia illa fignificent in fenfu interno prorfus alia, quam in fenfu literæ; ita etiam hæc, quod Abrahamus dixerit ad Sarah, feftina tria fata farinæ fimilaginis, pinfe, & fac placentas; quod Tria fignificent fancta, prius n: 720. 901, oftenfum eft.

2178. Verf: 7. *Et ad armentum cucurrit Abraham, & accepit filium bovis tenerum & bonum, & dedit ad puerum, & feftinavit ad faciendum illum.* Ad armentum cucurrit Abraham, fignificat bonum naturale: & accepit filium bovis tenerum & bonum, fignificat cœlefte naturale quod conforme, quod Rationale fibi adfcivit, ut perceptioni ex Divino fibi conjungeret: & dedit ad puerum, & feftinavit ad faciendum illum, fignificat conjunctionem hujus boni cum bono rationali; puer eft hic homo naturalis.

2179. Ad armentum cucurrit Abraham, quod fignificet bonum naturale, conftat a fignificatione boum & juvencorum, qui funt armenti, de qua mox: quod Beftiæ, quæ fuerunt armenti, & quæ fuerunt gregis, fignificent talia quæ funt apud hominem, conftare poteft ab illis, quæ in Parte Prima, n: 45.

46. 142. 143. 246. 714. 715. 719. 776, oftenfa funt, & præterea videantur, quæ de beftiis in facrificiis, n: 1823, dicta. Quifque mirari poteft, quod Animalia nominata in Verbo, tum oblata in Sacrificiis fignificaverint bona & vera, feu quod idem cœleftia & fpiritualia, fed paucis licet dicere, unde eft: Repræfentativa fiftuntur in Mundo fpirituum varia, & ibi coram oculis Spirituum multoties etiam animalia, ficut equi varie phalerati, boves, oves, agni, & diverfi generis alia, quandoque quæ nufquam vifa in tellure, fed funt modo repræfentativa; talia quoque vifa funt Prophetis, de quibus in Verbo, quæ etiam fuerunt inde; animalia, quæ ibi apparent, funt repræfentativa affectionum boni & veri, tum etiam mali & falfi; Spiritus boni quam optime fciunt quid fignificant, tum etiam colligunt inde, quid inter fe loquuntur Angeli, nam fermo Angelorum, cum delabitur in mundum fpirituum, aliquoties ita fiftitur; ut pro exemplis, cum apparent Equi, fciunt quod fermo Angelis fit de intellectualibus; cum Boves ac Juvenci, quod de bonis naturalibus; cum Oves quod de bonis rationalibus ac de probitate; cum Agni, quod de bonis adhuc interioribus ac de innocentia, & fic porro: Antiquiffimæ Ecclefiæ homo, quia communicabat cum Spiritibus & Angelis, ac Vifiones, tum Somnia jugiter habuit, qualia Prophetæ, inde ut primum viderunt aliquam Beftiam, obvenit illis idea, quid fignificaret; ex illis orta funt primum Repræfentativa & Significativa; poft illorum tempora manferunt illa diu; & tandem venerata ex Antiquitate ita, ut per mera repræfentativa fcriberent, & qui libri non ita fcripti nullius æftimationis effent, imo, qui intra Ecclefiam, nullius fanctitatis; inde, ut & ex arcanis aliis caufis, de quibus, ex Divina Domini Mifericordia, alibi, etiam Libri Verbi ita fcripti funt.

2180. Quod accepit filium bovis tenerum & bonum, fignificet cœlefte naturale quod Rationale fibi adfcivit, ut Perceptioni ex Divino fe conjungeret, conftat ex fignificatione Juvenci feu filii bovis in Verbo, quod fit bonum naturale; & quia agitur de Rationali Domini, dicitur tener ex Cœlefti fpirituali feu boni vero, ac bonus ex ipfo cœlefti feu ipfo bono; in Rationali genuino eft affectio veri, & eft affectio boni, fed primarium ejus eft affectio veri, ut prius n: 2072 oftenfum, inde tenerum præmittitur; at ufque utrumque dicitur, ut folitum eft in Verbo, propter conjugium veri & boni, de quo fupra n: 2173. Quod Juvencus feu filius bovis fignificet cœlefte naturale, feu quod idem eft, bonum naturale, imprimis conftare poteft a Sacrificiis, quæ præcipua repræfentativa cultus Ecclefiæ Hebrææ, & poftea Judaicæ, fuerunt; Sacrificia illorum fiebant vel ex Armento, vel ex Grege, ita ex varii generis animalibus, quæ munda fuerunt, ut ex bovibus, juvencis, hircis, ovibus, arietibus, capris, hædis, & agnis, præter a turturibus & pullis columbarum: omnia illa fignificabant interna cultus, hoc eft, cœleftia & fpiritualia, n: 2165. 2177, & quidem illa, quæ de Armento, Cœleftia naturalia, & quæ de Grege Cœleftia rationalia; illa & hæc, nempe naturalia & rationalia, quia interiora magis & magis funt ac varia, ideo tot genera ac tot fpecies illorum Animalium in facrificiis adhibebantur; quod etiam inde conftare

conſtare poteſt, quod præſcriptum, ut in Holocauſtis, tum in Sacrificiis diverſi generis, ut in quotidianis, ſabbathorum & feſtorum, in voluntariis, euchariſticis & votivis, expiatoriis reatus & peccati, tum in purificatoriis & mundatoriis, ut & in inauguratoriis, quænam animalia offerrentur, & quod expreſſe nominata ſint, tum quot illorum, in unoquovis genere ſacrificii; quod nuſquam factum, niſi unumquodvis aliquid peculiare ſignificaviſſet, ut manifeſte patet ab illis locis, ubi de Sacrificiis agitur, ut Exod: xxix. Levit: i. Cap: iii. Cap: iv. Cap: ix. Cap: xvi. Cap: xxiii. Num: vii. Cap: viii. Cap: xv. Cap: xxix: quid autem unumquodvis ſignificavit, non hujus loci eſt exponere; ſimiliter ſe habet apud Prophetas, ubi nominantur; ex illis conſtare poteſt, quod juvenci ſignificaverint cœleſtia naturalia: quod non alia quam Cœleſtia ſignificata ſint, conſtare poteſt etiam ex Cherubis viſis Ezechieli, & ex Animalibus coram throno viſis Johanni; de Cherubis ita Propheta, "Similitudo facierum illorum, facies Hominis, & facies "Leonis, ad dextram quatuor illis, & *facies Bovis* ad ſiniſtram quatuor illis, ac facies Aquilæ quatuor illis," Ezech: i: 10: de quatuor Animalibus coram Throno, ita Johannes, "Circa Thronum quatuor *Animalia*, primum "*Animal* ſimile Leoni, alterum *Animal ſimile Juvenco*, tertium *Animal* habens faciem ſicut Homo, quartum *Animal* ſimile Aquilæ volanti; dicentia, "Sanctus, Sanctus, Sanctus Dominus Deus, Omnipotens, qui erat, & qui "eſt, & qui venturus," Apoc: iv: 7. 8. quod per Cherubos, & per Animalia illa, repræſentata ſint ſancta, unuſquiſque videre poteſt, ita quoque per boves & juvencos ibi: ſimiliter quæ in prophetia Moſis de Joſepho, de quo ita "Veniat Capiti Joſephi, & vertici Naziræi fratrum illius: *primogenito* "*Bovis* ejus, honos illi, & cornua monocerotis cornu ejus, his populos feriet una, ad fines terræ," Deut: xxxiii: 16. 17. hæc nulli intelligibilia forent, niſi ſciatur quid in ſenſu interno ſignificat Bos, Monoceros, cornua, & plura. Quod in genere Sacrificia attinet, fuerunt quidem mandata per Moſen populo Iſraelitico; ſed Antiquiſſima Eccleſia, quæ ante diluvium, nuſquam aliquid novit de Sacrificiis, nec in mentem eorum uſquam venit, ut permactationes Animalium colerent Dominum; Antiqua Eccleſia, quæ poſt diluvium, etiam ignoravit, hæc quidem in Repræſentativis fuit, ſed non in ſacrificiis, verum primum inſtituta ſunt in Eccleſia ſequente, quæ Hebræa dicta, ac inde emanavit ad gentes; inde etiam ad Abrahamum, Iſacum, & Jacobum, & ſic ad hujus poſteros; quod gentes in cultu ſacrificiorum fuerint oſtenſum eſt n: 1343, & quod Jacobi poſteri, antequam egreſſi Ægypto, ita antequam Sacrificia per Moſen ſuper monte Sinai mandata, conſtare poteſt ex Exod: v: 3. Cap: x: 25. 27. Cap: xviii: 12. Cap: xxiv: 4. 5; imprimis ex Idololatrico illorum coram Vitulo aureo, de quo ita apud Moſen, "Aharon ædificavit Altare coram Vitulo, & proclamavit Aharon, "& dixit, feſtum Jehovæ cras; & ſurrexerunt mane a craſtino, & *obtulerunt Holocauſta*, & *adduxerunt Pacifica*; & ſedit populus ad edendum & "bibendum, & ſurrexerunt ad ludendum," Exod: xxxii: 5. 6, & hoc factum, cum Moſes fuit ſuper monte Sinai, ac ita antequam mandatum ad

eos

eos pervenit de Altari & Sacrificiis; quod mandatum idcirco venit, quia cultus sacrificiorum apud eos, sicut apud Gentiles, in idololatricum versus erat, a quo cultu non removeri potuerunt, quia principale sanctum in illo posuerunt, & quod ut sanctum semel implantatum est ab infantia, magis a patribus, & sic irradicatum, hoc, nisi sit contra ipsum ordinem, Dominus nusquam frangit sed flectit; illa causa fuit, quod praescriptum fuerit, ut ita instituerentur, sicut in Libris Mosis legitur; quod Sacrificia nusquam accepta fuerint Jehovae, ita quod modo permissa & tolerata ob causam, de qua dictum, patet manifeste apud Prophetas; de illis ita apud Jeremiam, "Dixit Jehovah Zebaoth, Deus Israelis, Holocausta vestra addite supra Sacrificia vestra, & comedite carnem; *non loquutus sum cum Patribus vestris, & non praecepi eis in die, quo eduxi eos e terra Ægypti, super verbis Holocausti & Sacrificii*; sed verbum hoc praecepi iis, dicendo, obedite voci meae, & ero vobis in Deum," VIII: 21. 22. 23. apud Davidem, "*Jehovah, Sacrificium & munus non voluisti, Holocaustum & Sacrificia peccati non petiisti*, facere voluntatem tuam, Deus mi, desideravi," Psalm: XL: 7. 9. apud Eundem, "*Non delectaris Sacrificio ut dem, Holocaustum non acceptas*; Sacrificia Dei, spiritus contritus," Psalm: LI: 18. 19. apud Eundem, "*Non accipiam e domo tua juvencum, e caulis tuis hircos*, sacrifica Deo confessionem," Psalm: L: 9. 13. CVII: 21. 22. CXVI: 17. Deut: XXIII: 19. apud Hoscheam, "Misericordiam volo, *& non Sacrificium*, & cognitiones Dei *prae Holocaustis*," VI: 6. Samuel ad Schaulem, "*Num complacentia Jehovae in Holocaustis & Sacrificiis*, ecce obtemperare *prae Sacrificio* boum, obedientia *prae adipe arietum*," 1 Sam: XV: 22. apud Micham, "In quo praeveniam Jehovam, incurvabo me Deo excelsi, *num praeveniam Ipsum Holocaustis, vitulis filiis anni*, num complacebit Jehovah in *millibus arietum*, in myriadibus rivorum olei; indicavit tibi, homo, quid bonum, & quid Jehovah requirens a te, tantum facere judicium, & amare misericordiam, & humiliare se, ambulando cum Deo tuo," VI: 6. 7. 8. Inde nunc patet, quod Sacrificia non mandata sint, sed permissa; tum quod in Sacrificiis nihil aliud spectatum quam internum; & quod internum fuerit, non autem externum, quod placuit; quare etiam Dominus illa abrogavit, sicut etiam praedictum per Danielem, his verbis, "In medio Septimanae *cessare faciet Sacrificium & Oblationem*," IX: 27, ubi de adventu Domini, videantur quae de illis dicta sunt in Parte Prima, n: 922. 923. 1128. 1823. Quod attinet filium bovis, quem Abraham pro Tribus Viris fecit seu paravit, similiter se habuit ac cum illo in sacrificiis; quod similia significaverit, etiam inde constare potest, quod dixerit ad Sarah, ut acciperet *Tria Sata* similaginis; de similagine ad unum Juvencum, ita apud Mosen, "Cum venerint in terram; *cum feceris* filium bovis holocaustum aut sacrificium, nuncupando votum, aut pacifica Jehovae, offeres super *filium bovis* mincham de *similagine tres decimas* mixtas oleo," Num: XV: 8. 9; ubi similiter Tria, hic tres decimae, ibi tria sata; ad vero ad arietem modo duae decimae, ad agnum decima, ib: V: 4. 5. 6.

2181.

2181. Et dedit ad puerum, & festinavit ad faciendum illum, quod significet conjunctionem hujus boni cum bono rationali, & quod puer sit homo naturalis, constat ex significatione Pueri, quod sit qui ministrat & administrat, & quod ministratur aut fit, est facere, nempe filium bovis, quo significatur bonum naturale, ut ostensum est. Ut percipiatur melius, quomodo hoc se habeat, sciatur quod apud unumquemque hominem detur Internum, detur Rationale quod medium, & detur Naturale, & quod hæc distincta inter se sint, de quibus n: 1889. 1940, & quod conformanda ut unum faciant, ita bonum rationale cum bono naturali, & quod absque conformatione, & sit conjunctione, Perceptio Divina dari nequeat; quia de Perceptione Divina Domini hic agitur, in sensu interno per hæc significatur conformatio & conjunctio utriusque.

2182. Vers: 8. *Et accepit butyrum & lac, & filium bovis, quem fecit, & dedit coram illis, & ille stans ante illos sub arbore; & comederunt.* Accepit butyrum & lac, & filium bovis, quem fecit, significat omnia illa ita conjuncta; butyrum est cœleste rationalis; lac est spirituale inde; filius bovis est naturale correspondens: & dedit coram illis, significat quod sic præparavit se ad recipiendum: & ille stans ante illos sub arbore, significat perceptionem inde; arbor, ut prius, est perceptio: & comederunt, significat communicationem sic.

2183. Accepit butyrum & lac & filium bovis quem fecit, quod significet omnia illa sic conjuncta, constare potest a significatione butyri, lactis & filii bovis, de quibus sequitur. In Versibus, qui præcedunt, actum est, de Rationali Domini, quod instructum cœlesti & inde spirituali, quæ significata sunt per farinam similaginis factam in placentam, n: 2176. 2177; tum de cœlesti naturali, quod significatum est per filium bovis, n: 2180; eadem nunc aliis vocibus exprimuntur, nempe per butyrum, lac, & filium bovis, per quæ significantur omnia illa conjuncta: sed ad intellectum vulgarem hæc ægre possunt describi, ex causa, quia ignotum est plerisque, quod homini unicuique sit internum, sit rationale, & sit naturale, & quod hæc in se distinctissima sint, imo tam distincta, ut diffidere queat unum ab altero, nempe rationale, quod Rationalis homo vocatur, a naturali quod est homo Naturalis, imo ut Rationalis homo possit videre & percipere malum quod in Naturali, & si genuinum Rationale est, id castigare, videatur n: 1904: antequam hæc bina conjuncta sunt, homo non potest esse integer homo, nec in tranquillitate pacis, nam unum pugnat cum altero; Angeli enim, qui apud hominem sunt, ejus Rationale regunt, sed Spiritus mali qui apud eundem, ejus Naturale, inde est pugna; si *Rationale* tunc vincit, Naturale subjugatur, & sic donatur homo conscientia; at si *Naturale* vincit, tunc nihil conscientiæ recipere potest: si *Rationale* vincit, tunc fit ejus Naturale tanquam etiam illud esset rationale; at si vincit *Naturale*, tunc fit Rationale tanquam illud esset naturale: adhuc, si vincit *Rationale*, tunc Angeli propius in hominem accedunt, & insinuant ei Charitatem, quæ est cœleste, quod per Angelos a Domino, ac tunc spiritus mali se ad distantiam removent; si vero *Naturale* vincit,

vincit, tunc Angeli longius se removent, hoc est, versus ejus interiora magis, at spiritus mali propius versus rationale accedunt, & illud continue oppugnant, ac inferiora ejus opplent odiis, vindictis, dolis, & similibus: si *Rationale* vincit, tunc venit homo in tranquillitatem pacis, ac in altera vita in pacem cœli; at si *Naturale* vincit, tunc, cum vivit, apparet sicut in tranquillitate sit, sed in altera vita in irrequiem & cruciatum inferni venit: inde qualis est status hominis quoad ejus Rationale, & quoad ejus Naturale, sciri potest: quare nihil aliud est, quod facere possit hominem beatum & felicem, quam ut Rationali sit conforme Naturale, & utrumque conjunctum, quod unice fit per charitatem, & charitas unice est a Domino.

2184. Quod butyrum sit cœleste rationalis, quod lac sit spirituale inde, & quod filius bovis sit naturale correspondens, constat a significatione butyri, & a significatione lactis, tum a significatione filii bovis; quod Butyrum attinet, illud in Verbo significat cœleste, & hoc ex pinguedine; quod Pingue sit cœleste, in Parte Prima, n: 353, ostensum est; & quod Oleum, quia pingue, sit ipsum cœleste, n: 886; quod etiam Butyrum, constare potest apud Esaiam, "Ecce virgo pariens filium, & vocabit nomen ejus Immanuel, "*Butyrum* & *Mel* comedet, ad sciendum ipsum reprobare malum, & eligere "bonum," VII: 14, 15, ubi agitur de Domino, qui est Immanuel; & quod per butyrum non significetur butyrum, nec mel per mel, quisque videre potest, sed per butyrum significatur cœleste Ipsius, & per Mel, illud quod ex cœlesti: apud Eundem, "Et erit præ multitudine faciendi *Lac* "comedet *Butyrum*, nam *Butyrum* & Mel comedet omnis residuus in medio "terræ," VII: 22, ubi de Regno Domini, & de illis qui in terris qui in Regno Domini sunt, Lac ibi pro bono spirituali, Butyrum pro bono cœlesti, & Mel pro felici inde: apud Mosen, "Jehovah solus ducit eum, & non "cum illo Deus alienus, equitare facit illum super excelsis terræ, & cibat "proventibus agrorum, & sugere facit eum Mel e petra, & oleum e silice "rupis: *Butyrum armenti*, & *Lac gregis*, cum adipe agnorum, & arietum "filiorum Baschanis, & hircorum, cum adipe renum tritici, & sanguinem "uvæ bibes merum," Deut: XXXII: 12. 13. 14. quid hæc sunt, nemo intelligere potest, nisi sciat sensum internum cujusvis, apparet sicut congeries expressionum, quales sunt eloquiorum apud sapientes mundi, sed usque unumquodvis significat cœleste, & ejus spirituale, tum inde beatum & felix, & hæc in concinna serie; butyrum armenti est cœleste naturale, lac gregis est cœleste spirituale Rationalis. Quod autem Lac attinet, ut dictum, hoc significat Spirituale ex cœlesti, seu cœleste spirituale; quid cœleste spirituale, videatur in Parte Prima, n: 1577. 1824, & alibi passim; quod Lac sit spirituale quod ex cœlesti, inde est, quia aqua significat spirituale, n: 680. 739. lac autem, quia in illo pingue, cœleste spirituale, seu quod idem boni verum, aut quod idem amoris seu charitatis fidem, aut quod etiam idem boni voluntatis intellectuale, adhuc idem affectionem veri in qua intus affectio boni, & adhuc quod idem affectionem cognitionum ac scientiarum ex affectione charitatis erga proximum, qualis est apud eos qui amant proximum,

mum, & se confirmant in eo ex cognitionibus fidei, tum ex scientificis, & hæc inde amant; hæc omnia eadem sunt ac Cœleste spirituale, & prædicantur secundum rem de qua agitur: quod illud significetur, patet etiam ex Verbo, ut apud Esaiam, " Omnis sitiens, ite ad *aquas*, & cui non argen- " tum, ite, emite, & comedite; & ite, emite absque argento, & sine pre- " tio *vinum* & *Lac*; cur appenditis argentum pro non pane," LV: 1: 2: ubi vinum pro spirituali quod est fidei, lac pro spirituali quod est amoris: apud Mosen, " Lavit in vino vestimentum suum, & in sanguine uvarum " operimentum suum: ruber oculis præ vino, & *albus dentibus præ Lacte*," Gen: XLIX: 12; ubi prophetia Jacobi, tunc Israelis, de Jehuda, & per Jehudam ibi describitur Dominus; & per album dentibus præ lacte significatur cœleste spirituale quod Ipsius Naturali: apud Joelem, " Erit in die illo, " stillabunt montes mustum, & *colles ibunt lacte*; & omnes rivi Jehudæ " ibunt *aquis*," IV: 18; ubi de Regno Domini, & lac ibi pro cœlesti spirituali: in Verbo etiam terra Canaan, per quam repræsentatur & significatur Regnum Domini, dicitur terra Lacte & Melle fluens, ut Num: XIII: 27. Cap: XIV: 8. Deut: XXVI: 9. 15: Cap: XXVII: 3. Jerem: XI: 5; Cap: XXXII: 22. Ezech: XX: 6. 15, & ibi per Lac nihil aliud intelligitur quam abundantia cœlestium spiritualium, & per Mel abundantia felicitatum inde, Terra est ipsum cœleste Regni, ex quo illa. Quod filium bovis concernit, quod per illum significetur cœleste naturale, mox supra n: 2180, ostensum; cœleste naturale est idem ac bonum naturale, seu bonum in naturali; Naturale hominis, sicut ejus Rationale, habet suum bonum, & suum verum, nam ubivis est conjugium boni & veri, ut supra n: 2173, dictum; bonum Naturalis est jucundum, quod percipitur ex charitate, seu ex amicitia quæ charitatis est, ex quo jucundo existit volupe seu voluptas, quæ proprie est corporis; Verum Naturalis est scientificum, quod illi jucundo favet; inde constare potest, quid cœleste naturale.

2185. Quod dedit coram illis, significet quod sic præparaverit se ad recipiendum, constare potest a significatione dare coram illis, in sensu interno, cum agitur de præparatione Rationalis ad recipiendum perceptionem ex Divino, ita absque ulteriore explicatione.

2186. Et ille stans ante illos sub arbore, quod significet perceptionem inde, sequitur ex significatione Arboris, quod sit perceptio, de qua n: 103. 2163. Supra Vers: 4, dictum, quod tres Viri, qui venerunt ad Abrahamum, incumberent sub arbore, quibus significatum, quod Divinum accederet ad perceptionem illius status, in quo tunc fuit Dominus, hic autem dicitur, quod Abraham steterit sub arbore, quo significatur, quod Dominus accesserit ad perceptionem Divinam, postquam se præparaverit; quod reciprocum est: quisque videre potest, quod non absque causa sit, quod dictum de tribus Viris, & de Abrahamo, quod steterint sub arbore, proinde quod dictum propter arcana illa, quæ in illis latent.

2187. Et comederunt, quod significet communicationem sic, constare potest a significatione comedere, quod sit communicari, tum conjungi, quod

ex Verbo quoque patet: quod comederent ſanctificata ſacrificiorum, in loco ſancto, Aharon, filii ejus, Levitæ, tum populus, nihil aliud ſignificavit, quam communicationem, conjunctionem, & appropriationem, ut dictum ad locum Levit: VI: 9. 10, ſupra n: 2177, erat enim cibus cœleſtis & ſpiritualis, qui ſignificabatur per ſanctificata, quæ comedebant, ita appropriatio ejus; Sanctificata erant ex Sacrificiis, quæ non adolebantur ſuper Altari, & comedebantur vel a Sacerdotibus, vel a populo qui obtulit, ut conſtare poteſt a pluribus locis, ubi de Sacrificiis agitur; quæ comederentur a Sacerdotibus, Exod: XXIX: 32. 33. Lev: VI: 9. 19. Cap: VII: 6. 15. 16. 18. Cap: VIII: 31. Cap: X: 12. 13. Num: XVIII: 9. 10. 11: quæ comederentur a Populo, Levit: XIX: 5. 6. Deut: XII: 27. Cap: XXVII: 7, & alibi; & quod immundi non comederent de illis, Lev: VII: 19. 20. 21. Cap: XXII: 4. 5. 6. 7: convivia illa fiebant in loco ſancto, juxta altare, vel ad oſtium, aut in atrio tentorii; nec aliud ſignificabant, quam communicationem, conjunctionem & appropriationem bonorum cœleſtium; nam per illa repræſentabatur Cibus cœleſtis, quid Cibus cœleſtis, videatur n: 56. 57. 58. 680. 681. 1480. 1695; & dicebantur omnia illa PANIS, per quem quid ſignificatur, videatur ſupra n: 2165; ſimile repræſentabatur, per quod Aharon & filii ejus comederent Panes propoſitionis ſeu facierum in loco ſancto; Levit: XXIV: 9: Lex pro Naziræ lata, quod ex omni quod ex uva, unde vinum, ab acinis uſque ad cutem, diebus naziræatus ſui, non comederet, Numb: VI: 4, erat quia Naziræus repræſentabat cœleſtem hominem, & Cœleſtis homo talis eſt, ut ſpiritualia ne quidem nominare velit, ut in Parte Prima n: 202. 337. 880 ad fin: 1647 videatur, & quia vinum & uva, tum quicquid ex uva ſignificabat ſpirituale, inde Naziræo prohibitum fuit, de illis comedere, hoc eſt, communicationem cum illis habere, ſe illis conjungere, ac ſibi illa appropriare: ſimile per comedere intelligitur apud Eſaiam, "Omnis ſitiens, ite ad aquas, & cui non argentum, ite, emite, & "*Comedite*; & ite, emite abſque argento, & abſque pretio, Vinum & Lac: "quare appenditis argentum pro non *Pane*, & laborem pro non ad *ſatietatem*; audite audiendo ad Me, & *Comedite bonum*, & deliciabitur in pinguedine anima veſtra," LV: 1. 2: tum quoque quod apud Johannem, "Qui vincit, dabo ut *comedat de Arbore vitæ*, quæ eſt in medio Paradiſi Dei," Apoc: II: 7. Arbor vitæ eſt ipſum cœleſte, & in ſupremo ſenſu Ipſe Dominus, quia ab Ipſo omne cœleſte, hoc eſt, omnis amor & charitas; ita comedere de arbore vitæ, eſt idem ac manducare Dominum; & manducare Dominum, eſt donari amore & charitate, ita illis quæ ſunt vitæ cœleſtis; ſicut Ipſe Dominus loquitur apud Johannem, "Ego ſum *Panis vivens*, qui e "cœlo deſcendit, ſi quis *comederit ex hoc Pane*, vivet in æternum; qui "*manducat Me*, ille vivet per Me," VI: 51. 57. "Sed dixerunt, durus eſt "hic ſermo; verum dixit Jeſus, verba quæ Ego loquor vobis, ſpiritus "ſunt, & vita ſunt," ibid: Verſ: 60. 63: inde patet, quid per Comedere intelligitur in Sacra Cœna, Matth: XXVI: 26. 27. 28. Marc: XIV: 22. 23. Luc: XXII: 19. 20, nempe communicationem habere, conjungi, & appro-

priare

priare ſibi. Inde etiam liquet quid intelligitur per quod Dominus dixit, "Quod multi ab oriente & occidente venient, & *accumbent* cum Abrahamo, Iſaco & Jacobo," Matth: VIII: 11: non quod cum illis in Regno Dei comeſturi ſint; ſed quod fruituri bonis cœleſtibus, quæ per Abrahamum, Iſacum & Jacobum, ſignificantur; nempe cœleſtibus amoris tam intimis, quæ ſunt Abrahamus; quam inferioribus, quæ ſunt media, ut ſunt Rationalis, quæ ſunt Iſacus; & adhuc inferioribus, quæ ſunt cœleſtia naturalia, qualia ſunt in primo cœlo, quæ per Jacobum intellecta ſunt; hæc ſunt ſenſus interni horum verborum; quod hæc Abrahamus, Iſacus & Jacobus ſint, videatur n: 1893, & ubivis alibi, ubi de illis agitur; nam ſive dicatur, frui cœleſtibus illis, ſive dicatur frui Domino, qui per illos repræſentatur, idem eſt, nam a Domino omnia illa, & Dominus eſt omne in omnibus illorum.

2188. Verſ: 9. *Et dixerunt ad illum, ubi Sarah uxor tua, & dixit, ecce in tentorio.* Dixerunt ad illum, ubi Sarah uxor tua, ſignificat Rationale verum, quod tunc non apparuit, quia in bono rationali fuit: & dixit ecce in tentorio, ſignificat quod in ſancto.

2189. Dixerunt ad illum, ubi Sarah uxor tua, quod ſignificet Rationale verum, quod tunc non apparuit, quia in bono rationali fuit, conſtat a repræſentatione Saræ hic, quod ſit Rationale verum, de qua ſupra n: 2173. Quomodo hæc ſe habent, tum quoque ſequentia, ubi de ſtatu Rationalis apud Dominum, qui repræſentatur per Sarah, non ita ad intellectum explicari poteſt, niſi ſciatur, qualis in genere ſit ſtatus Rationalis, quoad bonum & quoad verum; tum apud Dominum quoad Divinum, & quoad humanum in quo tunc fuit: primarium Rationalis apud hominem eſt Verum, ut prius n: 2072, dictum, proinde eſt affectio veri; ob cauſam, ut reformari poſſit homo, & ſic regenerari, quod fit per cognitiones & ſcientifica, quæ ſunt Veri; quæ continue implantantur in bono, hoc eſt, in charitate, ut ſic accipiat vitam charitatis; ideo eſt, quod affectio veri apud hominem prædominetur in ejus Rationali; ſe enim ita habet cum vita charitatis, quæ eſt ipſa vita cœleſtis, quod apud illos qui reformantur & regenerantur, illa continue naſcatur & adoleſcat, & incrementa capiat, & hoc per Vera, ideo quo plus veri inſinuatur, eo plus perficitur vita charitatis; quare *ſecundum Veri qualitatem & quantitatem, ſe habet charitas apud hominem.* Ex his conſtare aliquatenus poteſt, quomodo ſe habet cum Rationali hominis: at in Vero non eſt vita, ſed in Bono; Verum eſt modo recipiens vitæ, hoc eſt, boni; Verum eſt ſicut indumentum aut veſtimentum Boni; ideo etiam Vera in Verbo vocantur indumenta, ut & veſtes; cum autem Bonum conſtituit Rationale, tunc diſparatur Verum, & fit ſicut ſit bonum, bonum tunc tranſlucet per verum, quemadmodum fit apud Angelos, qui cum induti apparent, eſt ſplendor inducens ſpeciem Veſtis, quales etiam apparuerunt Angeli coram Prophetis. Hæc nunc ſunt, quæ intelliguntur, per quod Rationale verum tunc non apparuerit, quia in Bono rationali fuit, quæ ſignificata per quod dixerunt ad illum, ubi Sarah uxor tua: ſed quia Bonum Rationale Domini tunc fuit Divinum, quale apud nullum Angelum poteſt eſſe, non deſcribi

poteſt aliter ac per comparationem, ita per illuſtrationem a quodam ſimili, quod non eſt idem.

2190. Quod dixit, ecce in tentorio, ſignificet quod in ſancto, conſtat a ſignificatione Tentorii, quod ſit ſanctum, de qua n: 414. 1102. 1566. 2145; in ſancto dicitur, quia in bono; omne bonum vocatur ſanctum, ex eo quod ſit amoris & charitatis, quæ unice a Domino: ſed ſicut ſunt bona, ita ſunt ſancta; bona formantur, hoc eſt, naſcuntur & adoleſcunt per vera fidei, ſeque habent ideo ſecundum qualitatem & quantitatem veri fidei implantati in charitate, ut mox ſupra n: 2189, dictum; inde conſtare poteſt, quod bona ſeu ſancta differant apud unumquemvis; & tametſi apparent in externa forma ſicut ſimilia, uſque in internis formis ſunt diſſimilia, & hoc tam apud illos qui ſunt extra Eccleſiam, quam qui intra Eccleſiam: in bono charitatis apud hominem plura inſunt, quam uſquam homo credere poteſt; inſunt omnia fidei ejus; proinde in ſancto cultus ejus; ſanctum cultus ejus Angelis apparet ſicut in clara die, quale eſt, tametſi homo nihil ſciat præter quod in quodam ſancto ſit; myriades myriadum cogitationum ejus de bonis & veris fidei, & affectionum inde, ſunt in ſancto ejus: ſed de Sancto cultus, quale ſit in genere, ex Divina Domini Miſericordia, alibi.

2191. Verſ: 10. *Et dixit, revertendo revertar ad te juxta tempus hoc vitæ; & ecce filius Saræ uxori tuæ: & Sarah audiens ad januam tentorii, & ea poſt illum.* Et dixit, ſignificat perceptionem: revertendo revertar ad te juxta tempus hoc vitæ, ſignificat conjunctionem Divini cum humano Domini: & ecce filius Saræ uxori tuæ, ſignificat Rationale Divinum futurum: & Sarah audiens ad januam tentorii, ſignificat verum rationale tunc juxta ſanctum: & ea poſt illum, ſignificat juxta bonum, in quo tunc rationale, ita ſeparatum ab illo, quantum humani ei inerat.

2192. Et dixit, quod ſignificet perceptionem, conſtat a ſignificatione dicere, in ſenſu hiſtorico, quod ſit percipere, de qua prius n: 1898. 1919. 2080.

2193. Revertendo revertar ad te juxta tempus hoc vitæ, quod ſignificet conjunctionem Divini cum humano, conſtat ex eo, quod adventus Jehovæ ad Abrahamum repræſentaverit Perceptionem Divinam, ad quam recipiendam ſe præparavit Dominus, ita conjunctionem, ut ſupra oſtenſum; ita per quod revertendo reverteretur ad ipſum, ſignificatur ſimile, nempe conjunctio Divini cum Humano. Ad tempus hoc vitæ, eſt ad tempus præſens ſequentis anni.

2194. Ecce filius Saræ uxori tuæ, quod ſignificet Rationale Divinum futurum, conſtat ex ſignificatione filii, tum Saræ, ut & Iſaci qui ei naſceretur; tam filius, quam Sarah; tum quoque Iſacus, ſignificat illud quod eſt Rationalis Domini, quod filius verum, videatur n: 489. 491. 533. 1147; quod Sarah verum rationale, n: 2173; quodque Iſacus Rationale Divinum, n: 1893. 2066. 2083. Humanum apud unumquemvis hominem inchoat in intimo ejus Rationalis, ut n: 2106, dictum, ita quoque Humanum Domini; quod ſupra illud, fuit Ipſe Jehovah, ſecus ac apud alium quemlibet hominem:

nem: quia in intimo Rationalis inchoat humanum, & Dominus omne Humanum apud se Divinum fecit, ita ipsum Rationale primo ab intimo ejus; quod cum Divinum factum, repræsentatur & significatur, ut dictum, per Isacum.

2195. Et Sarah audiens ad januam tentorii, quod significet verum rationale tunc juxta sanctum, constat ex repræsentatione Saræ, quod sit verum rationale, de qua n: 2173. 2194; tum a significatione tentorii, quod sit sanctum, de qua n: 414. 1102. 1566. 2145; & sic a significatione januæ tentorii, quod sit introitus ad sanctum, ita juxta sanctum, de qua supra n: 2145: quomodo hæc se habent, nunc sequitur.

2196. Ac ea post illum, quod significet juxta bonum in quo tunc rationale, & separatum ab illo quantum humani ei inerat, constat inde, quod dicatur de janua, ubi Sarah, quod fuerit post illum; esse post illum, significat non conjunctum esse, sed a tergo ejus; quod separatur ab aliquo, hoc repræsentatur per rejectionem quandam quasi in tergum, ut constare potest a repræsentativis in altera vita, de quibus ab experientia n: 1393. 1875; hoc nunc exprimitur per quod janua, ubi Sarah, esset post illum. Quod verum rationale mere humanum, quod tunc apud Dominum, ab Ipso separatum sit, cum se conjunxit cum Divino, ita se habet; Verum rationale humanum non capit Divina, quia hæc supra ejus intellectus sphæram sunt, Verum enim hoc communicat cum scientificis quæ in naturali homine, & quantum ex his intuetur illa quæ supra se sunt, tantum non agnoscit; est enim Verum hoc in apparentiis, quas exuere nequit; & apparentiæ sunt illa quæ nata sunt ex sensualibus, quæ inducunt fidem, sicut ipsa Divina quoque talia sint, cum tamen sunt omnibus apparentiis exempta, quæ cum dicuntur, rationale hoc verum nusquam potest credere, quia non potest capere; sicut pro exemplis; Quod nulla vita homini, nisi quæ a Domino, Rationale ex apparentiis putat tunc non vivere posse sicut a se, cum tamen tunc primum vere vivit, cum percipit quod a Domino: Rationale ex apparentiis putat, bonum, quod facit, esse ex semet; cum tamen nihil boni a se, sed a Domino: Rationale ex apparentiis putat, quod mereatur salutem cum bonum facit, cum tamen homo nihil a se mereri possit, sed omne meritum esse Domini: Homo ex apparentiis putat, quod, cum detinetur a malo, & tenetur in bono a Domino, nihil nisi bonum, & justum, imo sanctum apud eum, cum tamen in homine nihil nisi malum, injustum, & prophanum: Homo ex apparentiis putat, cum facit bonum ex charitate, quod ex voluntario in se faciat, cum tamen non ex voluntario ejus, sed ex intellectuali, cui implantata est charitas: Homo ex apparentiis putat, non dari posse gloriam; absque gloria mundi, cum tamen in gloria cœli ne hilum gloriæ mundi sit: Homo ex apparentiis putat, quod nemo possit amare proximum plus quam se, sed quod omnis amor incipiat a se, cum tamen in amore cœlesti nihil amoris sui insit: Homo ex apparentiis putat, quod nulla lux dari queat, nisi quæ ex luce mundi, cum tamen in cœlis ne hilum lucis mundi sit, & usque tanta lux, ut lucem meridianam mundi millies excedat: Homo ex apparentiis putat, quod

quod Dominus non lucere possit coram universo cœlo sicut sol, cum tamen omnis lux cœli ab Ipso: Homo ex apparentiis non capere potest, quod progressiones sint in altera vita, cum tamen apparent sibi progredi, prorsus sicut homo in terris, ut in suis habitaculis, atriis, paradisis; minus si dicatur, quod hæc sint mutationes status, quæ sic apparent: Homo ex apparentiis nec capere potest, quod spiritus & angeli, quia inconspicui coram oculis, non videri queant, nec quod possint loqui cum homine, cum tamen apparent manifestius coram visu interno seu spiritus, quam homo homini in terra; & quoque audiuntur loquelæ eorum similiter; præter millia millia talium, quæ Rationale hominis nusquam ex suo lumine nato ex sensualibus, & inde obfuscato, potest credere: imo in ipsis naturalibus cæcutit Rationale, sicut quod capere nequeat, quomodo illi, qui e diametro oppositi sunt incolæ, possint pedibus insistere & ambulare, præter in perplurimis aliis, quid non in spiritualibus & cœlestibus, quæ longe supra naturalia sunt. Quia Rationale humanum tale est, hic dicitur de tali, quod separatum fuerit, cum Dominus unitus Divino in Perceptione Divina fuit, quod significatur per quod Sarah, quæ hic est tale verum rationale, steterit ad januam tentorii, & ea esset post illum.

2197. Vers: 11. *Et Abraham & Sarah senes, intrantes in dies, desiit esse Saræ via sicut mulierum.* Abraham & Sarah senes, significat humanum apud Dominum, quod exueretur: intrantes in dies, significat quod tempus adesset: desiit esse Saræ via sicut mulierum, significat statum veri rationalis, quod amplius non posset ita manere.

2198. Abraham & Sarah senes, quod significet humanum apud Dominum, quod exueretur, constat ex repræsentatione Abrahami & Saræ, tum a significatione Senum seu Senectutis; Abraham hic repræsentat Dominum quoad Bonum rationale, & Sarah repræsentat Dominum quoad Verum rationale, ut passim supra in hoc Capite dictum; ita uterque repræsentat hic Humanum apud Dominum, ex causa, ut dictum supra, quod nunc Jehovah adesset, & loquutus cum Abrahamo, & Jehovah erat ipsum Divinum Domini, & non separatum ab Ipso, tametsi ut separatum in repræsentativis historicis sistitur, per historica non repræsentari aliter potest. Quod autem dicatur, quod Abraham & Sarah senes essent, significat quod Humanum illud exueretur; Senectus non aliud involvit quam ultimum tempus; in Verbo passim memoratur Senectus, tum etiam quod mortui sint, sed in sensu interno nusquam aliqua senectus, nec mors, qualis est corporis, percipitur, sed aliud quod ex serie rerum constat, nam quid senium, & quid mors, ignorant in altera vita; quid hic, constat, ut dictum, ex serie, nempe quod Dominus exueret humanum.

2199. Quod intrantes in dies, significet quod tempus adesset, sequitur nunc inde; dies in Verbo, sicut etiam annus, imo in genere tempus, significat statum, ut n: 23. 487. 488. 493. 893, ostensum; ita hic intrare in dies, significat in sensu interno, in illum statum, quod exueret humanum, ita quod tempus adesset.

2200. Quod desiit esse Saræ via sicut mulierum, significet quod amplius non posset ita manere, constat ex illis quæ nunc dicta sunt, ita absque explicatione.

2201. Vers: 12. *Et risit Sarah intra se, dicendo, postquam consenui, num erit mihi voluptas, & Dominus meus senex.* Risit Sarah intra se, significat affectionem veri istius rationalis, quod ita fieret: dicendo, postquam consenui num erit mihi voluptas, significat quod veri illius affectio non esset ut mutaret statum: & Dominus meus senex, significat, quod affectio veri mirata quod rationale bonum cui adjunctum verum etiam exueret humanum.

2202. Risit Sarah intra se, quod significet affectionem veri istius Rationalis quod ita fieret, constat a significatione ridere seu risus, quod sit affectio veri, de qua prius n: 2072: quid hæc involvunt, nunc sequitur.

2203. Dicendo, postquam consenui num erit mihi voluptas, quod significet quod veri illius affectio non esset, ut mutaret statum, constat a significatione consenescere, quod sit exuere humanum, ita mutare statum, de qua supra n: 2198; &, ex significatione num erit mihi voluptas, quod sit non desiderare, ita quod illud non esset affectio ejus. Quomodo hæc se habent, constare potest ab illis, quæ supra n: 2196 dicta de Sarah, quod steterit ad januam tentorii, & ea post illum, nempe quod Rationale humanum quoad verum tale sit, ut non intelligere possit quid Divinum est, ex causa quia Verum illud in apparentiis est, quare quod non intelligere potest, nec credit, & quod non credit, eo nec afficitur; apparentiæ, in quibus Rationale est, tales sunt, ut afficiant, nam in ipsis apparentiis est delectatio; quare sic privarentur apparentiis, putat nihil delectationis plus esse; cum tamen cœlestis affectio non est in apparentiis, sed in ipso bono & vero; quia Verum rationale tale est, etiam ignoscitur ei, & admittitur ut in apparentiis sit, & in illis delectationem habeat. Tale verum, quod in apparentiis fuit, repræsentatur per Sarah, cum Dominus conjunxit se cum Divino; quare dicitur, quod illa steterit ad januam, & quod riserit & dixerit, postquam consenui, num erit mihi voluptas, quibus significatur, quod non illius affectio esset, ut mutaret statum.

2204. Quod Dominus meus senex, significet quod affectio veri mirata, quod rationale bonum cui adjunctum verum etiam exueret humanum, constat ex repræsentatione Abrahami, qui hic est Dominus meus, quod hic sit rationale bonum; & ex repræsentatione Saræ, quod sit rationale verum, de qua supra n: 2198, & alibi; tum a significatione consenescere, quod sit exuere humanum, de qua etiam, n: 2198. Bonum rationale humanum tale est, quod habeat in se multum ex jucundis mundanis, nam formatum est non solum ex veris, sed etiam ex jucundis sensualium, & ex pluribus jucundis quæ in mundo; quibus jucundis, cum reformatur & regeneratur homo, Bonum spirituale a Domino insinuatur, & tunc per id mundanum temperatur, & sic in illo dein suum felix habet. At Dominus prorsus expu-

lit

lit omne mundanum e rationali, & sic Divinum fecit; quod est, quod verum rationale, per Sarah intellectum, miratum.

2205. Vers: 13. *Et dixit Jehovah ad Abraham, cur hoc risit Sarah, dicendo, num etiam vere pariam, & ego consenui.* Dixit Jehovah ad Abraham, significat perceptionem Domini ex Divino: cur hoc risit Sarah, significat cogitationem veri rationalis ex ejus affectione: num etiam vere pariam, significat quod miratum quod Rationale fieret Divinum: & ego consenui, significat postquam non amplius tale esset.

2206. Dixit Jehovah ad Abrahamum, quod significet perceptionem Domini ex Divino, constat ex significatione Dicere, quod sit percipere, de qua prius n: 1898. 1919. 2080; & ex eo, quod Jehovah dixit, quod est percipere ex Divino, nam, ut sæpius prius ostensum est, ipsum Internum Domini fuit Jehovah.

2207. Cur hoc risit Sarah, quod significet cogitationem veri rationalis ex ejus affectione, constat ex significatione ridere seu risus, quod sit affectio quæ est veri, de qua supra n: 2072; & ex repræsentatione Saræ, quod sit verum rationale, de qua aliquoties prius in hoc Capite. Hæc interrogatio involvit, quod Dominus perceperit, quod in Rationali Ipsius adhuc humanum esset.

2208. Num etiam vere pariam, quod significet quod miratum quod Rationale fieret Divinum, constat ex significatione Parere hic in sensu interno, nempe quia Divinum Rationale Domini repræsentatur per Isacum, ut prius dictum, & ex sequentibus patebit, ita parere hic significat Isacum, hoc est, Rationale quod Divinum fieret; quod verum rationale per Sarah repræsentatum non comprehendere potuit.

2209. Et ego consenui, quod significet postquam non amplius tale esset, nempe non Divinum sed humanum, & quod hoc exueretur, constat a significatione consenescere, quod sit exuere humanum, de qua supra n: 2198. 2203. Quod Rationale in genere attinet, cum cogitat de Divinis, imprimis ex vero quod ei, nusquam credere potest, quod talia sint, tam quia illa non capit, quam quia apparentiæ, quæ natæ a fallaciis sensuum, adhærent, per quas, & ex quibus cogitat, ut constare potest ex illis exemplis, quæ allata sunt supra n: 2196; quibus etiam illustrationis causa sequentia addere licet; an Rationale, si consulatur, credere potest, quod sensus internus Verbi detur, & is tam remotus a sensu literali, ut ostensum est; & sic quod Verbum sit, quod conjungit cœlum cum terra, hoc est, Regnum Domini in cœlis cum Regno Domini in terris: an Rationale credere possit, quod Animæ post mortem inter se loquantur distinctissime, & tamen absque loquela vocum, & usque tam plene, ut per minutum plura exprimant, quam homo per suam loquelam per horam; & quod Angeli similiter, sed loquela adhuc perfectiori, & spiritibus imperceptibili; tum quod omnes Animæ, dum in alteram vitam veniunt, ita loqui sciant, tametsi nusquam ad ita loquendum instruuntur: num Rationale credere potest, quod in una affectione hominis, imo

imo in uno ejus ſuſpirio, tam indefinita inſint, quæ Angeli percipiunt, ut nuſquam deſcribi poſſint; & quod unaquævis affectio hominis, imo unaquævis idea cogitationis ejus, ſit imago ejus, & talis ut ei inſint mirabiliter omnia vitæ ejus; præter millia millia talium; Rationale, quod ex ſenſualibus ſapit, & ſenſualium fallaciis imbutum eſt, dum cogitat de illis, non credit ita eſſe poſſe, quia ſibi formare aliquam ideam nequit, niſi ex talibus, quæ aliquo ſenſu externo & interno percipit; quid non cum cogitat de Divinis cœleſtibus & ſpiritualibus, quæ adhuc ſuperiora ſunt; erunt enim ſemper aliquæ apparentiæ ex ſenſualibus, quibus innitura cogitatio, quæ apparentiæ cum abſtrahuntur, perit idea; quod etiam conſtare mihi potuit a ſpiritibus novitiis, qui maximopere apparentiis, quas e mundo ſecum traxerunt, delectantur, dicentes, ſi illæ eis ſubducerentur, quod non ſcirent an cogitare poſſent: tale eſt Rationale in ſe ſpectatum.

2210. Verſ: 14. *Num mirabile erit pro Jehovah quicquam; ad tempus ſtatum revertar ad te, juxta tempus hoc vitæ, & Saræ filius.* Num mirabile erit pro Jehovah quicquam, ſignificat quod omne ſit poſſibile Jehovæ: ad tempus ſtatum revertar ad te, ſignificat ſtatum futurum: juxta tempus hoc vitæ, & Saræ filius, ſignificat quod tunc Dominus exueret rationale humanum, & indueret Rationale Divinum.

2211. Quod num mirabile erit pro Jehovah quicquam, ſignificet quod omne ſit poſſibile Jehovæ, conſtat abſque explicatione.

2212. Ad tempus ſtatum revertar ad te, quod ſignificet ſtatum futurum, conſtat ex ſignificatione temporis, quod ſit ſtatus, ut ſupra n: 2199, dictum: hic dicitur quod Jehovah reverſurus ad tempus ſtatum, mox ad tempus hoc vitæ, ſeu quod idem ad tempus præſens ſequentis anni; utrumque aliquid peculiare involvit, nempe tempus ſtatum commune illius ſtatus, qui ſignificatur per tempus hoc vitæ; commune eſt quod futurum, quomodo autem futurum, ſignificatur per tempus hoc vitæ: in Verbo, imprimis apud Prophetas, ſolenne eſt deſcribere ſtatus per binas expreſſiones quaſi ſimiles, cum tamen unum involvit commune, alterum determinatum quoddam in communi.

2213. Quod juxta tempus hoc vitæ, & Saræ filius, ſignificet quod tunc Dominus exueret rationale humanum, & indueret Rationale Divinum, conſtat ex ſignificatione revertendi ad tempus hoc vitæ, ſeu ad tempus hoc præſens ſequentis anni, quod ſit conjunctio Divini cum Humano Domini, de qua ſupra n: 2193; & ex ſignificatione filii Saræ, quod ſit Rationale Divinum futurum, de qua etiam ſupra n: 2194: tempus hoc vitæ ſeu tempus præſens ſequentis anni denotat tempus quando Abraham ingrederetur in centeſimum annum, per quem annum ſignificatur unitio Humani Domini cum Divino ac Divini cum Humano, ut ſupra n: 1988, oſtenſum eſt; interceſſit tunc annus, quia per annum in Verbo non ſignificatur annus, ſed integrum tempus, ita tota periodus, ſive mille annorum ſit, ſive centum, ſive decem, ſive horarum, ut quoque oſtenſum prius, n: 482. 487. 488. 493. 893: ſicut etiam ſeptima, de qua n. 2044.

2214. Verſ: 15. *Et negavit Sarah dicendo, non riſi, quia timuit, & dixit, non, quod riſiſti.* Et negavit Sarah, dicendo, non riſi, quia timuit, ſignificat quod verum rationale humanum vellet excuſare ſe, quia appercepit quod non eſſet tale, quale eſſe deberet: & dixit, non, quod riſiſti, ſignificat quod uſque eſſet tale.

2215. Quod negavit Sarah, dicendo, non riſi, quia timuit, ſignificet quod verum rationale humanum vellet excuſare ſe, quia appercepit, quod non eſſet tale, quale eſſe deberet, conſtare poteſt abſque explicatione.

2216. Quod dixit, non, quod riſiſti, ſignificet quod uſque tale eſſet, conſtat etiam abſque explicatione. Quomodo hæc ſe habent, conſtare poteſt ab illis, quæ ſupra n: 2072 de ſignificatione ridere ſeu riſus, dicta ſunt, quod nempe ſit affectio Rationalis, & quidem affectio veri aut falſi in rationali, inde eſt omnis riſus; quamdiu talis affectio id Rationali eſt, quæ ſe in riſum exſerit, tamdiu eſt aliquid corporeum aut mundanum, ita mere humanum; bonum cœleſte & bonum ſpirituale non ridet, ſed jucundum & hilare ſuum in facie, loquela & geſtu alio modo depromit; in riſu enim ſunt permulta, ut plurimum aliquid contemtus, qui tametſi non apparet, uſque ſublatet; ſeque diſtinguit facile ab hilaritate animi, quæ quoque aliquod ſimile riſus producit. Deſcribitur ſtatus Rationalis humani apud Dominum per quod Sarah riſit, & ſignificatum per id qua affectione Verum Rationalis tunc a bono ſeparatum ſpectaret illud quod dicebatur, quod exueretur, & Divinum indueretur; non quod riſerit, ſed quod ex Divino perceperit quale adhuc eſſet, & quantum humani adhuc ineſſet, quod expelleret; hoc ſignificatur per riſum Saræ in ſenſu interno.

2217. Verſ: 16. *Et ſurrexerunt inde Viri, & proſpexerunt ad facies Sodomæ: & Abraham vadens cum illis ad dimittendum illos.* Surrexerunt inde Viri, ſignificat quod perceptio illa finiretur: & proſpexerunt ad facies Sodomæ, ſignificat ſtatum humani generis; Sodoma eſt omne malum ex amore ſui: & Abraham vadens cum illis, ſignificat quod etiam Dominus adhuc cum illis in perceptione maneret, ſed de genere humano: ad dimittendum illos, ſignificat quod vellet diſcedere ab illa.

2218. Quod ſurrexerunt Viri, ſignificet quod perceptio illa finiretur, conſtare poteſt a ſignificatione ſurgere, quod ſit abire; & a Virorum, de quibus ſupra: per adventum Trium Virorum ſeu Jehovæ ad Abrahamum repræſentata fuit Perceptio Divina Domini, ut ſupra oſtenſum; Perceptio Domini ex Divino tunc fuit primum de Trino Divino, quod eſt Divinum ipſum, Humanum Divinum & Procedens; poſtea fuit de Humano Ipſius quod indueret Divinum; nunc ſequitur Perceptio ex Divino de genere humano quale eſſet: hæc tria ſunt, de quibus in hoc Capite agitur; & ſequuntur ordine, nempe quod Divinum aſſumeret Humanum, & hoc faceret Divinum, ut ſalvaret genus humanum: de prioribus binis dicitur, quod Perceptio finita, quod in ſenſu interno intelligitur per quod ſurrexerunt Viri; at Perceptio de genere humano quale eſſet, ſignificatur in ſenſu interno per quod proſpexerunt ad facies Sodomæ, & Abraham vadens cum illis; & quod in illa perceptione non vellet

vellet manere, ſignificatur per quod vaderet cum illis ad dimittendum illos; quomodo ſe hæc habent, melius videri poteſt a Contentis quæ præmiſſa ſunt, tum ab explicatione ſequentium.

2219. Proſpexerunt ad facies Sodomæ, quod ſignificet ſtatum humani generis, conſtat a ſignificatione proſpicere ad facies, & hic ad facies Sodomæ: per facies ſignificantur omnia interiora hominis, tam mala quam bona, ex cauſa quia illa elucent ex facie, ut in Parte Prima, n: 358, oſtenſum; hic itaque facies, quia prædicantur de Sodoma, ſignificant interiora mala, quæ ſunt amoris ſui, quæ mala in genere per Sodomam intelliguntur, ut a mox ſequentibus patebit. Quod omnium peſſima mala ex amore ſui originem trahant, eſt quia amor ſui eſt deſtructivus Societatis humanæ, ut oſtenſum ſupra n: 2045, & deſtructivus Societatis cœleſtis, n: 2057; & quia perverſitas generis humani inde cognoſcitur, hic per facies Sodomæ ſignificatur ſtatus generis humani: oſtenſum præterea eſt in Parte Prima variis in locis, qualis amor ſui eſt, quod nempe prorſus contrarius ſit ordini, in quem creatus eſt homo; homini præ beſtiis rationale datum eſt, ob finem ut quiſque alteri bene velit & bene faciat, ſic in particulari ut in communi; hic eſt ordo in quem creatus eſt homo; proinde eſt amor in Deum, & amor erga proximum, quæ vita foret hominis, per quam diſtingueretur a brutis animalibus; hic etiam eſt ordo cœli, in quo foret cum vivit in mundo, & ſic in Regno Domini; ac in idem tranſiret, cum exuit corpus, quod ei inſerviit ſuper terra, & ibi in ſtatum continue perfectiorem cœleſtem aſſurgeret: ſed amor ſui eſt primarium, imo unicum quod deſtruit hæc, non ita amor mundi, nam hic quidem ſpiritualibus fidei, ſed amor ſui cœleſtibus amoris e diametro oppoſitus eſt; qui enim ſe amat, omnes alios non amat, ſed quoſcunque, qui illum non colunt, deſtruere conatur, nec alicui bene vult & bene facit, niſi qui in illo eſt, aut captare poteſt, ut in illo ſit, ſicut quoddam ejus cupiditatibus & phantaſiis quaſi inoculatum; inde patet, quod ex amore ſui ſcaturiant omnia odia, omnes vindictæ & crudelitates, tum omnes infames ſimulationes & doli, ita omnia nefanda contra ordinem ſocietatis humanæ, & contra ordinem ſocietatis cœleſtis: quin imo tam nefandus eſt amor ſui, ut cum vincula ei relaxantur, hoc eſt, cum ei datur copia exſpatiandi, etiam apud eos, qui infimæ ſortis ſunt, ruat ita, ut non ſolum dominari velit ſuper proximos & vicinos, ſed etiam ſuper univerſum, imo ſuper ipſum Supremum Divinum, quod quidem ignorat homo, quia in vinculis non ita ſibi notis tenetur, ſed quantum hæc vincula, ut dictum, remittuntur, tantum ruit; quod a multa experientia in altera vita mihi ſcire datum eſt: quia in amore ſui illa latent, etiam illi qui in amore ſui ſunt, & non donati vinculis conſcientiæ, præ omnibus aliis odio habent Dominum, ita omnia vera fidei, nam hæc ſunt ipſæ leges ordinis in Regno Domini, hæc tales reſpuunt ita ut abominentur, quod etiam ſe manifeſtat coram in altera vita; hic amor etiam eſt caput ſerpentis, quod Semen mulieris, hoc eſt, Dominus proculcat, de quo videatur in Parte Prima, n: 257. Sed amor ſui non eſt ſemper ille, qui in externa forma apparet ſicut faſtus & ſuperbia, quandoque enim ii poſſunt charitate

habere proximum; quibufdam enim tale externum connafcitur, & a quibufdam in ætate puerili adfcifcitur, fed poftea fubjugatur, remanente ufque externo; fed funt illi, qui alios præ fe contemnunt, ac præ fe nihili faciunt, nec commune bonum quicquam curant, nifi fit pro illis, & ii quafi fint illud; imprimis qui omnes illos, qui fibi non favent & ferviunt, odio habent, illos perfequuntur, & quantum poffunt, deprivant poffeffionibus, honore, fama, imo vita; qui talia fpirant animo, illi fciant quod in amore fui fint præ aliis.

2220. Quod Sodoma fit omne malum ex amore fui, conftat ex fignificatione Sodomæ in Verbo; tametfi in Capite fequente appareat ficut per Sodomam fignificetur malum peffimi adulterii, ufque tamen per eam in fenfu interno, nihil aliud quam malum ex amore fui fignificatur; in Verbo etiam abominationes ex Amore fui fcaturientes, per adulteria diverfi generis repræfentantur. Quod Sodoma fignificet in genere omne malum ex amore fui, & Amora omne falfum inde, in Parte Prima n:1212. 1663. 1682. 1689, oftenfum eft; & porro conftare poteft ex his locis in Verbo; apud Jeremiam, "Gladius fuper Chaldæos, & fuper habitatores Babelis, juxta everfionem Dei, *Sodomam* & *Amoram*, & vicinas ejus, dictum Jehovæ, non habitabit ibi vir, & non commorabitur in ea filius hominis," L: 35. 40; agitur ibi de illis, qui fignificantur per Chaldæos, qui funt in quorum cultu falfum prophanum, ut prius n: 1368, oftenfum; tum de illis qui per Babelem, qui funt in quorum cultu eft malum prophanum, n: 1182. 1326; illorum damnatio defcribitur per everfionem Sodomæ, hoc eft, mali in genere, & per everfionem Amoræ, hoc eft, falfi in genere, quia etiam in illorum cultu eft malum amoris fui, & falfum inde: apud Amos, "Subverti vos juxta everfionem Dei, *Sodomam* & *Amoram*, & facti ficut torris erutus ex incendio," IV: 11; ubi de Samaria, per quam fignificatur perverfa Ecclefia fpiritualis, quæ quoad mala in genere contra bona charitatis vocatur Sodoma, & quoad falfa in genere contra vera fidei vocatur Amora; & quoad utrumque, hic ut prius, everfio Dei: apud Zephaniam, "Moab ficut *Sodoma* erit, & filii Ammonis ficut *Amora*, locus derelictus urticæ, & fovea falis, & defolatio ufque in æternum: hoc illis propter *fuperbiam* eorum, quod opprobrio affecerunt, & dilatarunt fuper populum Jehovæ Zebaoth," II: 9. 10; ubi Sodoma pro malo ex amore fui, & Amora pro falfo inde, de quibus hic prædicatur defolatio, ficut prius everfio; fuperbia eft amor fui; opprobrio afficere populum Jehovæ Zebaoth eft malum inferre veris, & dilatare fuper populum eft falfum: apud Ezechielem, "Soror tua major Samaria, ipfa & filiæ ejus, habitans ad finiftram tuam; & foror tua minor præ te, habitans a dextra tua, *Sodoma* & filiæ ejus: non fecit *Sodoma* foror tua, ipfa & filiæ ejus, quemadmodum fecifti tu & filiæ tuæ: *ecce hæc fuit iniquitas Sodomæ fororis tuæ, Superbia, Saturitas panis, & Securitas otii, fuit illi & filiabus ejus, & manum miferi & egeni non confirmavit; & elatæ factæ funt, & fecerunt abominationem coram te,*" XVI: 46. 48. 50: agitur ibi de abominationibus Hierofolymæ, & defcribitur per Samariam & Sodomam,

mam, per Samariam quoad falfa loco Amoræ, & per Sodomam quoad mala; & dicitur quid in fpecie per *Sodomam* fignificatur; nam ait, *hæc fuit iniquitas Sodomæ*, nempe quod amor fui, qui fignificatur ibi per *fuperbiam*; qui quod averfati bona charitatis, fignificatur per *faturitatem panis*; & quod in illis acquieverint, fignificatur per *fecuritatem otii*; & quod illis non mifericordia, defcribitur per quod non *confirmaverint manum miferi & egeni*; & quod omnes cupiditates inde fint amore fui imbutæ, per quod *elatæ factæ filiæ*; cupiditates funt *filiæ*; inde conftat manifefte quid Sodomæ, ita quod non fit fecundum fenfum hiftoricum in Capite fequente, fed quod per illum ibi fignificentur in fenfu interno talia, quæ hic apud Prophetam defcribuntur, nempe quæ funt amoris fui; fed Sodoma mitius hic defcribitur, quia de abominationibus Hierofolymæ agitur, quod hujus fuerint majores quam Sodomæ; ut patet quoque a Domini verbis apud Matthæum, "Amen dico "vobis, tolerabilius erit terræ *Sodomæ* & *Amoræ*, in die judicii, quam urbi "illi," x: 15. Marc: vi: 11. Luc: x: 12: apud Johannem, "Corpora "eorum fuper platea urbis magnæ, quæ vocatur *fpiritualiter Sodomæ* & "*Ægyptus*," Apoc: xi. 8; ibi quod per Sodomam non intelligatur Sodoma, nec per Ægyptum Ægyptus, conftat, nam dicitur quod vocetur fpiritualiter Sodoma & Ægyptus; Sodoma pro omni malo ex amore fui, & Ægyptus loco Amoræ pro omni falfo inde.

2221. Quod Abraham vadens cum illis, fignificet quod Dominus adhuc cum illis in perceptione maneret, fed de genere humano, conftare poteft ex ferie rerum in fenfu interno, nam vadere cum tribus Viris, hoc eft, cum Jehovah, eft in perceptione adhuc effe.

2222. Quod ad dimittendum illos, fignificet quod vellet difcedere ab illa, conftat abfque explicatione; caufa quoque patet, nempe quod perceptio ex Divino, & inde cogitatio de genere humano, quod tale effet, horrorem incuteret; amor enim Domini fuit erga univerfum genus humanum tantus, ut omnes per unitionem Effentiæ Humanæ cum Divina, & Divinæ cum Humana, falvare in æternum vellet; quare cum perciperet tale effe, a perceptione & cogitatione inde voluit difcedere, quod fignificatur per quod vellet dimittere illos.

2223. Verf: 17. *Et Jehovah dixit, num celans Ego ab Abrahamo, quod Ego faciens.* Et Jehovah dixit, fignificat perceptionem: num celans Ego ab Abrahamo, quod Ego faciens, fignificat quod nihil celari debuit coram Domino.

2224. Jehovah dixit, quod fignificet perceptionem, conftat a fignificatione dicere, quod fit percipere, de qua prius n: 1898. 1919. 2080; hic quia Jehovah dixit, eft quod Dominus perceperit ex Divino.

2225. Quod num celans Ego ab Abrahamo quod Ego faciens, fignificet quod nihil celari debuit coram Domino, conftat a repræfentatione Abrahami, quod fit Dominus in illo ftatu, de qua aliquoties fupra in hoc Capite; quod cætera fignificent, non celari debere, patet; fenfus literæ hic fimilis eft cum fenfu interno, ut alibi paffim, imprimis ubi agitur de effentialibus fidei, quæ quia

quia necessaria sunt ad salutem, ita dicuntur in litera, qualia sunt in sensu interno, sicut hoc apud Mosen, "Jehovah Deus noster Jehovah unus; & amabis Jehovam Deum tuum ex toto corde tuo, & ex tota anima tua, & ex omnibus viribus tuis; & erunt verba illa super corde tuo," Deut: VI: 5. 6; præter similia alia.

2226. Vers: 18. *Et Abraham essendo erit in gentem magnam & numerosam; & benedicentur in illo omnes gentes terræ.* Abraham essendo erit in gentem magnam & numerosam, significat quod a Domino erit omne bonum & omne verum inde: & benedicentur in illo omnes gentes terræ, significat quod ab Ipso omnes, qui in charitate sunt, salvabuntur.

2227. Quod Abraham dicendo erit in gentem magnam & numerosam, significet quod a Domino erit omne bonum, & omne verum inde, constat a repræsentatione Abrahami, quod sit Dominus, de qua sæpius supra; tum a significatione gentis, quod sit bonum, de qua n: 1159. 1258. 1259. 1260. 1416. 1849, hic gentis magnæ & numerosæ, quæ significatur bonum & verum inde; quod magnum prædicetur de bono, & numerosum de vero, ex locis aliis in Verbo constare potest, sed illa nunc adducere, supersedendum: Verum inde, seu verum ex bono, in sensu genuino, est bonum spirituale: sunt duo bona inter se distincta, nempe bonum cœleste, & bonum spirituale; bonum cœleste est amoris in Dominum, bonum spirituale est amoris erga proximum; ex illo bono seu cœlesti est hoc seu spirituale, nam nemo amare potest Dominum, nisi etiam amet proximum; in amore in Doninum est amor erga proximum; nam amor in Dominum est a Domino, ita ab Ipso Amore erga universum genus humanum; in amore in Dominum esse, est idem ac esse in Domino, & qui in Domino, non potest aliter quam esse in amore Ipsius, qui est erga genus humanum, ita erga proximum; ita est ille in utroque bono, nempe in cœlesti & spirituali, illud est ipsissimum bonum, hoc autem verum ejus seu verum inde, quod verum est bonum spirituale, ut dictum; illud est quod significatur per magnum, hoc autem per numerosum.

2228. Quod benedicentur in illo omnes gentes terræ, significet quod ab Ipso omnes, qui in charitate sunt, salvabuntur, constat a significatione Benedici, quod sit donari omnibus bonis, quæ sunt a cœlesti origine, de qua n: 981. 1096. 1420. 1422: qui donantur bonis a cœlesti origine, hoc est, bonis cœlestibus & bonis spiritualibus, de quibus mox supra, n: 2277, illi quoque donantur salute æterna, hoc est, salvantur: per omnes gentes terræ, intelliguntur in sensu interno, illi qui in bonis amoris & charitatis sunt, ut constat a significatione gentis, quod sit bonum, n: 1159. 1258. 1259. 1260. 1416. 1849: quod per omnes gentes terræ, non significentur omnes in universo terrarum orbe, constare potest cuivis, quia permulti inter illos sunt, qui non salvantur, sed modo illi, qui in charitate sunt, hoc est, qui charitatis vitam adepti sunt. Ne quemquam lateat, quomodo se habet cum salvatione hominum post decessum, paucis dicendum; sunt plures qui dicunt, quod salvetur homo per fidem, aut, ut ajunt, si modo fidem habeat, sed inter illos plurima

plurima pars eſt, qui non ſciunt quid fides, putant aliqui quod ſit mera cogitatio, aliqui quod ſit agnitio alicujus credendi, alii quod ſit tota doctrina fidei quæ credenda, alii aliter, ita in ſola cognitione, quid ſit fides, errant; conſequenter in eo, quid ſit, quo ſalvetur homo: ſed uſque non eſt mera cogitatio, nec eſt agnitio credendi, nec cognitio omnium quæ ſunt doctrinæ fidei: ex illis nemo ſalvari poteſt, nam non altius radicem poſſunt agere, quam in cogitationem; cogitatio non aliquem ſalvat, ſed eſt vita, quam ſibi in mundo comparavit per cognitiones fidei; hæc vita manet, at omnis cogitatio, quæ non convenit vitæ ejus perit, uſque adeo ut fiat nulla; Conſociationes cœleſtes ſunt ſecundum vitas, & nuſquam ſecundum cogitationes quæ non ſunt vitæ, cogitationes quæ non ſunt vitæ, ſunt ſimulatoriæ, quæ prorſus rejiciuntur: in genere duplex eſt vita, una infernalis, altera cœleſtis; vita infernalis contrahitur ex omnibus illis finibus, cogitationibus & operibus, quæ fluunt ex amore ſui, conſequenter ex odio contra proximum; vita cœleſtis ex omnibus illis finibus, cogitationibus, & operibus, quæ ſunt amoris erga proximum; hæc vita eſt, quam ſpectant omnia quæ, fides, vocantur, & comparatur per omnia fidei: inde conſtare poteſt, quid fides, nempe quod ſit charitas, nam ad illam ducunt omnia quæ doctrinæ fidei vocantur, in illa ſunt omnia illa, & ex illa derivantur omnia illa: anima poſt vitam corporis eſt, qualis ejus amor.

2229. Verſ: 19. *Quia novi illum, propterea quod præcipiet filiis ſuis, & domui ſuæ poſt ſe, & cuſtodient viam Jehovæ ad faciendum Juſtitiam & Judicium, propterea ut adducat Jehovah ſuper Abrahamum, illud quod loquutus eſt ſuper illum.* Quia novi illum, ſignificat verum eſſe: propterea quod præcipiet filiis ſuis, & domui ſuæ poſt ſe, & cuſtodient viam Jehovæ ad faciendum juſtitiam & judicium, ſignificat quod ab Ipſo omnis doctrina charitatis & fidei; filii ſunt qui in veris; domus qui in bonis; via eſt doctrina; juſtitia eſt de bono; judicium de vero: propterea ut adducat Jehovah ſuper Abrahamum illud quod loquutus eſt ſuper illum, ſignificat quod ideo Humana Eſſentia adjuncta erit Divinæ.

2230. Quia novi illum, quod ſignificet verum eſſe, conſtare poteſt a ſignificatione noſſe, cognoſcere aliquem eſt proprie ſcire, quod talis ſit, ſimiliter applicate ad rem, ſeu ad aliud aliquod, eſt ſcire quod tale ſit, quare noſſe ſe refert ad illud quod prædicatur, & ſignificat illud quod ſecundum ſeriem rerum intelligitur, quod ita ſit, vel quod verum ſit.

2231. Propterea quod præcipiet filiis ſuis, & domui ſuæ poſt ſe, & cuſtodient viam Jehovæ, ad faciendum juſtitiam & judicium, quod ſignificet quod ab Ipſo omnis doctrina charitatis & fidei, conſtare poteſt a ſignificatione filii, domus, viæ, juſtitiæ, & judicii, quæ in ſummam ſeu in unum ſenſum redacta ſignificant omnem doctrinam charitatis & fidei, per filios enim ſignificantur omnes qui ſunt in veris, per domum omnes qui in bonis, per viam doctrina qua inſtruuntur, quæ doctrina de bono ſignificatur per juſtitiam, & de vero per judicium; doctrina de bono eſt doctrina charitatis, & doctrina de vero eſt doctrina fidei: in genere eſt modo una Doctrina, nempe doctrina chari-

charitatis, nam Charitatem, ut dictum n : 2228, spectant omnia fidei; inter Charitatem & Fidem non alia intercedit differentia, quam quæ est inter velle bonum & cogitare bonum, qui vult bonum is quoque cogitat bonum, ita quæ est inter voluntatem & intellectum; qui reflectunt, sciunt quod aliud sit voluntas & aliud intellectus, in orbe erudito hoc etiam notum est, & apparet manifeste apud eos, qui volunt male & tamen ex cogitatione loquuntur bene; ex quibus cuivis patet, quod aliud sit voluntas & aliud intellectus, & sic quod Mens humana sit in binas partes distincta, quæ non unum faciunt; homo tamen ita creatus est, quod illæ binæ partes unam mentem constituerent, nec alia distinctio esset, quam ut comparativa dicatur, qualis est inter flammam & lucem inde, amor in Dominum & charitas erga proximum foret sicut flamma, & omnis perceptio & cogitatio foret sicut lux inde, ita quod amor & charitas foret omne perceptionis & cogitationis, hoc est, in omnibus & singulis ejus; perceptio aut cogitatio de qualitate amoris & charitatis est quod vocatur fides: sed quia genus humanum cæpit malum velle, odio habere proximum, & exercere vindictas & crudelitates, usque adeo, ut illa pars mentis, quæ voluntas dicitur, prorsus deperdita sit, cæperunt distinguere inter charitatem & fidem, & ad fidem referre omnia doctrinalia, quæ religionis illorum fuerunt, & illa una voce appellare fidem; & tandem eo usque processerunt, ut dicerent, quod salvari possent per solam fidem, per quam intellexerunt doctrinalia sua, si modo illa crederent, utcunque viverent: ita separata est charitas a fide, quæ tunc usque non aliud est, ut comparative dicatur, quam lux quædam absque flamma, qualis solet esse lux solis tempore hyemis, quæ frigida & gelida est in tantum ut vegetata telluris torpescant & emoriantur; cum tamen fides ex charitate est sicut lux tempore veris & æstatis, per quam omnia germinant & florent: hoc sciri potest etiam ex eo, quod amor & charitas sit flamma cœlestis, & quod fides sit lux spiritualis inde; similiter etiam se sistunt percipienda & videnda in altera vita, nam ibi cœleste Domini se manifestat coram angelis per flammeum jubar sicut solis, & spirituale Domini per lucem inde, quibus etiam afficiuntur angeli & spiritus quoad interiora secundum amoris & charitatis vitam apud eos; inde gaudia & fœlicitates cum illorum differentiis in altera vita: ex his constare potest, quomodo se habet cum hoc, quod dicitur, quod sola fides salvet.

2232. Quod filii sint, qui in veris, constat a significatione filii in Verbo, quod sit verum, de qua n : 489. 491. 533. 1147; per filios in sensu abstracto significantur vera, sed applicate ad hominem, sunt filii omnes qui in veris sunt.

2233. Quod domus sint qui in bonis, constat a significatione domus, quod sit bonum, de qua n : 710. 1708. 2048: per domum, seu natos domus, similiter in sensu abstracto significantur bona, sed applicate ad hominem, sunt omnes qui in bonis sunt.

2234. Quod via sit doctrina, constat a significatione viæ; via prædicatur in Verbo de veris, quia vera ducunt ad bonum, & procedunt a bono, ut constare potest a locis allatis in Parte Prima, n : 627; & quia via prædicatur de

de illis, eſt via doctrina, quia doctrina in uno complexu omnia illa comprehendit quæ ducunt ad bonum, hoc eſt, ad charitatem.

2235. Quod juſtitia ſit de bono, & judicium de vero, conſtare poteſt a ſignificatione Juſtitiæ, & a ſignificatione Judicii: pluries in Verbo Juſtitia & Judicium ſimul nominantur, ſed quid in ſenſu interno ſignificant, nondum notum eſt; in ſenſu proximo Juſtitia prædicatur de juſto, & Judicium de recto; juſtum eſt cum aliquid judicatur ex bono, & hoc ſecundum conſcientiam, rectum autem cum judicatur ex lege, & ſic ex juſto legis, ita quoque ſecundum conſcientiam, quia lex illi pro norma eſt; in ſenſu autem interno eſt Juſtitia quod ex bono, & Judicium quod ex vero; bonum eſt omne quod eſt amoris & charitatis, verum eſt omne quod eſt fidei inde; verum ducit eſſentiam ſuam a bono, & vocatur verum ex bono, ſicut fides ex amore, ita quoque judicium a juſtitia. Quod Juſtitia & Judicium illa ſignificent, conſtat ex his locis in Verbo; apud Jeremiam, "Sic dixit Jehovah, facite *Judicium* & *Juſtitiam*; & eripite ſpoliatum e manu oppreſſoris. Væ ædificanti domum ſuam in non *Juſtitia*, & hyperoa ſua in non *Judicio*. Pater tuus nonne comedit & bibit, & fecit *Judicium* & *Juſtitiam*, tunc bonum illi," XXII: 3. 13. 15. judicium pro illis quæ ſunt veri, & juſtitia quæ ſunt boni: apud Ezechielem, "Si impius reverſus fuerit a peccato ſuo, & fecerit *Judicium* & *Juſtitiam*, omnia peccata ejus, quæ peccavit, non memorabuntur ei, *Judicium* & *Juſtitiam* fecit, vivendo vivet; in revertendo ſe impio ab impietate ſua, & fecerit *Judicium* & *Juſtitiam*, propter illa is vivet," XXXIII: 14. 16. 19; ſimiliter judicium pro vero, quod eſt fidei, & juſtitia pro bono quod eſt charitatis: apud Amos, "Fluat ſicut aquæ *Judicium*, & *Juſtitia* ſicut fluvius fortis," V: 24: ſimiliter: apud Eſaiam, "Sic dixit Jehovah, cuſtodite *Judicium*, & facite *Juſtitiam*, quia propinqua ſalus mea ad veniendum, & *Juſtitia mea* ad revelandum ſe," LVI: 1: apud Eundem, "Paci non erit finis, ſuper throno Davidis & ſuper regno Ipſius, ad ſtabiliendum illud, & ad fulciendum illud in *Judicio* & *Juſtitia*, a nunc & uſque in æternum," IX: 6; pro quod in veris fidei, & in bonis charitatis: apud Eundem, "Exaltatus Jehovah, quia inhabitat altum, implevit Zionem *Judicio* & *Juſtitia*," XXXIII: 5: Judicium pro fide, Juſtitia pro amore Zion, pro Eccleſia; præcedit judicium, quia per fidem amor, at cum præcedit juſtitia eſt quod ex amore fides; ſicut apud Hoſcheam, "Deſponſabo te Mihi in æternum, & deſponſabo te Mihi in *Juſtitia* & *Judicio*, & in Miſericordia & in miſerationibus; & deſponſabo te Mihi in *fide*, & cognoſces Jehovam," II: 19. 20; ubi Juſtitia præcedit, ſicut etiam Miſericordia, quæ ſunt amoris, & ſequitur Judicium, ſicut etiam Miſerationes, quæ ſunt fidei ex amore, utrumque vocatur Fides ſeu Fidelitas: apud Davidem, "Jehovah, in cœlis eſt Miſericordia tua, Veritas tua uſque ad ætheres; *Juſtitia* tua ſicut montes Dei, *Judicia* tua abyſſus magna," Pſalm: XXXVI: 6: 7: ibi & Miſericordia & Juſtitia ſimiliter ſunt amoris, ac Veritas & Judicia ſunt fidei: apud Eundem, "*Veritas* e terra germinet, & *Juſtitia* e cœlo proſpiciat; etiam Jeho-

"vah dabit bonum, & terra noſtra dabit proventum ſuum," Pſalm: LXXXV: 12. 13; ibi Veritas quæ fidei, pro Judicio, & Juſtitia pro amore ſeu miſericordia: apud Sachariam, "Adducam eos, & habitabunt in medio Hieroſolymæ, & erunt Mihi in populum, & Ego ero iis in Deum in *Veritate* & in *Juſtitia*," VIII: 8; inde etiam patet, quod judicium ſit verum, & juſtitia bonum, quia loco judicii hic veritas: ſimiliter apud Davidem, "Qui ambulat integer, & operans *Juſtitiam*, & loquens *Veritatem*," Pſalm: XV: 2: Fides quia eſt charitatis, ſeu verum quia eſt boni, inde vera boni paſſim vocantur Judicia Juſtitiæ, & ſic judicia pæne ſimile ſignificant ac præcepta, ut apud Eſaiam, "Me die die quærant, & ſcientiam viarum mearum deſiderent, quaſi gens quæ *Juſtitiam* facit, & *Judicium* Dei ſui non dereliquit, interrogent Me *Judicia Juſtitiæ*, appropinquationem Dei deſiderent," LVIII: 2: quod Præcepta, apud Davidem, "Septies in die laudavi Te ſuper *Judiciis Juſtitiæ* tuæ, omnia *Præcepta* tua *Juſtitia*," Pſalm: CXIX: 164. 172: de Domino imprimis dicitur quod faciat Judicium & Juſtitiam, cum hominem e novo creat, ut apud Jeremiam, "De hoc glorietur qui gloriatur, intelligere & noſſe Me, quod Ego Jehovah faciens Miſericordiam, *Judicium* & *Juſtitiam* in terra, quia in illis beneplacet Mihi," IX: 23, ibi Miſericordia, quæ eſt amoris, deſcribitur per Judicium & Juſtitiam: apud Eundem, "Suſcitabo Davidi germen juſtum, & regnabit Rex, & intelligenter aget, & faciet *Judicium* & *Juſtitiam* in terra," XXIII: 5. Cap: XXXIII: 15. hinc apud Johannem, "Si abivero, mittam Paracletum ad vos, cumque venerit ille, arguet mundum de Peccato, de *Juſtitia*, & de *Judicio:* de Peccato quod non credunt in Me; de *Juſtitia* quod ad Patrem meum abeo, & non amplius videbitis Me; de *Judicio*, quod princeps hujus mundi judicatus eſt," XVI: 7. 8. 9. 10. 11. Peccatum ibi pro omni infidelitate; quod arguet de Juſtitia, eſt de omni quod eſt contra bonum, cum tamen Dominus Humanum univit Divino, ut ſalvaret Mundum, quod eſt quod ad Patrem abeo & non videbitis Me amplius; de Judicio, eſt de omni quod eſt contra verum, cum tamen dejecta ſunt mala in ſua inferna, ut illa non poſſint amplius damnum inferre, quod eſt quod princeps mundi judicatus eſt: in genere quod arguet de Peccato, Juſtitia & Judicio, eſt quod de omni infidelitate contra bonum & verum, ita quod nulla charitas & fides, nam per Juſtitiam & Judicium intellecta fuit antiquis temporibus, quoad Dominum omnis Miſericordia & Gratia, & quoad hominem omnis Charitas & Fides.

2236. Propterea ut adducat Jehovah ſuper Abrahamum illud quod loquutus eſt ſuper illum, quod ſignificet quod ideo Humana Eſſentia adjuncta erit Divinæ, non ita conſtat ex ſignificatione vocum, ſed ex eo, quod omnia illa quæ in Verbo dicta ſunt, involvant adventum Domini, ut uniret Humanam Eſſentiam Divinæ, per quam unitionem ſalvaret genus humanum; hæc ſunt quæ ſignificantur in ſenſu interno per quod adduceret ſuper Abrahamum illud quod loquutus eſt ſuper illum.

2237.

2237. Verf: 20. *Et dixit Jehovah, clamor Sodomæ & Amoræ, quod magnus factus fit, & peccatum eorum quod grave factum valde.* Dixit Jehovah, fignificat perceptionem: clamor Sodomæ & Amoræ quod magnus factus fit, & peccatum eorum quod grave factum valde, fignificat quod falfum & malum amoris fui ufque ad confumationem creverit; clamor eft falfum, peccatum eft malum.

2238. Dixit Jehovah, quod fignificet perceptionem, conftat a fignificatione dicere in fenfu hiftorico, quod fit percipere, de qua aliquoties prius: cum dicere Jehovah in hiftoricis Verbi occurrit, fignificat perceptionem, quæ non prorfus continua eft cum priori, fed aliqua fequens, & quandoque nova; videatur etiam n: 2061.

2239. Quod clamor Sodomæ & Amoræ quod magnus factus fit, & peccatum eorum quod grave factum valde, fignificet quod falfum & malum amoris fui ufque ad confumationem creverit, conftat a fignificatione Sodomæ, quod fit malum ex amore fui, & Amoræ quod fit falfum inde, quod fupra n: 2220, oftenfum; tum a fignificatione clamoris quod fit falfum, & peccati quod fit malum, de quibus mox fequitur; ex quibus patet, quod magnus factus fit nempe clamor, & grave factum fit nempe peccatum, fignificet quod falfum & malum ad fummum feu ad confumationem venerit: id melius patet a fequentibus, ubi dicitur, fi inventi fuerint ibi decem, quod parceretur urbs, Verf: 32, per quæ fignificatur, fi aliquæ reliquiæ ufque effent, hoc eft, fi aliquid boni & veri; cum enim non aliquid boni & veri amplius intus apud hominem, tunc vaftitas & defolatio, proinde confumatio; de qua in Verfu mox fequente.

2240. Quod clamor fit falfum, & peccatum fit malum, conftare poteft a fignificatione Clamoris in Verbo; quod Clamor falfum fignificet, nemini conftare poteft, nifi internum fenfum Verbi fciat; aliquoties occurrit apud Prophetas, & ibi cum agitur de vaftatione & defolatione, dicitur quod ejulent & clament, & fignificat quod bona & vera vaftata fint, eftque ibi vox, per quam in fenfu interno defcribitur falfum, ut apud Jeremiam, "*Vox Clamoris* paftorum, & *ejulatus* potentum gregis, quia *vaftans* Jehovah pafcuum eorum," xxv: 36: ubi clamor paftorum eft quod fint in falfo, ex quo vaftatio: apud Eundem, "Ecce aquæ afcendentes a feptentrione, & erunt in flumen inundans, & inundabunt terram & plenitudinem ejus, urbem & habitantes in ea, & *Clamabunt* homo & *ejulabit* omnis habitator terræ, fuper diem venientem ad *vaftandum*," XLVII: 2. 4: ubi agitur de defolatione fidei, quæ fit per falfa; flumen inundans eft falfum, ut in Parte Prima oftenfum n: 705. 790: apud Zephaniam, "*Vox Clamoris* a porta pifcium, & *ejulatio* a fecundaria, & confractio magna a collibus, & erunt opes eorum in direptionem, & domus eorum in *defolationem*," I: 10. 13; ubi etiam clamor prædicatur de falfis quæ vaftant: apud Efaiam, "Via Choronaim *Clamorem* confractionis excitabunt, quia aquæ Nimrim *defolationes* erunt, quoniam aruit gramen, confumata eft herba, olus non eft, XV: 5. 6. Jer: XLVIII: 3: ibi defolatio fidei, & confumatio defcribitur per clamo-

" rem: apud Jeremiam, " Luxit Jehudah, & portæ ejus languefcentes " factæ, atrati funt in terram, & *Clamor Hierofolymæ* afcendit; & illuftres " eorum miferunt minores fuos ad aquas, venerunt ad foveas, non invene- " runt aquas, reverfi funt vafis eorum vacuis," XIV: 2. 3. ubi clamor Hierofolymæ pro falfis, nam quod non invenerint aquas eft quod non cognitiones veri, quæ quod aquæ fint, in Parte Prima, n: 28. 680. 739, oftenfum eft: apud Efaiam, " Exultabo in Hierofolyma, & lætabor in populo meo, & non " audietur in ea amplius vox fletus, & *vox Clamoris*," LXV: 19, ubi quod non audietur vox fletus eft quod non malum, & non vox clamoris eft quod non falfum; pleraque hæc ex fenfu literæ non intelligi poffunt, nec quid fit clamor, fed ex fenfu interno apud Eundem, " Exfpectavit Jehovah judicium, " fed ecce fcabies, juftitiam fed ecce *Clamor*," V: 7: ubi etiam de vaftatione boni & veri agitur; hic eft reciprocationis fpecies, ut paffim quoque apud Prophetas, quæ talis, quod loco veri inveniatur malum, quod eft quod pro judicio fcabies, & loco boni falfum, quod eft quod pro juftitia clamor, nam quod judicium fit verum & juftitia bonum, fupra n: 2235 oftenfum eft; fimilis reciprocatio eft, ubi de Sodoma & Amora agitur apud Mofen, " De vite *Sodomæ* vitis eorum, & de agris *Amoræ* uvæ eorum; uvæ fellis, " botri amaritudinum illis," Deut: XXXII: 32; ubi fimilis loquutio, nam vitis prædicatur de veris & falfis, ac agri & uvæ de bonis & malis, ita quod vitis Sodomæ fit falfum ex malo, ac agri & uvæ Amoræ fint mala ex falfis, nam funt duo genera falfi, de quibus in Parte Prima, n: 1212, ita etiam funt duo genera mali; utrumque genus falfi & mali in hoc Verfu per clamorem Sodomæ & Amoræ quod magnus factus, & peccatum eorum quod grave factum valde, fignificatur, quod inde conftat, quia primo loco Clamor & fecundo peccatum nominatur, & ufque primo dicitur Sodoma quæ eft malum ex amore fui; & fecundo Amora quæ eft falfum inde.

2241. Verf: 21. *Defcendam quæfo, & videbo, num fecundum clamorem ejus, qui venit ad Me, fecerint confumationem, & fi non, cognofcam.* Defcendam quæfo & videbo, fignificat vifitationem: num fecundum clamorem ejus, qui venit ad Me, fecerint confumationem, & fi non, cognofcam, fignificat num malum ad fummum pervenerit.

2242. Defcendam quæfo, & videbo, quod fignificet vifitationem, conftare poteft ex fignificatione defcendere ad videndum, quod fit judicium, de qua in Parte Prima, n: 1311, proinde quod fit Vifitatio; ultimum tempus Ecclefiæ in communi, & ultimum tempus cujufvis in particulari, in Verbo vocatur Vifitatio, ac præcedit Judicium, eftque fic Vifitatio non aliud quam exploratio qualis eft, nempe qualis Ecclefia in communi, vel homo in particulari, quæ exploratio exprimitur in fenfu literæ, per quod defcendat Jehovah & videat; fenfus literæ qualis fit, inde conftare poteft, non enim defcendit Jehovah, nam de Domino non prædicari poteft defcendere, quia femper in fupremis eft; nec videt Jehovah num ita fit, nam nec de Domino prædicari poteft videre num ita fit, quia omnia & fingula ab æterno novit; fed ufque ita dicitur, quia apud hominem apparet ficut ita fieret; homo enim eft

eſt in inferioribus, & cum ibi aliquid exiſtit, non cogitat, ne quidem ſcit, quomodo ſe ſuperiora habent, ita nec quomodo influunt, non enim ultra quam ad proxima cogitatio ejus vadit, inde non poteſt aliter percipere, quam quod ſit aliquid tale quod ſimile eſt deſcendere & videre; & eo magis cum putat, quod nemo, ſciat quod cogitat; præter quod non aliam ideam habeat quam quod ſit ab alto, & cum a Deo quod ſit ab altiſſimo, cum tamen non ab altiſſimo ſed ab intimo; inde conſtare poteſt, qualis ſit ſenſus literæ, quod nempe ſit ſecundum apparentias, qui ſi non foret ſecundum apparentias, Verbum nemo intelligeret & agnoſceret, ita non reciperet; ſed Angeli non ita in apparentiis ſunt, ſicut homo, quare Verbum cum quoad literam eſt pro homine, quoad ſenſum internum eſt pro Angelis, tum etiam pro illis hominibus, quibus, ex Divina Domini Miſericordia, donatum eſt, cum vivunt in mundo, eſſe ſicut angeli. Viſitatio paſſim memoratur in Verbo, & per eam ſignificatur vel Vaſtatio quæ eſt Eccleſiæ aut cujuſvis, vel Liberatio, ita exploratio qualis eſt; pro *Vaſtatione*, apud Eſaiam, "Quid facietis die *Viſitationis*, e longinquo veniet, ad quem fugietis pro auxilio, & ubi relinquetis gloriam veſtram," x : 3: apud Eundem, "Stellæ cœlorum & ſidera eorum non lucebunt luce ſua, obtenebrabitur ſol in egreſſu ſuo, & luna non ſplendere faciet lucem ſuam, & *Viſitabo* ſuper orbem malum, & ſuper impios iniquitatem eorum," xiii : 10. 11. quod per ſtellas & ſidera quæ non lucebunt, & ſolem qui obſcurabitur, & lunam quæ non ſplendere faciet lucem ſuam, ſignificetur quod nullus amor & nulla charitas, videatur, n : 2120, & quia id eſt vaſtatio, eſt dies viſitationis: apud Jeremiam, "Cadent inter cadentes, & tempore *Viſitationis* eorum impingent," viii : 12. pro tempore cum vaſtati ſunt, ſeu cum nulla charitas & fides: apud Ezechielem, "Appropinquarunt *Viſitationes urbis*, & vir inſtrumentum perditionis ejus in manu ejus," ix : 1; ibi etiam de vaſtatione agitur, inde inſtrumentum perditionis viro: apud Hoſcheam, "Venerunt *dies Viſitationis*, venerunt dies retributionis," ix : 7: ſimiliter: apud Micham, "Dies ſpeculatorum tuorum, *Viſitatio* tua venit, nunc erit perplexitas eorum," vii : 4; etiam pro vaſtata charitate: apud Moſen, "In die *Viſitandi* Me, & *Viſitabo* ſuper eos peccatum eorum," Exod : xxxii : 34, ubi de populo in deſerto, poſtquam fecerunt ſibi vitulum aureum. Quod per Viſitationem ſignificetur *Liberatio*, patet a ſequentibus locis, Exod : iii : 16. Cap : iv : 31. Jerem : xxvii : 22. Cap : xxix : 10. Luc : i : 68. 78. Cap : xix : 41. 42.

2243. Num ſecundum clamorem ejus, qui venit ad Me, fecerint conſummationem; & ſi non, cognoſcam, quod ſignificet num malum ad ſummum pervenerit, conſtat ex ſignificatione clamoris, quod ſit falſum, de qua mox ſupra n : 2240; ſunt duo genera falſi, ut ibi ad fin : dictum, nempe falſum quod ex malo, & falſum quod producit malum; falſum quod eſt ex malo, eſt omne quod cogitat homo dum in malo eſt, nempe quod favet malo, ut pro exemplo, cum in adulterio eſt, quod tunc cogitat de adulterio, quod licitum, quod decorum, quod jucundum vitæ, quod procreatio ſobolis inde promoveatur, & plura talia, illa ſunt omnia falſa ex malo: falſum autem quod

quod producit malum, eſt cum homo aliquod principium ex religioſo ſuo capit, & inde credit quod ſit bonum aut ſanctum, cum tamen in ſe eſt malum, ut pro exemplo, qui ex religioſo ſuo credit, quod aliquis homo poſſit ſalvare, & illum ideo colit & adorat, is ex falſo illo facit malum; ita ex quovis alio religioſo, quod in ſe eſt falſum; quia falſum eſt ex malo, & falſum producit malum, ideo hic clamor dicitur, ac ut commune quoddam ſignificat id quod involvit, nempe malum, quod etiam patet ex eo, quod dicatur, num ſecundum clamorem *ejus*, qui venit ad Me, *fecerint* conſumationem, ubi *ejus* clamor in ſingulari dicitur, & *fecerint* conſumationem in plurali. Quid ſit Conſumatio, in Parte Prima n: 1857, oſtenſum eſt; præterea quid Conſumatio, comprehendi poteſt ab Eccleſiis; Antiquiſſima Eccleſia, quæ Homo dicta, omnium cœleſtiſſima fuit, hæc temporis tractu a bono amoris ita degeneravit, ut tandem nihil cœleſte remanſerit, & tunc fuit ejus Conſumatio, quæ deſcribitur per ſtatum eorum ante diluvium. Antiqua Eccleſia, quæ poſt diluvium, & Noachus vocata eſt, & fuit minus cœleſtis, illa quoque temporis tractu a bono charitatis ita defecit, ut nihil charitatis remanſerit, verſa enim eſt partim in magiam, partim in idololatriam, partim in quoddam dogmaticum ſeparatum a charitate, & tunc fuit ejus Conſumatio. Succeſſit alia Eccleſia, quæ Hebræa vocata eſt, & adhuc minus cœleſtis & ſpiritualis fuit, in externis ritibus aliquem ſanctum cultum ponens, hæc temporis tractu varie deformata fuit, & cultus ille externus verſus eſt in idololatricum, & tunc fuit ejus Conſumatio. Quarta Eccleſia dein reſtaurata fuit apud Jacobi poſteros, quæ nihil cœleſte & ſpirituale habuit, ſed modo repræſentativum ejus, quare illa Eccleſia erat Eccleſia repræſentativa cœleſtium & ſpiritualium, nam quid ritus repræſentabant & ſignificabant, non ſciebant; ſed inſtituta fuit, ut uſque aliquis nexus eſſet inter hominem & cœlum, qualis eſt inter repræſentativa boni & veri & inter ipſum bonum & verum; hæc Eccleſia in falſa & mala ita demum abivit ut omnis ritus factus ſit idololatricus, & tunc fuit ejus conſumatio; quare cum poſt Eccleſias ita ſucceſſive decreſcentes, in ultima prorſus diſruptus eſſet, nexus inter humanum genus & cœlum, uſque adeo, ut periiſſet humanum genus, quia nulla Eccleſia, per quam nexus & vinculum, videatur n: 468. 637. 931. 2054, tunc venit Dominus in mundum, & per unitionem Eſſentiæ Divinæ cum Humana in Se, conjunxit cœlum cum terra, & ſimul tunc novam Eccleſiam quæ dicta Eccleſia Chriſtiana, inſtauravit, quæ primitus in bono fidei fuit, ac inter ſe ut fratres in charitate vixerunt; ſed hæc temporis ſucceſſu diverſimode abſceſſit, & hodie talis facta, ut ne quidem ſciant, quod fundamentale fidei ſit amor in Dominum & charitas erga proximum, & tametſi ex doctrina dicant Dominum eſſe Salvatorem generis humani, eos reſurrecturos poſt mortem, cœlum & infernum eſſe, uſque tamen pauci credunt; quia talis facta eſt hæc Eccleſia, non procul eſt ejus conſumatio. Ex his conſtare poteſt, quid Conſumatio, nempe quod ſit cum malum ad ſummum pervenit: ſimiliter ſe habet in particulari, nempe apud unumquemvis hominem; ſed quomodo ſe conſumatio in particulari apud unumquemvis habeat, ex Divina Domini

Domini Misericordia, in sequentibus dicetur. In Verbo passim agitur de Consummatione, & describitur status, qui præcedit, per vastationem & desolationem, quam sequitur Visitatio.

2244. Vers: 22. *Et prospexerunt inde Viri, & iverunt versus Sodomam, & Abraham adhuc ille stans coram Jehovah.* Prospexerunt inde Viri, significat cogitationem Domini ex Divino: & iverunt versus Sodomam, significat de humano genere, quod in tanto malo: & Abraham adhuc ille stans coram Jehovah, significat cogitationem Domini ex humano quod adjunctum, modo ut supra dictum.

2245. Prospexerunt inde Viri, quod significet cogitationem Domini ex Divino, constat ex significatione prospicere, quod sit cogitare, videre enim in sensu interno, sicut in communi sermonis, est intelligere, est enim intellectus visus internus; ita prospicere est cogitare, quod est visus, interni seu intellectus: tum ex significatione Virorum, quod sit Divinum: in hoc Capite passim Viri, passim pro Viris Jehovah nominatur, cum Viri, significatur Trinum, nempe Divinum Ipsum, Divinum Humanum, & Procedens; Cogitatio Domini ex hoc Divino significatur per quod prospexerunt inde Viri: cogitatio fuit ex Humano conjuncto cum Divino, de qua conjunctione in principio hujus Capitis actum, at Perceptio ex qua cogitatio fuit ex Divino, quare dicitur mox, in eodem hoc Versu, Jehovah, quod *stans ille coram Jehovah*; cumque Humanum conjunctum Divino etiam fuit una Procedens.

2246. Iverunt versus Sodomam, quod significet humanum genus quod in tanto malo, constat a significatione Sodomæ, quod sit malum ex amore sui, de qua supra n: 2220, & prospicere ad facies Sodomæ, quod sit ad statum generis humani, n: 2219: quod Sodoma significet statum humani generis quod in tanto malo, inde est, quia per Sodomam non intelligitur Sodoma, sed omnes illi in universo terrarum orbe, qui sunt in amore sui, & per descriptionem Sodomæ repræsentatur status omnium qui in illo malo sunt, ut a sequentibus constare potest: quod amor sui sit omnium malorum fons, ita ipsum malum, constat ab iis quæ de illo prius n: 2045. 2057. 2219, dicta & ostensa sunt; quare hic dicitur quod in tanto malo.

2247. Abraham adhuc ille stans coram Jehovah, quod significet cogitationem Domini ex Humano, quod adjunctum modo ut dictum, constat ex repræsentatione Abrahami in hoc Capite, quod sit Dominus quoad Humanum; & quod steterit coram Jehovah, inde sequitur absque explicatione, quod fuerit cogitatio ex Humano quod adjunctum, modo quo dictum in principio hujus Capitis, tum supra n: 2045.

2248. Vers: 23. *Et accessit Abraham, & dixit, num etiam delebis justum cum impio.* Accessit Abraham, & dixit, significat cogitationem Domini ex Humano quæ propius adjunxit se Divino: num etiam delebis justum cum impio, significat dolorem Domini ex amore erga genus humanum, & intercessionem, quod usque bonum sit adjunctum, tametsi malum.

2249.

2249. Acceffit Abraham & dixit, quod fignificet cogitationem Domini ex Humano quæ propius adjunxit fe Divino, fequitur ex illis quæ præcedunt, ubi agitur de cogitatione Domini de genere humano, ita abfque explicatione. Quod in hoc Capite in fenfu interno tantum defcribatur ftatus cogitationis & perceptionis Domini, & in principio tantum ftatus conjunctionis Humani cum Divino Domini, quidem coram homine forte appariturum, ficut non foret tanti; fed ufque maximi momenti eft; nam coram Angelis, quibus fenfus internus eft Verbum, fiftuntur hæc ad vivum cum fuis repræfentativis in pulcherrima forma, præter innumerabilia, quæ confequentia funt, & fimilitudinem ducentia, de conjunctione Domini cum cœlo, & receptione Divini Ipfius in eorum humano, ideæ enim angelicæ tales funt, quod illa præ omni alio fapiant, ac ut amœniffima percipiant; inde etiam illuftrantur & confirmantur magis & magis de unitione Humanæ Domini Effentiæ cum Divina, Angeli enim funt qui homines fuerunt, & cum homines, non potuerunt aliter quam cogitare de Domino ut homine, & de Domino ut Deo, tum de Trino Divino, & fibi varias ideas, tametfi non fciverunt tunc quales, formare; arcana enim cœleftia hoc fecum habent, quæ tametfi fuperant omnem captum, ufque quifque de illis aliquam ideam fibi facit, nam nihil ufquam memoria teneri poteft, minus intrare in aliquid cogitationis, nifi per aliquam ideam utcunque formatam; & quia ideæ non potuerunt aliter quam ex illis quæ in mundo funt, vel ex analogis eorum quæ in mundo, formari, & tunc ex non intellectis fallaciæ fe infinuarunt, quæ in altera vita cogitationis ideas tunc interiores abalienant a vero & bono fidei; ut talia difcutiantur, tantum in hoc Capite, in fenfu ejus interno, agitur de conjunctione Humani cum Divino Domini, deque Ipfius Perceptione & Cogitatione, & tunc, cum legitur Verbum, fiftuntur illa ad perceptionem Angelorum ita, ut priores ideæ ex alienis & inde nafcentibus facile fcrupulis formatæ fenfim diffipentur, & novæ, quæ luci veritatis, in qua Angeli, conformes funt, infinuentur: hæc magis apud angelos fpirituales, quam cœleftes; nam fecundum purificationem idearum perficiuntur ad receptionem cœleftium; quod cœlum non fit purum coram Domino, notum eft; & quod continue perficiantur, verum eft.

2250. Num etiam delebis juftum cum impio, quod fignificet dolorem Domini ex amore erga genus humanum, & interceffionem, quod ufque bonum fit adjunctum, tametfi malum, conftare poteft ex zelo amoris qui elucet, & magis in Verf: feq: 25, ubi dicitur, "abfit Tibi a faciendo fecundum rem hanc, ad mori faciendum juftum cum impio, & fit fic juftus ficut impius, abfit Tibi, num judex totius terræ non faciet judicium," conftat præterea ex fignificatione Jufti, quod fit bonum, de qua n: 612, 2235; & ex fignificatione Impii, quod fit oppofitum jufto, hoc eft, oppofitum bono, ita malum: patet etiam ex his verbis, tum a fequentibus hujus Capitis, quod fit Interceffio: Interceffio Domini pro humano genere, fuit tunc cum in mundo fuit, & quidem cum in ftatu humiliationis, tunc enim, ut prius dictum,

dictum, loquutus est cum Jehovah sicut cum alio; at vero in statu Glorificationis, cum Essentia Humana Divinæ unita facta, & illa quoque Jehovah, tunc non intercedit, sed miseretur, & ex Divino suo opem fert, & salvat; est ipsa Misericordia quæ est Intercessio, nam illius essentia talis est.

2251. Vers: 24. *Forte sint quinquaginta justi in medio urbis, num etiam delebis, & non parces loco propter quinquaginta justos, qui in medio ejus.* Forte sint quinquaginta justi in medio urbis, significat quod vera possint esse plena bonis: num etiam delebis, & non parces loco propter quinquaginta justos qui in medio ejus, significat intercessionem ex amore, quod tunc non perirent.

2252. Quod forte sint quinquaginta justi in medio urbis, significet quod vera possint esse plena bonis, constat ex significatione Quinquaginta, quod sit plenum; ex significatione justi, quod sit bonum, de qua n: 612. 2235; ex medii, quod sit intus, n: 1074; & ex urbis quod sit verum, n: 402; ita quinquaginta justi in medio urbis, sunt in sensu interno, quod vera possint intus esse plena bonis: quod ille sensus in his verbis sit, nemo ex litera potest videre, nam historica sensus literalis prorsus aliunde, seu aliter cogitare, ferunt mentem, at usque quod hæc verba ita percipiantur ab illis, qui in sensu interno sunt, pro certo scio; ipsi etiam numeri, ut hic quinquaginta, & in sequentibus, quadraginta quinque, quadraginta, triginta, viginti & decem, ab illis, qui in sensu interno sunt, nusquam percipiuntur ut numeri, sed ut res aut status, ut n: 482. 587. 575. 647. 648. 755. 813. 1963. 1988. 2075, ostensum est: Antiqui enim, Ecclesiæ suæ status etiam per numeros designabant, qui eorum computus qualis fuit, constare potest a significatione numerorum in locis citatis; numerorum significationem habuerunt ex repræsentativis, quæ existunt in mundo spirituum, ubi cum aliquid apparet sicut numeratum, non significat aliquod determinatum per numeros, sed rem aut statum, ut constare potest ex illis quæ allata sunt n: 2129 & 2130, tum n: 2089, de Duodecim, quod sint omnia fidei; similiter se habet cum numeris, qui nunc sequuntur; inde patet, quale est Verbum in sensu interno. Quod Quinquaginta significent *plenum*, est inde, quod sit numerus, qui sequitur post septem in septem, seu quadraginta novem, sic ut is sit Impletio eorum; quare in Ecclesia Repræsentativa septem sabbathorum festum erat die Quinquagesimo, & Jubilæum anno Quinquagesimo; de septem Sabbathorum festo ita apud Mosen, "Numerabitis vobis a crastino sabbathi, a die "afferre vos manipulum motitationis, *septem sabbatha* integra erunt, usque "ad a crastino Sabbathi Septimi, numerabitis *Quinquaginta dies*, & offeretis "munus novum Jehovæ," Lev: XXIII: 15: de Jubilæo apud Eundem, "Numerabis tibi septem Sabbatha annorum, septem annos septem vicibus, "& erunt tibi dies septem sabbathorum annorum, *Novem & quadraginta* "anni, & sanctificabitis *Annum Quinquagesimum*, & proclamabitis libertatem "in terra omnibus habitatoribus ejus, Jubilæus ille erit vobis," Levit: XXV: 8. 10: inde patet quod quinquagesimum sit plenum sabbathorum: præterea, ubicunque nominantur Quinquaginta in Verbo, significant Plenum; ut quod recensiti Levitæ a filio triginta annorum & supra, usque ad filium *Quinquaginta*

ginta annorum, Num: IV: 23. 25. 39. 43. 47. Cap: VIII: 22, pro pleno seu ultimo statu obeundi tunc ministerii: quod vir concumbens cum puella virgine, daret patri puellæ *Quinquaginta* argenti, & esset illi in uxorem, nec posset repudiare eam, "Deut: XXII: 29; pro plena mulcta & plena restitutione: quod David Arafnæ pro area, ubi altare Jehovæ exstruxit, dederit *Quinquaginta* siclos argenti," II Sam: XXIV: 24; pro pleno pretio, & pleno empto: quod Absalom fecerit sibi currum & equos, & habuerit *Quinquaginta* viros currentes ante illum, II Sam: XV: 1: similiter Adonia currus & equites, & *Quinquaginta* viros currentes ante illum: I Reg: I: 5, pro plena excellentia & magnitudine; ab Antiquis enim habuerunt certos numeros repræsentativos & significativos, quos observabant, qui etiam in ritibus eorum mandati sunt, sed plerique nesciebant quid significarent; & sic quia *Quinquaginta* significant plenum, & is numerus etiam repræsentativus fuit, ut dictum, significatur per illum idem in parabola Domini de Œconomo, qui dixit ad debitorem olei, quantum debes Domino meo, hic dixit, centum batos olei; tum dixit ei, sume syngrapham tuam, & sedens ocius scribe *Quinquaginta*," Luc: XVI: 6, quinquaginta pro plena solutione; quia est numerus, quidem apparet, quod nihil præter numerum involvat, cum tamen in sensu interno ubivis per illum numerum, plenum, sit intellectum: sicut etiam apud Haggæum, "Venit ad torcular ad hauriendum *Quinquaginta* e "torculari, fuit viginti," II: 16, nempe quod pro pleno non fuerit multum; quinquaginta ibi apud Prophetam non dicta fuissent, nisi illa significavissent.

2253. Num etiam delebis, & non parces loco propter quinquaginta justos, qui in medio ejus, quod significet intercessionem ex amore, quod non perirent, constat ex significatione quinquaginta tum justi, ut & medii ejus seu urbis, de qua mox supra n: 2252, quæ omnia involvunt intercessionem ex amore, & quod illi non perirent; quod intercessionem attinet, videatur supra n: 2250; quod ex amore etiam patet: apud Dominum, cum fuit in mundo, non fuit alia vita, quam vita amoris erga universum genus humanum, quod in æternum salvare arderet; illa vita est ipsissima cœlestis, per quam univit se Divino, & Divinum sibi; ipsum enim Esse seu Jehovah, non aliud est quam Misericordia, quæ est amoris erga universum genus humanum; & vita illa fuit puri amoris, quæ nusquam dabilis est apud aliquem hominem: qui nesciunt quid vita, & quod talis vita sit, qualis amor, id non capiunt: inde patet, quod quantum aliquis amat proximum, tantum a vita Domini habeat.

2254. Vers: 25. *Absit Tibi a faciendo secundum rem hanc, ad mori faciendum justum cum impio, & sit sic justus sicut impius; absit Tibi, num Judex totius terræ non faciet judicium.* Absit Tibi a faciendo secundum rem hanc, significat horrorem Domini: ad morifaciendum justum cum impio, & sit sic justus sicut impius, significat quod bonum non mori possit, quia malum inde separari potest: absit Tibi, significat horroris gradum majorem num Judex

Judex totius terræ non faciet judicium, significat quod Divinum bonum non possit secundum verum separatum a bono hoc facere.

2255. Absit Tibi a faciendo secundum rem hanc, quod significet horrorem Domini, constat absque explicatione.

2256. Quod ad mori faciendum justum cum impio, & sit sic justus sicut impius, significet quod bonum non mori possit, quia malum inde separari potest, constat ex significatione justi, quod sit bonum, ac impii quod sit malum, de qua supra n: 2250; inde ad mori faciendum justum cum impio, est bonum cum malo; hæc, quia fieri non debent, tum quia id cogitare horrorem facit, removentur in sensu interno, & tunc sistuntur hæc, quod bonum non mori possit, quia malum inde separari potest: quomodo hæc se habent, paucis, si ullis, notum est; sciendum quod omne bonum, quodcunque cogitavit & fecit homo ab infantia usque ad ultimum vitæ ejus, remaneat; similiter omne malum, adeo ut ne minimum ejus prorsus pereat; inscripta sunt ejus libro vitæ, hoc est, ejus memoriæ utrique, & ejus naturæ, hoc est, ejus indoli & genio; ex illis vitam sibi formavit, ac ut ita dicatur, animam, quæ talis post mortem; sed bona nusquam commiscentur ita cum malis, & mala cum bonis, quin separari possint; si enim commiscerentur, periret homo in æternum; hoc providet Dominus; cum homo in alteram vitam venit, si in bonis amoris & charitatis vixit, tunc separat Dominus mala, & per bona apud eum elevat illum in cœlum: si autem in malis vixit, nempe in contrariis amori & charitati, tunc separat Dominus bona ab illo, & mala eum ferunt in infernum; talis est sors cujusvis post mortem; sed est separatio, nusquam plenaria ablatio. Præterea etiam, quia voluntas hominis, quæ est altera pars vitæ ejus, prorsus deperdita est, separat Dominus partem illam deperditam, a parte altera quæ intellectualis ejus, & in hoc bonum charitatis, & per hoc novam voluntatem, apud illos qui regenerantur, implantat, hi sunt qui conscientiam habent; sic etiam Dominus in communi separat malum a bono: hæc sunt arcana, quæ in sensu interno intellecta sunt per quod bonum non possit mori, quia malum inde separari potest.

2257. Absit Tibi, quod significet horroris gradum majorem, nam iterum dicitur, ita hoc quoque nec eget explicatione.

2258. Quod num Judex totius terræ non faciet judicium, significet quod Divinum bonum non possit secundum verum separatum a bono hoc facere, constat a significatione Judicis totius terræ, tum a significatione judicii; Judex totius terræ in sensu interno significat ipsum bonum ex quo verum, quod etiam repræsentabatur per Sacerdotes qui simul Judices fuerunt, in Ecclesia repræsentativa, illi ut Sacerdotes repræsentabant Divinum bonum, ac ut Judices Divinum verum; at Judex totius terræ utrumque, & hoc ex significatione terræ, de qua in Parte Prima passim; sed hæc confirmare nunc ex repræsentativis illius Ecclesiæ, prolixum nimis foret: Judicium autem significat verum, ut supra n: 2235, ostensum; ex significatione horum, simul ac ex serie rerum in sensu interno, constare potest, quod num Judex totius terræ non faciet judicium, significet quod Divinum bonum non possit

ſecundum verum ſeparatum a bono hoc facere. Quomodo hæc intelligenda, ſciendum, quod duo ſint, quæ conſtituunt ordinem univerſi Cœli, & inde in Univerſo, nempe Bonum & Verum; Bonum eſt eſſentiale ordinis, cujus omnia ſunt Miſericordiæ; Verum eſt ſecundarium ordinis, cujus omnia ſunt veritates; Divinum bonum omnes judicat ad cœlum; Divinum autem Verum omnes damnat ad infernum; quare niſi Miſericordia Domini æterna foret, quæ eſt boni, omnes, quotcunque ſunt, homines, damnati forent; id eſt quod ſignificatur per quod Divinum bonum non poſſit ſecundum verum ſeparatum a bono, hoc facere; videantur etiam quæ de his in Parte Prima, n: 1728: quod tamen mali damnati ſint ad infernum, hoc non eſt ex eo, quod Divinum bonum ſit ſeparatum a Divino vero, ſed quia homo ſeipſum ſeparat a Divino bono; Dominus enim nuſquam aliquem in infernum demittit, ſed homo ſemet, ut aliquoties prius dictum: tum quoque in eo Divinum bonum conjunctum eſt Divino vero, quod niſi ſepararentur mali a bonis, mali inferrent damnum bonis, & continue ordinem deſtruere conarentur; ita ne boni lædantur, eſt Miſericordiæ: ſe habet hoc ſicut in Regnis terræ, niſi mala punirentur, totum Regnum inficeretur malis, & ſic periret, quare apud Reges & Judices plus miſericordiæ eſt punire mala, & eos e ſocietate expellere, quam intempeſtiva clementia pro iiſdem uti.

2259. Verſ: 26. *Et dixit Jehovah, ſi invenero in Sodoma, quinquaginta juſtos in medio urbis, & parcam toti loco propter eos.* Dixit Jehovah, ſignificat perceptionem: ſi invenero in Sodoma quinquaginta juſtos, ſignificat, hic ut prius, ſi vera ſint plena bonis: & parcam toti loco propter eos, ſignificat quod ſalvabuntur.

2260. Dixit Jehovah, quod ſignificet perceptionem, conſtat a ſignificatione dicere Jehovah, in ſenſu hiſtorico, quod repræſentativum ſit perceptionis Domini ex Divino; & quod ſit quoddam ſequens cogitationis inde, ac quoddam reſponſum; de dicere Jehovah, videatur quod ſupra n: 2238.

2261. Si invenero in Sodoma quinquaginta juſtos in medio urbis, quod ſignificet ſi vera ſint plena bonis, conſtat a ſignificatione quinquaginta, quod ſit plenum, & a ſignificatione medii urbis, quod ſit intus in vero, ſeu in vero, de qua ſupra, n: 2252, quæ videantur, nam ſunt eadem verba. Autumari poteſt, quod homo non poſſit non ſalvari, ſi vera ſint plena bonis; ſed ſciendum, quod apud hominem pauciſſima vera ſint, & ſi quæ ſunt, quod nullam vitam habeant, niſi in illis ſint bona, & ſi in illis bona, quod ſalvetur, ſed ex Miſericordia; nam ut dictum, pauciſſima vera ſunt apud hominem, & bona, quæ in illis, ſecundum vera & vitam hominis, ſuam qualitatem habent. Vera in ſe ſpectata, non dant vitam, ſed bona, ſunt vera modo recipientia vitæ, hoc eſt, boni; quare nuſquam aliquis dicere poteſt, quod per vera, ſeu ut communis ſermo eſt, per fidem ſolam, ſalvari poſſit, niſi in veris, quæ ſunt fidei, ſit bonum; bonum, quod inerit, erit bonum charitatis, inde ipſa fides, in ſenſu interno, non aliud eſt quam charitas, ut ſupra n: 2231 oſtenſum; quod dicant, quod agnitio veri ſit fides, quæ ſalvat,

vat, ſciendum quod apud eos, qui in contrariis charitati vivunt, nuſquam dari queat agnitio, ſed aliqua perſuaſio, cui adjuncta eſt vita amoris ſui aut mundi, ita in agnitione illa non eſt vita fidei, quæ eſt charitatis; omnium peſſimi ex amore ſui aut mundi, ſeu ex cauſa præ aliis eminendi intelligentia & ſapientia, ut vocatur, & ſic aucupandi honores, famam, lucra, poſſunt arripere vera fidei, & illa multis confirmare, ſed uſque apud eos, vera illa ſunt mortua: vita veri, ita fidei, unice eſt a Domino, qui eſt ipſa vita, vita Domini eſt Miſericordia, quæ eſt amoris erga univerſum genus humanum, ex vita Domini nuſquam poſſunt habere illi, qui tametſi vera fidei profitentur, alios contemnunt præ ſe, & cum vita amoris ſui & mundi eorum tangitur, odio habent proximum, & jucundum percipiunt in ejus opum, honoris, famæ, & vitæ, jactura: ſed ita ſe habet cum veris fidei, quod per illa regeneretur homo, nam ſunt ipſiſſima vaſa recipientia boni; qualia itaque ſunt vera, & qualia ſunt bona in veris, & qualis conjunctio & inde facultas, ut illa perficiantur in altera vita, talis eſt ſtatus beatitudinis & felicitatis poſt mortem.

2262. Quod parcam toti loco propter eos, ſignificet quod ſalvabuntur, ſequitur ex ſerie, ut concluſum, ita abſque explicatione: Locus ſignificat ſtatum, ut n: 1273. 1378, oſtenſum, ita hic pro urbe dicitur locus, ut ſignificetur, quod, qui in tali ſtatu ſunt, ſalvarentur.

2263. Verſ: 27. *Et reſpondit Abraham, & dixit, ecce quæſo ſuſcepi ad loquendum ad Dominum meum, & ego pulvis & cinis.* Reſpondit Abraham, & dixit, ſignificat cogitationem Domini ex humano: ecce quæſo ſuſcepi ad loquendum ad Dominum meum, & ego pulvis & cinis, ſignificat humiliationem humani quale eſſet reſpective.

2264. Reſpondit Abraham & dixit, quod ſignificet cogitationem Domini ex humano, conſtat ex repræſentatione Abrahami in hoc Capite, quod ſit Dominus quoad humano, de qua aliquoties ſupra.

2265. Ecce quæſo ſuſcepi ad loquendum ad Dominum meum, & ego pulvis & cinis, quod ſignificet humiliationem humani, quale eſſet reſpective: de ſtatu Domini in humano, ſeu ſtatu humiliationis Ipſius, & de ſtatu Domini in Divino, ſeu glorificationis Ipſius, prius aliquoties actum eſt; tum quod in ſtatu humiliationis loquutus cum Jehovah ſicut cum alio, ut in ſtatu glorificationis cum Se Ipſo, videatur n: 1999: hic quia Abrahamus repræſentat Dominum in humano, ut dictum, in illo ſtatu dicitur, quod humanum ſit reſpective ad Divinum, at pulvis & cinis, quare etiam ſtatus ille vocatur ſtatus Humiliationis; humiliatio eſt ex agnitione ſui, quod reſpective talis ſit. Per Humanum hic non intelligitur Humanum Divinum, ſed humanum quod traxit a matre, quod prorſus expulit, & loco ejus induit Humanum Divinum; illud Humanum, nempe maternum, eſt, de quo hic prædicatur pulvis & cinis; videantur quæ ſupra n: 2159, dicta ſunt.

2266. Verſ: 28. *Forte defuerint quinquaginta juſtis quinque, num diſperdes in quinque totam urbem, & dixit, non perdam, ſi invenero ibi quadraginta quinque.* Forte defuerint quinquaginta juſtis quinque, ſignificat ſi aliquid minus eſſet: num diſperdes in quinque totam urbem, ſignificat num pro parvo quod deeſt,

deest, peribit homo: & dixit, non perdam, si invenero ibi quadraginta quinque, significat quod non periret, si conjungi possint.

2267. Forte defuerint quinquaginta justis quinque, quod significet si aliquid minus esset, constat ex significatione quinque, quod sit parum, seu minus, de qua illius numeri significatione in Parte Prima n: 649; quid quinquaginta justi, supra n: 2252, ostensum est.

2268. Num disperdes in quinque totam urbem, quod significet num pro parvo quod deest, peribit homo, constat ex significatione quinque, quod sit parum, de qua mox supra; & ex significatione urbis, quod sit verum, de qua etiam prius: mens humana quoad vera in Verbo comparatur urbi, & appellatur quoque urbs; & quoad bona, quæ in veris, comparatur habitatoribus ibi, & vocantur etiam habitatores; similiter enim se habent, si vera, quæ in memoriis hominis, inque mentis ejus cogitationibus, sunt sine bonis, sunt sicut urbs sine incolis, ita vacua & inanis: imo etiam de Angelis prædicari potest, quod habitent quasi in veris hominis, & insinuent affectiones boni a Domino, cum homo in amore in Dominum, & in charitate erga proximum, vivit, nam ita delectantur habitare, hoc est, vivere apud tales homines: aliter apud eos, qui in veris aliquibus sunt, & in nullis bonis charitatis.

2269. Et dixit non perdam, si invenero ibi quadraginta quinque, quod significet, quod non periret si conjungi possint, constat ex significatione numeri quadraginta quinque, quod sit conjunctio; ostensum prius est, quod numeri simplices significationem retineant, etiam cum multiplicantur, & sic majores numeri similem ac minores; ita quoque quadraginta quinque, qui numerus per multiplicationem compositus est ex quinque in novem, & quia compositus est ex quinque in novem, significat idem ac quinque & novem; quod quinque significent parum, n: 649 ostensum est, & quod novem conjunctionem seu conjunctum, n: 2075, ita hic si aliquantum bona sint conjuncta veris: quod Numeri in Verbo significent res aut status, constat ex illis, quæ supra n: 2252, de Quinquaginta, dicta sunt, tunc ex illis quæ de numeris prius n: 482. 487. 575. 647. 648. 755. 813. 1963. 1988, ostensa: quia quinque significant parum, & quadraginta quinque conjunctionem, ipsa expositio numerorum istorum in hoc Versu talis est; dicitur enim, *forte defuerint quinquaginta justis quinque*, quo significatur si aliquid minus esset; & dein, *num disperdes in quinque totam urbem*, quo significatur, num pro parvo quod deest, peribunt; quia enim quinque significant parum, non assumuntur dein quinque, sed dicitur, *non perdam si invenero ibi quadraginta quinque*, quo significatur quod non perirent, si conjungi possent; quod hic dicantur quadraginta quinque, & non, si desint quinque in quinquaginta, etiam causa est, quia quinque non solum significant parum, ut ostensum n: 649, sed etiam disjunctionem, ut quoque ostensum in Parte Prima, n: 1686, quare ne significaretur disjunctio, sed conjunctio, hic numerus, nempe quadraginta quinque, nominatur, nam quadraginta quinque est aliqua conjunctio, ut supra dictum; ita pulchre sequuntur singula in sua serie in sensu interno. Quod conjunctionem

junctionem boni cum vero attinet, eſt arcanum, quod non ita deſcribi poteſt, ut captu vulgari comprehendi queat; paucis modo dicendum; quo Verum magis genuinum eſt & purum, eo bonum quod a Domino, ei ut vaſi recipienti melius inaptari poteſt; at quo verum minus genuinum & purum eſt, eo bonum a Domino minus inaptari poteſt, correſpondebunt enim ſibi mutuo, ſecundum correſpondentiam fit conjunctio; bona nuſquam poſſunt inſinuari falſis, nec mala poſſunt veris, ut vaſis recipientibus, nam ſunt contrariæ indolis & naturæ, rejicit unum alterum ut ſuum inimicum; imo ſi conarentur ſe conjungere, exſpueret unum alterum, bonum nempe malum ſicut venenum, & malum bonum ſicut quoddam vomitale; talis inimicitia inter malum & bonum a Domino proviſa eſt, ne unquam commiſcerentur, nam ſi commiſcerentur, periret homo: in doloſis & hypocritis non procul abeſt, quin conjuncta ſint, ſed uſque a Domino præcavetur ne conjungantur; quæ cauſa eſt, quod doloſi & hypocritæ in altera vita præ omnibus aliis dira patiantur.

2270. Verſ: 29. *Et addidit adhuc loqui ad Ipſum, & dixit, forte inventi fuerint ibi quadraginta, & dixit, non faciam propter quadraginta.* Addidit adhuc loqui ad Ipſum, ſignificat cogitationem: & dixit, forte inventi fuerint ibi quadraginta, ſignificat illos qui in tentationibus fuerint: & dixit, non faciam propter quadraginta, ſignificat quod ſalvabuntur.

2271. Addidit adhuc loqui ad Ipſum, quod ſignificet cogitationem, conſtat a ſignificatione loqui, in ſenſu interno; loqui ſeu loquutio non aliud eſt, quam illud quod ex cogitatione fluit, & quia interna ſignificantur per externa, ſicut intelligere per videre, intellectus per oculum, obedientia per aurem, & ſic porro, ita cogitare per loqui.

2272. Et dixit, forte inventi fuerint ibi quadraginta, quod ſignificet qui in tentationibus fuerunt, conſtat a ſignificatione numeri Quadraginta, quod ſint tentationes, de qua in Parte Prima, n: 730. Quomodo hæc in ſerie ſequuntur, conſtare poteſt a tentationibus; Tentationes exiſtunt ob finem, non ſolum ut confirmetur homo in veris, ſed etiam ut vera bonis arctius conjungantur, pugnat enim tunc pro veris contra falſa; & quia tunc in interiori dolore eſt, & in cruciatu, jucunda vitæ cupiditatum & inde voluptatum ceſſant, & tunc influunt bona a Domino, & tunc ſimul mala ſpectantur ut abominabilia, inde novæ & prioribus contrariæ cogitationes, ad quas poſtea flecti poteſt, & ſic a malis ad bona, & hæc conjungi veris; & quia per tentationes conjunctio boni cum vero fit, & in priori Verſu dictum eſt, quod ſalvarentur ii, apud quos bona conjungi poſſunt veris, ideo hoc ſequitur, & quidem ita, quod conjungi poſſint per tentationes; hic nexus rerum eſt illis qui in ſenſu interno ſunt.

2273. Quod dixit, non faciam propter quadraginta, ſignificet quod ſalvabuntur, conſtat abſque explicatione. De illis, qui ſignificantur per quadraginta quinque in Verſu præcedente, dictum eſt, quod *non perdam* ſi invenero quadraginta quinque, & ſignificatum, quod non perirent ſi bona veris conjungi poſſent; hic nunc ſequitur de quadraginta, & dicitur, *non faciam* propter

ter quadraginta, quo non ſignificatur, quod ſalvarentur propter tentationes, nam quidam etiam tentationes ſubeunt, qui in iis ſuccumbunt, ita non conjunguntur apud eos bona; imo nec propter tentationes ſalvatur homo, ſi aliquid meriti in iis ponit, nam ſi aliquid meriti in tentationibus ponit, eſt ex amore ſui, quod ſe inde jactet, & credat ſe præ aliis meruiſſe cœlum, & ſimul de præeminentia ſui præ aliis cogitat, contemnendo alios præ ſe, quæ omnia amori mutuo & inde beatitudini cœleſti contraria ſunt; Tentationes, in quibus homo vincit, ſecum habent, quod omnes alios ſe digniores credat, & quod potius infernalis ſit, quam cœleſtis, talia enim ei obveniunt in tentationibus; cum itaque poſt tentationes in contrarias illis cogitationes venit, indicium eſt, quod non vicerit, nam cogitationes quas habuit in tentationibus, ſunt ad quas flecti poſſint cogitationes, quas habet poſt tentationes; & ſi hæ ad illas non flecti poſſint, vel ſuccubuit in tentatione, vel recurrit in ſimiles, & quandoque in graviores, uſque dum redactus ſit ad illam ſanitatem, quod credat ſe nihil meruiſſe: inde conſtat, quod per Quadraginta hic ſignificentur illi, apud quos per tentationes bona conjuncta ſint veris.

2274. Verſ: 30. *Et dixit, ne quæſo ſuccenſeatur Domino meo, & loquar; forte inventi fuerint ibi triginta; & dixit, non faciam, ſi invenero ibi triginta.* Et dixit, ne quæſo ſuccenſeatur Domino meo, & loquar, ſignificat anxietatem de genere humano: forte inventi fuerint ibi triginta, ſignificat aliquid pugnæ: & dixit, non faciam, ſi invenero ibi triginta, ſignificat quod illi ſalvabuntur.

2275. Et dixit, ne quæſo ſuccenſeatur Domino meo, & loquar, quod ſignificet anxietatem de ſtatu generis humani, non ita ex verbis, ſed ex affectione eorundem conſtare poteſt: ſunt bina in ſenſu interno Verbi, nempe ſpirituale & cœleſte; ſpirituale eſt, quod comprehendantur res abſtracte a litera, quibus literalis ſenſus inſervit pro objecto, ſicut ſunt illa quæ videt oculus, cum inſerviunt pro objectis cogitandi de ſublimioribus; cœleſte eſt, quod ſolum percipiatur affectio rerum quæ in ſenſu interno; in illo ſunt angeli ſpirituales, in hoc autem Angeli cœleſtes; qui in hoc ſunt, ſeu in affectione, percipiunt illico quid litera involvit, cum legitur ab homine, ex ſola affectione, & ex ea formant ſibi ideas cœleſtes, & hoc cum innumerabili varietate, & ineffabili modo ſecundum conſenſum ſuccedentem cœleſtium amoris qui in affectione; inde conſtare poteſt, quid Verbum Domini in receſſu habet: cum itaque hæc leguntur, *ne quæſo ſuccenſeatur Domino meo, & loquar*, Angeli cœleſtes illico percipiunt anxietatem quandam, & quidem anxietatem amoris erga genus humanum, & ſimul tunc innumerabilia & ineffabilia de anxietate amoris, quæ Domino, cum cogitavit de ſtatu generis humani, illis inſinuantur.

2276. Forte inventi fuerint triginta, quod ſignificet aliquid pugnæ, conſtat ex ſignificatione Numeri Triginta: quod Triginta ſignificent aliquid pugnæ, ita parum pugnæ, eſt inde, quia numerus ille per multiplicationem compoſitus eſt ex *Quinque*, quibus ſignificatur aliquid parum, & ex *Sex*, quibus ſignificatur labor ſeu pugna, ut in Parte Prima, n: 649. 737. 720. 900.

900. 1709, ostensum est: inde etiam Numerus ille, ubicunque in Verbo legitur, significat aliquid parum respective, sicut apud Sachariam, "Dixi ad "illos, si bonum in oculis vestris, date mercedem, & si non, omittite, & "appenderunt mercedem meam, *Triginta argenteos*; & dixit Jehovah ad "me, projice illud ad figulum, magnificentiam pretii, qua æstimatus sum "ab apud eos; & sumsi *Triginta argenteos*, & projeci illud in domum Je"hovæ ad figulum," XI: 12: 13, pro quod tam parum æstimaverunt Meritum Domini, ac Redemtionem & Salvationem ab Ipso; figulus pro reformatione & regeneratione: inde de iisdem Triginta argenteis apud Matthæum, "Sumserunt *Triginta argenteos*, quem emerant a filiis Israelis, & dederunt "pro agro figuli, sicut præcepit mihi Dominus," XXVII: 10, ex quibus manifeste constat, quod Triginta ibi pro pretio æstimati parvo: æstimatio servi, qui pro vili habebatur, erat Triginta siclorum, ut constat apud Mosen, "Si servum ferierit bos, aut ancillam, *argentum Triginta siclorum* "dabit domino ejus, & bos lapidabitur," Exod: XXI: 32; quam vilis habebatur servus, constat ibi Vers: 20, 21; servus in sensu interno pro labore: quod Levitæ assumerentur ad obeundum ministerium, quod describitur per venientem ad exercendum militiam, & faciendum opus in tentorio, a filio *Triginta annorum* ad quinquaginta, Num: IV: 3. 23. 30. 35. 39. 43, erat quia per Triginta significabantur illi qui initiarentur, ita qui parum adhuc exercere militiam in spirituali sensu intellectum possent; præter alibi, ubi Triginta in Verbo nominantur; sicut quod offerrent super filium bovis mincham *tres decimas*, Numb: XV: 9, quod erat qui sacrificium de bove repræsentabat bonum naturale, ut supra n: 2180, ostensum, & bonum naturale parum est respective ad bonum spirituale, quod repræsentabatur per sacrificium arietis, & adhuc minus respective ad bonum cœleste, quod repræsentabatur per sacrificium agni, circa quæ alia ratio decimarum minchæ fuit, ut constat ibi, Vers: 4: 5. 6: tum Num: XXVIII: 12. 13. 20. 21. 28. 29. Cap: XXIX: 3. 4. 9. 10. 14. 15; quæ rationes decimarum, seu proportiones, nusquam mandatæ fuissent, nisi involvissent arcana cœlestia: Triginta pro parvo etiam apud Marcum, "Semen, quod cecidit in terram bonam, dedit fructum ascendentem, & crescentem, & tulit unum *Triginta*, & alterum *sexaginta*, & alterum *centum*," IV: 8, Triginta pro parvo proventu, & pro quod parum laboravit; numeri illi non designati fuissent, nisi involvissent illa, quæ significant.

2277. Quod dixit, non faciam, si invenero ibi triginta, significat quod illi salvabuntur, constat ex serie rerum in sensu interno, absque explicatione.

2278. Vers: 31. *Et dixit, ecce quæso suscepi ad loquendum ad Dominum meum, forte inventi fuerint ibi viginti, & dixit, non perdam propter viginti.* Dixit, ecce quæso suscepi ad loquendum ad Dominum meum, significat, hic ut prius, Humani humiliationem coram Divino: forte inventi fuerint ibi viginti, significat si non aliquid pugnæ, sed usque bonum: & dixit, non perdam propter viginti, significat quod salvabuntur.

2279. Dixit, ecce quæſo ſuſcepi ad loquendum ad Dominum meum, quod ſignificet humani humiliationem coram Divino, conſtat ex illis, quæ ſupra n: 2265, dicta ſunt, ubi eadem verba.

2280. Forte inventi fuerint ibi viginti, quod ſignificet ſi non aliquid pugnæ, ſed uſque bonum, conſtat ex ſignificatione viginti: ſicut omnes numeri, qui in Verbo nominantur, ſignificant res & ſtatus ut prius paſſim dictum & oſtenſum, videatur n: 2252; ita quoque Viginti, quæ quid ſignificant, conſtare poteſt a derivatione ejus, nempe a bis Decem: Decem in Verbo, ſicut etiam Decimæ, ſignificant Reliquias, per quas ſignificatur omne bonum & verum, quod Dominus apud hominem ab infantia uſque ad ultimum ejus ætatis, inſinuat, de quibus in Verſu ſequente; bis decem ſeu binæ decimæ, hoc eſt, viginti, ſimile ſignificant, ſed in ſuperiori gradu, nempe bonum. Triplicis generis bona per Reliquias ſignificantur, nempe Bona infantiæ, Bona ignorantiæ, & Bona intelligentiæ; Bona infantiæ ſunt, quæ inſinuantur homini a prima ejus nativitate, uſque ad ætatem, qua incipit inſtrui & aliquid ſcire; Bona ignorantiæ ſunt, quando inſtruitur, & aliquid ſcire incipit; Bona intelligentiæ ſunt, quando reflectere poteſt quid bonum & quid verum: Bonum infantiæ eſt ab infantia hominis uſque ad decimum annum ætatis ejus; Bonum ignorantiæ ab hac ætate uſque ad annum ejus vigeſimum; ab hoc anno incipit homo rationalis fieri, & facultatem reflectendi ſuper bonum & verum habere, & ſibi bonum intelligentiæ comparare: Bonum ignorantiæ eſt, quod ſignificatur per Viginti, quia illi, qui in bono ignorantiæ ſunt, non in aliquam tentationem veniunt, nemo enim tentatur priuſquam reflectere poteſt, & percipere ſuo modo quid bonum & verum, de his qui bona acceperunt per tentationes, actum eſt in Verſibus binis qui proxime præcedunt, de illis nunc in hoc Verſu, qui non in tentationibus, & uſque bonum habent: quia per Viginti ſignificantur hi, qui hoc bonum, quod bonum ignorantiæ vocatur, habent, inde eſt, quod omnes illi, qui exierunt Ægypto, recenſiti ſint a *filio viginti annorum* & ſupra, ac, ut dicitur, omnis exiens in exercitum, per quos intellecti illi, qui non amplius in bono ignorantiæ eſſent, de quibus, Num: I: 20. 24. 26. 28. 30. 32. 34. 38. 40. 42. 45. Cap: XXVI: 4; & quod omnes illi, qui *ſupra viginti annos*, mortui ſint in deſerto, Lev: XXXII: 10. 11, quia illis imputari potuit malum, & repræſentabant eos, qui ſuccumbunt in tentationibus: tum quod æſtimatio facta ſit maſculi a filio quinque annorum, ad *filium viginti annorum*, *viginti ſicli*, Lev: XXVII: 5; & alia æſtimatio a *filio Viginti annorum* ad Sexaginta, quinquaginta ſicli, ibid: Verſ: 3: Cum bonis illis, nempe infantiæ, ignorantiæ & intelligentiæ, ita ſe habet; Bonum intelligentiæ eſt optimum, nam hoc eſt ſapientiæ; Bonum, quod præcedit, nempe ignorantiæ, eſt quidem bonum, ſed quia parum intelligentiæ ineſt, non vocari poteſt bonum ſapientiæ; bonum autem infantiæ eſt quidem in ſe bonum, ſed uſque eſt minus bonum quam priora, nam adhuc non adjunctum eſt ei aliquid verum intelli-

telligentiæ, ita non factum aliquod bonum sapientiæ, sed est modo planum ut fieri possit, cognitiones boni & veri faciunt, ut homo sicut homo sapiat: ipsa infantia, per quam significatur innocentia, non est infantiæ, sed est sapientiæ, ut melius constare potest ex illis, quæ de infantibus in altera vita, ad finem hujus Capitis, dicentur: per Viginti in hoc Versu, non aliud bonum, ut dictum, significatur, quam bonum ignorantiæ; quod bonum non solum prædicatur esse apud eos, qui sunt intra annum vigesimum, ut dictum, sed etiam apud omnes, qui in bono charitatis sunt, & simul in ignorantia veri, ut sunt illi intra Ecclesiam, qui in bono charitatis, nec sciunt quid verum fidei, ex quacunque causa, ut sunt perplurimi ex illis qui sancte de Deo, & bene de proximo, cogitant; tum quoque sunt omnes extra Ecclesiam, qui Gentes appellantur, & similiter in bono charitatis vivunt; hi & illi, tametsi in veris fidei non sunt, usque, quia in bono, in facultate sunt recipiendi vera fidei, in altera vita, æque ac infantes; intellectuale enim eorum nondum infectum est principiis falsi, nec voluntarium vita mali ita confirmatum quia ignorant quod falsum & malum; & charitatis vita secum habet, quod falsum & malum ignorantiæ possit facile flecti ad verum & bonum; non ita apud eos, qui in contrariis vero se confirmarunt, & simul in contrariis bono vitam egerunt. Alioquin *binæ decimæ* in Verbo, bonum tam cœleste quam spirituale significant; bonum cœleste & inde spirituale per *duas decimas*, ex quibus unusquisque panis dispositionis & facierum, conficiebatur, Levit: XXIV: 5: & bonum spirituale per *duas decimas* minchæ super sacrificium arietis, Num: XV: 6. Cap: XXVIII: 12. 20. 28. Cap: XXIX: 3. 9. 14; de quibus, ex Divini Domini Misericordia, alibi.

2281. Quod dixit, non perdam propter viginti, significet quod salvabuntur, constat ex serie rerum in sensu interno, ita absque explicatione.

2282. Vers: 32. *Et dixit, ne quæso succenseatur Domino meo, & loquar tantum hac vice, forte inventi fuerint ibi decem, & dixit, non perdam propter decem.* Dixit, ne quæso succenseatur Domino meo, & loquar tantum hac vice, significat anxietatem adhuc de statu generis humani: forte inventi fuerint decem, significat si reliquiæ usque essent: & dixit, non perdam propter decem, significat quod salvabuntur.

2283. Dixit, ne quæso succenseatur Domino meo, & loquar tantum hac vice, quod significet anxietatem adhuc de statu generis humani, constat ex affectione horum verborum, de qua supra n: 2275, ubi eadem verba.

2284. Forte inventi fuerint ibi decem, quod significet si reliquiæ usque essent, constat a significatione numeri decem, quod sint reliquiæ, de qua in Parte Prima, n: 576. 1738: quid autem Reliquiæ sunt, in variis locis prius, ut n: 488. 530. 560. 561. 660. 661. 1050. 1738. 1906, dictum & ostensum est, nempe quod sit omne bonum, & omne verum apud hominem, quod reconditum latet in ejus memoriis, & in ejus vita; notum est, quod nihil bonum, & nihil verum, nisi a Domino; tum quod bonum & verum continue a Domino apud hominem influat, sed quod recipiatur di-

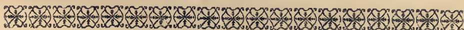
verſimode, & quidem hoc ſecundum vitam mali, & ſecundum principia falſi, in quibus ſe homo confirmavit, hæc ſunt quæ bona & vera a Domino continue influentia vel exſtinguunt, vel ſuffocant, vel pervertunt; ne itaque bona malis, & vera falſis commiſceantur, ſi enim commiſcerentur periret homo in æternum, Dominus ſeparat illa, & bona ac vera, quæ accepit, recondit in interiore ejus homine, unde Dominus nuſquam permittet ut prodeant, quamdiu in malo & falſo eſt, ſed tunc ſolum, cum in aliquo ſtatu ſancto eſt, vel in quadam anxietate, vel in morbis, & ſimilibus; hæc quæ Dominus ita recondidit apud hominem, ſunt quæ vocantur reliquiæ, quarum mentio plurima fit in Verbo, ſed nondum alicui notum, quod illa ſignificent; homo ſecundum qualitatem & quantitatem reliquiarum, hoc eſt, boni & veri apud eum, fruitur beatitudine & felicitate in altera vita, nam, ut dictum, recondita ſunt in interiore ejus homine, & tunc patent, cum homo corporea & mundana reliquit: Dominus ſolus novit, quales & quantæ hominis reliquiæ ſunt, homo nuſquam hoc ſcire poteſt; nam hodie homo talis eſt, ut mentiri poſſit bonum, cum tamen intus nihil niſi malum eſt; tum quoque homo apparere poteſt ſicut malus, cum tamen intus habeat bonum; quare nuſquam homini licet judicare de altero, qualis ejus vita ſpiritualis eſt, ſolus enim Dominus, ut dictum, hoc novit; ſed unicuique licet judicare de altero, qualis eſt quoad vitam moralem & civilem, hoc enim ſocietatis intereſt: communiſſimum eſt, quod illi qui opinionem captarunt de aliquo vero fidei de aliis judicent, quod ſalvari nequeant, niſi ſimiliter credant ac illi, quod tamen Dominus prohibuit, Matth: VII: 1. 2; cum tamen ex multa experientia mihi notum factum ſit, quod ex omni religione ſalventur, modo per charitatis vitam reliquias boni & apparentis veri receperint; hæc ſunt, quæ intellecta, per, ſi inventi fuerint decem quod non perderentur propter decem, quibus ſignificatum, ſi reliquiæ eſſent quod ſalvarentur. Charitatis vita eſt, bene cogitare de alio, & ei bene velle, & percipere apud ſe gaudium ex eo, quod alii etiam ſalventur; at charitatis vitam non habent, qui volunt quod nulli alii ſalventur, quam qui credunt ſicut ii, & magis qui indignantur quod aliter ſit: hoc conſtare poteſt ſolum ex eo, quod plures ex gentibus, quam ex Chriſtianis, ſalventur; qui enim eorum bene cogitarunt de proximo, & ei bene voluerunt, melius, quam qui Chriſtiani vocantur, vera fidei in altera vita recipiunt, & præ Chriſtianis agnoſcunt Dominum; Angelis enim nihil jucundius & felicius eſt, quam inſtruere illos, qui ex tellure in alteram vitam veniunt.

2285. Quod non perdam propter decem, ſignificet quod ſalvabuntur, conſtat ex ſerie rerum in ſenſu interno, ita abſque explicatione.

2286. Verſ: 33. *Et ivit Jehovah, quando abſolvit loqui ad Abrahamum; & Abraham reverſus ad locum ſuum.* Ivit Jehovah, quando abſolvit loqui ad Abrahamum, ſignificat quod hic ſtatus perceptionis, in quo fuit Dominus, tunc abſolverit talis eſſe: & Abraham reverſus ad locum ſuum, ſignificat quod Dominus in ſtatum, in quo fuit antequam næc percepit, rediret.

2287. Quod ivit Jehovah, quando abſolvit loqui ad Abrahamum, ſignificet quod hic ſtatus perceptionis, in quo fuit Dominus, tunc abſolverit talis eſſe, conſtat ex ſignificatione loqui, & ex repræſentatione Abrahami; loqui in ſenſu interno ſignificat cogitare, ut oſtenſum ſupra n: 2671, hic autem percipere, quia prædicatur de Jehovah, quod abſolverit loqui ad Abrahamum; cogitatio enim fuit ex perceptione, ut prius dictum, & perceptio ex interno Domini, quod fuit Jehovah: Abrahamus autem repræſentat in hoc Capite Dominum in ſtatu humano, ut ſæpius ſupra dictum; inde conſtare poteſt per quod ivit Jehovah, quando abſolvit loqui ad Abrahamum, nihil aliud in ſenſu interno ſignificetur, quam quod ille ſtatus perceptionis, in quo fuit Dominus, tunc abſolverit eſſe. Cauſa, cur in hoc Capite tam multum in ſenſu interno agatur de Perceptione & Cogitatione Domini, videatur ſupra n: 2249.

2288. Quod Abraham reverſus ad locum ſuum, ſignificet quod Dominus in ſtatum, in quo fuit antequam hæc percepit, rediret, conſtat ex repræſentatione Abrahami in hoc Capite, quod ſit Dominus in ſtatu humano; & ex ſignificatione Loci, quod ſit ſtatus, de qua in Parte Prima, n: 1273. 1378; ita hic reverti ad locum ſuum, in ſenſu interno, eſt redire ad ſtatum, in quo prius fuit. Quod bini ſtatus fuerint Domino, cum vixit in mundo, nempe ſtatus Humiliationis, & ſtatus Glorificationis, prius dictum & oſtenſum eſt; ſtatus Humiliationis Ipſius fuit cum in Humano quod traxit hæreditario a matre; ſtatus Glorificationis cum in Divino, quod habuit a Jehovah Patre Ipſius; illum ſtatum, nempe Humanum a matre prorſus exuit Dominus, & induit Humanum Divinum, cum tranſivit e mundo, & rediit ad Ipſum Divinum, in quo fuit ab æterno, Joh: XVII: 5, una cum Humano Divino facto, ex quo utroque eſt Sanctum, quod univerſum Cœlum implet; ita ex Divino Ipſo, Humano Divino per Sanctum procedens regit univerſum.

De Statu Infantum in altera vita.

2289. *PRO certo ſcire datum, quod omnes infantes qui moriuntur, in univerſo terrarum orbe, a Domino reſuſcitentur, & in cœlum auferantur, & ibi apud Angelos, qui curam eorum habent, educentur, ac inſtruantur, tum ſicut intelligentia & ſapientia proficiunt, adoleſcant: exinde conſtare poteſt, quam immenſum ſit cœlum Domini ſolum ex Infantibus; nam omnes illi inſtruuntur in veris fidei, & bonis amoris mutui, & fiunt angeli.*

2290.

2290. *Qui nihil de ſtatu vitæ poſt mortem ſciunt, opinari poſſunt, quod infantes, illico, dum in alteram vitam veniunt, in intelligentia & ſapientia angelica ſint; ſed quod aliter ſe habeat, per multam experientiam inſtructus ſum; qui non diu poſt nativitatem obeunt, ſunt infantili mente pæne ſicut in terra, nec quicquam plus ſciunt; modo enim ſecum habent facultatem ſciendi, ex hac intelligendi, & ex hac ſapiendi, quæ facultas perfectior eſt, quia non in corpore ſunt, ſed ſunt ſpiritus: quod tales ſint, cum primum in cælum veniunt, non modo mihi dictum eſt, ſed etiam oſtenſum; aliquibus enim vicibus, ex Divina Domini Miſericordia, ad me Infantes in choris miſſi ſunt, & conceſſum quoque prælegere illis Orationem Domini, & ſimul tunc datum percipere, quomodo Angeli, in quorum conſortio fuerunt, in teneras & novitias illorum ideas, ſenſum rerum, quæ in Oratione Domini, inſinuarent, & illas, quantum recipere potuerunt, implere; & dein quomodo illis data copia cogitandi ſimilia ſicut ex ſe.*

2291. *Qualis illorum tener intellectus ſit, etiam oſtenſum mihi, cum ego Orationem Domini orarem, & illi tunc in ideas cogitationis meæ ex ſuo intellectuali influerent, quod tam tenerum fuit, ut vix illis aliquid præter ſenſum verborum; ſed uſque quod ideæ eorum in illa teneritudine eſſent apertiles uſque ad Dominum, hoc eſt, uſque a Domino; nam Dominus in Infantum ideas præprimis ab intimis influit; nihil enim adhuc illorum ideas clauſit, ſicut apud adultos, nulla principia falſi ad intelligendum verum, nec vita mali ad recipiendum bonum, & ſic ad ſapiendum.*

2292. *Ex his conſtare poteſt, quod Infantes non illico poſt mortem in ſtatum Angelicum veniant, ſed quod per cognitiones boni & veri ſucceſſive introducantur, & hoc ſecundum omnem ordinem cæleſtem; nam omnium minima eorum indolis ibi exquiſitiſſime percipiuntur, & ſecundum omnia & ſingula momenta eorum inclinationis aguntur ad recipiendum vera boni, & bona veri, & hoc ſub continuo Domini auſpicio.*

2293. *Imprimis initiantur jugiter in id, quod non alium Patrem ſciant, & dein agnoſcant, quam ſolum Dominum, & quod ab Ipſo vitam habeant; nam quod vitæ ſint, nempe vere humanæ & angelicæ, eſt ab intelligentia veri & ſapientia boni, quam unice habeat a Domino: inde eſt, quod non ſciant aliter, quam quod nati ſint in cælo.*

2294. *Pluries cum Infantes apud me fuerunt in choris, cum adhuc prorſus infantiles eſſent, auditi ſunt ſicut tenerum inordinatum, ſic ut nondum ſicut unum agerent, quemadmodum dein cum adultiores facti; & quod*

quod miratus, ſpiritus apud me non potuerunt ſe retinere, quin eos ducerent, nempe ad cogitandum & ad loquendum; innata eſt ſpiritibus talis cupido, ſed obſervatum toties, quod infantes repugnarent, non volentes ita cogitare nec ita loqui; renuentiam & repugnantiam cum quadam ſpecie indignationis, ſæpius appercepi, cumque illis datum eſſet aliquid copiæ loquendi, dicebant modo quod non ita ſit; *inſtructus ſum, quod talis ſit Infantum tentatio in altera vita, ut adſueſcant & inaugurentur non ſolum ad reſiſtendum falſo & malo, ſed etiam ut non ab alio cogitent, loquantur & agant, ita non ab alio patiantur ſe duci, quam a ſolo Domino.*

2295. *Quando Infantes non in illo ſtatu ſunt, ſed in interiore ſphæra, nempe angelica, tunc nihil uſquam infeſtari poſſunt a ſpiritibus, imo tametſi in medio eorum. Quandoque etiam Infantes, qui in altera vita ſunt, a Domino mittuntur ad infantes in terra, tametſi infans in terra id prorſus neſcit; his quam maxime delectantur.*

2296. *Quomodo omnia illis inſinuantur per jucunda & amœna, quæ genio eorum conveniunt, mihi etiam oſtenſum eſt; datum enim videre Infantes decoratiſſime amictos, circum pectus ſertis florum ex amœniſſimis & cæleſtibus coloribus ſplendeſcentium, & præterea circum tenera eorum brachia: quondam etiam videre datum Infantes cum virginibus eorum educatricibus in horto paradiſiaco, non ita ex arboribus, ſed ex tranſtris quaſi laureis, & ſic porticibus, ornatiſſimo cum viis aditu um verſus interiora; & ipſos Infantes ſimiliter tunc amictos, & cum intrabant, floretum ſupra introitum lætiſſime exſplendeſcebat; inde quales illis delitiæ, conſtare poteſt, tum quod per amœna & jucunda introducantur in bona innocentiæ & charitatis, quæ jucundis illis & amœnis jugiter a Domino inſinuantur.*

2297. *Præterea Infantes, ſicut perficiuntur, etiam circumdantur atmoſphæris ſecundum ſtatum perfectionis eorum; quod atmoſphæræ in altera vita dentur innumerabili varietate, & ineffabili pulchritudine, ab experientia videatur in Parte Prima, n:* 1621; *illis imprimis ſiſtuntur atmoſphæræ ſicut ludentium Infantum in minimis inconſpicuis, ſed perceptibilibus modo intima idea formis, ex quibus ideam capiunt illam cæleſtem, quod omnia & ſingula circum eos vivant, & quod ſint in vita Domini, quæ intima eorum afficit felicitate.*

2298. *Oſtenſum mihi per modum communicationis in altera vita familiarem, quales Infantum ideæ ſunt, cum vident aliqua objecta, erant ſicut omnia & ſingula viverent; ſic ut in cogitationis ſuæ ideis ſingulis haberent vitam: & perceptum, quod ſimiles fere ideæ ſint infantibus in tellure,*

tellure, cum in suis lusoriis sunt, nam nondum iis reflexio qualis adultis, quid inanimalum.

2299. *Instruuntur Infantes imprimis per repræsentativa geniis eorum adæquata, quæ quam pulchra, & simul sapientia ab interiori plena sint, nusquam aliquis credere potest; ita illis insinuatur per gradus intelligentia, quæ suam animam trahit a bono: unum solum Repræsentativum, quod videre datum, licet hic referre, ex quo concludi potest ad reliqua; repræsentabant Dominum e sepulchro ascendentem, & simul Humani Ipsius unitionem cum Divino, quod fiebat modo tam sapiente, ut excederet omnem sapientiam humanam, & simul modo innocente infantali; sistebant etiam ideam sepulchri, sed non simul ideam Domini nisi ita remote, ut vix perciperetur quod Dominus nisi quasi e longinquo, ex causa quia ideæ sepulchri inest aliquid funeris, quod sic removebant postea admittebant prudentissime in sepulchrum quoddam atmosphæricum apparens usque ut tenue aqueum, quo significabant, etiam per remotionem decentem, vitam spiritualem in baptismo: postea vidi repræsentari ab iis Domini descensum ad vinctos, & ascensum cum vinctis in cælum, & hoc incomparabili prudentia & pietate; & quod infantile erat, cum repræsentarent Dominum apud vinctos in inferiore terra, funiculos fere inconspicuos, molliusculos, & tenerrimos demittebant, quibus Dominum allevarent in ascensu; semper in sancto timore, ne quicquam in repræsentativo attingeret aliquid in quo non spirituale cæleste: præter alia repræsentativa, in quibus sunt, & per quæ in cognitiones veri, & affectiones boni, sicut per ludos infantum animis conformes, perducuntur.*

2300. *Præterea sunt Infantes diverso genio & diversa indole, & hoc ex hæreditario, quod trahunt a parentibus, & per successionem ab avis & atavis; actuale enim parentum assuetudine confirmatum, induit naturam, & implantatur hæreditario infantibus, inde illorum inclinationes diversæ.*

2301. *In genere sunt Infantes genio vel cælesti vel spirituali; qui genio cælesti sunt, probe dignoscuntur ab illis qui genio spirituali; illi molliuscule cogitant, loquuntur & agunt, sic ut vix quidquam appareat nisi fluens quid ex amore boni in Dominum & erga infantes alios; hi autem non ita molliter, sed quoddam quasi alatum vibratile se manifestat in singulis illorum; tum etiam patet ab indignatione eorum; præter alia; ita unusquisque infans ab alio quocunque diversæ indolis est, & quisque secundum indolem educatur.*

2302. *Sunt certæ & plures Societates Angelorum, quæ curam habent Infantum, imprimis sunt ex sexu fæminino, quæ in vita corporis eorum tener-*

tenerrime amarunt infantes: Infantes, qui probiores aliis sunt, certo more offerunt Domino.

2303. *Spiritus Angelici, qui superne antrorsum, mecum loquuti loquela angelica, non distincta in voces, dicentes quod status eorum esset status tranquillitatis pacis, & quod apud eos essent quoque infantes, & quod ab eorum consortio perciperent beatitudinem; erant quoque illi spiritus ex sexu fœminino. Loquuti porro de Infantibus in tellure, quod apud eos statim post nativitatem sint Angeli e cœlo Innocentiæ; succedente ætate angeli e cœlo tranquillitatis pacis; postea qui e societatibus charitatis; & dein sicut innocentia & charitas apud infantes liberos decrescit, alii Angeli; & tandem cum adultiores fiunt, & intrant in vitam a charitate alienam, quod quidem Angeli adsint, sed remotius, & hoc secundum fines vitæ, quos Angeli imprimis regunt, bonos jugiter insinuando, & malos avertendo; at quantum hoc possunt aut non possunt, proprius aut remotius influunt.*

2304. *Multi autumare possunt, quod Infantes maneant infantes in altera vita, & quod sint sicut infantes inter angelos; qui in ignorantia sunt quid Angelus, in opinione illa potuerint confirmari a simulachris hic & ibi in Templis, ac alibi, ubi Infantes ut Angeli exhibentur; sed res se prorsus aliter habet; intelligentia & sapientia facit, angelum, quam quamdiu infantes nondum habent, sunt quidem apud Angelos, sed non sunt Angeli; cum vero intelligentes & sapientes facti sunt, tunc primum fiunt Angeli; imo, quod miratus, tunc non apparent sicut Infantes, sed sicut adulti; nam tunc non amplius infantili genio sunt, sed angelico adultiori; intelligentia & sapientia hoc secum habet, nam quod intellectus & judicium, & inde vita faciant, ut quisque appareat sibi & aliis sicut adultus, cuivis constare potest. Quod ita sit, non solum ab Angelis informatus sum, sed etiam cum quodam loquutus qui infans mortuus est, & dein usque ut adultus apparuit; idem quoque loquutus est cum fratre suo, qui in adulta ætate decessit, & hoc ex tanto amore fraterno mutuo, ut frater nequaquam potuisset resistere quin lachrymaret, dicens quod non aliud perceperit, quam quod ipse amor esset, qui loqueretur; præter alia exempla, quæ memorare non opus.*

2305. *Quidam sunt, qui autumant Innocentiam idem esse cum Infantia, ex causa quia Dominus de Infantibus dixit, quod talium sit cælum, & qui non fiunt sicut infantes, non possint intrare in Regnum cælorum; sed qui ita autumant, non sciunt internum sensum Verbi, & sic quid per Infantiam intelligitur; per infantiam intelligitur innocentia intelligentiæ & sapientiæ, quæ talis est, ut agnoscant se a Domino solum*

vitam habere, & Dominum esse unicum eorum Patrem, nam quod homo sit homo, est ab intelligentia veri & sapientia boni, quam unice habent à Domino; ipsa Innocentia, quæ vocatur in Verbo Infantia, nusquam est & habitat, quam in sapientia, usque adeo, ut quo sapientior quis est, eo sit innocentior; quare Dominus est Ipsa Innocentia, quia Ipsa Sapientia.

2306. *Quod infantum innocentiam attinet, illa, quia absque intelligentia & sapientia adhuc, est modo planum quoddam ad recipiendum genuinam Innocentiam, quam recipiunt secundum gradus prout sapientes fiunt. Repræsentatum est mihi, qualis est Innocentia infantum, per ligneum quoddam fere expers vitæ, quod vivificatur, sicut per cognitiones veri & affectiones boni perficiuntur: & postea repræsentatum, qualis est genuina Innocentia, per pulcherrimum Infantem prorsus vivum, & nudum; ipsi enim Innocentes, qui sunt in intimo cælo, & sic proximi Domino, coram oculis aliorum Angelorum non apparent aliter ac Infantes, & quidem nudi, nam Innocentia repræsentatur per nuditatem quam non pudent, ut legitur de primo Homine & ejus uxore in Paradiso. Verbo, quo sapientiores Angeli, eo innocentiores, & quo innocentiores, eo plus apparent sibi sicut infantes; inde est, quod Innocentia in Verbo significetur per Infantiam: sed de Innocentiæ statu, ex Divina Domini Misericordia, in sequentibus.*

2307. *Loquutus cum Angelis de Infantibus, num puri sint a malis, quia illis nullum actuale malum, sicut adultis; sed dictum mihi, quod illi æque in malo sint, imo quod illi quoque nihil nisi malum sint, sed quod ii, sicut omnes Angeli, detineantur a malo, & teneantur in bono a Domino usque adeo, ut appareat iis sicut in bono ex se sint; quare etiam infantes, postquam adulti facti in cælo, ne in falsa opinione de se sint, quod bonum apud eos, sit ex iis, & non ex Domino, remittuntur quandoque in mala sua, quæ hæreditario acceperunt, & in illis relinquuntur, usque dum sciunt, agnoscunt, & credunt, quod ita se habeat: quidam etiam, qui infans mortuus, sed qui adolevit in cælo, in simili opinione fuit, quare in vitam malorum sibi innatam remissus, & tunc percipere mihi datum ex sphæra ejus, quod animum haberet imperandi aliis, & quod lasciva pro nihilo æstimaret, quæ fuerunt mala ei hæreditario ex parentibus; at postquam agnovit quod talis esset, tunc iterum receptus inter angelos, inter quos prius fuit.*

2308. *Nusquam aliquis in altera vita luit pœnam propter malum hæreditarium, quia ejus non est, ita non in culpa quod talis sit; sed propter malum actuale, quod ipsius est, ita quoque quantum ex malo hæreditario*

ditario per actualem vitam sibi appropriavit, ut prius n : 966, dictum est : quod Infantes adulti facti remittantur in statum mali sui haereditarii, non est ideo ut poenam luant, sed ut sciant quod ex se non nisi malum sint, & quod ab inferno, quod apud eos, ex Misericordia Domini in coelum auferantur, & quod in coelo non sint ex merito sui, sed ex Domino ; & sic ne ex bono, quod apud eos, se coram aliis jactent ; nam hoc est contra bonum amoris mutui, sicut est contra verum fidei.

2309. *Ex his, quae allata, constare potest, qualis est educatio Infantum in coelo, nempe quod per intelligentiam veri & sapientiam boni, introducantur in vitam angelicam, quae est amor in Dominum, & amor mutuus, in quibus est Innocentia : sed quam contraria sit Educatio Infantum in terra, apud plures, constare potuit ab unico hoc exemplo ; eram in platea urbis magnae, & vidi puerulos inter se dimicantes, affluebat turba, quae hoc multa voluptate aspectabat, & instructus quod ipsi parentes excitent puerulos liberos ad tales pugnas ; spiritus boni & angeli, qui illa per oculos meos videbant, illa ita aversabantur, ut horrorem perciperem, & maxime ex eo, quod parentes eos ad talia incitent ; dicentes, quod sic in prima aetate exstinguant omnem amorem mutuum, & omnem innocentiam, quae Infantibus a Domino, & illos in odia & vindictas initient, consequenter quod liberos suos suo studio ex coelo excludant, ubi nihil nisi amor mutuus : caveant itaque a talibus parentes, qui infantibus suis bonum volunt.*

Ad finem Capitis praecedentis xvii Genes: *agitur de* ultimo Judicio, *ad finem hujus Capitis* xviii Genes: *de* statu infantum in altera vita, *utrumque ab experientia illorum, quae visa & audita sunt in mundo spirituum & coelo angelorum.*

F I N I S.

Arcana Cœleſtia,

QUÆ IN

SCRIPTURA SACRA,

SEU

VERBO DOMINI

SUNT, DETECTA:

Hic quæ in

GENESI

Capite Decimo Nono:

Una cum Mirabilibus,

Quæ viſa & audita ſunt

In Mundo Spirituum, & Cœlo Angelorum;

Hic ad finem, quæ de

Memoria remanente hominis poſt mortem, & reminiſcentia eorum, quæ egerat in vita corporis.

IV.

MDCCL.

PARS SECUNDA.

LIBRI *GENESEOS*.

CAPUT DECIMUM NONUM.

2310. DE SENSU INTERNO Verbi pluries prius actum est; sed scio, quod pauci possint credere, quod talis sensus sit in singulis Verbi, non solum in Propheticis, sed etiam in Historicis: quod talis sensus sit in *Propheticis*, facilius credi potest, quia in illis non talis series est, & simul in illis sunt loquutiones peregrinæ; inde quod aliquod arcanum involvant, quisque autumare potest: sed quod similiter in *Historicis*, non ita facile apparet, tam quia hactenus nemini in mentem venit, quam quia Historica talia sunt, ut animum detineant in se, & sic abstrahant mentem ad cogitandum quod altius quoddam ibi reconditum sit; tum quoque quia Historica vere talia sunt, qualiter relata: at usque nullus non concludere potest, quod interius etiam in illis cœleste & Divinum sit, quod non elucet, ex eo *Primo*, quod Verbum sit a Domino per cœlum ad hominem demissum, & sic quod aliud sit in sua origine; qualis origo sit, & quod hæc differat & distet a literali sensu ita, ut ne quidem videatur, proinde ab illis qui mere mundani sunt, non agnoscatur, multis in sequentibus ostendetur: *Secundo*, quod Verbum, quia Divinum, non solum scriptum sit pro homine, sed etiam pro Angelis apud hominem, ut inserviat, non modo usui Generi Humano, sed etiam usui

Cœlo; & quod ſic Verbum ſit Medium uniens Cœli & Terræ; unio eſt per Eccleſiam, & quidem per Verbum in Eccleſia, quod ideo tale eſt, & ab omni alio ſcripto diſtinguitur. Quod in ſpecie Hiſtorica attinet, niſi ea ſimiliter Divina & Cœleſtia abſtracte a litera continerent, nuſquam agnoſci potuiſſent ab aliquo, qui ultra cogitat, pro Verbo inſpirato, & hoc quoad unamquamvis jotham; an quiſquam diceret, quod memoraretur in Divino Verbo de re abominabili filiarum Lothi, de quibus ad finem hujus Capitis; de Jacobo, quod baculos decorticaverit & denudaverit ad album, & poſuerit in aqualiculis, ut pareret grex diverſicolores, punctatos & maculoſos, præter plura alia in Libris cæteris Moſis, in Joſuæ, Judicum, Samuelis, & Regum, quæ nullius rei forent, & perinde ſi ſcirentur vel non ſcirentur, niſi Divinum arcanum altius involverent; niſi hoc, nihil differrent ab hiſtoricis aliis, quæ quandoque ita ſcripta ſunt, ut plus videantur poſſe afficere. Quia Orbis Eruditus ignorat, quod Divina & cœleſtia intus etiam in Hiſtoricis Verbi lateant, niſi foret ex ſancta veneratione quæ ab infantia illis pro Libris Verbi impreſſa eſt, etiam facile animo dicerent, quod Verbum non ſit ſanctum, niſi ſolum inde, cum tamen non inde eſt, ſed quia ſenſus internus, & is cœleſtis & Divinus, ineſt, qui facit ut uniat Cœlum cum Terra, hoc eſt, mentes angelicas cum humanis, & ſic has cum Domino.

2311. Quod Verbum tale ſit, & ſic diſtinctum ab omni alio ſcripto, conſtare poteſt etiam ex eo, quod non ſolum omnia Nomina ſignificent res, ut oſtenſum prius n: 1224. 1264. 1876. 1888, ſed etiam omnes Voces ſenſum ſpiritualem habeant, ac ita quod aliud ſignificent in Cœlo, quam in terra, & hoc conſtantiſſime tam in Propheticis quam in Hiſtoricis; quæ Nomina & quæ Voces cum in ſenſum cœleſtem, ſecundum ſignificationem eorum in toto Verbo conſtantem, exponuntur, prodit Senſus Internus, qui eſt Verbum Angelicum: duplex hic ſenſus Verbi ſe habet inſtar Corporis & Animæ, Senſus literalis eſt inſtar corporis, & Senſus Internus inſtar animæ; & ſicut corpus per animam vivit, ita Senſus literalis per internum, per hunc vita Domini influit in illum, ſecundum affectionem illius qui legit: inde patet, quam ſanctum ſit Verbum, tametſi coram mundanis mentibus non ita apparet.

CAPUT

CAPUT XIX.

1. ET venerunt duo Angeli Sodomam in vefpera, & Loth fedens in porta Sodomæ, & vidit Loth, & furrexit obviam illis, & incurvavit fe facies in terram.

2. Et dixit, ecce quæfo, Domini mei, declinate quæfo ad domum fervi veftri, & pernoctate, & lavate pedes veftros, & mane furgatis, & eatis in viam veftram; & dixerunt, non, quia in platea pernoctabimus.

3. Et urgebat eos valde, & declinaverunt ad eum, & venerunt ad domum ejus, & fecit eis convivium, & azyma coxit, & comederunt.

4. Vix adhuc cubuerunt, & viri urbis, viri Sodomæ, circumdederunt domum, a puero & ufque ad fenem, omnis populus ab extremo.

5. Et clamaverunt ad Loth, & dixerunt ei, ubi Viri qui venerunt ad te noctu, educ eos ad nos, & cognofcamus eos.

6. Et exivit ad eos Loth ad januam, & oftium claufit poft fe.

7. Et dixit, ne quæfo, fratres mei, malefaciatis.

8. Ecce, quæfo, mihi duæ filiæ, quæ non cognoverunt virum, educam, quæfo, eas ad vos, & faciatis eis ficut bonum in oculis veftris; tantum Viris illis ne faciatis quicquam, quia propterea venerunt in umbram trabis meæ.

9. Et dixerunt, accede ultra, & dixerunt, num unus venit ad peregrinandum, & judicabit judicando, nunc malefaciemus tibi præ illis, & urferunt in virum, in Loth valde, & acceferunt ad effringendum oftium.

10. Et emiferunt Viri manum fuam, & introduxerunt Lothum ad fe in domum, & oftium clauferunt.

11. Et viros, qui januæ domus, percufferunt cæcitatibus, a parvo & ufque ad magnum, & laboraverunt ad inveniendum januam.

12. Et dixerunt Viri ad Lothum, adhuc quis tibi hic, generum, & filios tuos, & filias tuas, & omnem qui tibi in urbe, educ e loco.

13. Quia perdentes Nos locum hunc, quia magnus factus eft clamor eorum coram JEHOVAH, & mifit Nos JEHOVAH ad perdendum eum.

14.

14. Et exivit Loth, & loquutus est ad generos suos accipientes filias suas, & dixit surgite, exite e loco isto, quia perdens Jehovah urbem; & fuit sicut ludens in oculis generorum ejus.

15. Sicuti aurora ascendit, & ad festinandum adigebant Angeli Lothum, dicendo, surge, accipe uxorem tuam, & duas filias tuas inventas, ne forte consumaris in iniquitate urbis.

16. Et moratus, & apprehenderunt Viri manum ejus, & manum uxoris ejus, & manum duarum filiarum ejus, in clementia Jehovæ super eum, & eduxerunt eum, & statuerunt eum extra urbem.

17. Et fuit, cum educerent ii illos foras, & dixit, eripe te super anima tua, ne respicias post te, & ne consistas in omni planitie, in montem eripe te, ne forte consumaris.

18. Et dixit Loth ad eos, ne quæso, Domini mei.

19. Ecce, quæso, invenit servus tuus gratiam in oculis tuis, & magnam fecisti misericordiam tuam, quam fecisti mecum, ad vivificandum animam meam, & ego non potero eripere me in montem, ne forte adhæreat mihi malum, & moriar.

20. Ecce, quæso, urbs hæc propinqua ad fugiendum illuc, & ea parva, eripiam me quæso illuc, annon parva ea, & vivat anima mea.

21. Et dixit ad eum, ecce acceptavi faciem tuam etiam quoad verbum hoc, quod non evertam urbem, de qua loquutus.

22. Festina, eripe te illuc, quia non possum facere quicquam usque venire te illuc; propterea vocavit nomen urbis Zoar.

23. Sol egressus super terram, & Loth venit Zoarem.

24. Et Jehovah pluere fecit super Sodomam & super Amoram sulphur & ignem a cum Jehovah e cœlo.

25. Et evertit urbes illas, & omnem planitiem, & omnes habitatores urbium, & germen agri.

26. Et respexit uxor ejus post eum, & facta statua salis.

27. Et surrexit Abraham in matuta, ad locum quo steterat ibi coram Jehovah.

28. Et prospexit contra facies Sodomæ & Amoræ, & contra omnes facies terræ planitiei, & vidit, & ecce ascendit fumus terræ, sicut fumus fornacis.

29. Et fuit in perdendo Deus urbes planitiei, & recordatus est Deus Abrahami, & emisit Lothum e medio eversionis, in evertendo urbes, in quibus habitavit Loth.

30. Et ascendit Loth e Zoar, & habitavit in monte, & duæ filiæ ejus

ejus cum eo, quia timuit habitare in Zoar, & habitabat in ſpelunca is & duæ filiæ ejus.

31. Et dixit Primogenita ad minorem, pater noſter ſenex, & vir nullus in terra, ad veniendum ad nos, ſecundum viam totius terræ.

32. Veni, propinemus patri noſtro vinum, & cubemus cum eo, & vivificemus de patre noſtro ſemen.

33. Et propinaverunt patri ſuo vinum in nocte illa, & venit primogenita, & cubuit cum patre ſuo, & non cognovit in cubare ejus & in ſurgere ejus.

34. Et fuit a craſtino, & dixit primogenita ad minorem, ecce cubui heri cum patre meo, propinemus ei vinum etiam nocte hac, & veni, cuba cum eo, & vivificemus de patre noſtro ſemen.

35. Et propinaverunt etiam in nocte illa patri eorum vinum, & ſurrexit minor, & cubuit cum eo, & non cognovit in cubare ejus, & in ſurgere ejus.

36. Et conceperunt binæ filiæ Lothi de patre ſuo.

37. Et peperit primogenita filium, & vocavit nomen ejus Moab, is pater Moabi uſque ad diem hunc.

38. Et minor etiam illa peperit filium, & vocavit nomen ejus Benammi, is pater filiorum Ammonis uſque ad diem hunc.

CONTENTA.

2312. IN hoc Capite, in Senſu Interno, per Loth deſcribitur Status Eccleſiæ Spiritualis, quæ in bono charitatis eſt, ſed in cultu externo, quomodo illa progreſſu temporis decreſcit.

2313. *Primus Status* Eccleſiæ illius, quod in bono charitatis ſint, & Dominum agnoſcant; & quod ab Ipſo in bono confirmentur, Verſ: 1. 2. 3. & ſalventur, Verſ: 12. *Secundus Status*, quod apud eos mala incipiant agere contra bona, at quod detineantur potenter a malis, & teneantur in bonis, a Domino, Verſ: 14. 15. 16. Imbecillitas eorum deſcribitur, Verſ: 17: quod ſalventur, Verſ: 19. *Tertius Status*, quod non amplius ex affectione boni, ſed ex affectione veri, cogitent & agant, Verſ: 18. 19. 20; & quod ſalventur, Verſ: 23. *Quartus Status*, quod affectio veri pereat, quod eſt uxor Lothi facta ſtatua ſalis, Verſ: 26. *Quintus Status*, quod bonum impurum ſeu bonum falſi ſuccedat, quod eſt Loth in ſpelunca montis, Verſ: 30. *Sextus ſtatus*, quod etiam hoc bonum adhuc magis adulteretur & falſificetur, Verſ: 31. 32. 33. Pariter verum, Verſ: 34. 35. Quod inde conci-

concipiatur & nascatur quoddam instar Ecclesiæ, cujus bonum ita vocatum est Moab, & cujus verum etiam ita vocatum est filius Ammonis.

2314. Porro in Sensu Interno per Habitatores Sodomæ describitur Status eorum intra eandem Ecclesiam, qui contra bonum charitatis sunt; & quomodo malum & falsum apud eos progressu temporis accrescit, usque dum iis nihil nisi malum & falsum.

2315. *Primus Status* eorum, quod contra bonum charitatis sint, & contra Dominum, Vers: 4. 5. *Secundus Status*, quod tametsi informati de bono charitatis, & de affectionum ejus jucundis, quibus fruituri, usque obstinent se, & bonum rejiciant, Vers: 6. 7. 8. Quod etiam ipsum bonum charitatis destruere conentur, sed quod Dominus illud tutetur, Vers: 9. 10. *Tertius Status*, quod tandem tales fiant, ut ne quidem videre possint verum & bonum, minus quod verum ducat ad bonum, Vers: 11. Quod sit occupati a malo & falso, ut non possint non perire, Vers: 13. *Quartus Status*, Interitus eorum, Vers: 24: Et quod ab iis separentur omnia bona & vera.

2316. Quod boni a malis separentur, & quod boni salventur, per Humanum Domini factum Divinum, Vers: 27. 28. 29.

SENSUS INTERNUS.

2317. VERS: 1. *Et venerunt duo Angeli Sodomam in vespera, & Loth sedens in porta Sodomæ, & vidit Loth, & surrexit obviam illis, & incurvavit se facies in terram.* Venerunt duo Angeli Sodomam in vespera, significat visitationem, quæ præcedit judicium; duo Angeli, significant Divinum Humanum & Sanctum procedens Domini, cui judicium; Sodoma malos, imprimis qui intra Ecclesiam; Vespera est tempus visitationis: & Loth sedens in porta Sodomæ, significat illos qui in bono charitatis, at in cultu externo, qui hic sunt Loth; qui inter malos, sed separati ab illis, quod est sedere in porta Sodomæ: & vidit Loth, significat conscientiam eorum: & surrexit obviam illis, significat agnitionem, & charitatis affectum: & incurvavit se facies ad terram significat humiliationem.

2318. Venerunt duo Angeli Sodomam vespera, quod significet visitationem quæ præcedit judicium, constare potest ab illis quæ a tribus Viris seu Jehovah dicta sunt in Capite præcedente; tum ab illis quæ in hoc Capite sequuntur; ut & a significatione vesperæ: in Capite præcedente dixit Jehovah, " Descendam & videbo, num secundum clamorem, qui venit ad Me, fece-

fecerint habitatores Sodomæ & Amoræ consummationem, & si non, cognoscam," Vers; 20. 21; per quæ verba quod significetur Visitatio quæ præcedit judicium, ibi ostensum est: in hoc Capite describitur ipse Visitationis actus, dein Judicium, ut a sequentibus patet: quod Vespera significet tempus visitationis, videbitur infra: quid Visitatio, & quod Visitatio præcedat Judicium, videatur n: 2242. In Capite præc: actum est de statu perverso Generis humani, & de dolore ac intercessione Domini pro illis qui in malo, sed usque in aliquo bono & vero; quare nunc sequitur de salvatione eorum, qui in aliquo bono & vero sunt, hi sunt qui in hoc Capite repræsentantur per Lothum; tum simul de interitu eorum qui prorsus in malo & falso sunt, hi sunt qui hic significantur per Sodomam & Amoram.

2319. Duo Angeli, quod significent Divinum Humanum & Sanctum procedens Domini, Cui judicium, constat tam a significatione Angelorum in Verbo, quam ex eo quod hic duo Angeli dicantur: quod Angeli in Verbo significent quoddam essentiale Divinum apud Dominum, sed quid, ex serie, constare posse, prius n: 1925, ostensum est; quod hic significent Divinum Humanum & Sanctum procedens Domini, ex eo patet, quia per tres Viros, qui fuerunt apud Abrahamum, intellectum est Divinum Ipsum, Humanum Divinum, & Sanctum procedens Domini, n: 2149. 2156. 2288; inde, & ex eo quod Jehovah dicantur, Vers: 24, tum ex significatione Angelorum, n: 1925, liquet, quod per duos Angelos hic intelligatur Divinum Humanum & Sanctum procedens Domini.

2320. Cur hic modo bini Angeli essent, cum apud Abrahamum tres Viri, est arcanum quod paucis non potest exponi; constare potest aliquatenus ex eo, quod in hoc Capite agatur de Judicio, nempe de Salvatione Fidelium, & Damnatione Infidelium; & ex Verbo constat, quod Divino Humano & Sancto procedenti Domini, sit judicium; quod Divino Humano, apud Johannem, "Non Pater judicat quemquam, sed judicium omne dedit Filio," V: 22, per Filium intelligitur Divinum Humanum, videatur n: 2159: quod Sancto procedenti a Domini Divino Humano judicium, etiam apud Johannem, "Si abivero, mittam Paracletum ad vos; cumque venerit Ille, "arguet mundum de peccato, & de justitia, & de judicio," XVI: 8: & quod Sanctum procedat a Domino, apud Eundem, "Non loquetur ex se, "sed de Meo accipiet, & annuntiabit," XVI: 13. 15; & hoc cum Humanum Divinum factum, hoc est, cum Dominus glorificatus est, apud Eundem, "Nondum erat Spiritus Sanctus, quia Jesus nondum glorificatus est," VII: 29.

2321. Quod judicium sit Divino Humano & Sancto procedenti Domini, ita se habet; quod salvari non potuerit Genus humanum amplius, nisi Dominus venerit in mundum, & univerit Essentiam Divinam Essentiæ Humanæ; nam absque Humano Domini Divino facto non ad hominem magis pertingere potuit salus, n: 1999. 2016. 2034. 2035: ipsum Sanctum procedens a Divino Humano Domini, est quod separat malos a bonis, mali enim timent & horrent adeo Sanctum Domini, ut non approximare possint ad illud,

illud, sed inde longe fugiunt, quisque secundum prophanum apud illos, in sua inferna.

2322. Quod Sodoma significet malos, imprimis qui intra Ecclesiam, constat a significatione Sodomæ, quod sit malum amoris sui, de qua n: 2220. 2246, proinde quod sint illi, qui in isto malo sunt. Qui Verbum ex solo sensu literæ capiunt, putare possunt, quod per Sodomam intelligatur fœditas quæ contra naturæ ordinem est, sed in sensu interno per Sodomam significatur malum amoris sui, ex hoc malo omnia mala cujuscunque generis scaturiunt; & quæ inde scaturiunt, vocantur in verbo adulteria, & describuntur per illa, quod constabit ab illis locis Verbi, quæ ad finem hujus Capitis adducentur.

2323. Quod Vespera sit tempus visitationis, constat a significatione Vesperæ: Status Ecclesiæ in Verbo comparantur & temporibus Anni, & temporibus Diei; temporibus Anni, nempe ejus æstati, autumno, hyemi, & veri; temporibus Diei, nempe ejus meridiei, vesperæ, nocti & mane; similiter enim se habent: status Ecclesiæ, qui Vespera dicitur, est cum nulla amplius charitas, proinde cum nulla fides incipit esse, ita cum Ecclesia desinit esse; hæc Vespera est quam sequitur nox, videatur n: 22; & est quoque cum Charitas elucet, proinde cum fides, ita cum Ecclesia nova, exoritur, hæc Vespera est diluculum ante mane, videatur n: 883; ita Vespera significat utrumque: providetur enim a Domino, cum Ecclesia desinit esse, quod nova exoriatur, & hoc eodem tempore, nam absque Ecclesia alicubi in orbe, non subsistere potest Genus humanum, quia nulla foret ejus conjunctio cum Cœlo, ut n: 468. 637. 931. 2054, ostensum est. In hoc Capite agitur de utroque statu Ecclesiæ, nempe de ortu novæ Ecclesiæ, quæ repræsentatur per Lothum, ac de interitu veteris, quæ significatur per Sodomam & Amoram, ut constare potest a Contentis; inde est, quod hic dicatur, quod duo Angeli venerint Sodomam in Vespera; & quod memoretur, quid factum in Vespera, a Vers: 1 ad 3, quid in Nocte a Vers: 4 ad 14, quid Mane seu surgente Aurora a Vers: 15 ad 22, & quid postquam Sol egressus a Vers: 23 ad 26. Quia Vespera illos status Ecclesiæ significat, etiam significat Visitationem quæ præcedit judicium, nam cum imminet judicium, hoc est, salvatio fidelium, & damnatio infidelium, tunc præcedit Visitatio seu exploratio quales sunt, hoc est, num aliqua charitas & fides; hæc Visitatio sit in Vespera, quare etiam ipsa Visitatio vocatur Vespera, ut apud Zephaniam, "Væ habitatoribus tractus maris, genti Kerethim, verbum Jehovæ contra vos, Canaan, terra Philistæorum, & perdere faciam te, usque ut nullus habitator; reliquiæ domus Jehudæ pascent in domibus Askelonis, in *Vespera* cubabunt, quia *Visitabit* eos Jehovah Deus eorum, & reducet captivitatem eorum," II: 5. 7.

2324. Et Loth sedens in porta Sodomæ, quod significet illos qui in bono charitatis sunt, at in cultu externo, qui hic sunt Loth, qui inter malos, sed separati ab illis, quod est sedere in porta Sodomæ, constare potest a repræsentatione Lothi, & a significatione portæ, tum Sodomæ: a repræsentatione Lothi,

Lothi, Loth, quando fuit cum Abrahamo, repræſentavit Senſuale Domini, ita Ipſius Externum, ut in Parte Prima, n: 1428. 1434. 1547, oſtenſum; nunc cum ſeparatus eſt ab Abrahamo, non amplius retinet repræſentationem Domini, ſed repræſentationem eorum, qui apud Dominum ſunt, nempe Externum hominem Eccleſiæ, qui ſunt illi qui in bono charitatis ſunt, at in cultu externo; imo Loth in hoc Capite non ſolum repræſentat Externum hominem Eccleſiæ, ſeu quod idem, Eccleſiam Externam, qualis eſt in principio, ſed etiam qualis eſt in progreſſu, tum quoque in fine, finis illius Eccleſiæ eſt, qui ſignificatur per Moabum & Filium Ammonis, ut a ſequentium ſerie, ex Divina Domini Miſericordia, conſtabit; in Verbo commune eſt, quod unus repræſentet plures ſtatus qui ſuccedunt, qui deſcribuntur per vitæ ejus ſucceſſivos actus. A ſignificatione Portæ, porta eſt per quam intratur in urbem, & per quam exitur ab urbe, proinde ſedere in porta ſignificat hic quidem eſſe apud malos, ſed uſque ſeparatum eſſe ab illis; ſicut ſolent homines Eccleſiæ, qui in bono charitatis ſunt, ii tametſi cum malis ſunt, uſque ſunt ab illis ſeparati, non quoad ſocietatem civilem, ſed quoad vitam ſpiritualem. Quod Sodoma ſignificet malum in genere, ſeu quod idem, malos, imprimis intra Eccleſiam, ſupra n: 2322, dictum.

2325. Et vidit Loth, quod ſignificet conſcientiam, nempe eorum qui in bono charitatis ſunt, at in cultu externo, conſtare poteſt a ſignificatione Videre; videre in Verbo ſignificat intelligere, videatur n: 897. 1584. 1806. 1807. 2150; in ſenſu autem interno ſignificat fidem habere, de qua ejus ſignificatione, ex Divina Domini Miſericordia, ad Verſ: 32, Cap: XXIX Geneſ: dicetur: quod hic Conſcientiam, inde eſt, quia qui fidem, etiam conſcientiam habent, illa ab hac inſeparabilis eſt, & quidem ita inſeparabilis, ut ſive dicas fidem, ſive conſcientiam, perinde ſit: per fidem intelligitur fides, per quam charitas, & quæ ex charitate, ita ipſa charitas, nam fides abſque charitate nulla fides eſt; & ſicut fides non dabilis eſt abſque charitate, ita nec conſcientia.

2326. Et ſurrexit obviam illis, quod ſignificet agnitionem, ut & charitatis affectum, conſtare poteſt ex eo, quod Loth, cum venerunt, agnoverit illico quod Angeli eſſent; non autem viri Sodomæ, de quibus ita, "Clamaverunt ad Loth, & dixerunt, ubi Viri, qui venerunt ad te noctu, adduc eos ad nos, ut cognoſcamus eos," Verſ: 5: in ſenſu interno ſignificant hæc, quod, qui in bono charitatis ſunt intra Eccleſiam, agnoſcant Divinum Humanum & Sanctum procedens Domini, per duos Angelos intellectum, non autem illi qui non in bono charitatis. Quod etiam eadem verba involvant charitatis affectum, conſtat, etiam inde quod Loth, per quem repræſentantur illi qui in bono charitatis ſunt, imo ſignificatur ipſum bonum charitatis, invitaverit illos in domum ſuam.

2327. Incurvavit ſe facies in terram, quod ſignificet humiliationem, conſtare poteſt abſque explicatione. Quod olim, imprimis in Eccleſiis repræſentativis, incurvaverunt ſe uſque adeo, ut demiſerint faciem in terram, cauſa fuit, quia facies ſignificabat interiora hominis, n: 358. 1999, & quod

in terram, quia terræ pulvis significabat prophanum & damnatum, n: 278, proinde sic repræsentabant, quod ex se prophani & damnati essent, ideo prosternebant se faciem premendo in terram, imo se in pulvere & cinere volutando, tum quoque pulverem aut cinerem super caput spargendo, ut constare potest ex Thren: II: 10. Ezech: XXVII: 30. Mich: I: 10. Jos: VII: 6. Apoc: XVIII: 19, & alibi. Per hæc repræsentabant statum veræ humiliationis, qui nusquam dari potest, nisi agnoscant, quod ex se prophani & damnati sint, & sic quod non spectare possint ex se ad Dominum, ubi nihil nisi Divinum & Sanctum; quare quantum homo in agnitione sui est, tantum potest in vera humiliatione esse, & tantum in adoratione cum est in cultu, nam in omni cultu erit humiliatio, quæ si inde separatur, nihil adorationis est, ita nihil cultus. Quod status humiliationis sit essentialis ipsius cultus, inde est, quia quantum cor humiliatur, tantum amor sui, & omne malum inde, cessat, & quantum hoc cessat, tantum influit bonum & verum, hoc est, charitas & fides, a Domino; nam quod obstat, quin recipiantur, est principaliter amor sui, in hoc enim est contemtus aliorum præ se, est odium & vindicta si non colatur, estque immisericordia & crudelitas, ita omnium pessima mala, in quæ nusquam inferri potest bonum & verum, sunt enim opposita.

2328. Vers: 2. *Et dixit, ecce quæso, Domini mei, declinate quæso ad domum servi vestri, & pernoctate, & lavate pedes vestros; & mane surgatis, & eatis in viam vestram: & dixerunt, non, quia in platea pernoctabimus.* Et dixit, ecce quæso Domini mei, significat interiorem agnitionem & confessionem Divini Humani & Sancti procedentis Domini: declinate quæso ad domum servi vestri & pernoctate, significat invitationem ut apud se mansionem habeat; ad domum servi, est in bono charitatis: & lavate pedes vestros, significat applicationem ad ejus naturale: & mane surgatis & eatis in viam vestram, significat confirmationem sic in bono & vero: & dixerunt, non, significat dubitationem, quæ solet esse tentationis: quia in platea pernoctabimus, significat quod ex vero quasi vellet judicare.

2329. Dixit, ecce quæso Domini mei, quod significet interiorem agnitionem & confessionem Divini Humani & Sancti procedentis Domini, constat ex agnitione & humiliatione, de qua mox prius, hic confessio immediate sequitur, nam confessio est quod dicat, "ecce quæso Domini mei:" confessio interior est cordis, & existit in humiliatione, & simul in affectione boni; confessio autem exterior est oris, & existere potest in ficta humiliatione, & in ficta affectione boni, quæ est nulla, ut apud eos, qui confitentur Dominum sui honoris, seu potius sui cultus, ac sui lucri, causa, ii quod confitentur ore, negant corde. Quod dicatur in plurali, Domini mei, est ex eadem causa, ex qua in præcedente Capite dicuntur Tres Viri, quia sicut ibi Tres significant Ipsum Divinum, Humanum Divinum, & Sanctum procedens, ita hic Duo significant Divinum Humanum, & Sanctum procedens Domini, ut supra dictum est; illa quod unum sint, unicuique intra Ecclesiam notum est, & quia unum sunt, etiam in sequentibus nominantur in singu-

fingulari, ut Verf: 17, "Fuit cum educerent ii illos, & *dixit*, eripe te fuper anima tua:" Verf: 19, "Ecce quæfo, invenit fervus *tuus* gratiam in oculis *tuis*, & magnam *fecifti* mifericordiam *tuam*, quam *fecifti* mecum:" Verf: 21, "Et *dixit* ad eum, ecce *acceptavi* faciem tuam etiam quoad verbum hoc, quod non *evertam* urbem:" Verf: 22, "Quia non *poffum* facere quicquam, ufque venire te illuc." Quod Divinum Ipfum, Divinum Humanum & Sanctum procedens fit Jehovah, conftat ex Capite præcedente, ubi Tres Viri paffim dicuntur Jehovah, nempe ibi Verf: 13, "Dixit *Jehovah* ad Abrahamum:" Verf: 14, "Num mirabile erit pro *Jehovah* quicquam:" Verf: 22, "Abraham adhuc ftans coram *Jehovah*:" Verf: 33, "Ivit *Jehovah*, quando abfolvit loqui ad Abrahamum:" Confequenter eft Divinum Humanum & Sanctum procedens Jehovah, ut quoque nominatur in hoc Capite, Verf: 24, "Et *Jehovah* pluere fecit fuper Sodomam & Amoram fulphur & ignem a "cum *Jehovah* e cœlo;" de quorum fenfu interno videbitur in fequentibus; quod Dominus fit ipfe Jehovah, qui toties nominatur in Hiftoricis & Propheticis Veteris Teftamenti, videatur n: 1736. Qui vere homines Ecclefiæ funt, hoc eft, qui in amore in Dominum & in charitate erga proximum funt, Trinum norunt & agnofcunt, fed ufque coram Domino fe humiliant, & Ipfum folum adorant, ex caufa quia fciunt, quod nullus acceffus fit ad ipfum Divinum, quod Pater dicitur, quam per Filium, & quod omne Sanctum, quod Spiritus Sancti eft, ab Ipfo procedat; in qua idea cum funt, non alium adorant, quam per quem, & a quo, omnia, ita Unum, nec diffundunt ideas in Tres, ut multi alii intra Ecclefiam folent; quod conftare poteft a pluribus in altera vita, etiam ab Eruditis, qui præ aliis fidei arcana fe poffediffe in vita corporis putarunt; ii in altera vita explorati, quam ideam habuerint de Deo uno, num Tres Increati, num Tres Infiniti, num Tres Æterni, num Tres Omnipotentes, & num Tres Domini, & apperceptum manifefte, quod ideam Trium habuerint, nam idearum datur ibi communicatio; cum tamen ex fide fymbolica, ubi apertis verbis dicitur, fit, quod non Tres Increati, non Tres Infiniti, non Tres Æterni, non Tres Omnipotentes, non Tres Domini, fed Unus, ficut etiam eft; ita faffi, quod ore quidem dixerint, Unum effe Deum, fed ufque cogitaverint, & quidam crediderint Tres, quos feparare idea, non conjungere, poffent; caufa inde eft, quia arcana quæcunque, imo arcaniffima, fecum habent ideam, nam abfque idea nihil cogitari poteft, ne quidem aliquid memoria teneri: inde in altera vita, ficut in clara die, patet, qualem unufquifque fibi cogitationem, & inde fidem, de Uno Deo formavit. Imo Judæi in altera vita, cum audiunt Dominum effe Jehovam, & non effe nifi Unum Deum, nihil poffunt dicere; at cum percipiunt, Chriftianorum ideas partitas effe in Tres, dicunt fe colere Unum Deum, fed illos Tres; ac eo magis, cum Tres in idea feparatos non poffint alii conjungere, quam qui in fide charitatis funt, nam horum mentem Dominus applicat Sibi.

2330. Declinate quæfo ad domum fervi veftri, & pernoctate, quod figni-

fignificet invitationem, ut apud fe manfionem habeat, conftat abfque explicatione.

2331. Ad domum fervi, quod fit in bono charitatis, conftat a fignificatione Domus, quod fit bonum cœlefte, quod folius eft amoris & charitatis, de qua n: 2048. 2234.

2332. Lavate pedes veftros, quod fignificet applicationem ad ejus naturale, conftat ab illis, quæ in Capite præc; n: 2162, dicta funt, ubi eadem verba. Olim cum viderunt Angelum Jehovæ, crediderunt fe morituros, Ex: XIX: 12. 21. 24. Cap: XX: 16. Judic: VI: 22. 23. Cap: XIII: 22. 23; ex caufa, quia Sanctum Divinum influens in prophanum, quod apud hominem, talis efficaciæ eft, ut fit ficut ignis edens & confumens; quapropter Dominus coram homine, cui fe fiftit videndum, etiam coram Angelis, miraculofe moderatur & temperat Sanctum ab Ipfo procedens, ut fuftinere poffint, feu quod idem, applicat ad eorum naturale: hoc nunc eft, quod in fenfu interno fignificatur per hæc quæ dixit Loth ad Angelos, "Lavate pedes veftros:" inde qualis fenfus internus eft, patet, nam quod hæc fignificatio fit, a fenfu literæ non videri poteft.

2333. Et mane furgatis & eatis in viam veftram, quod fignificet fic confirmationem in bono & vero, conftare poteft a fignificatione mane furgere, tum a fignificatione ire in viam; Mane in Verbo fignificat Regnum Domini, & quicquid eft Regni Domini, ita principaliter bonum amoris & charitatis, quod ex Verbo confirmabitur ad Verf: 15: Via autem fignificat Verum, videatur n: 627; inde fequitur, quod poftquam fuerint in domo ejus & ibi pernoctaverint, quo fignificatum quod manfionem in bono charitatis apud eum haberent, mane furgerent & irent in viam fuam quo fignificatur ita confirmatum effe in bono & vero. Ex his, ficut ex reliquis, patet, quam remotus eft fenfus internus a fenfu literæ, & inde quam inconfpicuus, imprimis in Hiftoricis Verbi, & quod non pateat nifi fingulæ voces fecundum conftantem earum in Verbo fignificationem explicentur; quare cum in fenfu literæ tenentur ideæ, fenfus internus non aliter apparet quam obfcurum & tenebrofum quid; at, viciffim cum in fenfu interno tenentur ideæ, apparet fimiliter fenfus literæ obfcurus, imo ab Angelis ficut nihil, nam Angeli non amplius funt in mundanis & corporeis, quales funt hominis, fed in fpiritualibus & cœleftibus, in quas mirabiliter mutantur voces fenfus literæ, cum ab homine, qui legit Verbum, ad fphæram, in qua funt Angeli, hoc eft, ad Cœlum, afcendit, & hoc ex correfpondentia Spiritualium cum mundanis, & cœleftium cum corporeis, quæ correfpondentia conftantiffima eft, fed qualis, nondum detectum, modo nunc in explicatione vocum, nominum & numerorum, quoad fenfum internum, in Verbo: ut fciatur, qualis illa correfpondentia eft, feu quod idem, quomodo ideæ mundanæ & corporeæ tranfeunt in correfpondentes ideas fpirituales & cœleftes, cum illæ elevantur ad cœlum, fit pro exemplo *Mane*, & *Via*; cum legitur Mane, ut hic, mane furgere, tunc Angeli non ideam alicujus Mane diei capiunt, fed ideam Mane in

in ſenſu ſpirituali, ita ſimilem ac apud Samuelem, "Petra Iſraelis, Ille ſicut lux *Mane*, cum oritur ſol, *Mane* non nubes," 2 Sam: XXIII: 4: & apud Danielem, "Sanctus dixit ad me, uſque ad veſperam, cum ſit *Mane*, bis mille trecenta," IX: 14: 26: ita pro Mane percipiunt Dominum, aut Regnum Ipſius, aut cœleſtia amoris & charitatis, & quidem illa cum varietate ſecundum ſeriem rerum in Verbo quod legitur. Similiter ubi legitur Via, ut hic ire in viam veſtram, non habere poſſunt aliquam ideam Viæ, ſed ſpiritualem aut cœleſtem aliam, nempe ſimilem ac apud Johannem, quod Dominus dixit, "Ego ſum *Via* & *Veritas*," XIV: 6; & quæ apud Davidem, "*Vias tuas* Jehovah notas fac mihi, duc *Viam* meam in veritate," Pſalm: XXV: 4. 5: & apud Eundem, "*Viam intelligentiarum* noſſe fecit ipſi," Pſalm: XL: 14: ita pro Via percipiunt verum, & hoc tam in Hiſtoricis quam Propheticis Verbi; Hiſtorica enim non amplius curant Angeli, quia ideis eorum prorſus non adæquata ſunt, quare loco eorum talia quæ ſunt Domini & Ipſius Regni percipiunt, quæ etiam in pulchro ordine & concinna ſerie in ſenſu interno conſequuntur; propterea, ut quoque pro Angelis ſit Verbum, omnia Hiſtorica ibi ſunt repræſentativa, & ſingula verba ſignificativa talium, quod peculiare habet Verbum præ omni alio ſcripto.

2334. Et dixerunt, non, quod ſignificet dubitationem quæ ſolet eſſe tentationis, conſtare poteſt a negatione, & quod uſque iverint in domum ejus; in omni tentatione eſt dubitativum de præſentia & miſericordia Domini, deque ſalvatione, & ſimilibus; ſunt enim in anxietate interiore, uſque ad deſperationem, in qua ut plurimum tenentur, ob cauſam, ut confirmentur tandem in eo, quod omnia ſint Miſericordiæ Domini, quod per Ipſum ſolum ſalventur, & quod apud ſe nihil niſi malum ſit, de quibus per pugnas, in quibus vincunt, confirmantur: manent poſt tentationem inde plures ſtatus veri & boni, ad quos flecti dein poſſunt a Domino cogitationes, quæ alioquin ruerent in veſana, & contra verum & bonum traherent mentem. Quia hic per Lothum agitur de primo ſtatu Eccleſiæ, quæ in bono charitatis eſt, at in cultu externo, & antequam homo in hunc ſtatum venit, reformandus eſt, quod ſit etiam per quandam ſpeciem tentationis, ſed qui in cultu externo, ii modo levem tentationem ſubeunt, ideo hæc dicta ſunt, quæ involvunt tentationis quoddam, nempe quod Angeli primum dicerent, quod pernoctarent in platea, & quod Loth urgeret illos, & ſic quod declinaverint ad illum, & venerint in domum ejus.

2335. Quia in platea pernoctabimus, quod ſignificet quod ex vero quaſi vellet judicare, conſtare poteſt a ſignificatione Plateæ, & a ſignificatione pernoctare: Platea in Verbo paſſim nominatur, & in ſenſu interno ſimile ſignificat ac Via, nempe verum, nam platea eſt via in urbe, ut a locis mox ſequentibus conſtabit: quod pernoctare hic ſit judicare, conſtare poteſt a ſignificatione Noctis; oſtenſum eſt ſupra, n: 2323, quod Veſpera ſignificet ſtatum Eccleſiæ ante ultimum, cum nulla fides incipit eſſe, tum quoque viſitationem quæ præcedit judicium, inde patet, quod nox quæ ſuccedit, ſit ſtatus ultimus, quando nulla fides, tum quod ſit judicium; inde liquet, quod

in

in platea pernoctare in sensu interno sit ex vero judicare. Quod Judicium attinet, est illud duplex, nempe ex bono, & ex vero; fideles judicantur ex bono, at infideles ex vero; quod fideles ex bono constat manifeste apud Matthæum Cap: xxv, a Vers: 34 ad 40; & quod infideles ex vero, ibi a Vers: 41 ad 46; judicari ex bono, est salvari, quia illud receperunt; at judicari ex vero, est damnari, quia bonum rejecerunt; bonum est Domini, hoc qui agnoscunt vita & fide, sunt Domini, quare salvantur; at qui non agnoscunt vita proinde non fide, illi non possunt esse Domini, ita nec salvari; judicantur ideo secundum vitæ suæ acta & secundum cogitationes & fines, & cum secundum hæc, non possunt non damnari, nam verum est, quod homo ex se non nisi malum faciat, cogitet & intendat, & ex se ruat ad infernum, quantum non inde detinetur a Domino. Sed ita se habet judicium ex vero, Dominus nusquam aliquem judicat quam ex bono, omnes enim, quotcunque sunt, in cœlum attollere vult, imo si posset usque ad Semet, est enim Dominus ipsa Misericordia, ac ipsum Bonum; ipsa Misericordia & ipsum Bonum, nusquam potest aliquem damnare, sed est homo, quia rejicit bonum, qui se damnat; sicut homo in vita corporis fugerat bonum, ita in altera vita fugit, proinde cœlum & Dominum; Dominus enim non nisi quam in bono potest esse, in vero quoque est, sed non in vero separato a bono; quod Dominus non aliquem damnet, seu judicet ad infernum, Ipse dicit apud Johannem, "*Non* misit Deus Filium suum in mundum, ut *judicet* mundum, "sed ut salvetur mundus per Ipsum: hoc est *Judicium*, quod Lux venit in "mundum, sed dilexerunt homines magis tenebras quam lucem, erant enim "opera eorum mala," III: 17. 19: & apud Eundem, "Si quis mea audi-"verit verba, non tamen crediderit, *Ego non judico* illum; non enim veni "ut *judicem* mundum, sed ut salvem mundum," XII: 47; præterea videantur quæ de his prius, n: 223. 245. 592. 696. 1093. 1683. 1874. 2258. Ubi de Judicio supra n: 2320. 2321, actum, ostensum est, quod Humano Divino & Sancto procedenti Domini sit omne judicium, secundum Domini verba apud Johannem, "Non Pater *judicat* quemquam, sed *judicium* omne dedit Filio," V: 22, & tamen nunc dicitur, quod Dominus non judicet damnando aliquem, inde patet, quale Verbum est in litera, quod nisi intelligeretur ex alio sensu, nempe ex interno, non comprehenderetur, ex sensu interno solo patet, quomodo se habet cum judicio.

2336. Quod Platea significet verum, constare potest a pluribus locis in Verbo, ut apud Johannem, ubi de Nova Hierosolyma, "Duodecim portæ, "duodecim margaritæ, unaquævis porta erat margarita una, & *Platea civi-"tatis* aurum purum sicut vitrum pellucidum," Apoc: XXI: 21. Nova Hierosolyma est Regnum Domini, quod quia describitur quoad bonum & verum, describitur per muros, portas, plateas; per has, nempe per Plateas, intelliguntur omnia veri quæ ducunt ad bonum, seu omnia fidei, quæ ducunt ad amorem & charitatem, & quia vera tunc fiunt boni, ita pellucentia a bono, dicitur platea aurum quasi vitrum pellucidum: apud Eundem, "*E medio plateæ* ejus & fluvii, hic illic arbor vitæ faciens fructus duode-"cim,"

"cim," Apoc: XXII: 2. Ubi etiam de Nova Hierosolyma seu Regno Domini; medium plateæ est verum fidei, per quod bonum, & quod dein a bono; fructus duodecim sunt qui vocantur fructus fidei, nam duodecim significant omnia fidei, ut ostensum n: 577. 2089. 2129. 2130. Apud Danielem, "Scito & percipito ab exitu Verbi, ad restituendum & ad ædificandum Hierosolymam, usque ad Messiam Ducem, septimanæ septem, & "septimanæ septuaginta & duæ, & restituetur & ædificabitur *Platea* & "Fossa," IX: 25; ubi de adventu Domini; quod restituetur platea & fossa, est quod tunc verum & bonum; quod Hierosolyma tunc non restituta sit & ædificata, notum est, & quod non restituenda & ædificanda denuo, quisque etiam nosse potest, si non detineat ideas in Regno mundano, sed in Regno cœlesti per Hierosolymam in sensu interno intellecto. Apud Lucam, "Paterfamilias dixit servo suo, abi ocius in *Plateas* & *Vicos* urbis, & pauperes, mancos, claudos, & cæcos, introduc illuc," XIV: 21; qui manent in sensu literæ, non aliud inde capiunt, quam quod servus iret ubivis, & quod hoc significetur per plateas & vicos; quodque adduceret quoscunque, & quod hoc significetur per pauperes, mancos, claudos & cœcos, sed singula verba involvunt arcana, sunt enim Domini; quod iret in plateas & vicos, significat quod quæreret ubicunque aliquod verum genuinum, seu verum quod lucet ex bono, seu per quod pellucet bonum; quod introduceret pauperes, mancos, claudos & cœcos, significat quod tales, qui in Antiqua Ecclesia ita vocati sunt, & tales fuerunt quoad fidem, sed in vita boni, qui sic informarentur de Regno Domini, ita Gentes quæ nondum instructæ. Quia Plateæ significabant vera, inde ritus repræsentativus apud Judæos, docere in plateis, ut patet apud Matthæum, Cap: VI: 2. 5: & apud Lucam, Cap: XIII: 26. 27. Apud Prophetas, Plateæ, ubicunque nominantur, in sensu interno significant vel vera, vel contraria veris, ut apud Esaiam, "Rejectum est retro judicium, & justitia e longinquo stetit, nam impegit "in *Platea Veritas*, & *Rectitudo* non potest advenire," LIX: 14: apud Eundem, "Filii tui defecerunt, & jacuerunt in capite *omnium platearum*," LI: 20: apud Jeremiam, "Ascendit mors, in fenestras, venit in palatia nostra, "ad exscindendum parvulum e *Platea*, juvenes e *Vicis*," IX: 20: apud Ezechielem, "Nebuchadnezar per ungulas equorum suorum conculcabit "omnes *Plateas* tuas," XXVI: 11; ubi de Tyro, per quam cognitiones veri significantur, n: 1201, ungulæ equorum sunt scientifica pervertentia verum: apud Nahum, "In *plateis* insaniunt currus, discurrunt in vicis," II: 5; currus pro doctrina veri, qui insanire in plateis dicitur, quando falsum loco veri: apud Sachariam, "Adhuc habitabunt senes mares, & senes "mulieres in *Plateis* Hierosolymæ, & *Plateæ civitatis* implebuntur pueris "& puellis, ludentibus in *Plateis*," VIII: 4. 5, de affectionibus veri, & inde lætitiis & gaudiis: præter alibi, ut Esai: XXIV: 11. Jerem: V: 1: Cap: VII: 34. Cap: XLIX: 26. Thren: II: 11: 19. Cap: IV: 8. 14. Zeph: III: 6.

Sexaginta

2337. Verf: 3: *Et urgebat eos valde, & declinaverunt ad eum, & venerunt ad domum ejus, & fecit eis convivium, & azyma coxit, & comederunt.* Urgebat eos valde, fignificat ftatum tentationis cum vincit: & declinaverunt ad eum, fignificat manfionem: & venerunt ad domum ejus, fignificat confirmationem in bono: & fecit eis convivium, fignificat cohabitationem: & azyma coxit, fignificat purificationem: & comederunt, fignificat adpropriationem.

2338. Urgebat eos valde, quod fignificet ftatum tentationis cum vincit, non conftare poteft nifi illis qui in tentationibus fuerunt: Tentationes fecum habent, ut dictum, dubitationem de præfentia & mifericordia Domini, tum de falvatione; fpiritus mali, qui tunc apud hominem & inducunt tentationem, negativum fortiter infpirant, fed fpiritus boni & angeli a Domino dubitativum hoc omni modo difcutiunt, & in fpe continuo tenent, ac demum affirmativum confirmant; inde homo, qui in tentatione, hæret inter negativum & affirmativum; qui fuccumbit, in dubitativo manet, & in negativum cadit; at qui vincit, in dubitativo quidem eft, fed ufque qui fpe patitur fe erigi, in affirmativo perftat: quia in pugna illa, homo urgere videtur Dominum, imprimis per preces, ut adfit, mifereatur, opem ferat, a damnatione liberet, hic, ubi de tentatione illorum, qui fiunt homines Ecclefiæ, agitur, defcribitur illa, per quod Angeli dixerint primum, non, & quod pernoctarent in platea, at quod Loth urgeret eos valde, & fic quod declinaverint ad eum, & venerint in domum ejus.

2339. Et declinaverunt ad eum, quod fignificet manfionem, conftat a fignificatione eorundem verborum fupra n: 2330, ita abfque ulteriore explicatione.

2340. Et venerunt ad domum ejus, quod fignificet confirmationem in bono, conftat ex fignificatione domus, quod fit cœlefte bonum, de qua prius, n: 2234. 2331; & inde, tum a ferie rerum in fenfu interno, quod fit confirmari in bono.

2341. Et fecit eis convivium, quod fignificet cohabitationem, conftat a fignificatione Convivii: in Verbo memorantur paffim Convivia, & ibi in fenfu interno fignificant cohabitationem, ut apud Jeremiam, "Verbum Jehovæ ad illum; *domum convivii* non intrabis, ad fedendum cum illis, ad "comedendum & ad bibendum," xvi: 8, ubi ad Prophetam dicuntur plura, per quæ reprefentaret, quod bonum cum malo, & verum cum falfo, nullam communicationem haberet, & inter alia, quod non intraret in domum Convivii, quo fignificabatur, quod bonum & verum non cohabitarent cum malo & falfo: apud Efaiam, "Faciet Jehovah Zebaoth omnibus po-"pulis in monte hoc *Convivium* pinguium, *Convivium* vinorum fuavium, "pinguium medullatorum, vinorum defecatorum," xxv: 6: ibi Mons pro amore in Dominum, n: 795. 1430, in quo qui funt, cohabitant cum Domino in bono & vero, quod fignificatur per Convivium; pinguia & medullata funt bona, n: 353, vina fuavia & defecata funt vera inde, n: 1071. Convivia ex fanctificatis, cum facrificabant, in Ecclefia Judaica, nec aliud repræ-

repræſentabant, quam cohabitationem Domini cum homine, in ſanctis amoris ſignificatis per ſacrificia, n: 2187; ſimiliter dein per Sacram Cœnam, quæ in Primitiva Eccleſia Convivium dicebatur. In Cap: ſeq: XXI, Gen: memoratur, quod Abrahamus fecerit convivium magnum die, quo ablactatus eſt Iſacus, Verſ: 7. per illud repræſentabatur, & inde ſignificabatur cohabitatio & prima conjunctio Divini Domini cum Humano Rationali Ipſius. Idem etiam aliis in locis per Convivia in ſenſu interno ſignificatur; quod etiam concludi poteſt inde, quod Convivia ſint inter plures, qui in amore & charitate ſimul ſunt, ſeque animis conjungunt, & mutuo lætitias, quæ ſunt affectus amoris & charitatis, conſociant.

2342. Et azyma coxit, quod ſignificet purificationem, conſtat a ſignificatione azymi ſeu infermentati: Panis in Verbo ſignificat in genere omnem cibum cœleſtem & ſpiritualem, ita in genere omnia cœleſtia & ſpiritualia, videatur n: 276. 680. 1798. 2165. 2177; quæ ut eſſent abſque impuris, repræſentabatur per Panem azymum; fermentum enim ſignificat malum & falſum, ex quibus impura & prophana redduntur cœleſtia & ſpiritualia; ob hanc repræſentationem mandatum eſt illis, qui ab Eccleſia Repræſentativa erant, quod in Sacrificiis non offerrent alium panem, ſeu mincham quam infermentatam ſeu azymam, ut conſtat apud Moſen, " Omnis *Mincha*, " quam adferetis Jehovæ, non conficietur *fermentata*," Lev: II: 11: apud Eundem, " Non ſacrificabis ſuper *fermentato* ſanguinem Sacrificii mei," Exod: XXIII: 18. Cap: XXXIV: 25. Ac ideo quoque mandatum, quod diebus ſeptem Paſchatis, non ederent alium Panem quam infermentatum ſeu azymum, de quo ita apud Moſen, " Septem diebus *Azyma comedetis*, etiam " in die primo ceſſare facietis *Fermentum* e domibus veſtris, quia quiſque " *comedens Fermentatum*, exſcindetur anima ea ex Iſraele, a die primo uſque " ad ſeptimum. In primo, in die quarto decimo menſis in veſpera, *comedetis Azyma*, uſque ad diem primum & vigeſimum menſis in veſpera: " ſeptem diebus *Fermentum* non invenietur in domibus veſtris, quia quiſquis " *comedens Fermentatum*, & exſcindetur anima ea e cœtu Iſraelis, in pere- " grino & indigena terræ," Exod: XII: 15. 18. 19. 20: præter alibi, ut Exod: XIII: 6. 7. Cap: XXIII: 15. Cap: XXXIV: 18. Deut: XVI: 3. 4. inde Paſcha eſt dictum Feſtum Azymorum, Levit: XXIII: 6. Num: XXVIII: 16. 17. Matth: XXVI: 17. Luc: XXII: 1. 7. Quod Paſcha repræſentaret Glorificationem Domini, & ſic conjunctionem Divini cum humano genere, alibi, ex Divini Domini Miſericordia, oſtendetur; & quia conjunctio Domini cum humano genere fit per amorem & charitatem, ac inde fidem, cœleſtia & ſpiritualia illa repræſentabantur per panem azymum, quem diebus Paſchatis comederent, quæ ideo ne contaminarentur ullo prophano, tam ſevere interdictum fuit fermentatum, ut qui illud comederent, exſcinderentur; qui enim cœleſtia & ſpiritualia prophanant, non poſſunt non perire: quiſque videre poteſt, quod abſque hoc arcano, nuſquam hoc ceremoniale, cum tam ſevera injuncta pœna, latum eſſet: omnia, quæ in Eccleſia illa, mandata fuerunt, arcanum repræſentabant, imo ipſa *Coctio*; ſicut

singula illa, quæ fecerunt filii Israelis, cum exirent Ægypto, nempe, "Quod comederent nocte illa, carnem assam igne, & *Azyma super amaro-* "*ribus*, non comederent crudum, *nec coctum aquis*; caput super crura; "quod non relinquerent de eo usque ad mane, residuum igne comburerent," Exod: XII: 8. 9. 10: singula hæc repræsentabant, nempe quod Nocte comederent, quod carnem assam igne, azyma super amaroribus, caput super crura, non crudum, non coctum aquis, quod non relinquerent ad mane, & quod residuum igne comburerent; sed arcana illa nusquam patent, nisi detecta per sensum internum; inde quod omnia Divina sint, solum constare potest. Similiter rituale cum Naziræo, "Quod Sacerdos acciperet armum "*Coctum* de ariete, & *placentam azymam* unam e canistro, & *laganum azy-* "*mum* unum, & daret super volas Naziræi, postquam totonderit naziræa- "tum ejus," Num: VI: 19; qui nescit quod Naziræus repræsentaret ipsum cœlestem hominem, nescit quoque quod omnia & singula illa involvant cœlestia, ita arcana, quæ non apparent in litera, nempe armus coctus de ariete, placenta azyma, laganum azymum, tonsio capillorum; inde constare potest, qualem opinionem possunt capere de Verbo illi, qui non credunt sensum internum dari, nam absque interno sunt singula nullius momenti; at remoto ceremoniali seu rituali, fit ibi omne Divinum & Sanctum; ita quoque se habet cum reliquis, ac ita cum Azymo, quod sit sanctum amoris, seu sanctum sanctorum, ut quoque vocatur apud Mosen, "*Azyma* residua, ab "Aharone & filiis ejus comedentur in loco sanctitatis, quia *sanctum sancto-* "*rum illa*," Lev: VI: 9. 10. Panis azymus itaque, est amor purus, & coctio azymi, purificatio.

2343. Et comederunt, quod significet appropriationem, constat a significatione Comedere, quod sit communicari & conjungi, ita appropriari, de qua prius n: 2187. Ex dictis nunc & explicatis constare potest, quomodo illa, quæ in Versu præced: & in hoc continentur, se in sensu interno habent & cohærent, ex eo, quod per Angelos significetur Divinum Humanum & Sanctum procedens Domini; per declinare ad eum, mansionem habere; per venire ad domum ejus, confirmari in bono; per facere convivium, cohabitare; per azyma coquere, purificari; & per comedere, appropriari; inde qualis sit series rerum in sensu interno, patet, tametsi nihil prorsus ejus apparet in sensu historico; talis est ordo & series in omnibus & singulis Verbi, sed ipsa series non potest elucescere, qualis est, in explicatione singularum vocum, inde enim ut discreta apparent, & dissipatur continuum sensus, sed cum omnia simul spectantur una idea, aut percipiuntur uno intuitu cogitationis, sicut fit apud illos qui in sensu interno sunt, & simul in luce cœlesti a Domino; apud hos sistitur in illis verbis videndus integer processus reformationis ac regenerationis eorum, qui fiunt homines Ecclesiæ hic per Lothum repræsentati; nempe quod primum percipiant aliquid tentationis, sed cum persistunt & vincunt, quod Dominus mansionem apud eos habeat, & confirmet eos in bono, introducat eos ad Se in Regnum suum, & cum iis cohabitet, ac ibi eos purificet & perficiat, & simul appropriet iis

bona

bona & felicia, & hoc per Divinum Humanum & Sanctum procedens Ipsius. Quod a solo Domino omnis regeneratio seu nova vita, proinde salus, notum quidem est in Ecclesia, sed a paucis creditur; quod non credatur, est causa, quia non in bono charitatis sunt, qui non in hoc sunt, illis tam impossibile est hoc credere, quam est camelo intrare per foramen acus, nam bonum charitatis est ipsa humus seminum fidei; verum & bonum concordant, sed verum & malum nusquam, sunt contrariæ indolis, & aversatur unum alterum; quare quantum homo est in bono, tantum potest esse in vero, seu quantum in charitate, tantum in fide, cumprimis in hoc principali fidei, quod a Domino omnis salus; quod hoc principale fidei sit, constat a pluribus in Verbo; ut apud Johannem, "Adeo dilexit Deus mundum, ut "*Filium suum unigenitum* dederit, ut omnis qui *credit in Ipsum*, non pe-"reat, sed habeat vitam æternum," III: 16: apud Eundem, "Qui *credit* "*in Filium*, habet vitam æternam, qui vero non credit Filio, non videbit "vitam, sed ira Dei manet super illo," III: 36: apud Eundem, "Hoc "opus Dei, ut *credatis in Ipsum*, quem misit Pater," VI: 29: apud Eundem, "Hæc est voluntas Ipsius, qui misit Me, ut omnis qui *videt Filium*, "& *credit in Ipsum*, habeat vitam æternam, & resuscitem illum in extremo "die," VI: 40: apud Eundem, "Nisi *credideritis quod Ego sim*, moriemini "in peccatis vestris," VIII: 24: apud Eundem, "Ego sum resurrectio & "vita, *qui credit in Me*, etsi moriatur, vivet; omnis vero, qui vivit, & "*credit in Me*, non morietur in æternum," XI: 25. 26. Quod nemo credere possit in Dominum, nisi in bono sit, hoc est, quod nullus possit habere fidem, nisi sit in charitate, constat etiam apud Johannem, "Quotquot rece-"perunt, dedit illis potestatem, ut filii Dei essent, *credentibus in Nomen Ipsius*, "qui non ex sanguinibus, neque e voluntate carnis, neque e voluntate viri, "sed ex Deo nati sunt," I: 12. 13: & apud Eundem, "Ego sum vitis, "vos palmites, qui manet in Me, & Ego in illo, hic fert fructum mul-"tum, quia sine Me non potestis facere quicquam; nisi quis manserit in "Me, ejectus est foras, sicut palmes & arefactus: quemadmodum *amavit* "Me Pater, ita Ego *amavi vos*, manete in *amore meo*; hoc est mandatum "meum, ut *ametis vos invicem*, sicut *amavi vos*," XV: 5. 6. 9. 12: ex his constare potest, quod amor in Dominum, & charitas erga proximum, sit vita fidei: qui autem in malo sunt, hoc est, in vita mali, quod nusquam credere possint, quod a Domino omnis salus, constare mihi potuit ab illis, qui e Christiano orbe in alteram vitam venerunt, etiam ex illis, qui in vita corporis, secundum doctrinale fidei, ore fassi, imo docuerunt, quod absque Domino nulla salus, & tamen vitam mali egerunt, illi, cum modo nominatus est Dominus, illico oppleverunt sphæram meris scandalis; nam quod solum cogitant in altera vita, appercipitur, & diffundit a se sphæram, in qua se manifestat quali fide sunt, videatur n: 1394: apud eosdem cum modo nominatus amor seu charitas, perceptum ab illis sicut tenebricosum quoddam, & simul grumosum, ex amore quodam spurco, quod talis naturæ erat, ut exstingueret, suffocaret & perverteret omne perceptivum amoris in Dominum,

minum, & charitatis erga proximum; talis eſt fides hodie, quam dicunt ſalvare abſque bonis charitatis: iidem quoque interrogati, quam fidem habuerint, cum non illam, quam in vita corporis faſſi, dixerunt, (nam celare quod cogitat in altera vita nemo poteſt:) quod crediderint in Deum Creatorem univerſi, ſed explorati num ita eſſet, & compertum, quod non in aliquem Deum crediderint, ſed cogitaverint omnia naturæ eſſe, ac vana quæcunque de vita æterna dicta ſunt; talis fides eſt omnium illorum intra Eccleſiam qui non credunt in Dominum ſed dicunt ſe credere in Deum Creatorem univerſi; aliunde enim non influere poteſt verum, quam a Domino, nec poteſt verum inſeminari quam in bono quod a Domino. Quod Humanum Divinum & Sanctum procedens Domini, ſit, per quod & ex quo vita & ſalus, ſcitur manifeſte a verbis Sacræ Cœnæ, "Hoc eſt Corpus meum, Hic eſt Sanguis meus," quod eſt Divinum Humanum Domini, & quod inde ſit omne Sanctum, conſtat: ſive dicas Divinum Humanum, ſive Corpus, ſive Carnem, ſive Panem, ſive Divinum Amorem, idem eſt; Divinum enim Humanum Domini, eſt purus Amor, & Sanctum eſt ſolius amoris, at Sanctum fidei eſt inde.

2344. Verſ: 4. *Vix adhuc cubuerunt, & viri urbis, viri Sodomæ, circumdederunt domum, a puero & uſque ad ſenem, omnis populus ab extremo.* Vix adhuc cubuerunt, ſignificat tempus primum viſitationis: viri urbis, ſignificant illos qui in falſis: viri Sodomæ, ſignificant illos qui in malis: circumdederunt domum, ſignificat quod contra bonum charitatis: a puero & uſque ad ſenem, ſignificat falſa & mala recentia & confirmata: omnis populus ab extremo, ſignificat omnia & ſingula eorum.

2345. Vix adhuc cubuerunt, quod ſignificet tempus primum viſitationis, conſtat ab illis quæ de Veſpera & Nocte ſupra n: 2323. 2325, dicta ſunt, quod nempe per illas in Verbo ſignificetur Viſitatio & Judicium; hic quidem non nominatur veſpera aut nox, ſed dicitur vix dum cubuerunt, ac ita ſignificatur tempus procedentis veſpera ad noctem, ſeu inchoantis noctis, proinde tempus primum viſitationis ſuper malis, ut quoque a ſequentibus patet; nam inquiſitio de malis intra Eccleſiam per Sodomam intellectus hic inchoat.

2346. Viri urbis, quod ſignificet illos qui in falſis, & viri Sodomæ illos qui in malis, conſtat a ſignificatione Urbis & Sodomæ; quod Urbs ſignificet vera, tum falſa ſeu contraria veris, prius n: 402, & quod Sodoma omnis generis mala, n: 2220. 2246, oſtenſum eſt: quia fuerunt tam falſa quam mala, de quibus inquiſitum ſeu viſitatum, dicitur, viri urbis viri Sodomæ, ſi non utrumque intellectum, modo dictum fuiſſet, viri Sodomæ.

2347. Quod circumdederunt domum, ſignificet quod contra bonum charitatis, conſtat a ſignificatione Domus, quod ſit bonum cœleſte, quod non aliud eſt quam bonum amoris & charitatis, de qua n: 2048. 2234: tum a ſignificatione circumdare, quod ſit contra illud eſſe, ſeu hoſtili animo illud aggredi & impugnare.

2348.

2348. A puero & usque ad senem, quod significet falsa & mala recentia & confirmata, constare potest a significatione Pueri & Senis cum prædicantur de falsis & malis, quod nempe pueri sint, quæ nondum adoleverunt, ita recentia, senes quæ ad multam ætatem pervenerunt, ita confirmata; alibi etiam puer & senex in simili sensu in Verbo occurrunt, ut apud Sachariam, "Adhuc habitabant *senes mares*, & *senes mulieres* in plateis Hierosolymæ, & "plateæ civitatis implebuntur *pueris* & *puellis* ludentibus in plateis," VIII : 4. 5: ubi Hierosolyma pro Regno Domini & Ecclesia, n: 402. 2117; plateæ pro veris ibi, n: 2336, ita senes mares pro confirmatis veris, senes mulieres pro confirmatis bonis; pueri ludentes in plateis, pro recentibus veris, & puellæ pro recentibus bonis, ac eorum affectionibus, & inde lætitiis; inde patet, quomodo cœlestia & spiritualia mutantur in historica, dum in mundana, quæ sunt sensus literæ, delabuntur, in quo sensu vix aliter appareat, quam quod intelligendi sint senes, pueri, mulieres, puellæ: apud Jeremiam, "Effunde super *parvulum* in platea Hierosolymæ, & super cætum juvenum pariter, quia etiam vir cum muliere capientur, *senex* cum "*pleno dierum*," VI : 11; ibi platea Hierosolymæ pro falsis quæ regnant in Ecclesia, n: 2336, quorum recentia & adulta vocantur parvulus & juvenes, vetusta & confirmata vocantur senex & plenus dierum: apud Eundem, "Dispergam in te equum & equitem ejus, & dispergam in te currum & "vectum in eo, & dispergam in te virum & mulierem, & dispergam in te "*senem* & *puerum*," LI : 21. 22, ibi similiter senex & puer pro vero confirmato & recenti: apud Eundem, "Ascendit mors in fenestras, venit in pa- "latia nostra, ad exscindendum *parvulum* in platea, *juvenes* e vicis," IX : 20; ubi parvulus pro veris, quæ primum nascuntur, quæ exscinduntur, cum mors venit in fenestras & palatia, hoc est, in intellectualia & voluntaria, quod fenestræ sint intellectualia, videatur n: 655. 658; quod palatia seu domus voluntaria, n: 710.

2349. Omnis populus ab extremo, quod significet omnia & singula eorum, constat ab illis quæ præcedunt, quod per pueros & senes significentur falsa & mala tam recentia quam confirmata, inde nunc populus ab extremo omnia & singula eorum; populus in genere etiam significat falsa, videatur n: 1259. 1260. Hic nunc describitur primus status eorum intra Ecclesiam, qui contra bonum charitatis sunt, & consequenter contra Dominum, nam unum involvit alterum, nemo enim conjungi potest Domino, nisi per amorem & charitatem, amor est ipsa conjunctio spiritualis, ut constare potest ab essentia amoris, & qui Ipsi non conjungi potest, Ipsum nec potest agnoscere; quod qui non in bono sunt, nec possint Dominum agnoscere, hoc est, fidem in Ipsum habere, constat apud Johannem, "Lux venit in "mundum, sed dilexerunt homines tenebras magis quam Lucem, *erant* "enim *opera eorum mala*; qui *mala facit*, odit Lucem, & non venit ad "Lucem, ne coarguantur *opera ejus*; qui autem facit veritatem, venit ad "Lucem, ut manifestentur *opera ejus*, quoniam in Deo facta sunt," III : 19. 20. 21: ex quibus patet, quod qui contra bonum charitatis sunt, contra Do-

Dominum sint, seu quod idem, qui in malo sunt, quod odio habeant lucem, nec veniant ad lucem; quod Lux sit fides in Dominum, & Ipse Dominus, patet apud Johannem, Cap: I: 9. 10. Cap: XII: 35. 36. 46. Similiter alibi apud Eundem, "Non potest mundus odisse vos, Me autem odit, quia "Ego testor de illo, quod *opera ejus mala* sint," VII: 7: manifestius adhuc apud Matthæum, "Dicet iis, qui e sinistris, discedite a Me, maledicti; "nam esurivi & non dedistis Mihi quod ederem; sitivi, & non potastis "Me; Peregrinus eram, & non collegistis Me; Nudus, & non circumin-"duistis Me; Ægrotus, & in custodia, & non visitastis Me; amen dico "vobis, in quantum non fecistis uni ex istis minimis, neque Mihi fecistis," XXV: 41. 42. 43. 45: inde patet, quomodo contra Dominum sunt, qui contra bonum charitatis; tum quod unusquisque judicetur secundum bonum quod est charitatis, non secundum verum quod est fidei, dum hoc separatum est a bono; ut quoque alibi apud Matthæum, "Venturus Filius "hominis in gloria Patris sui cum angelis suis, & tunc reddet unicuique "*juxta facta ejus*," XVI: 27; facta pro bonis quæ procedunt a charitate, quæ charitatis sunt, etiam fructus fidei vocantur.

2350. Vers: 5. *Et clamaverunt ad Loth, & dixerunt ei, ubi Viri, qui venerunt ad te noctu, educ eos ad nos, & cognoscamus eos.* Clamaverunt ad Loth, & dixerunt ei; significat falsum ex malo irascens contra bonum: ubi Viri qui venerunt ad te, significat negationem Divini Humani & Sancti procedentis Domini: noctu, significat ultimum tempus quando amplius non agnoscuntur: educ eos ad nos, & cognoscamus eos, significat quod ostendere vellent quod sit falsum agnoscere quod sint.

2351. Clamaverunt ad Loth, & dixerunt ei, quod significet falsum ex malo irascens contra bonum, constare potest ex significatione clamare, tum Lothi, & sic ab affectu; quod vox Clamare, prædicetur de falso, n: 2240, ostensum est; quod Loth repræsentet homines Ecclesiæ qui in bono, ita ipsum bonum, n: 2324; inde, & ex affectu iræ qui in his verbis, constat, quod sit falsum ex malo irascens contra bonum. Quod plura genera falsi sint, in genere autem duo, nempe falsum quod producitur ex malo, & quod producit malum, videatur n: 1188. 1212. 1295. 1679. 2243: falsum ex malo, quod intra Ecclesiam, imprimis est falsum quod favet malis vitæ, ut est illud, quod bonum, hoc est, charitas, non faciat hominem Ecclesiæ, sed verum, hoc est, fides; & quod salvetur homo, utcunque per omnem vitæ suæ cursum in malis vixerit, modo in statu sopitionis corporeorum, ut solet fieri brevi ante mortem, aliquid fidei cum apparente affectione, enuntiaverit; hoc falsum est, quod imprimis irascitur contra bonum, & significatur per quod clamaverint ad Loth. Causa iræ est omne id quod destruere conatur jucundum alicujus amoris; ira vocatur quando malum impugnat bonum, Zelus autem quando bonum increpat malum.

2352. Ubi Viri qui venerunt ad te, quod significet negationem Divini Humani & Sancti procedentis Domini, constat ex significatione duorum Virorum, de qua supra n: 2320, tum etiam ex affectu, qui in hujus iræ verbis

verbis latet; exque mox sequentibus, ubi dicitur, educ eos ad nos & cognoscamus eos: inde quod negatio involvatur, patet: Qui contra bonum charitatis sunt, quod sint contra Dominum, ac Ipsum negent corde, tametsi, amoris sui & mundi causa, profitentur ore, videatur supra n: 2343. 2349.

2353. Noctu, quod significet ultimum tempus quando amplius non agnoscuntur, constat a significatione Noctis, quod sit tempus tenebrarum, quando non amplius conspiciuntur illa quæ lucis sunt: Angeli non venerunt noctu, sed vespera, sed quia sunt viri Sodomæ, qui loquuti & clamaverunt, hoc est, qui in falso & malo sunt, non dicitur vespere sed noctu; Nox enim in Verbo significat tempus & statum, quando nulla amplius lux veri, sed mere falsum & malum, ita ultimum, quando judicium; in qua significatione legitur passim, ut apud Micham, "Contra Prophetas seducentes populum; *Nox* vobis ex visione, & *obtenebrescit* vobis ex divinatione, & "*occidit sol* super prophetis, & *nigrescit* super iis dies," III: 5. 6; prophetæ hic pro iis qui docent falsa; nox, obtenebratio, occasus solis, nigrescens dies, pro falsis & malis: apud Johannem, "Si quis ambulat in die non offendit, "si quis autem ambulat in *Nocte*, offendit, quia lux non est in illo," XI: 9. 10; ubi nox pro falso ex malo; lux pro vero ex bono; sicut enim omnis lux veri est ex bono, ita omnis nox falsi est ex malo: apud Eundem, "Me "oportet operari opera Ipsius, qui misit Me, quousque dies est, venit *Nox* "quando nemo potest operari," IX: 4; dies pro tempore & statu, quando bonum & verum, nox autem quando malum & falsum: apud Lucam, "Dico vobis, *ea Nocte* erunt duo super lecto uno, unus acceptabitur, alter "deseretur," XVII: 34, ibi nox pro ultimo tempore, quando non amplius verum fidei. Quia in Ægypto, cum exibant inde filii Israelis, repræsentabatur vastatio boni & veri intra Ecclesiam, & quod amplius nihil nisi falsum & malum regnaret, mandatum erat, ut *media nocte* exirent, Exod: XI: 4; & factum, quod *media nocte* omnia primogenita Ægypti occisa sint, Exod: XII: 12. 29. 30: & quia illi, qui in bono & vero, repræsentati per Filios Israelis, inter falsa & mala, sicut Loth Sodomæ, custoditi sunt, nox illa, respective ad eos, *Nox custodiarum Jehovæ* dicitur, ibid: Vers: 42.

2354. Quod educ eos ad nos, & cognoscamus eos, significet quod ostendere vellent, quod sit falsum agnoscere quod sint, nempe Divinum Humanum & Sanctum procedens Domini, constat a significatione duorum Angelorum, de qua supra n: 2320; tum etiam ab affectu iræ, in quo hæc dicta sunt, in quo quod dicitur est negativum. Hic primus status Ecclesiæ vastatæ, hoc est, cum nulla fides, quia nulla charitas, incipit esse, describitur qui status est, ut dictum, quod, quia contra bonum charitatis sunt, etiam in nulla fide sint, imprimis in nulla agnitione Divini Humani & Sancti procedentis Domini; hoc corde negant omnes illi, qui in vita mali sunt, nempe omnes illi, qui alios præ se contemnunt, odio habent omnes qui se non colunt, qui in vindictis contra eosdem, imo in crudelitate, jucundum sentiunt, quique adulteria pro nihilo reputant; melius suo tempore fecerunt Pharisæi, qui negarunt aperte Divinum Domini, quam tales hodie, qui sui cultus &

fœdi lucri causa, Ipsum exterius sancte colunt, at interius prophanum illud recondunt; hi quales successive fiunt, describitur in sequentibus per viros Sodomæ, & demum per eversionem ejus, Vers: 24. 25: se habet cum homine, ut prius aliquoties dictum, quod sint apud eum spiritus mali, & simul angeli; per spiritus malos communicat ille cum inferno, & per angelos cum cœlo, n: 687. 697; quantum itaque vita ejus accedit ad malum, tantum influit infernum, quantum autem vita accedit ad bonum, tantum influit cœlum, ita Dominus; inde constat, quod qui in vita mali, non possint agnoscere Dominum, sed quod innumera sibi fingant contra Ipsum, quia influant phantasiæ inferni, quas recipiunt; at qui in vita boni sunt, ii agnoscunt Dominum, quia influit cœlum, in quo amor & charitas principale est, quia cœlum est Domini, a quo omnia amoris & charitatis, videatur n: 537. 540. 547. 548. 551. 553. 685. 2130.

2355. Vers: 6. 7. *Et exivit ad eos Loth ad januam, & ostium clausit post se. Et dixit, ne quæso, fratres mei, malefaciatis.* Exivit ad eos Loth ad januam, significat quod prudenter se applicaret: & ostium clausit post se, significat ne violarent bonum charitatis, & negarent Divinum Humanum & Sanctum procedens Domini: & dixit, significat exhortationem: ne quæso fratres mei malefaciatis, significat ne violent illa; fratres dicit, quia ex bono, ex quo exhortatus.

2356. Quod exivit ad eos Loth ad januam, significet quod prudenter se applicaret, constat ab interiori sensu Januæ, & exire ad januam; Janua in Verbo significat id quod introducit seu intromittit vel ad Verum, vel ad Bonum, vel ad Dominum; inde est, quod etiam Janua significet ipsum Verum, tum ipsum Bonum, ut & Ipsum Dominum, nam Verum ducit ad Bonum, & Bonum ad Dominum; talia repræsentabant Janua & Vela Tentorii, tum quoque Templi, videatur n: 2145. 2152. 2576; quod illa significatio sit Januæ, patet a Domini verbis apud Johannem, "Qui non est "ingrediens per *Januam* in caulam ovium, sed ascendit aliunde, is est fur "& latro; qui vero ingrediens est per *Januam*, pastor est ovium, huic *Ja-* "*nitor* aperit. Ego sum *Janua ovium*, per Me si quis introiverit, salva- "bitur" x: 1. 2. 3. 7. 9: ibi Janua pro Vero & Bono, ita pro Domino, qui est ipsum Verum, & Bonum. Inde patet, quid significatur per intromitti per januam in cœlum, proinde quid per claves quibus aperitur. Hic autem per januam significatur aliquod bonum, genio eorum, qui obsiderunt domum, adæquatum, nam janua distinguitur hic ab ostio, & erat ante domum, quod patet ex eo, quod Loth exiverit, & quod ostium clauserit post se; & quod bonum illud esset beatum vitæ, constat ab illis quæ mox sequuntur, quo persuaderet illis, qui in falso & malo erant; nam tales non persuaderi se patiuntur per ipsissimum bonum, id enim rejiciunt; ex quibus patet, quod per exire ad januam, hic significetur, quod prudenter se applicaret.

2357. Et ostium clausit post se, quod significet ne violarent bonum charitatis, & negarent Divinum Humanum & Sanctum procedens Domini, constat ab illis quæ nunc dicta sunt; claudere ostium est ne intrent, hic ne in bonum

bonum ſignificatum per domum, ac ita ad Divinum & Sanctum Domini. Involvunt hæc etiam arcaniora, in quorum ſenſum & ideam veniunt Angeli, cum hæc leguntur; nempe quod illi, qui in vita mali ſunt, non ulterius admittantur quam ad cognitionem boni & Domini, non autem uſque ad ipſiſſimam agnitionem & fidem; ex cauſa, quia quamdiu in malo ſunt, non ſimul in bono eſſe poſſint, ſervire ſimul duobus Dominis nemo poteſt; qui ſemel agnoſcit & credit, ſi redit ad vitam mali, prophanat bonum & ſanctum, qui autem non agnoſcit & credit, is nec prophanare poteſt; ideo ex Providentia Domini cavetur, ut homo admittatur ulterius in ipſam agnitionem & fidem cordis, quam quantum dein teneri in illa poteſt; & hoc ob cauſam pænæ prophanationis, quæ in inferno graviſſima eſt; hæc cauſa eſt, quod tam paucis hodie concedatur ex corde credere, quod bonum amoris & charitatis ſit cœlum in homine, & quod omne Divinum ſit in Domino, in vita enim mali ſunt: hoc nunc eſt, quod interius ſignificatur, per quod Loth clauſit oſtium poſt ſe; oſtium enim erat interior janua, per quam in ipſam domum, ubi Angeli, intrabatur, hoc eſt, in bonum in quo Dominus.

2358. Et dixit, quod ſignificet exhortationem, conſtat ex illis, quæ nunc ſequuntur, ita abſque ulteriore explicatione.

2359. Ne quæſo fratres mei malefaciatis, quod ſignificet ne violarent illa, nempe bonum charitatis ac Divinum Humanum & Sanctum procedens Domini, conſtat a ſignificatione malefacere, quod ſit violare. Ex his, quod agatur de illis qui intra Eccleſiam, & quod ii ſint, qui per viros Sodomæ intelliguntur, patet, nam violare illa nemo poteſt, niſi qui Verbum habet. Quod hæc ſanctiſſima ſint, conſtare poteſt ex eo, quod nemo admitti queat in Regnum Domini, hoc eſt, in Cœlum, niſi ſit in bono amoris & charitatis, & nemo in bono amoris & charitatis eſſe poteſt, niſi agnoſcat Domini Divinum & Sanctum, ab Ipſo Solo illud influit, & quidem in ipſum bonum quod ab Ipſo; Divinum non poteſt influere niſi in Divinum, nec communicari homini niſi per Divinum Humanum & inde Sanctum Domini; inde intelligi poteſt, quid ſit, quod Dominus ſit omne in omnibus ſui Regni; tum quod nihil boni, quod apud hominem, ſit hominis, ſed Domini.

2360. Quod fratres dicat, quia ex bono, ex quo exhortatus, conſtat a ſignificatione fratris; frater ſignificat idem in Verbo ac Proximus, ex cauſa, quia quiſque amare debet proximum ſicut ſeipſum, ita fratres dicti ex amore, ſeu quod idem ex bono; hæc nominatio & ſalutatio proximi venit inde, quod Dominus in Cœlo omnium Pater ſit, & quod omnes amet ut filios; & ſic quod amor ſit conjunctio ſpiritualis; refert inde univerſum cœlum ſicut unam generationem ex amore & charitate, n: 685. 917: ideo omnes filii Iſraelis, quia Regnum Domini cœleſte, hoc eſt, amoris & charitatis, repræſentabant, inter ſe Fratres dicti ſunt, tum quoque Socii, ſed hoc, ſeu ſocii, non ex bono amoris, ſed ex vero fidei; ut apud Eſaiam, "Vir *ſo-* " *cium ſuum* adjuvant, & *Fratri ſuo* dicit, confirma te," XLI: 6: apud Jeremiam, "Sic dicetis vir ad *ſocium ſuum*, & vir ad *Fratrem ſuum*, quid re-

" ſpondit Jehovah, & quid loquutus eſt Jehovah," xxiii: 35: apud Davidem, " Propter *Fratres meos* & *Socios meos* loquar, age pacem in te," Pſalm: cxxii: 8: apud Moſen, " Non urgebit *Socium ſuum* & *Fratrem* " *ſuum*, quia proclamata intermiſſio Jehovæ," Deut: xv: 2. 3. apud Eſaiam, " Confundam Ægyptum cum Ægypto, & pugnabunt vir contra " *Fratrem ſuum*, & vir contra *ſocium ſuum*," xix: 2: apud Jeremiam, " Vir a *ſocio ſuo* cavete, & ſuper ullo *Fratre* ne fidatis, omnis namque " *Frater* ſupplantando ſupplantabit, & omnis *ſocius* calumniabitur. Quod " omnes ab Eccleſia illa, dicti ſunt uno nomine fratres, apud Eſaiam, " Adducent omnes *Fratres veſtros* de omnibus gentibus munus Jehovæ, " ſuper equis, & ſuper curru, & ſuper rhedis cameratis, & ſuper mulis, & " ſuper dromadibus, ad montem ſanctitatis meæ, Hieroſolymam," lxvi: 20; qui non ſciunt præter ſenſum literæ, ut Judæi, non alios ſignificari credunt, quam Jacobi poſteros, tum quod illi ſuper equis, & ſuper curru, & ſuper rhedis cameratis, ſuper mulis, reducentur ab illis, quos Gentes vocant, ad Hieroſolymam, ſed per fratres intelliguntur omnes qui in bono; & per equos, currus, rhedas, illa quæ ſunt veri & boni, & per Hieroſolymam Regnum Domini: apud Moſen, " Cum fuerit inter te egenus de uno *Fra-* " *trum tuorum*, in una portarum tuarum, non obfirmabis cor tuum, & non " claudes manum tuam e *Fratre tuo* egeno," Deut: xv: 7. 11: apud Eundem, " E medio *Fratrum tuorum* pones ſuper te Regem, non poteris " dare ſupra te virum alienigenam, qui non *Frater* tuus ille; & non efferet " ſe cor ejus præ *Fratribus ſuis*," Deut: xvii: 15. 20: apud Eundem, " Prophetam e medio tui, de *Fratribus tuis*, ſicut me, ſuſcitabit tibi Je- " hovah Deus tuus, Huic obedietis," Deut: xviii: 15. 18. Exinde patet, quod Judæi & Iſraelitæ ſe omnes dixerint fratres, fœderatos autem ſocios; at quia illi nihil præter hiſtorica & mundana Verbi ſapiebant, inde fratres ſe dixiſſe credebant, quia omnes filii unius patris ſeu Abrahami eſſent; at in Verbo non dicti ſunt fratres inde, ſed a bono quod repræſentabant; Abrahamus etiam in ſenſu interno non aliud eſt, quam ipſe amor, hoc eſt, Dominus, n: 1893. 1965. 1989. 2011, Cujus filii, & ſic fratres, ſunt qui in bono, imo omnes, qui Proximus dicuntur, ut Dominus docet, apud Matthæum, " Unus eſt veſter Magiſter, Chriſtus, omnes vos *Fratres eſtis*," xxiii: 8: apud Eundem, " Quiſquis iraſcitur *Fratri ſuo* temere, obnoxius " erit judicio; quicunque dixerit *Fratri ſuo* raka, obnoxius erit ſynedrio. " Si obtuleris munus tuum ſuper altari, & apud hoc recordatus fueris, quod " *Frater tuus* habeat aliquid contra te, relinque ibi munus coram altari, & " abi prius reconciliare *Fratri*," v: 22. 23. 24: apud Eundem, " Cur " cernis feſtucam, qui in oculis *Fratris tui*; quomodo dices *Fratri tuo*, ſine " feſtucam ejiciam ex oculo tuo," vii: 2. 3. 4: apud Eundem, " Si pec- " caverit in te *Frater tuus*, abi & argue eum inter te & ipſum ſolum: ſi te " audiverit, lucratus es *Fratrem tuum*," xviii: 15: apud Eundem, " Ac- " cedens Petrus ad Ipſum, dixit, Domine, quoties peccabit in me *Frater* " *meus*, & remittere debeo," xviii: 21: apud Eundem, " Sic & Pater

" meus

"meus cœleſtis faciet vobis, ſi non remiſeritis ſuo quiſque *Fratri* ex cordibus delicta eorum," xviii: 35: ex his liquet, quod omnes in univerſo dicantur fratres, qui proximus, & hoc inde, quia quiſque amare debet proximum ut ſeipſum, ita ex amore ſeu bono: & quia Dominus eſt ipſum Bonum, & omnes ſpectat ex bono, & eſt ipſe Proximus in ſupremo ſenſu, Ipſe quoque illos vocat fratres, ut apud Johannem, "Dixit Jeſus ad Mariam, abi ad *Fratres meos*," xx: 17: & apud Matthæum, "Reſpondens Rex dicet illis, amen dico vobis, in quantum feciſtis uni ex his *Fratribus meis* minimis, Mihi feciſtis," xxv: 40: Inde nunc conſtat, quod Frater ſit vox amoris.

2361. Verſ: 8: *Ecce quæſo mihi duæ filiæ, quæ non cognoverunt virum, educam quæſo eas ad vos, & faciatis eis ſicut bonum in oculis veſtris; tantum viris illis ne faciatis quicquam, quia propterea venerunt in umbram trabis meæ.* Ecce quæſo mihi duæ filiæ quæ non cognoverunt virum, ſignificat affectiones boni & veri: educam quæſo eas ad vos, ſignificat beatitudinem ex illis: & faciatis eis ſicut bonum in oculis veſtris, ſignificat fruitionem quantum perciperent ex bono: tantum Viris illis ne faciatis quicquam, ſignificat quod non Divinum Humanum & Sanctum procedens Domini violarent: quia propterea venerunt in umbram trabis meæ, ſignificat quod in bono charitatis ſint; umbra trabis, eſt in ejus communi obſcuro.

2362. Ecce mihi duæ filiæ quæ non cognoverunt virum, quod ſignificet affectiones boni & veri, conſtat a ſignificatione filiarum, quod ſint affectiones, de qua n: 489. 490. 491, quod non cognoverint virum, ſignificat quod non falſum contaminaverit illas, vir enim ſignificat rationale verum, tum quoque in oppoſito ſenſu falſum, n: 265. 749. 1007: ſunt binæ affectiones, nempe boni & veri, videatur n: 1997; illa ſeu affectio boni conſtituit Eccleſiam cœleſtem, & vocatur in Verbo Filia Sionis, ut & Filia Virgo Sionis; hæc autem ſeu affectio veri conſtituit Eccleſiam ſpiritualem, & vocatur in Verbo Filia Hieroſolymæ; ut apud Eſaiam, "Sprevit te, ſubſannavit te *Filia Virgo Sionis*, poſt te caput movit *Filia Hieroſolymæ*," xxxvii: 22: 2 Reg: xix: 21: apud Jeremiam. "Quid aſſimilabo tibi o *Filia Hieroſolymæ*; quid æquabo tibi, & conſolabor te, *Virgo Filia Sionis*," Thren: ii: 13: apud Micham, "Tu o turris gregis, clive *Filiæ Sionis*, uſque ad te veniet, & veniet dominium prius, regnum *Filiæ Hieroſolymæ*," iv: 8; apud Zephaniam, "Jubila *Filia Sionis*, clangite Iſrael, lætare & exulta in toto corde *Filia Hieroſolymæ*," iii: 14: apud Sachariam, "Exulta valde *Filia Sionis*, clange *Filia Hieroſolymæ*, ecce Rex tuus veniet tibi," ix: 19. Matth: xxi: 5. Joh: xii: 15: quod Eccleſia cœleſtis, ſeu Regnum cœleſte Domini, ex affectione boni, hoc eſt, ex amore in Ipſum Dominum, dicatur Filia Sionis, videatur adhuc, Eſai: x: 32: Cap: xvi: 1: Cap: lii: 2: Cap: lxii: 11: Jer: iv: 31: Cap: vi: 2. 23: Thren: i: 6: Cap: ii: 1. 4. 8. 10. Mich: iv: 10. 13. Sachar: ii: 14. Pſalm: ix: 15: & quod Eccleſia ſpiritualis, ſeu Regnum ſpirituale Domini, ex affectione veri, & ſic ex charitate erga proximum, dicatur Filia Hie-

Hierosolymæ, Thren: II: 15, De utraque illa Ecclesia, qualis una, & qualis altera, pluries in Parte Prima actum est. Ecclesia Cœlestis ex eo quod ex amore in Dominum sit in amore erga proximum assimilatur imprimis Filiæ innuptæ seu virgini, imo etiam vocatur virgo, ut apud Johannem, "Hi "sunt qui cum mulieribus non polluti sunt, *Virgines* enim sunt: hi sunt "qui sequuntur Agnum, quo vadit; immaculati enim sunt coram throno "Dei," Apoc: XIV: 4: 5: ut quoque repræsentaretur hoc in Ecclesia Judaica, injunctum fuit sacerdotibus, ut non viduas, sed virgines in uxores acciperent, Levit: XXI: 13. 14. 15. Ezech: XLIV: 22. Ex his, quæ in hoc Versu sunt, constare potest, quam purum sit Verbum in sensu interno, tametsi aliter in litera apparet; dum enim hæc leguntur, "Ecce quæso mihi "duæ filiæ, quæ non cognoverunt virum, educam quæso eas ad vos, & "faciatis eis sicut bonum in oculis vestris, tantum Viris illis ne faciatis "quicquam," non aliud quam quoddam impurum subit ideas, imprimis in illorum, qui in vita mali sunt; sed usque quam casta hæc sint in sensu interno, patet ab explicatione, nempe quod significent affectiones boni & veri, ac beatitudinem quam perciperent ex fruitione earum, illi, qui Divinum & Sanctum Domini non violant.

2363. Educam quæso eas ad vos, quod significet beatitudinem ex illis, nempe ex affectionibus boni & veri, constat a sensu eorum verborum, cum prædicantur de affectionibus, quæ per filias hic intelliguntur. Quod ipsam rem attinet, nempe quod beatitudo & felicitas solum sit in affectione boni & veri, alte ignorant omnes qui in malo & ejus jucundo sunt, beatitudo in affectione boni & veri illis apparet vel sicut quoddam nullum, vel sicut quoddam triste, quibusdam ut quoddam dolorificum, imo ut mortiferum; genii & spiritus infernales tales sunt, putant hi & credunt, si illis auferretur jucundum amoris sui & mundi, consequenter malorum inde, quod nihil vitæ iis superesse possit; at cum iis ostenditur, quod tunc ipsa vita cum beato & felici incipiat, triste quoddam ex jactura sui jucundi sentiunt, & cum adducuntur inter eos qui in tali vita sunt, dolor & cruciatus eos occupat; præter quod tunc quoque sentire incipiant in se cadaverosum quoddam, ac dirum infernale, quare vocant cœlum, in quo illud beatum & felix, suum infernum, & quantum se a facie Domini removere & abscondere possint, aufugiunt: quod tamen usque omne beatum & felix consistat in affectione boni quod est amoris & charitatis, ac veri quod fidei, quantum hoc ducit ad illud, constare potest ex eo, quod cœlum, hoc est, vita angelica in eo consistat, tum quod ab intimis afficiat, quia per intima influit a Domino, videatur n: 540. 541. 545; tunc etiam sapientia & intelligentia intrat & opplet ipsius mentis adyta, & incendit bonum cœlesti flamma, & verum cœlesti luce, & hoc cum perceptione beati & felicis, de qua non nisi quam ineffabile prædicari potest; qui in hoc statu sunt, ii percipiunt, quam nulla, & quam tristis, & quam lamentabilis vita sit illorum, qui in malis amoris sui & mundi sunt. Sed ut sciat homo, qualis hæc vita sit respective, nempe vita amoris sui & mundi, seu quod idem, vita fastus, avaritiæ, in-
vidiæ,

vidiæ, odii, vindictæ, immifericordiæ, adulterii, qui aliqua ingenii dote pollet, characterem alicujus illorum fibi faciat, aut fi poffit, coram fe, fecundum ideas, quas ab experientia, fcientia & ratione de illis capere poffit, depingat, tunc videbit, quantum inftat defcribendo vel depingendo, quam horrenda fint, & quod fint formæ diabolicæ, in quibus nihil humanum; ejufcemodi formæ fiunt omnes illi poft mortem, qui jucundum vitæ in talibus percipiunt, ac eo horribiliores, quo plus jucundi: viciffim autem fi characterem fibi faciat amoris & charitatis, aut quoque per formam fibi illum exprimat, videbit, quantum inftat defcribendo aut delineando, quod forma fit angelica, plena beatis & pulchris, in qua cœlefte & Divinum; an quifquam credere poffit, quod binæ illæ formæ fimul effe poffint; & quod exui diabolica illa forma, & tranfcribi in formam charitatis queat, & hoc per fidem, cui contraria eft vita; poft mortem enim manet unumquemvis vita, feu quod idem, affectio, fecundum hanc eft tunc omnis cogitatio, proinde fides, quæ fe fic manifeftat, qualis corde fuerat.

2364. Et faciatis eis ficut bonum in oculis veftris, quod fignificet fruitionem quantum ex bono, etiam conftare poteft ex fenfu verborum, tum a ferie, cum ea prædicantur de affectionibus, quæ per filias fignificantur. Quod prudenter fe applicuerit, fignificatum eft per quod exivit ad eos Loth ad januam, n: 2356, ipfa prudentia ex his dictis & reliquis in hoc Verfu patet, nempe quod fruerentur beatitudine affectionum boni & veri, quantum ex bono, quod fignificatur per quod facerent eis ficut bonum in oculis eorum; frui quantum ex bono, hic eft, quantum fcirent quod fit bonum, ultra nemo obligatur; flectuntur enim omnes a Domino ad bonum vitæ per bonum fidei eorum, ita aliter gentes quam Chriftiani, aliter fimplices quam docti, aliter infantes quam adulti; qui malo imbuerunt vitam, ii flectuntur per quod abftineant a malo, ac intendant bonum, & hoc faciant fecundum captum eorum; intentio feu finis tunc apud eos fpectatur, & tametfi actus non fint boni in fe, ufque a fine trahunt aliquid boni ac inde vitæ, quod facit beatum eorum.

2365. Quod tantum Viris illis ne faciatis quicquam, fignificet quod non Divinum Humanum & Sanctum procedens Domini violarent, conftat ex fignificatione virorum & angelorum, de qua fupra.

2366. Quia propterea venerunt in umbram trabis meæ, quod fignificet quod in bono charitatis fint, conftat ex fignificatione domus, quod fit bonum, n: 710. 2233. 2234, quæ hic vocatur umbra trabis, ex caufa, de qua mox.

2367. Quod umbra trabis fit in communi obfcuro, ita fe habet, perceptio boni & veri, non eft nifi in obfcuro apud hominem, etiam regeneratum, magis apud eum qui in externo cultu eft, qui per Lothum hic repræfentatur; affectiones ficut perceptiones, quando in corporeis eft homo, hoc eft, cum in corpore vivit, funt communiffimæ, proinde obfcuriffimæ, utcunque homo putat, quod non ita fit, funt myriades myriadum in unaquavis ejus affectiuncula, etiam in unaquavis ejus perceptionis idea, quæ ficut

ficut una ei apparet, quod ex Divina Domini Mifericordia, oftendendum venit, ubi de affectionibus & ideis agetur; homo pauca ex iis quæ infunt, per reflexionem, quandoque poteft explorare ac defcribere, fed innumerabilia, imo indefinita latent, quæ nufquam ad ejus cognitionem veniunt, nec venire poffunt, quamdiu in corpore vivit, fed patent poftquam corporea & mundana exftincta funt; quod fatis conftare poteft ex eo, quod homo, qui in bono amoris & charitatis fuit, cum in alteram vitam tranfit, a vita obfcura in clariorem, ficut a quadam nocte in diem, veniat, & quantum in cœlum Domini, tantum in clariorem, ufque ad lucem, in qua funt Angeli, quorum lux intelligentiæ & fapientiæ ineffabilis eft; ipfum lumen, in quo eft homo refpective, eft ficut tenebricofum: inde hic dicitur, quod venerint in umbram trabis fuæ, quo fignificatur, quod in fuo communi obfcuro fint, hoc eft, quod parum fciat de Divino & Sancto Domini, fed ufque quod agnofcat & fidem habeat, quod fit, & quod illud in bono charitatis fit, hoc eft, apud eos qui in illo bono funt.

2368. Verf: 9. *Et dixerunt, accede ultra, & dixerunt, num unus venit ad peregrinandum, & judicabit judicando; nunc malefaciemus tibi præ illis; & urferunt in virum, in Loth valde; & accefferunt ad effringendum oftium.* Et dixerunt, fignificat refponfum ex ira: accede ultra, fignificat minas iræ eorum: & dixerunt num unus venit ad peregrinandum, fignificat qui alia doctrina & alia vita: & judicabit judicando, fignificat num illi docebunt nos: nunc malefaciemus tibi præ illis, fignificat quod bonum charitatis magis rejicerent quam Divinum Humanum & Sanctum procedens Domini: & urferunt in virum, fignificat quod vim inferre vellent vero: in Loth valde, fignificat quod maxime bono charitatis: & accefferunt ad effringendum oftium, fignificat quod venirent ufque ad conatum deftruendi utrumque.

2369. Et dixerunt, quod fignificet refponfum ex ira, conftare poteft ab illis quæ præcedunt & quæ fequuntur, ita abfque explicatione.

2370. Accede ultra, quod fignificet minas iræ, nempe contra bonum charitatis, conftat a fignificatione Lothi, quod fit bonum charitatis, ad quem & de quo hæc dicta funt; quæ quod minæ iræ fint, ab ipfis verbis patet; & a fequentibus, quod etiam involvant, quod prorfus illud rejicerent, fi plura de eo loqueretur, & fuaderet, quod eft, accede ultra.

2371. Et dixerunt, num unus venit ad peregrinandum, quod fignificet qui alia doctrina, & alia vita, funt, conftat a fignificatione peregrinari, quod fit inftrui & vivere, ita doctrina & vita, de qua n: 1463. 2025. Hic, ftatus Ecclefiæ defcribitur, qualis eft circa ultima tempora, quando nulla amplius fides quia nulla charitas, quod nempe bonum charitatis, quia fecesfit prorfus e vita, etiam rejiciatur ex doctrina. Hic non de illis agitur, qui bonum charitatis falfificant, in fui favorem explicando, & propter fe, ut maximi fint, & propter mundi bona ut omnia poffideant, ac difpenfationes mercedum fibi arrogant, & fic bonum charitatis variis artibus & illoforiis modis confpurcant: fed de illis, qui nihil de bonis charitatis feu de bonis operibus, fed folum de fide ab illis feparata, audire volunt, & hoc ex ratio-

ratiocinatione, quod non nisi quam malum sit in homine, & quod bonum quod ab ipso etiam in se malum sit, in quo sic nihil salutis; & quod mereri cœlum per aliquod bonum nemo possit, ita non per illud salvari, sed solum per fidem qua agnoscant meritum Domini; hæc doctrina est, quæ ultimis temporibus, quando exspirare incipit Ecclesia, viget, & ardenter docetur, & faventer arripitur; sed concludere inde, quod aliquis vitam habere possit malam, & fidem bonam, falsum est; tum quoque quia non nisi malum in homine, non dari queat bonum a Domino, in quo quia Dominus est, cœlum est, & quia cœlum, est beatum & felix: demum quia nemo per aliquod bonum mereri queat, quod non detur bonum cœleste a Domino, in quo spectatur meritum ut quoddam enorme; in tali bono sunt omnes angeli, in tali omnes regenerati, & in tali qui jucundum, imo beatum in ipso bono, seu in ejus affectione, percipiunt; de hoc bono, seu de hac charitate ita Dominus apud Matthæum, "Audivistis, quod dictum sit, " amabis proximum tuum, & odio habebis inimicum tuum: Ego dico " vobis, benefacite odio vos habentibus, & orate pro lædentibus & perse- " quentibus vos, ut sitis filii Patris vestri qui in cœlis: nam si amaveritis " amantes vos, quod præmium habetis; & si salutatis fratres vestros tan- " tum, quid abundantius facitis, nonne etiam publicani sic faciunt," v: 45. 46. 47. 48; similiter apud Lucam cum his adjectis, " Benefacite atque " mutuo date nihil inde sperantes, tunc erit merces vestra multa, & eritis " filii Altissimi," vi: 27 ad 36: ubi describitur bonum quod a Domino, & quod sit absque omni fine retributionis, quare qui in illo, vocantur filii Patris qui in cœlis, ac filii Altissimi; & quia in illo est Dominus, etiam est merces, apud Lucam, "Quando feceris prandium aut cœnam, ne voca " amicos tuos, neque fratres tuos, neque cognatos tuos, neque vicinos di- " vites, ne forte illi te vicissim vocent, fiatque tibi retributio: sed quando " feceris convivium, voca pauperes, mancos, cæcos, tunc beatus eris, quia " non habent ad retribuendum, retribuetur tibi in resurrectione mortuorum," xiv: 12. 13. 14: prandium, cœna, convivium, est bonum charitatis, in quo cohabitatio Domini cum homine, n: 2341, quare per illud describitur, & manifeste patet, quod retributio sit in ipso bono, quia in illo Dominus, nam dicitur, retribuetur in resurrectione mortuorum. Qui bonum ex se, quia Dominus ita mandavit, facere student, ii sunt qui tandem accipiunt hoc bonum, & qui dein instructi agnoscunt fide, quod omne bonum sit a Domino, n: 1712. 1937. 1947, & tunc aversantur ita meritum sui, ut cum modo cogitant de merito, contristentur, & percipiant beatum & felix apud eos in tantum diminui; aliter qui id non faciunt, sed agunt vitam mali, docendo & profitendo, quod in fide separata sit salus, ii nec sciunt quod tale bonum dabile sit; & quod mirum, iidem in altera vita, quod a multa experientia scire datum, ex bonis quibuscunque, quorum reminiscuntur, mereri volunt cœlum, quia tunc primum sciunt, quod in fide separata a charitate non sit salus; sed tunc sunt illi, de quibus Dominus apud Matthæum, " Dicent Mihi in illa die, Domine, Domine, nonne per Nomen tuum pro-

"phetavimus, & per Nomen tuum dæmonia ejecimus, & in Nomine tuo "virtutes multas fecimus, sed tunc confitebor illis, non novi vos, discedite "a Me, *operantes iniquitatem*," VII: 22. 23: apud eosdem etiam apparet, quod nihil prorsus attenderint ad omnia illa, quæ Ipse Dominus de bono amoris & charitatis toties docuit, sed quod illa fuerint sicut nubes quæ prætervolant, aut sicut visa in nocte, ut quæ apud Matthæum, III: 8. 9. Cap: V: 7 ad 48. Cap: VI: 1 ad 20. Cap: VII: 16 ad 20: 24 ad 27. Cap: IX: 13. Cap: XII: 33. Cap: XIII: 8. 23. Cap: XVIII: 21. 22. 23. ad f. Cap: XIX: 19. Cap: XXII: 34 ad 39. Cap: XXIV: 12. 13. Cap: XXV: 34 ad f. Marc: IV. 18. 19. 20. Cap: XI: 13. 14. 20. Cap: XII. 28 ad 35. Luc: III: 8. 9. Cap: IV: 43 ad 49. Cap: VI: 27 ad 39. 43 ad f. Cap: VII: 47. Cap: VIII: 8. 14. 15. Cap: X: 25 ad 28. Cap: XII: 58. 59. Cap: XIII: 6 ad 10. Joh: III: 19. 21. Cap: V: 42. Cap: XIII: 34. 35. Cap: XIV: 14. 15. 20. 21. 23. Cap: XV: 1 ad 8. 9 ad 19. Cap: XXI: 15. 16. 17. Hæc nunc & similia sunt, quæ significata sunt per quod viri Sodomæ, hoc est, illi qui in malo, n: 2220. 2246. 2322, dixerint ad Lothum, Num unus venit ad peregrinandum, & judicabit judicando, hoc est, qui alia doctrina & alia vita, num illi docebunt nos.

2372. Et judicabit judicando, quod significet num illi docebunt nos, constat a significatione judicare, quod sit docere; quod Justitia prædicetur de exercitio boni, Judicium autem de instructione veri, n: 2235, ostensum est, inde est, quod Judicare in sensu interno sit instruere seu docere: docere verum est idem ac docere quid bonum, quia omne verum spectat bonum.

2373. Quod nunc malefaciemus tibi præ illis, significet quod bonum charitatis magis rejicerent, quam Divinum Humanum & Sanctum procedens Domini, constare potest a significatione Lothi, quod sit bonum charitatis, Loth enim repræsentat eos, qui in bono charitatis sunt, n: 2324. 2351. 2371: & a significatione Virorum seu Angelorum, quod sit Dominus quoad Divinum Humanum & Sanctum procedens, de qua supra; inde patet, quod malefacere tibi præ illis, sit ille sensus. Quod illi qui in malo sunt intra Ecclesiam, rejiciant magis charitatem, quam negent Dominum, causa est, quod sic concupiscentiis suis favere possint per religiosum quoddam, ac habere cultum externum interno nullo, hoc est, cultum oris non cordis, quem cultum quo magis Divinum & Sanctum faciunt, eo magis in dignitate sunt & in lucro; præter plures alias causas, quæ latent, sed usque patent: cum tamen ita se res habet, quod qui rejicit unum, nempe doctrina & simul vita, etiam rejiciat alterum, si non ausit ore, usque facit corde; quod etiam exprimitur in sensu literæ, per quod accesserint ad effringendum ostium, quo significatur, quod venerint usque ad conatum destruendi utrumque; sed quid conatum inhibet, quin in actum erumpat, nec latet.

2374. Quod urserunt in virum, significet quod vim inferre vellent vero, constat a significatione viri, quod sit intellectuale & rationale apud hominem, & quia hoc, est verum, de qua n: 158. 1007. Vim inferre vero, est pervertere

tere illa quæ ſunt fidei, quæ pervertuntur cum ſeparantur a charitate, & cum negatur quod non ducant ad bonum vitæ.

2375. Quod in Loth valde, ſignificet quod maxime bono charitatis, conſtat a ſignificatione Lothi, quod ſit bonum charitatis, de qua ſupra n: 2324. 2351. 2371. 2373: ex ipſis his verbis, quod urſerint in virum, in Loth valde, conſtare poteſt, quod aliud quid ſignificetur per virum, & aliud per Loth valde, alioquin unum ſatis fuiſſet.

2376. Quod acceſſerunt ad effringendum oſtium, ſignificet quod venirent uſque ad conatum deſtruendi utrumque, conſtat ex ſignificatione accedere, quod ſit conari; & a ſignificatione oſtii, quod ſit id quod introducit ad bonum & ad Dominum, tum quod ſit ipſum bonum, & Ipſe Dominus, de qua n: 2356. 2357. hæc quomodo ſe habent, videatur ſupra n: 2373.

2377. Verſ: 10. *Et emiſerunt Viri manum ſuam, & introduxerunt Lothum ad ſe in domum, & oſtium clauſerunt.* Emiſerunt Viri manum ſuam, ſignificat Domini potentem opem: & introduxerunt Lothum ad Se in domum, ſignificat quod Dominus tutetur eos qui in bono charitatis ſunt: & oſtium clauſerunt, ſignificat quod etiam omnem aditum ad eos præcludat.

2378. Emiſerunt Viri manum, quod ſignificet Domini potentem opem, conſtat a ſignificatione Virorum, quod ſit Dominus, de qua ſupra; & a ſignificatione manus, quod ſit potentia, de qua n: 878.

2379. Quod introduxerunt Lothum ad ſe in domum, ſignificet quod Dominus tutetur eos qui in bono charitatis ſunt, conſtat a repræſentatione Lothi, quod ſint qui in bono charitatis ſunt, de qua ſupra; & a ſignificatione introducere ad ſe in domum, quod ſit tutari; introduci in domum, eſt in bonum, & qui in bonum, introducuntur in cœlum, & qui in cœlum, eſt ad Dominum, inde tuti ab omni infeſtatione quoad animas: quod homo qui in bono, quoad animam ſit in ſocietate cum Angelis, & ſic cum vivit in corpore, uſque in cœlo, tametſi id tunc non novit, nec poteſt angelicum gaudium percipere quia eſt in corporeis & in præparatione, videatur n: 1277.

2380. Quod oſtium clauſerunt, ſignificet quod etiam omnem aditum ad eos præcludat, conſtat a ſignificatione Oſtii, quod ſit id quod introducit, n: 2356. 2357. 2376, ita aditus; inde eſt quod claudere oſtium ſit præcludere aditum: in altera vita præcluditur aditus, per quod ſeparentur boni a malis, ut a ſphæris perſuaſionum falſi & cupiditatum mali, non infeſtari queant, nam penetrare exhalatio inferni ad cœlum nequit; in vita corporis præcluditur aditus, quod principia & perſuaſiones falſi nihil efficere poſſint apud eos qui in bono, angeli qui apud eos, illico dum infunditur aliquod falſum mali aut malum falſi, ſive in ſermone ab homine malo, ſive in cogitatione a ſpiritu ſeu genio malo, avertunt, & ad aliquod verum & bonum, in quo confirmati ſunt, flectunt; & hoc utcunque infeſtarentur quoad corpus, quia hoc nihili æſtimant reſpective ad animam. Homo, dum in corporeis adhuc eſt, in tam communi obſcura ideâ & perceptione eſt, n: 2367, ut vix ſciat, num in bono charitatis ſit, vel non, etiam ex cauſa, quia non

 ſcit

ſcit quid charitas, & quid proximus; ſed ſciendum, quinam ſunt; omnes illi in bono charitatis ſunt, qui Conſcientiam habent, hoc eſt, qui a juſto & æquo, bono & vero, nihil diſcedere volunt, propter ipſum juſtum & æquum, bonum & verum; hoc enim eſt ex conſcientia; ac qui inde bene cogitant de proximo, & ei bene volunt, etiamſi foret inimico, & hoc abſque omni retributione; hi ſunt qui in bono charitatis ſunt, ſive extra Eccleſiam ſive intra Eccleſiam ſint; qui intra Eccleſiam, iidem adorant Dominum, & libenter audiunt & faciunt illa quæ docuit. Viciſſim, qui in malo, nullam Conſcientiam habent: juſtum & æquum non curant niſi quantum inde lucrari poſſint famam, quod tales videantur; quid bonum & verum, quod vitam ſpiritualem afficiat, non ſciunt, etiam rejiciunt ſicut nullam; præterea male cogitant de proximo, & ei male volunt, etiam male faciunt, etiamſi foret amico ſi ei non faveat, & jucundum in eo percipiunt; ſi quid boni, eſt ex fine retributionis; tales intra Eccleſiam Dominum negant in occulto, & quantum honor, lucrum, fama aut vita non periclitantur, aperte. Sed uſque ſciendum, quod quidam putent ſe non eſſe in bono cum ſunt, & quidam ſe eſſe in bono cum non ſunt; quod quidam putent ſe non eſſe in bono cum ſunt, eſt cauſa, quia dum reflectunt ſuper id apud ſe, illico ab Angelis tunc, in quorum ſocietate ſunt, inſinuatur quod non in bono, ne ſibi bonum tribuant, & flectatur cogitatio in ſui meritum, & ſic in præferentiam ſui præ aliis, ſi aliter, caderent in tentationes: quod autem quidam putent ſe eſſe in bono cum non ſunt, eſt cauſa, quia dum reflectunt ſuper id, illico a malis geniis & ſpiritibus, in quorum conſortio ſunt, infunditur quod ſint in bono, jucundum enim mali credunt bonum, imo ſuggeritur, quicquid boni aliis fecerint ex cauſis amoris ſui & mundi, bonum eſſe quod retribuendum, etiam in altera vita, ita quod mereantur præ aliis, quos contemnunt præ ſe, imo nihili æſtimant; & quod mirum, ii ſi cogitarent aliter, caderent in tentationes, in quibus ſuccumberent.

2381. Verſ: 11. *Et viros, qui januæ domus, percuſſerunt cæcitatibus, a parvo uſque ad magnum, & laboraverunt ad inveniendum januam.* Viros qui januæ domus, ſignificat rationalia & inde doctrinalia, per quæ vis infertur bono charitatis: percuſſerunt cæcitatibus, ſignificat quod opplerentur falſitatibus: a parvo uſque ad magnum, ſignificat in particulari & communi: & laboraverunt ad inveniendum januam, ſignificat uſque ut non videre poſſent aliquid verum quod duceret ad bonum.

2382. Et viros qui januæ domus, quod ſignificet rationalia & inde doctrinalia, per quæ vis infertur bono charitatis, conſtat a ſignificatione virorum, quod ſint rationalia, de qua n: 158. 1007; a ſignificatione januæ, quod ſit introductio ſeu aditus, qui ducit vel ad verum vel ad bonum, ita doctrinale, de qua ſupra n: 2356; & a ſignificatione domus, quod ſit bonum charitatis, de qua ſupra paſſim: hic quia agitur de illis, qui acceſſerunt ad effringendum oſtium, hoc eſt, qui conati deſtruere tam bonum charitatis quam Divinum & Sanctum Domini, n: 2376, intelliguntur rationalia mala, & inde doctrinalia falſa, per quæ vis infertur bono charitatis.

2383.

2383. Quod percusserunt cæcitatibus, significet quod opplerentur falsitatibus, constat a significatione Cæcitatis: Cæcitas prædicatur in Verbo de iis qui in falso sunt, tum quoque de iis qui in ignorantia veri, utrique vocantur cæci, sed quinam intelliguntur, a serie rerum, imprimis in sensu interno, constare potest: quod Cæci vocentur qui in falso, constat ab his locis; apud Esaiam, "*Speculatores ejus Cæci*, omnes ii non sciunt, omnes ii canes muti, "non possunt latrare," LVI: 10: speculatores cæci pro iis qui ex ratiocinatione sunt in falso: apud Eundem, "Exspectamus lucem, & ecce tenebræ; "splendores, in caliginibus ambulamus; palpamus sicut *Cæci* parietem," LIX: 9. 10: apud Jeremiam, "Errarunt *Cæci* in plateis, polluerunt se "sanguine, ea quæ non possunt, tangunt vestimentis," Thren: IV: 14; pro quod omnia vera polluta sint, platea pro veris, in quibus errarunt, n: 2336: apud Sachariam, "In die illo percutiam omnem equum stupore, "& equitem ejus furore, omnem equum populorum percutiam *Cæcitate*," XII: 4; equus hic & alibi in Verbo pro intellectuali, inde dicitur quod equus percuteretur stupore, & quod equus populorum percuteretur cæcitate, hoc est, oppleretur falsitatibus: apud Johannem, "In judicium Ego in mundum veni, ut *non videntes* videant, videntes vero *cæci* fiant: audiverunt "ex Pharisæis hæc, dixerunt, num etiam nos *Cæci* sumus, dixit illis Jesus, "si *Cæci* essetis, non haberetis peccatum; jam autem dicitis, quod videamus, ideo peccatum vestrum manet," IX: 39. 30. 41: hic Cæci in utroque sensu, qui nempe in falso, & qui in ignorantia veri; qui intra Ecclesiam & sciunt quid verum, Cæcitas apud eos est falsitas; at qui non sciunt quid verum, ut qui extra Ecclesiam, cæcitas apud eos est ignorantia veri, qui inculpati: apud Eundem, "*Occæcavit eorum oculos*, & obturavit eorum cor, "ut *non videant oculis suis*, & intelligant corde, & sanem eos," XII: 40. Es: VI: 9. 10. 11; pro quod satius foret, ut in falsitatibus essent, quam in veris, quia in vita mali, qui si instruerentur in veris, ea non solum adhuc falsificarent, sed etiam malis conspurcarent; ex simili causa, qua viri Sodomæ percussi sunt cæcitatibus, hoc est, doctrinalia opplerentur falsitatibus; cur hoc fiat, ostensum est, n: 301. 302. 303. 593. 1008. 1010. 1059. 1327. 1328. 2426: quia cæcum significabat falsum, ideo in Ecclesia repræsentativa Judaica prohibitum fuit sacrificare aliquod cæcum, Levit: XXII: 22. Deut: XV: 21. Mal: I: 8: tum vetitum, quod cæcus ex sacerdotibus accederet ad offerendum super altari, Levit: XXI: 18. 21. Quod Cæcitas prædicetur de ignorantia veri, in quali sunt gentes, constat apud Esaiam, "Audient in die "illa surdi verba Libri, & ex caligine, eque tenebris *oculi cæcorum vide-* "*bunt*," XXIX: 18: cæci pro illis qui in ignorantia veri, præcipue qui extra Ecclesiam; apud Eundem, "Educ *populum cæcum*, & oculi erunt; & "surdos, & aures eis," XLIII: 8; ubi de Ecclesia Gentium: apud Eundem, "Ducam *Cæcos* in via non noverunt, ponam tenebras coram iis in lu- "cem," XLII: 16: & apud Eundem, "Dabo Te in lucem populi, ad ape- "riendum *oculos cæcos*, ad educendum e claustro vinctum, e domo carceris "sedentes tenebris," XLII: 6: 7: ubi de adventu Domini, quod tunc in-strue-

ſtruerentur illi, qui in ignorantia veri; qui enim in falſitate ſunt, ii ſe non ita patiuntur inſtrui, quia norunt verum, & confirmarunt ſe contra illud, & verterunt lucem in tenebras, quæ non diſcutiuntur: apud Lucam, "Dixit "Paterfamilias ſervo ſuo, abi ocyus in plateis & vicos urbis, ac pauperes & "mancos, & claudos, & *Cæcos*, introduc huc," XIV: 21; ubi de Regno Domini, quod pauperes, manci, claudi, cæci, non ſignificentur, patet, ſeu qui in ſenſu ſpirituali tales ſunt: apud Eundem, "Dixit Jeſus, ut renun-"tiarent Johanni, quod *Cæci* videant, *Claudi* ambulent, *Leproſi* mundentur, "*Surdi* audiant, *Mortui* reſurgant, *Pauperibus* evangelium prædicetur;" VII: 22; ſecundum ſenſum literæ, per cæcos, claudos, leproſos, ſurdos, mortuos, pauperes, non alii intelliguntur quam tales, quia ita etiam factum, nempe quod cæci receperint viſum, ſurdi auditum, leproſi ſanitatem, mortui vitam, ſed uſque in ſenſu interno intelliguntur iidem, qui apud Eſaiam, "Tunc aperientur *Oculi Cæcorum*, & aures *Surdorum* aperientur, & ſaliet "ſicut cervus *Claudus*, & cantabit lingua *Mutus*," XXXV: 5. 6: ubi de adventu Domini, & de nova tunc Eccleſia, quæ vocatur gentium, de quibus prædicatur, quod eſſent cæci, ſurdi, claudi, muti, ita dicti quoad doctrinam & vitam; nam ſciendum, quod omnia Miracula, quæ a Domino facta ſunt, ſemper involverint talia, & inde ſignificaverint, quæ per cæcos, claudos, leproſos, ſurdos, mortuos, pauperes, in ſenſu interno intelliguntur, inde Miracula Domini fuerunt Divina, ſicut etiam illa, quæ facta ſunt in Ægypto, in deſerto, & reliqua, de quibus in Verbo; quod eſt arcanum.

2384. A parvo uſque ad magnum, quod ſignificet in particulari & communi, conſtat a ſignificatione eorum in ſenſu interno, quando prædicantur de rationalibus & inde doctrinalibus, quæ per viros qui januæ domus ſignificantur; particularia enim & communia ſimiliter ſe habent, ſunt enim particularia ſicut parva, & communia particularium ſicut magna, quid particularia reſpective ad communia, & quomodo ſe habent, videatur n: 920. 1040. 1316.

2385. Et laboraverunt ad inveniendum januam, quod ſignificet uſque ut non videre poſſent aliquid verum quod duceret ad bonum, conſtat a ſignificatione Januæ, quod ſit introductio & aditus, & quod ſit ipſum verum, quia hoc introducit ad bonum, de qua ſupra n: 2356; hic autem per Januam ſignificantur cognitiones quæ introducant ad verum, nam janua, ut ſupra n: 2356, dictum, erat ante domum, nam dicitur quod Loth exiverit ad januam, & oſtium clauſerit poſt ſe, Verſ: 6, inde laborare ad inveniendum januam, eſt non videre aliquid verum quod duceret ad bonum: tales fiunt illi, imprimis ultimis temporibus, qui ex ratiocinatione excludunt doctrinalia, ac nihil credunt niſi prius capiant, vita mali tunc continue in rationale eorum influit, & quoddam lumen fallax ex igne affectionum mali infundit, & facit ut videant falſa ſicut vera, quemadmodum ſolent qui in lumine nocturno vident phantaſmata; eadem dein confirmantur multis, & fiunt doctrinalia; ſicut ſunt illorum, qui dicunt quod vita quæ eſt affectionis nihil faciat, ſed ſolum fides quæ eſt cogitationis: quod principium unumquodvis,

quodvis, qualecunque sit, si vel foret ipsum falsum, semel captum, innumeris possit confirmari, ac ita in externa forma sisti, sicut foret ipsum verum, cuivis notum esse potest; inde hæreses, a quibus semel confirmatis nusquam receditur; sed ex falso principio non nisi quam falsa profluunt, quibus si interjecta sunt vera, usque, cum principium falsum per illa confirmatur, fiunt vera falsificata, quia inquinata ab essentia principii: aliter prorsus, si ipsum verum pro principio accipitur, & hoc confirmatur, ut pro exemplo, quod amor in Dominum, & charitas erga proximum, sint a quibus pendet omnis lex, & de quibus loquantur omnes prophetæ, ac ita quod illa sint essentialia omnis doctrinæ & cultus, tunc illuminaretur mens ab innumerabilibus quæ in Verbo, quæ alioquin latent occultata in obscuro principii falsi; imo tunc dissiparentur hæreses; & ex pluribus fieret una Ecclesia, utcunque doctrinalia inde fluentia aut illuc ducentia, tum ritualia, differrent; talis fuit Antiqua Ecclesia, quæ per plura Regna erat extensa, nempe per Assyriam, Mesopotamiam, Syriam, Æthiopiam, Arabiam, Lybiam, Ægyptum, Philisthæam usque ad Tyrum & Zidonem, per terram Canaanem cis & trans Jordanem; apud eos doctrinalia & ritualia differebant, sed usque Ecclesia una fuit, quia Charitas iis essentialis; & tunc fuit Regnum Domini in terris sicut in cælis, nam cœlum tale est, videatur n: 684. 690; si ita, regerentur omnes sicut unus homo a Domino, forent enim sicut membra & organa unius corporis, quæ tametsi non simili forma, nec simili functione, usque se referunt ad unum cor, a quo omnia & singula in sua forma, quæ ubivis varia, pendent; tunc quisque diceret, in quacunque doctrina, & in quocunque cultu externo foret, hic frater meus, video quod colat Dominum, & quod sit bonus.

2386. Vers: 12. *Et dixerunt Viri ad Lothum, adhuc quis tibi hic, generum filios tuos & filias tuas, & omnem qui tibi in urbe, educ e loco.* Dixerunt Viri ad Lothum, significat quod Dominus advertat eos qui in bono charitatis sunt: adhuc quis tibi hic, generum, & filios tuos, & filias tuas, & omnem qui tibi in urbe, educ e loco, significat quod omnes qui in bono charitatis, & omnia quæ ejus, salvarentur, etiam qui in vero fidei, si a malo recederent; generi, sunt vera associata affectionibus boni, hic associanda; filii sunt vera; filiæ, affectiones boni & veri; omnis qui in urbe, est quicquid trahit aliquid de vero; locus, est status mali.

2387. Quod dixerunt Viri ad Lothum, significet quod Dominus advertat eos qui in bono charitatis sunt, constat a significatione Virorum, quod sit Dominus, de qua n: 2378; a significatione dicere, quod sit advertere; & a repræsentatione Lothi, quod sint illi qui in bono charitatis sunt, de qua n: 2324. 2351. 2371; inde quod Viri dixerint ad Lothum, significat quod Dominus advertat eos qui in bono charitatis sunt.

2388. Adhuc quis tibi hic, generum, & filios tuos, & filias tuas, & omnem qui tibi in urbe, educ e loco, quod significet quod omnes qui in bono charitatis, & omnia quæ ejus, salvarentur, etiam qui in vero fidei, si recederent a malo, constat ex significatione generorum, filiorum, filiarum, urbis,

urbis, & loci, de qua sequitur. Quod illi qui in vero fidei sunt, si recedant a malo, salventur, ita se habet; vera fidei sunt ipsa vasa recipientia boni, n: 1900. 2063. 2261. 2269, & recipiunt bonum, quantum homo recedit a malo; bonum enim continue influit a Domino, sed est malum vitæ quod impedit, quin recipiatur in veris quæ apud hominem in ejus memoria vel scientia; inde quantum recedit homo a malo, tantum intrat bonum, & inapplicat se ejus veris; tunc verum fidei apud eum fit bonum fidei: homo quidem scire verum potest, etiam confiteri incitante quadam causa mundana, imo etiam persuaderi quod sit verum, sed usque hoc verum non vivit, quamdiu est in vita mali; est enim talis homo sicut arbor, in qua folia, sed nihil fructus; & est verum illud sicut lux in qua nullus calor, qualis est tempore hyemis quando nihil crescit; at cum calor inest, tunc fit lux qualis tempore veris, quando omnia crescunt; verum in Verbo comparatur luci, & vocatur lux, calor autem comparatur amori, & vocatur quoque calor spiritualis; in altera vita etiam verum se manifestat per lucem, bonum autem per calorem; at verum absque bono per lucem frigidam, sed cum bono per lucem vernali similem; inde patet, quid verum fidei absque bono charitatis; exinde est, quod generi & filii, per quos significata sunt talia vera, non salvati sint, sed solum Loth cum filiabus. Quia hic dicitur, quod etiam qui in vero fidei, si a malo recedant, salventur, sciendum, quod sint illi, qui profitentur fidem, ac nihil cogitant de charitate, ex causa quod sit instructi, & quod non sciant quid charitas, putantes quod solum sit, dare aliis quod suum est, & misereri cujusvis, tum quod non sciant quid proximus erga quem charitas, putantes quod sint in genere omnes fere absque discrimine, & usque iidem in vita charitatis erga proximum vivunt, quia in vita boni; iis nihil nocet, quod fidem cum cæteris profiteantur, nam eorum fidei inest charitas, hæc enim significat omne bonum vitæ in genere & in specie; quid itaque charitas, & quid proximus, in sequentibus, ex Divina Domini Misericordia, dicetur.

2389. Quod generi sint vera associata affectionibus boni & veri, hic associanda, constat a significatione generorum; vir in Verbo significat verum, & uxor bonum, n: 265. 749. 915. 1007, ex causa, quia est instar conjugii inter verum & bonum, n: 1432. 1904. 2173, inde generi significant cognitiones veri, quibus associandæ affectiones boni, quæ sunt filiæ, hic autem associandæ, nam dicitur Vers: seq: 14, quod exivit Loth, & loquutus est ad generos accipientes, hoc est, accepturos filias suas.

2390. Quod filii sint vera, seu quod idem, sint illi qui in veris, constat a significatione filiorum, quod sint vera, de qua n: 489. 491. 533. 1147.

2391. Quod filiæ sint affectiones boni & veri, seu quod idem, sint ii qui in affectionibus illis sunt, constat a significatione filiarum, quod sint affectiones illæ, de qua n: 2362.

2392. Quod omnis qui in urbe, sit quicquid trahit aliquid de vero, constat a significatione urbis, quod sit doctrinale, ita verum in suo complexu, de qua n: 402. 2268.

2393.

2393. Quod locus fit ftatus mali, conftat a fignificatione loci, quod fit ftatus, de qua n: 1273. 1274. 1275. 1377; hic ftatus mali, quia erat Sodoma, per quam fignificatur malum in genere, n: 2220. 2246. 2322.

2394. Verf: 13. *Quia perdentes nos locum hunc, quia magnus factus eft clamor eorum coram Jehovah, & mifit nos Jehovah ad perdendum eum.* Quia perdentes nos locum hunc, fignificat quod ftatus mali, in quo erant, damnaret eos: quia magnus factus eft clamor eorum coram Jehovah, fignificat quia falfum ex malo tantum eft: & mifit nos Jehovah ad perdendum eum, fignificat quod non poffint quin perirent.

2395. Quia perdentes nos locum hunc, quod fignificet quod ftatus mali, in quo erant, damnaret eos, conftat a fenfu perdere cum prædicatur de Domino, quod in fignificatu interno fit perire a malo, hoc eft, damnari; tum a fignificatione loci, quod fit ftatus mali, n: 2393. Multoties in Verbo occurrit, quod Jehovah perdat, fed in fenfu interno intelligitur, quod homo femet perdat, Jehovah enim feu Dominus nullum perdit, fed quia apparet ficut foret a Jehovah feu Domino, quia omnia & fingula videt, & omnia & fingula regit, ita paffim loquutum eft in Verbo, ob caufam ut inde homines teneantur in communiffima idea, quod omnia fub oculis Domini fint, & omnia fub Ipfius aufpicio, in qua idea cum primum tenentur, dein poffunt facile inftrui; explicationes enim Verbi quoad fenfum internum, non funt nifi quam fingularia quæ communem ideam elucidant: caufa etiam eft, quod qui in nullo amore funt, teneantur in timore, & fic vereantur Dominum, & ad Ipfum propter liberationem fugiant; inde patet, quod nihil noceat, quod credatur fenfui literæ, tametfi internus aliud docet, modo illud fiat ex fimplici corde; fed de his plenius in fequentibus ad Verf: 24, n: 2447, ubi dicitur, quod Jehovah pluere fecit fuper Sodomam & Amoram fulphur & ignem. Tantum abeft, ut Angeli, quia in fenfu interno funt, cogitant, quod Jehovah feu Dominus aliquem perdat, ut folam ejus rei ideam non fuftineant, quare cum hæc & fimilia in Verbo ab homine leguntur, rejicitur quafi ad tergum fenfus literæ, & abit tandem in illum, quod ipfum malum fit quod perdit hominem, & quod Dominus neminem perdat, ut conftare poteft ab exemplo, de quo n: 1875.

2396. Quia magnus factus eft clamor eorum coram Jehovah, quod fignificet quia falfum ex malo tantum eft, conftare poteft ex fignificatione Clamoris, de qua n: 2240. quod prædicetur de falfo, & hic quod de falfo ex malo n: 2351.

2397. Quod mifit nos Jehovah ad perdendum eum, fignificet quod non poffint quin perirent, fe habent fimiliter ac illa, quæ fupra n: 2395 dicta funt. Quod Nos, feu Viri aut Angeli, fint Divinum Humanum & Sanctum procedens Domini, fupra oftenfum eft, per illud falvati funt boni, & perierunt mali, at hi illa lege quod ipfum malum eos perderet: & quia inde perierunt, & hoc per adventum Domini in mundum, fecundum apparentiam dicitur, quod miffi ad perdendum eos. Aliquoties in Verbo de Domino dicitur quod miffus a Patre, ut quoque hic, *mifit* nos Jehovah, at ubivis per

Mitti ſignificatur in ſenſu interno *Exire*, ut apud Johannem, "Illi accepe-"runt & cognoverunt vere, quod *a Te Exiverim*, ac crediderunt, quod *Tu* "*Me Miſeris*," xvii : 8; ſimiliter alibi, ut apud Eundem, "Non *Miſit* "*Deus Filium ſuum* in mundum, ut judicet mundum, ſed ut ſalvetur mun-"dus per Ipſum," iii : 17 : apud Eundem, "Qui non honorat Filium, "non honorat Patrem, *Qui Miſit Ipſum*," v : 23, præter multoties alibi, ut Matth : x : 40. Cap : xv : 24. Joh : iii : 34. Cap : iv : 34. Cap : v : 30. 36. 37. 38. Cap : vi : 29. 39. 40. 44. 57. Cap : vii : 16. 18. 28. 29. Cap : viii : 16. 18. 29. 42. Cap : ix : 4. Cap : x : 36. Cap : xi : 41. 42. Cap : xii : 44. 45. 49. Cap : xiii : 20. Cap : xiv : 24. Cap : xvii : 18. Cap : xx : 21. Luc : iv : 43. Cap : ix : 48. Cap : x : 16. Marc : ix : 37. Eſai : lxi : 1. Similiter dicitur de Sancto Spiritus, quod miſſum, hoc eſt, quod exeat a Divino Domini, ut apud Johannem, "Jeſus dixit, quando venerit Para-"cletus, quem *Ego Miſſurus ſum* vobis a Patre, ſpiritus veritatis qui a Patre "*Exit*, ille teſtabitur de Me," xv : 26 : apud Eundem, "Si abivero, *Mit-*"*tam* Paracletum ad vos," xvi : 5. 7. Inde Miſſi dicebantur Prophetæ, quia verba, quæ loquuti, ex Sancto Spiritus Domini exiverunt. Et quia ex Divino Bono omne Divinum Verum exit, vox Mitti proprie de Divino Vero prædicatur. Quid autem ſit *Exire*, etiam patet, nempe quod ille qui exit, ſeu illud quod exit, ſit illius, a quo exit.

2398. Verſ: 14. *Et exivit Loth, & loquutus eſt ad generos ſuos, accipientes filias ſuas, & dixit, ſurgite, exite e loco iſto, quia perdens Jehovah urbem; & fuit ſicut ludens in oculis generorum ejus.* Exivit Loth, ſignificat illos qui in bono charitatis, tum ipſum bonum charitatis : loquutus eſt ad generos ſuos accipientes filias ſuas, ſignificat quod cum illis qui in veris, quibus adjungi potuiſſent affectiones boni : & dixit, ſurgite, exite e loco iſto, ſignificat quod non manerent in ſtatu mali : quia perdens Jehovah urbem, ſignificat quod non potuiſſent non perire : & fuit ſicut ludens in oculis generorum ejus, ſignificat irriſionem.

2399. Exivit Loth, quod ſignificet illos qui in bono charitatis, tum ipſum bonum charitatis, prius aliquoties oſtenſum eſt : qui enim repræſentat illos qui in bono, etiam ſignificat ipſum illud bonum, in quo ſunt.

2400 ~~2340.~~ Quod loquutus ad generos ſuos accipientes filias ſuas, ſignificat quod cum illis qui in veris, quibus conjungi potuiſſent affectiones boni, conſtat ex ſignificatione generorum, quod ſint cognitiones veri, proinde vera, de qua ſupra n : 2389, & a ſignificatione filiarum, quod ſint affectiones boni, de qua etiam ſupra n : 2362; & quia dicitur, quod loquutus ad generos ſuos accipientes filias ſuas, ſignificatur quod cum illis qui in veris, quibus conjungi potuiſſent affectiones boni; quia conjungi potuiſſent, dicitur, generi ſui, at quia non conjunctæ eſſent, dicitur, accipentes filias. Hic agitur de Tertio genere hominum qui intra Eccleſiam, nempe de illis qui vera ſciunt, ſed uſque in malo vivunt, ſunt enim triplicis generis homines intra Eccleſiam; Primum, qui in bono charitatis vivunt, hi repræſentantur per Lothum; Alterum, qui prorſus in falſo & malo, ac reſpuunt &

& verum & bonum, hi ſunt qui repræſentantur per viros Sodomæ; Tertium, qui quidem vera ſciunt, ſed uſque in malo ſunt, hi ſignificantur hic per Generos; ſunt ii imprimis qui docent, ſed verum quod docent, non altius radicem egit, quam ſolet ſcientia ſolius memoriæ, nam addiſcitur & venditatur ſolum honoris & lucri cauſa; & quia humus apud tales, in qua verum, ſic eſt ſui amor, & mundi amor, iis nulla fides veri eſt, niſi quædam perſuaſiva inde, quæ qualis ſit, alibi, ex Divina Domini Miſericordia, dicetur; deſcribuntur hic per Generos, quod nihil crediderint de everſione Sodomæ, ſed quod irriſerint; fides eorum cordis etiam talis eſt.

2401. Quod dixit, ſurgite, exite e loco iſto, ſignificet quod non manerent in ſtatu mali, conſtat a ſignificatione ſurgere, & exire, tum loci: Surgere in Verbo ſæpe legitur, ſed parum cogitatur, quid ulterius ſignificat, quia inter familiares voces eſt, ſed in ſenſu interno involvit elevationem, ut hic a malo ad bonum, mens enim elevatur cum recedit a malo, n: 2388: Exire, eſt recedere, ſeu non manere: Locus autem eſt ſtatus mali, n: 2393; inde patet, quod illa ſignificentur. Quales ii ſunt, qui in cognitionibus veri, ſed ſimul in vita mali, aliquoties prius dictum eſt, nempe quamdiu in vita mali, quod nihil credant, nam velle malum, & inde facere malum, ac fide agnoſcere verum, nuſquam datur; inde quoque patet, quod non ſalvari queat homo, per cogitare & loqui verum imo bonum, cum non aliud vult, & ex ſuo velle non aliud facit quam malum; ipſum velle hominis eſt, quod vivit poſt mortem, non ita ejus cogitare aliud quam quod fluit ex ejus velle: cum itaque talis eſt, qualis ejus velle, conſtare poteſt, quid cogitare poſſit de veris fidei, quæ hauſit, imo quæ docuit, quia illa damnarent eum; tantum abeſt, ut tunc ex illis cogitet, ut averſetur illa, imo, quantum permittitur, ſicut diaboli turba, blaſphemet. Putare poſſunt, qui non inſtructi de vita poſt mortem, quod facile poſſint tunc recipere fidem, cum vident quod Dominus regat univerſum cœlum, & cum audiunt quod cœlum ſit amare Ipſum, & proximum, ſed tantum abeſt, ut mali poſſint recipere fidem, hoc eſt, ex velle id credere, quantum infernum abeſt a cœlo; ſunt enim prorſus in malo, & inde in falſo; ex ipſo ſolo adventu eorum, ſeu præſentia, cognoſcitur & percipitur, quod contra Dominum ſint, ac contra proximum, ita contra bonum & inde contra verum, eſt ſphæra nefanda, quæ ex vita eorum voluntatis & inde cogitationis, exhalet, n: 1048. 1053. 1316. 1504. Si hoc potuiſſet fieri, quod crederent, & boni fierent, ex ſola inſtructione, in altera vita, ne unus eſſet in inferno, nam Dominus, quotcunque ſunt, ad Se in cœlum vult elevare. Ipſius enim Miſericordia eſt Infinita, quia eſt ipſa Divina, & quidem erga univerſum genus humanum, ita erga tam malos quam bonos.

2402. Quia perdens Jehovah urbem, quod ſignificet quod non potuiſſent non perire, conſtat ab explicatione eorundem fere verborum, n: 2395. 2397.

2403. Et fuit ſicut ludens in oculis generorum ejus, quod ſignificet irriſionem, conſtat a ſignificatione ludere, quod ſit eſſe quaſi jocus, fabula, nugæ,

gæ, ita tale quod irriderent: in oculis eorum significat quod coram rationali eorum, ut constat a significatione oculorum, n: 212: inde patet, quales sunt, qui in vero fidei, & non simul in bono vitæ.

2404. Vers: 15. *Et sicut aurora ascendit, & ad festinandum adigebant Angeli Lothum, dicendo, surge, accipe uxorem tuam, & duas filias tuas inventas, ne forte consumaris in iniquitate urbis.* Sicuti Aurora ascendit, significat cum Regnum Domini appropinquat: ad festinandum adigebant Angeli Lothum, significat quod Dominus detineret eos a malo, & teneret in bono: dicendo, surge, accipe uxorem tuam, & duas filias inventas, significat verum fidei, & affectiones veri & boni; inventæ, sunt quod separatæ a malo: ne forte consumaris in iniquitate urbis, significat ne perirent a malis falsi.

2405. Sicut aurora ascendit, quod significet cum Regnum Domini appropinquat, constat a significatione Auroræ seu Mane in Verbo: Quia agitur in hoc Capite de successivis statibus Ecclesiæ, primum actum est de eo quod factum in Vespera, dein quod in Nocte, nunc sequitur quid diluculo, & mox quid postquam sol egressus; diluculum exprimitur hic per, sicuti aurora ascendit, & tunc est cum probi separantur a malis, de qua separatione agitur in hoc Versu usque ad Vers: 22, per quod Loth cum uxore & filiabus eductus sit, & salvatus: quod separatio præcedat judicium, constat a Domini verbis apud Matthæum, "Congregabuntur coram Ipso omnes "gentes, & *separabit* eos ab invicem, sicut pastor *separat* oves ab hircis," xxv: 32. Tempus hoc seu status hic, in Verbo dicitur Aurora, quia tunc venit Dominus, seu quod idem, tunc appropinquat Regnum Ipsius, se habet enim similiter apud bonos, nam effulget tunc apud eos instar diluculi matutini seu auroræ; inde in Verbo adventus Domini comparatur Mane; & quoque dicitur Mane; quod comparetur apud Hoscheam, "Jehovah vivificabit "nos a biduo, in die tertio eriget nos, & vivemus coram Ipso, & cog-"noscemus, & persequemur ad cognoscendum Jehovam, *sicut Aurora* "*egressus Ipsius,*" vi: 2. 3: biduum pro tempore & statu qui præcedit; dies tertius pro judicio seu adventu Domini, ita pro appropinquatione Regni Ipsius, n: 720. 901; qui adventus, seu quæ appropinquatio comparatur Auroræ: apud Samuelem, "Deus Israelis sicut *Lux Mane*, oritur sol, *Mane* "non nubes, a splendore, a pluvia germen e terra," 2 Sam: xxiii: 4: Deus Israelis pro Domino, non enim alius Deus Israelis in Ecclesia illa intellectus fuit, nam is repræsentatus in omnibus & singulis ejus: apud Joelem, "Venit dies Jehovæ, quia propinquus, Dies tenebrarum & caliginis, dies "nubis & obscuritatis, sicut *Aurora* expansa super montes," ii: 1. 2; ibi quoque de adventu Domini & Regno Ipsius; dies tenebrarum & caliginis, quia tunc separantur boni a malis, ut hic Lothus a viris Sodomæ, ac postquam boni separati sunt, intereunt mali. Quod adventus Domini seu appropinquatio Regni Ipsius non comparetur Mane, sed dicatur Mane, apud Danielem, "Dixit unus Sanctus, quousque visio, juge, & prævaricatio va-"stans, dixit ad me, usque ad Vesperam *Mane*, bis mille trecenta, & justi-"ficabitur Sanctus. Visio Vesperæ & *Mane*, quæ dicta, veritas est," viii: 13.

13. 14. 26; Mane hic manifeste pro adventu Domini: apud Davidem, "Populus tuus spontaneorum, in die fortitudinis tuæ, in honoribus sancti-"tatis, ab utero ex *Aurora* tibi ros nativitatis tuæ," Psalm: CX: 10; ubi in toto Psalmo de Domino, & de victoriis Ipsius in tentationibus, quæ sunt dies fortitudinis, & honores sanctitatis Ipsius; ab utero ex Aurora est Ipse, ita Divinus amor ex quo pugnavit: apud Zephaniam, "Jehovah justus in "medio ejus, non faciet perversitatem, in *Mane*, in *Mane* judicium dabit "in lucem," III: 5; mane pro tempore & statu judicii, quod est idem cum adventu Domini, & hoc idem cum appropinquatione Regni Ipsius. Quia Mane illa significabat, ut idem repræsentaretur, mandatum est, ut Aharon & filii ejus ascendere facerent lucernam, & disponerent a *Vespera* usque ad *Mane* coram Jehovah, Exod: XXVII: 21; Vespera ibi est diluculum ante Mane, n: 2323: similiter quod Ignis super altari accenderetur *singulis Auroris*, Levit: VI: 5: tum quoque quod de Pecude Paschali, & de sanctificatis Sacrificiorum, nihil relinqueretur ad *Mane*, Exod: XII: 10: Cap: XXIII: 18. Cap: XXXIV: 25. Levit: XXII: 29. 30. Numer: IX: 12, quo significatum, quod cum veniret Dominus, sacrificia cessarent. In communi sensu Mane dicitur, tam cum Aurora apparet, quam cum sol exoritur, & tunc accipitur Mane pro Judicio tam de bonis, quam super malis, sicut in hoc Capite, "Sol egressus super terram, & Loth venit Zoarem: & Jehovah "pluere fecit super Sodomam & Amoram sulphur & ignem," Vers: 23. 24; similiter pro Judicio super malis, apud Davidem, "In *Matutinis* per-"dam omnes impios terræ, ad exscindendum ex urbe Jehovæ omnes ope-"rantes iniquitatem," Psalm: CI: 8: & apud Jeremiam, "Vir iste, sicut "urbes quas evertit Jehovah, & non pænitet Ipsum, & audiat clamorem "in *Mane*," XX: 16. Quia Mane in proprio sensu significat Dominum, Ipsius adventum, ita Regni Ipsius appropinquationem, constare potest, quid Mane præterea significat, nempe exortum novæ Ecclesiæ, nam hæc est Regnum Domini in terris, & hoc tam in communi, quam in particulari, imo etiam in singulari; in *communi*, quando exsuscitatur e novo aliqua Ecclesia in orbe; in *particulari*, quando regeneratur homo, & fit novus, nam tunc in illo exoritur Regnum Domini, & ille fit Ecclesia; in *singulari*, quoties apud eum operatur bonum amoris & fidei, nam in hoc est Domini adventus: inde Resurrectio Domini die *Tertio Mane*, Marc: XVI: 2. 9. Luc: XIV: 1. Joh: XV: 1, omnia illa involvit, etiam in particulari & singulari, quod in mentibus regeneratorum quotidie, imo singulis momentis, resurgat.

2406. Quod ad festinandum adigebant Angeli Lothum, significet quod Dominus detineret eos a malo, & teneret in bono, constat a significatione festinare & adigere, quod sit urgere, per quæ quod significetur detineri a malo, constat tam ex sensu interno istorum verborum, quam ex sequentibus: sensus internus est, quod, cum Ecclesia descifcere incipit a bono charitatis, tunc a Domino fortius detineantur a malo, quam cum in bono charitatis est: a sequentibus idem patet, nempe quod tametsi Angeli adigerent Lothum ad

ad exeundum urbe, uſque moratus ſit, & quod apprehenderint manum ejus, uxoris & filiarum, & eduxerint, & ſtatuerint extra urbem, per quæ ſignificatur & deſcribitur, qualis eſt homo in illo ſtatu: hic enim agitur de Secundo Statu hujus Eccleſiæ; Primus Status deſcriptus eſt Verſibus 1. 2. 3, hujus Capitis, qui talis, quod in bono charitatis ſint, & Dominum agnoſcant, & quod Ipſo in bono confirmentur; Secundus Status hic deſcribitur, qui eſt quod apud ipſos homines Eccleſiæ mala incipiant agere contra bona, & quod tunc detineantur potenter a malis, & teneantur in bonis a Domino, de quo Statu agitur in hoc Verſu, & in ſequentibus 15. 16. 17. Quod ipſam rem attinet, pauci, ſi ulli, ſciunt, quod omnes, quotcunque ſunt, homines detineantur a malis a Domino, & hoc vi fortiori, quam uſquam homo credere poſſit; conatus enim cujuſvis hominis perpetuus eſt in malum, & hoc tam ex hæreditario in quod natus eſt, quam ex actuali quod ipſe ſibi comparavit, uſque adeo, ut ſi non detineretur a Domino, rueret quovis momento præceps verſus infimum infernum; ſed Miſericordia Domini tanta eſt, ut unoquovis momento etiam minimo elevetur, ac ne illuc ruat, detineatur; hoc quoque apud bonos, ſed cum differentia ſecundum vitam charitatis & fidei eorum: ita continue pugnat Dominus cum homine, & pro homine cum inferno, tametſi non ita apparet homini: quod ita ſit, a multa experientia ſcire datum eſt, de qua, ex Divina Domini Miſericordia, alibi; videatur etiam n: 929. 1581.

2407. Dicendo, ſurge, accipe uxorem tuam, & duas filias inventas, quod ſignificet verum fidei, & affectiones veri & boni; & quod inventæ ſint ſeparatæ [a malo]; conſtat a ſignificatione ſurgere, quod ſit elevari a malo, n: 2401; tum a ſignificatione uxoris hic, quod ſit verum fidei, de qua ad Verſ: 26; ubi agitur de uxore Lothi, quod verſa in ſtatuam ſalis; ut & a ſignificatione duarum filiarum, quod ſint affectiones veri & boni, de qua n: 2362: quod inventæ, ſint ſeparatæ a malo, etiam conſtare poteſt, quia vindicatæ. His paucis Secundus hic Status Eccleſiæ deſcribitur, quod nempe non ex bono ſe duci patiantur ad verum, ut prius, ſed per verum ad bonum, ſed uſque quod ſint in affectione obſcura boni; nam quantum verum ſit dux, tantum obſcureſcit bonum; & quantum bonum ſit dux, tantum in luce ſua patet verum.

2408. Ne forte conſumaris in iniquitate urbis, quod ſignificet ne perirent in malis falſi, conſtat a ſignificatione iniquitatis, quod ſit malum; & a ſignificatione urbis, quod ſit doctrinale etiam falſum, de qua n: 402. Quid malum falſi, conſtare poteſt ab illis, quæ in Parte Prima n: 1212. 1679, dicta ſunt.

2409. Verſ: 16. *Et moratus, & apprehenderunt Viri manum ejus, & manum uxoris ejus, & manum duarum filiarum ejus, in clementia Jehovæ ſuper eum, & eduxerunt eum, & ſtatuerunt eum extra urbem.* Et moratus, ſignificat repugnantiam a natura mali: & apprehenderunt Viri manum ejus, & manum uxoris ejus, & manum duarum filiarum ejus, ſignificat quod Dominus potenter detinuerit a malis, & ſic corroboraverit bona & vera ſignificata

cata

cata per Lothum, uxorem, & filias ejus: in clementia Jehovæ ſuper eum, ſignificat ex gratia & miſericordia: eduxerunt eum & ſtatuerunt extra urbem, ſignificat ſtatum ejus tunc.

2410. Et moratus, quod ſignificet repugnantiam ex natura mali, conſtat ex illis quæ ſupra n: 2406, dicta ſunt: malum enim, quod in homine, continue reagit contra bonum quod a Domino: adhæreſcit malum ex hæreditario & ex actuali homini in ſingulis ejus cogitationibus, imo in cogitationum minimis, hoc trahit eum deorſum, Dominus autem per bonum quod inſinuat, detinet eum & tollit eum; ita ſuſpenſus tenetur homo inter malum & bonum, quare ſi vel minimo momento non a Domino detineretur a malis, ex ſe rueret deorſum; & hoc magis in hoc ſtatu, in quo homo Eccleſiæ quem Loth nunc repræſentat, quam in ſtatu priori; ſtatus ille eſt, quod non ita ex bono, quam ex vero incipiat cogitare & agere, ſic e diſtantia quadam a bono.

2411. Quod apprehenderunt Viri manum ejus, & manum uxoris ejus, & manum duarum filiarum ejus, ſignificet quod Dominus potenter detinuerit a malis, & ſic corroboraverit bona & vera ſignificata per Lothum, uxorem ejus, & filias ejus, conſtat a ſignificatione Virorum, quod ſit Dominus, de qua ſupra; ex ſignificatione manus, quod ſit potentia, de qua n: 878; tum a ſignificatione Lothi, quod ſit bonum charitatis, de qua n: 2324. 2351. 2371. 2399; ex ſignificatione uxoris, quod ſit verum fidei, de qua in ſequenti Verſ: 26; & a ſignificatione filiarum, quod ſint affectiones veri & boni, de qua n: 489. 490. 491. 2362; tum denique ab illis, quæ dicta ſunt n: 2388, nempe quod tantum influat bonum & verum a Domino, quantum detinetur homo a malo, proinde quod tantum corroborentur bona & vera ſignificata per Lothum, uxorem ejus, & duas filias ejus; hoc quoque quiſque ex propria experientia, ſi reflectit, ſcire poteſt, quantum enim removetur a corporeis & mundanis, tantum in idea ſpirituali eſt, hoc eſt, elevatur verſus cœlum, ut ſit, quando eſt in aliquo cultu ſancto, quando in aliqua tentatione, tum quando in infortuniis aut in morbis; quod tunc remota ſint corporea & mundana, hoc eſt, amores eorum, notum eſt; cauſa eſt, quæ dicta, quod cœleſte & ſpirituale a Domino continue influat, ſed eſt malum & inde falſum, & eſt falſum & inde malum, quæ a corporeis & mundanis influunt, quæ obſtant, quin recipiatur.

2412. In clementia Jehovæ ſuper eum, quod ſignificet ex gratia & miſecordia, conſtat ex ſignificatione clementiæ Jehovæ, quæ non alia eſſe poteſt, quam gratia & miſericordia; quod homo detineatur a malo, & teneatur in bono a Domino, ſit ex pura Miſericordia, videatur n: 1049. Quod dicatur & gratia & miſericordia, eſt ex cauſa, de qua n: 598. 981, nempe, quod qui in vero ſunt & inde in bono, modo gratiam, at qui in bono & inde in vero, Miſericordiam Domini implorent; quod venit ex diſſimili humiliationis & inde adorationis ſtatu apud unum quam apud alterum.

2413. Et eduxerunt eum, & ſtatuerunt eum extra urbem, quod ſignificet ſtatum ejus tunc, conſtat ex ſignificatione educere, quod ſit detinere, & a ſig-

significatione ftatuere extra urbem, quod fit a falfo; ftatus itaque tunc fuit, quod per detentionem a malis, corroborata fint bona & vera a Domino.

2414. Verf: 17. *Et fuit, cum educerent ii illos foras, & dixit, eripe te fuper anima tua, ne refpicias poft te, & ne confiftas in omni planitie; in montem eripe te, ne forte confumaris.* Et fuit, cum educerent ii illos foras, fignificat ftatum cum detinerentur a falfo & malo: & dixit, eripe te fuper anima tua, fignificat quod confuleret vitæ fuæ in æternum: ne refpicias poft te, fignificat ne fpectaret ad doctrinalia: & ne confiftas in omni planitie, fignificat quod in nullo eorum moraretur: in montem eripe te, fignificat ad bonum amoris & charitatis: ne forte confumaris, fignificat fi aliter, periret.

2415. Et fuit, cum educerent ii illos foras, quod fignificet ftatum cum detinerentur a falfo & malo, conftat ab illis, quæ mox fupra n: 2413, dicta funt; tum ab illis quæ n: 2388. 2411.

2416. Quod dixit, eripe te fuper anima tua, fignificet quod confuleret vitæ fuæ in æternum, conftat abfque explicatione: quomodo autem confuleret vitæ fuæ, nunc fequitur.

2417. Ne refpicias poft te, quod fignificet ne fpectaret ad doctrinalia, conftat ex fignificatione refpicere poft fe, cum urbs erat poft eum, & mons erat ante eum; per urbem enim fignificatur doctrinale, n: 402. 2268. 2450. per montem autem amor & charitas, n: 795. 1430, quod ea fignificatio fit, patebit in explicatione ad Verf: 26, ubi dicitur, quod refpexit uxor ejus poft eum, & facta ftatua falis: quifque fcire poteft, quod in his, nempe refpicere poft fe, arcanum quoddam Divinum fit, & hoc quod altius lateat, quam ut videri poffit; in refpiciendo enim poft fe, nihil criminofum apparet, fed ufque quod tanti momenti fit, ut dicatur, quod eriperet fe fuper anima fua, hoc eft, quod confuleret vitæ fuæ in æternum, non refpiciendo poft fe; quid autem fit, fpectare ad doctrinalia, in fequentibus videbitur: hic modo dicendum, quid Doctrinale; Doctrinale eft duplex, unum amoris & charitatis, alterum fidei; omnis Ecclefia Domini in fuo initio, dum adhuc puella & virgo eft, non aliud doctrinale habet, nec aliud amet, quam charitatis, nam hoc eft vitæ; at Ecclefia fucceffive fe flectit ab hoc Doctrinali, ufque ut incipiat illud vilipendere, & tandem rejicere, & tunc nihil aliud doctrinale agnofcit, quam quod vocatur fidei, quam cum feparat a charitate, confpirat doctrinale cum vita mali. Talis fuit Ecclefia primitiva feu gentium, poft adventum Domini, illa in fuo initio non aliud doctrinale habuit, quam amoris & charitatis, hoc enim docuit Ipfe Dominus, videatur n: 2371 ad fin: at poft Ipfius tempus fucceffive, ficut frigefcere cæpit amor & charitas, incepit Doctrinale fidei, & cum illo diffenfiones & hærefes, quæ auctæ ficut huic incumbebant. Similiter Antiqua Ecclefia, quæ poft diluvium, & per tot Regna extenfa fuit, n: 2385, illa in fuo initio nec aliud doctrinale novit, quam doctrinale charitatis, quia id fpectabat & imbuebat vitam, & fic confulebant fibi in æternum; at ufque poft aliquod tempus apud quofdam quoque excoli cæpit doctrinale fidei, quam tandem fepararunt a charitate, fed

fed hos vocabant Cham, quia in vita mali, videatur n: 1062. 1063. 1076. Antiquiffima Ecclefia, quæ ante diluvium, & præ cæteris, Homo, dicta, in ipfa perceptione amoris in Dominum, & charitatis erga proximum fuit, ita doctrinale amoris & charitatis habuit fibi infcriptum; fed fuerunt etiam tunc, qui fidem excoluerunt, quam cum tandem feparabant a charitate, dicti funt Cain, nam per Cain fignificatur tales fides, & per Habelem, quem occidit, charitas, videatur explicatio ad Cap: IV Genef. Inde conftare poteft, quod duplex Doctrinale fit, unum charitatis, alterum fidei, tametfi utrumque unum eft in fe, nam Doctrinale charitatis involvit omnia fidei; at cum Doctrinale fit ex illis folis quæ funt fidei, tunc dicitur doctrinale duplex, quia feparatur fides a charitate; quod hodie feparata fint, conftare poteft inde, quod nefciatur prorfus quid fit charitas, & quid proximus; qui in folo doctrinali fidei funt, nihil aliud charitatem erga proximum fciunt effe, quam dare ex fuo aliis, & mifereri cujufvis, nam unumquemvis dicunt proximum abfque diftinctione; cum tamen Charitas fit omne bonum quodcunque apud hominem, in ejus affectione, & in ejus Zelo, & inde in ejus vita; & Proximus omne bonum apud alios quo afficitur, proinde illi qui in bono funt, & hoc cum omni diftinctione; ut pro exemplo, ille in charitate & mifericordia eft, qui juftitiam & judicium exercet, puniendo malos, & remunerando bonos; in puniendo malos eft charitas, nam fic Zelo fertur emendandi illum, & fimul tutandi alios, ne inde iis malum; fic enim confulit & bene vult ei qui in malo feu inimico, ac fic confulit & bene vult aliis, ac ipfi Reipublicæ, & hoc ex charitate erga proximum; fimiliter fe habet cum reliquis bonis vitæ, bonum enim vitæ nufquam dabile eft, nifi fit ex charitate erga proximum, nam hanc fpectat, & hanc involvit. Quia in tanto obfcuro eft, ut dictum, quid Charitas & quid Proximus, inde liquet quod Doctrinale charitatis, poftquam primas occupavit Doctrinale fidei, inter res perditas fit; cum tamen illud folum erat, quod excolebatur in Ecclefia Antiqua, ufque adeo ut referrent in claffes omnia bona, quæ charitatis erga proximum, hoc eft, omnes qui in bono, erant, & hoc cum multa diftinctione, quibus etiam nomina indebant, & vocabant, Pauperes, Miferos, Oppreffos, Ægrotos, Nudos, Efurientes, Sitientes, Captivos feu in carcere, Peregrinos, Pupillos, Viduas; quofdam etiam claudos, Cæcos, Surdos, Mutos, Mancos, præter alia plura; fecundum hoc Doctrinale loquutus eft Dominus in Verbo Veteris Teftamenti, quare toties ibi talia occurrunt; & fecundum idem loquutus eft Ipfe Dominus, ut apud Matth: XXV: 35. 36. 38. 39. 40. 42. 43. 44. 45. Luc: XIV: 13. 21; ac multoties alibi; inde eft, quod nomina illa aliud in fenfu interno fignificent. Ut itaque Doctrinale Charitatis reftauretur, in fequentibus, ex Divina Domini Mifericordia, dicetur, quinam illi funt, ac in genere & in fpecie quid Charitas & quid Proximus.

2418. Quod ne confiftas in omni planitie, fignificet quod non in ullo eorum moraretur, conftat a fignificatione Planitiei, quod fit omne doctrinalis, de qua mox: quomodo fe habet, quod non moraretur in ullo eorum, dicetur ad Verf: 26, ubi de uxore Lothi, quod refpexerit poft eum. Quod

Planities in Verbo significet omnia Doctrinalis, constat apud Jeremiam, "Veniet vastator ad omnem urbem, & urbs non evadet, & peribit vallis, "& perdetur *Planities*," XLVIII: 8; urbs pro doctrinali falso, planities pro omnibus quæ sunt istius doctrinalis: apud Johannem, "Quando consumti "fuerint mille anni, solvetur Satanas e custodia sua, & exibit ad seducen- "dum gentes, Gogum & Magogum, ut congreget eos in bellum, quorum "numerus sicut arena maris; ascenderunt itaque super *omnem Planitiem* "*terræ*, & circumdederunt castra sanctorum, sed descendit ignis a Deo e "cœlo, & consumsit eos," Apoc: XX: 7. 8. 9; ubi Gogus & Magogus pro iis qui in cultu externo absque interno, sic facto idololatrico, n: 1151, planities terræ pro Ecclesiæ doctrinalibus, quæ illi vastant, castra sanctorum pro bonis amoris & charitatis, consumti igne a Deo e cœlo similiter se habet ac cum viris Sodomæ & Amoræ, Vers: 24: præterea doctrinalia charitatis vocantur urbes montis, & doctrinalia fidei urbes planitiei, apud Jerem: XXXIII: 13.

2419. In montem eripe te, quod significet ad bonum amoris & charitatis, constat a significatione montis, quod sit amor & charitas, de qua n: 795. 1430.

2420. Ne forte consumaris, quod significet si aliter, periret, constat absque explicatione.

2421. Vers: 18. 19. *Et dixit Loth ad eos, ne quæso Domini mei. Ecce quæso invenit servus tuus gratiam in oculis tuis, & magnam fecisti misericordiam tuam, quam fecisti mecum ad vivificandum animam meam; & ego non potero eripere me in montem, ne forte adhæreat mihi malum, & moriar.* Dixit Loth ad eos, ne quæso Domini mei, significat imbecillitatem quod non posset: ecce quæso invenit servus gratiam in oculis tuis, significat humiliationem ex affectione veri: magnam fecisti misericordiam tuam, significat humiliationis instar ex affectione boni: quam fecisti mecum ad vivificandum animam meam, significat pro eo quod vellet salvare eum: & ego non potero eripere me in montem, significat dubitationem quod non posset habere bonum charitatis: ne forte adhæreat mihi malum, & moriar, significat tunc non aliter fieri posset quam quod simul ex malo, & sic damnaretur.

Compare with n. 2425

2422. Quod dixit Loth ad eos, ne quæso Domini mei, significet imbecillitatem quod non posset, constat ex affectione in ipsis verbis, tum a sequentibus. Hic nunc agitur de Tertio Statu Ecclesiæ, quæ per Lothum in hoc Capite repræsentatur; qui est, quod non amplius cogitent & agant ex affectione boni, sed ex affectione veri; qui Status succedit, quando affectio boni incipit diminui, & quasi recedere; bonum quidem adest, sed retraxit se magis versus interiora, inde in obscuro est, at se manifestat in quadam affectione, quæ dicitur affectio veri; quid affectio boni, & quid affectio veri, videatur n: 1997, & in mox seq: n: 2425: Status hi quod sint, non apparent homini, minus quales sunt, sed apparent Angelis ut in clara luce, nam Angeli sunt in omni bona affectione hominis; apparent etiam ipsi homini,

mini, dum in alteram vitam venit; secundum affectiones illas, & secundum quale earum, distincti sunt boni in societates, n: 685.

2423. Ecce quæso invenit servus tuus gratiam in oculis tuis, quod significet humiliationem ex affectione veri; & magnam fecisti misericordiam tuam, quod significet humiliationis instar ex affectione boni, constare potest ex illis quæ de Gratia & Misericordia, prius n: 598. 981, dicta sunt: qui enim in affectione veri sunt, non possunt eo usque se humiliare, ut ex corde agnoscant omnia esse Misericordiæ, quare loco ejus Gratiam dicunt; imo quo minus affectiones veri apud eos est, eo minus humiliationis in nominatione gratiæ inest; vicissim autem, quo plus affectionis boni apud aliquem est, eo plus humiliationis est ei in nominatione Misericordiæ: ex eo patet, quantum differt adoratio; proinde cultus, apud eos qui in affectione veri sunt, ab eorum qui in affectione boni; nam ut cultus sit, erit adoratio, & ut adoratio erit humiliatio, & hoc in omnibus & singulis cultus; inde patet, cur hic dicatur & gratia & misericordia.

2424. Quam fecisti mecum ad vivificandum animam meam, quod significet pro eo, quod vellet salvare eum, constat absque explicatione.

2425. Et ego non potero eripere me in montem, quod significet dubitationem quod posset habere bonum charitatis, hoc est, cogitare & agere ex illo bono, constat a significatione Montis, quod sit amor & charitas, de qua n: 795. 1430. Quod dubitationem attinet, ita se habet; qui in affectione veri sunt, apud eos in affectione eorum veri inest affectio boni, sed tam obscure ut non percipiant, ita nec sciunt quid affectio boni, & quid genuina charitas, putant quidem se scire, sed ex vero, ita ex scientia, non autem ex ipso bono; sed usque faciunt bona charitatis, non ut inde aliquid mereantur, sed ex obedientia, & hoc quantum capiunt quod verum sit, se enim duci patiuntur a Domino ex obscuro boni per verum quod iis apparet ut verum: ut pro exemplo, quia ignorant quid Proximus, unicuique faciunt bonum, quem putant proximum esse, imprimis Pauperibus, quia hi quod destituti opibus mundanis se pauperes vocant; Pupillis & Viduis, quia ita nominantur; Peregrinis, quia tales sunt; ita in cæteris; & hoc quamdiu ignorant quid significatur per pauperes, pupillos, viduas, peregrinos, & plures; veruntamen, quia in affectione eorum veri apparentis latet obscure, ut dictum, affectio boni, per quod Dominus eos ducit ad ita faciendum, simul quoad interiora in bono sunt, in quo apud eos sunt Angeli, & ibi delectantur eorum veri apparentiis quibus afficiuntur. At qui in bono charitatis sunt, & inde in affectione veri, ii faciunt omnia cum distinctione, sunt enim in luce, nam aliunde non lux veri quam ex bono, quia per bonum influit Dominus, i pauperibus, pupillis, viduis, peregrinis, non benefaciunt ex causa solum quia ita nominantur, sciunt enim, quod, qui boni sunt, sive pauperes sint sive divites, Proximi sint præ aliis, nam a bonis bonum fit aliis, & ideo quantum iis benefaciunt, tantum per illos aliis; sciunt etiam distinguere inter bona, ita inter bonos: ipsum commune bonum adhuc magis Proximum suum dicunt, nam in eo adhuc plurium bonum spectatur: Regnum Domini in

Compare with n. 2421.

in terris, quod eſt Eccleſia, adhuc magis pro Proximo ſuo agnoſcunt, erga quem charitas: ipſum Regnum Domini in cælis, adhuc magis: qui autem Dominum præferunt omnibus illis, Ipſum Solum adorant, & ſuper omnia amant, ii ab Ipſo derivatione Proximi deducunt; nam in ſupremo ſenſu Solus Dominus eſt Proximus; ita omne Bonum, quantum ab Ipſo eſt. Qui autem in contrariis ſunt, ii Proximi derivationes deducunt a ſeipſis, & pro Proximo agnoſcunt ſolum illos, qui ſibi favent & ſerviunt, nec alios fratres & amicos appellant, & hoc cum differentia, quantum cum illis unum faciunt. Inde conſtare poteſt, quid Proximus, nempe cuique ſecundum amorem in quo eſt; & quod vere Proximus, qui in amore in Dominum, & in charitate erga proximum, & hoc cum omni differentia; ita ipſum bonum eſt apud unumquemvis, quod determinat.

2426. Ne forte adhæreat mihi malum & moriar, quod ſignificet tunc non aliter fieri poſſet, quam quod ſimul in malo, & ſic damnaretur, conſtat abſque explicatione. Quid hæc involvunt, ſciri poteſt ab illis, quæ prius n: 301. 302. 303. 571. 582. 1001. 1327. 1328, dicta & oſtenſa ſunt, nempe quod Dominus jugiter provideat, ne malum cum bono commiſceatur, ſed quantum homo eſt in malo, tantum removetur a bono; ſatius enim eſt, ut prorſus in malo ſit, quam in malo & ſimul in bono; ſi enim in malo, & ſimul in bono, non poteſt quin damnatus ſit in æternum: ſunt doloſi & hypocritæ intra Eccleſiam, qui in hoc periculo præ aliis ſunt: hoc nunc eſt in ſenſu interno, ne adhæreat mihi malum, & moriar.

2427. Verſ: 20. *Ecce quæſo urbs hæc propinqua ad fugiendum illuc, & ea parva, eripiam me quæſo illuc, annon parva ea, & vivat anima mea.* Ecce quæſo urbs hæc propinqua ad fugiendum illuc, ſignificat quod liceret ex vero fidei: & ea parva, ſignificat quod ex parvo quod haberet: eripiam me quæſo illuc, ſignificat quod ex illo liceret ſpectare bonum: annon parva ea, ſignificat annon aliquantulum haberet: & vivat anima mea, ſignificat quod ſic fortaſſis ſalvaretur.

2428. Ecce quæſo urbs hæc propinqua ad fugiendum illuc, quod ſignificet quod liceret ex vero fidei, conſtat a ſignificatione Urbis, quod ſit doctrinale, ita verum fidei, de qua n: 402. 2268: propinqua dicitur, quia verum affine eſt bono; quare fugere illuc, ſignificat quod liceret ex illo, quia non poſſet ex bono, n: 2422.

2429. Quod ea parva, ſignificet quod ex parvo quod haberet, conſtare poteſt a ſignificatione urbis, quod ſit verum, de qua mox ſupra; quæ quod parva, ſignificat quod parum veri, hic quod ex parvo quod haberet, ut conſtat ab illis quæ præcedunt, & quæ ſequuntur. Quod ipſam rem attinet, nempe quod parum veri ſit illis qui in affectione veri, reſpective ac illis qui in affectione boni, conſtare poteſt ex eo, quod ex puſillo & obſcuro bono, quod apud illos, ſpectent verum; Verum apud hominem ſe prorſus habet ſecundum bonum apud eum, ubi parum boni ibi parum veri, in ſimili ratione ſunt, & in ſimili gradu, ſeu pari paſſu, ut dicitur, ambulant; quod quidem ut paradoxon videri poteſt, ſed uſque ita ſe habet; bonum eſt ipſa eſſentia

essentia veri, verum absque sua essentia non est verum, tametsi apparet sicut foret, est modo sonans quid, & sicut vas vacuum; ut quis Verum apud se habeat, non solum debet scire illud, sed etiam agnoscere, & ei fidem habere, cum hoc, tunc primum habet verum, quia tunc id afficit eum, & manet; aliter cum modo scit verum, & non agnoscit, ac ei fidem habet, tunc non habet in se verum; ut sit apud plures qui in malo sunt, ii scire possunt vera, & quandoque præ aliis, sed usque non habent illud, imo tanto minus habent, quia corde suo illud negant: providetur a Domino, ut nemo plus veri habeat, hoc est, agnoscat & credat, quam quantum boni recipiat: inde est, quod hic dicatur de urbe, per quam significatur verum, quod ea parva, ac iterum in hoc Versu, "Annon parva ea," tum Vers: 22, quod vocavit nomen urbis Zoar, per quod in lingua originali significatur parvum, ex causa, quia hic agitur de illis, qui in affectione veri sunt, & non ita in affectione boni.

2430. Quod eripiam me quæso illuc, significet quod ex illo liceat spectare bonum, constare potest ex iis quæ antecedunt, & quæ sequuntur; dictum est, quod se eriperet ad montem, per quem significatur bonum amoris & charitatis, n: 2419, at responsum, quod hoc non posset, sed quod ad urbem, per quam significatur verum fidei, n: 2428, ita quod ex vero spectare posset bonum, seu quod idem, ex fide charitatem; urbs etiam illa sita erat sub monte, & ex illa dein ascendit & habitavit in monte, sed in spelunca ibi, Vers: 30.

2431. Annon parva ea, quod significet annon aliquantulum habeat, constat ab illis, quæ supra n: 2429 dicta sunt, ita absque ulteriore explicatione. Hæc interrogatio est ideo, quia solus Dominus novit, quantum boni est in vero, ita quantum veri est apud hominem.

2432. Quod vivat anima mea, significet quod sic fortassis salvaretur, constat quoque absque explicatione; quod etiam salvatus sit, quia in vero ejus esset bonum, constat ab illis quæ sequuntur, nempe a responso, "Ecce "acceptavi faciem tuam etiam quoad verbum hoc, quod non evertam ur-"bem, de qua loquutus," Vers: 21; & dein, "Sol egressus super terram, "& Loth venit Zoarem," Vers: 23, per quæ intelligitur, quod salventur illi qui in affectione veri, hoc est, qui in fide, modo sit fides boni.

2433. Vers: 21. *Et dixit ad eum, ecce acceptavi faciem tuam, etiam quoad verbum hoc, quod non evertam urbem, de qua loquutus.* Dixit ad eum, ecce acceptavi faciem tuam etiam quoad verbum hoc, significat annuentiam, si interiora in vero trahant aliquid ex bono: quod non evertam urbem de qua loquutus, significat quod sic non periret.

2434. Dixit ad eum, ecce acceptavi faciem tuam etiam quoad verbum hoc, quod significet annuentiam si interiora in vero trahant aliquid a bono, constat a significatione Faciei; Facies in Verbo pluries occurrit, & ibi significat interiora, ut n: 358. 1999, ostensum; etiam cum Facies tribuitur Jehovæ seu Domino, significat Misericordiam, Pacem, Bonum, n: 222. 223: hic itaque bonum quod interius est in vero; quare acceptare faciem, est annuere,

nuere, si interiora in vero trahant aliquid de bono: quoad verbum hoc, est quoad hanc rem. Quod Verum non sit, nisi intus in eo sit bonum, videatur, n: 1496. 1832. 1900. 1904. 1928. 2063. 2173. 2269. 2434. 2503. 2429; & quod beatitudo & felicitas homini post mortem non sit ex vero, sed ex bono quod in vero, n: 2261, inde tanto beatius & felicius ei, quanto plus boni in vero. Quod bonum sit intus in vero, & faciat ut verum sit, constare etiam potest ex bonis & veris in ipsis mundanis; cum homo in his aliquid ut bonum arripit & agnoscit, tunc quicquid huic bono favet, hoc dicit verum; quicquid autem non favet, hoc rejicit & vocat falsum: dicere etiam potest, quod verum non sit quod non favet isti bono, sed tunc simulat, & aliud cogitat: ita quoque in spiritualibus.

2435. Quod non evertam urbem de qua loquutus, significet quod sic non periret, nempe homo apud quem verum in quo intus est bonum, constat a significatione Urbis, quod sit verum, de qua n: 402. 2268. 2428. Ab antiquissimis temporibus controversum est, quid Primogenitum Ecclesiæ, an Charitas vel an Fides, ex causa, quia per vera fidei regeneratur homo, & fit Ecclesia; sed qui prætulerunt Fidem, & eam Primogenitum fecerunt, lapsi sunt omnes in hæreses & falsitates, & tandem Charitatem prorsus exstinxerunt; sicut legitur de Caino, per quem talis fides significatur, quod tandem occiderit fratrem Habelem, per quem significatur Charitas; similiter post de Rubene, filio primogenito Jacobi, per quem quoque significatur Fides, sed is polluit Patris sui cubile, Gen: XXXV: 22. Cap: XLIX: 4, quare indignus factus, & Primogenitura data Josepho, Genes: XLIX: 5. 1 Chron: V: 1. Inde lites omnes, tum leges, de Primogenitura in Verbo. Causa, quod ita controversum fuerit, erat, quia nesciebant, sicut hodie etiam nescitur, quod tantum fidei sit homini, quantum charitatis, & dum regeneratur homo quod Charitas occurrat Fidei, seu quod idem, bonum occurrat vero, & singulis ejus se insinuet & inaptet, ac faciat quod fides sit fides; & sic quod charitas sit ipsum Primogenitum Ecclesiæ, tametsi coram homine aliter apparet, videatur etiam n: 352. 367. Sed quia de his agitur multum in sequentibus, plura, ex Divini Domini Misericordia, ibi.

2436. Vers: 22. *Festina, eripe te illuc, quia non possum facere quicquam, usque venire te illuc; propterea vocavit nomen urbis Zoar.* Festina, eripe te illuc, significat quod maneat in illo, quia ulterius non potest: quia non possum facere quicquam usque venire te illuc, significat antequam judicium super malos quod salvandi qui in affectione veri: propterea vocavit nomen urbis Zoar, significat affectionem veri.

2437. Quod festina, eripe te illuc, significet quod maneat in illo quia ulterius non potest, nempe in vero fidei & ejus affectione, quia in ipso bono charitatis & ejus affectione non posset, constat ab iis quæ præcedunt.

2438. Quia non possum facere quicquam usque venire te illuc, quod significet quod antequam judicium super malos salvandi qui in affectione veri, constare potest ex eo, quod non facere possim quicquam significet judicium super malos, quod describitur mox per eversionem Sodomæ & Amoræ, & quod

quod usque venire te illuc significet quod prius salvandi qui in affectione veri, qui per Lothum hic repræsentantur, quod & intelligitur per quod Loth venit Zoarem, Vers: 23. Quod prius salventur boni & justi, quam pereunt mali & injusti, constat etiam alibi in Verbo, ut ubi agitur de Ultimo Judicio apud Matthæum, " quod separatæ sint oves ab hircis, & prius dictum ovibus quod intrarent in Regnum Domini, quam dictum hircis quod discederent in ignem æternum," xxv: 32. 34. 41. Simile etiam repræsentatum fuit per filios Israelis cum exirent Ægypto, quod illi prius salvati sint, quam Ægyptii in mari Suph submersi. Idem quoque significatur per illa, de quibus passim Prophetæ, quod postquam a captivitate reducti sunt fideles, hostes eorum dein luerent pænas ac perirent: hoc etiam continue fit in altera vita, quod nempe primum salventur fideles, & dein puniantur infideles, seu quod idem, illi in cœlum a Domino eleventur, hi autem se dein in infernum præcipitent: quod non simul fiat, causa est, nisi boni surriperentur a malis, a cupiditatibus mali & persuasionibus falsi, quæ mali sicut venena continue circumspargunt, facile perirent; in genere autem, antequam hoc fit, ut apud bonos separentur mala, & apud malos separentur bona, ut illi per bona attollantur in cœlum a Domino, & hi per mala se dejiciant in infernum, de qua re in sequentibus, ex Divina Domini Misericordia, ad n: 2449. 2451, dicetur.

2439. Propterea vocavit nomen urbis Zoar, quod significet affectionem veri, constat a significatione ejus, quod sit affectio boni nempe scientiæ, hoc est, affectio veri, de qua n: 1589; & a significatione vocare nomen, quod sit nosse qualis est, de qua n: 144. 145. 1754. 2009, hic nempe quod sit parum veri, nam per Zoar in Lingua originali significatur parum seu parvum; qui enim in affectione veri sunt, parum veri quia parum boni habent respective ad illos qui in affectione boni sunt, videatur supra n: 2429. Quod & Vera, quæ in se vera sunt, apud unum magis vera sint, apud alium minus vera, apud quosdam prorsus non vera, imo falsa, constare potest pœne ab omnibus quæ in se vera sunt, nam illa apud hominem, apud quem sunt, variantur secundum ejus affectiones; ut pro exemplo, facere bonum opus seu bonum charitatis, hoc in se verum est quod faciendum; id apud unum est bonum charitatis quia procedit a charitate, apud alium est opus obedientiæ quia procedit ab obedientia, apud aliquos est meritorium quia per illud me reri volunt & salvari, apud quosdam autem est hypocriticum ut sic videantur, & sic porro; ita in omnibus reliquis quæ vera fidei vocantur; inde quoque constare potest, quod multum veri sit apud eos qui in affectione boni sunt, & minus veri apud eos qui in affectione veri, nam hi spectant bonum ut remotius a se, illi autem bonum ut præsens in se.

2440. Vers: 23. *Sol egressus super terram, & Loth venit Zoarem.* Sol egressus super terram, significat tempus ultimum, quod ultimum judicium vocatur: & Loth venit Zoarem, significat illos qui affectione veri quod salvati.

2441.

2441. Sol egreſſus ſuper terram, quod ſignificet tempus ultimum, quod ultimum judicium vocatur, conſtat ex ſignificatione exortus ſolis, cum agitur de temporibus & ſtatibus Eccleſiæ; quod tempora diei, ſicut quoque tempora anni ſignificent in ſenſu interno ſucceſſivos ſtatus Eccleſiæ, prius n: 2323, oſtenſum eſt; & quod Aurora ſeu Mane adventum Domini, ſeu appropinquationem Regni Ipſius, n: 2405; ita nunc Exortus ſolis, ſeu Egreſſus ejus ſuper terram, ipſam præſentiam; & hoc ex cauſa, quia tam Sol quam Oriens ſignificat Dominum, quod Sol, videatur n: 31. 32. 1053. 1521. 1529. 1530. 1531. 2120; & quod Oriens, n: 101. Quod præſentia Domini, ſit idem cum ultimo tempore, quod judicium vocatur, inde eſt, quia præſentia Ipſius ſeparat bonos a malis, & ſecum habet, quod boni eleventur in cœlum, & mali ſe conjiciant in infernum; nam in altera vita ita ſe habet, Dominus eſt Sol univerſo cœlo, videatur n: 1053. 1521. 1529. 1530. 1531, eſt enim Divinum Cœleſte Amoris Ipſius, quod ita coram oculis eorum apparet, & ipſam Lucem Cœli effective facit; quantum itaque in cœleſti amore ſunt, tantum in cœleſtem illam lucem, quæ a Domino, elevantur; quantum autem a cœleſti amore remoti ſunt, tantum inde a luce in infernales tenebras ſe conjiciunt: inde nunc eſt, quod Exortus ſolis, per quem ſignificatur præſentia Domini, involvat tam ſalvationem bonorum, quam damnationem malorum; & nunc dicatur primum, quod Loth venit Zoarem, hoc eſt, quod ſalvati ſint qui per Lothum hic repræſentantur, & mox quod Jehovah pluere fecit ſuper Sodomam & Amoram ſulphur & ignem, hoc eſt, quod mali damnati ſint. Qui in malis amoris ſui & mundi ſunt, hoc eſt, qui in odiis contra omnia amoris in Dominum, & charitatis erga proximum, illis Lux cœli effective apparet ſicut caligo, quare dicitur in Verbo quod Sol iis atratus ſit, per quod ſignificatur, quod rejecerint omne amoris & charitatis, & receperint omne quod contrarium eſt; ut apud Ezechielem, "*Obtegam*, cum exſtinxero te, *Cœlos*, & *atrabo Stellas* eorum, "*Solem* nube *obtegam*, & *Luna* non lucere faciet lucem ſuam, omnia *Lumi*-"*naria lucis* in cœlis *atrabo* ſuper te, & dabo tenebras ſuper terra tua," XXXII: 7. 8: quiſque videre poteſt, quod per obtegere cœlos, atrare ſtellas, obtegere ſolem, atrare luminaria lucis, alia ſignificentur: ſimiliter apud Eſaiam, "*Obtenebratus Sol in egreſſu ſuo*, & *Luna* non ſplendere faciet lucem "ſuam," XIII: 9. 10: & apud Joelem, "*Sol* & *Luna atrantur*, & *Stellæ* "retrahunt ſplendorem ſuum," II: 2: 10. conſtare itaque poteſt, quid per hæc Domini verba ſignificatur, ubi de ultimo tempore Eccleſiæ, quod judicium vocatur, apud Matthæum, "Statim poſt afflictionem dierum iſtorum, "*Sol obſcurabitur*, & *Luna* non dabit lucem ſuam, & *Stellæ* cadent de "cœlo," XXIV: 29; quod nempe non ſol per ſolem, non luna per lunam, nec ſtellæ per ſtellas, ſed quod per ſolem amor & charitas, per lunam fides inde, perque ſtellas cognitiones boni & veri, ſignificentur, quæ tunc obſcurata dicuntur, amittere lucem, & cadere de cœlo, cum nulla amplius agnitio Domini, & nullus amor in Ipſum, & nulla charitas erga proximum, quibus factis

factis nullis, occupat hominem amor sui cum falsis inde, unum enim est consequens alterius: inde etiam apud Johannem ita, "Quartus Angelus effudit "phialam suam *in Solem*, & datum illi est æstu adurere homines per ignem, "itaque æstuarunt homines æstu magno, & blasphemarunt Nomen Dei," Apoc: xvi: 8. 9; ubi etiam de ultimis temporibus Ecclesiæ agitur, cum exstinguitur omnis amor & charitas, aut, secundum communem modum loquendo, quando nulla amplius fides; exstinctio amoris & charitatis intelligitur per quod effusa sit phiala in solem, ac inde tunc amor sui & ejus cupiditates per quod adurerentur homines per ignem, & quod æstuarent æstu magno; blasphematio Nominis Dei inde est. Antiqua Ecclesia nihil aliud per Solem intellexit, quam Dominum, & Divinum cœleste amoris Ipsius, quare ritus iis orandi fuit versus orientem Solis, tunc ne quidem cogitando de sole; at postquam posteri perdiderunt cum reliquis repræsentativis & significativis etiam hoc, tunc cæperunt ipsum solem & lunam colere, qui cultus emanavit ad plures gentes, usque adeo ut illis templa dicarent, & statuas ponerent; & quia tunc sol & luna oppositum sensum acceperunt, significant amorem sui & mundi, qui prorsus contrarii sunt amori cœlesti & spirituali; inde in Verbo per cultum solis & lunæ intelligitur cultus sui & mundi, ut apud Mosen, "Ne forte tollas oculos tuos ad cœlum, & videas "*Solem* & *Lunam*, & *Stellas*, omnem exercitum cœlorum, & impellaris, & "incurves te illis, & servias illis," Deut: iv: 19: & apud Eundem, "Si iverit, & serviverit diis aliis, & *Soli* aut *Lunæ*, aut omni exercitui cœlorum, "quod non præcepi, tunc lapidabis eos lapidibus, & morientur," Deut: xvii: 3. 5, in tale idololatricum versus est cultus antiquus, cum nihil internum significari in ritibus Ecclesiæ amplius crediderunt, sed modo externum: similiter apud Jeremiam, "In tempore isto ossa Regum Jehudæ, principum "Sacerdotum, Prophetarum, & habitatorum Hierosolymæ, expandent *Soli* "& *Lunæ*, & omni exercitui cœlorum, quæ amaverunt, & quibus servi- "verunt," viii: 1. 2: sol pro amore sui & ejus cupiditatibus; quod expanderent ossa, significat infernalia quæ talibus: apud Eundem, "Confrin- "get *statuas domus solis*, quæ in terræ Ægypti, & domos deorum Ægypti "comburet igne," xliii: 13, statuæ domus pro cultu sui.

2442. Et Loth venit Zoarem, quod significet illos qui in affectione veri, quod salvati, constat a significatione Zoaris, quod sit affectio veri, de qua n: 2439: inde quoque constare potest, quod salventur etiam qui in fide sunt, modo in fide eorum sit bonum, hoc est, afficiantur veris fidei propter bonum, quod est ex bono; omnis vita fidei non est aliunde: quod charitas sit essentiale fidei, imo ut sit ipsa fides, quia est ipsum fidei, videatur, n: 379. 389. 654. 724. 809. 916. 1162. 1176. 1789. 1799. 1834. 1844. 2049. 2116. 2189. 2190. 2228. 2261. 2340. 2349. 2419.

2443. Vers: 24. *Et Jehovah pluere fecit super Sodomam & super Amoram sulphur & ignem a cum Jehovah e cœlo.* Jehovah pluere fecit super Sodomam & super Amoram sulphur & ignem, significat infernum quod iis qui in malis amoris sui, & falsis inde; pluere est damnari; sulphur est infernum amoris

sui; ignis est infernum falsorum inde: a cum Jehovah e cœlo, significat quod ex legibus ordinis quoad verum, quia se separant a bono.

2444. Jehovah pluere fecit super Sodomam & super Amoram sulphur & ignem, quod significet infernum quod iis qui in malis amoris sui & falsis inde, constat a significatione pluere, quod sit damnari, sulphuris quod sit infernum malorum amoris sui, & ignis quod sit infernum falsorum inde, de quibus mox sequitur; tum a significatione Sodomæ, quod sit malum amoris sui, & Amoræ, quod sit falsum quod inde, de qua n: 2220. 2246. 2322. Hic etiam Amora memoratur, cujus mentio prius in hoc Capite non facta est, ex causa, quia Amora significat falsum quod ex malo amoris sui; intra Ecclesiam enim, de cujus ultimo tempore, seu judicio, hic agitur, hoc malum est quod præcipue agit contra bonum, & inde falsum quod agit contra verum; quæ duo ita conjuncta sunt, ut qui in uno, etiam sit in altero, & quidem in simili ratione, & simili gradu; apparet quidem aliter, sed tamen se manifestat quod ita sit, si non in mundo, usque in altera vita. De amore sui, quales sit, & quanta inde mala, & quod inde inferna, videantur n: 693. 694. 760. 1307. 1308. 1321. 1594. 1691. 2041. 2045. 2051. 2057. 2219.

2445. Quod pluere sit damnari, constat a significatione pluviæ; Pluvia in Verbo in genuino sensu significat benedictionem, inde etiam salvationem, sed in opposito sensu maledictionem, inde etiam damnationem; quod benedictionem & inde salvationem ex pluribus locis constat, at quod in opposito sensu maledictionem & inde damnationem, patet ab his; apud Esaiam, "Tabernaculum erit in umbram interdiu ab æstu, & in refugium & in "latibulum ab *Inundatione*, & a *Pluvia*," IV: 6: apud Ezechielem, "Dic "ad incrustantes ineptum, & cadet, erit *Pluvia inundans*, qua vos lapides "grandinis cadetis: *Pluvia inundans* in ira mea erit, & lapides grandinis in "excandescentia ad consummationem," XIII: 11: 13: apud Davidem, "Dedit *Pluvias* eorum grandinem, *ignem flammarum* in terra eorum, & "percussit vitem eorum, & ficum eorum," Psalm: CV: 32. 33; ubi de Ægypto, de qua ita apud Mosen, "Jehovah dedit tonitrua & grandinem, & "vibrabat se *ignis* super terra, & *Pluere fecit* Jehovah grandinem super terra "Ægypti," Exod: IX: 23. 24.

2446. Quod sulphur sit infernum malorum amoris sui, & ignis sit infernum falsorum inde, constat a significatione sulphuris, & inde ignis in Verbo, quod sit amor sui cum ejus cupiditatibus & inde falsitatibus, ita quod sit infernum, hoc enim a talibus consistit: quod sulphur & ignis illa significent, constat apud Davidem, "*Jehovah pluet* super impios, laqueos, *ignem* & "*sulphur*," Psalm: XI: 6; quod hic non sit ignis & sulphur, sed quod aliud quid, quod per ignem & sulphur significatur, constare potest, etiam ex eo quod dicatur, quod Jehovah pluet laqueos: apud Ezechielem, "Disceptabo cum eo peste & sanguine, & *pluviam inundantem*, & lapides "grandinis, *ignem & sulphur pluere faciam* super eum, & super alas ejus, & "super populos multos, qui cum eo," XXXVIII: 22: ubi de Gogo, qui vastat

vaſtat terram Iſraelis, hoc eſt, Eccleſiam, quid Gogus videatur n: 1151; ignis pro falſis, ſulphur pro malis inde, & ſimul pro infernis eorum, qui vaſtant: apud Johannem, "Qui adorabant beſtiam, conjecti ſunt in *ſtagnum* "*ardens ſulphure*," XIX: 20, pro inferno, apud Eundem, "Diabolus con-" "jectus eſt in *ſtagnum ignis & ſulphuris*, ubi beſtia & pſeudopropheta, "& cruciabuntur dies & noctes in ſæcula ſæculorum," Apoc: XX: 10; manifeſte pro inferno: apud Eundem, "Abominabilibus, & homicidis, & "adulteris, & incantatoribus, & idololatris, & omnibus mendacibus, pars "eorum in *ſtagno ardente igne & ſulphure*," Apoc: XXI: 8; etiam ignis & ſulphur manifeſte pro inferno. Quod pro malis amoris ſui & falſis inde, ex quibus inferna, apud Eſaiam, "Dies ultionis Jehovæ, annus retributionum "ad litem Zionis, & convertentur flumina ejus in picem, & pulvis ejus in "*ſulphur*, & erit terra ejus in *picem ardentem*" XXXIV: 8. 9; ubi pix ardens pro denſis & diris falſis loco ignis, ſulphur pro malis, quæ ex amore ſui: apud Eundem, "Rogus ejus, *Ignis* & ligna multa, flatus Jehovæ ſicut *flu-* "*men ſulphuris ardentis* in ea," XXX: 33: ubi de Topheth, flumen ſulphuris ardentis pro falſis ex malis amoris ſui. Apud Lucam, "*Qua die egreſſus* "*eſt Lothus a Sodoma, pluit igne & ſulphure e cœlo*, perdiditque omnes: "juxta hæc fiet, qua die Filius Hominis revelabitur," XVII: 29. 30; quod tunc non ignis & ſulphur pluent, quiſque videre poteſt, ſed quod regnaturæ falſitates & cupiditates amoris ſui, quæ per ignem & ſulphur ſignificantur, & faciunt inferna. Quod Ignis in Verbo ſignificet cupiditates, & ſimul inferna, ſed tunc fumus qui ab igne, ſignificat falſum quod inde, & quod eſt in illis infernis, videatur n: 1861; & apud Johannem, "Vidi equos in "viſione, & ſedentes ſuper iis, habentes thoraces *igneos* & *ſulphureos*; & "capita equorum, ſicut capita leonum, & ex ore eorum exibat *Ignis*, *Fu-* "*mus*, & *Sulphur*: a tribus his occiſi ſunt tertia pars hominum, ab *Igne*, "& a *Fumo*, & a *Sulphure*," Apoc: IX: 17. 18; ignis, fumus & ſulphur, pro malis & falſis omnis generis, ex quibus, ut dictum, inferna.

2447. Quod a cum Jehovah e cœlo, ſignificet quod ex legibus ordinis quoad verum, quia ſe ſeparant a bono, non conſtare poteſt, niſi a ſenſu interno, per quem detegitur, quomodo ſe habet cum punitionibus & damnationibus, quod nuſquam a Jehovah, hoc eſt, a Domino veniant, ſed ab ipſo homine, malo ſpiritu, & diabolo, & hoc ex legibus ordinis quoad verum, quia ſe ſeparant a bono: omnis ordo eſt a Jehovah, hoc eſt, Domino, ſecundum quem ab Ipſo reguntur omnia & ſingula, ſed cum multiplici differentia, nempe ex *Voluntate*, ex *Beneplacito*, ex *Venia*, & ex *Permiſſione*; quæ ex Voluntate & Beneplacito, illa ſunt ex legibus ordinis quoad Bonum, etiam plura quæ ex Venia, aliqua etiam quæ ex Permiſſione; at cum homo ſeparat ſe a Bono, tunc conjicit ſe in leges ordinis, quæ ſunt Veri ſeparati a Bono, quæ tales ſunt ut damnent, nam omne Verum damnat hominem & dejicit in infernum, at Dominus ex Bono, hoc eſt, ex Miſericordia ſalvat, & attollit in cœlum; inde conſtat, quod ipſe homo ſit, qui ſemet damnat: quæ ex permiſſione fiunt, pleraque talia ſunt, ut pro exemplo, quod unus

diabolus puniat & cruciat alterum, præter innumerabilia alia, hæc sunt ex legibus ordinis quoad verum separatum a bono, nam aliter non potuissent in vinculis teneri, nec retineri, quin ruerent in omnes probos & bonos, & eos in æternum perderent; hoc ne fiat, est Bonum quod spectatur a Domino; se similiter hoc habet, ac in tellure, ubi Rex clemens & mitis, qui nihil nisi bonum intendit & facit, nisi toleraret quod leges ejus punirent malos & sceleстos, tametsi ille neminem punit, sed potius dolet quod tales sint ut mala eos punire debeant, ipsum suum Regnum in prædam talibus relinqueret, quod summæ inclementiæ, & summæ immisericordiæ foret: inde patet, quod Jehovah nusquam pluere fecerit sulphur & ignem, hoc est, damnaverit ad infernum, sed quod ipsi, qui in malo & inde in falso fuerunt, id fecerint, ex causa quia se separarunt a bono, & sic conjecerunt in leges ordinis ex solo vero: inde nunc sequitur, quod ille sit sensus internus horum verborum: quod in Verbo tribuatur Jehovæ seu Domino, malum, punitio, maledictio, damnatio, & plura, ut hic, quod pluere fecit sulphur & ignem: apud Ezechielem, "Disceptabo cum eo peste & sanguine, *ignem & sulphur pluere faciam* super eum," XXXVIII: 22: apud Esaiam, "Flatus Jehovæ sicut *flumen sulphuris ardentis*," XXX: 33: apud Davidem, "Jehovah pluet super impios, laqueos, *ignem & sulphur*," Psalm: XI: 6: apud Eundem, "Ascendit *fumus e naso Ipsius*, & *ignis ex ore* Ipsius, *prunæ arserunt* ex Ipso," Psalm: XVIII: 9. 10: apud Jeremiam, "Ne exeat sicut *ignis furor meus*, & *ardeat*, & nemo exstinguens," XXI: 12: apud Mosen, "*Ignis accensus in ira mea*, & *ardebit usque ad infernum infimum*," Deut: XXXII: 22; præter similia multis aliis in locis; quod talia in Verbo, tribuantur Jehovæ seu Domino, ut dictum, explicatum est in Parte Prima, n: 223. 245. 592. 589. 696. 735. 1093. 1638. 1683. 1874; tantum enim abest, ut talia a Domino veniant, quantum abest bonum a malo, seu cœlum ab inferno, seu Divinum a diabolico; malum, infernum, & diabolus, illa faciunt, nusquam Dominus, Qui est ipsa Misericordia, & ipsum Bonum, sed quia ita apparet, inde ex causis, de quibus in locis citatis, tribuuntur. Quod in hoc Versu dicatur, quod Jehovah pluere fecit a cum Jehovah e cœlo, apparet in sensu literæ, sicut quod duo essent, unus in terra, & unus in cœlo; sed sensus internus docet, quomodo etiam hoc intelligendum, nempe quod per Jehovam primo nominatum intelligatur Divinum Humanum & Sanctum Procedens Domini, in hoc Capite intellectum per duos Viros; & quod per Jehovam secundo nominatum intelligatur Ipsum Divinum quod Pater dicitur, de quo in Capite præcedente, tum quod hoc Trinum in Domino sit, sicut Ipse dicit apud Johannem, "Qui vidit Me, vidit Patrem; credite Mihi, quod Ego in Patre, & Pater in Me," XIV: 9. 10. 11: & de Sancto procedente, apud Eundem, "Paracletus non loquetur a seipso, ex Meo accipiet & annuntiabit vobis," XVI: 13. 14. 15, ita unus Jehovah, tametsi duo hic nominantur, quod duo, est causa, quia omnes leges Ordinis sunt ex Divino Ipso, Divino Humano, & Sancto procedente Domini.

2448.

2448. Verſ: 25. *Et evertit urbes illas, & omnem planitiem, & omnes habitatores urbium, & germen humi.* Evertit urbes illas, ſignificat quod ab illis ſepararentur omnia vera, ut modo falſa iis eſſent: & omnem planitiem, ſignificat omnia quæ ad vera pertinerent: & omnes habitatores urbium, ſignificat quod ab illis ſepararentur omnia bona, ut non niſi quam mala iis eſſent: & germen humi, ſignificat omne quod Eccleſiæ.

2449. Quod evertit urbes illas, ſignificet quod ab illis ſepararentur omnia vera, ut modo falſa iis eſſent, conſtat ex ſignificatione urbium, quod ſint doctrinalia, ita vera, nam hæc ſunt doctrinalium, de qua n: 402. 2268. 2428, quæ everti dicuntur, cum falſa pro veris ſunt, hic cum ſeparata ab illis omnia vera, tum quoque omnia bona, de quibus etiam in hoc Verſu, quia agitur de ſtatu ultimo eorum qui intra Eccleſiam in falſis & malis ſunt; ſtatus eorum quoque talis fit: ut ſciatur qualis, paucis dicendum; qui in alteram vitam veniunt, omnes in ſimilem vitam, quam habuerunt in corpore, reducuntur; & dein apud bonos ſeparantur mala & falſa, ut per bona & vera eleventur a Domino in cœlum; at apud malos ſeparantur bona & vera, ut per mala & falſa ferantur in infernum, videatur n: 2119, prorſus ſecundum verba Domini apud Matthæum, "Quicunque habet, dabitur illi, ut abundantius habeat; quicunque vero non habet, etiam quod habet, auferretur ab eo," XIII: 22: & alibi apud Eundem, "Habenti omni dabitur, ut abundet; ab eo autem qui non habet, auferretur ab eo," XXV: 24. Luc: VIII: 18. Cap: XIX: 24. 25. 26. Marc: IV: 24. 25: quæ etiam ſignificantur per hæc quæ apud Matthæum, "Sinite una creſcere utraque uſque ad meſſem, & erit in tempore meſſis dicam meſſoribus, colligite prius Zizania, & colligite ea in faſciculos ad comburendum ea; triticum vero congregate in horreum meum: meſſis conſummatio ſæculi eſt, quemadmodum colliguntur Zizania, & igne comburuntur, ſic erit in conſummatione ſæculi," XIII: 30. 39. 40. Tum quæ dicta ſunt de ſagena jacta in mare, & varii generis piſces contrahante, quod dein colligerentur bona in vaſa, & mala foras ejicerentur, & quod ſic futurum in conſummatione ſæculi, ibid: Verſ: 47. 48. 49. 50; quid conſummatio, & quod ſimile involvat quoad Eccleſiam, videatur n: 1857. 2243. Cauſa ſeparationis malorum & falſorum apud bonos, eſt ne pendeant inter mala & bona, ſed ut per bona eleventur in cœlum; & cauſa ſeparationis bonorum & verorum apud malos, eſt ne per aliqua bona quæ apud eos, ſeducant probos, utque ſecedant per mala inter malos qui in inferno; nam talis eſt communicatio omnium idearum cogitationis & affectionum in altera vita, ut bona communicentur cum bonis, mala cum malis, n: 1388. 1389. 1390, quare niſi ſepararentur, inde damna innumerabilia, præter quod aliter nulla conſociatio fieret; cum tamen exquiſitiſſime omnia conſociata ſunt, in Cœlis ſecundum omnes differentias amoris in Dominum ac amoris mutui, & inde fidei, n: 685. 1394; & in infernis ſecundum omnes differentias cupiditatum, & inde phantaſiarum, n: 695. 1322. Sed ſciendum, quod ſeparatio non ſit plenaria ablatio, nulli enim prorſus aufertur quod habuit.

2450.

2450. Et omnem planitiem, quod significet omnia quæ ad vera illa pertinerent, constat a significatione Planitiei, quod sit omne doctrinalis, ita omne quod ad vera pertinet, de qua n: 2418.

2451. Quod omnes habitatores urbium, significet quod ab illis separarentur omnia bona, ut non nisi quam mala iis essent, constat a significatione Habitatorum cum prædicantur de Urbe, quod sint bona, ut a pluribus in Verbo confirmari potest; etiam inde patet, quod cum urbs significat Verum, ut ostensum, habitator sit bonum, nam verum est in quo bonum habitat; & verum in quo non bonum, est sicut urbs vacua, seu absque habitatore. Præterea quod a malis separentur etiam omnia bona, ut non nisi quam mala iis sint, videatur supra n: 2449.

2452. Quod germen humi significet omne quod est Ecclesiæ, constat a significatione germinis; per germen intelligitur tam seges, quam viride quodcunque, per quæ quod significentur bona & vera, ex Verbo ubivis patet: & ex significatione Humi, quod sit Ecclesia, de qua n: 566. 1068. Quod bona & vera sint omne Ecclesiæ, notum est.

2453. Vers: 26. *Et respexit uxor ejus post eum, & facta statua salis.* Respexit uxor ejus post eum, significat quod verum averterit se a bono, & spectaverit ad doctrinalia: & facta statua salis, significat quod omne bonum veri vastatum sit.

2454. Quod respexit uxor ejus post eum, significet quod verum averterit se a bono, & spectaverit ad doctrinalia, constat a significatione respicere post eum, & a significatione uxoris; Respicere post eum quod sit ad doctrinalia, quæ sunt veri, non autem ad vitam secundum doctrinalia, quæ est boni, supra n: 2417, dictum est; id enim dicitur post eum, quod posterius, & id ante eum quod prius; quod verum sit posterius, & bonum prius, sæpius ostensum est; verum enim est boni, nam essentia & vita veri est bonum; quare respicere post eum, est ad verum quod est doctrinalis, non autem ad bonum, quod est vitæ secundum doctrinale: quod hæc significentur, constat manifeste a Domini verbis, ubi etiam de ultimo tempore Ecclesiæ, seu consummatione sæculi loquitur, apud Lucam, "In ista die, quicunque erit " super domo, & vasa illius in domo, ne descendito ad tollendum ea: & " quicunque in agro, similiter *ne revertatur ad post eum: mementote uxoris* " *Lothi*," XVII: 31. 32; hæc Domini verba nusquam intelligibilia sunt absque sensu interno, ita nisi sciatur, quid significant, esse super domo, quid vasa in domo, quid descendere ad tollendum ea, & quid ager, & demum quid reverti ad post eum; secundum sensum internum, esse super domo est esse in bono, quod domus sit bonum, videatur n: 710. 2233. 2234; vasa in domo sunt vera quæ sunt boni, quod vera sint vasa boni, videatur n: 1496. 1832. 1900. 2063. 2269; descendere ad tollendum ea, est se avertere a bono ad verum, quod patet, bonum enim sicut est prius etiam est superius, & verum sicut est posterius etiam est inferius; quod ager sit Ecclesia, ita dicta a semine quod recipit, proinde quod illi sint agri qui in bono doctrinæ sunt, ex multis in Verbo locis constat; inde patet, quid significat reverti

reverti ad poſt eum, nempe avertere ſe a bono, & ſpectare ad doctrinalia, quare quia illa ſignificantur per uxorem Lothi, additur, mementote uxoris Lothi, non dicitur, reſpexit poſt ſe, ſed poſt eum, quia Loth ſignificat bonum, videatur n: 2324. 2351. 2371. 2399, inde eſt, cum dicebatur ad Lothum, Verſ: 17, quod dictum, ne reſpicias poſt te; quod apud Lucam dicatur, ne revertatur *ad poſt eum*, non ad illa quæ poſt eum, eſt quia cœleſtes ne quidem nominare volunt aliquid quod eſt doctrinalis, videatur n: 202. 337, quæ cauſa eſt quod nec nominatum, ſed dictum *ad poſt eum*. Eadem hæc ita deſcribuntur apud Matthæum, "Cum videritis abominationem de-" "ſolationis, prædictam a Daniele Propheta; tunc qui in Judæa ſunt, fu-" "giant in montes: qui ſuper domo eſt, ne deſcendat ad tollendum quid e" "domo ſua; & qui in agro, *ne revertatur retro* ad tollendum veſtimenta" "ſua," xxiv: 15. 16. 17; ubi abominatio deſolationis, eſt ſtatus Eccleſiæ cum nullus amor & nulla charitas, quibus deſolatis regnant abominabilia; quod Judæa ſit Eccleſia, & quidem cœleſtis, a Verbo tam hiſtorico quam prophetico Veteris Teſtamenti ubivis patet; quod Montes, in quos fugerent, ſint amor in Dominum & inde charitas erga proximum, videatur n: 795. 1430. 1691; qui ſuper domo, quod ſit bonum amoris, mox ſupra dictum; deſcendere ad tollendum quid e domo ſua, quod ſit ſe avertere a bono ad verum, etiam ſupra dictum; qui in agro, quod ſint illi qui in Eccleſia ſpirituali, patet a ſignificatione agri in Verbo; ne revertatur retro ad tollendum veſtimenta, quod ſit ne avertat ſe a bono ad verum quod doctrinalis, quod veſtimenta ſignificent vera, quia vera induunt bonum ut veſtes, videatur n: 1073: quiſque videre poteſt, quod omnia illa, quæ Dominus de conſummatione ſæculi ibi loquutus eſt, ſignificent prorſus alia, ac involvant arcana, ut quod qui in Judæa fugerent in montes, quod qui ſuper domo non deſcenderet ad tollendum quid e domo, & quod qui in agro non reverteretur retro ad tollendum veſtimenta ſua; ſimiliter quod Loth non reſpiceret poſt ſe, Verſ: 17, & hic quod uxor ejus reſpexerit poſt eum. Porro conſtat hoc a ſignificatione uxoris, quod ſit verum, de qua n: 915. 1468; & a ſignificatione Lothi, quod ſit bonum, de qua n: 2324. 2351. 2371, 2399; inde dicitur poſt eum. Verum dicitur avertere ſe a bono, & ſpectare ad doctrinalia, cum non amplius cordi eſt, quali vita ſit homo Eccleſiæ, ſed quali doctrina, cum tamen vita ſecundum doctrinam faciat hominem Eccleſiæ, non autem doctrina ſeparata a vita; cum enim doctrina ſeparatur a vita, tunc quia vaſtatum eſt bonum, quod eſt vitæ, etiam vaſtatur verum quod eſt doctrinæ, hoc eſt, ſit ſtatua ſalis; quod quiſque ſcire poteſt, qui ſolum doctrinam ſpectat non vitam, num, tametſi doctrina docet, credat reſurrectionem, cœlum, infernum, imo Dominum, ita reliqua quæ ſunt doctrinæ.

2455. Quod facta ſtatua ſalis, ſignificet quod omne bonum veri vaſtatum ſit, conſtare poteſt a ſignificatione ſtatuæ, & a ſignificatione ſalis: ſtatua in lingua originali exprimitur per vocem, qua ſignificatur ſtatio, non qua ſtatua quæ erigebatur vel in cultum, vel in ſignum, vel in teſtem, ſic ut

per

per ſtatuam ſalis hic ſignificetur, quod conſtiterit vaſtatum, nempe verum, quod ſignificatur per uxorem Lothi, n: 2454; verum tunc dicitur vaſtatum, quando non bonum amplius in illo eſt; ipſa vaſtatio ſignificatur per ſalem; ſicut pleraque in Verbo duplicem ſenſum habent, nempe genuinum & ei oppoſitum, ita etiam Sal, hoc in genuino ſenſu ſignificat affectionem veri, in oppoſito vaſtationem affectionis veri, hoc eſt, boni in vero; quod affectionem veri, videatur Exod: XXX: 35. Levit: II: 13. Matth: V: 13. Marc: IX: 49. 50. Luc: XIV: 34. 35: quod vaſtationem affectionis veri, ſeu boni in vero, conſtat ex his locis; apud Moſen, "Sulphur erit, & *Sal*, "combuſtio tota terra, non feretur, non germinabit, nec aſcendet in ea "ulla herba, juxta everſionem Sodomæ & Amoræ, Admæ & Zeboim," Deut: XXIX: 22; ubi ſulphur eſt vaſtatio boni, & ſal vaſtatio veri, quod vaſtatio ſit, patet a ſingulis: apud Zephaniam, "Moab ſicut Sodoma erit, "& filii Ammonis ſicut Amora, locus derelictus urticæ, & *fovea ſalis*, ac "deſolatio in æternum," II: 9; ubi locus derelictus urticæ pro vaſtato bono, & fovea ſalis pro vaſtato vero; locus enim urticæ ſe refert ad Sodomam, per quam malum ſeu vaſtatum bonum, & fovea ſalis ad Amoram, per quam falſum ſeu vaſtatum verum, ſignificari, oſtenſum eſt, quod vaſtatio ſit, patet, nam dicitur deſolatio in æternum: apud Jeremiam, "Qui "ponit carnem brachium ſuum, erit ſicut virgultum nudatum in ſolitudine, "& non videbit cum venit bonum, & habitabit exuſtis locis in deſerto, "*terra ſalſa*, & non habitatur," XVII: 6; ibi exuſta loca pro vaſtatis bonis, terra ſalſa pro vaſtatis veris: apud Davidem, "Jehovah ponit fluvios in "deſertum, & exitus aquarum in ſiccitatem, terram fructus *in ſalſugineam*, "ob malitiam habitantium in ea," Pſalm: CVII: 33. 34; terram fructus in ſalſugineam pro vaſtatione boni in vero: apud Ezechielem, "Cœnoſa ejus "& paludes ejus, & non ſanantur, *in ſalem dabuntur*," XLVII: 11; in ſalem dari, pro vaſtari prorſus quoad verum: quia ſal ſignificabat vaſtationem, & urbes doctrinalia veri, ut oſtenſum n: 402. 2268. 2428. 2450, olim urbes deſtructas, ne reædificarentur, conferebant ſale, Jud: IX: 45. Hic nunc eſt Quartus Status Eccleſiæ, quæ per Lothum repræſentatur, qui eſt, quod omne verum quoad bonum vaſtatum ſit.

2456. Verſ: 27. 28. 29. *Et ſurrexit Abraham in matuta, ad locum, quo ſteterat ibi coram Jehovah. Et proſpexit contra facies Sodomæ & Amoræ, & contra omnes facies terræ planitiei; & vidit, & ecce aſcendit fumus terræ, ſicut fumus fornacis. Et fuit in perdendo Deus urbes planitiei, & recordatus eſt Deus Abrahami, & emiſit Lothum e medio everſionis, in evertendo urbes, in quibus habitavit Loth.* Surrexit Abraham in matuta, ſignificat Domini cogitationem de ultimo tempore; Abraham, eſt, hic ut prius, Dominus in illo ſtatu: ad locum quo ſteterat ibi coram Jehovah, ſignificat ſtatum perceptionis & cogitationis in quo fuit prius; locus, eſt ſtatus: & proſpexit contra facies Sodomæ & Amoræ, ſignificat cogitationem & ſtatu eorum interiori quoad malum & falſum: & contra omnes facies terræ planitiei, ſignificat ſtatus omnes interiores qui inde: & vidit, & ecce fumus terræ ſicut

ficut fumus fornacis, fignificat ftatum falfi, qui eft fumus, ex ftatu mali, qui eft fornax, intra Ecclefiam quæ eft terræ: & fuit in perdendo Deus urbes planitiei, fignificat cum perirent per falfa mali, quæ funt urbes planitiei: & recordatus eft Deus Abrahami, fignificat falvationem per unitionem Effentiæ Divinæ Domini cum Humana Ipfius: & emifit Lothum e medio everfionis, fignificat falvationem eorum qui in bono, & qui in vero in quo bonum, qui omnes hic funt Loth: in evertendo urbes, fignificat cum perirent illi qui in falfis a malis: in quibus habitavit Loth, fignificat tametfi in talibus etiam effent qui falvati.

2457. Singula hæc explicare non opus eft, quia quoad maximam partem in Capite præcedente, & prius, explicata funt: hæc addita & interjecta funt ob finem, ut conftaret, quod feparati fint boni a malis, ac illi falvati, hi autem damnati, unice per unitionem Effentiæ Divinæ Domini cum Humana Ipfius; alioquin omnes illi, qui per Lothum hic repræfentantur, etiam una periiffent; quod intelligitur per hæc verba, "Fuit in perdendo Deus urbes planitiei, & recordatus eft Deus Abrahami, & emifit Lothum e medio everfionis, in evertendo urbes, in quibus habitavit Loth," quod eft in fenfu interno, quod falvati fint per unitionem Effentiæ Divinæ Domini cum Humana Ipfius, omnes qui in bono, ut & qui in vero in quo bonum, hic repræfentati per Lothum, cum perirent illi, qui in falfis a malis, tametfi illi, qui falvati funt, etiam in falfis & malis effent. Ita nunc conjuncta funt hæc quæ in hoc Capite, cum illis quæ in præcedente, nempe quod Abrahamus, hoc eft, Dominus in illo ftatu, interceflerit pro illis Sodomæ & Amoræ, qui fignificantur per quinquaginta, per quadraginta quinque, per quadraginta, per triginta, per viginti, & per decem, qui quod fint omnes illi in fuo ordine, qui in bono funt, tum qui in vero in quo aliquid boni, ibi explicatum eft.

2458. Verf: 30. *Et afcendit Loth e Zoar, & habitavit in monte, & duæ filiæ ejus cum eo, quia timuit habitare in Zoar; & habitabat in fpelunca is & duæ filiæ ejus.* Afcendit Loth e Zoar, fignificat cum non amplius in affectione veri effent: & habitavit in monte, fignificat quod tunc ad quoddam bonum fe conferrent: & duæ filiæ ejus cum eo, fignificant quod affectiones inde fimiliter: quia timuit habitare in Zoar, fignificat quia ex affectione veri non amplius fpectare bonum poffent: & habitabat in fpelunca is, fignificat bonum falfi: & duæ filiæ ejus, fignificat affectiones inde, quæ funt talis boni & talis falfi.

2459. Afcendit Loth e Zoar, quod fignificet cum non amplius in affectione veri effent, conftat a fignificatione Zoaris, quod fit affectio veri, de qua n: 2439, & quia fequitur, quod habitavit in monte, quoniam timuit habitare in Zoar, fignificatur, cum non amplius in affectione veri effent, & hoc quia omne bonum veri vaftatum eft, ut conftat a Verf: 26. Hic nunc Quintus Status Ecclefiæ, quæ per Lothum repræfentatur, defcribitur, qui

eſt, quod, poſtquam nulla amplius affectio veri, bonum quoddam impurum, ſeu bonum falſi, ſe infundat.

2460. Quod habitavit in monte, ſignificet quod tunc ad quoddam bonum ſe conferrent, conſtat a ſignificatione Montis, quod ſit amor in omni ſenſu, nempe amor cœleſtis & ſpiritualis, n: 795. 1430, ut & amor ſui & mundi, n: 1698, & hoc quia pleraque in Verbo etiam ſenſum oppoſitum habent; & quia omne bonum eſt cujuſdam amoris, per montem hic ſignificatur bonum, ſed quale bonum, in ſequentibus deſcribitur, nempe quod eſſet obſcurum, & factum impurum, nam mox dicitur, quod habitaret in ſpelunca, & dein, quod prophana ibi facta ſint.

2461. Quod duæ filiæ ejus cum eo, ſignificet quod affectiones ejus ſimiliter, conſtat a ſignificatione filiarum, quod ſint affectiones, de qua n: 489. 490. 491; ſed quale bonum, tales affectiones, etiam bonum ſpurium & impurum ſuas affectiones habet, omnes enim afficiuntur illis quæ bona eſſe autumant, qualiacunque ſunt, nam ſunt eorum amoris.

2462. Quia timuit habitare in Zoar, quod ſignificet qui ex affectione veri non amplius ſpectare bonum poſſet, conſtat a ſignificatione Zoaris, quod ſit affectio veri, n: 2439; quæ cum vaſtata, inde non amplius ſpectare bonum poteſt; timor etiam tunc eſt pro omni vero, nam hoc contrariatur bono amoris impuri.

2463. Et habitabat in ſpelunca is, quod ſignificet bonum falſi, conſtat a ſignificatione ſpeluncæ; ſpelunca eſt quoddam domicilium in monte, ſed obſcurum; & quia domicilia quæcunque, ſicut domus, ſignificant bona, n: 2233. 2234, ſed talia bona, qualia ſunt, hic itaque ſpelunca, quia domicilium obſcurum, ſignificat bonum tale. Speluncæ montium etiam paſſim nominantur in Verbo, ac ibi in ſenſu interno ſimiliter ſignificant talia, ut Eſ: II: 19. Cap: XXXII: 14; etiam in Hiſtoricis, ut quod Elias fugiens Iſabelem venerit ad *ſpeluncam* in monte Chorebo, quo pernoctavit, ac ibi verbum Jehovah ad eum, quod exiret & conſiſteret *in Monte* ante Jehovam; & quod tunc obvolverit facies toga ſua, & exiverit, & ſteterit ad *oſtium ſpeluncæ*," 1 Reg: XIX: 9. 13; ibi per ſpeluncam in ſenſu interno ſignificatur bonum obſcurum, ſed quale eſt in tentationibus, quod quia non ſuſtineret Divinum, obvolvit facies toga: ſimiliter alibi in Hiſtoricis, quod filii Iſraelis propter Medianem fecerint ſibi ſpeluncas in montibus, Jud: VI: 2, tum propter Philiſtæos, 1 Sam: XIII: 6; hiſtorica ibi, ſimiliter ſe habent ac hiſtorica hæc apud Moſen, quod alia in ſenſu interno ſignificent.

2464. Et duæ filiæ ejus, quod ſignificent affectiones inde, quæ ſunt talis boni & talis falſi, conſtat a ſignificatione filiarum, quod ſint affectiones, n: 2461. Bonum ex quo affectiones, ſeu Pater ex quo filiæ, eſt Loth; at Verum ex quo illæ, ſeu Mater, erat uxor Lothi, quæ cum facta ſtatua ſalis, hoc eſt, cum bonum veri vaſtatum, tunc tale bonum quod ſignificatur per Lothum in ſpelunca, & tales affectiones inde quæ ſignificantur per filias, exiſtunt.

2465.

2465. Verf: 31. 32. 33. 34. 35. 36. *Et dixit Primogenita ad minorem, Pater noſter ſenex, & vir nullus in terra, ad veniendum ad nos, ſecundum viam totius terræ. Veni, propinemus patri noſtro vinum, & cubemus cum eo, & vivificemus de patre noſtro ſemen. Et propinaverunt patri ſuo vinum in nocte illa, & venit primogenita, & cubuit cum patre ſuo, & non cognovit in cubare ejus & in ſurgere ejus. Et fuit a craſtino, & dixit primogenita ad minorem, ecce cubui heri cum patre meo, propinemus ei vinum etiam nocte hac, & veni, cuba cum eo, & vivificemus de patre noſtro ſemen. Et propinaverunt etiam in nocte illa patri eorum vinum, & ſurrexit minor, & cubuit cum eo, & non cognovit in cubare ejus, & in ſurgere ejus. Et conceperunt binæ filiæ Lothi de patre ſuo.* Dixit primogenita ad minorem, ſignificat, hic ut prius, affectiones, primogenita affectionem talis boni, minor affectionem talis falſi: pater noſter ſenex, & vir nullus in terra, ſignificat quod non ſciatur amplius quid bonum, & quid verum: ad veniendum ad nos, ſignificat quibus conjungerentur: ſecundum viam totius terræ, ſignificat ſecundum doctrinalia; terra eſt Eccleſia: veni, propinemus patri noſtro vinum, ſignificat quod imbuerent bonum tale falſis, quæ ſunt vinum: & cubemus cum eo, ſignificat quod ſic conjungerentur: & vivificemus de patre noſtro ſemen, ſignificat quod ſic novum cujuſdam Eccleſiæ: & propinaverunt patri ſuo vinum, ſignificat quod imbuerint tale bonum falſis: in nocte illa, ſignificat cum omnia eſſent in tanto obſcuro: & venit primogenita, ſignificat affectionem talis boni: & cubuit cum patre ſuo, ſignificat quod ſic adaptarentur: & non cognovit in cubare ejus & ſurgere ejus, ſignificat quod bonum tale commune non ſciverit aliter quam quod ita eſſet: & fuit a craſtino, ſignificat poſtea: & dixit primogenita ad minorem, ſignificat quod affectio talis boni perſuaderet falſum: ecce cubui heri cum patre meo, ſignificat quod ita conjuncta eſſent: propinemus ei vinum etiam nocte hac, ſignificat, hic ut prius, quod imbuerent tale bonum falſis cum ſingula eſſent in tanto obſcuro: & veni, cuba cum eo, ſignificat quod hæc quoque conjungerentur: & vivificemus de patre noſtro ſemen, ſignificat, hic ut prius, quod ſic novum cujuſdam Eccleſiæ: & propinaverunt etiam in nocte illa patri eorum vinum, ſignificat quod in obſcuro illo ſtatu imbuerint tale bonum falſis: & ſurrexit minor & cubuit cum eo, ſignificat quod affectio falſi ſimiliter fecerit, ut falſa ſicut vera apparerent, & ſic conjungebantur: & non cognovit in cubare ejus & in ſurgere ejus, ſignificat quod bonum tale commune non ſciverit aliter quam quod ita eſſet: & conceperunt binæ filiæ Lothi a patre ſuo, ſignificat quod inde origo talis religioſi, quod per Moabum & filium Ammonis ſignificatur.

2466. Quod in ſenſu interno ſignificentur illa, quæ expoſita ſunt, confirmari poteſt, & quidem quoad ſingula verba, ſed præter quod pleraque prius confirmata ſint, etiam ſunt talia, quæ lædunt ideas, & caſtas aures; ex ſummaria explicatione id conſtare poteſt, quod per illa deſcribatur origo talis religioſi, quod per Moabum & filium Ammonis in Verbo ſignificatur; quod quale ſit, in ſequentibus, ubi de Moabo & filio Ammonis, dicetur; quod

ſit adulteratum bonum, & falſificatum verum, conſtat: Adulterationes boni, & falſificationes veri, in Verbo communiter deſcribuntur per Adulteria & Scortationes, ac ita quoque vocantur; cauſa inde eſt, quod Bonum & Verum inter ſe conjugium forment, n: 1904. 2133; imo quod vix aliquis credere poteſt, inde ut a ſuo genuino principio eſt ſanctitas conjugiorum in terra, etiam ſunt Leges conjugiorum, de quibus in Verbo: nam ita ſe habet, Cœleſtia cum Spiritualibus, cum e Cœlo deſcendunt in ſphæram inferiorem, prorſus ibi vertuntur in ſimile conjugiorum, & hoc ex correſpondentia quæ eſt inter ſpiritualia & naturalia, de qua Correſpondentia, ex Divina Domini Miſericordia, alibi; cum autem illa pervertuntur in ſphæra inferiore, ut fit, ubi mali genii & mali ſpiritus ſunt, tunc eadem vertuntur in talia, qualia adulteriorum & ſcortationum ſunt; inde eſt, quod contaminationes boni & perverſiones veri deſcribantur in Verbo per adulteria & ſcortationes, ac quod ita quoque appellentur; ut manifeſte conſtare poteſt ab his locis; apud Ezechielem, "*Scortata es* propter nomen tuum; & efudiſti *Scortationes* tuas " ſuper omnem tranſeuntem: ſumſiſti de veſtibus tuis, & feciſti tibi excelſa " variegata, & *Scortata es* ſuper illis: accepiſti vaſa ornatus tui ex auro meo " & ex argento meo, quod dederam tibi, & feciſti tibi imagines maſculi, & " *Scortata es cum eis:* ſumſiſti filios tuos, & filias tuas, quas peperiſti Mihi, " & ſacrificaſti illos eis; num parum de *Scortationibus* tuis; *ſcortata* es cum " filiis Ægypti vicinis tuis, magnis carne, & multiplicaſti *Scortationem* tuam, " ad irritandum Me; *Scortata es* cum filiis Aſchuris, & *Scortata* eis, & " non ſaturata: & multiplicaſti *Scortationem* tuam, uſque ad terram nego- " tiationis, Chaldæam, & tamen in hoc non ſatiata es," XVI: 15. 16. 17. 20. 26. 28. 29, ſeq: ubi de Hieroſolyma, per quam ibi ſignificatur Eccleſia perverſa quoad vera; quod omnia illa prorſus alia ſignificent, quiſque videre poteſt; quod perverſum Eccleſiæ dicatur ſcortatio, patet; Veſtes ibi ſunt vera quæ pervertuntur; inde falſa, quæ coluntur, ſunt excelſa variegata, cum quibus ſcortatio; quod veſtes ſint vera, videatur n: 1073, & quod Excelſa ſint cultus, n: 796; vaſa ornatus ex auro & argento quod dederam, ſunt cognitiones boni & veri a Verbo per quas confirmant falſa, quæ cum apparent ſicut vera, vocantur imagines maſculi, cum quibus ſcortatio; quod vaſa ornatus ex auro & argento ſint cognitiones boni & veri, patet a ſignificatione auri quod ſit bonum n: 113. 1551. 1552, & argenti quod ſit verum n: 1551. 2048; imagines maſculi, quod appareant ſicut vera, n: 2046; quod filii & filiæ, quas pepererunt & ſacrificarunt eis, ſint vera & bona quæ perverterunt, patet a ſignificatione filiorum & filiarum, n: 489. 490. 491. 533. 2362; quod ſcortari cum filiis Ægypti, ſit pervertere illa per ſcientifica, patet a ſignificatione Ægypti, quod ſit ſcientificum, n: 1164. 1165. 1186. 1462; ſcortari cum filiis Aſchuris, quod ſit pervertere per ratiocinia, patet a ſignificatione Aſchuris, quod ſit ratiocinatio, n: 119. 1186; multiplicare ſcortationem uſque ad terram Chaldæam, quod ſit uſque

ad

ad prophanationem veri, quæ est Chaldæa, n: 1368; inde liquet qualis sensus internus Verbi est in ipso sensu literæ. Similiter alibi apud eundem Prophetam, "Duæ mulieres, filiæ unius matris, *Scortatæ* sunt in Ægypto, "in adolescentia sua *scortatæ* sunt; Ohola Samaria, Oholiba Hierosolyma; "*Scortata* est Ohola sub me, & *dilexit amasios suos*, Assyrios propinquos, "dedit *Scortationes* suas super illos, delectum filiorum Aschuris omnium; "*Scortationes* suas ex Ægypto non deseruit, nam cum illa *concubuerunt* in "adolescentia ejus. Oholiba corrupit amorem suum præ illa, & *Scortationes* suas supra *scortationes* sororis suæ, filios Aschuris adamavit; addit "ad *Scortationes* suas, & vidit imagines *Chaldæorum*, *adamavit* eos ad "aspectum oculorum suorum; venerunt ad illam filii Babelis ad *concubitum* "*amorum*," XXIII: 2. 3. 4. 7. 8. 11. 12. 14. 16. seq: Samaria est Ecclesia, quæ in affectione veri, Hierosolyma quæ in affectione boni, quarum scortationes cum Ægyptiis, & filiis Aschuris, sunt perversiones boni & veri per scientifica & ratiocinia, quibus falsa confirmantur, ut patet a significatione Ægypti, n: 1164. 1165. 1186. 1462; & Aschuris n: 119. 1186; & quod usque ad prophanum cultum, qui quoad verum est Chaldæa, n: 1368, & quoad bonum sunt filii Babelis, n: 1182. 1326. Apud Esaiam, "Et erit a "fine septuaginta annorum, visitabit Jehovah Tyrum, & redibit ad *quæstum* "*meretricium* suum, & *scortabitur* cum omnibus regnis terræ," XXIII: 17; est venditatio falsi, quæ per quæstum meretricium & scortationem Tyri significatur; quod Tyrus sint cognitiones veri, videatur n: 1201, quod regna sint vera, cum quibus scortatio, n: 1672: apud Jeremiam, "Tu *Scortata* "es cum sociis multis; & revertere ad Me; tolle oculos tuos ad colles, & "vide ubi non *constuprata* fueris, super viis sedisti eis sicut Arabs in deserto, "& prophanasti terram *Scortationibus* tuis, & malitia tua," III: 1. 2: scortari & scortationibus prophanare terram, est pervertere & falsificare vera Ecclesiæ, quod terra sit Ecclesia, videatur n: 662. 1066. 1067: apud Eundem, "A voce *Scortationis* suæ prophanavit terram, *mæchata* cum lapide & "ligno," III: 9; mæchari cum lapide & ligno, est pervertere vera & bona cultus externi; quod lapis sit tale verum, videatur n: 643. 1298, quod lignum tale bonum, n: 643: apud Eundem: "Propterea quod fecerunt "stultitiam in Israele, & *adulterati* sunt cum uxoribus sodalium suorum, & "loquuti sunt verbum in nomine meo, falsum, quod non præcepi," XXIX: 23; adulterari cum uxoribus sodalium est docere falsum sicut ab illis: apud Eundem, "In prophetis Hierosolymæ vidi turpitudinem, *adulterando*, & "eundo in falso," XXIII: 14; ubi adulterari spectat bonum quod contaminatur, ire in falso spectat verum quod pervertitur: apud Eundem, "*Adulteria* tua, & hinnitus tui, fœditas *scortationis* tuæ super collibus, in "agro, vidi abominationes tuas; væ tibi Hierosolyma, non mundaris post- "hac, quousque adhuc," XIII: 27: apud Hoscheam, "*Scortatio*, & *Vinum*, & mustum, occupavit cor; populus meus lignum interrogat, & "baculus ejus indicabit id, quia *spiritus scortationis* seduxit; & *scortati* sunt "de

"de ſub deo ſuo; ſuper verticibus montium ſacrificant, & ſuper collibus "ſuffiunt, ſub quercu, populo & robore; propterea *ſcortantur* filiæ veſtræ, "& nurus veſtræ *adulterantur*; nonne viſitavero ſuper filias veſtras quia "*ſcortantur*, & ſuper nurus veſtras quia *adulterantur*, quia hi cum "*ſcortis* dividunt, & cum *proſtibulis* ſacrificant," IV: 11. 12. 13. 14; quid ſingula hæc in ſenſu interno ſignificant, conſtare poteſt a ſignificatione vini quod ſit falſum, muſti quod ſit malum inde, ligni quod interrogatur quod ſit bonum jucundi alicujus cupiditatis, baculi qui indicabit quod ſit potentia imaginaria ſui intellectus, tum montium & collium quod ſint amores ſui & mundi, quercus, populi & roboris quod ſint totidem craſſæ, quibus fidunt, perceptiones inde, filiarum & nuruum quod ſint affectiones tales, inde patet quid per ſcortationes, adulteria, & proſtibula ibi ſignificantur. Apud Eundem, "Iſrael *ſcortatus* "es ſuper deo tuo, dilexiſti *quæſtum meretricium* ſuper omnibus areis fru-"menti," IX: 1, quæſtus meretricius pro venditatione falſi. Apud Moſen, "Ne pangas fœdus habitatori terræ, & *ſcortentur poſt deos* eorum, ac ſacri-"ficent diis eorum, & vocet te, & comedas de ſacrificiis ejus, & accipias "de filiabus ejus filiis tuis, & *ſcortentur* filiæ ejus *poſt deos* eorum, & *ſcor-*"*tari faciant* filios tuos *poſt deos* eorum," Exod: XXXIV: 15. 16: apud Eundem, "Exſcindam omnes *ſcortantes poſt eum, ſcortando poſt* Molechum, "e medio populi eorum: & anima, quæ reſpicit ad pythones & ad hario-"los, ad *ſcortandum poſt eos*, dabo facies meas contra animam hanc, & "exſcindam eum e medio populi ejus," Levit: XX: 5. 6: apud Eundem, "Filii veſtri erunt paſcentes in deſerto quadraginta annis, & portabunt *Scor-*"*tationes* veſtras; uſque ad conſumi corpora veſtra in deſerto," Num: XIV: 33: apud Eundem, "Recordemini omnium præceptorum Jehovæ, & fa-"ciatis ea, & non perveſtigetis poſt cor veſtrum, & poſt oculos veſtros, "*poſt quos* vos *ſcortamini*," Num: XV: 39. Adhuc manifeſtius apud Johannem, "Unus Angelus dixit, veni, monſtrabo tibi judicium *Meretricis* "*magnæ* ſedentis ſuper aquis multis, cum qua *ſcortati* ſunt reges terræ, & "inebriati ſunt *Vino ſcortationis ejus* inhabitantes terram," Apoc: XVII: 1. 2: meretrix magna pro iis qui in prophano cultu ſunt, aquæ multæ ſuper quas ſedet, ſunt cognitiones, n: 28. 739, reges terræ qui cum ea ſcortati, ſunt vera Eccleſiæ, n: 1672. 2015. 2069; vinum quo inebriati eſt falſum, n: 1071. 1072; quia Vinum & inebriatio illa ſignificant, de filiabus Lothi dicitur, quod propinaverint patri ſuo vinum, Verſ: 32. 33. 35. Apud Eundem, "Babylon ex *vino furoris ſcortationis* ſuæ potavit omnes gentes, & "reges terræ cum ea *ſcortati* ſunt," Apoc: XVIII: 3; Babylon ſeu Babel, "pro cultu cujus externa apparent ſancta, ſed interiora ſunt prophana, n: 1182. 1295. 1326; gentes quas potat ſunt bona quæ prophanantur, n: 1259. 1260. 1416. 1849, reges qui cum ea ſcortati ſunt vera, n: 1672. 2015. 2069: apud Eundem, "Vera & juſta judicia Domini Dei, quia judi-"cavit *Meretricem magnam*, quæ corrupit terram *ſcortatione ſua*," Apoc:

XIX:

XIX : 2 ; terra pro Ecclefia, n: 566. 662. 1066. 1067. 2117. 2118. Quia fcortationes talia fignificabant, ac filiæ affectiones, ideo tam fevere prohibitum erat, ut filia facerdotis fcortaretur, de qua ita apud Mofen, "Filia viri facerdotis, quod cæperit ad fcortandum, patrem ea prophanans, igne comburetur," Levit : XXI : 9. Tum quod non inferrent quæftum meretricium in domum Jehovæ, quia abominatio, Deut : XXIII : 19 : Et ideo talis proceffus inquifitorius de uxore, de qua vir fufpicionem adulterii captavit, Num : V : 12 ad 31, in quo omnia & fingula fe referunt ad adulterationes boni. Præterea adulteriorum & fcortationum plura funt genera, & adhuc plures fpecies, de quibus in Verbo ; hoc Genus, quod defcribitur per concubitum filiarum Lothi cum patre, eft quod vocatur Moabus & filius Ammonis, de quo mox fequitur.

2467. Verf: 37. 38. *Et peperit primogenita filium, & vocavit nomen ejus Moab ; is pater Moabi ufque ad diem hunc. Et minor etiam illa peperit filium, & vocavit nomen ejus Benammi, is pater filiorum Ammonis ufque ad diem hunc.* Peperit primogenita filium, fignificat religiofum Ecclefiæ iftius quoad bonum : & vocavit nomen ejus Moab, fignificat quale ejus : is pater Moabi ufque ad diem hunc, fignificat quod inde tales : & minor etiam illa peperit filium, fignificat Ecclefiæ iftius falfificatum verum : & vocavit nomen ejus Benammi, fignificat quale ejus : is pater filiorum Ammonis ufque ad diem hunc, fignificat quod inde tales.

2468. Hæc nec opus eft confirmare, ab ipfa enim explicatione, & ab illis quæ præcedunt, & quæ fequuntur, patet, quod talia fignificentur ; quid autem & quale religiofum eft, quod per Moabum & filios Ammonis fignificatur, conftare poteft ab origine illorum, quæ defcripta eft, tum a pluribus locis in Verbo tam Hiftorico quam Prophetico, ubi nominantur ; funt in genere illi, qui funt in externo cultu, qui apparet aliqualiter fanctus, fed non in interno, & qui illa, quæ externi cultus funt, arripiunt pro bonis & veris, at qui interni cultus, rejiciunt & contemnunt : talis cultus, & tale religiofum cadit in eos, qui in bono naturali funt, fed qui contemnunt alios præ fe : funt illi non abfimiles fructibus in externa forma non impulchris, fed qui intus mucidi vel putidi funt ; & non abfimiles vafis marmoreis, in quibus impura, quandoque fœda ; aut non abfimiles fæminis, quæ facie, corpore, & geftibus, non indecoræ, fed intus morbofæ, & fœdis oppletæ ; eft enim Commune bonum, quod apud eos, quod non impulchrum apparet, fed particularia quæ intrant, funt fpurca ; principio quidem non ita, fed fucceffive, nam facile fe imbui patiuntur quibufcunque quæ bona vocantur, & inde quibufcunque falfis, quæ, quia confirmant, vera putant, & hoc quia interiora cultus contemnunt, & hæc quia in amore fui funt : exiftunt & derivantur, illi ab iis, qui in folo externo cultu funt, qui in hoc Capite per Lothum repræfentantur, & hoc quando bonum veri defolatum eft. Defcribuntur in Verbo, tam quales funt in principio, quando adhuc bonum eorum non ita confpurcatum eft ; quam dein quando confpurcatur ; ut & poftea quando prorfus

prorsus conspurcatum est; & quod interiora cultus & doctrinæ rejiciant. *Quales sunt in principio quando adhuc bonum eorum non ita conspurcatum est*, apud Danielem, "In tempore finis collidetur cum eo Rex meridiei, ideo "quasi procella irruet in eum Rex septentrionis, curru, & equitibus, & "navibus multis, & veniet in terras, & inundabit, & transibit, & veniet in "terram decoris, & multæ curruent: hæ eripientur e manu ejus, Edom, & "*Moab*, & *Primitiæ filiorum Ammonis*," xi: 40. 41: Rex meridiei pro illis qui in bonis & veris sunt, Rex septentrionis pro illis qui in malis & falsis, Rex septentrionis curru, equitibus, navibus, veniens in terras, inundans, & transiens, pro quod mala & falsa significata per currus, equites, naves, prævalitura, eripiendi e manu ejus Edom, Moab, & primitiæ filiorum Ammonis, pro illis qui in tali bono sunt nondum ita falsis conspurcato, quare vocantur Primitiæ filiorum Ammonis: apud Mosen, "Transivimus via de-"serti, & dixit Jehovah ad Mosen, *ne angustes Moabum*, nec misceas te cum "eis bello, quia non dabo tibi de terra ejus hæreditatem, quia *Filiis Lothi* "dedi Ar hæreditatem," Deut: II: 8. 9; & de filiis Ammonis, "Lo-"quutus Jehovah ad Mosen, tu transiens hodie *terminum Moabi* Arem, "& accedes e regione *filiorum Ammonis*, nec angusta illos, nec misceas "te cum illis, quia non dabo de *terra filiorum Ammonis* tibi hæredita-"tem, quia *Filiis Lothi* dedi eam hæreditatem," Deut: II: 17. 18: Ar pro bono tali, Moabus & filii Ammonis pro illis qui in tali bono, sed in principio, quare jubetur ut non angustentur. Inde est, quod Moabus expulerit Emim, & Rephaim qui sicut Enakim, & quod filii Ammonis expulerint etiam Rephaim quos Samsumim vocarunt, Deut: II: 9. 10. 11. 18. 19. 21; per Emim, Rephaim, Enakim, Samsumim, significantur qui imbuti persuasionibus mali & falsi, videatur n: 581. 1673, per Moabum & filios Ammonis hic illi qui nondum imbuti sunt; sed hi cum quoque imbuti, hoc est, bonum eorum falsis conspurcatum, etiam expulsi sunt, Num: XXI: 21 ad 31. Ezech: XXV: 8. 9. 10. 11. *Describuntur quales sunt, quando bonum eorum conspurcatur*, apud Jeremiam, "*Ad Moabum* sic dixit "Jehovah; væ super Nebo, quia devastata est, pudefacta est, capta est "Kiriathaim, pudefacta est Misgab & consternata; non amplius *laus Moabi*: "date alam Moabo, quia avolando avolabit, & urbes ejus in desolationem "erunt, nemo habitans in iis. Relinquite urbes, & habitate in petra *habi-"tores Moabi*, & estote sicut columba, nidificat in transitibus oris foveæ. "Ego novi, dictum Jehovæ, iram ejus, & non firmus, falsa ejus, non "rectum fecerunt. Propterea super *Moabo* ejulabo, & ad *Moabum* totum "clamabo. A fletu Jaeseris flebo tibi, vitis Sibmæ; propagines tuæ tran-"siverunt mare, usque ad mare Jaeseris pertigerunt; super fructus æstivos "tuos, & super vindemiam tuam vastator cecidit. Propterea cor meum "super *Moabo*, sicut tibiæ, movetur. Væ tibi *Moabe*, periit populus Ke-"moski, nam capti sunt filii tui in captivitatem, & filiæ tuæ in captivita-"tem. Et reducam captivitatem *Moabi* in posteritate dierum," XLVIII: 1.

9.

9. 28. 30. 31. 32. 36. 46. 47: ibi in toto Capite de Moabo, fed per eum de illis qui in bono tali funt, quomodo fe patiuntur imbui falfis, quare dicitur, ut dent alam Moabo ut avolet, & quod urbes ejus in defolationem erunt; at quod relinquerent urbes, & habitarent in petra, & ficut columba nidificarent in tranfitibus oris foveæ, & plura, quibus fuadentur ut in communibus fuis bonis & veris manerent; & fi tunc a falfis ignorantiæ feducerentur, quod in pofteritate dierum a captivitate reducentur; fed apud quos hoc non fit, dicitur, fuper Moabo ejulabo, & ad Moabum totum clamabo, & cor meum fuper Moabo movetur; falfa, quibus imbuuntur, fignificantur per Nebo, Kiriathaim, Mifgab, Sibmam, Jaeferem, Kemofch, & plura nomina, quæ in illo Capite. Apud Efaiam, "Nidus emiffus erunt *filiæ Moabi:* proferte "confilium, facite judicium; pone totam umbram tuam in medio meri- "diei; abfconde expulfos, vagum ne revela, commorentur in te expulfi "mei, *Moabe*, efto latibulum iis coram vaftatore. Audivimus elationem "*Moabi*, elatus valde, fuperbia ejus, & elatio ejus, & ira ejus, non fic "mendacia ejus: ideo ejulabit *Moabus*, *Moabo*, totus ejulabit. Ideo vifcera "mea propter *Moabum* ficut cithara commoventur, & medium meum "propter urbem Cherez. Erit cum vifus fuerit, quod defatigatus, *Moabus* "fuper excelfo, & veniet ad fanctuarium fuum ad orandum, & non poterit. "In tribus annis, tanquam annis mercenariis, & evilefcet laus *Moabi*, in "omni multitudine magna, & refiduum parum pufillum, non validum," XVI: 1. 2. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 20. 21. 23: etiam in toto hoc Capite de Moabo, & per illum de iis qui in tali bono funt, & ibi defcribuntur paffim fimilibus verbis, ac apud Jeremiam Cap: XLVIII, ac fuadentur pariter ut in communibus fuis bonis & veris maneant, nec falfis fe imbui patiuntur; communia bona & vera, fignificantur per quod proferent confilium, facerent judicium, abfconderent expulfos, vagum ne revelarent, erunt latibulum expulfis pro vaftatore, quæ omnia fignificant externa cultus; fed quia fe falfis imbui patiuntur, dicitur, in tribus annis, tanquam annis mercenariis, evilefcet laus Moabi in omni multitudine magna, & refiduum parum pufillum, non validum. Quia facile feducuntur, vocatur Moabus emiffio manus Philiftæorum, & filii Ammonis obedientia eorum, apud Efaiam, "Radix "Jifchaii, quæ ftans in fignum populorum, illam gentes quærent, & erit "quies Ipfius gloria, recedet æmulatio Ephraimi, & hoftes Jehudæ exfcin- "dentur, Ephraim non æmulabitur cum Jehuda, & Jehudah non anguftabit "Ephraimum; & involabunt in humerum Philiftæorum verfus mare, una "deprædabuntur filios orientis, Edomum, *Moabum emiffionem manus eorum*, & "*filios Ammonis obedientiam eorum*," XI: 10. 13. 14: Radix Jifchaii pro Domino; Jehudah pro iis qui in cœlefti bono, Ephraim pro illis qui in fpirituali vero, Philiftæi pro illis qui in fcientia cognitionum veri, & non in charitate, filii orientis pro iis qui in fcientia cognitionum boni etiam non in charitate, quorum emiffio manus dicitur Moabus, & obedientia filii Ammonis, quia falfis ab iis imbuuntur. *Quales autem funt, qui Moabus & filii Ammonis vocantur, quando bonum eorum falfis prorfus confpurgatum eft*, defcribitur apud Davidem,

Schmidius; sole-Latin.

"Deus locutus in ſanctitate ſua, Mihi Gilead, & Mihi Menaſche, & "Ephraim robur capitis mei, Jehudah legiſlator meus, *Moabus pelvis* "*lotionis meæ*," Pſalm: LX: 8. 9. 10: ſimiliter apud Eundem Pſalm: CVIII: 8. 9. 10; pelvis lotionis pro bono conſpurcato falſis: apud Jeremiam, "Non amplius *laus Moabi*, in Cheſbone cogitarunt ſuper eum malum, ite "exſcindamus eum de gente: pacatus erat *Moabus* ab adoleſcentiis ſuis, & "quieſcens ille *in fecibus ſuis*, nec evacuatus e vaſe in vas, & in exilium non "abivit; propterea conſtitit *guſtus ejus in* eo, & *odor ejus* non mutatus. Super "omnibus tectis *Moabi*, totus luctus, quia fregi *Moabum* ſicut vas, in quo "non beneplacitum," XLVIII: 2. 11. 38, falſa, quibus conſpurcatur bonum, quod Moabus, hic vocantur feces, in quibus conſiſtit guſtus & odor, ſi non reformatur, quod hic eſt evacuari e vaſe in vas; ipſum bonum vocatur vas in quo non beneplacitum, ſicut apud Davidem, pelvis in quo lotio: apud Eſaiam, "Requieſcit manus Jehovæ in monte hoc, & triturabitur "*Moabus* ſub eo, ſicut conculcatur *palea in ſterquilineo*," XXIV: 10. *Quod qui in tali bono, ſolum externa curent, & interna cultus & doctrinæ contemnant, rejiciant, imo reſpuant*, inde falſa iis pro veris, apud Ezechielem, "Fili hominis, pone facies tuas ad *filios Ammonis*, & propheta ſuper eos, & dicas *filiis Ammonis*, audite verbum Domini Jehovih, ſic dixit Dominus Jehovih, propterea quod dicis, euge ad ſanctuarium meum quod prophanatum eſt, & ad humum Iſraelis quia deſolata eſt, & ad domum Jehudæ quia abiverunt in captivitatem, dabo Rabbam in habitaculum Camelorum, & *filios Ammonis* in cubile gregis. Dixit Dominus Jehovih, quia comploſiſti manum, & plauſiſti pede, & lætata es in omni contemtu tuo in anima, ad humum Iſraelis, idcirco ecce Ego extendam manum meam ſuper te, & dabo te in prædam gentibus, & exſcindam te de populis, & perdam te de terris," XXV: 2 ad 11; euge ad ſanctuarium quod prophanatum, ad humum Iſraelis quia deſolata, ad domum Jehudæ quia abiverunt in captivitatem, comploſiſti manum, plauſiſti pede, & lætata in omni contemtu in anima ad humum Iſraelis, ſunt verba contemtus, irriſionis, & rejectionis interiorum cultus & doctrinæ quibus rejectis Externa nihil valent, ſed in prædam dantur gentibus hoc eſt, occupantur a malis, & exſcinduntur de populis, hoc eſt, a falſis, & perduntur de terris, hoc eſt, fiunt nullius Eccleſiæ: apud Zephaniam, "Audivi *opprobrium Moabi*, & *blaſphemias filiorum Ammonis*, qui opprobrio affecerunt populum meum, dilatarunt ſuper terminum eorum; "propterea vivens Ego, quod *Moab* ſicut Sodoma futura ſit, & *filii Ammonis* ſicut Amora, locus derelictus urticæ, & fovea ſalis, ac deſolatio "erunt in æternum: hoc illis propter ſuperbiam eorum, quod opprobrio "affecerunt, & dilatarunt ſuper populum Jehovæ Zebaoth," II: 8. 9. 10; opprobrio afficere populum, & dilatare ſuper terminum eorum, & ſuper populum Jehovæ Zebaoth, eſt vilipendere & rejicere interiora vera, quæ ſunt populus Jehovæ Zebaoth; inde bona fiunt mala falſi, quæ ſunt Sodoma & locus derelictus urticæ, & vera fiunt falſa, quæ ſunt Amora & fovea ſalis; ab internis enim habent externa ut ſint bona & vera; apud Davidem,

"Hoſtes

" Hoftes fuper populum tuum infidiofe cogitant arcanum, confultant fuper " abfconditos tuos, ite, exfcindamus eos de gente, & non memoretur " nomen Ifraelis amplius, nam confultant corde una, fuper te fœdus ex- " cidunt tentoria Edomi, & Jifchmaelitæ, *Moabus*, & Hagræi, Gebal & " *Ammon*, & Amaleck, Philiftæa cum habitatoribus Tyri, etiam Afchur " affociatur illis, funt brachium *filiis Lothi*," Pfalm: LXXXIII: 3 ad 9; confultare fuper abfconditos, exfcindere eos de gente, ut non memoretur nomen Ifraelis amplius, eft interiora prorfus refpuere; tentoria Edomi, Jifchmaelitæ, Moabus, Hagræi, Gebal & Ammon, funt ii qui in cultus & doctrinæ externis, Philiftæa cum Tyro funt quæ de internis loquuntur fed in iis non funt, Afchur qui brachium filiis Loth, eft ratiocinatio qua pugnant pro externis & impugnant interna: apud Mofen, " Non accipiet " vir uxorem patris fui, & non violabit alam patris fui, non veniet con- " tritus contritione, aut contufus tefte, in congregationem Jehovæ; non " veniet *Moabita* & *Ammonita* in congregationem Jehovæ, etiam Generatio " decima non veniet illi in congregationem Jehovæ in æternum," Deut: XXIII: 1 ad 8; inde quid Moabus & Ammon, in fine dierum, feu cum prorfus falfis imbuti funt, patet, nempe illi apud quos adulteratur bonum & falfificatur verum, per id quod contemnant, rejiciant, & tandem refpuant omnia interiora, quare etiam hic nominantur poft fœda adulteria, quæ funt accipere uxorem patris, violare alam patris, pæne ficut de filiabus Lothi, a quibus Moabus & Ammon, memoratur; tum poft contritos contritione, & contufos tefte, per quos fignificantur qui refpuunt quicquid eft amoris & charitatis; congregatio Jehovæ eft cœlum, in quod venire nequeunt, quia non iis reliquiæ, quæ folum ab interioribus bonis & interioribus veris funt, quæ per decimam generationem fignificantur, n: 576. 1738. 2280. Illi etiam erant inter gentes, qui facrificabant filios & filias Molecho, per quæ in fenfu interno fignificatur, quod exftinxerint vera & bona, Deus enim Moabi fuit Kemofch, & deus filiorum Ammonis Molech & Milchom, 1 Reg: XI: 7. 33. 2 Reg: XXIII: 13, quibus facrificarunt, 2 Reg: III: 17, quod per filios & filias fignificentur vera & bona, videatur n: 489. 490. 491. 533. 1147. Hæc nunc funt Moab & Ammon, fed genera eorum falfi, quibus adulterant bona, & exftinguunt vera, funt plura, quæ recenfentur apud Jeremiam, fed per mera nomina hæc nempe, " Judicium venit ad terram planitiei, ad *Cholonem*, & ad " *Jahzam*, & ad *Mephaatam*. Et fuper *Dibonem*, & fuper *Nebonem*, & " fuper *Bethdiblathaim*. Et fuper *Kiriathaim*, & fuper *Bethgamul*, & fuper " *Bethmeon*. Et fuper *Kerioth*, & fuper *Bozram*, & fuper omnes urbes " *terræ Moabi*, longinquas & propinquas. Excifum eft cornu *Moabi*, & " brachium ejus confractum eft. *Inebriate* eum, quia fuper Jehovam fe " magnificavit; & complodat *Moabus* in vomitu fuo," XLVIII: 21 ad 26: hæc genera falfi funt, quæ concurrunt in illis, qui Moabus & Ammon vocantur; quæ nam autem funt, & qualia, conftare poteft a fignificatione fingulo-

gulorum nominum in sensu interno; quod Nomina in Verbo nihil aliud significent quam res, pluries ostensum est.

De Memoria remanente hominis post mortem, & reminiscentia eorum, quæ egerat in vita corporis.

2469. *VIX adhuc alicui notum est, quod unicuique homini sint binæ Memoriæ, una Exterior, altera Interior; & quod Exterior sit propria ejus Corporis, at Interior propria ejus Spiritus.*

2470. *Homo dum vivit in corpore, vix scire potest, quod Memoriam Interiorem habeat, quia tunc Memoria interior pæne unum agit cum Memoria ejus exteriore; ideæ enim cogitationis, quæ sunt Memoriæ interioris, influunt in res quæ in Memoria exteriore, sicut in sua vasa, ac ibi conjunguntur: se habet hoc similiter, ac cum Angeli & Spiritus loquuntur cum homine, tunc ideæ eorum, per quas inter se loquuntur, influunt in voces linguæ hominis, & cum iis se conjungunt ita, ut non sciant aliter quam quod ipsi loquantur vernacula homini propria, cum tamen ideæ sunt illorum, & voces, in quas influunt, sunt hominis: de qua re cum Spiritibus aliquoties loquutus sum.*

2471. *Sunt hæ binæ Memoriæ prorsus inter se distinctæ; ad Memoriam Exteriorem, quæ hominis propria est cum vivit in mundo, pertinent omnes voces linguarum, tum objecta sensualium externorum, ut & scientifica quæ mundi sunt: ad Memoriam Interiorem pertinent ideæ loquelæ Spirituum, quæ sunt visus interioris, & omnia rationalia, ex quorum ideis ipsa cogitatio existit. Quod hæc distincta inter se sint, homo non novit, tam quia non reflectit super id, quam quia in corporeis est, & tunc abducere ab his mentem non ita potest.*

2472. *Inde est, quod homines, dum vivunt in corpore, non inter se loqui possint, quam per linguas in sonos articulatos, hoc est, in voces, discretas, & se mutuo intelligere nequeant, nisi linguas istas calleant, ex causa, quia hoc fit ex Memoria exteriore: at quod Spiritus inter se loquantur per Linguam universalem, in ideas, quales sunt ipsius cogitationis, distinctam, & sic quod conversari possint cum unoquovis spiritu, cujuscunque linguæ & nationis in mundo fuerat, ex causa, quia*

quia hoc fit ex Memoria interiore: in hanc Linguam venit unusquisque homo, statim post mortem, quia in hanc Memoriam, quæ, ut dictum, est propria ejus spiritus; videantur n: 1637. 1639. 1757. 1876.

2473. *Memoria interior, præ Exteriore, immensum excellet, & se habet sicut aliquot myriades ad unum, aut sicut lucidum ad tenebrosum; myriades enim idearum Memoriæ interioris influunt in unum Memoriæ exterioris, & ibi sistunt aliquod commune obscurum, inde omnes facultates Spirituum, & magis Angelorum, in perfectiori statu sunt, nempe tam eorum sensationes, quam cogitationes, & perceptiones. Qualis excellentia sit Memoriæ interioris præ Exteriore, constare potest ab exemplis; aliquis homo, qui quoad ejus quale ex plurium annorum conversatione, notus est, amicus vel inimicus, dum homo ejus recordatur, sistitur illud quod tunc cogitat de illo, ut unum obscurum, & hoc quia ex Memoria exteriore; at cum idem homo factus spiritus, ejus recordatur, sistitur illud, quod tunc cogitat de illo, quoad omnes ideas, quas usquam cepit de illo, & hoc quia ex Memoria interiore: similiter se habet cum unaquavis re, ipsa res, de qua plura novit, se sistit in Memoria exteriore, ut unum quoddam commune; at in Memoria interiore quoad singula, quorum ideam usquam de illa re sibi comparavit, & hoc in forma mirabili.*

2474. *Quæcunque homo audit & videt, & quibus afficitur, hæc quoad ideas & fines insinuantur, homine nesciente, in Memoriam ejus interiorem, & in illa remanent, sic ut non pereat quicquam; tametsi eadem obliterantur in Memoria Exteriore: talis itaque est Memoria interior, ut ei inscripta sint singula, imo singularissima, quæ usquam homo cogitavit, loquutus est, & egit, imo quæ ei sicut umbra apparuerunt, cum minutissimis, a prima infantia ad ultimum senectæ. Omnium horum memoriam secum habet homo cum venit in alteram vitam, & in omnem illorum recordationem successive perducitur; hic est* LIBER *ejus* VITÆ, *qui aperitur in altera vita, secundum quem judicatur; hoc vix homo credere potest, sed usque est verissimum; omnes fines, qui ei in obscuro fuerunt, & omnia cogitata, tum omnia loquuta & facta inde, ad omnium minimum apicem, in Libro illo, hoc est, in Memoria interiore sunt, & patent, quoties Dominus concedit, coram Angelis sicut in clara die: hoc mihi aliquoties ostensum est, & tam multis experientiis testatum, ut ne minimum dubii relictum sit.*

2475. *Nulli adhuc notum est, quis status animarum post mortem quoad*

quoad Memoriam, ex multa & diuturna nunc per plures annos experientia, ſcire datum eſt, quod homo poſt mortem ne hilum amittat ab illis, quæ in ejus Memoriis, tam quæ in Exteriore, quam quæ in Interiore, fuerunt, adeo ut nuſquam tam puſillum aut tam minimum cogitari poſſit, quod non homo ſecum habeat; ſic ut nihil prorſus poſt mortem relinquat, quam ſolum Oſſa & Carnem, quæ, dum vixit in mundo, non animata fuerunt a ſe, ſed a vita ſpiritus ejus, quæ purior ejus, ſubſtantia annexa corporeis fuit.

2476. *Sed ita ſe habet cum Memoria ejus Exteriore, quod omnia & ſingula ejus ſecum habeat, ſed illa ei tunc uti non licet, verum modo interiore: cauſæ ſunt plures; Prima eſt, quæ dicta, quod ex Memoria interiore in altera vita loqui & converſari poſſit cum omnibus in univerſo: Secunda, quod hæc Memoria propria ſit ſpiritus, & adæquata ejus ſtatui, in quo tunc eſt; nam Exteriora, nempe ſcientifica, mundana, & corporea, adæquata ſunt homini, & correſpondent ejus ſtatui, cum eſt in mundo & corpore; at vero Interiora, nempe rationalia, ſpiritualia & cæleſtia, adæquata ſunt & correſpondent ſpiritui.*

2477. *Quondam audivi Spiritus inter ſe loquentes de eo, quod quicquid pro principio arripitur, qualecunque ſit, poſſit innumeris confirmari, & tandem apud eum, qui ſe confirmavit, uſque ut appareat prorſus ſicut verum, tametſi falſum ſit, & quod de falſo potius quam de vero poſſint perſuaderi; ut de eo convincerentur, proponebatur illis hoc ut inter ſe cogitarent & loquerentur, num conducat Spiritibus uti Memoria Exteriore: (Spiritus inter ſe de talibus loquuntur multo excellentius, quam homo credere, imo capere poteſt, ſed quiſque ſecundum ſuam affectionem:) Spiritus, qui pro corporeis & mundanis erant, confirmabant hoc multis, ex his cauſis, quod ſic nihil amiſiſſent, quin poſt mortem æque forent homines ac fuerunt ante; quod ſic potuiſſent iterum per hominem venire in mundum; quod in Memoria Exteriore ſit jucundum vitæ; quodque in nulla alia facultate & dote ſit intelligentia & ſapientia; præter plura alia, quibus ſe confirmabant in principio ſuo, uſque ut hoc apparet illis ut verum. Sed alii tunc ex principio oppoſito cogitarunt & loquuti ſunt, ſcientes quod verum, quia ex ordine Divino; dicebant, ſi liceret Spiritibus uti Memoria Exteriore, quod tunc in ſimili imperfectione forent, in qua prius cum fuerunt homines; quod ſic in craſſis & obſcuris ideis, præ illis qui ſunt in Memoria Interiore; & ſic non modo ſtulteſcerent magis & magis, ſed etiam deſcenderent non aſcenderent, ita nec viverent in æternum; immer-*

immergere enim se iterum mundanis & corporeis, foret se iterum dare in statum mortis; tum si spiritibus uti liceret Memoria Exteriore, quod humanum genus periret, unusquisque enim homo regitur a Domino per spiritus & angelos, si Spiritus ex Memoria exteriore influerent in hominem, non potuisset homo ex sua memoria, sed ex spiritus, cogitare, ita homo non suæ vitæ & sui juris fieret amplius, sed foret obsessus; obsessiones olim non aliud fuisse; præter plura.

2478. *Ut scirem, quomodo se haberet, quod homo ex sua memoria non possit cogitare, si spiritus influerent ex Memoria exteriore, bis & ter permissum erat ut hoc fieret; & tunc non aliter scivi, quam quod id meum esset, quod non erat meum sed spiritus, & quod cogitavissem illa prius quæ non cogitavi; & hoc non potui appercipere, priusquam recesserunt.*

2479. *Quidam recens Spiritus, indignatus, quod non meminisset plurium, quæ in vita corporis novit, dolens ob jucundum quod amisit, quo maxime delectatus fuerat; sed dictum ei, quod prorsus nihil amiserit, & quod sciat omnia & singula, sed quod in altera vita non liceat ei talia depromere; & quod satis sit, quod nunc possit multo melius & perfectius cogitare & loqui, nec rationale suum immergere, ut prius, densis obscuris, materialibus & corporeis, quæ nullius usus sunt in Regno in quod nunc venit, & quod illa quæ in Regno mundi fuerunt, relicta sint, & nunc habeat quicquid ad usum vitæ æternæ conducat, & quod sic non aliter possit beatus & felix fieri: ita quod ignorantiæ sit credere, quod in altera vita cum non usurpatione Memoriæ corporeæ intelligentia pereat, cum tamen ita se habet, quod quantum abduci potest mens a sensualibus & corporeis, tantum elevetur ad spiritualia & cœlestia.*

2480. *Quia homines post mortem in Memoria interiore, quæ eorum rationalis fuit, sunt, inde est, quod qui Linguas præ aliis calluerunt in mundo, ne quidem unam voculam earum possint depromere; qui in Scientiis præ aliis, non quicquam ex scientificis, & quod hi quandoque stupidiores sint aliis: sed quicquid imbuerunt per linguas, & quicquid per scientias, hoc quia Rationale eorum formavit, in usum producunt; rationale inde comparatum, est ex quo cogitant & loquuntur; qui falsa per linguas & scientias hausit, & in iis se confirmavit, non nisi ex falsis ratiocinatur, qui autem vera, ille ex veris loquitur; ipsa affectio est quæ vitam dat, affectio mali quæ vitam falsis, & affectio boni quæ vitam veris, ex affectione unusquisque cogitat, & absque affectione nullus.*

2481.

2481. *Quod homines post mortem, hoc est, spiritus, ne hilum amiserint ex illis, quæ sunt Memoriæ eorum Exterioris seu Corporeæ, sed quod omnia ejus, seu quod omnem, secum habeant, tametsi ex illa particularia vitæ suæ producere non licet, ex multa experientia mihi nosse datum est: ut constare potest a sequentibus; bini, quos novi in vita corporis eorum, convenerunt, qui inter se inimici, audivi unum describentem alterius genium cum multis circumstantiis, tum qualem opinionem de eo habuerat, recitans integram epistolam, quam ad eum scripsit, & plura in serie, quæ particularia & memoriæ exterioris erant, quæ alter agnovit, & ad quæ conticuit.*

2482. *Audivi quendam increpantem alterum, quod pecunias suas reservaverit, & quod noluerit reddere, & hoc cum circumstantiis, quæ erant Memoriæ exterioris, usque ad pudorem alterius; audivi etiam alterum respondentem, ac causas recensentem, cur id fecerit, quæ omnia particularia mundana erant.*

2483. *Quædam in statum missa, in quo fuit dum in mundo cum molita facinus, & tunc singula cogitationum, & singula colloquii cum alia, sicut in claram diem, prodibant. Quædam ex Sirenum turba, quia sustinuit negare, quod talis fuerat in vita corporis, in statum memoriæ corporeæ missa est, & tunc adulteria & flagitia ejus, quæ vix alicui nota fuerunt dum vixit, aperiebantur, & recitabantur in serie, pæne ad centena, ubinam fuerat, cum quibus adulterata, quid tunc molita, & hæc omnia ita ad vivum sicut in aperta die, ita convicta: talia producuntur, cum quis se exculpare vult quod talis fuerit, & quidem ad vivum cum singulis circumstantiis.*

2485. *Quidam apud me fuit, quem in vita corporis ejus non cognovi, cum quærerem, num sciret undenam esset, hoc nesciebat, sed per interiorem visum ducebatur a me per urbes ubi fueram, & tandem per urbem, unde ille, & tunc per plateas & fora, quæ omnia cognovit, & tandem in plateam, ubi ille habitavit, sique novissem domos, quomodo sitæ, potuissem etiam scivisse domum.*

2486. *Quod homines omnia & singula Memoriæ corporeæ secum habeant, constare mihi sæpissime etiam potuit ex illis, quos notos habui in vita corporis eorum, quod, cum loquutus cum iis, recognoverint omnia & singula, quæ me præsente fecerant, quæque loquuti sunt, & quæ tunc cogitaverunt. Ex his, & pluribus aliis experientiis, pro certo scire datum est, quod homo omnia Memoriæ exterioris seu corporeæ secum in alteram vitam ferat.*

2487.

2487. *Instructus sum, quod Memoria Exterior in se spectata, non sit nisi quoddam organicum formatum ex objectis sensuum, cumprimis visus & auditus, in substantiis quæ sunt principia fibrarum, & quod secundum impressiones ab illis fiant variationes formæ, quæ reproducuntur, & quod formæ illæ varientur & mutentur secundum mutationes status affectionum & persuasionum. Tum quod Memoria Interior sit similiter organicum, sed purius & perfectius, formatum ex objectis visus interioris, quæ objecta in certas series ordine incomprehensibili disposita sunt.*

2488. *Autumavi, antequam per vivas experientias instructus fui, ego sicut alii, quod nusquam aliquis Spiritus posset scire, quæ in memoria mea, & quæ in cogitatione, sed quod illa solum penes me essent, & abscondita; sed asseverare possum, quod Spiritus, qui apud hominem, minima ejus memoriæ & cogitationum sciant & animadvertant, & hoc multo clarius quam ipse homo; & quod Angeli ipsos fines, quomodo se flectunt a bono in malum, & a malo in bonum, & multo plura quam homo novit, prout illa quæ immersit jucundis, & sic quasi natura & indoli, quod cum sit, non amplius apparent, quia supra ea non amplius reflectit. Ne itaque credat homo amplius, quod cogitationes ejus sint occultæ, & quod non cogitationum rationem redditurus, & factorum quantum & quale cogitationum in illis fuerunt; facta enim a cogitationibus habent suum quale, & cogitationes a finibus.*

2489. *Quæ sunt Memoriæ Interioris, se manifestant in altera vita per sphæram quandam, ex qua ad distantiam cognoscuntur Spiritus, quales sunt, qua nempe affectione, & qua persuasione; illa sphæra existit ex activitate rerum in Memoria interiore; de Sphæris istis videatur n:* 1048. 1053. 1316. 1504, *seq:*

2490. *Cum Memoria Interiore ita se habet, quod non solum in illa retineantur omnia & singula, quæ usquam homo ab infantia vidit & audivit, ac quæ cogitavit, loquutus est, & egit, sed etiam illa quæ in altera vita videt & audit, ac quæ cogitat, loquitur, & agit; sed fit cum differentia; qui in persuasione falsi & cupiditate mali sunt, hauriunt & retinent omnia quæ illis conveniunt, intrant enim sicut aquæ in spongias, cætera quidem etiam alluunt, sed retinentur tam leviter, ut vix sciant quod aliquid: at qui in fide veri & affectione boni sunt, retinent omnia quæ vera & bona sunt, & inde continue perficiuntur; inde est, quod instrui possint, & instruantur in altera vita.*

2491. *Sunt Spiritus, de quorum natali solo, ex Divina Domini Misericordia, alibi dicendum, qui referunt Memoriam interiorem, hi per cohortes circumvagantur, & modis mirificis eliciunt, quicquid alii sciunt, & quicquid audiunt, cum suis communicant.*

2492. *Quales sunt Memoriæ, quandoque in altera vita sistitur videndum, in formis ibi solum apparentibus, (ad visum ibi plura sistuntur, quæ alioquin apud homines solum cadunt in ideas:) Memoria exterior sistitur ita ad apparentiam instar Calli, Interior instar Substantiæ medullosæ qualis in Cerebro humano; inde quoque scire datur, quales sunt. Qui in vita corporis soli memoriæ studuerunt, & sic rationale suum non excoluerunt, callositas eorum apparet dura, ac intus striata. Qui impleverunt memoriam falsitatibus, apparet capillacea & hirsuta, & hoc ex congerie inordinata rerum. Qui memoriæ studuerunt amoris sui & mundi causa, apparet conglutinata & indurata. Qui per scientifica, imprimis per philosophica, in arcana Divina penetrare voluerunt, nec prius credere quam cum per illa persuaderentur, apud eos apparet ille tenebricosa, quæ talis naturæ est, ut radios lucis absorbeat, & in tenebras vertat. Qui dolosi, & hypocritæ fuerunt, apud eos apparet illa sicut ossea & ebena, quæ reflectit radios lucis. Qui autem in bono amoris & vero fidei fuerunt, apud eos talis callus non apparet, quia Memoria eorum interior lucis radios transmittet in Exteriorem, in cujus objectis seu ideis, sicut in sua basi aut sicut in sua humo, radii terminantur, & ibi delitiosa receptacula inveniunt; nam Memoria exterior est ultimum ordinis, in quo spiritualia & cœlestia molliter terminantur & resident, quando ibi bona & vera.*

2493. *Loquutus cum Angelis de Memoria præteritorum, & inde anxietate futurorum, & instructus sum, quod quo interiores & perfectiores Angeli sunt, eo minus præterita curent, & de futuris cogitent, & quod inde etiam felicitas eorum; dicendo, quod Dominus iis quovis momento det quid cogitent, & hoc cum beato & felici, & quod sic absque curis & sollicitis sint, tum quod hoc in sensu interno intellectum sit, per quod Mannam* Quotidie *acceperint e cœlo; & per* Quotidianum *panis in Oratione Domini; tum quod non solliciti erunt quid edant & bibant, & quibus vestiuntur: at tametsi præterita non curant; & de futuris non solliciti sunt, quod usque perfectissimam reminiscentiam præteritorum, & intuitionem futurorum, habeant, quia in omni eorum præsenti, inest tam præteritum quam futurum; ita*

ita habent Memoriam perfectiorem, quam usquam cogitari & exprimi potest.

2494. *Homines cum vivunt in mundo, qui in amore in Dominum, & in charitate erga proximum sunt, apud se, & in se, habent intelligentiam & sapientiam angelicam, sed reconditam in intimis eorum memoriæ interioris; quæ intelligentia & sapientia eis nusquam apparere potest, priusquam corporea exuunt, tunc memoria particularium, de qua dictum, sopitur, & evigilantur in Memoriam interiorem, & successive dein in ipsam Angelicam.*

F I N I S.

Errata in Parte Secunda, *N.* I.

PRÆF. pag. 4, lin. 24. *aliis*, lege, *illis*. pag. 5, lin. 9. *unaquavis*, lege, *unaquævis*. p. 6, l. 7. aliquod, absque comati. p. 6, l. 29. *significant*, lege, *significat*. p. 9, l. 32. *rationalis*, absque comati. p. 10, l. 13. significatur quod adhuc non. p. 11, l. 26. *vita instituta*, lege, *vitæ instituta*. p. 14, l. 34. *vero intellectuale*, lege, *vero intellectuali*. p. 15, l. 42. *nequid*, lege, *nequit*. p. 18, l. 10. *vilipendet*, lege, *vilipendebat*. p. 20, l. 14. ut *cogitant*, lege, ut *cogitent*. ibid. l. 38. *capiunt*, lege, *capiant*. p. 21, l. 8. *inprimum*, lege, *in primum*. p. 23, l. 36. *Angelos*, lege, *Angelus*. p. 25, l. 21. *pereant*, lege, *pereunt*. p. 27, l. 10, 11. *interni*, lege, *inferni*. p. 28, l. 1. *propriam*, lege, *proprium*. ib. l. 8, *liberis*, lege, *liberi*. ib. l. 27, *libro*, lege, *libero*. ib. l. 32. *jucundus*, lege, *jucundis*. p. 30, l. 9. *& semen*, lege, *est semen*. ib. l. 13. *magnum*, lege, *magnam*. ib. l. 16, *hoc minimo*, lege, *ex minimo*. ib. l. 26. *Jehova*, lege, *Jehovæ*. ib. l. 31. *rationale*, lege, *rationali*. p. 31, l. 7. *& sensualibus*, lege, *ex sensualibus*. p. 32, l. 39. *atymum*, lege, *azymum*. p. 40, l. 11. *spiritus*, lege, *spiritus habet*.

Correxi

Arcana Cœlestia,

QUÆ IN

SCRIPTURA SACRA,

SEU

VERBO DOMINI

SUNT, DETECTA:

Hic quæ in

GENESI

Capite Vigesimo:

Una cum Mirabilibus,

Quæ visa & audita sunt

In Mundo Spirituum, & Cœlo Angelorum;

Hic ad finem, quæ de

Gentium & Populorum, qui extra Ecclesiam nati sunt, statu & sorte in altera vita.

V.

MDCCL.

PARS SECUNDA

LIBRI *GENESEOS.*

CAPUT VIGESIMUM.

2495. QUOD in Verbo Senſus Internus ſit, qui non apparet in litera, prius multis in locis dictum & oſtenſum eſt, & qualis eſt, patet ex illis quæ a Primo Capite Geneſeos huc uſque explicata ſunt: verumtamen, quia pauci illi hodie, qui credunt Verbo, uſque non ſciunt, quod talis ſenſus ſit, licet adhuc idem confirmare: Dominus Conſummationem ſæculi, hoc eſt, ultimum tempus Eccleſiæ, ita deſcribit, "*Statim poſt afflictionem dierum iſtorum Sol obſcurabitur, & Luna non dabit lumen ſuum, & Stellæ cadent de cælo, & virtutes cælorum commovebuntur,*" Matth: XXIV: 29. Marc: XIII: 24; quod Sol hic non ſignificet Solem, non Luna Lunam, nec Stellæ ſtellas, ſed quod Sol amorem in Dominum, & charitatem erga proximum, Luna amoris & charitatis fidem, & Stellæ cognitiones boni & veri, oſtenſum eſt, n: 31. 32. 1053. 1521. 1529. 1530. 1531. 2120. 2441; ita per illa Domini verba ſignificatur, quod in conſummatione ſæculi, ſeu in ultimo tempore, nullus amplius amor, & nulla charitas, proinde nulla fides, erit: quod ille ſenſus ſit, patet a ſimilibus Domini verbis apud Prophetas, ut apud Eſaiam, "Ecce dies Jehovæ venit, "ad ponendum terram in ſolitudinem, & peccatores ejus perdet ex

 "ea;

" ea; nam *Stellæ cælorum*, & Sidera eorum non lucebunt luce sua; " *obtenebrabitur Sol* in ortu suo, & *Luna non splendere faciet lucem*," XIII: 9. 10; ubi etiam de ultimo tempore Ecclesiæ, seu quod idem, de Consummatione sæculi, agitur: apud Joelem, " Dies tenebrarum " & caliginis, dies nubis & obscuritatis, coram Ipso commota est " terra; contremuerunt cœli, *Sol* & *Luna*, atrati sunt, & *Stellæ* col-" legerunt splendorem suum," II: 2. 10, similiter: alibi apud Eundem, " *Sol* vertetur in tenebras, & *Luna* in sanguinem, antequam " venit dies Jehovæ magnus & terribilis," III: 4: adhuc apud Eundem, " Propinquas dies Jehovæ, *Sol* & *Luna* atrati sunt; & *Stellæ* " retraxerunt splendorem," IV: 14. 15: apud Ezechielem, " Obte-" gam, cum exstinxero te, cœlos, & atrabo *Stellas* eorum, *Solem* nu-" be obtegam, & *Luna non lucere faciet lumen suum*, omnia *Lumi-" naria lucis* in cœlis atrabo, & dabo tenebras super terra tua," XXXII: 7. 8. Pariter apud Johannem, " Vidi, cum aperuit sigillum " sextum, cum ecce terræ motus magnus factus, & *Sol* factus niger " sicut saccus pilosus, & *Luna* tota facta sicut sanguis, & *Stellæ ceci-" derunt in terram*," Apoc: VI: 12. 13: apud Eundem, " Quartus " Angelus clanxit, ita ut percussa sit tertia pars *Solis*, & tertia pars " *Lunæ*, & tertia pars *Stellarum*, & obtenebraretur tertia pars eorum," Apoc: VIII: 12; ex his locis constare potest, quod Domini verba apud Evangelistas, simile involvant ac Domini verba apud Prophetas, quod nempe ultimis temporibus nulla charitas, seu fides erit; & quod ille sit sensus internus; ut quoque patet adhuc apud Esaiam, " Eru-" bescet *Luna*, & pudefiet *Sol*, quia regnabit Jehovah Zebaoth in " monte Sionis, & in Hierosolyma," XXIV: 23; hoc est, quod erubescet fides, quæ est luna, & pudefiet Charitas, quæ est sol, quia talis; de luna & sole non dici potest quod erubescent & pudefient: & apud Danielem, " Hircus cornu crevit versus meridiem, & versus " ortum, & crevit usque ad *Exercitum cælorum*, & dejecit in terram " de Exercitu, & de *Stellis*, & conculcavit eas," VIII: 9, 10, ubi quod Exercitus cœlorum non significet Exercitum, nec stellæ stellas, cuivis patet.

CAPUT

CAPUT XX.

1. ET profectus est inde Abraham versus terram meridiei, & habitavit inter Kadesh & inter Schur, & peregrinatus est in Gerar.

2. Et dixit Abraham ad Sarah uxorem suam, Soror mea hæc; & misit Abimelech rex Geraris, & accepit Saram.

3. Et venit DEUS ad Abimelech in somnio noctu, & dixit ei, ecce tu morieris propter mulierem, quam accepisti, & illa maritata marito.

4. Et Abimelech non appropinquaverat ad illam, & dixit, DOMINE, num gentem etiam justam occides.

5. Nonne ille dixit mihi, soror mea hæc, & ipsa etiam illa dixit, frater meus ille; in rectitudine cordis mei, & in immunitate manuum mearum, feci hoc.

6. Et dixit ad eum DEUS in somnio, etiam Ego novi, quod in rectitudine cordis tui feceris hoc, & prohibui etiam Ego te a peccando Mihi, propterea non dedi tibi ad attingendum ad illam.

7. Et nunc reduc uxorem viri, quia propheta ille, & orabit pro te, & vives; & si non tu reducas, scito, quod moriendo moriaris tu, & omnis qui tibi.

8. Et mane surrexit Abimelech in matutino, & vocavit omnes servos suos, & loquutus est omnia verba illa in auribus eorum, & timuerunt viri valde.

9. Et vocavit Abimelech Abrahamum, & dixit illi, quid fecisti nobis, & quid peccavi tibi, quod adduxisti super me, & super regnum meum, peccatum grande; facta, quæ non fiunt, fecisti mecum.

10. Et dixit Abimelech ad Abrahamum, quid vidisti quod feceris verbum hoc.

11. Et dixit Abraham, quia dixi, veruntamen nullus timor DEI in loco hoc, & occident me propter verbum uxoris meæ.

12. Et etiam vere soror mea, filia patris mei illa, veruntamen non filia matris meæ, & facta mihi in uxorem.

13. Et factum, quando fecerunt discedere me Deus e domo patris mei, & dixi illi, hæc bonitas tua, quam facias mecum, ad omnem locum quo venerimus, dic mihi, frater meus ille.

14.

14. Et accepit Abimelech gregem & armentum, & servos & ancillas, & dedit Abrahamo, & restituit illi Saram uxorem ejus.

15. Et dixit Abimelech, ecce terra mea coram te, in bono in oculis tuis habita.

16. Et Saræ dixit, ecce dedi mille argenti fratri tuo, ecce illud tibi velamen oculorum omnibus qui tecum, & cum omnibus, & vindicata.

17. Et oravit Abraham ad DEUM, & sanavit DEUS Abimelechum, & uxorem ejus, & ancillas ejus, & pepererunt.

18. Quia claudendo clausit JEHOVAH propterea omnem uterum domus Abimelechi, propter verbum Saræ, uxoris Abrahami.

CONTENTA.

2496. IN Capite Duodecimo supra, actum est de Peregrinatione Abrahami in Ægypto, per quam significata fuit instructio Domini in scientificis, quando adhuc puer: hic nunc agitur de Peregrinatione Abrahami in Gerar, ubi Abimelech, per quam significatur similiter instructio Domini, verum in doctrinalibus charitatis & fidei. Agitur hic imprimis de Doctrina Charitatis & Fidei, ex qua origine, quod nempe sit Spiritualis ex origine cœlesti, non autem ex rationali.

2497. Agitur de statu Domini, in quo fuit, cum se primum instrueret in doctrinalibus charitatis & fidei; ipse status significatur per Kadesh & Schur; Doctrina fidei per Abimelechum regem Geraris, Vers: 1. 2. Quod primum cogitaverit de rationali, quod consuleretur, Vers: 2. Quod usque non consultum fuerit, Vers: 3. 4. 8. 9. Causæ, quod sic cogitaverit, Vers: 5. 6. 10. 11. 12. 13. Quod Doctrina charitatis & fidei sit spiritualis ex origine cœlesti, Vers: 7. Quod sic instructus; & inserverint Ipsi tunc omnia rationalia, ut & scientifica, instar velaminis seu amictus, Vers: 14. 15. 16. Et sic Doctrina perfecta, Vers: 17. Quod secus factum, si ex rationali, Vers: 18.

SEN-

CAPUT VIGESIMUM.

SENSUS INTERNUS.

2498. QUOD hæc Historica, sicut omnia reliqua quæ sunt Verbi, arcana Divina involvant, constare potest ex eo, quod Abraham nunc iterum dixerit Uxorem suam esse Sororem, nam simile factum fuit, cum venit in Ægyptum, dixit enim tunc ad Saram, "*Dic quæso Soror mea tu*," Gen: XII: 13: nec solum Abraham, sed etiam Isacus cum venit Gerarem, dixit etiam ille, quod Rebecca uxor ejus esset soror, "*Quæsiverunt viri loci de uxore ejus, & dixit Soror mea est*," Gen: XXVI: 6. 7: in quibus Capitibus etiam plura similia occurrunt; sic ut ter talia Historica relata sint; quod absque arcana causa in sensu interno, nusquam factum fuisset.

2499. Vers: 1. *Et profectus est inde Abraham versus terram meridiei, & habitavit inter Kadesh & inter Schur, & peregrinatus est in Gerar.* Profectus est inde Abraham versus terram meridiei, significat progressionem Domini in bonis & veris fidei; Abraham, est Dominus in illo statu: & habitavit inter Kadesh & inter Schur, significat statum Ipsius in specie; Kadesh est affectio veri interioris procedentis a rationalibus; Schur est affectio veri exterioris procedentis a scientificis: & peregrinatus est in Gerar, significat instructionem inde in spiritualibus fidei.

2500. Profectus est inde Abraham versus terram meridiei, quod significet progressionem Domini in bonis & veris fidei, constat a significatione Proficisci, quod sit progredi, de qua n: 1457; & a significatione terræ meridiei, quod sit bonum & verum fidei, de qua n: 1458. Prius in Capite Duodecimo dictum est de Abrahamo, quod profectus eundo & proficiscendo versus meridiem, cum in Ægyptum, ibi Vers: 9. 10, quibus significatum in sensu interno, quod Dominus, cum puer, progressus in bona & vera quoad scientiam cognitionum, n: 1456. 1459; hic nunc quod profectus versus terram meridiei, quibus significatur ulterior & interior progressio, quæ est in bona & vera quoad doctrinam fidei, quare hic dicitur terra meridiei, quia terra in suo proprio sensu significat Ecclesiam, pro qua doctrina, n: 566. 662. 1067. 2117. 2118. Quod instructionem Domini in genere attinet, qualis fuerit, ex hoc Capite, in sensu interno, elucet, nempe quod fuerit per continuas revelationes, & sic per Divinas perceptiones & cogitationes ab Ipso, hoc est, a Divino Ipsius, quas implantavit Divinæ intelligentiæ & sapientiæ, & hoc usque ad perfectam unionem Ipsius Humani cum Ipsius Divino; hæc via sapiendi nusquam dabilis est apud aliquem hominem, nam influxit ab Ipso Divino, quod erat intimum Ipsius, quia Patris, a quo conceptus: ita ab ipso Divino Amore, qui Soli Domino fuit, qui fuit quod universum Genus humanum salvare vellet: est arcanum, quod vix adhuc alicui notum est, quod

quod in ipſo amore inſit ſapientia & intelligentia, ſed qualis amor talis eſt; quod in amore inſit ſapientia & intelligentia, inde eſt, quia omnis influxus fit in amorem, ſeu quod idem, in bonum, ita in ipſam vitam hominis; inde eſt ſapientia & intelligentia Angelorum, quæ ineffabilis; inde etiam ſapientia & intelligentia hominum, qui in amore in Dominum, & charitate erga proximum; hi tametſi eam apud ſe non appercipiunt, dum vivunt in corpore, uſque in illam poſt obitum veniunt, ex cauſa, quia illa in ipſo amore, & in ipſa charitate, ineſt, videatur n: 2494. Quod autem Amorem Domini attinet, ille fuit infinite ſupra amorem, in quo ſunt Angeli, fuit enim ipſe Divinus, quare in ſe habuit ſupereminens omnis ſapientiæ & intelligentiæ, in quod tamen, quia natus homo, & progreſſurus ſicut homo ſecundum ordinem Divinum, ſucceſſive ſe induxit, ut Humanum ſuum ita uniret Divino, & faceret Divinum, & hoc propria potentia.

2501. Quod Abraham ſit Dominus in illo ſtatu, conſtat ex repræſentatione Abrahami, quod ſit Dominus, hic Dominus in illo ſtatu, ut quoque prius, n: 1893. 1965. 1989. 2011. 2172. 2198.

2502. Et habitavit inter Kadeſh & inter Schur, quod ſignificet ſtatum Ipſius in ſpecie, conſtat a ſignificatione habitare, quod ſit vivere, de qua n: 1293; quod præcedit, hoc etiam indicat, nempe quod profectus inde Abraham verſus terram meridiei, quo ſignificatur progreſſio Domini in bona & vera fidei, & nunc dicitur, quod habitaverit inter Kadeſh & inter Schur, per quod non aliud ſignificari ſequitur, quam ſtatus Domini in ſpecie, qui deſcribitur per Kadeſh & Schur, de quibus nunc.

2503. Quod Kadeſh ſit affectio veri interioris procedentis & rationalibus, & Schur affectio veri exterioris procedentis a ſcientificis, conſtare poteſt a ſignificatione Kadeſh & Schur, quod Kadeſh ſignificet verum de quo contenditur, n: 1678 oſtenſum eſt, ita contentionem de vero, ex qua origine, num ex rationali, ut patet a ſequentibus; ſed quia apud Dominum omne verum fuit ex origine cœleſti, hinc Kadeſh ſignificat affectionem veri. Sunt apud unumquemvis hominem Eccleſiæ, vera rationalia, & vera ſcientifica; vera rationalia ſunt interiora, vera autem ſcientifica ſunt exteriora; hæc inter ſe diſtincta ſunt, prorſus ſicut binæ memoriæ hominis, de quibus n: 2469. ad 2473 ſeq: inde ſequitur, quod affectiones veri etiam ſint binæ, una interior quæ eſt rationalium, altera exterior quæ eſt ſcientificorum; affectio veri interioris procedentis a rationalibus hic ſignificatur per Kadeſh; at affectio veri exterioris procedentis a ſcientificis per Schur; quod Schur illud verum ſignificet, videatur n: 1928. Quod Nomina in Verbo nuſquam aliud ſignificent quam res, prius n: 1224. 1264. 1876. 1888, & multoties alibi, demonſtratum eſt.

2504. Et peregrinatus eſt in Gerar, quod ſignificet inſtructionem inde in ſpiritualibus fidei, conſtat a ſignificatione Peregrinari, quod ſit inſtrui, de qua n: 1463. 2025; & a ſignificatione Geraris, quod ſit ſpirituale fidei: Gerar nominatur aliquibus in locis in Geneſi, ut Cap: x: 19. Cap: xxvi: 1. 6.

1. 6. 17. 20. 26, ac in illis significat fidem, & hoc ex causa, quia Gerar erat in Philistæa, & per Philistæam significatur scientia cognitionum fidei, videatur n: 1197. 1198; & Gerar erat, ubi ipse Rex Philistæorum habitabat, inde est quod per Gerarem significetur ipsa fides, n: 1209; perque Regem Geraris ipsum verum fidei, nam Rex in sensu interno est Verum, n: 1672. 2015. 2069; ita per Abimelechem, Doctrina fidei, de quo in sequentibus. Sunt in genere intellectualia fidei, sunt Rationalia fidei, & sunt Scientifica fidei; ordine sibi ita ab interioribus ad exteriora procedunt; quæ fidei intima sunt, vocantur Intellectualia; quæ ex illis aut inde procedunt, sunt fidei Rationalia; quæ ex his iterum, sunt fidei Scientifica; se habent illa, ut cum Eruditis loquendum, sicut prius ad posterius, aut quod idem, sicut superius ad inferius, hoc est, sicut interius ad exterius: apparet quidem homini, sicut scientificum fidei sit primum, & ex illo dein existat rationale, & demum intellectuale, & hoc ex causa, quia homo ita a pueritia procedit, sed usque intellectuale continue influit in rationale, & hoc in scientificum, quod homo nescit; sed in pueritia obscure, in adultiore ætate evidentius, & tandem cum regeneratus est homo luculenter, apud hunc apparet quod talis ordo sit, & adhuc plenius in altera vita; videatur n: 1495: hæc omnia vocantur Spiritualia, quæ distinguuntur ita in gradus, & ordine tali succedunt; Spiritualia fidei sunt omnia vera, quæ ex bono, hoc est, ex origine cœlesti; quicquid est ex cœlesti derivatum, est spirituale fidei.

2505. Vers: 2. *Et dixit Abraham ad Sarah uxorem suam, soror mea hæc; & misit Abimelech rex Geraris, & accepit Saram.* Dixit Abraham, significat cogitationem Domini: ad Sarah uxorem, significat verum spirituale conjunctum cœlesti: soror mea hæc, significat verum rationale: & misit Abimelech rex Geraris, significat doctrinam fidei; Abimelech est doctrina fidei spectans rationalia: & accepit Saram, significat affectionem consulendi rationale.

2506. Dixit Abraham, quod significet cogitationem, constat ex significatione dicere in historicis, quod sit percipere, tum quoque cogitare, de qua, n: 1898. 1919. 2061. 2080. 2238. 2260. 2271. 2187.

2507. Ad Sarah uxorem, quod significet verum spirituale conjunctum cœlesti, constat a significatione Saræ uxoris, quod sit Verum intellectuale conjunctum Divino Bono, seu quod idem, Verum spirituale conjunctum cœlesti, de qua n: 1468. 1901. 2063. 2065. 2172. 2173. 2198. Quid Spirituale, & quid Cœleste, prius sæpius dictum est, videatur n: 1155. 1577. 1824. 2046. 2088; illud Cœleste vocatur, quod est boni, hoc est, quod est amoris in Dominum, & charitatis erga proximum; & Spirituale, quod est Veri, hoc est, quod est fidei inde.

2508. Soror mea hæc, quod significet verum rationale, constat ex significatione Sororis, quod sit verum intellectuale rationale, de qua n: 1495. Quod Verum rationale sit Soror, non aliunde constare potest, quam ex Conjugio cœlesti; quæ enim inde descendunt, proximitates inter se habent, sicut consanguinitates & affinitates in terra, de quibus videatur n: 685. 917, & hoc cum varietate indefinita: ipsum Conjugium cœleste est solum inter Divinum

Bonum & Divinum Verum; inde apud hominem concipitur intellectuale, rationale, & scientificum, nam absque conceptione ex Conjugio cœlesti nusquam homo potest intellectu, nec ratione, nec scientia imbui, proinde non potest esse homo; quantum itaque ex Conjugio cœlesti ducit, tantum est homo: in Ipso Domino est Conjugium Cœleste, ita ut Dominus sit ipsum illud Conjugium, est enim Ille ipsum Divinum Bonum & simul Divinum Verum; Angeli & Homines in Conjugio cœlesti sunt, quantum in amore in Dominum, & in Charitate erga proximum, & quantum inde in fide, hoc est, quantum in Bono Domini ac inde in vero, & tunc dicuntur filiæ & filii, ac inter se sorores & fratres, sed hoc cum differentia. Quod Verum rationale dicatur soror, est causa quia concipitur ab influxu Divini Boni in affectionem verorum rationalium, bonum quod inde in rationali vocatur frater, & verum quod inde, soror; sed hoc melius constabit ex illis, quæ in Vers: 12 hujus Capitis ab Abrahamo dicuntur, "Et etiam vere soror "mea, filia patris mei illa, veruntamen non filia matris meæ, & facta mihi "in uxorem."

2509. Et misit Abimelech rex Geraris, quod significet doctrinam fidei, constat ex illis, quæ supra n: 2504, dicta sunt, nempe quod per Philistæam significetur scientia cognitionum fidei, n: 1197. 1198; per Gerarem, quæ erat in Philistæa, Fides, n: 1209. 2504; per regem, ipsum verum fidei, n: 1672. 2015. 2069, inde per Abimelechum significatur doctrina fidei, sed doctrina fidei spectans rationalia, ut patebit ab illis quæ nunc sequuntur.

2510. Quod Abimelech, sit doctrina fidei spectans rationalia, constare potest ex eo, quod spectaverit ad Saram, non ut Abrahami uxorem, sed ut sororem, & per Saram ut sororem significatur verum rationale, n: 2508; idem quoque a sequentibus patet, nam agitur ibi de doctrina fidei, num originem trahat a rationali, vel num ex cœlesti; inde Abimelech significat doctrinam fidei spectantem rationalia. Doctrina dicitur spectare rationalia, cum nihil aliud verum doctrinæ agnoscitur, quam quod ratione capi potest, sic ut intuitio omnium, quæ sunt doctrinæ, sit ex rationali; at quod doctrina fidei non sit ex rationali, sed ex origine cœlesti, in sequentibus, in sensu interno, docetur.

2511. Et accepit Saram, significat affectionem consulendi rationale, constat ex significatione Saræ ut sororis, quod sit verum rationale, de qua n: 2508, tum ex accipere illam, quod sit affectionis erga illam, ita in sensu interno, affectionis consulendi rationale. Quæ in hoc Versu continentur, involvunt primam cogitationem Domini de Doctrina fidei, num conduceret consulere rationale, vel non; quod prima talis cogitatio esset, causa est, quia Dominus secundum omnem ordinem Divinum progressus est, & quicquid fuit humanum, in quod natus, & quod traxit a matre, hoc exuere debuit, ut indueret Divinum; ita etiam hoc humanum, num in doctrinalibus fidei consuleretur rationale.

2512. Vers: 3. *Et venit Deus ad Abimelech in somnio noctu, & dixit ei, ecce tu morieris propter mulierem, quam accepisti, & illa maritata marito.* Venit Deus

Deus ad Abimelech, significat perceptionem Domini de doctrina fidei: in somnio noctu, significat obscuram: & dixit ei, significat inde cogitationem: ecce tu morieris propter mulierem, significat quod doctrina fidei nulla foret, si quoad illa quæ ibi, consuleretur rationale: & illa maritata marito, significat quod doctrina veræ fidei sit, & quæ ibi, conjuncta cœlesti.

2513. Venit Deus ad Abimelech, quod significet perceptionem Domini de doctrina fidei, constat a significatione venire Deus, & a significatione Abimelechi; quod venire Deus, significet percipere, patet, nam perceptio non aliud est quam adventus seu influxus Divinus in facultatem intellectualem: quod Abimelech significet doctrinam fidei, supra n: 2504. 2509. 2510, ostensum.

2514. In somnio noctu, quod significet obscuram, nempe perceptionem, constare potest a significatione somnii, & simul noctis; somnium, cum agitur de perceptione, significat obscurum quid respective ad vigiliam, & magis cum dicitur somnium noctu: quod obscura dicatur perceptio prima Domini, causa est, quia in humano quod exueret, & cujus umbras discuteret; perceptivum Domini, tametsi ex Divino, usque fuit in humano, quod tale est, ut ipsam lucem non statim recipiat, sed successive sicut discutiuntur umbræ, quæ ibi; quod se redegerit in minus obscurum quoad doctrinum fidei, significatur per quod iterum venerit Deus ad Abimelechum in somnio, ubi non memoratur nox, Vers: 6; & quod dein in claram perceptionem, significatur per quod mane surrexit Abimelech in matutino, Vers: 8.

2515. Et dixit ei, quod significet inde cogitationem, nempe ex perceptione, constat a significatione dicere, quod sit percipere, tum cogitare, de qua supra n: 2506. Quia hic dicitur, quod cogitatio fuerit inde, paucis licet dicere, quomodo se habet cum cogitatione: sunt cogitationes ex perceptione, cogitationes ex conscientia, & cogitationes ex nulla conscientia; *Cogitationes ex perceptione* dantur solum apud cœlestes, hoc est, apud illos qui in amore in Dominum sunt, estque intima quæ datur apud hominem, & est apud Angelos cœlestes in cœlo; perceptio ex Domino est, per quam, & ex qua eorum cogitatio; contra perceptionem cogitare est impossibile *Cogitationes ex conscientia* sunt inferiores, & dantur apud spirituales, hoc est, apud eos qui in bono charitatis & fidei sunt quoad vitam & quoad doctrinam; contra conscientiam cogitare iis quoque est impossibile, nam hoc foret contra bonum & verum, quod iis a Domino dictatur per conscientiam. *Cogitationes* autem *ex nulla conscientia* sunt apud illos, qui se intus non regi patiuntur a bono & vero, sed a malo & falso, hoc est, non a Domino, sed a semet: hi credunt, quod cogitent tantum intra se, quantum ii qui ex conscientia & perceptione, ex causa quia non sciunt quid conscientia, minus perceptio, sed tanta est differentia, quanta inter infernum & cœlum; qui absque conscientia cogitant, ex quibusvis cupiditatibus & phantasiis cogitant, ita ab inferno; dum vero aliter, est ex decoro externo propter famam; qui vero a conscientia cogitant, ex affectionibus boni & veri cogitant, ita a cœlo. Quod

autem Domini cogitationem attinet, ea tranfcendit omnem intellectum humanum, fuit enim immediate ex Divino.

2516. Quod ecce tu morieris propter mulierem, fignificet quod doctrina fidei nulla foret, fi quoad illa quæ ibi, confuleretur rationale, conftat ex fignificatione Abimelechi, qui hic eft tu, quod fit doctrina fidei; ex fignificatione mori, quod fit nullum fieri; & a fignificatione fororis, quæ hic vocatur mulier, quod fit rationale, de qua n: 2508; exhinc nunc, quod Abimelech moreretur propter mulierem, fignificatur quod doctrina fidei nulla fieret, fi confuleretur rationale. Quod nulla doctrina fidei ex rationali, caufa eft, quia rationale eft in apparentiis boni & veri, quæ apparentiæ non funt vera in fe, ut oftenfum prius n: 2053. 2196. 2203. 2309; præterea rationale fub fe habet fallacias, quæ funt ex fenfualibus externis confirmatis per fcientifica, quæ umbram inducunt iftis veri apparentiis; eft rationale quoad maximam partem mere humanum, ut quoque ex ejus nativitate conftare poteft; inde nunc eft, quod ex illo nullum doctrinale fidei aufpicari, minus condi poffit; fed erit ex Ipfo Divino & Divino Humano Domini, inde ejus origo, & quidem in tantum, ut Dominus fit ipfa Doctrina, quare etiam in Verbo nominatur Verbum, Veritas, Lux, Via, Janua; & quod arcanum, omne Doctrinale eft ex Divino Bono & Divino Vero, & habet in fe Conjugium cœlefte; doctrinale quod id in fe non habet, non eft doctrinale genuinum fidei; inde eft, quod in fingulis Verbi, unde doctrina, fit inftar conjugii, videatur n: 683. 793. 801. Apparet quidem Doctrina fidei, in fenfu literali feu externo Verbi, quod ex rationali multa habeat, imo ex naturali, fed hoc eft ex caufa, quia Verbum eft pro homine, cui fic accommodatum eft, fed ufque in fe eft fpirituale ex origine cœlefti, hoc eft, ex Divino Vero conjuncto Divino Bono. Quod doctrina nulla fieret, fi quoad illa quæ ibi, confuleretur rationale, ab exemplis illuftrabitur in fequentibus.

2517. Quod illa maritata marito, fignificet quod Doctrina veræ fidei fpiritualis fit, & quæ ibi, conjuncta cœlefti, conftat a fignificatione maritari marito, maritus cum nominatur in Verbo, fignificat bonum, & tunc uxor verum, fecus dum maritus vocatur vir, tunc vir fignificat verum, & uxor bonum, videatur n: 915, & alibi; hic ideo maritata marito fignificat quod verum fit conjunctum bono, ita, ut quoque Verum fit Bonum: conftat etiam ex fignificatione Saræ uxoris, quod fit Verum fpirituale, & Abrahami, quod fit Bonum cœlefte, utrumque Divinum, de qua n: 2501. 2507; & quia Sarah fignificat verum fpirituale Divinum; ipfa Doctrina veræ fidei etiam per Saram uxorem intelligitur, nam Doctrina eft ex veris: inde patet, quod maritata marito, fit quod Doctrina veræ fidei fpiritualis fit, & quæ ibi, conjuncta cœlefti.

2518. Verf: 4. *Et Abimelech non appropinquaverat ad illam; & dixit, Domine, num gentem etiam juftam occides.* Abimelech non appropinquaverat ad illam, fignificat quod in doctrina fidei non confultum fit verum rationale ullo

ullo modo: & dixit, Domine, num gentem etiam juftam occides, fignificat num bonum & verum doctrinæ exftingueretur.

2519. Quod Abimelech non appropinquaverat ad illam, fignificet quod in doctrina fidei non confultum fit verum rationale ullo modo, conftat ex fignificatione Abimelechi, quod fit doctrina fidei, de qua n: 2504. 2509. 2510; & a fignificatione appropinquare ad illam, nempe Saram ut fororem, quod fit attingere; feu confulere aliquo modo verum rationale, quod eft foror, n: 1495. 2508. Quod rationale non confultum fit ullo modo, caufa eft, quæ prius dicta, quod doctrinalia fidei fint omnia ex Divino, quod infinite fupra rationale humanum eft; ex Divino accipit rationale fuum bonum & fuum verum; intrare poteft Divinum in rationale, non autem viciffim; ficut anima intrare in corpus poteft, & hoc formare, non autem corpus in animam; aut ficut lux poteft intrare in umbram, & hanc modificare varie in colores, non autem umbra in lucem: fed quia apparet primum, quafi rationale adeffe debeat, quia hoc eft ipfum illud quod recipit, hic primum cogitationis fuit, annon etiam fimul confuleretur; fed Dominus fibi Ipfi revelavit & refpondit, quod fic doctrina nulla fieret; quare nec confultum fuit, quod hic fignificatur per quod Abimelech non appropinquaverat ad illam.

2520. Et dixit, Domine, num gentem etiam juftam occides, quod fignificet num bonum & verum exftingueretur, conftat a fignificatione gentis, quod fit bonum, de qua n: 1259. 1260. 1416; & quia prædicatur de gente Abimelechi, per quem fignificatur doctrina fidei, per gentem juftam hic intelligitur tam bonum quam verum, utrumque enim eft doctrinæ. Quod hæc dicta fint ex zelo affectionis feu amoris erga univerfum genus humanum, patet; amor ille cogitationes Domini, cum adhuc in humano materno fuit, dirigebat; & tametfi percipiebat ex Divino, quod Doctrina fidei non nifi ex origine cælefti fit, ufque tamen, ut confuleretur Generi humano, quod non recipit aliquid, cujus non aliquam ideam ex rationali fuo habere poteft, ideo dictum, num gentem etiam juftam occides, quo fignificatur num bonum & verum doctrinæ exftingueretur; quod homo non recipiat aliquid, cujus non aliquam ideam ex rationali fuo habere poteft, conftare poteft ab ideis, quas homo fovet de arcanis Divinis, femper iis aliqua idea ex mundanis aut analogis mundanorum adhæret, per quam retinetur in memoria, & per quam reproducitur in cogitationem, nam homo abfque idea ex mundanis nihil ufquam cogitare poteft; ideo fi Vera nude ex Divina origine proponerentur, nufquam reciperentur, fed excederent omnem ejus captum, ita quoque fidem, maxime eorum qui in externo cultu funt: hæc ut illuftrentur, fint hæc exempla: Ipfum Divinum non poteft effe nifi in Divino, ita non nifi quam in Divino Humano Domini, & per hoc apud hominem; rationale fi confuleretur, diceret quod Ipfum Divinum poffit effe in humano cujufvis. Adhuc, quod non fit aliquod fanctum, quod non procedit a Domino, ita a Divino quod unum; rationale fi confuleretur, diceret quod etiam aliunde. Adhuc, quod homo non vivat ex fe, non bonum faciat

faciat ex se, non verum credat ex se, imo non cogitet ex se, sed bonum & verum ex Domino, malum autem & falsum ab inferno; & quod magis, infernum, hoc est, qui in inferno, nec cogitant a se, sed recipiunt ita bonum & verum Domini; rationale si consuleretur, hæc rejiceret quia non caperet. Tum quod nullus remuneretur propter quod faciat bonum, & doceat verum, & quod externum nihil faciat, sed internum, quantum affectionis boni sit in facere bonum, & quantum inde affectionis veri in docere verum, & hoc quantum non ex se: ita in mille aliis. Quia rationale humanum tale est, ideo loquutum est in Verbo secundum hominis captum, etiam secundum genium; ideo est quod alius sit sensus Verbi internus, quam est ejus literalis; quod satis constare potest a Verbo Veteris Testamenti, ubi pleraque dicta sunt secundum captum & genium populi, qui tunc vivebat; idcirco tam pauca, ut vix aliqua, de vita post mortem, de salute æterna, deque interno homine; talis enim erat populus Judaicus & Israeliticus, apud quem tunc Ecclesia, ut si illa detegerentur, non solum non intelligerent, sed etiam subsannarent; similiter si iis detectum fuisset, quod Messias seu Christus venturus ad salvandum animas eorum in æternum, hoc quoque ut nullum rejecissent, sicut etiam ab eadem gente constare potest hodie, coram qua si adhuc nominatur internum, aut spirituale, ac Messias quod non Rex erit maximus in terra, irridetur; hæc causa fuit, quod Dominus similiter ac Prophetæ passim loquutus sit, & cætera per parabolas, ut Ipse dicit apud Matthæum, "Jesus dixit, per parabolas loquor illis, quia videntes non "vident, & audientes non audiunt, nec intelligunt," XIII: 13; videntes & audientes sunt ii qui intra Ecclesiam, qui tametsi vident & audiunt, usque non intelligunt: & apud Johannem, "Occæcavit eorum oculos, & "obturavit eorum cor, ut non videant oculis suis, & intelligant corde, & "convertant se, & sanem illos," XII: 40; quod se converterent & sanarentur, involvit, quod usque dein rejicerent, & sic prophanarent, quod secum habet damnationem æternam, videatur n: 301. 302. 303. 582. 1008. 1010. 1059. 1327. 1328. 2051. 2426: sed usque Dominus interiora Verbi multis in locis detexit, at solum pro sapientibus.

2521. Vers: 5. *Nonne ille dixit mihi, soror mea hæc; & ipsa etiam illa dixit, frater meus ille; in rectitudine cordis mei, & in immunitate manuum mearum, feci hoc.* Nonne ille dixit mihi, significat exculpationem quod ita cogitaverit: soror mea hæc, significat quod rationale esset quod consuleretur: & ipsa etiam illa dixit, frater meus ille, significat quod ipsum rationale ita dictaret, quod bonum cœleste sibi adjunctum foret: in rectitudine cordis mei, significat quod ita cogitatum ex innocentia & simplici bono: & in immunitate manuum mearum feci hoc, significat ex affectione veri, & sic ex omni facultate.

2522. Nonne ille dixit mihi, quod significet exculpationem quod ita cogitaverit, constat a singulis in hoc versu, tum a significatione dicere, quod sit cogitare, de qua n: 2506.

2523.

2523. Quod soror mea hæc, significet quod rationale esset quod consuleretur, nempe quod ita cogitaverit, constat ex significatione sororis in hoc Capite, quod sit verum rationale, de qua n: 1495. 2508. In sensu interno Verbi tota vita Domini, qualis futura in mundo, describitur, etiam quoad perceptiones & cogitationes, prævisa enim hæc fuerunt & provisa quia a Divino, ob causam etiam, ut illa præsentia sisterentur angelis tunc, qui Verbum secundum sensum internum percipiunt, & sic coram illis Dominus, & simul quomodo exuit successive humanum & induit Divinum; nisi hæc per Verbum, tum quoque per omnes ritus in Ecclesia Judaica, sicut præsentia fuissent Angelis, debuisset Dominus in mundum venire statim post lapsum Antiquissimæ Ecclesiæ, quæ homo seu Adam vocatur, propheticum enim tunc statim fuit de adventu Domini, Gen: III: 15; & quod magis, non salvari potuisset Genus humanum quod tunc. Quod ipsam vitam Domini spectat, illa fuit continua progressio Humani ad Divinum, usque ad absolutam unionem, ut pluries prius dictum; ut enim pugnaret cum infernis, & vinceret illa, debuit ex Humano, nam nulla pugna cum infernis est ex Divino, idcirco placuit Ipsi induere humanum sicut alius homo, infans esse sicut alius, adolescere in scientias & in cognitiones, quæ repræsentata & significata sunt per peregrinationem Abrahami in Ægypto, Cap: XII, & nunc in Gerare, ita sicut alius homo excolere rationale, & sic umbram ejus discutere, & illud in lucem mittere, & hoc ex propria potentia: quod talis fuerit progressio Domini ab Humano ad Divinum, nulli dubium potest esse, si modo expendat, quod infans fuerit, & didicerit loqui sicut infans, ac sic porro; sed illa erat differentia, quod Ipsum Divinum in Ipso fuit, qui a Jehovah conceptus.

2524. Quod ipsa etiam illa dixit, frater meus ille, significet quod ipsum rationale dictaret quod bonum cœleste sibi adjunctum foret, constare potest a significatione sororis, quæ est hic *ipsa illa*, quod sit rationale, n: 1495. 2508; & a significatione fratris, quod sit bonum veri, n: 367. 2508: ita enim se res habet, Divinum Bonum & Divinum Verum sibi unita sunt quasi conjugio, inde enim Conjugium Cœleste, & inde etiam usque ad inferiorem naturam amor conjugialis; at bonum & verum rationalis non conjuncta sunt sibi quasi conjugio, sed consanguinitate quali frater & soror; quia rationale quoad verum concipitur ab influxu Divini Boni in affectionem scientiarum & cognitionum, videatur n: 1895. 1902. 1910; bonum autem rationalis per influxum Divini Boni in illud verum, quod ibi sit ipsum bonum charitatis, quod est frater fidei, seu quod idem, veri n: 367. Sed cum bono & vero rationalis ita comparatum est, quod Bonum ejus sit ex Bono Divino, Verum autem non ex Vero Divino, nam Verum rationalis comparatur per scientias & cognitiones, quæ insinuantur per sensualia externa & interna, ita per viam externam, inde est quod veris illius adhæreant ex sensualibus plures fallaciæ, quæ faciunt quod vera non sint vera; sed usque dum Divinum Bonum influit in illa, & concipit illa, tunc apparent sicut vera, & agnoscuntur sicut vera, tametsi non sunt nisi quam apparentiæ veri: ipsum bonum tunc in istis veris

veris modificatur secundum umbras ibi, & fit tale bonum, quale est verum; hoc est arcanum unum, quod in his verbis latet, quod rationale ita dictaret quod Bonum cœleste sibi adjunctum foret.

2525. Quod in rectitudine cordis mei, significet quod ita cogitatum ex innocentia & simplici bono, constare potest a significatione rectitudinis, tum cordis: rectitudo in Lingua originali exprimitur per vocem, quæ significat etiam integritatem & perfectionem, tum quoque simplicitatem; cor autem significat amorem & charitatem, quæ sunt boni, ut notum est; inde est, quod ex rectitudine cordis sit ex innocentia & simplici bono.

2526. Et in immunitate manuum mearum feci hoc, quod significet ex affectione veri, & sic ex omni facultate, constat ex significatione immunitatis, tum manuum; immunitas in Lingua originali exprimitur per vocem, quæ etiam significat munditiam & puritatem; manus prædicantur de vero, & significant potentiam, ita facultatem, n: 878. Quod itaque ex rectitudine cordis & immunitate manuum feci hoc, significent quod cogitatum ex innocentia & simplici bono, & ex affectione veri, sic ex omni facultate, inde est, quia ex innocentia bonum est bonum, & ex bono verum est verum, quæ cum insunt suo ordine, tunc est omnis facultas; quod hæc involvantur illis verbis, patet, nam rectum seu integrum aut perfectum cor, quo significatur bonum, non est nisi innocentia sit in bono, ut dictum, inde sit simplex bonum; ac immunes seu mundæ aut puræ manus, quæ prædicantur de veris, non sunt nisi bonum sit in veris, ut quoque dictum, hoc est, nisi sit affectio veri; cum ex his, etiam est ex omni facultate seu potentia, quæ quoque per manus significatur, n: 878.

2527. Vers: 6. *Et dixit ad eum Deus in somnio, etiam Ego novi, quod in rectitudine cordis tui feceris hoc, & prohibui etiam Ego te a peccando Mihi, propterea non dedi tibi ad attingendum ad illam.* Dixit ad eum Deus in somnio, significat perceptionem minus obscuram: etiam Ego novi quod in rectitudine cordis tui feceris hoc, significat, hic ut prius, quod ita cogitatum ex innocentia & ex simplici bono, ita quod non in culpa: & prohibui etiam Ego te a peccando Mihi, significat quod nihil noxæ illatum: propterea non dedi tibi ad attingendum ad illam, significat quod nihil rationale consultum.

2528. Dixit ad eum Deus in somnio, quod significet perceptionem minus obscuram, constat ab illis quæ supra n: 2514, dicta & explicata sunt. Quod in hoc Capite dicatur Deus, non autem Jehovah, modo in Versu ultimo, est causa quia agitur de spiritualibus, hoc est, doctrinalibus fidei, tunc enim Deus nominatur, cum autem agitur de cœlestibus, seu amore & charitate, tunc nominatur Jehovah, videatur n: 709. 732. 2001.

2529. Etiam Ego novi quod in rectitudine cordis tui feceris hoc, quod significet quod ita cogitatum ex innocentia & ex simplici bono, constat ab illis quæ supra n: 2525. 2526, dicta sunt, ubi eadem verba. Quod non etiam dicatur, ut supra, ex immunitate manuum, est ex arcana causa, quia in affectione veri, quæ per immunitatem manuum significatur, aliquid humani

mani ineſſet; Verum enim Domino etiam per humanum nativitatis ejus inſinuatum fuit, Bonum autem a ſolo Divino, ut conſtare poteſt ab exiſtentia rationalis quoad bonum & quoad verum, n: 2524.

2530. Quod prohibui etiam Ego te a peccando Mihi, ſignificet quod nihil noxæ illatum, nempe quod in Doctrina fidei rationale non ſit conſultum, ut quoque mox ſequitur, conſtare poteſt abſque explicatione.

2531. Quod propterea non dedi tibi ad attingendum ad illam, ſignificet quod nihil rationale ſit conſultum, conſtat a ſignificatione dare ad attingendum, quod ſit conſulere, ut quoque appropinquare ad illam ſupra Verſ: 4, n: 2519; & a ſignificatione Saræ ut ſororis, quæ hic eſt *illa*, quod ſit rationale, de qua n: 1495. 2508. Ut ulterius ſciatur, quomodo ſe habet cum doctrina fidei, quod illa ſit ſpiritualis ex origine cœleſti, ſciendum, quod illa ſit Verum Divinum ex Bono Divino, ita in totum Divina: quod Divinum eſt, incomprehenſibile eſt, quia ſupra omnem intellectum, etiam angelicum; ſed uſque hoc Divinum, quod in ſe incomprehenſibile, per Divinum Humanum Domini, influere poteſt in rationale hominis, & dum influit in ejus rationale, ibi recipitur ſecundum vera quæ ibi, ita diverſimode & aliter apud unum quam apud alterum; quantum itaque vera, quæ apud hominem, ſunt magis genuina, tantum etiam perfectius recipitur Divinum quod influit, & tantum illuſtratur intellectuale hominis: in Verbo Domini, ſunt ipſa Vera; at in ſenſu ejus literali ſunt Vera, quæ accommodata ſunt ad captum eorum qui in externo cultu ſunt; at in ſenſu ejus interno, ſunt Vera accommodata iis qui interni homines ſunt, qui nempe quoad doctrinam & ſimul vitam ſunt angelici, eorum rationale inde illuſtratur in tantum, ut illuſtratio comparetur ſplendori ſtellarum & ſolis, Dan: XII: 3. Matth: XIII: 43; inde patet, quanti intereſt, ut interiora vera ſciantur & recipiantur; hæc Vera ſciri quidem poſſunt, ſed nuſquam recipi, niſi ab illis qui in amore aut in fide in Dominum ſunt; Dominus enim ſicut eſt Divinum Bonum, ita eſt Divinum Verum, proinde eſt ipſa Doctrina, nam quicquid eſt in Doctrina veræ fidei, Dominum ſpectant, ſpectant etiam Regnum cœleſte, & Eccleſiam, & quæ ſunt Regni cœleſtis & Eccleſiæ, ſed illa ſunt omnia Ipſius, ac ſunt fides intermedii, per quos ſpectatur ultimus, hoc eſt, Dominus: quod Dominus ſit ipſa Doctrina quoad verum & bonum, ita qui ſolus ſpectatur in doctrina, Ipſe docet apud Johannem, "Jeſus dixit, Ego "ſum Via, Veritas, & Vita," XV: 26. 27, ubi Via eſt doctrina, Veritas omne quod eſt doctrinæ, Vita ipſum bonum quod vita eſt veri; & quod amor aut fides in Ipſum recipiat, apud Johannem, "Proprii Ipſum non "receperunt; quotquot vero receperunt, dedit illis poteſtatem, ut filii Dei "eſſent, credentibus in Nomen Ipſius; qui non ex ſanguinibus, neque e "voluntate carnis, neque e voluntate viri, ſed ex Deo nati ſunt," I: 11. 12. 13, a Deo nati ſunt illi qui in amore & inde in fide.

2532. Verſ: 7. *Et nunc reduc uxorem viri, quia propheta ille, & orabit pro te, & vives; & ſi non tu reducas, ſcito quod moriendo moriaris tu, & omnis*

qui tibi. Nunc reduc uxorem viri, significat quod spirituale verum doctrinæ immune redderet a rationali: quia propheta ille, significat quod sic doceretur: & orabit pro te, significat quod sic revelabitur: & vives, significat quod sic vita doctrinæ: & si non tu reducas, significat, hic ut prius, si non spirituale verum doctrinæ immune redderet a rationali: scito quod moriendo moriaris tu, significat quod nulla doctrina veri & boni: & omnis qui tibi, significat omnia, quæ ejus, una.

2533. Quod nunc reduc uxorem viri, significet quod spirituale verum doctrinæ immune redderet a rationali, constat a significatione uxoris, quod sit spirituale verum, de qua n: 2509. 2510; & a significatione viri, quod sit ipsa doctrina, Abrahamus enim, per quem Dominus in illo statu repræsentatur, cum nominatur Vir, significat cœleste Verum, quod idem est ac Doctrina ex origine cœlesti, nam vir in sensu interno est intellectuale, videatur n: 158. 265. 749. 915. 1007. 2517; inde patet, quod reducere uxorem viri, sit spirituale verum doctrinæ immune reddere; quod sit a rationali, est quia Abimelechus, qui reduceret, significat doctrinam spectantem rationalia, seu quod idem rationalia doctrinæ, n: 2510. Supra dictum, quod tametsi doctrina fidei in se sit Divina, & sic supra omnem captum humanum, etiam angelicum, usque tamen in Verbo secundum captum hominis rationali modo dictata est; hoc se habet sicut parens, qui docet infantes pueros & puellas, is cum docet, exponit omnia & singula secundum genium eorum, tametsi is ex interiori aut altiori cogitat, alioquin foret docere quod non discitur, aut sicut projicere semen in petram: etiam sicut Angeli, qui in altera vita instruunt simplices corde, tametsi Angeli in sapientia cœlesti & spirituali sunt, usque tamen non supra captum eorum, quos docent, se elevant, sed loquuntur simpliciter cum illis, at assurgendo per gradus sicut instruuntur; si enim ex Angelica sapientia loquerentur, simplices ne hilum caperent, ita nec ducerentur ad vera & bona fidei; similiter foret, si Dominus non secundum captum hominis rationali modo in Verbo docuisset; sed usque Verbum est elevatum ad intellectum angelicum in sensu ejus interno; attamen in summa illa elevatione, in qua est coram Angelis, est infinite infra Divinum; inde patet, quale Verbum est in sua origine, ac sic in se, ac ita quod plura ubivis involvat, quam universum cœlum quoad parum ejus capax sit comprehendere, tametsi tam leve & tam rude apparet & litera. Quod Dominus sit Verbum, quia ab Ipso Verbum, & Ipse in Verbo, constat apud Johannem, "In principio erat Verbum, & Verbum erat apud Deum, & Deus erat "Verbum; in Ipso vita erat, & vita erat lux, hominum: Verbum Caro "factum est, & habitavit in nobis, & vidimus gloriam Ipsius, gloriam sicut "Unigeniti a Patre, plenus gratia & veritate," I: I. 4. 14: videatur etiam Apoc: XIX: II. 13. 16: & quia Dominus est Verbum, etiam est Doctrina, nam alia Doctrina, quæ est ipsa Divina, non datur.

2534. Quod quia propheta ille, significet quod sic doceretur, constat a significatione Prophetæ; propheta in Verbo multoties legitur, & in sensu literæ significat illos quibus revelatio, tum abstracte ipsam revelationem, sed in

in ſenſu interno ſignificat docentem, tum abſtracte ipſam doctrinam; & quia Dominus eſt, ut dictum, ipſa doctrina, ſeu Verbum quod docet, Ille Propheta nominatur, ſicut etiam apud Moſen, "*Prophetam* e medio tui, e fra-"tribus, ſicut me, ſuſcitabit Jehovah Deus tuus, huic obedietis," Deut: XVIII; 15. 18; ſicut me, dicitur, quia Dominus per Moſen, æque ac per Abrahamum, Iſacum, Jacobum, Davidem, & plures repræſentatus eſt; & quia expectaverunt Ipſum, ideo apud Johannem, "Homines videntes, quod "fecit ſignum Jeſus, dixerunt, quia hic eſt revera *Propheta*, qui venturus "eſt in mundum," VI: 14. Quia Dominus in ſupremo ſenſu eſt Propheta, & teſtimonium Jeſu eſt ſpiritus *prophetiæ*, Apoc: XIX: 10, inde eſt, quod Propheta in ſenſu interno Verbi ſignificet docentem, tum abſtracte doctrinam, quod ab his locis manifeſte conſtare poteſt; apud Lucam, "Tu "puer *Propheta Altiſſimi* vocaberis," I: 7; ita Sacharias de Johanne Baptiſta filio, qui quod non fuerit Propheta, ſed præparans viam docendo & evangelizando de adventu Domini, ipſe dicit, "Quæſiverunt illum quid es, "an Elias es tu, ſed dixit non ſum; an *Propheta* es tu, reſpondit non; "quare dixerunt illi, quis es, dixit, ego vox clamantis in deſerto, rectam "facite viam Domini," Joh: I: 21. 22. 23: apud Matthæum, "Multi "dicent in die illo, Domine, Domine, nonne per Nomen tuum *Propheta-"vimus*," VII: 22, ubi quod prophetare ſit docere, patet: apud Johannem, "Oportet te rurſus *Prophetare* ſuper populos, & gentes, & linguas, & reges "multos," Apoc: X: 11; prophetare pro docere; quid populi, gentes, linguæ, reges, paſſim dictum & oſtenſum eſt: apud Eundem, "Gentes "Civitatem ſanctam conculcabunt menſes 40, dabo autem duobus teſtibus "meis, ut *Prophetent* dies 1260, induti ſaccis," XI: 2. 3; ubi etiam prophetare pro docere: apud Moſen, "Dixit Jehovah ad Moſen, vide, dedi te "deum Pharaoni, & Aharon frater tuus erit *Propheta* tuus," Exod: VII: 1, ubi propheta pro docente aut dicente quod Moſes dicturus: apud Joelem, "Effundam ſpiritum meum ſuper omnem carnem, & *Prophetabunt* filii "veſtri & filiæ veſtræ," III: 1, prophetabunt pro docebunt: apud Eſaiam, "Effudit ſuper vos Jehovah ſpiritum ſoporis, & occluſit oculos "veſtros, *Prophetas* & capita veſtra, *videntes* obtexit, & facta vobis viſio "omnium, ſicut verba libri obſignati, quem dant ſcienti literas, dicendo, "lege quæſo iſtum, & dicet, non poſſum, quia obſignatus eſt," XXIX: 10. 11; ubi per prophetas intelliguntur illi, qui verum docent, & videntes qui verum vident, qui obtegi dicuntur, cum nihil veri ſciunt, & nihil veri vident; quia prophetæ antiquis temporibus dicebantur qui docebant, ideo quoque Videntes dicti, quia Videre ſignificabat intelligere, n: 2150, 2325; quod dicti *Videntes*, videatur 1 Sam: IX: 9. 2 Sam: XXIV: 11; tum quoque *Viri Dei*, ex ſignificatione Viri, n: 158. 265. 749. 915. 1007. 2517, quod dicti Viri Dei, videatur 2 Reg: I: 9 ad 16. Cap: IV. 7. 9. 16. 21. 22. 25. 27. 40. 42. Cap: V: 8. 14. 20. Cap: XIII: 19. Cap: XXII: 16. 17. Cap: XXIII: 17. 18. Quod per Prophetas in ſenſu interno ſignificentur docentes, conſtat apud Jeremiam toto Capite XXIII; & apud Ezechielem toto Capite

 XIII,

xiii, ubi de Prophetis in specie agitur, tum etiam multis in locis alibi, ubi nominantur: inde etiam per Pseudoprophetas significantur illi qui falsa docent, ut apud Matthæum, "In consummatione sæculi, multi *Pseudopro-* "*phetæ* exsurgent, & seducent multos, surgent falsi Christi, & *falsi Pro-* "*phetæ*, & dabunt signa magna, & in errorem inducent, si possibile, etiam "electos," xxiv: 11. 24, ubi per Pseudoprophetas & falsos prophetas non alii significantur; similiter per *Pseudoprophetam* in Apoc: xvi: 13. Cap: xix: 20. Cap: xx: 10. Quantum obscuratur sensus internus Verbi ab ideis, quæ captæ sunt ex repræsentativis Ecclesiæ Judaicæ, inde quoque constare potest, quod quoties memoratur Propheta in Verbo, illico obveniat idea prophetarum, quales fuerunt illo tempore, quæ idea multum obstat, ut appercipiatur quid per illos significatur; at quo quis sapientior est, eo facilius idea ex repræsentativis illis capta removetur; ut pro exemplo, ubi Templum memoratur, qui sapientius cogitant, non percipiunt templum quod Hierosolymæ, sed Templum Domini; ubi mons Sionis vel Sion, non illud quod fuit Hierosolymæ, sed Regnum Domini; & ubi Hierosolyma, non illam quæ fuit in tribu Benjaminis & Jehudæ, sed Hierosolymam sanctum & cœlestem.

2535. Quod orabit pro te, significet quod sic revelabitur, constat a significatione Orare: Oratio in se spectata est loquutio cum Deo, & tunc aliqua intuitio interna eorum quæ sunt orationis, cui correspondet quoddam simile influxus in perceptionem seu cogitationem ejus mentis, sic ut sit quædam aperitio internorum hominis versus Deum; sed hoc cum differentia secundum statum hominis, & secundum rei essentiam, quæ est orationis; si ex amore & fide, & modo cœlestia & spiritualia sunt, de quibus & pro quibus oratur, tunc in oratione existit aliquid instar revelationis, quod manifestatur in orantis affectione quoad spem, solatium, aut internum quoddam gaudium; inde est, quod orare in sensu interno significet revelari; hic adhuc magis, quia dicitur de propheta, & per Prophetam intelligitur Dominus, cujus Oratio non aliud fuit quam loquela interna cum Divino, & simul tunc revelatio; quod revelatio, patet apud Lucam, "Factum est, cum Jesus bap-"tizaretur, & *Oraret*, quod aperiretur cœlum," iii: 21: apud Eundem, "Factum est, cum Jesus assumens Petrum, Jacobum, & Johannem, ascen-"dit in montem ad *Orandum*; cum Ipse *Oraret*, facta est species faciei Ip-"sius alia, & vestimentum Ipsius album fulgurans," ix: 28. 29: apud Johannem, "cum oraret dicendo," "Pater glorifica tuum Nomen; exiit "tunc vox e cœlo, & glorificavi, & rursus glorificabo," xii: 27. 28; ubi quod Oratio Domini fuerit loquela cum Divino, ac tunc revelatio, patet.

2536. Et vives, quod significet quod sic vita doctrinæ, constare potest absque explicatione.

2537. Et si non tu reducas, quod si non spirituale verum immune redderet a rationali, constat ex illis quæ mox supra n: 2533, dicta sunt, ubi eadem verba.

2538. Scito quod moriendo moriaris, quod significet quod nulla doctrina veri.

veri & boni, etiam constare potest ab illis quæ supra n: 2516 dicta sunt, ubi quoque similia verba: pariter, quod omnis qui tibi, significet omnia quæ ejus, nempe doctrinæ, una; quod omnis significet omne seu omnia in sensu interno, inde est, quia personæ in Verbo significant res, ita omnis qui Abimelecho, omne seu omnia quæ doctrinæ. Ex his nunc patet, quis sensus internus est verborum, quæ in hoc Versu, nempe quod spirituale verum doctrinæ immune redderet a rationali, & quod ita doceretur, ac Ipsi revelabitur, & sic vita doctrinæ; at si non spirituale verum immune redderet a rationali, quod doctrina veri & boni nulla foret quoad omnia & singula ejus: Se habet ita cum Doctrina, quantum humani, hoc est, quantum sensualis, scientifici, & rationalis est, ex quibus creditur quod ita sit, tantum est nulla doctrina; at quantum sensuale, scientificum, & rationale removetur, hoc est, absque illis creditur, tantum vivit doctrina, nam tantum influit Divinum; sunt humani propria quæ impediunt influxum & receptionem: sed aliud est credere ex rationali, scientifico & sensuali, seu consulere illa ut credatur; & aliud est confirmare & corroborare illud quod creditur, per rationalia, scientifica, & sensualia; quæ differentia sit, patebit in sequentibus, de illis enim in sensu interno in hoc Capite, etiam agitur.

2539. Vers: 8. *Et mane surrexit Abimelech in matutino, & vocavit omnes servos suos, & loquutus est omnia verba illa in auribus eorum, & timuerunt viri valde.* Mane surrexit Abimelech in matutino, significat perceptionem claram, & confirmationis lucem ex cœlesti bono: & vocavit omnes servos suos, significat rationalia & scientifica: & loquutus est omnia verba illa in auribus eorum, significat exhortationem ad confirmantia inde, usque ut obedirent: & timuerunt viri valde, significat quod etiam usque ut aversarentur.

2540. Mane surrexit Abimelech in matutino, quod significet perceptionem claram, & confirmationis lucem ex cœlesti bono, constat a significatione mane surgere; tum Abimelechi, ut & matutini; quid mane significat, ostensum est n: 2333. 2405, hic quod perceptionem claram patet inde, tum a serie, quod perceptio primum fuerit obscura, n: 2513. 2514; ac dein quod minus obscura, n: 2528: quid Abimelech, quod significet doctrinam fidei spectantem rationalia, videatur supra n: 2509. 2510: & quid matutinum, patet a significatione mane; hic quia dicitur, surrexit mane in matutino, non modo significat perceptionem claram, sed etiam confirmationis lucem a cœlesti bono; est enim cœleste bonum ex quo lux veri confirmans; inde nunc constare potest, quod illa significentur. Quod tantum in sensu interno agitur de Perceptione quæ Domino cum in Humano fuit, ac de cogitatione de rationali in doctrina fidei, est causa quæ supra quoque dicta, tum quod Angelicum sit distincte varia cogitare de vita Domini in mundo, & quomodo exuerit rationale humanum, & id Divinum ex propria potentia fecerit; ac simul de doctrina charitatis & fidei qualis est cum rationale se immiscet, præter plura quæ interiora Ecclesiæ & hominis sunt, & inde dependent; hæc homini, cui curæ & cordi mundana & corporea, apparent sicut levia, & fortassis sicut ad nihilum ei conducentia, at eadem

eadem hæc Angelis, quibus curæ & cordi cœlestia & spiritualia, sunt pretiosa; eorum ideæ & perceptiones de his ineffabiles sunt: inde patet, quod plurima, quæ levia sunt homini, quia captum ejus transcendunt, sint æstimatissima Angelis, quia intrant in lucem eorum sapientiæ; & vicissim, quæ æstimatissima homini, quia mundana ac ita intrant in captum ejus, levia sint Angelis, egrediuntur enim e luce sapientiæ eorum: sensus internus Verbi se habet respective ita multis in locis.

2541. Et vocavit servos suos, quod significet rationalia & scientifica, constat ex significatione Servorum in Verbo, de qua in sequentibus ad Vers: 14, n: 2567. Sunt in homine, qui in Regno Domini, seu qui Regnum Domini est, cœlestia, spiritualia, rationalia, scientifica, & sensualia, hæc inter se subordinata sunt; cœlestia & spiritualia primas tenent, ac Domini sunt, rationalia illis subordinata sunt & inserviunt, scientifica his iterum subordinata sunt & serviunt, sensualia demum his seu scientificis; quæ inserviunt seu serviunt sunt respective servi, & vocantur in Verbo servi; quod talis subordinatio sit, homo qui ex sensualibus & scientificis solum cogitat, ignorat, & qui aliquid de iis scit, usque obscurissimam ideam habet, quia in corporeis adhuc est, Angeli autem distinctissimam, millia enim imo myriades idearum distinctarum apud Angelos non nisi quam unam obscuram apud homines sistunt, ut pro exemplo de his, quod Abimelechus vocavit servos suos, & loquutus est omnia verba in auribus eorum, & quod timuerint viri valde, percipiunt Angeli arcaniora, quam usquam homo capit, imo quam credere potest, nempe quomodo Dominus redegerit rationalia & scientifica ad obedientiam, & quidem ita, quod non ipsa rationalia & scientifica, sed affectiones assurgentes adversus doctrinæ cœlestia & spiritualia, nam his subjugatis rationalia & scientifica ad obedientiam redacta sunt; & simul tunc in ordinem: hæc sunt Angelis inter communissima, quæ fortassis homini sunt inter ejus obscurissima, aut non intelligibilia.

2542. Et loquutus est omnia verba illa in auribus eorum, quod significet adhortationem ad confirmantia inde, usque ut obedirent, constare potest a serie rerum in sensu interno, tum a significatione aurium; ex serie rerum, sunt plura confirmantia, quæ accedunt ad quodcunque quod rationale agnoscit, aliunde enim non agnoscit quam ex confirmantibus, inde est cum rationalia ad obedientiam rediguntur, ad confirmantia fit exhortatio, ea enim semper usque instant & quasi exsurgunt: ex significatione aurium, aures in sensu interno Verbi significant obedientiam, ex causa etiam correspondentiæ, quæ est inter audire & obedire, quæ quoque correspondentia latet in ipsa voce Audire, & magis in Auscultare, cujus correspondentiæ origo est ex altera vita, ubi qui obedientes sunt & obtemperantes, ad Auris provinciam pertinent, imo ipsi Auditui correspondent, quod est arcanum nondum notum; sed hæc melius patebunt, ubi de Correspondentia, ex Divina Domini Misericordia, in sequentibus agetur: quod Aures illa significent, ex pluribus locis in Verbo constare potest, pro tempore licet modo afferre, quod apud Esaiam, "Impingua cor populi hujus, & *Aures* ejus aggrava, & oculos ejus

" ejus obline, ne forte videat oculis suis, & *auribus suis audiat*, & cor ejus " intelligat," VI : 10, ibi videre oculis est intelligere, & audire auribus, est percipere affectione, proinde obedire: ac ubi Dominus dicit, " Qui habet " *aurem ad audiendum, audiat*," Matth : XI : 15. Cap : XIII : 9. 43. Luc : VIII : 8. Cap : XIV : 35, non aliud significatur.

2543. Quod timuerunt viri valde, significet quod usque ut aversarentur, constat ex significatione timere hic, & a significatione virorum : timere seu timor plura in se, sicut omnis affectus, involvit, tametsi apparet simplex, nempe jacturam vitæ, famæ, honoris, lucri in mundanis; at jacturam boni & veri, & inde vitæ, in cœlestibus; & quia hæc, etiam involvit aversationem pro illis quæ destruere ea conantur, & hoc quo magis homo in affectione boni & veri est; ipsi affectioni opposita est aversatio, quare hic per timere significatur aversari; quanta aversatio fuerit Domino, constat ex zelo, in quo dicta sunt illa quæ in Versu nunc sequente, qui zelus fuit pro Doctrina ut incontaminata esset ab omni rationali & scientifico: quod Viri significent rationalia & scientifica, seu intellectualia quæcunque, n: 158. 265. 749. 915. 1007, ostensum est.

2544. Vers: 9. *Et vocavit Abimelech Abrahamum, & dixit illi, quid fecisti nobis, & quid peccavi tibi, quod adduxisti super me & super regnum meum peccatum grande; facta quæ non fient fecisti mecum.* Vocavit Abimelech Abrahamum & dixit illi, significat cogitationem Domini ex doctrina fidei: quid fecisti nobis, & quid peccavi tibi, significat redarguitionem sui quod sic cogitaverit: quod adduxisti super me & super regnum meum peccatum grande, significat quod sic doctrina fidei & omnia doctrinalia in discrimine essent: facta quæ non fient fecisti mecum, significat horrorem.

2545. Vocavit Abimelech Abrahamum & dixit illi, quod significet cogitationem Domini ex Doctrina fidei, constare potest ex repræsentatione Abimelechi, tum Abrahami, & a significatione dicere, de quibus aliquoties prius. Quid sit cogitare ex doctrina fidei, non potest ad captum exponi, nam perceptio ejus rei non cadere potest quam in ideas angelicas, quibus id sistitur in tanta luce cum repræsentativis cœlestibus, ut vix aliquid describi possit; ut constare potest, si diceretur, quod Cogitatio fuerit ex intellectuali vero, quod supra rationale quod inde spectavit; sed quod perceptio, ex qua cogitavit, fuerit ex Divino Vero.

2546. Quod fecisti nobis, & quid peccavi tibi, quod significet redarguitionem sui quod sic cogitaverit, constare potest ex affectu & zelo in his verbis, de quo mox prius n: 2543, propter id quod rationale & scientificum vellet exsurgere & intrare, & sic aliquid commune habere in doctrina fidei, quæ est Divina.

2547. Quod adduxisti super me & super regnum meum peccatum grande, quod significet quod sic doctrina fidei & omnia doctrinalia in discrimine essent, constat a significatione Abimelechi, qui hic est *me*, quod sit doctrina fidei, & ex significatione regni, quod sit verum doctrinæ seu doctrinale. Quod Regnum in sensu interno significet vera doctrinæ, & in

sensu

ſenſu oppoſito falſa doctrinæ, conſtat a Verbo, ut apud Jeremiam, "Formator omnium ille, & ſceptrum hæreditatis Ipſius, Jehovah Zebaoth nomen Ipſius; malleus Tu Mihi, arma belli, & diſpergam in Te *gentes*, & perdam in Te *Regna*," LI: 19. 20; ubi de Domino, qui quod non diſperſurus gentes, nec perditurus regna, conſtat, ſed quod illa quæ per gentes & regna ſignificantur, nempe mala & falſa quæ ſunt doctrinæ: apud Ezechielem, "Ecce accepturus filios Iſraelis ab inter gentes quo abiverunt, & congregabo eos e circuitu, & adducam eos in terram ſuam, faciam eos in *Gentem* unam in terra, in montibus Iſraelis, & Rex unus erit omnibus illis in Regem, & non erunt amplius in duas *Gentes*, & non dividentur amplius in duo *Regna*," XXXVII: 21. 22; Iſrael pro Eccleſia ſpirituali, Gens pro bono iſtius Eccleſiæ ſeu doctrinæ, quod gentes ſint bona, videatur n: 1259. 1260. 1416. 1849; Regnum pro veris illius; quod per gentes & regna ibi aliud quam gentes & regna ſignificetur, patet, nam dicitur de filiis Iſraelis ſeu Iſraelitis, quod congregandi & adducendi ſuper terram, qui tamen diſperſi inter gentes abiverunt in gentes: apud Eſaiam, "Confundam Ægyptum cum Ægypto, & pugnabunt vir contra fratrem ſuum, & vir contra ſocium ſuum, *urbs* contra *urbem*, *Regnum* contra *Regnum*," XIX: 2, ubi Ægyptus pro ratiociniis ex ſcientificis de veris fidei, n: 1164. 1165. 1186; urbs pro doctrinali, hic hæretico, n: 402. 2268. 2450, Regnum pro falſo doctrinalis, inde urbs contra urbem, & regnum contra regnum, pro quod hæreſes & falſa inter ſe pugnatura; ſimiliter ac per hæc quæ Dominus de Conſummatione ſæculi loquutus, apud Mattheum, "Excitabitur *Gens* contra *Gentem*, & *Regnum* contra *Regnum*," XXIV: 7: pro quod mala contra mala, & falſa contra falſa. Quæ Daniel prophetavit de quatuor Regnis, Cap: II: 37 ad 46, Cap: VII: 17 ad f: & de Regnis Mediæ & Perſiæ, Cap: VIII: 20 ad f: de Regnis Regis meridiei & regis ſeptentrionis, Cap: XI: & quæ Johannes in Apocalypſi etiam de Regibus & Regnis, nihil aliud ſignificant, & per Regna ibi modo ſtatus Eccleſiæ quoad vera & falſa intelliguntur; ſtatus monarchici & regnorum terræ in ſenſu literæ, ſunt ſtatus Eccleſiæ & Regni Domini in ſenſu interno, in quo ſenſu nihil niſi quam ſpiritualia & cœleſtia ſunt, Verbum enim Domini in ſe ſpectatum non eſt niſi ſpirituale & cœleſte, ſed ut legatur & capiatur ab homine quocunque, illa quæ cœli ſunt per talia quæ in terra, traduntur.

2548. Facta quæ non fient feciſti mihi, quod ſignificet horrorem, conſtat ex affectu in his verbis, tum a ſerie, quod nempe averſatus n: 2543; tum quod ex zelo redarguerit, n: 2546; hic nunc quod horruerit.

2549. Verſ: 10. 11. *Et dixit Abimelech ad Abrahamum, quid vidiſti, quod feceris verbum hoc. Et dixit Abraham, quia dixi, verumtamen nullus timor Dei in loco hoc, & occident me propter verbum uxoris meæ.* Dixit Abimelech ad Abrahamum, ſignificat ulteriorem cogitationem ex doctrina fidei: quid vidiſti quod feceris verbum hoc, ſignificat intuitionem in cauſam: dixit Abraham, ſignificat perceptionem quæ reſponſum: quia dixi, verumtamen nullus timor Dei in loco hoc, ſignificat cogitationem inde, quod nullum reſpectum

ſpectum haberent veri ſpiritualis in eo ſtatu in quo ſunt: & occident me propter verbum uxoris meæ, ſignificat quod ſic cœleſtia fidei quoque perirent ſi cogitarent quod ſolum ſpirituale verum conjungi potuiſſet cœleſti bono.

2550. Dixit Abimelech ad Abrahamum, quod ſignificet ulteriorem cogitationem ex doctrina fidei, conſtat ex illis ſupra n: 2545, ubi pæne eadem verba; hic quia iterum dictum eſt, ſignificat ulteriorem cogitationem, & quidem de cauſa: quid cogitatio ex doctrina fidei, videatur etiam ibi.

2551. Quid vidiſti quod feceris verbum hoc, quod ſignificet intuitionem in cauſam, patet abſque explicatione, tum ab iis quæ ſequuntur, ubi cauſa dicitur. Quod ita ordine in ſenſu interno ſiſtatur, quomodo Dominus perceperit & cogitaverit de doctrina fidei, & de rationali num conſuleretur, cauſa eſt, quia angelicum eſt de illis in tali ſerie cogitare, Verbi ſenſus internus eſt imprimis pro Angelis, ita eorum perceptionibus & cogitationibus adaptatus; in ſuis delectabilibus, imo beatis & felicibus ſunt, cum de Domino, Ipſius Divino & Humano, & de hoc quomodo Divinum factum, cogitant, nam circumfunduntur ſphæra cœleſti & ſpirituali, quæ plena eſt Domino, ita ut dici queat quod ſint in Domino, inde nihil beatius & felicius eſt illis, quam ſecundum illa quæ ſphæræ ſunt & affectionis inde, cogitare; ſimul etiam tunc inſtruuntur & perficiuntur, in eo imprimis, quomodo Dominus per gradus, ſicut adolevit, humanum, in quod natus, Divinum ex propria potentia fecerit, ita quomodo per ſcientias & cognitiones, quas Sibi Ipſi revelavit, rationale ſuum perfecit, umbras ejus ſucceſſive diſcuſſit, & illud in Divinam lucem immiſit: hæc & innumerabilia alia, ſiſtuntur coram Angelis cœleſti & ſpirituali modo cum mille & mille repræſentativis in luce vitæ, cum Verbum legitur. Sed hæc, quæ Angelis tam pretioſa, ſunt hominibus ſicut levia, quia ſupra captum, ita in umbra eorum intellectus; & viciſſim, quæ ſunt hominibus pretioſa, ut ſunt illa in quibus mundana, ſunt Angelis levia, quia infra ſtatum, ita in umbra eorum ſapientiæ; ita, quod mirum, quæ veniunt in umbram hominis, & pæne in ejus contemtum, illa tranſeunt in lucem Angelorum, & in affectionem, ut ſunt plura quæ ſenſus interni Verbi ſunt.

2552. Dixit Abraham, quod ſignificet perceptionem quæ reſponſum, conſtat ex ſignificatione dicere in hiſtoricis Verbi, de qua multoties prius, ut n: 1791. 1815. 1819. 1822. 1898. 1919. 2061. 2080. 2238. 2260. 2271. 2287. Quod cogitatio Domini ex doctrina fidei, ſignificetur per quod dixit Abimelech ad Abrahamum, at perceptio quæ reſponſum, per quod dixit Abrahamus, ita ſe habet, Perceptio eſt ſuperius & fuit Domino ex ipſo Divino, ſed Cogitatio eſt inferius, & fuit Domino ex ipſo intellectuali; & quia perceptio erat ex qua cogitatio, ita reſponſum cogitationis erat ex perceptione; hoc illuſtrari poteſt per aliquod inſtar apud hominem, homo cœleſtis non poteſt cogitare niſi ex perceptione, & homo ſpiritualis non niſi ex conſcientia, n: 2515; perceptio illius ſicut conſcientia eſt ex Domino, & non ipſi apparet unde eſt, ſed cogitatio ejus eſt ex rationali & apparet ei

ficut ex fe; ita quoque cum cogitat de aliqua re ex rationali, tunc conclufio cogitationis feu refponfum venit ex perceptione feu ex confcientia; proinde refpondetur ei a Domino fecundum ftatum ejus vitæ, affectionem, & doctrinæ verum conformiter implantatum feu impreffum.

2553. Quia dixi, verumtamen nullus timor Dei in loco hoc, quod fignificet cogitationem inde, quod nullum refpectum haberent veri fpiritualis in eo ftatu in quo funt, conftat ex fignificatione timoris Dei, quod fit refpectus Veri Divini feu fpiritualis; & a fignificatione loci, quod fit ftatus, de qua n: 1273. 1274. 1275. 1377. Ipfa res ita fe habet; homo non capere poteft aliquod doctrinale pure fpirituale & cœlefte, hoc eft, Divinum, quia tranfcendit infinite captum ejus, ita quoque fidem; omnes cogitationes hominis terminantur in naturalibus quæ funt ejus fenfualium, quicquid non ex his & fecundum hæc dicitur, hoc non comprehenditur, fed perit, ficut vifus interminatus, in quodam oceano aut univerfo; quare fi doctrinalia coram homine exponerentur aliter, prorfus non reciperentur, ita nullus refpectus pro illis haberetur, quod fatis conftare poteft ex fingulis in Verbo, ibi ipfa pure Divina ob eandem caufam naturaliter imo fenfualiter exponuntur, ut quod Jehovæ fint aures, fint oculi, fint facies, fint affectiones ficut homini, fit ira, & plura: hoc adhuc magis eo tempore cum Dominus venit in mundum, tunc ne quidem fciebant quid cœlefte & fpirituale, ne quidem quod internum; folum terreftria & mundana, & fic externa, mentis eorum omnia tenebant, ficut ipforum Apoftolorum, qui Regnum Domini ficut Regnum mundi fore autumabant, & ideo petierunt, ut unus a dextris, alter a finiftris, federet, & diu putarunt, quod fuper duodecim thronis federent judicaturi duodecim tribus Ifraelis, non adhuc fcientes quod in altera vita illi ne quidem minimum unius hominis poffent judicare n: 2129 ad f: intuitio in hunc ftatum generis humani, fuit caufa quod a Domino primum cogitatum fit, num rationale effet confulendum in doctrina fidei, & hoc ex amore, qui fuit, ut confuleretur omnium faluti, & quod Verbum non periret.

2554. Quod occident me propter verbum uxoris meæ, fignificet quod fic cœleftia fidei quoque perirent, fi cogitarent quod folum fpirituale verum conjungi potuiffet cœlefti bono, conftat ex fignificatione occidere, quod fit perire; & a fignificatione uxoris, quod fit fpirituale verum conjunctum cœlefti bono, de qua n: 2507. Hæc altera caufa eft cur ita cogitatum, quæ ita fe habet, Divinum Bonum, quod hic cœlefte bonum vocatur, Divino Vero, quod hic fpirituale verum dicitur, unitum eft quafi conjugio, n: 2508; & tametfi Divinum Bonum foli Divino Vero ita unitum eft, ufque influit in Vera inferiora, & cum illis fe conjungit, fed non ficut conjugio, influit enim in vera rationalia, quæ modo funt apparentiæ veri, & cum illis fe conjungit; imo etiam in vera fcientifica & fenfualia, quæ vix aliud funt quam fallaciæ, & cum iis fe conjungit; nifi ita, nufquam aliquis homo falvari potuiffet, videatur de his in Parte Prima n: 1831. 1832: ut Divinum Bonum cum illis & his poffet conjungi, & fic falvari homo, etiam caufa fuit

fuit adventus Domini in mundum, nam absque Humano Domini Divino facto nusquam aliqua conjunctio, sed per Ipsum est conjunctio. Præter hoc arcanum, etiam plura adhuc arcana sunt in his verbis, "Quod occident me "propter verbum uxoris meæ," quibus significatur quod sic cœlestia fidei perirent, si cogitarent quod solum spirituale verum conjungi potuisset cœlesti bono, nempe hoc, cum nullum respectum haberent veri spiritualis quod sic etiam bonum cœleste periret, illo enim rejecto perit hoc: tum quoque hoc, nisi dictum, quod adorarent Patrem, tametsi nullus aditus ad Ipsum quam per Filium, & qui videt Filium videt Patrem, Joh: xiv: 8 ad 12, nec receptum fuisset; præter adhuc alia.

2555. Vers: 12. 13. *Ei etiam vere soror mea, filia patris mei illa, verumtamen non filia matris meæ; & facta mihi in uxorem. Et factum, quando fecerunt, discedere me Deus e domo patris mei, & dixi illi, hæc bonitas tua, quam facias mecum, ad omnem locum quo venerimus, dic mihi, frater meus ille.* Et etiam vere soror mea est, significat quod verum rationale talem affinitatem haberet: filia patris mei illa, verum non filia matris meæ, significat quod rationale conceptum sit ex bono cœlesti ut a patre, non autem ex spirituali vero ut a matre: & facta mihi in uxorem, significat quod verum spirituale conjunctum sit cœlesti media rationalitate: & factum quando fecerunt discedere me Deus e domo patris mei, significat cum relinqueret scientificum & apparentias inde, cum jucundis eorum, quæ hic sunt domus patris sui: & dixi illi, significat cogitationem tunc: hæc bonitas tua quam facias mecum, significat quod inde tunc haberet hoc solatium: ad omnem locum quo venerimus, significat omnia quæ concluderet postea de vero rationali: dic mihi frater meus ille, significat quod diceretur quod rationale verum adjunctum esset cœlesti bono.

2556. Quod etiam vere soror mea, significet quod verum rationale talem affinitatem haberet, constat a repræsentatione Saræ ut sororis, quod sit verum rationale, de qua n: 2508, tum a nunc sequentibus, quod agatur de nativitate rationalis, & ejus inde affinitate. In genere tenendum, quod omnia & singula apud hominem vere rationalem, hoc est, regeneratum, omnia ejus affectionum, ejus perceptionum, & ejus cogitationum, sint quasi consanguinitate & affinitate, inter se conjuncta; ita enim disposita sunt, ut se mutuo spectent sicut familiæ unius domus, & hoc distinctissime, inde secundum affinitates, in quibus sunt, reproducuntur; hoc trahunt ab influxu cœli, hoc est, Domini per cœlum; apud hominem, qui vere rationalis est, hoc est, regeneratus, omnia disposita sunt in ordinem, qualis est in cœlo, & hoc ab influxu; inde homini facultas cogitandi, concludendi, judicandi, & reflectendi, quæ tam mirabilis est, ut excedat omnem scientiam & sapientiam humanam, & indefinite analyses, quas humana industria inde deprompsit. Quod hæc ignorata sint huc usque, est quia non creditum fuit, quod omnia affectionum, perceptionum, & cogitationum, influant, malarum ab inferno, & probarum e cœlo, ita quod nexum habeant cum illis quæ extra sunt, cum tamen ita se habet, quod homo quoad spiritum suum ita conjunctus sit cum

illis qui extra eum, ut ſi privaretur nexu inde, ne quidem momento viveret; quod etiam ſciri poteſt inde, quod inconnexum nuſquam detur, & quod inconnexum pereat momento.

2557. Quod filia patris mei illa, verumtamen non filia matris meæ, ſignificet quod rationale conceptum ſit ex bono cœleſti ut a patre, non autem ex ſpirituali vero ut a matre, conſtare poteſt a conceptione rationalis, quod nempe fiat per influxum boni cœleſtis Divini in affectionem ſcientiarum, de qua n: 1895. 1902. 1910. Hic duo arcana ſunt, unum quod rationale hominis concipiatur a Bono cœleſti Divino ut a patre, & quod aliter nullum rationale exiſtat; alterum eſt, quod rationale non concipiatur a ſpirituali vero ut a matre: quod Primum attinet, nempe quod rationale hominis concipiatur a Bono cœleſti Divino ut a patre, & quod aliter nullum rationale exiſtat, conſtare poteſt ab illis quæ prius n: 1895. 1902. 1910, dicta ſunt, tum ab illis quæ unicuique homini nota eſſe poſſunt, ſi reflectit; notum enim eſt, quod homo in nullam ſcientiam, nec in ullum rationale naſcatur, ſed modo in facultatem recipiendi illa; tum quod dein per gradus omnia diſcat & imbuat, & hoc imprimis per ſenſualia auditus & viſus, & ſicut diſcit & imbuit, ita rationalis fiat; quod hæc fiant per viam corporis, hoc eſt, externam, quia per auditum & viſum, patet: at quod homo non novit, quia ſuper id non reflectit, eſt, quod jugiter aliquid ab interiori influat, quod recipit illa quæ ita intrant & inſinuantur, & diſponit in ordinem; quod influit, & recipit, ac diſponit, eſt Bonum cœleſte Divinum, quod a Domino, inde vita eorum, inde ordo, & inde conſanguinitates & affinitates inter ſingula, ut dictum eſt; ex his conſtare poteſt, quod rationale hominis ſit a Bono cœleſti Divino ut a patre, ſecundum verba in hoc verſu, "eſt filia patris mei illa." Alterum quod attinet, nempe quod rationale non conceptum ſit ex ſpirituali vero ut a matre, conſtare poteſt ex illis quæ n: 1902 dicta ſunt: ſi enim verum ſpirituale influeret ab interiori, ſicut bonum, tunc naſceretur homo in omne rationale, & ſimul in omne ſcientificum, ſic ut non opus haberet quicquam addiſcere; ſed quia homo talis eſt, quod ex hæreditario ſit in omni malo, & inde in omni falſo, at ita, ſi ipſa vera quoque influerent, illa adulteraret & falſificaret, ac ſic homo periret in æternum, proviſum eſt a Domino, ut nihil veri influat per internum hominis, ſed modo per externum ejus; ex his conſtare poteſt, quod rationale hominis non ſit ex ſpirituali vero, ut a matre, ſecundum verba in hoc Verſu, verumtamen non filiæ matris meæ. Secundum ſimilem ordinem placuit Domino, ut quoque Rationale Ipſius formaretur, ob cauſam, ut Humana apud ſe Divina ex propria potentia faceret, & Divinum ſpirituale Verum Divino cœleſti Bono, & Divinum cœleſte Bonum Divino ſpirituali Vero, implantaret & uniret.

2558. Quod facta mihi in uxorem, ſignificet quod verum ſpirituale conjunctum ſit cœleſti media rationalitate, conſtat a repræſentatione Saræ ut uxoris Abrahami, quod ſit verum ſpirituale conjunctum bono cœleſti, de qua n: 2507; & ex repræſentatione ejuſdem, ut ſororis, quod ſit verum rationale,

rationale, de qua n: 2508; inde ſignificatur, per quod ex ſorore facta ſit uxor, quod media rationalitate verum ſpirituale conjunctum ſit cœleſti: quomodo hæc ſe habent, conſtare poteſt ex illis quæ mox ſupra n: 2557, dicta ſunt.

2559. Factum quando fecerunt diſcedere me Deus e domo patris mei, quod ſignificet cum relinqueret ſcientificum & apparentias inde, cum jucundis eorum, quæ hic ſunt domus patris, conſtat a ſignificatione diſcedere, quod ſit relinquere; & a ſignificatione domus, quod ſit bonum, n: 2233. 2234, hic bonum jucundi ex ſcientificorum & rationalium apparentiis, omne enim jucundum apparet ut bonum: quod hic per domum patris ſignificentur jucunda ſcientificorum & rationalium, proinde apparentiarum eorum, ex eo venit, quia prædicantur de Abrahamo, cum diſceſſit e domo patris ſui, tunc enim Abraham cum domo patris ſui coluit alios deos, videatur n: 1356. 1992, inde eſt, quod dicatur in plurali, *fecerunt diſcedere me Deus*; dicendum, quod etiam ſecundum linguam originalem, *fecerunt errare me dii*, ſed quia Dominus repræſentatur per Abrahamum, dicetur, fecerunt diſcedere me deus: quia prima ſcientifica & inde rationalia apud Dominum fuerunt humana, imbuta hæreditario ex matre, ita non pure Divina, inde eſt quod per primum ſtatum Abrahami repræſententur; ſed quouſque repræſentationes vadunt, videatur n: 665. 1097. fin: 1361. 1992.

2560. Et dixi illi, quod ſignificet cogitationem tunc, conſtat a ſignificatione dicere, quod ſit cogitare, de qua prius aliquoties.

2561. Quod hæc bonitas tua quam facies mecum, ſignificet quod inde tunc haberet hoc ſolatium, conſtare poteſt ab illis quæ præcedunt, & ab illis quæ ſequuntur, ita abſque ulteriore explicatione.

2562. Ad omnem locum quo venerimus, quod ſignificet omnia quæ concluderet poſtea de vero rationali, conſtat a ſignificatione loci, quod ſit ſtatus, de qua n: 1273. 1274. 1275. 1377; ſtatus rei, de qua hic agitur, eſt ſtatus concluſionis de vero rationali, quod diceretur rationale verum adjunctum eſſe cœleſti bono, ut ſequitur.

2563. Quod dic mihi frater meus ille, ſignificet quod diceretur quod rationale verum adjunctum eſſet cœleſti bono, conſtare poteſt ab illis ſupra n: 2524, ubi pæne eadem verba.

2564. Verſ: 14. *Et accepit Abimelech gregem & armentum, & ſervos & ancillas, & dedit Abrahamo; & reſtituit illi Sarah uxorem ejus.* Accepit Abimelech, ſignificat quod doctrina fidei: gregem & armentum, ſignificat locupletata ſit bonis rationalibus & bonis naturalibus: & ſervos & ancillas, ſignificat quod etiam veris rationalibus & veris naturalibus tum affectionibus eorum: & dedit Abrahamo, ſignificat quod Domino: & reſtituit illi Sarah uxorem ejus, ſignificat quando Divinum ſpirituale adjunctum erat Divino cœleſti.

2565. Quod accepit Abimelech, ſignificet quod doctrina fidei, conſtat a ſignificatione Abimelechi, quod ſit doctrina fidei, de qua n: 2504. 2509. 2510.

2566.

2566. Quod gregem & armentum, significet quod locupletata sit bonis rationalibus & bonis naturalibus, constat a significatione gregis & armenti; grex vocantur illi intra Ecclesiam, qui vere rationales sunt, hoc est, interni homines; inde est, quod per gregem significentur quoque abstracte ipsa bona rationalia seu interna, de qua significatione gregis, videatur n: 343. 415. 1565: Armentum autem vocantur illi intra Ecclesiam, qui naturales sunt, hoc est, externi homines; inde etiam per armentum significantur quoque abstracte ipsa bona naturalia seu externa, de qua significatione armenti, videatur n: 2180; quod per Bestias talia significata sint, n: 45. 46. 142. 143. 246. 714. 715. 776. 1823. 2179, ostensum est: quod accepit Abimelech & dedit, significat quod doctrina fidei locupletata sit, nam, ut dictum, per Abimelechum significatur doctrina fidei.

2567. Quod servos & ancillas, significet quod etiam veris rationalibus & veris naturalibus, tum affectionibus eorum, constat ex significatione servorum & ancillarum; servi & ancillæ passim nominantur in Verbo, & per illa in sensu interno significantur ea quæ inferiora & viliora sunt respective, ut sunt rationalia & naturalia respective ad spiritualia & cœlestia; per vera naturalia intelliguntur scientifica omnis generis, nam hæc sunt naturalia: quod per servos & ancillas in Verbo illa significentur, patet a sensu interno verborum ubi nominantur, ut apud Esaiam, "Miserebitur Jehovah Jacobi, & eliget "adhuc Israelem, & ponet eos super humo sua, & adhærebit peregrinus "eis, & adjungent se domui Jacobi, & accipient eos populi, & deducent "eos ad locum suum, & hæreditabunt sibi illos domus Israelis super humo "Jehovæ in *Servos* & *Ancillas*," xiv: 1. 2; ibi Jacobus pro Ecclesia externa, Israel pro interna, peregrini pro illis qui instruuntur in veris & bonis, n: 1463. 2025; servi & ancillæ pro veris naturalibus & rationalibus cum affectionibus eorum, quæ servitura Ecclesiæ per Jacobum & Israelem intellectæ; quod non hic Jacob & Israel, seu Judæi & Israelitæ, intellecti sint, patet, hi enim dispersi inter gentes facti sunt gentes, Judæi adhuc hoc fovent & exspectant, & quidem secundum literam, quod nempe peregrini adhærebunt, quod populi eos deducent, & erunt illis in servos & ancillas, cum tamen ne quidem minimum de Judæis & Israelitis in propheticis Verbi, ubi nominantur, intelligitur; quod manifestum iis esse potest etiam ex eo, quod de Israele æque ac de Jehuda passim dicatur quod reducerentur. Apud Eundem, "Ecce Jehovah evacuans terram, & exaniniens eam, & depravabit facies ejus, & dispergere faciet habitatores ejus, & erit sicut populus "ita sacerdos, sicut *Servus* ita dominus ejus, sicut *Ancilla* ita domina ejus," xxiv: 1. 2: hic Terra pro Ecclesia, n: 662. 1066. 1067. 1850, quæ evacuatur & exinanitur, & ejus facies depravatur, & habitatores dispergunter, cum amplius non vera & bona interiora, quæ sunt populus & sacerdos, nec vera & bona exteriora, quæ sunt servus & ancilla, quod fit cum externa dominantur super interna: apud Eundem, "Producam e Jacobo semen, & "ex Jehuda hæredem montium meorum, & possidebunt eam electi mei, "&

"& *Servi* mei habitabunt ibi," LXV: 9; ibi Jacobus pro Ecclesia externa, Jehudas pro Ecclesia interna cœlesti, electi pro bonis, servi pro veris ejus: apud Joelem, "Effundam spiritum meum super omnem carnem, & prophe-"tabunt filii vestri & filiæ vestræ; etiam super *Servos* & *Ancillas* in diebus "illis effundam spiritum meum," III: 1. 2; ubi de Regno Domini, prophetare pro docere, n: 2534, filii pro ipsis veris, n: 489. 491. 533. 1147, filiæ pro ipsis bonis, n: 489. 490. 491; servi & ancillæ pro veris & bonis inferioribus, super quæ spiritus effundi dicitur, quando accedunt & confirmant; hic & alibi, quod per servos & ancillas talia significentur, non ita apparet, tam ex idea communi servorum & ancillarum, quam ex historico apparente: apud Johannem, "Vidi unum Angelum stantem in sole, qui "clamavit voce magna dicens avibus volantibus in medio cœlo; come-"datis carnes Regum, & carnes chiliarchorum, & carnes fortium, & carnes "equorum & sedentium super illis, & carnes omnium liberorum & *Ser-*"*vorum* & parvorum & magnorum," Apoc: XIX: 17. 18; quod hic non sint carnes regum, chiliarchorum, fortium, equorum, sedentium super iis, liberorum & servorum, quas comederent, patet, sed quod vera Ecclesiæ interna & externa, quæ iis carnes facta. Quod Servi significent vera, & ancillæ bona, quæ inserviunt, & sic serviunt veris & bonis spiritualibus & cœlestibus, manifestius constat a Legibus in Ecclesia repræsentativa latis pro Servis & Ancillis, quæ Leges omnes spectant statum Ecclesiæ & Regni Domini in communi & particulari, & quomodo vera & bona inferiora, quæ sunt naturalia & rationalia, servitura sint spiritualibus & cœlestibus, ita Divinis: ut quod *Servus Hebræus* & *Serva Hebræa*, septimo anno esset liber, & quod tunc donaretur de grege, de area, & torculari; Exod: XXI: 2. 6. Deut: XV: 12 ad 15. Jerem: XXXIV: 39 ad 43. Quod uxor esset libera, si cum eo in servitium intraverit, si autem dominus dederit ei uxorem, quod uxor & liberi essent domini, "Exod: XXI: 3. 4. Quod frater pauper emtus non serviret serviliter, sed sicut mercenarius & inquilinus, jubilæo, una cum liberis exiret," Levit: XXV: 39 ad 43. Si frater emeretur a peregrino inquilino, quod posset redimi, & quod exiret anno jubilæi, Levit: XXV: 47 seq: Quod ex gentibus circum, emerentur Servi & Ancillæ, & ex filiis inquilinorum peregrinantium, quodque ii essent possessio eorum perpetua, quibus imperarent, non autem filiis Israelis, Levit: XXV: 44. 45. 46. Quod servus si non vellet exire servitio, subula per aurem ejus ad ostium daretur, & esset servus perpetuus; similiter etiam si ancilla, Exod: XXI: 6. Deut: XV: 16. 17. Si quis percusserit Servum suum aut Servam suam baculo, ut moreretur, quod vindicaretur; at si supervixerit die vel diebus, quod liber esset, quia argentum ejus, Exod: XXI: 20. 21. Si percusserit oculum aut dentem servi, quod exiret liber, Exod: XXI: 26. 27. Si bos Servum aut Ancillam feriret, ut moreretur, quod penderet 30 siclos domino ejus, & bos lapidaretur, Exod: XXI: 32. Quod non concluderetur Servus, qui se eripuerit a Domino, sed habitaret in loco ubi volupe, nec affligeretur, Deut: XXIII: 16. 17. Quod Servus emtus argento & circumcisus comederet

deret Pascha, Exod: XII: 45. Quod filia alicujus emta non exiret servitio, sicut servi; si mala, quod dominus non venderet eam alienigenæ: si desponsaretur filio, quod esset sicut filia; si alteram acceperit, quod alimentum, tegumentum, & debitum conjugiale non diminueret; si hæc non fecerit, quod gratis servitio exiret, Exod: XXI: 7 ad 12: Hæ omnes Leges originem ducunt a legibus veri & boni in cœlo, & ad illas se in sensu interno referunt, sed partim per correspondentia, partim per repræsentativa, & partim per significativa, at postquam Ecclesiæ repræsentativa & significativa, quæ extima ac infima cultus fuerunt, abolita sunt, etiam illarum necessitas cessavit; si itaque Leges istæ, ex Legibus ordinis veri & boni, & ex repræsentativis ac ex significativis, evolverentur, pateret, quod per Servos nihil aliud significetur, quam vera rationalia & scientifica, quæ vera inferiora sunt, ac ideo servire debet Veris spiritualibus, & quod per Ancillas bona eorum, quæ quia etiam inferiora sunt, quidem servire debent, sed alio modo, quare quædam leges latæ de Ancillis differunt a legibus latis de servis; nam vera in se spectata sunt magis servi quam bona eorum. Per *Jus Regium* apud Samuelem, nec aliud in sensu interno significatur, quam Jus veri, & quoque jus falsi, cum dominari incipit super verum & super bonum, quod constare potest ab explicatione verborum, per quæ descriptum est, "Hoc erit "*Jus Regis* qui regnabit super vos, filios vestros sumet, & ponet sibi ad "currus suos, & ad equites suos, & current ante currus ejus; filias vestras "sumet in aromatarias, & in coquas, & in pistrices; *Servos* vestros, & "*Ancillas* vestras, & juvenes vestros optimos, & asinos vestros, sumet & "faciet ad opus suum; gregem vestrum decimabit; tandem *vos eritis in* "*servos:* & clamabitis in die isto propter Regem vestrum, quem elegistis "vobis, & non respondebit Jehovah vobis in die isto," 1 Sam: VIII: 11. 13. 16. 17. 18: quod per Regem significetur Verum, videatur n: 1672. 2015. 2069, ita in opposito sensu, non vera, hoc est, falsa; per Filios quos poneret sibi ad currus & ad equites suos, significantur vera doctrinæ, quæ inservitura principiis falsi, quæ sunt currus & equites; per Filias, quas sumeret in aromatarias, coquas, & pistrices, significantur bona doctrinæ, per quæ jucundabit illa, & faventia faciet; per Servos & Ancillas, juvenes, & asinos, per quos faciet opus suum, significantur rationalia & scientifica, quibus confirmabit illa; per Gregem quem decimabit, significantur reliquiæ boni quas violabit; & per quod essent in servos, significatur quod facturus, ut cœlestia & spiritualia Verbi & doctrinæ, loco quod dominarentur, falsis ejus principiorum, & malis ejus cupiditatum, confirmandis, inservitura; nam nihil non infunditur principiis falsi ut confirmans, false applicando, sinistre interpretando, pervertendo, rejiciendo illa quæ non favent; quare additur, si clamaveritis in die illo propter Regem vestrum, quem elegistis vobis, non respondebit Jehovah in die isto.

2568. Supra in hoc Capite dictum, quod doctrina nulla fieret, si consuleretur rationale, n: 2516. 2538, & quod nec consultum fuerit, n: 2519. 2531; hic autem dicitur, quod doctrina fidei locupletata sit bonis & veris

tam

tam rationalibus quam naturalibus; hæc primo intuitu apparent sicut forent sibi adversa & contraria, sed usque non sunt: quomodo apud Dominum fuit, dictum est; at quomodo apud hominem, dicendum; apud hominem prorsus aliud est ex rationalibus spectare doctrinam fidei, & aliud ex doctrina fidei spectare rationalia; ex rationalibus spectare doctrinam fidei, est non prius credere Verbo seu doctrinæ quæ inde, quam cum ex rationalibus persuadetur quod ita sit; at ex doctrina fidei spectare rationalia, est primum credere Verbo seu doctrinæ inde, & dein eadem confirmare per rationalia; illud est inversus ordo, & facit ut nihil credatur, hoc autem est genuinus ordo, & facit ut melius credatur; illud est, quod morieris propter mulierem, quibus significatur, quod doctrina fidei nulla fieret si consuleretur rationale, n: 2516. 2538, hoc autem, quod Abimelech dedit gregem & armentum, & servos & ancillas, quibus significatur quod doctrina fidei locupletata sit bonis & veris rationalibus & naturalibus: de his multum agitur in Verbo in sensu ejus interno, imprimis ubi de Aschure & de Ægypto, ex causa, quia dum doctrina fidei spectatur ex rationalibus, hoc est, non prius creditur quam homo ex illis persuadetur quod ita sit, quod tunc non modo nulla fiat, sed etiam negetur quicquid ibi; at dum ex doctrina fidei spectantur rationalia, hoc est, quod credatur Verbo, & dein eadem confirmentur per rationalia, quod tunc doctrina vivat, & affirmetur quicquid ibi: sunt itaque duo principia, unum quod ducit ad omnem insipientiam & insaniam, alterum quod ducit ad omnem intelligentiam & sapientiam; illud principium est negare omnia, seu dicere corde suo quod non credere possit illa, priusquam convincatur ab illis quæ capere aut sentire potest, hoc principium est quod ducit ad omnem insipientiam & insaniam, & dicendum est Principium negativum; alterum principium est affirmare illa quæ doctrinæ ex Verbo sunt, seu apud se cogitare & credere quod vera sint quia Dominus dixit, hoc principium est quod ducit ad omnem intelligentiam & sapientiam, & dicendum est Principium affirmativum: qui ex Principio negativo cogitant, quo plus consulunt rationalia, quo plus scientifica, & quo plus philosophica, eo plus conjiciunt & præcipitant se in tenebras, usque tandem ut negent omnia, causæ sunt, quia nemo capere potest ex inferioribus superiora, hoc est, ex illis spiritualia & cœlestia, minus adhuc Divina, quia transcendunt omnem intellectum, & præterea involvuntur tunc singula negativis ex principio; vicissim autem, qui ex principio affirmativo cogitant, ii possunt se confirmare per quæcunque rationalia, & per quæcunque scientifica, imo per philosophica, per quæ usquam possunt, sunt enim ea omnia illis confirmantia, & dant eis ideam pleniorem rei. Præterea sunt, qui in dubio sunt antequam negant, & sunt qui in dubio antequam affirmant; qui in dubio sunt antequam negant, sunt ii qui inclinant ad vitam mali, quæ vita cum aufert, tunc quantum cogitant de illis, tantum negant; qui autem in dubio sunt antequam affirmant, sunt ii qui inclinant ad vitam boni, ad quam cum flecti se patiuntur a Domino, tunc quantum tum cogitant de iis, tantum affirmant. Quia de his ulterius in Versibus qui sequuntur, agitur, licet,

licet, ex Divina Domini Misericordia, ea ibi plenius illustrare; videatur n: 2588.

2569. Quod dedit Abrahamo, significet quod Domino, constat a repræsentatione Abrahami, quod sit Dominus, de qua multoties prius. Et restituit illi Sarah uxorem ejus, quod significet quando Divinum spirituale adjunctum esset Divino cœlesti, constat a significatione Saræ uxoris, quod sit Verum Spirituale adjunctum Bono cœlesti, de qua n: 2507: quis sensus internus verborum in hoc Versu sit, ex dictis patet, nempe quod Domino, cum unitum in Ipso Humanum Divino & Divinum Humano, fuerit Omniscientia non modo Divinorum cœlestium & spiritualium, sed etiam infracœlestium & infraspiritualium, hoc est, rationalium & naturalium; nam ex Divino, ut ex Sole omnis lucis, singula ut præsentia videntur.

2570. Vers: 15. *Et dixit Abimelech, ecce terra mea coram te, in bono in oculis tuis habita.* Dixit Abimelech, ecce terra mea coram te, significat perceptionem Domini de doctrina amoris & charitatis: in bono in oculis tuis habita, significat quod in omni esset ubi bonum.

2571. Dixit Abimelech ecce terra mea coram te, quod significet perceptionem Domini de doctrina amoris & charitatis, constat a significatione dicere, quod sit cogitare, de qua n: 2506; & a significatione terræ, quod hic sit doctrina amoris & charitatis; Terra in sensu interno varia significat, n: 620. 636. 1067, at quid significat, ex serie rerum constat; significat enim Externum hominem Ecclesiæ, cum Cœlum Internum, n: 82. 913. 1411. 1733; significat etiam tractum ubi Ecclesia, n: 662, 1066; significat ipsam Ecclesiam, tum universaliter Regnum Domini in cœlis & in terris, ex eo quod terra Canaan seu terra sancta illud repræsentabat, n: 1437. 1585. 1607: idem quoque Novum cœlum & nova terra, n: 1733. 1850. 2117. 2118; & quia hominem Ecclesiæ, Ecclesiam, & Regnum Domini, etiam significat illud quod essentiale eorum est, nempe amorem in Dominum & charitatem erga proximum, nam inde pendent, n: 537. 540. 547. 553. 2130; proinde doctrinam amoris & charitatis, quæ est Ecclesiæ, & quæ hic est terra Abimelechi, nam per Abimelechum ut Regem significatur doctrina fidei, ut ostensum, per terram autem ejus, unde & ubi ille, doctrina amoris & charitatis, unde & ubi fides. Quod hactenus cogitatio Domini fuerit de doctrina fidei, nunc autem de doctrina amoris & charitatis, inde est, quia Dominus Humanum adjunxit Divino per vera, quæ sunt fidei, tametsi simul per Divina Bona, quæ sunt amoris, in veris, secundum ordinem, per quem etiam homo fit spiritualis & cœlestis, sed non Divinus qui vitam habet in se, ut Dominus: at cum in Domino conjugium Divinum Veri & Boni, ac Boni & Veri, factum, quod significatur per quod Abimelechus restituit Saram uxorem Abrahamo, n: 2569, tunc cogitatio fuit de doctrina amoris & charitatis, hoc quoque secundum ordinem, cum enim homo factus est spiritualis & cœlestis, tunc non amplius cogitat ex vero sed ex bono, at non ex Divino Bono unito Divino Vero, sicut Dominus: hæc causa est, quod nunc primum nominetur doctrina amoris & charitatis, tametsi

metsi doctrina fidei in se spectata eadem est, & semper perceptio & cogitatio Domini fuerit ex Amore Divino in singulis fidei. Inde est, quod doctrina amoris & charitatis sit ipsa Doctrina Divina, & illa quæ in Antiquissimis Ecclesiis exculta, quæ quia unum faciebat cum doctrina fidei, rejecerunt illos qui separabant, videatur n: 2417.

2572. Quod in bono in oculis tuis habita, significet quod in omni esset ubi bonum, in proximo sensu quod in bono doctrinæ, constare potest a significatione oculorum, qui significant intellectuale, quod est doctrinæ; & ex significatione habitare, quod est vivere, n: 1293, hic Esse, quia prædicatur de Domino. Esse in omni ubi bonum, est esse in omniscientia omnium Divinorum, cœlestium, spiritualium, rationalium, & naturalium, & hoc ex Divino amore, Divino enim Amori inest omniscientia omnium illorum, n: 2500. Præterea Doctrinæ datur bonum & verum; doctrinæ bonum est amor & charitas, doctrinæ verum est fides; qui in doctrinæ bono sunt, hoc est, in amore & charitate, sunt in doctrinæ vero, hoc est, in fide: sed aliud est, in bono esse, seu in amore & charitate, & aliud in doctrinæ bono; infantes qui in amore erga parentes sunt & in charitate erga alios infantes, in bono sunt, non autem in doctrinæ bono, proinde non in doctrinæ vero seu fide; at in doctrinæ bono sunt illi qui per vera fidei regenerati sunt, hi quantum in bono, tantum in veris sunt, hoc est, quantum in amore & charitate, tantum in fide, proinde tantum in sapientia & intelligentia: Angeli quia in amore in Dominum & in amore mutuo, etiam in omni vero sunt, ita in omni sapientia & intelligentia, non solum rerum cœlestium & spiritualium, sed etiam rationalium & naturalium; ex amore enim, quia a Domino, sunt in ipsis principiis seu fontibus rerum, hoc est, in finibus & causis; ex principiis, seu finibus & causis, videre, est e cœlo omnia quæ infra sunt, etiam quæ in terra; se habet hoc comparative sicut qui in alto monte, ac in turri speculatoria ibi, is circumspicere potest ad plura milliaria illa quæ infra sunt, cum illi qui infra, & magis qui in valle aut in sylva, vix possunt ad totidem passus: ita se quoque habet cum illis qui in doctrinæ bono sunt, respective ad illos qui in doctrinæ vero separato a bono, tametsi hi putant se longius videre quam illi, sed usque nihil boni vident, nec quicquam veri nisi levissime in superficie, & hoc conspurcatum falsis: verumtamen sapientia & intelligentia Angelorum est finita, & respective ad Divinam Domini finitissima, & vix quicquam; ut constare potest ex eo, quod inter Infinitum & finitum non detur ratio, at usque communicatio ex Divina Omnipotentia; & ex eo quod Dominus sit ipsum Bonum, & ipse Amor, proinde ipsum Esse boni, & ipsum Esse amoris qui apud Angelos, ita ipsum Esse sapientiæ & intelligentiæ eorum. Inde etiam patet, quod Dominus in cœlo & in terra sit in omni ubi bonum; nimium falluntur, qui putant quod Dominus sit in vero separato a bono, non est nisi quam in bono, & inde in vero, hoc est, in amore & charitate, & inde in fide.

2573. Verf: 16. *Et Saræ dixit, ecce dedi mille argenti fratri tuo, ecce illud tibi velamen oculorum omnibus qui tecum, & cum omnibus; & vindicata eft.* Et Saræ dixit, fignificat perceptionem ex vero fpirituali: ecce dedi mille argenti fratri tuo, fignificat abundantiam veri rationalis bono cœlefti adjuncti: ecce illud tibi velamen oculorum omnibus qui tecum, fignificat quod vera rationalia fint inftar velaminis aut amictus veris fpiritualibus: & cum omnibus, fignificat quod & vera quæ inde: & vindicata, fignificat quod fic nulla culpa & nulla noxa.

2574. Et Saræ dixit, quod fignificet perceptionem ex vero fpirituali, conftat ex repræfentatione Saræ ut uxoris, quod fit Verum fpirituale Divinum, de qua n: 2507; & ejufdem ut fororis, quod fit verum rationale, de qua n: 2508; & a fignificatione dicere, quod fit percipere, de qua n: 2506: hic dictum Saræ ut uxori, tum ut forori, ut uxori quia reftituta eft, n: 2569, ut forori quia dicitur, dedi mille argenti *fratri tuo*; & quod dictum ab Abimelecho, hoc perceptum a Sarah in illo ftatu, ideo per dicere Saræ fignificatur percipere ex Vero fpirituali. Hæc quod arcaniora involvant, quam ad captum poffint exponi, patet; quæ fi aliqualiter modo exponerentur, neceffum erit ut plura prius explicentur, quæ adhuc ignorantur, ut quid Verum fpirituale, quid perceptio ex Vero fpirituali, quod perceptio ex Vero fpirituali fuerit Soli Domino, quod Dominus, ficut verum rationale implantavit bono rationali, ita verum fpirituale bono cœlefti, ita continue Humanum Divino, ut in fingulis effet Conjugium Humani cum Divino, ac Divini cum Humano; hæc & plura præcedent, antequam ad captum explicari poffint illa quæ in hoc Verfu; funt hæc imprimis adæquata mentibus angelicis, quæ in intelligentia talium funt, pro quibus fenfus internus Verbi; illis hæc repræfentantur cœlefti modo, & per hæc, & per illa quæ in hoc Capite, infinuatur, quomodo Dominus humanum, quod a matre, per gradus ejecerit, ufque tandem ut ejus filius non effet amplius, quód pro matre nec agnoverit, patet apud Matth: XII: 46. 47. 48. 49. Marc: III: 31. 32. 33. 34. 35. Luc: VIII: 20. 21. Joh: II: 4; & quomodo Humanum ex propria potentia fecerit Divinum, ufque ut unus effet cum Patre, ut Ipfe docet apud Joh: XIV: 6. 8. 9. 10. 11, & alibi; hæc per myriades idearum & reprefentationum, omnium ineffabilium, fiftuntur a Domino Angelis in clara luce; caufa eft, quod mentibus eorum, ut dictum, adæquata fint, ac quod in beatitudine intelligentiæ & felicitate fapientiæ fuæ fint, cum in his; & præterea, quia funt Angeli, qui, dum homines fuerunt, ceperunt ideam de Humano Domini, ficut de humano apud alium hominem, ut ii cum Angelis cœleftibus in altera vita fimul effe poffint, (ideæ enim infpiratæ affectione boni conjungunt in altera vita), talia per fenfum internum Verbi difcutiuntur, & fic perficiuntur: inde conftare poteft, quam pretiofa funt Angelis, quæ in fenfu interno Verbi, tametfi fortaffis ut levia apparitura homini, qui in tam obfcura idea eft de fimilibus, ut vix aliqua.

2575. Ecce dedi mille argenti fratri tuo, quod fignificet abundantiam infinitam.

finitam veri rationalis bono adjuncti, constat ex significatione Mille, quod sit multum & innumerum, hic infinitum seu infinita abundantia, quia prædicatur de Domino, de qua ejus significatione infra; a significatione Argenti, quod sit verum rationale, de qua n: 1551. 2048; & a significatione fratris, quod sit cœleste bonum vero rationali, ut frater sorori, adjunctum, n: 2524. 2557; inde patet, quod dedi mille argenti fratri tuo, significet abundantiam infinitam veri rationalis bono adjuncti; quod bono data, quod est frater, non autem vero, est quia a bono verum, non vicissim: de infinita illa abundantia, videatur n: 2572. Quod Mille in Verbo significent multum ac innumerum, & cum prædicantur de Domino, quod infinitum, patet ab his locis; apud Mosen, "Ego Jehovah Deus tuus, Deus zelotes, visitans "iniquitatem patrum super filios, super tertios, & super quartos, osoribus "meis; & faciens misericordiam *Millibus* amantibus Me, & custodientibus "præcepta mea," Exod: xx: 5. 6. Cap: xxxiv: 7. Deut: v: 9. 10: & apud Jeremiam, "Jehovah faciens misericordiam in *Millenos*, & retribuens "iniquitatem patrum in sinum filiorum eorum post eos," xxxii: 18, ubi per millia & millenos non significatur aliquod definitum, sed infinitum, Misericordia enim Domini est infinita, quia Divina: apud Davidem, "Currus "Dei binæ *myriades*, *Milleni duplicati*, Dominus in illis, Sinai in sancti-"tate," Psalm: lxviii: 18; ubi myriades & milleni pro innumerabilibus: apud Eundem, "Cadet a latere tuo *Mille*, & *Myrias* a dextra tua, ad te non "accedet," Psalm: xci: 7; ubi mille & myrias etiam pro innumerabilibus; & quia de Domino, qui per Davidem in psalmis intelligitur, pro omnibus qui inimici sunt: apud Eundem, "Penuaria nostra plena depro-"mentia de cibo ad cibum, greges nostri parientes *Mille*, & *decem Mille* in "plateis nostris," Psalm: cxliv: 13; etiam ibi mille, & decem mille seu myrias, pro innumerabilibus: apud Eundem, "*Mille* anni in oculis tuis, "sicut dies heri, cum transiit," Psalm: xc: 4; Mille anni pro quod absque tempore, ita pro æterno, quod est infinitum temporis: apud Esaiam, "*Mille* "*unum* a coram increpatione unius, a coram increpatione quinque, fugietis, "donec remaneatis sicut malus super capite montis," xxx: 17; ubi mille unum, seu chilias, pro multis absque definito numero, quinque pro paucis, n: 649: apud Mosen, "Jehovah Deus patrum vestrorum addat super vos, "sicut vos, *Mille vicibus*, & benedicat vobis," Deut: i. 11: ubi mille vices pro innumeris, sicut in communi sermone, in quo etiam Mille pro multis dicuntur, sicut quod millies dictum, quod mille modis factum; similiter apud Josuam, "Vir unus de vobis persequetur *Mille*, quia Jehovah Deus "vester pugnat vobis," xxiii: 10. Quia Mille definitus est numerus in calculo, apparet in Propheticis, imprimis cum historice connexa sunt, quod mille significent mille, cum tamen significant absque certo numero multos seu innumerabiles; historica enim talis naturæ sunt, ut determinent ideas ad significationes proximas & proprias vocum, sicut etiam ad Nomina, quæ ibi, cum tamen per numeros, æque ac per nomina, in Verbo significentur res, ut constare potest ex illis, quæ de Numeris prius, n: 482. 487. 575. 647. 648. 755.

755. 813. 1963. 1988. 2075. 2752, oftenfa funt; inde eft quod etiam aliqui autument per mille annos in Apocalypfi, Cap: xx: 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7, mille annos feu mille tempora fignificari, ex caufa, ut dictum, quia Prophetica ibi hiftorice defcripta funt, cum tamen per Mille annos ibi nihil nifi multum indeterminatum, tum alibi quoque infinitum temporis feu æternum, fignificatur.

2576. Quod ecce illud tibi velamen oculorum omnibus qui tecum, fignificet quod vera rationalia fint inftar velaminis aut amictus veris fpiritualibus, conftat a fignificatione velaminis, de qua mox fequitur, & a fignificatione oculorum, quod fint intellectualia, ut patet a perplurimis locis in Verbo; tum a fignificatione videre, quod fit intelligere, n: 2150. 2325; quifque videre poteft, quod in fingulis in hoc Verfu, arcana fint, quæ non patefieri poffunt, nifi a fenfu quodam interiori; ut, quod dederit mille argenti, & hoc dicatur non marito fed fratri ejus, quod illud effet velamen oculorum, & ei, & omnibus qui cum illa, tum cum omnibus, & quod fic vindicata; plures quidem conjecturæ hiftoricæ ex fenfu literæ deduci poffent, fed omnes illæ non habent aliquid fpirituale, minus Divinum, quale tamen eft Verbum. Quod Vera rationalia fint inftar velaminis feu amictus veris fpiritualibus, ita fe habet; quæ intima funt hominis, illa funt ejus animæ, quæ autem exteriora funt, illa funt ejus corporis; intima hominis funt bona & vera, ex quibus anima fuam vitam habet, alioquin anima non effet anima; exteriora inde trahunt fuam vitam, & funt omnia corporis inftar, feu quod idem eft, funt velaminis aut amictus inftar; quod imprimis conftare poteft ab illis quæ in altera vita apparent, ut ab Angelis cum fiftuntur videndi, eorum interiora elucent a facie, exteriora repræfentantur tam in corpore, quam in amictu eorum, ufque adeo, ut quilibet ibi ex folo amictu fcire poffit, quales funt, funt enim reales fubftantiæ, ita effentiæ in forma; cum Angelis, qui vifi, & quoad facies & amictus defcripti in Verbo, fimiliter fe habet, ut qui vifi in fepulchro Domini, Matth: xxviii: 3. Marc: xvi: 5; & viginti quatuor feniores circum thronum, Apoc: iv: 4. 5, & alii, nec folum cum Angelis, fed etiam cum omnibus reliquis, tametfi inanimata, quæ memorantur in Verbo, eorum exteriora funt velamen aut amictus, ficut cum Arca fœderis & cum Tentorio quod circum circa, Arca ibi, quæ intimum, repræfentabat ipfum Dominum, nam ibi Teftimonium, at Tentorium, quod extra, repræfentabat Regnum Domini, Velamina ibi, feu Vela & Tegumenta, omnia & fingula repræfentabant exteriora cœleftia & fpiritualia in Ipfius Regno, nempe in Tribus cœlis; quod conftare poteft inde, quod forma ejus oftenfa fit Mofi in monte Sinai, Exod: xxv: 9. Cap: xxvi: 30; inde fanctitatem fuam habuit, non autem ab auro, & argento, & a fculpturis, quæ ibi: quia nunc agitur de veris rationalibus, quod fint inftar velaminis aut amictus Veris fpiritualibus, & apud Mofen defcribitur Tentorium, quoad *Velamina* ejus aut Tegumenta, etiam quoad Vela, quæ ante introitus, licet, illuftrationis caufa, exponere, quid in fpecie per *Vela* ibi fignificatum fit; quid autem per Tegumenta circum circa, alibi, ex Divina

vina Domini Misericordia, dicetur: Vela ibi fuerunt tria, Primum quod fecit discrimen inter Sanctum & Sanctum sanctorum; Alterum, quod vocatur Tegumentum pro janua tentorii; Tertium, quod Tegumentum pro porta atrii: de ipso Velo, quod Primum, ante arcam, ita apud Mosen; "Facies *Velum*, ex hyacinthino, & purpura, & coccineo dibapho, & xylino "intertexto, opus excogitationis, facies illud cum Cherubis: & dabis illud "super quatuor columnis Schittim, obductis auro, & unci earum ex auro; "super quatuor basibus argenti; & dabis *Velum* sub ansulis; & inferes eo, "intra *Velum*, Arcam Testimonii, & distinguet Velum vobis inter Sanctum "& Sanctum sanctorum," Exod: XXVI: 31. 32. 33. 34. Cap: XXXVI: 35. 36: hoc Velum repraesentabat apparentias proximas & intimas boni & veri rationalis, in quibus sunt *Angeli Tertii Coeli*, quae apparentiae descriptae sunt per hyacinthinum, purpuram, coccineum dibaphum, & xylinum intertextum, in quibus color ruber repraesentabat bona amoris, & albus vera ejus; similiter etiam aurum & argentum, quibus obducebantur columnae, & ex quibus unci & bases; quod colores repraesentent, videatur n: 1042. 1043. 1053. 1624; quod aurum sit bonum amoris, n: 113. 1551. 1552; quod argentum sit verum, n: 1551. 2048: inde constare potest, quid significat, quod Velum Templi discissum sit, Matth: XXVII: 51. Marc: XV: 38. Luc: XXIII: 45, nempe quod Dominus intraverit in Ipsum Divinum omnibus apparentiis discussis, & quod simul aperuerit aditum ad ipsum Divinum per Suum Humanum Divinum factum. De Altero, seu Tegumento pro janua tentorii, ita apud Mosen, "Facies *Tegumentum* ad ostium tentorii, ex "hyacinthino, & purpura, & coccineo dibapho, & xylino intertexto, opus "acupictoris: & facies ad *Tegumentum* quinque columnas schittim, & ob- "duces eas auro, unci earum ex auro, & fundes iis quinque bases aeris," Exod: XXVI: 36. 37. Cap: XXXVI: 37. 38: per hoc Tegumentum repraesentatae sunt apparentiae boni & veri, quae prioribus inferiores seu exteriores sunt, seu mediae rationalis, in quibus sunt *Angeli Secundi Coeli*; quae apparentiae paene similiter descriptae sunt, cum differentia tamen, quod pro illo Tegumento quinque columnae & quinque bases essent, per quem numerum significatur parum respective, nam hae apparentiae non ita cohaerent, aut ita coelestes sunt, ac apparentiae intimi seu Tertii Coeli; de numero quinque quod parum, videatur n: 649. 1686; & quia hae apparentiae spectant naturalia, mandatum quod bases funderentur ex aere, per aes enim repraesentabatur & significabatur bonum rationale, n: 425. 1551. De Tertio, seu Tegumento pro porta atrii, ita apud Mosen, "Portae atrii *Tegumentum*, "viginti cubitorum, ex hyacinthino & purpura, & coccineo dibapho, & "xylino intertexto, opus acupictoris; columnae eorum quatuor, bases harum quatuor, omnes columnae atrii circumcirca cinctae argento, unci "earum ex argento, sed bases earum ex aere," Exod: XXVII: 16. 17. Cap: XXXVIII: 18. 19; per hoc Tegumentum repraesentatae sunt apparentiae boni & veri adhuc inferiores seu exteriores, quae sunt infimae rationalis,

? naturale

im

in quibus ſunt *Angeli Primi Cœli*; hæ apparentiæ, quia correſpondent interioribus, deſcriptæ ſunt ſimiliter, cum differentia tamen, quod columnæ non obductæ auro, ſed cinctæ argento, & quod unci eſſent ex argento, quibus ſignificantur vera rationalia ex ſcientificis ortum immediate ducentia, & baſes ex ære, quibus ſignificantur bona naturalia: inde conſtare poteſt, quod nihil non ibi repræſentativum cœleſtium & ſpiritualium Regni Domini fuerit, ſeu quod ad omnem typum cœleſtium & ſpiritualium in Tribus Cœlis facta ſint; tum quod Velamina ſeu Tegumenta ſignificaverint illa, quæ inſtar corporis ſeu amictus ſunt circum ſeu extra Intimum. Præterea quod Velamina, Tegumenta, Amictus ſeu Veſtes ſignificent Vera inferiora reſpective, conſtare poteſt a multis locis in Verbo; ut apud Ezechielem, "Byſſus in acupictura ex Ægypto fuit *Expanſum* tuum, hyacinthi-" num & purpura ex inſulis Eliſha *Tegumentum* tuum," XXVII: 7; ubi de Tyro, per quam ſignificantur cognitiones interiores cœleſtium & ſpiritualium, proinde qui in illis ſunt, n: 1201; acupictura ex Ægypto pro ſcientifico, quod Ægyptus ſit ſcientificum, n: 1164. 1165. 1186. 1462; hyacinthinum & purpura ex inſulis Eliſha, quod tegumentum, pro ritualibus correſpondentibus cultui interno, n: 1156: apud Eundem, "Deſcendent " deſuper foliis ſuis omnes principes maris, & removebunt *Amicula ſua*, " & *Veſtes acupicturæ ſuæ* exuent, terroribus induentur, ſuper terra ſedebunt," XXVI: 16; etiam de Tyro, amicula & veſtes acupicturæ pro cognitionibus ex ſcientificis, ita pro veris inferioribus: apud Eundem, "*Veſtivi* te acupicto, & calceavi te taxo, & *accinxi* te byſſo, & *obtexi* te " ſerico, & ornavi te ornamento, & dedi armillas ſuper manus tuas, & " torquem ſuper guttur tuum. Sumſiſti de *Veſtibus* tuis, & feciſti tibi ex-" celſa variegata, & ſcortata es ſuper illis; ſumſiſti *Veſtes acupicti*, & texiſti " eas," XVI: 10. 11. 16. 18; de Hieroſolyma, quæ eſt Eccleſia ſpiritualis, deſcripta qualis antiquitus, & qualis poſtea cum perverſa; ejus ſpiritualia inferiora, & doctrinalia, ſunt veſtes acupicti, byſſi, ſerici: apud Eſaiam, "Dominus Jehovah Zebaoth removens ex Hieroſolyma omnem baculum " panis, & baculum aquæ; tunc apprehendet vir fratrem ſuum domus pa-" tris ſui, *Veſtis* tibi, princeps eris nobis: excipiet in die iſto, dicendo, non " ero alligans, & in domo mea non panis, & non *Veſtis*, ne ponatis me " principem populi. Scabie afficiet Dominus verticem filiarum Zionis; & " in die illo removebit Dominus ornatum compedum, & reticulorum, & " lunularum, & collariorum, & catenularum, & bracteolarum: & tiaras, " & periſcelides, & alligamenta, & domos animæ, & inaures: annulos, & " ornamenta naſi, *Mutatorias Veſtes*, & *Amicula*, & *pepla*, & aciaria, ſpe-" cula, & ſindones, & cidares, & palliola," III: 1. 6. 7. 17 ad 24. Hieroſolyma pro Eccleſia ſpirituali, Jehuda pro Eccleſia cœleſti, baculus panis & baculus aquæ, qui removebitur, pro bono & vero; veſtis quæ principi, pro veris, quæ ſunt doctrinæ; amictus & ornatus varii filiarum Zionis, qui enumerantur, ſunt omnes & ſinguli genera & ſpecies boni & veri, quibus

quibus privarentur; nisi singula, quæ memorantur, aliquid peculiare Ecclesiæ significaret, non foret Verbi, in cujus unaquavis voce Divinum; prædicantur de filiabus Zionis, per quas quod illa quæ Ecclesiæ sunt significentur, videatur n: 2362: apud Eundem, "Excitare, excitare, indue robur "tuum, Zion, indue *Vestes decoris tui*, Hierosolyma, civitas sanctitatis, "quia non addet, veniat in te amplius præputiatus & immundus," LII: 1. 2. Zion pro Ecclesia cœlesti, Hierosolyma pro spirituali, vestes decoris pro sanctis fidei: apud Eundem, "Telæ eorum non sunt ad *Vestem*, neque "*teguntur* operibus eorum, opera eorum, opera iniquitatis," LIX: 6; telæ pro fictis veris quæ non sunt ad vestem, vestis pro veris exterioribus doctrinæ & cultus, inde dicitur, neque teguntur operibus: apud Eundem, "Gaudendo gaudebo in Jehovah, exultabit anima mea in Deo meo, quia "induet me *Vestibus salutis*, *Amiculo justitiæ* texit me," LXI: 10; vestes salutis pro veris fidei, amiculum salutis pro bono charitatis: apud Johannem, "Habes pauca nomina etiam in Sardibus, quæ non polluerunt *Vestimenta* sua, & ambulabunt Mecum in albis, quia digni sunt: qui vicerit, "is induetur *Vestimentis albis*," Apoc: III: 4. 5: apud Eundem, "Beatus "qui vigilat, & servat *Vestimenta* sua, ut non ambulet nudus," Apoc: XVI: 15: apud Eundem, "Super thronis vidi viginti & quatuor seniores sedentes, indutos *Vestimentis albis*," Apoc: IV: 4. 5; ubi quod vestimenta non sint vestimenta, patet, sed spiritualia quæ sunt veri: similiter quod Dominus dixit de consummatione sæculi, quod non reverterentur retro ad tollendum *Vestimenta*, Matth: XXII: 11. 12. Marc: XIII: 16, ubi quod vestimenta sint vera, videatur n: 2454: tum quod de non induto *veste nuptiarum*, Matth: XXII: 11. 12; & quod de Johanne, "Quid exivistis videre, "num hominem *splendidis Vestimentis* indutum, qui splendida gerunt, in "domibus Regum sunt," Matth: XI: 8. Luc: VII: 25; pro quod non in externis doctrinæ & cultus, sed in internis, quare addit, "quid exivistis "videre, num prophetam, dico vobis, etiam magis quam propheta," ib: vers: 9, propheta pro externis doctrinæ & cultus. Quia Vestes vera, omnis generis significabant, mandatum erat, quod filii Israelis, cum exirent Ægypto, mutuo peterent aurum & argentum, & *Vestes*, & ponerent super filiis, Exod: III: 22. Cap: XII: 35. 36. tum quod *Vestes plurium generum* seu mixtæ non induerentur, Levit: XIX: 19. Deut: XXII: 11: Et quod facerent sibi peniculamenta in *oris Vestium*, ponerent ibi filum hyacinthinum, & cum id viderent, recordarentur præceptorum, & facerent ea, Num: XV: 38. 39. 40: Discindebant etiam olim *Vestes*, ut patet Jos: VII: 6. Jud. XI: 35. 1 Sam: IV. 12. 2 Sam: I: 2. 11. 12. Cap: III: 31. Cap: XIII: 30. 31. Cap: XV: 32. 1 Reg: XXI: 27. 2 Reg: V: 7. 8. Cap: VI: 30. Cap: XXII: 11. 14. 19. Es: XXXVI: 22. Cap: XXXVII: 1; quod significabat Zelum pro doctrina ac vero, quod sic laceratum; tum humiliationem, quod nihil apud eos, quod significatur per ornatum vestium. Quod per Velamina, Tegumenta, Amictus aut Vestes talia significentur, etiam a prophetia Jacobi, tunc Israelis, patet, "Ligabit ad vitem pullum suum, & ad vitem

"nobilem filium afinæ fuæ; lavabit in vino *Veftimentum* fuum, & in fan-"guine uvarum *Velamen* fuum," Gen: XLIX: 11; quid hæc fignificant, nemo fcire poteft, nifi ex fenfu interno, quid nempe vitis, vitis nobilis, pullus, filius afinæ, vinum, fanguis uvarum, veftimentum, & velamen; quod de Domino, qui ibi vocatur Schiloh, manifeftum eft; agitur ibi de Jehudah, per quem repræfentatur Divinum cœlefte Domini; per veftimentum quod lavaret in vino, & per velamen quod in fanguine uvarum, fignificatur Ipfius Rationale & Naturale, quod Divinum faceret: fimiliter apud Efaiam, "Quis hic veniens ex Edom, infectus *Veftes* ex Bozra, hic honora-"bilis in *Veftitu fuo*, incedens in multitudine roboris fui: quare rubicundus "quoad *Veftem* tuam, & *Veftis* tua ficut calcantis in torculari; & torcular "calcavi folus ego, & de populis non quifquam mecum: fparfa eft victoria "eorum fuper *Veftes meas*, & omne *Indumentum* meum pollui," LXIII: 1. 2. 3; ubi etiam Veftes & Indumentum pro Humano Domini, quod per pugnas tentationum & victorias Divinum ex propria potentia fecit, quare dicitur, torcular calcavi folus ego, & de populis non quifquam Mecum: quod Ifacus odoraretur *odorem Veftium Efavi*, & fic benediceret, Gen: XXVII: 27, fimile involvit. Ipfum Sanctum Divini Humani Domini, etiam fuit Veftimentum, quod apparuit ficut Lux, & ficut Album fulgurans, cum transformatus, de quo ita apud Matthæum, "Cum Jefus transformatus, "fplenduit facies Ipfius ficut Sol, *Veftimenta* Ipfius facta funt ficut Lux," XVII: 2: apud Lucam, "Jefus cum oraret, facta eft fpecies faciei Ipfius "alia, Ipfius *Veftimentum album fulgurans*," IX: 29: & apud Marcum, "Cum Jefus transformatus, *Veftimenta Ipfius* facta *fplendentia*, alba valde "ficut nix, cujufmodi fullo fuper terra non poteft dealbare," IX: 3. Veftes fanctitatis, quibus indutus Aharon, cum intraret intra velum, quæ erant lini, fimile repræfentabant, Levit: XVI: 2. 4: pariter Veftes fanctitatis quæ ad gloriam & decus, ac Minifterii, de quibus Exod: XXVIII: 2 ad f. Cap: XXXIX: 1 ad f; in illis ne hilum erat, quod non repræfentabat.

2577. Et cum omnibus, quod fignificet quod & vera quæ inde, nempe fcientifica & fenfualia, conftat ab illis quæ fupra dicta funt, atque ipfa ferie, dicitur enim mox fupra, ecce illud tibi velamen oculorum *omnibus* qui tecum, per quæ fignificantur vera rationalia, quæ inftar velaminis veris fpiritualibus funt, & nunc iterum dicitur, *cum omnibus*, quibus ideo fignificantur vera adhuc inferiora, quæ funt ex rationalibus, hæc non alia funt, quam quæ vocantur vera fcientifica, & vera fenfualia; quod ex rationalibus fint vera fcientifica & vera fenfualia, conftat ex ordine influxus, interiora influunt in exteriora, feu quod idem, fuperiora in inferiora, non autem viciffim; apparet quidem aliter, nempe quod per fenfualia & fcientifica homo rationalis fiat, fed hoc eft fallacia, Bonum a Domino per facultatem rationalem hominis jugiter influit & occurrit, & fibi adoptat fcientifica, & quantum eorum fibi adoptare poteft, & rite difponere, tantum rationalis fit: hoc fimiliter fe habet, ac cum bono & veris quæ dicuntur fidei; bonum a Domino influit in vera, & ea fibi adoptat, & quantum eorum fibi adoptare poteft, tan-

tantum ſpiritualis fit homo; tametſi apparet, ſicut vera, quæ dicuntur fidei, influant, & hominem ſpiritualem reddant: apparentia hæc etiam eſt cauſa, quod tantum hodie colatur verum quod eſt fidei, & non cogitetur de bono, quod eſt charitatis.

2578. Quod vindicata, ſignificet quod ſic nulla culpa, & nulla noxa, conſtat ab omnibus illis, quæ præcedunt, quorum hæc eſt clauſula.

2579. Verſ: 17. *Et oravit Abraham ad Deum, & ſanavit Deus Abimelechum, & uxorem ejus, & ancillas ejus, & pepererunt.* Oravit Abraham ad Deum, ſignificat revelationem: & ſanavit Deus Abimelechum, ſignificat doctrinæ integritatem quoad bonum: & uxorem ejus, ſignificat quoad verum: & ancillas ejus, ſignificat quoad affectiones doctrinalium: & pepererunt, ſignificat fertalitatem.

2580. Oravit Abraham ad Deum, quod ſignificet revelationem, conſtat a ſignificatione orare cum prædicatur de Domino, quod ſit revelari, de qua n: 2535; & a repræſentatione Abrahami, quod ſit Dominus, de qua pluries. In ſenſu literæ ſunt duo, nempe alius qui oravit, & alius ad quem oravit, nam dicitur oravit Abraham ad Deum, at in ſenſu interno, non ſunt duo, ſed unus, erat enim in Ipſo Deus ſeu Jehovah, qui revelavit, nam a Jehovah conceptus: ſed quantum humani materni, tantum fuit alius: hæc quomodo ſe habent, uſque ad intellectum ægre cadere poſſunt in ideas, in angelicas quidem, quæ ſiſtuntur in luce cœli, non ita in humanas, quæ niſi illuminatæ ab illis quæ ſunt lucis mundi, non percipiunt; minus adhuc in illorum, quibus omne quod eſt lucis cœli, caligo eſt, ut ſit nihil.

2581. Et ſanavit Deus Abimelechum, quod ſignificet doctrinæ integritatem quoad bonum, conſtat a ſignificatione ſanare, quod ſit integrum facere; & a repræſentatione Abimelechi, quod ſit doctrina fidei ſpectans rationalia, n: 2510: quod ſit quoad bonum, patet ex eo, quod etiam uxor ejus dicatur ſanata, per quod ſignificatur doctrinæ integritas quoad verum; cum enim in Verbo maritus vocatur maritus, ut & cum nominatur, tunc ille ſignificat bonum, & uxor verum; cum vero maritus dicitur vir, tunc is ſignificat verum, & uxor bonum, de quo etiam n: 915. 1468. 2517.

2582. Et uxorem ejus, quod ſignificet quoad verum, conſtát a ſignificatione uxoris, quod ſit verum, de qua mox ſupra, n: 2581.

2583. Et ancillas ejus, quod ſignificet quoad affectiones doctrinalium inde, conſtat a ſignificatione ancillarum, quod ſint affectiones rationalium & ſcientificorum, de qua n: 1895. 2566, hic doctrinalium, quia prædicantur de doctrina fidei, fuerunt enim Abimelechi, per quem ſignificatur doctrina fidei, n: 2509. 2510; omnia enim ſe prædicate habent ad illa, de quibus agitur.

2584. Et pepererunt, quod ſignificet fertilitatem, conſtat a ſignificatione parere & partus; in ſenſu interno Verbi non ſunt niſi quam ſpiritualia & cœleſtia, quæ ſignificantur, quare ubi nominatur conceptio ſeu concipere,

partus seu parere, nativitas seu nasci, generatio seu generare, tum qui gignunt ut pater & mater, & qui gignuntur ut filii & filiae, non nisi quam in spirituali sensu intelliguntur, nam Verbum in se est spirituale & coeleste; ita hic quoque parere, quo significatur fertilitas quoad illa, quae sunt doctrinae: quod per partus in Verbo non alii partus intelligantur, constare potest ab his locis: apud Samuelem, "Saturi pane conducti sunt, & fame- "lici cessarunt, usque dum *sterilis peperit septem*, *multiprolis* defecit; Je- "hovah occidit & vivificat, descendere facit in infernum, & ascendere fa- "cit," 1 Sam: II: 5. 6: apud Jeremiam, "Languet *pariens septem*, ex- "spirat animam suam; occidit sol ejus, dum adhuc dies," XV: 9: apud Esaiam, "Canta *sterilis*, non *peperit*; persona cantu & jubila, non *partu- "rivit*, quia multi filii desolatae, prae filiis maritatae, dixit Jehovah," LIV: 1: apud Davidem, "Vox Jehovae *parturire facit* cervas, & denudat sylvas; "& in templo Ipsius omnis Ipsius dicit gloriam," Psalm: XXIX: 9: apud Esaiam, "Erubesce Zidon, quia dixit mare, munimentum maris, dicendo, "non *parturivi*, non *peperi*, nec educavi juvenes, & adolescere feci puellas, "sicut cum fama Ægypto, *parturient*, secundum famam Tyri," XXIII: 4. 5: apud Eundem, "Antequam *parturit*, *parit*, & antequam venit dolor "ei, *enixa est masculum*; quis audivit sicut hoc, quis vidit sicut illa, num "*parturit* terra die uno, & num *parere faciam*, dixit Jehovah; an Ego "*parere faciens*, & occludam, dixit Deus tuus," LXVI: 7. 8. 9: apud Jeremiam, "Interrogate quaeso, & videte, si *pariens mas*; quare vidi omnem "virum manus ejus super lumbis suis, sicut *parientis*," XXX: 6: apud Ezechielem, "Dabo ignem in Ægypto, & *parturiendo parturiet* Sin, & No "fit," XXX: 16: apud Hoscheam, "Ephraim, sicut avis avolabit gloria "eorum, a *partu*, & ab *utero*, & a *conceptione*," IX: 11: apud Eundem, "Dolores *parturientis* venerunt Ephraimo, is filius non sapiens, quia tem- "pore non stabit in *fractura matricis* filiorum," XIII: 13: apud Johannem, "Mulier circumdata sole, & luna sub pedibus ejus, & super capite "ejus corona stellarum duodecim; *in utero gereris*, clamavit *parturiens*, & "cruciata ad *pariendum*: draco stetit coram muliere, quae *paritura erat*, "ut quando *peperisset* filium suum, devoraret; *peperit* itaque filium mas- "culum, qui pasturus erat omnes gentes virga ferrea; sed raptus est puer "ad Deum, & thronum Ipsius," Apoc: XII: 1. 2. 4. 5. Ex his omnibus locis quisque videre potest, quod non alii conceptus & partus significentur, quam qui sunt Ecclesiae; similiter ex his quae de Abimelecho dicuntur, quod sanaret Deus Abimelechum, uxorem ejus, & ancillas ejus, & *pepererunt*; & quod *claudendo clauserit* Jehovah *omnem uterum* domus Abimelechi, propter verbum Sarae, uxoris Abrahami; quid in sensu interno per haec significatur, constare potest ab explicatione eorum, nempe quod status doctrinae fidei, qualis est, dum spectatur a veris Divinis, & qualis est dum spectatur a rationali, quod nempe, cum a veris Divinis, hoc est, a Verbo, tunc omnia & singula tum rationalia quam scientifica confirment; aliter

aliter cum ab humanis, hoc eſt, a ratione & ſcientia, quod tunc nihil boni & nihil veri concipiatur; nam ſpectare a Verbo, eſt a Domino, at ſpectare a ratione & ſcientia, eſt ab homine, ex illo eſt omnis intelligentia & ſapientia, ex his eſt omnis inſania & ſtultitia.

2585. Verſ: 18. *Quia claudendo clauſit Jehovah propterea omnem uterum domus Abimelechi, propter verbum Saræ, uxoris Abrahami.* Quia claudendo clauſit Jehovah propterea omnem uterum domus Abimelechi, ſignificat ſterilitatem doctrinæ: propter verbum Saræ, ſignificat per rationale ſi ſe conjunxiſſet: uxoris Abrahami, ſignificat at verum ſpirituale conjungeretur bono cœleſti.

2586. Quja claudendo clauſit Jehovah propterea omnem uterum domus Abimelechi, quod ſignificet ſterilitatem, nempe doctrinæ, conſtat a ſignificatione claudendo claudere uterum, quod ſit inhibere ipſam conceptionem; & a ſignificatione domus Abimelechi, quod ſit bonum doctrinæ fidei; inde quod ſterilitas ſignificetur, patet. Quod ſupra in hoc Capite dictum ſit Deus, hic autem primum Jehovah, eſt quia Deus dicitur ubi de Vero, at Jehovah ubi de Bono, agitur; omnis conceptio doctrinæ eſt ex Bono ut Patre, at partus per Verum ut a Matre, ut aliquoties prius dictum eſt; hic agitur de Conceptione, quæ quia ex Bono, nominatur Jehovah, ſupra autem de partu, qui quia per Verum, dicitur Deus, ut in Verſu præcedente, "Sanavit *Deus* Abimelechum, uxorem ejus, & ancillas ejus, "& *pepererunt*;" ſimiliter etiam alibi in Verbo, ubi agitur de Conceptione, "ut apud Eſaiam, "*Jehovah* ab *utero* vocavit me: dixit *Jehovah* formator meus ab *utero*; tunc pretioſus ero *Jehovæ*; & *Deus* meus erit "robur meum," XLIX: 1. 5, robur prædicatur de vero, quare dicitur Deus: apud Eundem, "Sic dixit *Jehovah*, factor tuus, & formator tuus "ab *utero*," XLIV: 2. 24, & alibi; ideo quoque dicitur domus Abimelechi, per quam ſignificatur bonum doctrinæ fidei, quod domus ſit bonum, videatur n: 2048. 2233. 2234; & quod Abimelechus doctrina fidei, n: 2509. 2510. Quod arcanum Divinum ſit in eo, quod pepererunt; & quod clauſi ſint uteri domus Abimelechi, propter Saram, patet, quod arcanum nuſquam niſi per ſenſum internum detegitur.

2587. Propter verbum Saræ, quod ſignificet per rationale ſi ſe conjunxiſſet, conſtat a repræſentatione Saræ, ut ſororis, quod ſit verum rationale, de qua n: 2508; verbum Saræ ſignificat omnem rem tranſactam, quod nempe ſoror dicta, quod Abimelechus acceperit illam, ſed quod non appropinquaverit ad illam: quid porro hæc ſignificant, in mox ſequentibus dicetur.

2588. Uxoris Abrahami, quod ſignificet ut Verum ſpirituale conjungeretur Bono cœleſti, conſtat a repræſentatione Saræ ut uxoris, quod ſit Verum ſpirituale conjunctum Bono cœleſti, de qua n: 1468. 1901. 2063. 2065. 2172. 2173. 2198. 2507, & a repræſentatione Abrahami, quod ſit Bonum cœleſte conjunctum Vero ſpirituali, de qua n: 2011. 2172. 2198. 2501;

2501: five dicas Verum spirituale & Bonum cœleste, sive Dominum, idem est, quia Dominus est ipsum Verum & ipsum Bonum, ac ipsum Conjugium Veri & Boni ac Boni & Veri. Quomodo hæc se habent, constare quidem potest ab explicatione, sed quia inter obscura sunt, quæ hodie, licet quantum fieri potest illa illustrare: de Doctrina fidei hic agitur, de qua Dominus in pueritia cogitavit, scilicet num liceret in illam intrare per rationalia, & sic sibi de illa ideas formare; quod hoc cogitatum, erat ex amore consulendi Generi humano, quod tale est, ut quod non rationali modo capit, non credat; sed percepit ex Divino, quod hoc non fieri deberet, quare ex Divino illam sibi revelavit, & tunc inde etiam omnia in universo, quæ subjecta sunt, nempe quæ rationalium, & quæ naturalium. Quomodo se habet cum doctrinalibus fidei apud homines, supra n: 2568, dictum est, nempe quod duo principia sint, ex quibus cogitant, negativum & affirmativum; quodque ex principio negativo illi, qui nihil credunt nisi convincantur per rationalia & scientifica, imo per sensualia; & quod ex affirmativo illi, qui credunt quod vera sint, quia Dominus dixit in Verbo, ita qui fidem habent Domino: qui in negativo sunt, quod verum sit quod in Verbo, dicentes corde, quod tunc credere velint, cum per rationalia & scientifica persuadentur, cum iis ita est, quod nunquam credant, imo nec si per ipsa sensualia corporis, ut per visum, & auditum, & per tactum, convincerentur, semper enim nova ratiocinia formarent contra illa, ita tandem extinguendo prorsus omnem fidem, ac simul lucem rationalis vertendo in tenebras, quia in falsa: qui autem in affirmativo sunt, hoc est, qui credunt quod vera sint, quia Dominus ita dixit, cum illis ita est, quod per rationalia, & scientifica, etiam per sensualia, jugiter confirmentur, ac ideæ eorum illustrentur, & corroborentur; nam homo non aliunde habet lucem, quam per rationalia & scientifica, quisque etiam hoc facit; apud hos Doctrina sic vivendo vivit, & de iis dicitur, quod *sanentur & pariant*; apud illos autem Doctrina moriendo moritur, & de illis dicitur, quod *claudendo claudatur uterus*: ex his patet, quid sit per rationalia intrare in doctrinam fidei, & quid ex doctrina fidei intrare in rationalia, sed hæc per exempla illustrentur: Ex doctrina Verbi est, quod primum & principale doctrinæ sit amor in Dominum, & charitas erga proximum, illi qui in affirmativo in hoc sunt, possunt intrare in quæcunque libet rationalia, & scientifica, imo sensualia, quisque secundum suam dotem, suam scientiam, & suam experientiam, imo quo plus intrant, eo plus confirmantur, nam universa natura confirmationis plena est: at qui hoc primum & principale doctrinæ negant, & volunt prius convinci, quod ita sit per scientifica & rationalia, ii nusquam, quia negant corde, se patiuntur convinci, & continue pro alio principio, quod essentiale credunt, stant; ac iidem demum per confirmationes sui principii, tandem ita se occæcant, ut ne quidem scire possint quid amor in Dominum, & quid amor erga proximum; & quia se confirmant in contrariis, etiam tandem in eo, quod non

non alius amor dari queat, in quo jucundum, quam sui & mundi, & hoc eousque, si non doctrina, usque vita, amorem infernalem amplectantur loco amoris cœlestis: cum illis autem, qui non in negativo, nec in affirmativo sunt, sed in dubitativo antequam negant vel affirmant, se habet ut supra n: 2508, dictum, nempe quod qui ad vitam mali inclinant, in negativum cadant, qui autem ad vitam boni, in affirmativum ferantur. Sit etiam pro exemplo; inter primaria doctrinæ fidei est, quod omne bonum a Domino, & omne malum ab homine seu a seipso; qui in affirmativo sunt quod ita sit, ii confirmare se possunt per multa quæ rationalia sunt & scientifica, ut quod nusquam aliquod bonum influere possit quam ab Ipso Bono, hoc est, a fonte Boni, ita a Domino; quodque principium boni non aliunde esse possit, illustrando se per omnia, quæ in se, in aliis, in communi, imo in universo creato, vere bona sunt, at qui in negativo sunt, ii in contrariis, per omnia quæ usquam cogitant, se confirmant, usque adeo tandem, ut non sciant quid bonum, inter se disceptando quid summum, alte ignorando quod bonum cœleste & spirituale quod a Domino, sit, per quod vivificatur omne bonum quod infra est, & quod inde jucundum vere jucundum sit; quidam etiam, quod nisi a se bonum nusquam possit aliunde. Sit iterum pro exemplo, quod, qui in amore in Dominum & charitate erga proximum sunt, possint vera doctrinæ recipere, & fidem habere Verbo, non autem qui in vita amoris sui & mundi sunt, seu quod idem, quod, qui in bono sunt, possint credere, non autem qui in malo; qui in affirmativo sunt, hoc possunt innumeris rationaliter & scientifice confirmare; rationaliter quod verum & bonum concordent, non autem verum & malum, & quod sicut in malo etiam ex malo omne falsum sit, & si aliquibus usque verum, quod sit in labiis non in corde; scientifice ex multis, quod vera fugiant mala, & quod mala respuant vera: qui autem in negativo sunt, se confirmant in eo, quod unusquisque, qualiscunque sit, tametsi in continuo odio, in vindictæ jucundis, ac in dolis, vivit, possit sicut alii credere, & hoc usque dum bonum vitæ prorsus e doctrina rejiciant, quo rejecto non credunt quicquam. Ut adhuc pateat, quomodo se habet, sit exemplum, qui in affirmativo sunt, quod Verbum ita scriptum sit, ut sensum internum habeat, qui non apparet in litera; ii possunt multis se etiam per rationalia confirmare, ut quod per Verbum nexus homini cum cœlo; quod correspondentiæ dentur naturalium cum spiritualibus, & quod hæc non ita appareant; quod ideæ interioris cogitationis prorsus aliæ sint, quam ideæ materiales quæ cadunt in voces linguæ; quod homo dum in mundo etiam in cœlo possit esse, quia natus ad utramque vitam, per Verbum quod pro utroque; quod lux quædam Divina influat, apud quosdam, in intellectualia, & in affectiones, cum legitur Verbum; quod necessum sit, ut aliquod scriptum sit, quod descenderit e cœlo, & sic quod illud non tale possit esse in sua origine, quale in litera; quod sanctum non possit esse, nisi a sancti-

tate

tate quadam, quæ intus; etiam poteſt per ſcientifica ſe confirmare, ut quod olim fuerint in repræſentativis, & quod Antiquæ Eccleſiæ ſcripta talia fuerint; etiam quod inde quoque ſcripta plurium inter gentes; & quod ſtylus inde veneratus ſit ut ſanctus in Eccleſiis, ac ut doctus apud gentes; plurium etiam libri poſſunt memorari: at qui in negativo ſunt, hæc omnia, ſi non negant, uſque non credunt; & ſibi perſuadent quod Verbum ſit quale in litera, apparens quidem mundanum, ſed uſque quod ſpirituale ſit, ubi autem ſpirituale latet, non curant, at volunt ex multiplici cauſa; & hoc confirmare poſſunt multis. Ut ad captum ſimplicium etiam ſiſtatur, ſit etiam ſcientificum pro exemplo; qui in affirmativo ſunt, quod viſus non ſit oculi ſed quod ſit ſpiritus, qui per oculum, ut per ſui corporis organum, videt illa quæ in mundo ſunt, ii ſe confirmare poſſunt multis, ut ex loquelis quæ audiuntur quod ſe referant ad viſum quendam interiorem, & in illum tranſmutentur, quod fieri nequiret niſi viſus interior eſſet; tum quicquid cogitatur, hoc videatur viſu interiori, a quibuſdam clarius & a quibuſdam obſcurius; præter quod imaginativa ſe ſiſtant viſualibus non abſimilia; ut & niſi ſpiritus qui in corpore, videat id quod oculus ut organum haurit, quod ſpiritus in altera vita nihil potuiſſet videre, cum tamen non aliter eſſe poſſit, quam is viſurus innumerabilia & ſtupenda, quæ oculus corporis nuſquam poteſt; præterea reflectere poteſt ſuper ſomnia, imprimis prophetarum, in quibus æque plura viſa ſunt, & hoc non per oculos; demum ſi philoſophica ſapiat, per hoc, quod exteriora non intrare poſſint in interiora, ut compoſita non in ſimplicia, ita non illa quæ ſunt corporis in illa quæ ſunt ſpiritus, ſed viciſſim; præter perplura alia, ut tandem perſuaſus ſit, quod ſpiritui ſit viſus, non oculo niſi a ſpiritu: at qui in negativo ſunt, hæc omnia vel dicunt naturalia, vel phantaſias; & cum eis dicitur, quod ſpiritus multo perfectiori viſu polleat & fruatur quam homo in corpore, irrident, & inter nugas rejiciunt, credentes quod tunc in tenebris victuri cum privantur viſu oculi, cum prorſus contrarium ſit, quod tunc in luce. Ab his exemplis patet, quod ſit a veris intrare in rationalia & ſcientifica, & quid a ſcientificis & rationalibus in vera, quod nempe illud ſit ſecundum ordinem, hoc autem contra ordinem; & cum ſit ſecundum ordinem, quod illuſtretur homo, cum autem ſit contra ordinem, quod occæcetur; inde liquet, quantum intereſt, ut vera ſciantur, & credantur, a veris enim illuſtratur homo, a falſis autem occæcatur; a veris patet campus rationali immenſus & fere illimitatus, a falſis autem, tametſi non ita apparet, pæne nullus reſpective; inde ſapientia tanta Angelis, quia in veris ſunt, verum enim eſt ipſa lux cœli. Qui ſe occæcarunt per id, quod nihil credere voluerint, quod non ſenſibus caperent, uſque tandem ut nihil crediderint, olim dicti ſunt Serpentes arboris ſcientiæ, ex ſenſualibus enim & inde fallaciis, quæ facile cadunt in captum & fidem hominis, multum ratiocinati ſunt, & plures ſeduxerunt, videatur n: 195. 196: in altera vita internoſcuntur facile, ab

aliis

aliis ſpiritibus, ex eo, quod de omnibus, quæ ſunt fidei; ratiocinentur num ita ſit, quibus ſi millies & millies oſtenditur quod ita ſit, uſque contra unumquodvis confirmans movent dubia negativa, & hoc ſi foret in æternum; ſunt ideo occæcati uſque adeo, ut non iis ſenſus communis, hoc eſt, capere poſſint quid bonum & verum; & tamen unuſquiſque eorum putat, quod præ omnibus in univerſo ſapiat, in eo ponentes ſapientiam, ut, quod Divinum eſt, poſſint infringere, & deducere a naturali; multi, qui fuerunt æſtimati ut ſapientes in mundo, præ aliis tales ſunt; quo plus enim aliquis ingenii dote & ſcientia pollet, & in negativo eſt, eo plus reliquis inſanit; at quo plus aliquis ingenii dote & ſcientia pollet, & in affirmativo eſt, eo plus ſapere poteſt: rationale per ſcientias excolere, nuſquam negatum eſt; ſed vetitum obfirmare ſe contra vera fidei, quæ ſunt Verbi. De his multum agitur in ſenſu interno Verbi imprimis Prophetici, ubi agitur de Aſchure & Ægypto, per Aſchurem enim ſignificatur Ratiocinatio, n: 119. 1186; & per Ægyptum Scientia, n: 1164. 1165. 1186. 1462: *De iis, qui per ſcientifica & rationalia intrare volunt in doctrinalia fidei & Divina, ac inde inſaniunt*, ita apud Eſaiam, "Confundam "*Ægyptum* in *Ægypto*, & pugnabunt vir contra fratrem ſuum, & vir "contra ſocium ſuum, urbs contra urbem, & regnum contra regnum: "& exhaurietur ſpiritus *Ægypti* in medio ejus, & conſilium ejus abſorbebo: deficient aquæ a mari, & fluvius exſiccabitur & exareſcet; & recedent flumina, comminuentur & exſiccabuntur fluvii *Ægypti*; calamus "& ulva marceſcent; omne ſemen fluminis exareſcet. Jehovah commiſcuit in medio ejus ſpiritum perverſitatum, & errare fecerunt *Ægyptum* "in omni opere ejus, ſecundum errare ebrium in vomitu ſuo," xix: 2. 3. 5. 6. 7. 14: apud Eundem, "Væ filiis refractariis, qui abeunt ad deſcendendum in *Ægyptum*, ſed os meum non interrogarunt, ad roborandum "ſe robore *Pharaonis*, & ad confidendum in umbra *Ægypti*: & erit vobis "robur *Pharaonis* in pudorem, & fiducia in umbra *Ægypti* in ignominiam," xxx: 1. 2. 3: apud Eundem, "Væ deſcendentibus in *Ægyptum* "pro auxilio, & ſuper equis innituntur, & confidunt ſuper curru quod "multus, ſed non reſpiciunt ad Sanctum Iſraelis, & Jehovam non quærunt. Et Jehovah extendet manum ſuam, impinget auxilians, & cadet "adjutus, & ſimul omnes illi conſumuntur: & cadet *Aſchur* gladio non "viri, & gladius non hominis comedet eum," xxxi: 1. 3. 8: apud Jeremiam, "Duo mala fecit populus meus, me deſeruerunt, fontem aquarum "vivarum, ad excidendum ſibi foveas, foveas fractas, quæ non continent "aquas. Nonne ſervus Iſrael, ſi natus domus domus ille, quare factus eſt "in prædam; annon hoc facis tibi, deſerendo te Jehovah Deum tuum, "tempore cum ducit te in viam; & nunc quid tibi cum via *Ægypti* ad "bibendum aquas Schichoris, aut quid tibi cum via *Aſchuris* ad bibendum "aquas fluvii: o generatio, vos videte Verbum Jehovæ, num deſertum fui

" Israeli, num terra tenebrarum, quare dixerunt populus meus, domina-" bimur, non veniemus ultra ad te, cur abis strenue ad mutandum viam " tuam, etiam ab *Ægypto* pudefies, sicut pudefacta es ab *Aschure*," II: 13. 14. 17. 18. 31. 36: apud Eundem, " Audite verbum Jehovæ, reliquiæ " Jehudæ, sic dixit Jehovah Zebaoth Deus Israelis, si vos ponendo posue-" ritis facies vestras ad veniendum in *Ægyptum*, & veneritis ad peregri-" nandum ibi; & erit, gladius, a quo vos timentes vobis, ibi prehendet " vos in terra *Ægypti*, & fames de qua vos verentes, ibi adhærebit vobis " in *Ægypto*, ut ibi moriamini: & erunt omnes viri, qui posuerunt facies " suas ad veniendum in *Ægyptum*, ad peregrinandum ibi, morientur gladio, " fame & peste, & non erit illis superstes aut evadens, a coram malo, " quod Ego adducens super vos," XLII: 15. 16. 17, seq: apud Ezechielem, " Et cognoscant omnes habitatores *Ægypti*, quod Ego Jehovah; " propterea quod illi fuerunt baculus arundinis domui Israelis, in prehen-" dendo te illum in vola, confringeris, & findes illis omnem humerum, " & in innitendo vos super te, frangeris, & stare facies eis omnes lum-" bos: propterea sic dixit Dominus Jehovih, ecce Ego adducens super te " gladium, & exscindere faciam ex te hominem & bestiam, & erit terra " *Ægypti* in desolationem & vastitatem, & scient quod Ego Jehovah, " propterea quod dixit, fluvius mihi, & ego feci," XXIX: 6. 7. 8. 9, seq: apud Hoscheam, " Fuit Ephraim sicut columba stulta, *Ægyptum* invoca-" bant, *Aschur* abiverunt; cum ibunt, expandam super eos rete meum; " væ illis, quia divagati sunt a me," VII: 11. 12. 13: apud Eundem, " Ephraim pascens ventum, & persequens eurum, omni die mendacium, & " vastationem multiplicat, & fœdus cum *Aschure* pangunt, & oleum in " *Ægyptum* defertur," XII: 2: apud Eundem, " Israel scortatus est sub " deo suo, dilexisti quæstum super omnibus areis frumenti: revertetur " Ephraim in *Ægyptum*, & in *Assur* immundum comedent; quia ecce " abiverunt præ devastatione, *Ægyptus* congregabit eos, Moph sepeliet eos, " desiderabile argento eorum spina possidebit, carduus in tentoriis eorum: " percussus est Ephraim, radix eorum exaruit, fructum non facient; etiam " cum genuerint, & interficiam desideria ventris eorum, rejiciet eos Deus " meus, quia non audiverunt Ipsum, & erunt vagi inter gentes," IX: 1. 3. 6. 16. 17: apud Esaiam, " Væ *Aschur*, virga iræ meæ, & baculus is, in " manu eorum, indignationis meæ, ille non rectum cogitat, & cor ejus non " rectum meditatur, quia ad perdendum in corde ejus, & ad exscinden-" dum gentes non paucas, siquidem dicit, nonne principes mei simul re-" ges: visitabo super fructum elationis cordis regis *Aschuris*, quia dixit, " in robore manus meæ feci, & in sapientia mea, quia intelligens sum, " & removebo terminos populorum, & thesauros eorum deprædabor, ac " dejiciam, ut potens, habitatores; propterea mittet Dominus dominorum " Zebaoth in pingues ejus maciem, & loco gloriæ ejus incendendo incen-" detur incendium ignis," X: 5. 7. 8. 12. 13. 16: in his omnibus locis, per

per Aschurem, ut ostensum, significatur ratiocinatio; per Ægyptum & Pharaonem scientia; per Ephraimum intellectuale, & describitur ibi & pluries alibi, quale sit rationale hominis, cum ex negativo ratiocinatur de veris fidei: simile involvit, cum Rabshake missus a Rege *Aschuris* loquutus contra Hierosolymam & Hiskiam Regem, quod Angelus Jehovæ in castris Regis *Aschuris* tunc percusserit centum & octoginta & quinque millia, de quibus apud Esaiam Cap: XXXVI & XXXVII, quibus significatur qualis strages rationalium hominis sit, cum contra Divina ratiocinatur, utcunque homo sibi apparet, quod tunc sapiens sit. Ratiocinatio hæc vocatur etiam passim Scortatio cum filiis Ægypti, & cum filiis Aschuris, ut apud Ezechielem, " *Scortata es cum filiis Ægypti*, vicinis tuis, magnis carne, & multiplicasti " *scortationem* tuam, & *scortata es cum filiis Aschuris*, absque ut satiata sis," XVI: 26. 28. Cap: XXIII: 3. 5 ad 21; videatur n: 2466. *De iis autem qui ex Doctrina fidei intrant in rationalia & scientifica, & inde sapiunt*; apud Esaiam, " In die illo erit altare Jehovæ in medio terræ *Ægypti*, & statua, " juxta terminum ejus, Jehovæ, & erit in signum & in testem Jehovæ " Zebaoth in terra *Ægypti*; nam clamabunt ad Jehovam propter oppressores, & mittet illis Servatorem & Principem, & liberabit eos, & notus " fiet Jehovah *Ægypto*, & cognoscent *Ægyptii* Jehovam in die illo, & facient sacrificium & mincham, & vovebunt votum Jehovæ, & reddent," XIX: 18 ad 21: apud Eundem, " In die illo erit semita ab *Ægypto* ad " *Aschurem*, & veniet *Aschur* in *Ægyptum*, & servient *Ægyptii Aschuri*; in " die illo erit Israel tertius *Ægypto* & *Aschuri*, benedictio in medio terræ, " cui benedicet Jehovah Zebaoth, dicendo, benedictus populus meus " *Ægyptus*, & opus manuum mearum *Aschur*, & hæreditas mea Israel," XIX: 23. 24. 25; ubi de Ecclesia spirituali, cujus Spirituale est Israel, Rationale est Aschur, & Scientificum est Ægyptus, quæ tria constituunt Ecclesiæ illius intellectualia, quæ ita succedunt, quare dicitur in die illo erit Israel tertius Ægypto & Aschuri, & benedictus populus meus Ægyptus, opus manuum mearum Aschur, & hæreditas mea Israel: apud Eundem, " Erit in die illo, clangetur in buccina magna, & venient pereuntes in terra " *Aschuris*, & expulsi in terra *Ægypti*, & incurvabunt se Jehovæ in monte " sanctitatis, in Hierosolyma," XXVII: 13: apud Eundem, " Sic dixit Je- " hovah, labor *Ægypti*, & merces Kuschi & Sabæorum, virorum mensuræ, " apud te transibunt, & tibi erunt, post te ibunt, & ad te incurvabunt se, " ad te orabunt, tantummodo in te Deus, & nullus alius præterea Deus," XLV: 14; Kusch & Sabæi sunt cognitiones, n: 117. 1171. apud Schariam, " *Ægyptus* ascendet Hierosolymam, ad adorandum Regem Jehovam " Zebaoth," XIV: 17. 18: apud Micham, " Ego in Jehovam respicio, ex- " specto Deum salutis meæ, audiet me Deus meus, dies ad ædificandum " macerias tuas, dies hic, & usque ad Te venient inde ab *Aschure*, & urbes " *Ægypti*, & inde ab *Ægypto* usque ad fluvium," VII: 11. 12: apud Ezechielem, " Sic dixit Dominus Jehovih, a fine quadraginta annorum congre-

" gabo *Ægyptum* ex populis, quo disperſi fuerunt, & reducam captivitatem " *Ægypti*," xxix: 13. 14: apud Eundem, " Ecce *Aſchur* cedrus in Libano, pulchra ramo, & ſylva umbroſa, & excelſa altitudine, & inter " implexa fuit ramus ejus; aquæ creſcere fecerunt eam, cum fluviis ſuis " vadens circum plantationem ejus, & aquæductus ſuos emiſit ad omnes " arbores agri; propterea alta facta eſt altitudo ejus præ omnibus arboribus " agri, & multiplicati ſunt rami ejus, & longi facti rami ejus ab aquis " multis: in ramis ejus nidificarunt omnis avis cœlorum, & ſub ramis ejus " pepererunt omnis fera agri, & in umbra ejus habitarunt omnes gentes " magnæ; & pulchra facta eſt in magnitudine ſua, in longitudine ramorum ſuorum, quia fuit radix ejus apud aquas multas: cedri non occultarunt eam in horto Dei; abietes non pares fuerunt ramis ejus, omnis " arbor in horto Dei non par fuit illi in pulchritudine ejus: pulchram " feci eam in multitudine ramorum ejus, & æmulatæ ſunt ei omnes arbores Eden, quæ in horto Dei," xxxi: 3 ad 8: deſcribitur hic Eccleſia Antiquiſſima, quæ cœleſtis, quale ejus rationale fuit, & ſic ſapientia & intelligentia, quia Eccleſia illa ex Divinis illa quæ infra erant, intuebatur, ita ex ipſis bonis vera, & inde quæ ſubjecta ſunt; Aſchur & Cedrus eſt Rationale; implexa inter quæ rami ſunt ſcientifica; fluvii & aquæ ſunt bona ſpiritualia, apud quæ radix; altitudo & longitudo ramorum eſt extenſio ejus; hortus Dei eſt Eccleſia ſpiritualis; arbores Eden ſunt perceptiones: inde & ex ſuperioribus patet, quale eſt Rationale, & quale Scientificum hominis, cum ſubordinantur veris Divinis, & inſerviunt illis confirmando. Quod rationalia & ſcientifica inſerviant illis qui in affirmativo ſunt, pro mediis ſapiendi, repræſentatum & ſignificatum eſt per quod mandatum filiis Iſraelis, ut mutuo peterent ab *Ægyptiis* vaſa auri, & vaſa argenti, & veſtes, Exod: III: 22. Cap: XI: 2. Cap: XII: 35. 36: Similiter per quod paſſim in Verbo dicatur, quod gentium bona, domos, vineas, & oliveta, & plura poſſiderent; ut & quod ipſum aurum & argentum, quod ereptum gentibus, ſanctum fieret, ut apud Eſaiam, " Viſitabit Jehovah Tyrum, & redibit ad " quæſtum meretricium ſuum, & ſcortabitur cum omnibus regnis terræ " ſuper faciebus humi; & fiet mercatura ejus, & quæſtus meretricius ejus " *Sanctum Jehovæ*, non recondetur & non reponetur, quia habitantibus coram Jehovah erit mercatura ejus ad comedendum ad ſatietatem, & ad tegumentum antiquum," XXIII: 17. 18; mercatura Tyri pro cognitionibus, n: 1201, quæ illis qui in negativo, pro quæſtu meretricio, at illis, qui in affirmativo, pro ſancto: Simile etiam intelligitur per Domini verba, " Facite vobis amicos ex mammona injuſtitiæ, ut quando defeceritis, ſuſcipiant " vos in æterna habitacula: ſi in injuſto mammona fideles non exiſtitis, quis " verum vobis concredet," Luc: XVI: 9. 11.

De

De Gentium & Populorum, qui extra Ecclesiam nati sunt, statu & sorte in altera vita.

2589. *COmmunis opinio est, quod illi, qui extra Ecclesiam nati sunt, qui Ethnici & Gentiles vocantur, non possint salvari, ex causa, quia non habent Verbum, ac ita ignorant Dominum, absque Quo nulla salus: sed usque ex illo solo sciri potest, quod illi quoque salventur, quia Domini Misericordia est universalis, hoc est, erga singulos; quod illi aeque nascantur homines, sicut qui intra Ecclesiam, qui pauci sunt respective; quodque eorum culpa non sit, quod ignorent Dominum: qualis itaque eorum status & sors est in altera vita, ex Divina Domini Misericordia, mihi ostensum est.*

2590. *Multis instructus sum, quod Gentiles, qui moratam egerunt vitam, ac obedientes fuerunt, inque charitate mutua vixerunt, ac secundum religiosum suum acceperunt instar conscientiae, in altera vita accepti sint, ac ibi cum sollicita cura ab Angelis instruantur in bonis & veris fidei; illi, cum instruuntur, modeste, intelligenter, & sapienter se gerunt, & facile recipiunt, & imbuuntur, nulla enim principia contra vera fidei sibi formarunt, quae discutienda, minus scandala contra Dominum, sicut plures Christiani qui vitam mali egerunt; praeterea tales non odio habent alios, non vindicant injurias, nec machinationes & dolos nectunt, imo Christianis bene volunt, cum vicissim hi illos contemnunt, etiam, quantum possunt, violant, sed eximuntur eorum immisericordiae a Domino, & tutantur. Ita enim se cum Christianis & Gentilibus habet in altera vita, quod Christiani, qui agnoverunt vera fidei, & simul vitam boni egerunt, prae Gentilibus recipiantur, sed tales hodie pauci sunt; Gentiles autem, qui in obedientia & charitate mutua vixerunt, recipiantur prae Christianis, qui non ita bonam vitam egerunt. Omnes enim illi, in universo terrarum orbe, ex Misericordia Domini, recipiuntur & salvantur, qui in bono vixerunt, ipsum enim bonum est quod recipit verum, bonum vitae est ipsa humus seminis, hoc est, veri; malum vitae nusquam recipit; quamvis illi qui in malo sunt, instruerentur mille modis, imo tametsi instructissimi*

struissimi fierent, usque tamen vera fidei apud eos non ultra vadunt, quam in memoriam, nec penetrant ad affectionem, quæ cordis; quare etiam vera illorum memoriæ dissipantur, & nulla sunt, in altera vita.

2591. *Sed sunt inter Gentiles, sicut inter Christianos, Sapientes & simplices; ut instruerer quales sunt, cum illis & his datum est loqui, quandoque per horas & dies; sed qui sapientes, hodie vix aliqui sunt, sed perplures antiquis temporibus, imprimis in Antiqua Ecclesia, a qua sapientia emanavit ad plures gentes; ut scirem quales fuerunt, cum quibusdam in familiari sermone esse datum: qualis itaque eorum sapientia præ hodierna fuit, ex his, quæ sequuntur, constare potest.*

2592. *Fuit apud me quidam, qui olim inter sapientiores fuit, & quoque inde notus in Orbe Erudito, cum quo de variis loquutus sum; & quia cognovi, quod sapiens fuerat, sermo fuit cum illo de Sapientia, de Intelligentia, de Ordine, de Verbo, & demum de Domino: de Sapientia dixit, quod non alia sapientia detur, quam quæ est vitæ, & quod de alia re sapientia prædicari nequeat: de Intelligentia, quod illa sit inde: de Ordine, quod Ordo sit a Supremo Deo, & quod vivere in illo ordine, sit sapiens & intelligens esse: quod Verbum attinet, cum prælegerem illi aliquid ex Propheticis, delectatus est quam maxime, præcipue ex eo, quod singula Nomina, & singulæ voces, significarent interiora, miratus valde, quod Eruditi hodie non delectentur tali studio; percepi manifeste, quod interiora ejus cogitationis seu mentis aperta essent, & tunc simul quibusdam Christianis, qui aderant, clausa, regnabat enim apud hos invidia contra eum, & incredulitas quod Verbum esse tale; imo cum pergerem legere Verbum, dixit, quod non adesse posset, quia sanctius perciperet, quam ut possit sustinere, ita enim interius afficiebatur; contra autem Christiani dicebant aperta voce, quod adesse possent, ex causa quia interiora iis clausa essent, & sancta eos non afficerent. Tandem fuit sermo cum illo de Domino, quod natus sit homo, sed conceptus a Deo, & quod exuerit humanum, & induerit Divinum, & quod Ille sit Qui universum regit, ad hæc respondit, quod plura sciat de Domino, & appercepit suo modo, quod non aliter fieri potuisset, si salvaretur Genus humanum; interea quidam Christiani mali infundebant varia scandala, sed illa non curabat, dicens, quod non mirum sit, quia imbuerunt in vita corporis de illis non talia, sicut decet, & quod antequam talia discussa fuerint,*

non

non admittere possent illa quæ confirmant, sicut ii qui ignorant. Hic fuerat Gentilis.

2593. *Loqui etiam datum est cum aliis, qui antiquis temporibus vixerunt, & qui tunc inter sapientiores fuerunt; visi primum antrorsum ad distantiam, ac ibi potuerunt appercipere interiora cogitationum mearum, ita plura plene, ex una idea cogitationis potuerunt scire integram seriem, & illam delectabilibus sapientiæ cum repræsentationibus amœnis implere, inde perceptum, quod inter sapientiores essent, & dictum quod ab Antiquis; ac ita propius accesserunt, cumque tunc prælegerem illis aliquid ex Verbo, summopere delectati sunt; ipsam delectationem & jucunditatem eorum percipere dabatur, quæ maxime inde erat, quod omnia & singula, quæ audiebant ex Verbo, cœlestium & spiritualium repræsentativa & significativa essent; dicebant, quod suo tempore, cum in mundo vixerunt, modus eorum cogitandi & loquendi, tum quoque scribendi, talis fuerit, & quod hoc sapientiæ eorum studium.*

2594. *Quod autem Gentiles, qui hodie in tellure, attinet, illi non ita sapientes sunt, sed pleraque simplices corde; at usque recipiunt sapientiam in altera vita ii ex illis, qui in charitate mutua vixerunt, de quibus hæc, quæ sequuntur, referre licet.*

2595. *Audiebam gyrum quendam sonorum, sed crassiorem solito, ex sonoro illico cognovi, quod ex gentibus essent; dicebatur mihi ab angelis, quod essent gentiles, qui ante 3 vel 4 dies resuscitati sunt; audiebatur gyrus vel chorus per plures horas, & perceptum, quod etiam per breve illud tempus, quo audiebatur, magis & magis perficerentur; quod cum miratus, dicebatur, quod illi in choros, ita in consensus, possint initiari per unam noctem, cum plerique Christiani vix per 30 annos: gyri seu chori sunt, cum loquuntur plures simul, omnes sicut unus, & unusquisque sicut omnes: sed de gyris seu choris, ex Divina Domini Misericordia, alibi dicetur.*

2596. *Unus Chorus ad distantiam a me fuit quodam mane, ex chori repræsentationibus cognoscere datum, quod essent Chinenses, sistebant enim speciem hirci lanati, tum placentam ex miliis, & cochleare ebenum, ut & ideam urbis natatilis; desiderabant propius ad me venire, & cum se applicarent, dicebant quod soli apud me esse vellent, ut sua cogitata aperirent; sed dicebatur eis, quod soli non essent, & quod alii, qui indignantur, quod soli esse vellent, cum tamen hospites; indignatione eorum percepta, in cogitationem lapsi sunt, num prævari-*

varicati ſint contra proximum, & num quicquam ſibi vindicaverint quod aliorum eſſet: (Cogitationes in altera vita omnes communicantur:) commotionem eorum percipere datum, erat agnitionis quod forte eos læſerint, tum pudoris inde, & una aliarum affectionum probarum, inde quod charitate eſſent præditi, cognoſcebatur: mox loquutus cum illis, tandem etiam de Domino, cum Ipſum nominarem Chriſtum, repugnantia quædam apud eos percepta eſt, ſed cauſa detegebatur, quod traxerint id e mundo, ex eo, quod noverint Chriſtianos pejus vivere quam illi, & in nulla charitate; at cum Dominum ſimpliciter nominarem, tunc interius commoti ſunt: inſtruebantur dein ab Angelis, quod Chriſtiana doctrina præ omni alia in univerſo orbe, amorem & charitatem præſcribat, ſed quod pauci ſint, qui ſecundum illam vivunt.

2597. *Sunt Gentiles, qui, cum vixerunt in mundo, ex converſatione & fama cognoverunt, quod Chriſtiani peſſimam vitam agant, in adulteriis, in odiis & rixis, in ebrietate, & ſimilibus, quæ illi horruerunt, quia talia contra eorum leges, mores, & religioſa; illi in altera vita aliis timidiores ſunt recipiendi vera fidei; ſed inſtruuntur ab Angelis, quod doctrina Chriſtiana, ac ipſa fides, prorſus aliud doceat, & quod illi minus quam Gentiles ſecundum doctrinalia vivant; quæ cum appercipiunt, vera fidei recipiunt, & Dominum adorant, ſed ſerius.*

2598. *Cum legi Cap:* XVII & XVIII *Judicum de Micha, quod Danis filii abſtulerint ejus ſculptile, theraphim, & Levitam, tunc erat ſpiritus ex gentilibus, qui in vita corporis ſui adoraverat ſculptile; is cum attente audiret quid factum Michæ, & in quo dolore fuit propter ſculptile ſuum, quod abſtulerunt Danitæ, etiam illum ſuperveniebat & afficiebat dolor, uſque adeo, ut vix ſciret præ interiore dolore quid cogitaret; qui dolor perceptus, & ſimul percepta innocentia in ſingulis ejus affectionibus: Chriſtiani etiam ſpiritus aderant, & obſervabant, & mirati ſunt, quod ſculptilis adorator tanta miſericordiæ & innocentiæ affectione moveretur: poſtea boni ſpiritus cum eo loquuti ſunt, dicentes, quod ſculptile non eſſet adorandum, & quod hoc intelligere poſſet quia homo, ſed quod cogitare debeat extra ſculptile de Deo Creatore & Gubernatore univerſi cœli & univerſæ terræ, & quod ille Deus eſſet Dominus: cum hæc dicebantur, percipere dabatur ejus adorationis affectum interiorem, qui mecum communicabatur, multo ſanctiorem, quam apud Chriſtianos; ex quo conſtare potuit, quod Gentiles*

tiles facilius in cælum veniant, quam Christiani hodie qui non afficiuntur, secundum Domini verba apud Lucam, Cap: XIII *:* 29. 30; *nam in statu, in quo erat, potuit imbui omnibus fidei, & illa cum interiore affectione recipere; apud eum erat misericordia quæ est amoris, & in ejus ignorantia erat innocentia, quæ cum adsunt, omnia fidei sicut sponte recipiuntur, & hoc cum gaudio: receptus est dein inter Angelos.*

2599. *Fuit etiam alius inter Gentiles, qui in bono charitatis vixerat, is cum Christianos spiritus audivit ratiocinantes de credendis (ratiocinantur multo plenius & acutius inter se spiritus quam homines, imprimis de bonis & veris, quia illa sunt alterius vitæ:) ille miratus, quod ita disceptarent, dixit se non illa velle audire, nam ratiocinabantur ex fallaciis, instruens eos ita, si sum bonus, quæ vera sunt, ex ipso bono possum scire, & quæ non scio, possum recipere.*

2600. *Gentiles probi in altera vita, utplurimum secundum status eorum vitæ, & secundum eorum religiosum, quantum hoc fieri potest, instruuntur, ita diversis modis, hic solum tres licet referre.*

2601. *Quidam ex illis rediguntur in statum tranquillitatis quasi cujusdam somni, & tunc videntur sibi civitates parvas ædificare, ac in medio earum recondere aliquod arcanum, quod volunt ut a nemine violetur; civitates illas donant aliis, cum precibus ne violent arcanum in medio earum; innocentia sic illis insinuatur, tum charitas, cum idea quod arcanum sit de Domino; in hoc statu tenentur satis diu; est status ignorantiæ, in qua innocentia: tutantur ab infantibus, ne quisquam eis damnum inferat. Cum illis loquutus sum, & statu eorum innocentiæ & charitatis multum affectus, tum sollicitudine quomodo recondunt arcanum, ac timore sancto ne violetur.*

2602. *Una Gens est, dictum quod ex Indiis, cui hoc religiosum, quod colant Maximum Deum eo ritu, ut, cum adorant illum, primum se magnifaciant, sed mox sicut vermiculos substernant; tum quod super universum, quod credunt circumgyrari, sit Maximus ille Deus, spectans inde quid faciant: quia religiosa illis talia fuerant, in altera vita reducuntur in illa; cum quibus, cum talia sibi imaginati, loquutus: sunt quoad plurimam partem modesti, obedientes, ac simplices corde. Illi successive ab illa phantasia per Angelos liberantur; instruuntur enim secundum religiosum suum, quod Maximus Deus sit Dominus, & quod se magnifacere queant ex eo quod possint Ipsum adorare, & quod*

uſque inſtar vermiculorum ſint, & quod Dominus e ſupremo videat omnia & ſingula: ita per religioſum ſuum convenienter in cognitiones boni & veri perducuntur.

2603. *Sunt quidam Gentiles ex illis regionibus, ubi nigri ſunt, qui ſecum e vita e mundo trahunt, quod velint duriter tractari, credentes quod nemo in cœlum poſſit venire, quam per punitiones & afflictiones; & quod dein lætiora, quæ paradiſiaca vocant, accipiant: illi, quia talia ex religioſo ſecum habent, in altera vita etiam primum duriter tractantur a quibuſdam, quos vocant diabolos, ac poſtea feruntur in paradiſiaca, de quibus n:* 1622, *ſed inſtruuntur ab Angelis, quod punitiones & afflictiones in bonum illis a Domino verſæ ſint, ſicut apud eos qui in tentationibus ſunt; tum quod paradiſiaca non ſint cœlum, ſed affectio cœleſtium & ſpiritualium, quæ in illis; & quod in quadam via veritatis fuerint, ſed in umbra ignorantiæ. Diu mecum loquuti ſunt; quando in ſtatu afflictionum erant, loquela eorum tunc erat quaſi cum quodam colliſu, ita diſtincta ab aliorum; ſed illis peractis, cum ad paradiſiaca ſublati, non illis talis loquela amplius, ſed pæne Angelica. Ex religioſo etiam ſuo habent, quod credunt, quod interiora habere velint, dicebant, cum duriter tractantur quod tunc nigri ſint, at quod poſtmodum exuant nigredinem, ac induant candorem, ſcientes quod Animæ eorum candidæ ſint, ſed corpora nigra.*

2604. *Commune eſt, quod Gentiles, qui adorarunt aliquem deum ſub imagine aut ſtatua, vel aliquod ſculptile, dum in alteram vitam veniunt, introducantur ad quoſdam, qui loco eorum deorum ſeu idolorum ſunt, ex cauſa, ut phantaſias ſuas exuant, apud quos cum per aliquot dies fuerunt, inde auferuntur. Qui adorarunt homines, etiam quandoque ad eos, vel ad alios qui loco eorum, introducuntur; ſicut plures ex Judæis, ad Abrahamum, Jacobum, Moſen, Davidem, ſed cum appercipiunt, quod tale humanum iis ſicut aliis, ac nihil opis ferre poſſint, pudeſiunt, & ad ſua loca ſecundum vitam feruntur. Inter Gentes in altera vita diliguntur maxime Africani; hi enim facilius reliquis recipiunt bona & vera cœli: volunt imprimis dici obedientes, non vero fideles, dicunt quod Chriſtiani, quia fidei doctrinam habent, poſſint fideles nominari, ii vero non, niſi illam recipiant, aut, ut dicunt, recipere poſſint.*

2605. *Loquutus ſum cum quibuſdam, qui in Eccleſia Antiqua fuerunt, & qui tunc noverunt de Domino quod venturus, ac imbuti bonis fidei, ſed uſque deſciverunt, & facti idololatræ; erant antrorſum verſus ſiniſtrum, in loco tenebricoſo, & in ſtatu miſerabili; loquela eorum fuit ſicut tibialis, unius toni, pæne abſque cogitationis rationali; dicebant, quod ibi fuerint per multa ſæcula, & quod inde quandoque eximantur, ut inſerviant aliis pro aliquibus uſibus, qui viles ſunt. Ex illis cogitare datum de pluribus Chriſtianis, qui non exterius ſed interius idololatræ ſunt, ac corde negant Dominum, ita quoque vera fidei, qualis ſors eos in altera vita maneat.*

F I N I S.

Arcana Cœlestia,

QUÆ IN

SCRIPTURA SACRA,

SEU

VERBO DOMINI

SUNT, DETECTA:

Hic quæ in

G E N E S I

Capite Vigesimo Primo:

Una cum Mirabilibus,

Quæ visa & audita sunt

In Mundo Spirituum, & Cœlo Angelorum;

Hic ad finem

De Conjugiis, quomodo considerantur in cœlo, & de Adulteriis.

VI.

MDCCL.

PARS SECUNDA

LIBRI *GENESEOS.*

CAPUT VIGESIMUM PRIMUM.

2606. VErbum Veteris Teſtamenti olim vocatum fuit *Lex* & *Prophetæ*, per Legem intellecta fuerunt omnia Hiſtorica, quæ ſunt Libri quinque Moſis, Joſuæ, Judicum, Samuelis, & Regum; per Prophetica, omnia prophetica, quæ ſunt Eſaiæ, Jeremiæ, Ezechielis, Danielis, Hoſeæ, Joelis, Amoſi, Obadiæ, Jonæ, Michæ, Nahum, Habakuk, Zephaniæ, Haggai, Sachariæ, Malachiæ, tum quoque Pſalmi Davidis. Hiſtorica Verbi etiam dicuntur Moſes, inde paſſim pro Lege & Prophetis, dicitur Moſes & Prophetæ; & Prophetica Elias, videatur Præfatio ad Cap: XVIII Geneſ:

2607. Quod Hiſtorica attinet, ſunt omnia hiſtorice vera, quæ ibi; præter quæ in Primis Capitibus Geneſeos, quæ hiſtorica facta ſunt, de quibus in Parte Prima: & tametſi hiſtorice vera ſunt, uſque ſenſum internum habent, & in eo ſenſu, ſicut Prophetica, agunt unice de Domino, agunt etiam de Cœlo & Eccleſia, & quæ Cœli & Eccleſiæ ſunt, ſed illa, ſunt Domini, quare per illa ſpectant Dominum, inde ſunt Verbum; hiſtorica ibi omnia ſunt repræſentativa, & ſingula verba, quibus deſcribuntur, ſunt ſignificativa; quod hiſtorica ſint

repræſentativa, conſtat ab illis, quæ hactenus de Abrahamo explicata ſunt, & conſtabit ab illis, quæ de Iſaco, de Jacobo, ejus duodecim filiis, de Ægypto, de peregrinatione populi in deſerto, de ingreſſu ejus in terram Canaanem, & de reliquis, ex Divina Domini Miſericordia, explicanda ſunt: quod ſingula verba, quibus deſcribuntur, ſint ſignificativa, patet etiam ab illis, quæ oſtenſa ſunt, ut quod Nomina ſignificent res, ſicut Ægyptus ſcientiam, Aſchur rationale, Ephraim intellectuale, Tyrus cognitiones, Zion Eccleſiam cœleſtem, Hieroſolyma Spiritualem, & ſic reliqua; ſimiliter voces, ſicut quod Rex ſignificet verum, Sacerdos bonum, & quod in ſuo interno ſignificatu ſint reliquæ, ſicut Regnum, Urbs, Domus, Gens, Populus, Hortus, Vinea, Olivetum, Aurum, Argentum, Æs, Ferrum, Aves, Beſtiæ, Panis, Vinum, Oleum, Mane, Dies, Lux, & hoc conſtanter, tam in Libris hiſtoricis quam propheticis, tametſi a variis ſcripti ſunt, & diverſis temporibus; quod nuſquam tam conſtans foret, niſi Verbum e Cœlo deſcenderit. Exinde ſciri poteſt, quod ſenſus internus ſit in Verbo, præter etiam ex eo, quod Divinum Verbum nuſquam agere poſſit de meris hominibus, ut de Abrahamo, Iſaco, Jacobo, poſteritate eorum, quæ peſſima gentium fuit, de regibus eorum, uxoribus, filiis, filiabus, meretricibus, rapinis, & parilibus, quæ in ſe ſpectata ne quidem digna ſunt ut nominentur in Verbo, niſi per illa repræſentata & ſignificata ſint talia quæ in Regno Domini, hæc ſunt Verbo digna.

2608. His ſimilia ſunt quoque plurima apud Prophetas, ſicut illa, quæ n: 1888, allata ſunt; & hoc apud Eſaiam, "Ejulabit Moabus, "Moabus totus ejulabit, ob fundamenta Chir Chareſch, lugetis ve- "runtamen attriti, nam agri Cheſbonis defecerunt, Vitis Sibmæ; do- "mini gentium contundunt palmites, uſque a Jaeſer pertigerunt, er- "rarunt deſerto, propagines ejus divulſæ ſunt; tranſiverunt mare, "propterea deflebo fletu Jaeſerem, vitem Sibmæ; rigabo te lachry- "ma mea Cheſbon & Elealeh, quia ſuper vindemia, & quia ſuper "meſſe tua, hedad cecidit," xvi: 7. 8. 9: & apud Jeremiam, "Vox clamoris in Choronaim, devaſtatio & contritio magna, con- "fracta eſt Moab, audiri fecerunt clamorem minorennes ejus, quia "aſcenſu Luchith in fletu aſcendit fletus, quia in deſcenſu Choro- "naim hoſtes clamorem confractionis audiverunt. Judicium venit ad "terram planitiei, ad Chalonem, & ad Jachzam, & ad Maphaatam, "& ſuper Dibonem, & ſuper Nebonem, & ſuper Bethdiblathaim, "&

" & ſuper Kirjathaim, & ſuper Bethgamul, & ſuper Bethmeon, & " ſuper Kerioth, & ſuper Bozram," XLVIII: 3. 4. 5. 21. 22. 23. 24: talia ſunt perplurimis in locis prophetica Verbi; quæ niſi ſenſum internum haberent, nullius uſus forent; cum tamen neceſſum ſit, ut Verbum quia Divinum, in ſe contineat leges Regni cœleſtis, in quod homo venturus.

2609. Quod autem *Præcepta* vitæ attinet, ut ſunt omnia Decalogi, & plura in Lege & Prophetis, illa, quia ipſi vitæ hominis inſerviunt, ſunt uſui in utroque ſenſu, tam in literali quam in interno; quæ in ſenſu literali, fuerunt pro populo & populis iſtius temporis, qui interna non capiebant; quæ in ſenſu interno, fuerunt pro Angelis, qui externa non curant: niſi Præcepta decalogi etiam continerent interna, nuſquam cum tanto miraculo promulgata fuiſſent in monte Sinai; talia enim, quæ ibi, ut quod honorandi parentes, non furandum, non occidendum, non adulterandum, non concupiſcenda alterius, ſunt quæ etiam gentiles norunt, & in ſuis legibus præſcripta habent, & quæ filii Iſraelis quatenus homines noviſſe debuerunt abſque tali promulgatione; ſed quia Præcepta illa inſerviebant vitæ in utroque ſenſu, & erant ſicut formæ externæ productæ ab internis, quæ ſibi correſpondent, ideo e cœlo ſuper monte Sinai cum tanto miraculo deſcendebant, ac in ſenſu interno dicta & audita in Cœlo, at in ſenſu externo dicta & audita in terra; ut pro exemplo, quod qui honorarent parentes iis prolongarentur dies ſuper terra, Angeli, qui in cœlo, per parentes percipiebant Dominum, per terram Ipſius Regnum, quod in æternum ſicut filii & hæredes poſſiderent, qui Ipſum ex amore & fide colunt; homines autem in terra, per parentes intelligebant parentes, per terram terram Canaanen, per prolongationem dierum annos vitæ; quod non furandum, Angeli, qui in cœlo, percipiebant, quod nihil adimerent Domino, & ſibi juſtitiæ & merito aliquid tribuerent; homines autem in terra, quod non furandum; hæc quod vera ſint in utroque ſenſu, conſtat: adhuc, quod non occidendum, angeli in cœlo percipiebant, quod non odio aliquem haberent, & quod non exſtinguerent aliquid boni & veri apud aliquem; at homines in terra, quod non occidendi amici: ita in reliquis.

CAPUT

CAPUT XXI.

1. ET JEHOVAH visitavit Saram, quemadmodum dixit; & fecit JEHOVAH Saræ, quemadmodum loquutus est.

2. Et concepit & peperit Sarah Abrahamo filium senectuti illius, ad tempus statum, ut loquutus fuit cum illo DEUS.

3. Et vocavit Abraham nomen filii sui nati sibi, quem peperit ei Sarah, Jischak.

4. Et circumcidit Abraham Jischakum filium suum, filium octo dierum, quemadmodum præcepit illi DEUS.

5. Et Abraham filius centum annorum, cum nasceretur illi Jischak filius ejus.

6. Et dixit Sarah, risum fecit mihi DEUS, omnis audiens ridebit mihi.

7. Et dixit, quis dixisset, Abrahamo, lactabit filios Sarah, quia peperi filium senectuti illius.

8. Et crevit natus, & ablactatus, & fecit Abraham convivium magnum, in die cum ablactavit Jischakum.

9. Et vidit Sarah filium Hagaris Ægyptiæ, quem peperit Abrahamo, illudentem.

10. Et dixit Abrahamo, ejice ancillam hanc, & filium ejus, quia non hæreditabit filius ancillæ cum filio meo, cum Jischako.

11. Et malum fuit verbum valde in oculis Abrahami ob causas filii sui.

12. Et dixit DEUS ad Abrahamum, ne malum sit in oculis tuis super puerum, & super ancillam tuam; omne quod dicit ad te Sarah, audi voci ejus, quia in Jischako vocabitur tibi semen.

* * *

13. Et etiam filium ancillæ in gentem ponam eum, quia semen tuum ille.

14. Et mane surrexit Abraham in matutino, & accepit panem, & lagenam aquæ, & dedit ad Hagarem, posuit super humero ejus, & puerum, & emisit illam; & ivit & erravit in deserto Beerscheba.

15. Et consumtæ sunt aquæ e lagena, & conjecit puerum sub unum fruticum.

16.

16. Et ivit, & ſedit ſibi e regione, elongando ſe circiter jactum arcus, quia dixit, ne videam mortem pueri, & ſedit e regione, & ſuſtulit vocem ſuam, & flevit.

17. Et audivit DEUS vocem pueri, & clamavit Angelus DEI ad Hagarem e cœlo, & dixit ei, quid tibi Hagar, ne timeas, quia audivit DEUS vocem pueri, in quo ille ibi.

18. Surge, tolle puerum, & corrobora manum tuam in illo, quia in gentem magnam ponam illum.

19. Et aperuit DEUS oculos ejus, & vidit puteum aquæ, & ivit, & implevit lagenam aquæ, & potavit puerum.

20. Et fuit DEUS cum puero, & crevit, & habitavit in deſerto, & fuit jaculator arcus.

21. Et habitavit in deſerto Paran, & accepit illi mater ejus uxorem e terra Ægypti.

* * *

22. Et fuit in tempore illo, & dixit Abimelech, & Phicol princeps exercitus ejus, ad Abrahamum, dicendo, DEUS tecum in omnibus quæ tu faciens.

23. Et nunc jura mihi in DEUM hic, ſi mentitus fueris mihi, & filio meo, & nepoti meo, ſecundum benignitatem, quam feci tecum, facias mecum, & cum terra, in qua peregrinatus es.

24. Et dixit Abraham, ego jurabo.

25. Et redarguit Abraham Abimelechum, ob cauſas putei aquæ, quem eripuerunt ſervi Abimelechi.

26. Et dixit Abimelech, non novi, quis fecit verbum hoc, & etiam tu non indicaſti mihi, & etiam ego non audivi, præterquam hodie.

27. Et accepit Abraham gregem & armentum, & dedit Abimelecho, & percuſſerunt ambo illi fœdus.

28. Et ſtatuit Abraham ſeptem agnas gregis ſolas eas.

29. Et dixit Abimelech ad Abrahamum, quid hæ ſeptem agnæ illæ, quas ſtatuiſti ſolas.

30. Et dixit, quia ſeptem agnas accipies e manu mea, propterea ſit mihi in teſtimonium, quod fodi puteum hunc.

31. Propterea vocavit locum illum Beerſcheba, quia ibi juraverunt ambo illi.

32. Et percuſſerunt fœdus in Beerſcheba: & ſurrexit Abimelech, &

& Phicol princeps exercitus illius, & reversi sunt ad terram Philistæorum.

33. Et plantavit lucum in Beerscheba, & invocavit ibi Nomen Dei æternitatis.

34. Et peregrinatus est Abraham in terra Philistæorum diebus multis.

CONTENTA.

2610. IN sensu interno hic agitur primum de Divino Rationali Domini, quod repræsentatur per Jischakum, Vers: 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8.

2611. Deinde de Rationali mere humano, quod tunc separatum, quod est filius Hagaris Ægyptiæ, Vers: 9. 10. 11. 12.

2612. Postquam hoc separatum, repræsentatur per eundem, nempe per filium Hagaris, ut & per matrem, Ecclesia spiritualis, de qua & cujus statu, Vers: 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21.

2613. De Rationalibus humanis adjunctis doctrinæ fidei, quæ in se est Divina, Vers: 22 ad finem.

2614. Doctrina cum illis adjunctis est Beerscheba, Vers: 14. 31. 33.

SENSUS INTERNUS.

2615. VERS: 1. *Et Jehovah visitavit Saram, quemadmodum dixit, & fecit Jehovah Saræ, quemadmodum loquutus est.* Jehovah visitavit Saram, significat præsentiam Divini Cœlestis in Divino spirituali: quemadmodum dixit, significat sicut perceperat: & fecit Jehovah Saræ, significat statum unitionis: quemadmodum loquutus est, significat sicut cogitavit.

2616. Jehovah visitavit Saram, quod significet præsentiam Divini cœlestis in Divino spirituali, constat a significatione Jehovæ, quod sit Divinum cœleste, hoc est, Divinum Bonum, seu ipsum Esse, quod quia est amoris & Misericordiæ, est ipsum Bonum: ex significatione visitare, quod sit præsens esse: & ex significatione Saræ, quod sit Divinum Spirituale, hoc est, Divinum Verum, de qua n: 1468. 1901. 2063. 2065. 2507.

2617. Quemadmodum dixit, quod significet sicut perceperat, constat ex significatione dicere in historicis Verbi, quod sit percipere, de qua n: 2238. 2260. 2552.

2618.

2618. Et fecit Jehovah Saræ, quod significet statum unitionis, nempe Divini spiritualis Domini in Divino cœlesti Ipsius, constat ex significatione facere, cum prædicatur de Divino Domini, quod sit omne effectus, proinde status; & ex significatione Jehovæ, tum Saræ, de qua mox supra n: 2616. Quod statum unitionis Divini spiritualis Domini in Divino Cœlesti Ipsius, attinet, est ipsum Conjugium Boni & Veri, unde Conjugium Cœleste, quod Conjugium est Regnum Domini in cœlis & terris, ideo Regnum Domini toties in Verbo dicitur Conjugium, & comparatur Conjugio; causa, quæ arcanum, est, quia ex Conjugio Divino Boni & Veri, & Divini Veri & Boni in Domino, est omnis amor conjugialis, & per hunc omnis amor cœlestis & spiritualis: quæ præterea arcana involvuntur his verbis, "quod Jehovah visitavit Saram, quemadmodum dixit, & fecit Jehovah Saræ, quemadmodum loquutus est," non edici possunt, quia inexpressibilia, comprehendunt enim ipsum statum unitionis Divini Domini cum Humano Ipsius; apparentiæ ejus sistuntur coram Angelis a Domino, per cœlestes luces, & illustrantur per repræsentationes ineffabiles, sed nequeunt coram hominibus, quia erunt per talia, quæ sunt lucis mundi, in quæ non cadunt, imo per descriptionem ex talibus plus obscurantur.

2619. Quemadmodum loquutus est, quod significet sicut cogitavit, constat a significatione loqui, quod sit cogitare, de qua n: 2271. 2287; perceptio, quæ significatur, per Jehovah dixit, fuit ex Divino Cœlesti, cogitatio autem, quæ significatur per Jehovah loquutus, fuit ex Divino cœlesti per Divinum spirituale, ideo est quasi repetitio in sensu literæ, nempe quemadmodum dixit, & quemadmodum loquutus est: quid autem sit, percipere ex Divino cœlesti, & cogitare ex Divino cœlesti per Divinum spirituale, non cadit in captum etiam illustratissimum per illa quæ sunt lucis mundi, inde patet, quomodo infinita reliqua possunt; quod ex perceptione sit cogitatio, videatur n: 1919. 2515: apud hominem, ita se habet, bonum est ex quo percipit, verum autem per quod cogitat; bonum est amoris & ejus affectionum, proinde est inde perceptio, verum autem est fidei, proinde est hæc cogitationis; illud significatur in historicis Verbi per *dicere*, hoc autem per loqui; at cum solum Dicere legitur, tunc quandoque significat percipere, quandoque cogitare, quia dicere involvit utrumque.

2620. Vers: 2. *Et concepit & peperit Sarah Abrahamo filium senectuti illius, ad tempus statum, ut loquutus fuit cum illo Deus.* Concepit & peperit, signinificat quod esset & existeret: Sarah Abrahamo, significat ex unitione Divini spiritualis cum Divino cœlesti Domini: filium, significat Divinum Rationale: senectuti illius, significat cum dies completi essent, ut exueretur humanum: ad tempus statum, significat cum Rationale tale esset ut reciperet: ut loquutus fuit cum illo Deus, significat sicut voluit.

2621. Quod concepit & peperit, significet quod esset & existeret, nempe, ut sequitur, Divinum Rationale ex unitione Divini spiritualis cum Divino cœlesti Domini, constat ex significatione concipere & parere: quod non alii conceptus & partus in sensu interno Verbi intelligantur, quam spirituales &

cœleftes, videatur n: 2584; hic autem Divini, quia agitur de Rationali Domini Divino facto, de quo, nempe Domino, principaliter prædicatur Effe & Exiftere, nam Solus Eft & Exiftit. Quod præterea Effe & Exiftere attinet, apparent ficut forent pæne idem, fed non funt; unufquifque & unumquodvis a conceptione habet fuum Effe, a partu autem fuum Exiftere, ita, ficut conceptio eft prior quam partus, eft Effe prius quam Exiftere: Anima eft ipfum Effe hominis, at fenfitivum feu corporeum eft illius Exiftere, nam illa exiftit in hoc: amor cœleftis & fpiritualis eft ipfum Effe hominis qui regeneratur, at rationale & fenfitivum cum imbutum eft amore illo, eft illius Exiftere; ita fe habet cum omnibus & fingulis in univerfo, nam nihil ufquam datur, quod non habet fuam conceptionem ut *Sit*, & fuum partum ut *Exiftat*; quod ex eo etiam illuftrari poteft, fed coram Eruditis, omnis effectus habet fuam caufam, & omnis caufa habet fuum finem, finis eft Effe caufæ, & caufa eft Exiftere finis; pariter caufa eft Effe effectus, fed effectus eft Exiftere caufæ.

2622. Sarah Abrahamo, quod fignificet ex unitione Divini fpiritualis cum Divino cœlefti, conftat ex repræfentatione Saræ, quod fit Divinum fpirituale, feu Divinum Verum, de qua n: 1468. 1901. 2063. 2065. 2172. 2193. 2198. 2507; & ex repræfentatione Abrahami, quod fit Divinum cœlefte, feu Divinum bonum, de qua n: 1989. 2011. 2172. 2198. 2501: de unitione Divini fpiritualis cum Divino cœlefti, videantur quæ fupra n: 2618, dicta funt.

2623. Filium, quod fignificet Divinum Rationale, conftat a fignificatione filii; filius in Verbi fenfu interno fignificat verum, n: 489. 491. 533; & quia verum eft præcipuum in rationali, n: 2072. 2189, etiam per filium fignificatur rationale; hic autem Divinum Rationale, in quo principaliter eft bonum; quod etiam Ifacus, qui hic eft filius, repræfentat, de quo in fequentibus.

2624. Senectuti illius, quod fignificet cum dies completi funt ut exueretur humanum, conftare poteft a fignificatione Senectutis, quod fit ftatus ut exueretur humanum, & indueretur Divinum, de qua n: 2198; erat enim tunc Abraham fenex centum annorum, per quem numerum quod plenus ftatus unitionis fignificetur, in explicatione ad Verf: 5, conftabit.

2625. Ad tempus ftatum, quod fignificet cum Rationale effet tale ut reciperet, conftare poteft a fignificatione temporis: bina funt, quæ dum homo vivit in mundo, apparent effentialia, quia funt propria naturæ, nempe Spatium, & Tempus, inde vivere in fpatio & tempore, eft vivere in mundo feu natura, at hæc bina nulla fiunt in altera vita; apparent ufque in mundo fpirituum tanquam aliqua, ex caufa, quia Spiritus recentes a corpore ideam naturalium fecum habent, fed ufque dein percipiunt, quod non fpatium & tempus ibi fint, fed pro illis Status, & quod fpatiis & temporibus in natura, ftatus in altera vita correfpondeant, fpatiis ftatus quoad effe, & temporibus ftatus quoad exiftere, de fpatio aut loco videatur n: 1274. 1379. 1380. 1382: inde unicuique poteft evidens effe, qualem ideam habere poffit homo, dum

dum in mundo seu natura est, de illis quæ sunt alterius vitæ, ac de pluribus arcanis fidei; quod non prius illis credere velit, quam per illa quæ sunt in mundo, imo per sensualia capiat, is enim non aliter autumare potest, quam si exueret ideam spatii & temporis, magis si ipsum spatium & tempus, quod prorsus nullus fieret, & sic quod ei nihil residuum foret, ex quo sentire & cogitare posset, nisi quoddam confusum incomprehensibile, cum tamen prorsus contrarium est; angelica vita est talis, quæ omnium sapientissima & felicissima: hæc causa est, quod per ætates in Verbo non significentur in sensu interno ætates, sed status, ita in hoc versu per senectutem, non senectus; tum quod per numeros non numeri, sed quidam status in specie, ut per numerum centum annorum, de quo in sequentibus: ex his nunc constare potest, quod per tempus statum, significetur status cum Rationale tale esset, ut reciperet. Quod ipsam rem attinet, nempe, quod esset & existeret, ex unitione Divini spiritualis cum Divino cœlesti Domini, Divinum Rationale, cum dies completi essent ut exueretur humanum, & cum rationale tale esset ut reciperet, quæ in sensu interno significantur per, "concepit & peperit Sarah Abrahamo filium senectuti illius, ad tempus statum," sciendum quod in intimo rationalis incipiat humanum, videatur n: 2106. 2194; & quod Dominus successive progressus sit ad unionem Humanæ Essentiæ cum Divina, & Divinæ cum Humana, n: 1864. 2033. 2523; & hoc propria potentia, n: 1921. 2025. 2026. 2083; per continuas tentationes & victorias, n: 1737. 1813. 1690; & per continuas revelationes ex suo Divino, n: 1616. 2500; & hoc tandem ut expulerit omne humanum maternum, n: 1414. 1444. 2574; & quod sic Humanum suum quoad Rationale Divinum fecerit, secundum illa quæ in hoc Versu: inde patet, quomodo intelligendum, cum dies completi sunt ut exueretur humanum, & cum rationale tale esset ut reciperet: aliqua idea ejus rei haberi potest ex illis quæ fiunt apud eos qui regenerantur, cœlestia quæ sunt amoris, & spiritualia quæ sunt fidei, non simul sed successive illis implantantur a Domino, & cum per illa rationale hominis tale factum est, ut recipere possit, tunc primum regeneratur, utplurimum per tentationes in quibus vincit; hæc dum fiunt, sunt dies completi, ut exuat veterem hominem, & induat novum; de regeneratione hominis videatur, n: 677. 679. 711. 848. 986. 1555. 2475.

2626. Ut loquutus fuit cum illo Deus, quod significet sicut voluit, constare potest a significatione loqui, quod sit cogitare, de qua n: 2271. 2286. 2619; quod autem hic sit velle, est quia dicitur, quod Deus loquutus, nam cogitare Divinum est velle.

2627. Vers: 3. *Et vocavit Abraham nomen filii sui nati sibi, quem peperit ei Sarah, Jischak.* Vocavit Abraham nomen filii sui nati sibi, significat quale ejus quod Divinum: quem peperit ei Sarah, significat esse & existere ex Divino spirituali unito Divino cœlesti; Jischak, significat Divinum Rationale.

2628. Vocavit Abraham nomen filii sui nati sibi, quod significet quale ejus, quod Divinum, constat ex repræsentatione Abrahami, quod sit Domi-

nus quoad Divinum cœlefte, feu Divinum Bonum, de qua multoties prius; ex fignificatione vocare nomen, quod fit quale, de qua n: 144. 145. 1754. 1896. 2009; & ex fignificatione filii, quod fit rationale, de qua n: 2623; tum a fignificatione nati fibi, quod fit exiftere a Divino; inde patet, quod vocavit Abraham nomen filii fui nati fibi, fignificet quale ejus quod Divinum. Ex his paucis verbis elucet tria arcana illis qui in fenfu interno funt, *Primum*, quod Divinum Humanum Domini ex Ipfo Divino exftiterit, de quo in hoc Verfu ulterius agitur. *Alterum*, quod Divinum Humanum Domini a Jehovah non modo conceptum, fed etiam natum fit, inde Dominus quoad Divinum Humanum vocatur Filius Dei, & Unigenitus, Joh: I: 14. 18. 50. Cap: III: 16. 18. 35. 36. Cap: V: 19 ad 27. Cap: VI: 69. Cap: IX. 35. Cap: X: 36. Cap: XI: 27. Cap: XIV: 13. 14. Cap: XVII: 1. Cap: XX: 31, fimiliter aqud reliquos Evangeliftas. *Tertium*, quod Divinum Humanum Domini fit Nomen Jehovæ, hoc eft, quale Ipfius, videatur Joh: XII: 28.

2629. Quem peperit ei Sarah, quod fignificet effe & exiftere ex Divino fpirituali unito Divino cœlefti, conftat ex fignificatione parere, quod fit exiftere, de qua n: 2621, & quia partus involvit conceptionem, & partus feu exiftere eft ex Divino fpirituali, & conceptio feu effe ex Divino cœlefti, quæ hic unita funt, inde parere hic fignificat & effe & exiftere; tum ex repræfentatione Saræ, quod fit Divinum fpirituale unitum Divino cœlefti, de qua n: 1468. 1901. 2063. 2065. 2172. 2193. 2198. 2507. Hæc arcaniora funt, quam ut poffint defcribi, imo quam ut poffint illuftrari per aliqua, quæ in mundo, funt pro mentibus angelicis, quibus hæc fiftuntur per ineffabilia in luce cœli.

2630. Jifchak, quod fignificet Rationale Divinum, conftat ex illis, quæ de Abrahamo, Ifaco, & Jacobo, prius n: 1893. 2066. 2083, dicta funt, nempe quod Abrahamus repræfentet Supremum Divinum, Ifacus Divinum Rationale, & Jacobus Divinum Naturale Ipfius; ut quoque ex fequentibus conftabit, ubi de Ifaco.

2631. Verf: 4. *Et circumcidit Abraham Jifchakum filium fuum, filium octo dierum, quemadmodum præcepit illi Deus.* Circumcidit Abraham Jifchakum filium fuum, fignificat purificationem Rationalis: filium octo dierum, fignificat principium & continuum: quemadmodum præcepit Deus, fignificat fecundum ordinem Divinum.

2632. Circumcidit Abraham Jifchakum filium fuum, quod fignificet purificationem Rationalis, conftat a fignificatione Circumcidi, quod fit purificari, de qua n: 2039; & ex repræfentatione Jifchaki, quod fit Rationale Divinum, de qua n: 2630. Quod primum Rationale Domini natum fit ficut apud alios, nempe per fcientifica & cognitiones, prius dictum eft ubi de Ifmaele, per quem illud Rationale repræfentatur; hoc quia per fcientifica & cognitiones, natum fuit, ita per viam externam, quæ eft fenfualium, ficut apud alios, non potuit quin plura apud fe habuerit ex mundanis, ideæ enim Rationalis inde comparantur, & hoc magis, quia ei hæreditarium a matre;

matre; illa mundana erant, & hoc hæreditarium, quæ Dominus ſucceſſive a Rationali ſuo expulit, & hoc uſque dum tale eſſet, ut recipere poſſet Divinum, n: 2624. 2625; tunc natum eſt Divinum Rationale Domini, quod per Iſacum repræſentatur, n: 2630, & quidem non per viam externam, quæ eſt ſenſualium, ut Rationale prius, ſed per viam internam ex Ipſo Divino, n: 2628. 2629; hoc quia non una vice ſed ſucceſſive factum, n: 1690. 2033, purificatum eſt, & hoc continue, quod ſignificatur per quod circumcidit Abraham filium ſuum, filium octo dierum: quod Dominus Rationale ſuum ſucceſſive Divinum fecerit, & continue purificaverit, conſtat etiam apud Johannem, "Jeſus dixit, Pater glorifica Nomen tuum, exiit igitur "vox e cœlo, & glorificavi, & rurſus glorificabo," XII: 28; quod glorificare ſit Divinum facere, videatur n: 1603. 1999. Per Circumciſionem in Eccleſia Antiqua, nec aliud repræſentatum & ſignificatum eſt, quam ut purificaretur homo ab amoribus ſui & mundi, & hoc quoque ſucceſſive & continue, videatur n: 2039. 2046. ad f. 2049. 2056, præcipue cum natus eſt novus, ſeu cum regeneratus, tunc enim per viam internam, hoc eſt, per bonum conſcientiæ, influit Dominus, ac ſeparat ſucceſſive & continue illa, quæ ex hæreditario & ex actuali malo adhærent.

2633. Filium octo dierum, quod ſignificet principium & continuum, conſtat ex ſignificatione Octavi diei, quo circumcidebantur, quod ſit principium quodcunque, ita continuum, de qua n: 2044.

2634. Quemadmodum præcepit Deus, quod ſignificet ſecundum ordinem Divinum, conſtat ex ſignificatione præcipere Deus, ſeu præceptorum; præcepta Dei, ſeu quæ præcepit Deus, ſunt omnia & ſingula Divini ordinis, uſque adeo, ut Divinus Ordo non ſit niſi perpetuum præceptum Dei; quare ſecundum præcepta Dei, & in præceptis Dei, vivere, eſt ſecundum ordinem Divinum, & in ordine Divino; inde eſt, quod per præcepit Deus, hic ſignificetur ſecundum ordinem Divinum. Secundum ordinem Divinum fuit, quod omnis maſculus a nativitate octavo die circumcideretur, non quod circumciſio aliquid faceret, ſeu qui circumciſi præ incircumciſis intrarent in Regnum Dei; ſed quia talis Ritus in Eccleſia Repræſentativa correſpondebat purificationi cordis, de qua correſpondentia, ex Divina Domini Miſericordia, alibi dicetur: quod Cor, hoc eſt, interiora hominis, ſucceſſive & continue a malis quæ ſunt cupiditatum, & a falſis quæ ſunt phantaſiarum inde, purificanda, eſt ſecundum ordinem Divinum, præcepta de purificatione cordis ſunt omnia & ſingula ordinis Divini; quantum itaque homo in præceptis illis, tantum in ordine Divino, vivit; & quantum in hoc, tantum apud eum omnia a Domino diſponuntur ſecundum ordinem qui ab Ipſo in cœlis, tam nempe ejus rationalia quam ſcientifica; inde fit homo exiguum cœlum correſpondens Maximo.

2635 Verſ: 5. *Et Abraham filius centum annorum, cum naſceretur illi Jiſchak filius ejus.* Abraham filius centum annorum, ſignificat plenum ſtatum unitionis: cum naſceretur illi Jiſchak filius ejus, ſignificat cum Rationale Domini Divinum factum.

2636. Abraham filius centum annorum, quod significet plenum statum unitionis, constat a significatione centum, quod sit plenum, de qua in mox sequentibus; & a significatione annorum, quod sit status, de qua n: 482. 487. 488. 493. 893, hic, status unitionis. Quid plenus status unitionis Divini Domini cum Humano Ipsius, seu quod idem, cum Rationali, nam Humanum incipit in intimo Rationalis, n: 2106. 2194, non ita ad captum dici potest, sed usque illustrari per illa, quæ apud hominem vocantur, plenus status cum reformatur & regeneratur: notum est, quod homo non possit regenerari quam in adulta ætate, quia tunc primum ratione & judicio pollet, ac ita recipere potest bonum & verum a Domino; antequam in statum illum venit, præparatur ille a Domino per id, quod insinuentur ei talia, quæ inservire possint ei pro humo recipiendi semina veri & boni, quæ sunt plures status innocentiæ & charitatis, tum etiam cognitiones boni & veri, & inde cogitationes, quod sit per plures annos antequam regeneratur; quando homo illis imbutus est, & sic præparatus, tunc dicitur status ejus plenus, nam tunc interiora disposita sunt ad recipiendum; apud hominem appellantur omnia illa, quibus donatur a Domino ante regenerationem, & per quæ regeneratur, Reliquiæ, quæ in Verbo significantur per numerum Decem, n: 576. 1738. 2284, tum quoque per Centum, cum plenus status est regenerationi, n: 1988: hæc illustrationi esse possunt, quid significatur per plenum statum unitionis Humani cum Divino in Domino, nempe, cum Ipse ex propria potentia per pugnas tentationum & victorias, & per potentias Divinæ sapientiæ & intelligentiæ, tantum Divini in Humano, hoc est, in Rationali sibi comparavit, ut Ipsum Divinum unire posset Divino acquisito in Rationali: ut hic status repræsentaretur, factum est, quod Abrahamo, tametsi per plures annos moratus in terra Canaane, non prius nasceretur Jischak, quam cum esset ætate centum annorum: hæc sunt arcana, quæ in numero Centum annorum, quæ fuerunt Abrahamo, continentur. Quod numerus Centum significet plenum, constare quoque potest ab aliis locis in Verbo, ut apud Esaiam, "Non erit inde amplius infans dierum, "& senex, qui non *impleverit* dies suos, nam puer *filius centum annorum* mo-"rietur, & peccator *filius centum annorum* maledicetur," LXV: 20: ubi manifeste Centum pro pleno, nam dicitur, non erit amplius infans dierum & senex, qui non impleverit dies suos, & puer ac peccator centum annorum, hoc est, cum plenus status ejus: apud Matthæum, "Omnis qui reliquerit do-"mos, aut fratres, aut sorores, aut patrem, aut matrem, aut uxorem, aut "liberos, aut agros, propter Nomen meum, *Centuplum* accipiet, & vitæ "æternæ sortietur hæreditatem," XIX: 29. Marc: X: 29. 30; ubi centuplum pro pleno, seu mensura bona, pressa, agitata & superfluente, Luc: VI: 38: apud Lucam, "Aliud semen cecidit super terram bonam, & ena-"tum fecit fructum *Centuplum*," VIII: 8. Matth: XII: 8, 23. Marc: IV: 20; "ubi centum etiam pro pleno, qui numerus non dictus fuisset, nisi id "significavisset: similiter ubi Dominus per parabolam loquitur de debi-"toribus, quod unus deberet *Centum* batos olei, & alter *centum* coros tri-"tici,"

" tici," Luc: XVII: 5. 6, 7: ita quoque alibi, ubi centum nominatur; similiter se habet cum mille, de quo numero videatur n: 2575.

2637. Cum nasceretur illi Jischak filius ejus, quod significet cum Rationale Domini Divinum factum, constat ex significatione nasci, quod sit existere, de qua n: 2584. 2621. 2629; & ex repræsentatione Jischaki, quod sit Divinum Rationale, de qua n: 2630; hoc nasci dicitur Abrahamo, cum Divinum factum, ut quoque supra Vers: 3, " vocavit Abraham nomen filii sui *nati sibi*," videatur n: 2628.

2638. Vers: 6. 7. *Et dixit Sarah, risum fecit mihi Deus, omnis audiens ridebit mihi. Et dixit, quis dixisset, Abrahamo, lactabit filios Sarah, quia peperi filium senectuti illius.* Dixit Sarah, significat perceptionem ex Divino spirituali: risum fecit mihi Deus, significat affectionem veri cœlestis: omnis audiens ridebit mihi, significat quod omnia ibi affectionem habitura: & dixit, significat cogitationem: quis dixisset Abrahamo lactabit filios Sarah, significat quod Dominus propria potentia implantaverit Humanum Divino: quia peperi filium senectuti ejus, significat quod hoc fieret cum dies completi essent.

2639. Dixit Sarah, quod significet perceptionem ex Divino spirituali, constat a significatione dicere, quod sit percipere, de qua sæpius; & ex repræsentatione Saræ, quod sit Divinum spirituale, seu Divinum verum, de qua n: 2622.

2640. Risum fecit mihi Deus, quod significet affectionem veri cœlestis, constat a significatione Risus, quod sit affectio veri, de qua n: 2072. 2216; & ex facere Deus, quod sit cœleste ex quo.

2641. Quod omnis audiens ridebit mihi, significet quod omnia ibi affectionem habitura, constat ex significatione audire & ridere; audire in Verbo prædicatur de illis quæ sunt affectionis, videre autem de illis quæ sunt cogitationis, quod constare potest ex perpluribus locis in Verbo, tum quoque a correspondentiis, videatur n: 2542; hic quia agitur de affectione veri cœlestis, dicitur omnis audiens, quo significantur omnia quæ affectionis: quod ridere sit affici vero, seu affectionem veri habere, videatur n: 2072. 2216. 2640.

2642. Et dixit, quod significet cogitationem, constat ex significatione dicere, quod sit percipere, tum quoque cogitare, de qua sæpius, videatur 2619 ad fin.

2643. Quis dixisset Abrahamo lactabit filios Sarah, quod significet quod Dominus propria potentia implantaverit Humanum Divino, constat ex repræsentatione Abrahami, tum Saræ, & a significatione lactare & filiorum; quod Abraham repræsentet Divinum Bonum, & Sarah Divinum Verum, ostensum est; quod lac sit spirituale ex origine cœlesti, seu verum ex bono, videatur n: 2184, ita lactare est implantare illud; quod filii sint vera, hic quæ in Rationali, constat ex significatione filiorum, n: 489. 490. 491. 533: quod hæc in sensu interno significent, quod Dominus ex propria potentia Humanum implantaverit Divino, est quia Divinum Verum est idem ac Divinum

vinum

vinum Humanum, de quo cum dicitur, quod lactet filios Abrahamo, significatur quod Humanum implantaverit Divino, & quia Humanum, est ex propria potentia: sed hæc ægre queunt clarius ad intellectum explicari, si pluribus, obscurescet sensus adhuc magis, nam sunt Divina, quæ solum coram Angelis per cœlestia & spiritualia sisti queunt, si coram homine aliquo stylo elevatiori, caderent in ideas materiales & corporeas, quas homo habet. Præterea sciendum, quod Divinum Rationale Domini quoad quale cum primo natum est, describatur his verbis, *Risum fecit mihi Deus, omnis audiens ridebit mihi: & dixit, quis dixisset Abrahamo lactabit filios Sarah*; ex more antiquo enim fuit, cum nasceretur infans, quod nomen significativum status inderetur, & quod status tunc quoque describeretur, sicut cum Cain nasceretur Chavæ & Adamo, Gen: IV: 1: cum Scheth illis, Gen: IV: 25: cum Noach Lamecho, Gen: V: 29: cum Esavus & Jacobus Isaco, Gen: XXV: 25. 26: cum duodecim filii Jacobo, Gen: XXIX: 32. 33. 34. 35. Cap: XXX: 6. 8. 11. 13. 18. 20. 24. Cap: XXXV: 18: cum Perez & Serach Thamari, Gen: XXXVIII: 29. 30: cum Menasche & Ephraim Josepho, Gen: XLI: 51. 52: cum Gerschom & Eliefer Mosi, Exod: II: 22. Cap: XVIII: 4: quid hi omnes repræsentant, & quid significant in sensu interno, descriptioni adjunctæ nomini, quod indebatur, involutum est; ita hic quid Jischak; quid autem involvitur patet aliquantisper a summaria explicatione, sed arcaniora usque recondita sunt, nam sunt Divina, quæ nullis formis & formulis vocum expressibilia sunt.

2644. Quod quia peperi filium senectuti illius, significet quod hoc fieret cum dies completi essent, constat ab explicatione eorundem pæne verborum in Versu 2, de quibus n: 2621. 2622. 2623. 2624.

2645. Vers: 8. *Et crevit natus, & ablactatus, & fecit Abraham convivium magnum in die, cum ablactavit Jischakum.* Crevit natus, significat ulteriorem perfectionem Rationalis Domini: & ablactatus, significat separationem Rationalis mere humani: fecit Abraham convivium magnum, significat cohabitationem & unionem; in die cum ablactavit Jischakum, significat statum separationis.

2646. Crevit natus, quod significet ulteriorem perfectionem Rationalis Domini, constat a significatione crescere, quod sit perfici; & ex significatione nati seu filii, quod sit Rationale Divinum Domini, de qua n: 2623.

2647. Et ablactatus, quod significet separationem Rationalis mere humani, constat ex significatione ablactari, quod sit separari, sicut infantes ab uberibus matris: quod separatum sit Rationale mere humanum, ulterius in hoc Capite describitur, & repræsentatur per filium Hagaris, quod ejectus domo.

2648. Fecit Abraham convivium magnum, quod significet cohabitationem & unionem, constat a significatione convivii, quod sit cohabitatio, de qua n: 2341; hic quoque unio, quia agitur de Domino, cujus Humanum unitum Divino, ac Divinum Humano, & quia agitur de hac unione, dicitur convivium *magnum*.

2649.

2649. In die cum ablactaret Jischakum, quod significet statum separationis, constat a significatione diei, quod sit status, de qua n: 23. 487. 488. 493. 893; & ex significatione ablactari, quod sit separari, de qua n: 2647. A versu primo hujus capitis actum est de Unitione Divinæ Essentiæ cum Humana Domini, hoc ordine; *De præsentia Divini in Humano, unitionis causa*, Vers: 1. *De præsentia Humani in Divino, ita de reciproca unitione, de qua n:* 2004, Vers: 2. *Quod ex unitione illa Humanum factum Divinum*, Vers: 3. *Et hoc successive & continue cum Dominus vixit in mundo*, Vers: 4. *Quodque hoc inchoaret, cum status Rationali esset, ut reciperet*, Vers: 5. *Describitur status unitionis quoad ejus quale, cum arcanis*, Vers: 6. 7: sequitur nunc de separatione humani materni, & continuatur usque ad Vers: 12; quæ separatio in hoc Versu significatur per ablactationem Isaci, & in sequentibus repræsentatur per filium Hagaris quod emissus domo; & quia unio Divini Domini cum Humano Ipsius, & Humani cum Divino, est ipsum Conjugium Boni & Veri, ac inde est Conjugium Cœleste, quod idem est ac Regnum Domini, ideo memoratur Convivium magnum, quod fecit Abraham cum ablactaretur Isac, per quod primum conjugii seu prima unio significatur, quod convivium nisi significavisset arcanum, sicut etiam ablactatio, nusquam memoratum fuisset. Quia nunc sequitur de separatione humani prioris, quod fuit Domino a matre, & tandem de ejus plenaria exuitione, sciendum, quod Dominus successive & continue usque ad ultimum vitæ, cum glorificatus, separaverit a se & exuerit illud quod mere humanum fuit, quod nempe traxit a matre, usque tandem ut non amplius filius ejus esset, sed filius Dei, sicut quoad conceptionem etiam quoad nativitatem, & sic unus cum Patre, & Ipse Jehovah: quod separaverit a se & exuerit omne humanum quod a matre, ita ut amplius non esset filius ejus, patet clare a Domini verbis, apud Johannem, "Cum deficeret vinum, dixit mater Jesu "ad Ipsum, vinum non habent, dicit illi Jesus, *quid Mihi & tibi, mulier*," II: 3. 4; apud Matthæum, "Dixit quidam, ecce mater tua, & fratres tui "foris stant, quærentes tibi loqui; at Jesus respondens dixit ei qui dixerat, "*quis est mater mea*, & qui fratres mei; & extendens manum suam super dis-"cipulos suos dixit, *ecce mater mea*, & fratres mei; quisquis enim fecerit "voluntatem Patris mei, qui est in cœlis, ille meus frater, & soror, & "*mater*," XII: 47. 48. 49. Marc: III: 32. 33. 34. 35. Luc: VIII: 20. 21: apud Lucam, "Tollens quædam mulier vocem ex populo, dixit Ipsi, "beatus venter qui peperit Te, & ubera quæ suxisti: at Jesus dixit, beati "illi qui audiunt verbum Dei, & custodiunt illud," XI: 27. 28. ubi cum mulier de matre, Dominus de illis loquutus de quibus supra, nempe quisquis fecerit voluntatem Patris mei, ille meus frater, soror, & mater, quod idem est cum his, beati illi qui audiunt verbum Dei, & custodiunt illud; apud Johannem, "Jesus videns matrem, & discipulum astantem, quem dili-"gebat, dixit matri suæ, *mulier*, ecce filius tuus; deinde dixit discipulo, "*ecce mater tua*, quare ab ista hora accepit eam discipulus apud se," XIX: 26. 27, ex quibus verbis patet, quod Dominus diceret ei, sicut illa cogitabat

cum videret Ipfum in cruce, fed ufque non vocat illam matrem, fed mulierem, & quod transferret matris nomen ad illos qui fignificantur per difcipulum, quare dixit difcipulo, ecce mater tua: adhuc manifeftius ab ipfis Domini verbis, apud Matthæum, "Jefus interrogavit Pharifæos, dicens, quid "vobis videtur de Chrifto, cujus filius eft, dicunt Ipfi, Davidis, dicit illis, "quomodo ergo David in fpiritu Dominum Ipfum vocat, dicens, dixit "Dominus Domino meo, fede a dextris meis, donec ponam inimicos tuos "fcabellum pedum tuorum; *fi ergo David vocat Ipfum Dominum, quomodo* "*filius ejus eft*; & nemo potuit Ipfi refpondere verbum," XXII: 39 ad f. Marc: XII: 35. 36. 37. Luc: XX: 42. 43. 44; ita nec amplius fuit filius Davidis quoad carnem. Porro quod feparationem & exuitionem humani materni, attinet, hoc non capiunt, qui mere corporeas ideas de Humano Domini habent, & cogitant de illo, ficut de humano alius hominis, inde talibus fcandala; illi non fciunt, quod qualis vita talis homo, & quod Divinum Effe vitæ, feu Jehovah, fuerit Domino a conceptione, & quod fimile Effe vitæ in Humano Ipfius Exftiterit per unionem.

2650. Verf: 9. *Et vidit Sarah filium Hagaris Ægyptiæ, quem peperit Abrahamo, illudentem.* Vidit Sarah, fignificat intuitionem Domini ex Divino fpirituali: filium Hagaris Ægyptiæ, fignificat in Rationale mere humanum; Hagar Ægyptia, eft affectio fcientiarum, ex qua Rationale illud, ut a matre, natum: quem peperit Abrahamo, fignificat quod a Divino cœlefti ut a Patre exftiterit: illudentem, fignificat non congruum, & favens Divino Rationali.

2651. Et vidit Sarah, quod fignificet intuitionem Domini ex Divino fpirituali, conftat a fignificatione videre, quod fit intelligere, de qua n: 897. 2150. 2325, quod idem eft ac ex mentis vifu intueri; & ex repræfentatione Saræ, quod fit Divinum fpirituale, feu Divinum verum, de qua n: 2622: vidit Sarah eft quod Divinum fpirituale intueretur, quod idem eft, ac quod Dominus ex Divino fpirituali.

2652. Filium Hagaris Ægyptiæ, quod fignificet in Rationale mere humanum, & quod Hagar Ægyptia fit affectio fcientiarum ex qua Rationale illud ut a matre natum, conftat ex fignificatione filii, nempe Ifmaelis, quod fit primum Rationale quod Domino, de qua in Cap: XVI Gen: ubi de Hagare & Ifmaele agitur; & ex repræfentatione ejus, & Hagaris Ægyptiæ quæ mater, de qua etiam ibi: quod Rationale primum feu mere humanum apud Dominum, conceptum fit a Divino cœlefti ut a Patre, & natum ab affectione fcientiarum ut a matre, videatur n: 1895. 1896. 1902. 1910.

2653. Quem peperit Abrahamo, quod fignificet quod a Divino cœlefti ut a Patre exftiterit, conftat a fignificatione parere, quod fit exiftere, de qua n: 2621. 2629; & ex repræfentatione Abrahami, quod fit Divinum cœlefte, de qua n: 1989. 2011. 2172. 2198. 2501: quod Rationale illud ex Divino cœlefti Domini, ut a Patre exftiterit, videatur n: 1895. 1896. 1902. 1910.

2654. Illudentem, quod significet non congruum & favens Divino Rationali, constare potest a significatione illudere, quod sit affectionis contra id, quod non sibi congruit & favet. In Versu praecedente dictum, quod crevit natus, & ablactatus, & quod Abrahamus fecerit convivium magnum cum ablactavit Jischakum, per quae significatum, quod cum Rationale Domini Divinum fieret, Rationale, quod prius, separaretur: ideo nunc immediate sequitur de filio Hagaris Ægyptiae, per quem quod illud Rationale intelligatur, in explicatione ad Cap: XVI Genes: ubi de Ismaele & Hagare agitur, ostensum est; inde quoque patet, quod illa, quae in sensu interno, continua serie, consequantur. Quod autem Rationale primum Domini attinet, hoc quia natum sicut apud alium hominem, nempe per scientias & cognitiones, non potuit quin in veri apparentiis esset, quae non vera sunt in se, ut constare potest ab illis, quae n: 1911. 1936. 2196. 2203. 2209. 2519, allata sunt; & quia in veri apparentiis, non potuerunt ei congruere, nec favere vera absque apparentiis, qualia sunt Divina, tam quia illa non capit, quam quia ei adversantur: sed illustrationi sint exempla; Rationale humanum, quod scilicet natura a mundanis per sensualia, & dein ab analogis mundanorum per scientifica & cognitiones, paene irridet hoc seu illudit, si ei diceretur, quod non viveret ex se, sed quod ei appareat sicut viveret ex se; & quod plus vivat, hoc est, sapientius & intelligentius, beatius & felicius, qui minus credit, quod vivat ex se, & quod haec vita sit Angelorum, imprimis illorum qui coelestes sunt, ac intimi seu proximi Domino; sciunt enim quod nullus vivat a se, quam solus Jehovah, hoc est, Dominus. Rationale illud illuderet quoque, si ei diceretur, quod nullum ei proprium sit, sed quod fallacia aut apparentia sit quod habeat; & adhuc magis, si ei diceretur, quod quo plus in fallacia sit quod proprium ei, eo minus habeat, ac vicissim; pariter, quicquid ex proprio cogitat & agit, quod sit malum, tametsi esset bonum; & quod non prius sapiat, quam cum credit & percipit, quod omne malum ab inferno, & omne bonum a Domino; in illa fide, imo perceptione sunt omnes Angeli, qui tamen proprium abundantius, quam omnes, habent, sed sciunt & percipiunt quod illud a Domino, at quod prorsus appareat sicut eorum. Adhuc, Rationale illud illuderet, si diceretur, quod in coelo maximi sint qui minimi; quod sapientissimi, qui se minime sapientes esse credunt & percipiunt; quod felicissimi, qui alios maxime felices, se autem minime, esse volunt; quod coelum sit infra omnes velle esse, at infernum supra omnes; consequenter quod in gloria coeli, sit prorsus nihil quod est in gloria mundi. Similiter illuderet Rationale illud, si diceretur, quod in altera vita nihil spatii & temporis sit, sed quod sint status secundum quos sunt apparentiae; & quod vita eo coelestior sit, quo longius ab illis quae sunt spatii & temporis abest, & quo propius est ad illa quae sunt aeternum, in quo, nempe aeterno, nihil prorsus ab idea temporis, nec ab analogo ejus, inest: ita in innumerabilibus aliis. Quod talia in Rationali mere humano essent, & quod ideo hoc Rationale Divina illuderet, vidit Dominus, & quidem ex Divino spirituali, quod significatur per

quod vidit Sarah filium Hagaris Ægyptiæ, n: 2651. 2652: quod homo ex interiori poſſit intueri in illa apud ſe, quæ infra ſunt, ab experientia notum eſt illis qui in perceptione ſunt, etiam illis qui in conſcientia, nam vident eouſque, ut ipſas ſuas cogitationes redarguant; inde poſſunt regenerati videre quale eorum Rationale quod iis ante regenerationem, ſit; ſed talis perceptio apud hominem, eſt a Domino, verum Domini fuit ex Se Ipſo.

2655. Verſ: 10. *Et dixit Abrahamo, ejice ancillam hanc, & filium ejus, quia non hæreditabit filius ancillæ hujus cum filio meo, cum Jiſchako.* Dixit Abrahamo, ſignificat perceptionem ex Divino: ejice ancillam hanc & filium ejus, ſignificat quod exterminarentur quæ Rationalis mere humani ſunt: quia non hæreditabit filius ancillæ hujus cum filio meo cum Jiſchako, ſignificat quod Rationale mere humanum cum Rationali ipſo Divino non poſſet communem vitam habere, neque quoad verum neque quoad bonum.

2656. Dixit Abrahamo, quod ſignificet perceptionem ex Divino, conſtat ex ſignificatione dicere in hiſtoricis Verbi, quod ſit percipere, de qua ſæpius antea; & ex repræſentatione Abrahami, quod ſit Divinum cœleſte ſeu Divinum Bonum, de qua n: 2622.

2657. Quod ejice ancillam hanc & filium ejus, ſignificet quod exterminarentur quæ Rationalis mere humani ſunt, conſtat ex ſignificatione ejicere, quod ſit exterminare; ex ſignificatione ancillæ, quod ſit affectio rationalium & ſcientificorum, ita bonum eorum, de qua n: 2567; & ex ſignificatione filii, quod ſit verum iſtius Rationalis, de qua n: 264. 489. 533. 1147; ſed eſt bonum & verum apparens, quæ prædicantur de Rationali hoc primo ſeu mere humano, inde eſt, quod ejice ancillam hanc & filium ejus, ſignificet quod exterminarentur quæ Rationalis mere humani ſunt. Quomodo hoc ſe habet, nempe quod primum Rationale exterminatum ſit, cum Divinum ſucceſſit, prius paſſim dictum & oſtenſum eſt, ſed quia hic in ſpecie de illo agitur, paucis adhuc explicandum. Sunt apud unumquemvis hominem, qui regeneratur, bina Rationalia, unum ante regenerationem, alterum poſt regenerationem: Primum, quod ante regenerationem, comparatur per experientias ſenſuum, per reflexiones ſuper illa quæ in vita civili, & in vita morali, perque ſcientias, & per ratiocinia inde & per eas, tum per cognitiones ſpiritualium ex doctrina fidei ſeu ex Verbo; ſed hæc non amplius tunc vadunt quam paululum ſupra ideas memoriæ corporeæ, quæ reſpective admodum materiales ſunt; quicquid itaque tunc cogitat, eſt ex talibus, vel ut viſu interiori ſeu intellectuali ſimul comprehendantur, ſiſtuntur talium ſimilia comparative vel analogice; ejuſcemodi eſt Rationale primum, ſeu quod eſt ante regenerationem. At Rationale poſt regenerationem formatur a Domino per affectiones veri & boni ſpiritualis, quæ affectiones mirabiliter a Domino implantantur veris Rationalis prioris, & ſic vivificantur ibi illa quæ congrua ſunt & favent, cætera autem, ſicut nullius uſus, ſeparantur inde, uſque tandem ut bona & vera ſpiritualia colligantur quaſi in faſciculos, rejectis incongruis, quæ non vivificari poſſunt, quaſi ad peripheriam, & hoc ſucceſſive ſicut bona & vera ſpiritualia cum vita

vita eorum affectionum crescunt; inde patet, quale Rationale alterum. Hæc quomodo se habent, illustrari potest per comparationem cum fructu arborum; Primum Rationale se habet in initio sicut fructus immaturus, qui successive maturescit, usque dum semina intus in se ponit; qui cum illius ætatis est, ut se separare incipiat ab arbore, tunc est status ejus plenus, de quo supra n: 2636: Rationale autem alterum, quo donatur a Domino, cum regeneratur, se habet sicut idem fructus in humo bona, in qua putrescunt illa quæ sunt circumcirca semina, & hæc se extrudunt ab intimis sui, & emittunt radicem, tum super terram surculum, qui crescit in novam arborem, & explicat se, usque demum in novos fructus, dein in hortos & paradisos, secundum affectiones boni & veri, quas recipit, videatur Matth: XIII: 31. 32. Joh: XII: 24. Sed quia exempla magis convincunt, sit exemplo *Proprium* quod homini ante regenerationem, & *Proprium* quod ei post regenerationem; ex Primo Rationali, quod sibi comparavit per media, de quibus supra, credit homo, quod ex seipso, ita ex proprio, cogitet verum & faciat bonum, Rationale hoc primum non aliter capere potest, etiamsi instructus sit, quod omne bonum amoris, & omne verum fidei, sit a Domino: at cum regeneratur, quod fit in adulta ejus ætate, ex Rationali altero, quo donatur a Domino, incipit cogitare, quod bonum & verum non sit a seipso seu a proprio, sed a Domino, at usque quod faciat bonum & cogitet verum sicut a seipso, videatur n: 1937. 1947; tunc quo plus in hoc confirmatur, eo plus in lucem veritatis de illis perducitur, usque demum ut credat, quod omne bonum & omne verum sit a Domino; tunc proprium Rationalis prioris successive separatur, & homo proprio cœlesti donatur a Domino, quod fit novi Rationalis. Sit adhuc exemplum; Primum Rationale principio non alium amorem novit quam sui & mundi, & tametsi audit quod amor cœlestis prorsus alius sit, usque id non capit; dein autem cum aliquod bonum facit, non aliud jucundum inde percipit, quam quod videatur sibi mereri gratiam alterius, vel quod audiat Christianus, vel quod obtineat inde vitæ æternæ gaudium; Alterum autem Rationale, quo donatur a Domino per regenerationem, incipit aliquod jucundum sentire in ipso bono & vero; & jucundo hoc affici, non propter suum quid, sed propter bonum & verum, ex quo jucundo cum fertur, tunc meritum rejicit, usque tandem ut respuat illud sicut enorme; hoc jucundum apud eum successive crescit, & fit beatum, & in altera vita fit felix, & ipsum ejus cœlum. Inde nunc constare potest, quomodo se habet cum utroque Rationali apud hominem, qui regeneratur. Sed sciendum, quod apud hominem, tametsi regeneratur, usque omnia & singula, quæ sunt Rationalis primi, remaneant, & modo a Rationali altero separentur, & hoc miraculose a Domino: Dominus autem Rationale primum prorsus exterminavit, ut nihil ejus remanserit, mere enim humanum & Divinum non simul esse possunt; inde non amplius filius Mariæ erat, sed Jehovah quoad utramque Essentiam.

2658.

2658. Quia non hæreditabit filius ancillæ hujus cum filio meo, cum Jischako, quod significet quod Rationale mere humanum cum Rationali ipso Divino non posset communem vitam habere, neque quoad verum neque quoad bonum, constat a significatione hæreditare, quod sit habere vitam alterius, de qua mox; ex significatione filii ancillæ, quod sit Rationale mere humanum quoad verum & quoad bonum, de qua n: 2657; & ex significatione filii mei, Jischaki, quod sit Rationale Divinum quoad verum, quod est filius meus, & quoad bonum, quod est Jischakus, de qua n: 2623. 2630; quod Jischakus sit Rationale Divinum quoad bonum, ex significatione risus, ex quo nominatus, quod sit affectio veri seu bonum veri, constat a Vers: 6. 7, n: 2640. 2641. 2643; inde patet, quod non hæreditabit filius ancillæ hujus cum filio meo cum Jischako, sit quod Rationale mere humanum cum Rationali Divino non possit communem vitam habere neque quoad verum neque quoad bonum: quod communem vitam habere nequeat, constat ex eo solo, quod Divinum sit ipsa vita, & sic habeat vitam in Se Ipso; mere humanum autem est organum vitæ, & sic non habet vitam in seipso; Humanum Domini cum Divinum factum, non amplius fuit organum vitæ, seu recipiens vitæ, sed fuit ipsa vita, qualis Ipsius Jehovæ; ex ipsa conceptione a Jehovah hoc primum habuit, quod clare ab Ipsius Domini verbis patet, apud Johannem, "Quemadmodum Pater *habet vitam* "*in Se Ipso*, ita dedit Filio *habere vitam in Se Ipso*," v: 26; Divinum Humanum est quod vocatur Filius, n: 1729. 2159. 2628: apud Eundem, "*In Ipso Vita* erat, & *Vita* erat lux hominum," I: 4: apud Eundem, "Dixit Jesus, Ego sum via, veritas, & *Vita*," XIV: 6: apud Eundem, "Jesus dixit, Ego sum resurrectio & *Vita*, qui credit in Me, & si moria-"tur, *vivet*," XI: 25: apud Eundem, "Panis Dei est, qui descendit e "cœlo, & *vitam* dat mundo," VI: 33; quod autem homo non sit vita, sed organum seu recipiens vitæ, videatur n: 2021, & alibi passim; exinde evidens esse potest, quod cum Dominus etiam quoad Humanum Jehovah factus, illud, quod non vita erat in se, hoc est, quod mere humanum, ablegaretur; hoc significatur per quod filius ancillæ non hæreditare posset cum filio Jischako. Quod Hæreditare in sensu interno, cum prædicatur de Domino, sit vitam habere Patris, ita in Se Ipso; & cum prædicatur de hominibus, quod sit vitam habere Domini, hoc est, vitam accipere a Domino, constat a pluribus locis Verbi; vitam habere in Se Ipso est ipsum Esse vitæ, hoc est, Jehovah; vitam autem habere Domini, seu vitam accipere a Domino, est recipere Dominum amore & fide, & quia illi sunt in Domino, & sunt Domini, vocantur hæredes & filii Ipsius. In Verbo Veteris Testamenti prædicatur *Hæreditas* tam de cœlesti seu bono, quam de spirituali seu vero, sed usque unum exprimitur alia voce quam alterum, illam vocem interpretari licet per *possidere hæreditario*, hanc autem per *hæreditare*; illa etiam vox in lingua originali involvit possessionem, hæc autem derivationem inde, sicut se habet cœleste ad spirituale, seu bonum

num ad verum; in hoc Versu, ubi per Jischakum repræsentatur Divinum Rationale seu Divinum Humanum Domini, est vox possessionis ex jure hæreditario, quia Domini Divinum Humanum est Solus Possessor Hæres, ut quoque Ipse docet in parabola, Matth: xxi: 33. 37. 38. Marc: xii: 7. Luc: xx: 14, & passim declarat, quod omnia Patris, Ipsius sint. Quod hæreditario possidere & hæreditare in Verbo, cum prædicatur de hominibus, significet vitam accipere a Domino, proinde vitam æternam seu cœlum, nam illi soli cœlum accipiunt, qui vitam Domini recipiunt, constat apud Johannem, "Qui vicerit, *hæreditario accipiet* omnia, & ero illi Deus, "& ille erit Mihi filius," Apoc: xxi: 7: apud Matthæum, "Omnis qui "reliquerit domos, aut fratres, aut sorores, propter Nomen meum, cen-"tuplum accipiet, & *vitæ æternæ sortietur hæreditatem*," xix: 29. Cap: xxv: 34. Marc: x. 17. Luc: xviii: 18: hic cœlum vocatur vita æterna, alibi simpliciter vita, ut Matth: xviii: 8. 9. Cap: xix: 17. Joh: iii: 36. Cap: v: 24. 29, ex causa quia Dominus est ipsa Vita, & qui Ipsius vitam accipit, is est in cœlo. Apud Davidem, "Deus salvabit Zionem, & ædifi-"cabit civitates Jehudæ, & habitabunt ibi, & *possidebunt hæreditario eam*, "& semen servorum Ipsius *hæreditabunt* eam, & amantes Nomen Ipsius "habitabunt in ea," Psalm: lxix: 36. 37; ubi possidere hæreditario, prædicatur de iis, qui in amore cœlesti sunt, hæreditare de iis qui in amore spirituali: apud Esaiam, "Confidens in Me *hæreditabit* terram, & *possidebit* "*hæreditario* montem sanctitatis meæ," lvii: 13, similiter: apud Mosen, "Deducam vos ad terram, super qua levavi manum meam, ad dandum "eam Abrahamo, Isaco, & Jacobo, & dabo eam in *possessionem hæredita-*"*riam*," Exod: vi: 8; hæc in sensu literæ significant, quod terra Canaan daretur iis in possessionem hæreditariam, quod etiam factum; at in sensu interno significant quod daretur cœlum illis qui in amore & fide in Dominum sunt; nam sicut Dominus per Abrahamum, Isacum, & Jacobum repræsentatur, ita significatur ipse amor & ipsa fides, proinde illi qui in amore & fide sunt, ita qui in Domino: ut quoque per Abrahamum, Isacum, & Jacobum cum quibus multi accumbent in Regno cœlorum, apud Matthæum Cap: viii: 11; in cœlo enim prorsus ignoratur Abraham, Isac & Jacob, sed solum scitur quid per eos repræsentatur & significatur, similiter ac quid per accumbere seu comedere cum iis; quod enim omnia nomina in Verbo significent res, videatur n: 1224. 1264. 1876. 1888, & quod terra Canaan, sit Canaan cœlestis seu cœlum, n: 1585. 1607. 1866, quod etiam simpliciter vocatur terra, n: 1413. 1607. 1733. 2571, sicut etiam apud Matthæum, "Beati miseri, quia ii *hæreditatem accipient terræ*," v: 5.

2659. Vers: 11. *Et malum fuit verbum valde in oculis Abrahami ob causas filii sui.* Malum fuit verbum valde in oculis Abrahami, significat statum Domini primum cum cogitaret de separando a se Rationali illo: ob causas filii sui, significat propter id quod dilexit illud.

2660. Malum fuit verbum valde in oculis Abrahami, quod significet statum Domini primum, cum cogitaret de separando a se Rationali illo, nempe quod status doloris ex amore esset, constare potest absque explicatione.

2661. Ob causas filii sui, quod significet propter id quod dilexit illud, nempe Rationale primum, constat ex significatione filii, nempe ancillæ, quod sit Rationale mere humanum, seu primum, de qua prius. Causa doloris hic quidem non memoratur, sed usque patet ab illis quæ sequuntur, quod sit ex amore, liquet, nam dicitur filii sui, & agitur de illo in sequentibus a vers: 13 ad 21; ut tamen sciatur, cur hic dolor, seu quare dicitur, quod malum fuit verbum valde in oculis Abrahami ob causas filii sui, pauca hæc sint alicui illustrationi; Dominus in mundum non venit, ut salvaret cœlestes, sed ut spirituales, Antiquissima Ecclesia, quæ homo dicta, fuit cœlestis, hæc si permansisset in integritate sua, non opus habuisset Dominus ut nasceretur homo, quare ut primum hæc deficere incepit, prævidit Dominus quod cœlestis Ecclesia prorsus ab orbe periret, ideo statim tunc prædictio facta est, de adventu Domini in mundum, Gen: III: 15: post illius Ecclesiæ tempus non amplius fuit Ecclesia cœlestis, sed Ecclesia spiritualis; Antiqua Ecclesia, quæ fuit post diluvium, Ecclesia spiritualis fuit, de qua pluries in Parte Prima; hæc Ecclesia, seu illi qui ab Ecclesia spirituali, non salvari potuerunt, nisi Dominus venisset in mundum; hæc sunt intellecta per Domini verba apud Matthæum, "Non opus habent validi medico, sed male habentes; non veni vocare justos, sed peccatores ad pænitentiam," IX: 12. 13: etiam per hæc, "Et alias oves habeo, quæ non sunt ex ovili hoc; etiam illas oportet Me adducere, vocemque meam audient, & fiet unus grex, & unus Pastor, X: 16; tum quoque per parabolam de centum ovibus, apud Matth: Cap: XVIII: 11. 12. 13: nunc quia per Isacum sicut repræsentatur Divinum Rationale Domini, etiam significantur cœlestes, qui hæredes vocantur; & per Ismaelem sicut repræsentatur Rationale mere humanum Domini, etiam significantur spirituales, qui filii dicuntur, ut ex illis quæ supra n: 2658, dicta sunt, quoque patet; inde ex amore Divino dolor Ipsi, seu verba quæ in hoc Versu; inde quoque illa quæ sequuntur a Vers: 13 ad 21, ubi per filium Hagaris & matrem repræsentatur Ecclesia spiritualis, ac agitur de ejus, seu illorum qui ab Ecclesia illa, statu, n: 2612: Arcana hæc non pluribus adhuc edici possunt; solum, quod apud Dominum, cum fuit in mundo, repræsentati sint omnes status Ecclesiæ, & quomodo per Ipsum salvarentur; quare etiam iidem status Ecclesiæ per eadem nomina quoque significantur.

2662. Vers: 12: *Et dixit Deus ad Abraham, ne malum sit in oculis tuis super puerum, & super ancillam tuam; omne quod dicit ad te Sarah, audi voci ejus, quia in Jischako vocabitur tibi semen.* Dixit Deus ad Abrahamum, significat perceptionem Domini ex Divino: ne malum sit in oculis tuis super puerum, & super ancillam tuam, significat status mutationem erga

erga Rationale illud: omne quod dicit ad te Sarah audi voci ejus, ſignificat quod ſecundum ſpirituale verum ageret; quia in Jiſchako vocabitur tibi ſemen, ſignificat quod ex Divino Humano Domini omnis ſalus illis qui in bono ſunt.

2663. Dixit Deus ad Abrahamum, quod ſignificet perceptionem Domini ex Divino, conſtat ex ſignificatione dicere in hiſtoricis Verbi, quod ſit percipere, de qua ſæpius prius; & quia ex Divino, dicitur quod Deus ad Abrahamum dixit; per utrumque, tam per Deum, quam per Abrahamum, intelligitur Dominus; quod hiſtorica, quæ ſunt ſenſus literæ, dividant ideas, at quod ſenſus internus uniat illas, patet ex his; in ſenſu literæ hiſtorico ſunt duo, nempe Deus & Abrahamus, quæ colloquuntur, in ſenſu interno autem eſt unus, nempe Dominus quoad Divinum; inde quoque patet, quod qui tres ſunt in ſenſu literæ, ſit unus in ſenſu interno, ſicut Pater, Filius, & Spiritus Sanctus, qui non tres dii ſunt, ſed unus, & quod in Domino omne Trinum perfectum ſit, nempe in Ipſo Pater ut Ipſe dicit, & ex Ipſo Sanctum ſpiritus, ut quoque Ipſe dicit.

2664. Ne malum ſit in oculis tuis ſuper puerum & ſuper ancillam tuam, quod ſignificet ſtatus mutationem erga Rationale illud; in ſenſu proxime interno ſecundum verba, eſt quod non doleret de eo, quod ſepararet a ſe Rationale mere humanum, tum quod non doluerit, nam a perceptione ex Divino fuit, quod neceſſum eſſet ut ſepararetur, quia non aliter ſalvari potuiſſet genus humanum; hæc ſtatus mutatio eſt, quæ ſignificatur.

2665. Quod omne quod dicit ad te Sarah audi voci ejus, ſignificet quod ſecundum ſpirituale verum ageret, conſtat ex repræſentatione Saræ, quod ſit Divinum ſpirituale, ſeu Divinum verum, de qua n: 2622; & ex ſignificatione audire voci, quod ſit ſecundum id agere, de qua n: 2542. Quid ſit agere ſecundum Spirituale verum, non ad captum ita explicari poteſt, ſicut poteſt percipi ab illis qui in ſenſu interno ſunt, quare ſi ſecundum perceptionem horum diceretur quid ſit, vix agnoſceretur, ex cauſa etiam, quia plura arcana prius evolvenda, imo credenda, antequam res explicata in ideas fidei intrare poſſit; quid in communi ſignificet, aliquantiſper dici poteſt, nempe quod ſit quod Dominus ex Humano Divino concluderet, & ſecundum id ageret, ita ex propria potentia; Divinum enim Verum fuit per quod univit Humanum Divino, ac Divinum Bonum per quod univit Divinum Humano, quod reciproca unitio fuerit, videatur n: 2004.

2666. Quod in Jiſchako vocabitur tibi ſemen, ſignificet quod a Divino Humano Domini omnis ſalus illis qui in bono ſunt, conſtat a repræſentatione Jiſchaki, quod ſit Divinum Rationale, de qua prius, ita Divinum Humanum, nam in intimo Rationalis inchoat humanum, n: 2106; & ex ſignificatione ſeminis, quod prædicatur ex Jiſchako, quod ſit Rationale cœleſte, ſeu quod idem, qui cœleſtes ſunt, de qua n: 2085, 2661; ita vocari tibi ſemen, ſignificat quod illi hæredes, proinde quod illis ſalus; Spirituales ſunt etiam ſemen, ſed ex filio ancillæ, ut dicitur in Verſ: ſeq: "Et etiam

" filium ancillæ in gentem ponam eum, quia Semen tuum ille;" quare etiam illis salus, si in bono sunt, ut ab interno sensu illorum verborum constabit; idem etiam docet Dominus multis in locis, & manifeste apud Johannem, " Quotquot Ipsum receperunt, dedit illis potestatem ut filii Dei essent, credentibus in Nomen Ipsius, qui non ex sanguinibus, neque e voluntate carnis, neque e voluntate viri, sed ex Deo nati sunt," 1: 12. 13.

2667. Actum est a Primo Versu hujus Capitis ad Septimum, de unitione Humani cum Divino, & Divini cum Humano, Domini, & quod ex unitione illa Humanum Domini Divinum factum; contenta singulorum Versuum videantur n: 2649: deinde, *actum est de Rationali mere humano, quod separaretur*, Vers: 8. *quia non congruens esset Divino Rationali*, Vers: 9; *nec cum hoc communem habere vitam posset, tam quoad verum quam quoad bonum*, Vers: 10. *quod separatio primum dolori esset Domino*, Vers: 11; *sed quod ex Divino perceperit Genus humanum aliter salvari non potuisse*, Vers: 12. Nunc sequitur de illis qui ab Ecclesia Spirituali, qui per filium Hagaris, postquam ablegatus, significantur.

* * *

2668. Vers: 13. *Et etiam filium ancillæ in gentem ponam illum, quia semen tuum ille.* Etiam filium ancillæ in gentem ponam illum, significat Ecclesiam spiritualem quæ acceptura bonum fidei: quia semen tuum ille, significat quod ex Divino Humano Domini illis quoque salus.

2669. Etiam filium ancillæ in gentem ponam eum, quod significet Ecclesiam spiritualem, quæ acceptura bonum fidei, constat a significatione filii ancillæ, tum gentis; filius ancillæ seu Ismael, cum fuit in domo Abrahami, seu cum Abrahamo, repræsentabat primum Rationale Domini, ut n: 2652. 2653. 2657. 2658 ostensum, nunc vero cum separatus induit aliam repræsentationem, nempe Ecclesiæ Spiritualis, n: 2666; similiter ac prius Loth, qui dum fuit cum Abrahamo, repræsentabat Externum hominem Domini, n: 1428. 1429. 1434. 1547. 1597. 1598. 1698, at cum separatus ab Abrahamo, repræsentabat Ecclesiam Externam, & plures istius Ecclesiæ status, n: 2324. 2371. 2399. 2422. 2459, & in toto Cap: XIX, Gen: quod Gens significet bonum, videatur n: 1159. 1258. 1259. 1260. 1416. 1849, hic bonum fidei, quia prædicatur de Ecclesia spirituali; inde nunc, " Etiam filium " ancillæ in gentem ponam eum," significat Ecclesiam spiritualem quæ acceptura bonum fidei, hoc est, charitatem. Regnum Domini in cœlis & in terris est cœleste & spirituale, quare Angeli distincti sunt in cœlestes & in spirituales, videatur n: 202. 337; cœlestibus Angelis apparet Dominus ut Sol, spiritualibus ut Luna, n: 1053. 1521. 1529. 1530. 1531; similiter sunt homines distincti in cœlestes & in spirituales; qui ab Antiquissima Ecclesia quæ ante diluvium, fuerunt cœlestes, de quibus n: 607. 608. 780. 895. 920. 1114 ad 1125; at qui ab Antiqua, quæ post diluvium, fuerunt spirituales, de quibus n: 640. 641. 609. 765; quæ differentia inter illas Ecclesias videatur n: 597. 607; tum quæ inter cœleste & spirituale, n: 81. 1155. 1577.

1577. 1824. 2048. 2069. 2088. 2227. 2507. Cœleſtes ſunt de quibus ita Dominus, "Proprias oves vocat nomine tenus, & educit eas, & quando proprias oves eduxerit, coram iis incedit, & oves Ipſum ſequuntur, quia ſciunt vocem Ipſius;" Spirituales autem ſunt, de quibus hæc, "Et alias oves habeo, quæ non ſunt ex ovili hoc, etiam illas oportet Me adducere, vocemque meam audient, & fiet unus grex & unus paſtor," Joh: x: 3. 4. 16. Bonum amoris eſt quod facit Eccleſiam cœleſtem; Bonum autem fidei quod facit Eccleſiam ſpiritualem; verum fidei non facit, ſed introducit.

2670. Quod quia ſemen tuum ille, ſignificet quod ex Divino Humano Domini illis quoque ſalus, conſtare poteſt ab illis quæ ſupra n: 2666 dicta ſunt: quod ſemen ſit fides ſed charitatis, videatur n: 255. 880. 1025. 1447. 1610. 1949.

2671. Agitur a Verſ: hoc 13 ad 21, in genere de Regno ſpirituali Domini, & in ſpecie de illis qui fiunt ſpirituales, & hoc, ordine a primo ſtatu eorum reformationis ad ultimum; *De ſtatu eorum ante reformationem, quod erraticus in doctrinalibus fidei*, Verſ: 14: *Quod redigantur uſque ad ignorantiam, quod nihil veri ſciant*, Verſ: 15. *Quod dolor iis inde*, Verſ: 16: *Et quod tunc ſolatium & auxilium a Domino*, Verſ: 17; *Et illuſtratio*, Verſ: 18: *Ac inſtructio ex Verbo*, Verſ: 19. *Quod uſque ſtatus eorum poſt reformationem, reſpective ad Cœleſtes, ſit obſcurus*, Verſ: 20. *At quod iis lux a Divino Humano Domini in eorum affectione ſcientiarum, & apparentium veritatum*, Verſ: 21.

2672. Verſ: 14. *Et mane ſurrexit Abraham in matutino, & accepit panem & lagenam aquæ, & dedit ad Hagar, poſuit ſuper humero ejus, & puerum, & emiſit illam, & ivit & erravit in deſerto Beerſchebah.* Mane ſurrexit Abraham in matutino, ſignificat perceptionem claram Domini a Divino: & accepit panem & lagenam aquæ, ſignificat bonum & verum: & dedit ad Hagar, ſignificat implantationem in vita ejus: & poſuit ſuper humero ejus, ſignificat quantum poſſet recipere: & puerum, ſignificat verum ſpirituale: & emiſit illam, ſignificat quod in proprio relinqueret: & ivit & erravit in deſerto Beerſchebah, ſignificat ſtatum erraticum in doctrinalibus fidei.

2673. Mane ſurrexit Abraham in matutino, quod ſignificet perceptionem claram Domini a Divino, conſtat a ſignificatione mane, & ſurgere in matutino, quod ſit percipere clare, de qua n: 2540, ubi eadem verba; & a repræſentatione Abrahami, quod ſit Divinum Domini, de qua ſæpe prius. Perceptio clara Domino a Divino fuit de ſtatu Regni ſpiritualis Ipſius, nempe quales illi qui e Regno illo ſeu ab Eccleſia illa, in principio ſunt, quales ſucceſſive, & quales tandem fiunt; nam omnis ſtatus eorum adamuſſim & plene deſcribitur in ſenſu interno a Verſ: 13 ad 21 ad hujus Capitis.

2674. Et accepit panem & lagenam aquæ, quod ſignificet bonum & verum, conſtat a ſignificatione panis, quod ſit cœleſte ſeu bonum, de qua n: 276. 680. 2165; & a ſignificatione aquæ, quod ſit ſpirituale ſeu verum,

de qua n: 28. 680. 739: dicitur lagena aquæ, quia eſt perparum veri, quo in principio donantur, quantum nempe tunc poſſunt recipere, quod ſignificatur per quod poſuit ſuper humero ejus, n: 2676. Quiſque videre poteſt, quod hiſtorica hæc involvant arcana, ex eo, quod Abraham, qui dives pecore & armento, tum auro & argento, ita ablegaverit ancillam ſuam ex qua filium habuit, & puerum Iſmaelem quem multum dilexit, ſolum dando eis aliquid panis, prævidere etiam potuit, quod illis conſumtis morerentur, quod etiam factum niſi ab Angelo tulerint opem; & præterea hæc de pane & lagena aquæ, & quod illa poſita ſuper humero, nec tanti ſunt, ut memorentur; ſed uſque ita factum eſt, ac memoratum, quia involvunt & ſignificant ſtatum primum eorum qui ſpirituales fiunt, quibus in principio aliquid boni & aliquid veri, & quidem parum ſuppeditatur, & dein quod aqua illis deficiat, & auxillium tunc ferant a Domino.

2675. Et dedit ad Hagar, quod ſignificet implantationem in vita ejus, conſtat a ſignificatione Hagaris, quod ſit vita exterioris hominis, de qua n: 1896. 1909; vita exterioris hominis eſt affectio ſcientiarum, quæ per Hagarem Ægyptiam in ſpecie ſignificatur: apud illos, qui fiunt ſpirituales, implantatur a Domino bonum & verum in affectione ſcientiarum, ut nempe ſcire & diſcere velint quid bonum & verum, ob finem & uſum ut rationales fiant, ac ut ſpirituales, nam affectio ſcientiarum eſt mater per quam naſcitur Rationale in quo ſpirituale, n: 1895. 1896. 1902. 1910; ſimile quidem apud omnes a Domino influit, ſed non alii recipiunt propter eum finem & eum uſum, quam qui reformari poſſunt, cæteri propter alios fines & alios uſus, qui innumerabiles ſunt, & ſpectant ſe & mundum.

2676. Poſuit ſuper humero ejus, quod ſignificet quantum poſſet recipere, conſtat a ſignificatione humeri, quod ſit omnis potentia, de qua n: 1085, ita quantum boni & veri poſſunt recipere.

2677. Et puerum, quod ſignificet ſpirituale, conſtat a ſignificatione pueri, hic quod ſit illud quod ſpirituale dicitur; repræſentat enim Iſmael ſeu filius ancillæ hic ſpiritualis Eccleſiæ hominem, & quia hic eum in principio, dicitur puer.

2678. Quod emiſit illam, ſignificet quod in proprio relinqueret, conſtare poteſt a ſignificatione emitti, cum hoc ab Abrahamo, per quem repræſentatur Dominus; tum a ſtatu eorum primo qui reformantur & ſpirituales fiunt; ſtatus eorum primus eſt, quod putent ſe bonum agere & verum cogitare ex ſemet ita ex proprio, tunc nec aliter ſciunt; ac cum iis dicitur, quod omne bonum & omne verum a Domino, id quidem non rejiciunt, ſed non corde agnoſcunt, quia non ſentiunt, nec interius percipiunt quod aliquid aliunde influat quam a ſemet; quia in tali ſtatu omnes ſunt primum qui reformantur, ideo a Domino relinquuntur in proprio, ſed uſque, iis neſcientibus, per proprium ſuum ducuntur.

2679. Et ivit & erravit in deſerto Beerſchebah, quod ſignificet ſtatum erraticum tunc in doctrinalibus fidei, conſtat a ſignificatione ire & errare in deſerto, quod ſit ſtatus erraticus; & a ſignificatione Beerſchebah, quod ſit

doctrina

doctrina fidei, de qua ad finem hujus Capitis, ubi dicitur, quod Abrahamus & Abimelechus percusserunt fœdus in Beerschebah, Vers: 32; & quod Abrahamus plantavit lucum in Beerschebah, Vers: 33. In hoc Versu describitur, qualis in principio est status eorum qui reformantur, nempe quod in varios errores auferantur; inditur enim iis a Domino, ut multum cogitent de vita æterna, ita multum de veris fidei, sed quia ex proprio, ut dictum, non possunt aliter, quam sicut doctrina ita vita errare huc illuc, arripiendo pro vero quod inseminatum est ab infantia, vel quod imprimitur illis ab aliis, vel quod cogitatur ab ipsis, præter quod affectiones variæ, quas nesciunt, abducant; sunt sicut fructus adhuc immaturi, quibus non momento forma, pulchritudo, & sapor, induci queunt; aut sicut surculi teneri, qui non momento excrescere possunt in florem aut spicam: quæ autem tunc intrant, tametsi quoad plurimam partem erronea, usque sunt talia, quæ inserviant promovendæ crescentiæ, quæ dein, cum reformantur, partim separantur, partim conducunt pro inducendis quasi alimentis & succis in vitam sequentem, partim quæ coaptari possunt bonis & veris postmodum a Domino implantandis, & partim ut inserviant spiritualibus pro ultimis planis; ita pro continuis mediis ad reformationem, quæ media in perpetuo nexu & ordine consequuntur, nam omnium minima apud hominem a Domino prævidentur, & ad futurum ejus statum in æternum providentur, & hoc ad ejus bonum, quantum usquam possibile est, & homo patitur se a Domino duci.

2680. Vers: 15. *Et consumtæ sunt aquæ e lagena, & conjecit puerum sub unum fruticum.* Consumtæ sunt aquæ e lagena, significat desolationem veri: & conjecit puerum sub unum fruticum, significat desperationem quod nihil veri & boni perciperet.

2681. Consumtæ sunt aquæ e lagena, quod significet desolationem veri, constat a significatione consumi, quod sit desolari; & ex significatione aquæ, quod sit verum, de qua n: 28. 680. 739.

2682. Et conjecit puerum sub unum fruticum, quod significet desperationem quod nihil veri & boni perciperet, constat a significatione pueri, quod sit spirituale verum, de qua n: 2669. 2677; & ex significatione fruticis seu virgulti, quod sit perceptio, sed ita parum ut vix aliquid, quare etiam dicitur sub unum fruticum, similiter sed in minori gradu ac arbores, quæ quod significent perceptiones, videatur n: 103. 2163; tum ab affectu in illo facto, qui est desperationis; inde patet, quod per conjecit puerum sub unum fruticum, significetur desperatio, quod nihil veri & boni perciperet: quod sub unum fruticum conjici, sit desolari quoad verum & bonum usque ad desperationem, patet apud Hiobum, " In egestate & in esurie solitarius; fugientes " ad siccitatem, præteritam noctem, *desolationem* & *vastitatem*; carpentes " malvam super *Frutice:* in fissura vallium ad habitandum, foraminibus pul- " veris & petrarum; *inter frutices gemebant*, sub carduo conjungebantur," xxx: 3. 4. 7; ubi de desolatione veri, quæ describitur per formulas in Antiqua Ecclesia solennes, (Liber enim Hiobi est Antiquæ Ecclesiæ liber:) ut, esse

esse in egestate & esurie solitarius, fugere ad siccitatem, præteritam noctem, desolationem, vastitatem, in fissuris vallium & petrarum habitare, tum carpere malvam super frutice, & inter frutices gemere: ut quoque apud Esaiam, "Venient & quiescent omnes in fluviis *desolationum*, in fissuris petrarum, & "*in omnibus virgultis*, & in omnibus ductibus," VII: 19; ubi etiam de desolatione, quæ per similes formulas describitur, scilicet per quiescere in fluviis desolationum, in fissuris petrarum, & in virgultis. In hoc Versu agitur de altero statu eorum, qui reformantur, qui est quod redigantur ad ignorantiam, ut nihil veri sciant, & hoc usque ad desperationem; causa ut redigantur in talem ignorantiam, est ut exstinguatur lux persuasiva, quæ talis est, ut illuminet æque falsa ac vera, ac inducat fidem falsi per vera, & fidem veri per falsa, & simul sui fiduciam; tum quoque ut in cognitionem per ipsam experientiam perducantur de eo, quod nihil boni & nihil veri a seipso seu a proprio, sed ex Domino; rediguntur illi, qui reformantur, in ignorantiam usque ad desperationem, & tunc iis solatium & illustratio, ut constat ab iis quæ sequuntur; influere enim non potest lux veri a Domino, in persuasivum quod ex proprio, hoc enim talis naturæ est, ut illam lucem exstinguat, apparet persuasivum in altera vita instar lucis hyemalis, sed ad approximationem lucis cœli, fit pro luce illa tenebricosum, in quo est omnis veri ignorantia: hic status vocatur desolationis veri apud eos qui reformantur, & de illo agitur quoque multum in sensu interno Verbi. Sed de eo statu pauci scire possunt, quia pauci hodie regenerantur; qui non regenerantur, illis perinde est sive verum sciant vel non sciant, tum sive verum sit vel non sit, quod sciunt, modo venditare aliquid pro vero possint; at qui regenerantur, multum de doctrina & vita, quia de salute æterna, cogitant, ac ideo si illis verum deficit, quia est cogitationis & affectionis eorum, dolent corde: Qualis status unius & alterius, constare potest ex hoc; Homo dum in corpore est, quoad spiritum vivit in cœlo, & quoad corpus in mundo, in utrumque nascitur; ac ita creatus est, ut possit actualiter quoad spiritum esse cum angelis, & simul per illa, quæ sunt corporis, esse cum hominibus; sed quia pauci sunt, qui credunt, quod iis spiritus qui victurus post mortem, pauci sunt qui regenerantur; qui credunt, illis altera vita est omne cogitationis & affectionis, & mundus est respective nihil; qui autem non credunt, illis mundus est omne cogitationis & affectionis, & altera vita est respective nihil; illi sunt qui regenerari possunt, hi autem qui non possunt.

2683. Vers: 16. *Et ivit, & sedit sibi e regione, elongando se circiter jactum arcus, quia dixit, ne videam mortem pueri, & sedit e regione, & sustulit vocem suam, & flevit.* Ivit, & sedit sibi e regione, significat statum cogitationis: elongando se circiter jactum arcus, significat statum quantum abesset a doctrina veri; arcus est doctrina veri: quia dixit ne videam mortem pueri, significat dolorem quod sic periret: & sedit e regione, significat cogitationis statum: & sustulit vocem & flevit, significat doloris ulteriorem gradum.

2684. Ivit & sedit sibi e regione, quod significet statum cogitationis, constare potest ex significatione ire, tum sedere sibi, & hoc e regione, applicate ad

ad illa quæ præcedunt & quæ ſequuntur; ire, hic abire a puero, ſignificat remotionem a vero ſpirituali, quæ ulterius exprimitur & determinatur per quod elongaverit ſe circiter ad jactum arcus; ſedere ſibi, ſignificat ſtatum ſolitarium qualis eſt cogitationis in dolore & deſperatione; e regione, ſignificat ut non proſpiceret & uſque proſpiceret, quod proſpicere ſit cogitare, videatur n: 2245, quod etiam ulterius exprimitur & determinatur per quod dixerit, ne videam mortem pueri, & ſedit e regione; ita illis verbis involvitur ſtatus cogitationis eorum, qui in deſolatione veri ac deſperatione inde ſunt.

2685. Elongando ſe circiter jactum arcus, quod ſignificet ſtatum quantum abeſſet a doctrina veri, conſtat a ſignificatione elongari, quod ſit abeſſe; & a ſignificatione arcus, quod ſit doctrina veri, de qua mox ſequitur; jactus ſignificat, quod tantum abeſſet quantum uſquam poſſet, ſicut quantum jaculum ab arcu poſſet emitti: hic jactus arcus dicitur, quia de ſpirituali homine prædicatur arcus, & quod is jaculator arcus, ut de eo in Verſ: ſeq: 20, "Et habitavit in deſerto, & fuit jaculator arcus."

2686. Quod arcus ſit doctrina veri, conſtat a ſignificatione ejus; in Verbo ubicunque agitur de Bellis, & memorantur bella, in ſenſu interno non alia ſignificantur bella, quam ſpiritualia n: 1664; fuerunt etiam Libri in Antiqua Eccleſia, qui inſcripti Bella Jehovæ, ut conſtat apud Moſen, Num: XXI: 14. 15. 16, quæ prophetico ſtylo conſcripta ſenſum internum habuerunt, & egerunt de Domini pugnis & tentationibus, tum de Eccleſiæ, & illorum qui ab Eccleſia; quod exinde patet, quia aliqua inde deſumta ſunt a Moſe; tum quoque a Libris aliis Eccleſiæ iſtius, qui vocati Libri Enuntiatorum propheticorum, de quibus Num: XXI: 27. 28. 29. 30, in quibus eadem pæne verba ſunt quæ apud Jeremiam, conferantur Num: XXI: 28, & Jerem: XLVIII: 45: ex quibus etiam concludi poteſt, quod Antiquæ Eccleſiæ fuerint Scripta tam Hiſtorica quam Prophetica, quæ Divina & inſpirata, & quæ in interno ſenſu agebant de Domino ac Ipſius Regno, & quod illa iis Verbum, ſicut nobis Libri Hiſtorici & Prophetici, qui in ſenſu literæ agunt de Judæis & Iſraelitis, ſed in ſenſu interno de Domino, & de illis quæ Ipſius ſunt. Quia Bellum in Verbo, ſicut etiam in Antiquæ Eccleſiæ Libris, ſignificabat Bellum ſpirituale, ita omnia arma, ut Gladius, Haſta, Clypeus, Scutum, Tela, Sagittæ, & Arcus, ſignificabant talia in ſpecie, quæ ſunt Belli in ſpirituali ſenſu intellecti; de ſingulis armis, quid in ſpecie ſignificent, ex Divina Domini Miſericordia, alibi dicetur; hic nunc quid Arcus, quod nempe Doctrinam veri, & hoc a telis, ſagittis, ſeu jaculis, quæ ſunt doctrinalia ex quibus & cum quibus pugnant, illi imprimis qui ſpirituales ſunt, qui inde olim dicti Jaculatores arcus: quod Arcus ſignificet Doctrinam veri, conſtare poteſt ab his locis; apud Eſaiam, "Jehovæ *tela* "acuta, & *omnes Arcus* Ipſius tenſi, ungulæ equorum Ipſius ſicut rupes reputantur, & rotæ Ipſius ſicut procellæ," v: 28, ibi de veris doctrinæ agitur, tela ſunt vera ſpiritualia, arcus doctrina, ungulæ equorum vera naturalia, rotæ doctrina eorum; quæ quia talia ſignificant, ideo Jehovæ tribuuntur, cui non tribui poſſunt niſi in ſenſu ſpirituali, aliter forent verba

inania

inania & non decentia: apud Jeremiam, "Dominus *tetendit Arcum suum* "sicut inimicus, constitit dextra Ipsius sicut hostis, & occidit omnia desiderabilia oculi in tentorio filiæ Zionis, effudit sicut ignem iram suam," Thren: II: 4; Arcus pro doctrina veri, quæ apparet illis qui in falsis sicut inimicum & hostile, non alius arcus prædicari potest de Domino: apud Habakuk, "Jehovah equitas super equis tuis, currus tui salus, denudando "denudabitur *Arcus tuus*," III: 8. 9; ibi arcus etiam est doctrina boni & veri: apud Mosen, "Exacerbabunt eum, & *jaculabuntur*, odio habebunt "eum *sagittarii*, sedebit *in firmo Arcus sui*, & roborabuntur brachia ma-"nuum Ipsius a manibus fortis Jacobi, inde Pastor, Lapis Israelis," Genes: XLIX: 23. 24; ubi de Josepho, Arcus pro doctrina boni & veri: apud Johannem, "Vidi, cum ecce equus albus, & sedens super illo *habens Arcum*, "cui data est corona," Apoc: VI: 2; equus albus pro sapientia, sedens super illo pro Verbo, ut dicitur manifeste Cap: XIX: 13, ubi de equo albo iterum agitur; & quia sedens super illo est Verbum, constat quod Arcus sit doctrina veri: apud Esaiam, "Quis excitavit ab oriente justitiam, vocavit "eum ad sequelam sui, dedit coram Ipso gentes, & regibus dominari fecit, "dedit sicut pulverem gladio suo, sicut stipulam propulsam *arcu suo*," XLI: 2; ubi agitur de Domino, gladius pro vero, arcus pro doctrina ab Ipso: apud Eundem, "Ponam in eis signum, & mittam ex eis evasores, ad "gentes Tharschish, Pul & Lud *trahentes arcum*, Thubal & Javam," LXVI: 19; trahentes arcum, pro docentes doctrinam, quid Tharschish videatur n: 1156; quid Lud, n: 1195. 1231; quid Thubal, n: 1151, quid Javan, n: 1152. 1153. 1155: apud Jeremiam, "Præ voce equitis & "*jacientis arcum*, fugiens tota urbs, intrarunt in nubes, & in rupes ascende-"runt, tota urbs deserta est," IV: 29; eques pro illis qui verum dicunt, arcus pro doctrina veri, quam fugiunt seu timent illi qui in falsis; apud Eundem, "Disponite aciem contra Babelem circumcirca, omnes *tendentes* "*arcum jacite* ad eam, ne parcatis *telo*, quia Jehovæ peccavit," L: 14. 29. Cap: LI: 2. 3, ubi jacientes & tendentes arcum pro dicentibus & docentibus doctrinam veri: apud Zachariam, "Exscindam *currum* ex Ephraimo, & "equum ex Hierosolyma, & exscindetur *arcus belli*, & loquetur pacem "gentibus," IX: 10; Ephraimus pro intellectu veri Ecclesiæ, arcus pro doctrina: apud Samuelem, "Lamentatus David lamentationem super "Schaule, & super Jonathane filio ejus, & dixit ad *docendum filios Jehudæ* "*arcum*," 2 Sam: I: 17; ubi de arcu non agitur, sed de doctrinalibus fidei: apud Ezechielem, "Dictum Domini Jehovih, hic dies de quo lo-"quutus sum, & exibunt habitatores urbium Israelis, & succendent & com-"burent arma, & scutum, & clypeum, *Arcum* & *tela*, & baculum manus "& hastam, & succendent in illis ignem septem annis," XXXIX: 9; arma ibi nominata sunt omnia arma belli spiritualis; arcus cum telis pro doctrina & ejus veris: ipsa etiam vera separata a bonis, apparent in altera vita, cum repræsentantur ad visum, sicut tela. Prout arcus significat doctrinam veri, etiam in opposito sensu significat doctrinam falsi; similia in Verbo utplurimum

mum

mum sensum oppositum habent, ut passim dictum & ostensum; ut apud Jeremiam, "Ecce populus veniens e terra septentrionis, & gens magna excita-"bitur e lateribus terræ, *Arcum* & hastam *prehendunt*, crudelis illa, & non "miserebuntur, vox eorum sicut mare tumultuabitur, super equis equita-"bunt, instructus tanquam vir ad bellum, contra te filia Zionis," VI: 22. 23, ubi arcus pro doctrina falsi: apud Eundem, "Ecce populus veniens e "septentrione, & gens magna, ac reges multi excitabuntur a lateribus terræ, "*Arcum* & hastam tenent, crudeles illi, & non miserentur," L: 42: similiter: apud Eundem, "Tendunt linguam suam, *Arcus eorum mendacium*, & "non ad *veritatem*, prævalent in terra, quia e malo in malum egressi sunt, "& Me non noverunt," IX: 1. 2; quod arcus sit doctrina falsi, patet manifeste, nam dicitur quod tendant linguam, arcus eorum mendacium, & non ad veritatem: apud Eundem, "Dixit Jehovah Zebaoth, ecce Ego *frangens* "*Arcum Elami*, principium fortitudinis ejus," XLIX: 35: apud Davidem, "Ite, videte opera Jehovæ, qui ponit desolationes in terra, cessare faciens "bella usque ad extremitatem terræ, *Arcum frangit*, concidit hastam, plau-"stra comburit igne," Psalm: XLVI: 9. 10: apud Eundem, "Notus in "Jehudah Deus, in Israele magnum Nomen Ipsius, & erit in Schalem "tabernaculum Ipsius, & habitaculum Ipsius in Zione, ibi *fregit jacula ignita* "*arcus*, scutum, & gladium, & bellum," Psalm: LXXVI: 2. 3. 4: apud Eundem, "Ecce impii *tendunt Arcum*, præparant *sagittas suas super nervo*, "ad *jaculandum* in tenebris rectos corde," Psalm: XI: 2, hic manifeste arcus & sagittæ pro doctrinalibus falsi.

2687. Quia dixit ne videam mortem pueri, significet dolorem quod sic periret, constat a significatione videre mortem, quod sit perire; & a significatione pueri, quod sit spirituale verum, de qua supra; inde & ex affectu desperationis propter desolationem veri patet quod sit interior dolor, qui his verbis inest.

2688. Et sedit e regione, quod significet cogitationis statum, constat ab illis quæ supra n: 2684 dicta sunt, ubi eadem verba. Quod iterum hoc dicatur in hoc Versu, causa est, quia status cogitationis usque ad ultimum doloris auctus & aggravatus est, ut patet ab illis quæ mox præcedunt, "Ne videam mortem pueri;" & ab illis quæ mox sequuntur, "Sustulit vo-"cem & flevit."

2689. Et sustulit vocem & flevit, quod significet doloris ulteriorem gradum, constare potest a significatione tollere vocem & flere, quod sit ultimum doloris, fletus enim cum alta voce non aliud est. Status desolationis veri, tum elongationis a veris, apud eos qui fiunt spirituales, in hoc Versu descriptus est; quomodo hæc se habent, paucis dicendum est; illi, qui non reformari possunt, nesciunt prorsus, quid sit dolere propter id quod deprive ntur veris, putant quod nusquam aliquis angi possit propter tale; solum anxietatem dari posse credunt, quod quis privetur bonis corporis & mundi, ut valetudine, honore, fama, opibus, & vita: qui autem reformari possunt, aliter

aliter prorsus credunt; detinentur ii a Domino in affectione boni & in cogitatione veri, quare in anxietatem veniunt, quando illis privantur: notum est, quod omnis anxietas & dolor sit inde quod aliquis privetur illis, quibus afficitur seu quæ amat; qui solum afficiuntur corporeis & mundanis, seu solum talia amant, ii dolent quando illis privantur; qui autem afficiuntur bonis & veris spiritualibus, & hæc amant, ii dolent quando illis privantur, cujusvis vita non est nisi affectio seu amor; inde constare potest, qualis status est eorum qui desolantur quoad bona & vera, quibus afficiuntur seu quæ amant, quod nempe status doloris eorum sit gravior, quia interior, & in privatione boni & veri non spectant mortem corporis, quam nec curant, sed mortem æternam; eorum status est, qui hic describitur. Ut quoque sciatur, quinam sunt qui in affectione boni & veri a Domino teneri, ac sic reformari & fieri spirituales possunt, & quinam non possunt, etiam paucis dicendum; unusquisque in pueritia, dum primum bonis & veris imbuitur, tenetur a Domino in affirmativo quod verum sit quod a parentibus & a magistris dicitur & docetur; hoc affirmativum apud eos, qui spirituales homines possunt fieri, per scientifica & cognitiones confirmantur, nam quicquid addiscunt, quod affine est, se insinuat affirmativo, & hoc corroborat, idque magis & magis usque ad affectionem, hi sunt qui spirituales homines secundum veri essentiam, cui fidem habent, fiunt, & qui in tentationibus vincunt: aliter vero se res habet cum illis, qui non spirituales fieri possunt; hi tametsi in pueritia in affirmativo sunt, usque succedente ætate dubitativa admittunt, & sic infringunt affirmativum boni & veri; & cum adultam ætatem intrant, admittunt negativa, usque ad affectionem falsi; hi si in tentationes inducerentur, plane succumberent, quare etiam ab illis liberantur. Sed ipsa causa, quod admittant dubitativa, & postea negativa, ducit omnem suam originem a vita mali; qui in vita mali sunt, nusquam aliter possunt; vita cujusvis, ut dictum, est affectio seu amor, qualis affectio seu amor, talis cogitatio, affectio mali & cogitatio veri nusquam se conjungunt, ubi apparent se conjungere, usque non conjungunt, est cogitatio veri absque affectione ejus, quare apud eos verum non est verum, sed modo sonorum quoddam, seu oris, a quo cor procul abest; tale verum scire etiam possunt pessimi, & quandoque præ aliis: apud quosdam etiam datum persuasivum veri talis naturæ, ut nemo aliud scire possit, quam quod sit genuinum, sed usque non est si non sit vita boni, est affectio amoris sui vel mundi, quæ inducit tale persuasivum, quod etiam cum vehementia apparentis zeli defendunt, imo usque ut condemnent illos qui non recipiunt, aut similiter credunt; sed hoc verum est quale principium apud unumquemvis, fortius quo fortior amor sui aut mundi, id quidem adnascitur malo, sed non cum malo se conjungit, quare etiam exstirpatur in altera vita. Aliter apud eos, qui in vita boni sunt, ipsum verum ibi suam humum, & suum cor, & a Domino suam vitam, habet.

2690. Vers: 17. *Et audivit Deus vocem pueri; & clamavit Angelus Dei ad Hagarem*

Hagarem e cœlo, & dixit ei, quid tibi Hagar, ne timeas, quia audivit Deus vocem pueri, in quo ille eſt. Audivit Deus vocem pueri, ſignificat tunc auxilium: & clamavit Angelus Dei ad Hagarem e cœlo, ſignificat conſolationem: & dixit ei, quod tibi Hagar, ſignificat perceptionem de ſtatu ejus: ne timeas, quia audivit Deus vocem pueri, in quo ille ibi, ſignificat ſpem auxilii.

2691. Audivit Deus vocem pueri, quod ſignificet tunc auxilium, conſtat a ſignificatione audire Deus vocem in ſenſu hiſtorico, quod ſit ferre auxilium in ſenſu interno, & a ſignificatione pueri, quod ſit ſpirituale verum, de qua prius, hic quod ſit ſtatus in quo ſpirituale quoad verum eſſet, nam dicitur quod audivit *vocem pueri*, & mox in hoc Verſu, audivit vocem pueri *in quo ille ibi*, nempe in quo ſtatu, & in præcedentibus, quod in ſtatu ſummi doloris ob privationem veri eſſet. Quod vocem pueri, non Hagaris dicatur audiviſſe, eſt quia de ſtatu ſpiritualis hominis agitur; per puerum ſeu Iſmaelem repræſentatur Spiritualis Eccleſiæ homo, per Hagarem matrem ejus affectio cognitionum veri, quæ eſt cui dolor: Rationale hominis naſcitur ab affectione ſcientiarum ut a matre, n: 1895. 1896. 1902. 1910. 2094. 2524; ſed Spirituale ejus ab affectione cognitionum veri ex doctrina, cumprimis ex Verbo; ipſum Spirituale eſt hic puer, affectio cognitionum veri eſt hic Hagar.

2692. Et clamavit Angelus Dei ad Hagarem e cœlo, quod ſignificet conſolationem, conſtat a ſignificatione clamare e cœlo, tum Angeli Dei, ut & Hagaris; clamare e cœlo ſignificat influxum; Angelus Dei Dominum n: 1925. 2321; & Hagar affectionem cognitionum veri, n: 2691; influxus Domini in affectionem veri, cum hæc in ſummo dolore ob privationem, eſt conſolatio: quod a Domino influit apud hominem, dicitur clamari e cœlo, quia per cœlum eſt, & ibi manifeſtum, ſed in hominis perceptione & cogitatione obſcurum, modo per mutationem ſtatus affectionis ſe manifeſtans, ut hic quod conſolationem acceperit.

2693. Dixit ei, quid tibi Hagar, quod ſignificet perceptionem de ſtatu ejus, conſtat a ſignificatione dicere in hiſtoricis Verbi, quod ſit percipere, de qua prius; & a ſignificatione quid tibi Hagar, quod ſit ſtatus in quo eſſet; hic ſignificat quod Dominus noverit ejus ſtatum, tametſi interrogatur illa, & dicitur quid tibi Hagar; in ſenſu literæ eſt interrogatio a Domino, at in ſenſu interno eſt infinita perceptio omnium; quod interrogentur homines de ſtatu eorum, paſſim legitur in Verbo, ſed eſt cauſa, quia homo non aliter credit, quam quod nemo ſciat cogitationes, minus ſtatum affectionis; tum quoque ut ſolatium inde habeant, ut aperire queant ſenſa animi, quod ſolet medelæ eſſe, videatur n: 1701. 1931.

2694. Ne timeas, quia audivit Deus vocem pueri, in quo ille ibi, quod ſignificet ſpem auxilii, conſtat a ſignificatione ne timeas, quod ſit non deſperare, ſublato enim timore ſpes adeſt; & a ſignificatione audire vocem pueri, quod ſit auxilium, de qua ſupra n: 2691, ubi ſimilia verba. Actum eſt in Verſibus qui præcedunt, de ſtatu deſolationis, in quo illi qui refor-

mantur ac fiunt ſpirituales; nunc agitur de reſtitutione eorum, hic de ſolatio & ſpe auxilii. Quod in ignorantiam veri ſeu deſolationem, uſque ad dolorem & deſperationem, redigantur illi qui reformantur, & quod tunc primum iis ſolatium & auxilium a Domino, hodie ignotum eſt, ex cauſa quia pauci reformantur; qui tales ſunt, ut reformari queant, ſi non in vita corporis, uſque in altera, in ſtatum hunc perducuntur, ubi ille notiſſimus eſt, & vocatur Vaſtatio ſeu deſolatio, de qua aliquid in Parte Prima, ubi etiam videatur n: 1109; qui in tali Vaſtatione ſeu deſolatione ſunt, rediguntur uſque ad deſperationem, & cum in hoc ſtatu ſunt, tunc accipiunt ſolatium & auxilium a Domino, & tandem auferuntur inde in cœlum, ubi inter Angelos inſtruuntur quaſi e novo in bonis & veris fidei: cauſa vaſtationis & deſolationis hujus, eſt præcipue, ut frangatur perſuaſivum, quod ex proprio captarunt, videatur n: 2682; tum etiam ut perceptionem boni & veri accipiant, quam accipere nequeunt, antequam perſuaſivum, quod ex proprio, quaſi emollitum ſit; ſtatus anxietatis & doloris uſque ad deſperationem facit hoc; quid bonum, imo quid beatum & felix, nemo ſenſu exquiſito percipere poteſt, niſi in ſtatu non boni, non beati, & non felicis, fuerit; ex hoc capit perceptionis ſphæram; & hoc in eo gradu, in quo fuit in ſtatu oppoſito, ex relativis actualiter formatis fit ſphæra perceptionis, & extenſio limitum ejus; hæ cauſæ vaſtationis ſeu deſolationis ſunt, præter plures alias: ſed ſint illuſtrationi exempla; Qui ſuæ prudentiæ omnia tribuunt, & parum vel nihil Providentiæ Divinæ; illi ſi vel mille & mille rationibus evincerentur, quod Providentia Divina ſit univerſalis, ſed univerſalis inde quia eſt in ſingulariſſimis, & quod ne quidem capillus de capite decidat, hoc eſt, non tam minimum detur, quod non prævisum & ſecundum id proviſum, uſque tamen ſtatus eorum cogitationis de propria prudentia non inde mutatur, niſi ſolum illo momento cum convictos ſe rationibus appercipiunt; imo ſi idem teſtatum iis fieret per vivas experientias, tunc cum experientias vident, aut in illis ſunt, fatentur quod ita ſit, ſed præterlapſis aliquibus momentis redeunt ad eundem ſtatum opinionis; talia aliquem momentaneum effectum habent in cogitationem, non autem in affectionem, & niſi affectio frangitur, manet cogitatio in ſuo ſtatu, nam cogitatio ſuam fidem, & ſuam vitam habet ab affectione; at cum inducitur iis anxietas & dolor ex eo, quod nihil uſquam ex ſe poſſint, & hoc uſque ad deſperationem, tunc frangitur perſuaſivum, & mutatur ſtatus; & tunc in illam fidem induci poſſunt, quod nihil poſſint ex ſe, ſed quod omnis potentia, prudentia, intelligentia & ſapientia, ſit a Domino: ſimiliter ſe habet cum illis, qui credunt quod fides ab ipſis, quod bonum ab ipſis. Sit adhuc illuſtrationi exemplum; Qui hoc perſuaſivum captarunt, quod cum juſtificati, non amplius aliquod malum apud eos ſit, ſed quod plane abſterſum & deletum ſit, & ſic quod puri ſint; illi ſi vel per millia rationum illuſtrarentur, quod nihil abſtergatur ſeu deleatur, ſed quod a malo detineantur, & in bono teneantur, a Domino, illi qui tales ſunt a vita boni, in qua fuerunt in mundo, ut poſſint; & adhuc ſi convincerentur per experientias,

perientias, quod ſint a ſe nihil niſi malum, imo quod impuriſſimæ congeries malorum; uſque non recedunt a fide opinionis ſuæ; at vero cum reducuntur ad illum ſtatum, ut percipiant in ſe infernum, & hoc eo uſque, ut deſperent quod uſquam ſalvari poſſint, tunc primum frangitur perſuaſivum illud, & cum illo faſtus, & contemtus aliorum præ ſe, tum arrogantia quod ſoli ſint qui ſalvantur, ac induci poſſunt in veram confeſſionem fidei, non modo quod omne bonum ſit a Domino, ſed etiam quod omnia ſint miſericordiæ Ipſius; & tandem in humiliationem cordis coram Domino, quæ abſque agnitione ſui non dabilis eſt. Exinde nunc patet, cur illi, qui reformantur aut ſpirituales fiunt, rediguntur in ſtatum vaſtationis ſeu deſolationis, de quo in Verſibus qui præcedunt; & quod cum in ſtatu illo uſque ad deſperationem ſunt, tunc primum iis ſolatium & auxilium a Domino.

2695. Verſ: 18. *Surge, tolle puerum, & corrobora manum tuam in illo, quia in gentem magnam ponam illum.* Surge, ſignificat elevationem mentis: tolle puerum, ſignificat ſpirituale quoad verum: & corrobora manum tuam in illo, ſignificat ſuſtentationem inde: quia in gentem magnam ponam illum, ſignificat Eccleſiam ſpiritualem.

2696. Surge, quod ſignificet elevationem mentis, conſtat a ſignificatione ſurgere in Verbo, quod involvat, ubi nominatur, aliquam elevationem, de qua n: 2401, hic elevationem mentis, quia illuſtrationem, & in Verſu ſequente inſtructionem, in veris.

2697. Tolle puerum, quod ſignificet ſpirituale quoad verum, conſtat a ſignificatione pueri, quod ſit ſpirituale cumprimis quoad verum, de qua n: 2677. 2687: ſpiritualis enim Eccleſiæ homo per vera fidei regenerari videtur, ſed neſcit quod per bonum veri, nam id non apparet, ſolum ſe manifeſtat in affectione veri, & dein in vita ſecundum verum; nuſquam aliquis regenerari poteſt per verum, niſi cum vero ſit bonum, nam verum abſque bono eſt nullius vitæ; quare per verum ſeparatum a bono non aliqua nova vita, quæ tamen homini per regenerationem.

2698. Et corrobora manum tuam in illo, quod ſignificet ſuſtentationem inde, conſtat a ſignificatione corroborari, quod ſit ſuſtentari; & a ſignificatione manus, quod ſit potentia, de qua n: 878, quæ eſt ſuſtentationis; in illo, ſeu puero, eſt inde, nempe ex ſpirituali quoad verum: qui in dolore interno ſunt, ac in deſperatione ex privatione veri, ii elevantur & ſuſtentantur unice per verum, quia de hoc illis dolor & deſperatio: qui in affectione boni ſunt, bonum apud eos deſiderat bonum ſicut eſuriens panem, qui autem in affectione veri ſunt, bonum apud eos deſiderat verum, ſicut ſitiens aquam. Quid hic corroborare manum in illo, non alicui intellectum erit, niſi a ſenſu interno.

2699. Quia in gentem magnam ponam illum, quod ſignificet Eccleſiam ſpiritualem, conſtat a ſignificatione Gentis magnæ, quod ſit Eccleſia ſpiritualis, quæ acceptura bonum fidei, de qua ſupra n: 2669; gens magna dicitur,

dicitur, quia Regnum Spirituale eſt alterum Regnum Domini, de quo etiam in loco citato: per Iſmaelem, ſicut repræſentatur Eccleſiæ ſpiritualis homo, ita quoque repræſentatur ipſa Eccleſia ſpiritualis, tum quoque Regnum Spirituale Domini in cœlis, nam imago & ſimilitudo unius eſt in altero. Primus ſtatus poſt deſolationem deſcriptus eſt in Verſu præcedente, qui fuit ſtatus conſolationis & ſpei auxilii; alter eorum ſtatus poſt deſolationem deſcribitur in hoc Verſu, qui eſt ſtatus illuſtrationis & recreationis inde: quia Status hi ignoti ſunt in mundo, ex cauſa, quia pauci hodie, ut dictum prius, regenerantur, licet referre, qualis hic ſtatus eſt eorum in altera vita, ubi notiſſimus; ibi qui in vaſtatione ſeu deſolatione fuerunt, poſtquam conſolati ſpe auxilii, elevantur a Domino in cœlum, ita a ſtatu umbræ qui eſt ſtatus ignorantiæ, in ſtatum lucis qui eſt ſtatus illuſtrationis & recreationis inde, ita in gaudium, quod intima eorum afficit; eſt actualiter lux in quam veniunt, quæ talis eſt, ut non ſolum illuſtret viſum ſed etiam ſimul intellectum, quæ lux quantum eos recreat, conſtare poteſt a ſtatu oppoſito, e quo liberati; quidam tunc qui infantili animo fuerunt & ſimplici fide, apparent ſibi in albis & candidis; quidam in coronis; quidam ad plures ſocietates angelicas circumvehuntur, & ubique recipiuntur cum charitate ut fratres, & ibi quicquid boni vitæ eorum novæ gratificatur, illis exhibetur; quibuſdam immenſitatem cœli ſeu Regni Domini, videre, & ſimul beatitudinem eorum, qui ibi, appercipere datur; præter innumerabilia alia, quæ non deſcribi poſſunt. Talis eſt ſtatus primæ illuſtrationis & inde recreationis eorum, qui e deſolatione veniunt.

2700. Verſ: 19. *Et aperuit Deus oculos ejus, & vidit puteum aquæ, & ivit, & implevit lagenam aquæ, & potavit puerum.* Aperuit Deus oculos ejus, ſignificat intelligentiam: & vidit puteum aquæ, ſignificat Verbum Domini a quo vera: & implevit lagenam aquæ, ſignificat vera inde: & potavit puerum, ſignificat inſtructionem in ſpiritualibus.

2701. Aperuit Deus oculos ejus, quod ſignificet intelligentiam, conſtat a ſignificatione aperire, & quod Deus aperiret, tum ab oculorum, quod ſint dare intelligentiam; quod oculi ſignificent intellectum, videatur n: 212, ſimiliter ac viſus ſeu videre, n: 2150. 2325: dicitur quod Deus aperiat oculos, cum interiorem viſum ſeu intellectum, quod fit per influxum in rationale hominis, ſeu potius, in ſpirituale rationalis ejus, hoc per viam animæ ſeu internam, homini ignotam; hic influxus eſt ſtatus illuſtrationis ejus, in quo confirmantur ei vera, quæ audit, vel quæ legit, quadam perceptione interius in ejus intellectuali: hoc credit homo ei inſitum eſſe, & a propria facultate intellectuali provenire, ſed maximopere fallitur, eſt influxus per cœlum a Domino in obſcurum, fallax, & apparens hominis, & per bonum inibi facit illa, quæ credit, veri æmula; ſed illuſtratione in ſpiritualibus fidei ſolum illi beantur, qui ſpirituales ſunt; eſt hoc quod ſignificatur per quod aperiat Deus oculos. Quod oculus ſignificet intellectum, eſt quia viſus corporis correſpondet viſui ſpiritus ejus, qui eſt intellectus;

lectus; & quia correfpondet, per oculum in Verbo, fere ubicunque nominatur, fignificatur intellectus, etiam ubi aliter creditur; ficut ubi Dominus dicit apud Matthæum, " *Lucerna* corporis eft *Oculus*, fi *Oculus* fimplex, totum corpus lucidum; fi *Oculus* malus, totum corpus obtenebratum; fi ergo lumen funt tenebræ, tenebræ quantæ," vi: 22. 23. Luc: xi: 34; ubi oculus eft intellectus, cujus fpirituale eft fides, quod etiam conftare poteft ab explicatione ibi, fi ergo lumen funt tenebræ, tenebræ quantæ: fimiliter apud Eundem, " Si oculus dexter fcandalizaverit, erue eum, & abjice abs te," v: 29. Cap: xviii: 9; Oculus finifter eft intellectuale, oculus autem dexter eft affectio ejus, quod oculus dexter eruendus, eft quod domanda affectio fi fcandalizat: apud Eundem, " Veftri *beati* funt *oculi* quia *vident*, & aures veftræ quia audiunt," xiii: 16; & apud Lucam, " Jefus dixit ad difcipulos, beati *oculi* qui *vident*, quæ videtis," x: 23; ibi per oculos qui vident fignificatur intelligentia & fides; nam quod viderint Dominum, tum Ipfius miracula & opera, non quemquam beatum reddidit, fed quod intellectu ceperint & fidem habuerint, quod eft videre oculis, & quod obediverint eft quod eft auribus audire; quod videre oculis fit intelligere, tum quoque fidem habere, videatur n: 897. 2325; intellectus enim eft fpirituale vifus, & fides eft fpirituale intellectus; vifus oculi eft a luce mundi, vifus intellectus eft a luce cœli influentis in illa quæ funt lucis mundi, vifus autem fidei eft a luce cœli; inde dicitur videre intellectu, & videre fide; quod aure audire fit obedire, videatur n: 2542: apud Marcum, " Jefus ad difcipulos, nondum ne cognofcitis, neque *intelligitis*, adhuc ne obduratum habetis cor veftrum, *oculos habentes non videtis*, & aures habentes non auditis," viii: 17. 18; ubi patet, quod non velle intelligere & non credere, fit oculos habere & non videre: apud Lucam, " Jefus de urbe, fi noffes quæ ad pacem tuam, fed abfconditum eft ab *oculis tuis*," xix: 41. 42; & apud Marcum, " A Domino hoc factum, & mirabile eft in *oculis noftris*," xii: 11, ubi quod abfconditum ab oculis, & mirabile in oculis, fit coram intellectu, cuivis ex fignificatione oculi, etiam in familiari fermonis ufu, notum eft.

2702. Et vidit puteum aquæ, quod fignificet Verbum Domini, e quo vera, conftat a fignificatione Putei aquæ, & Fontis, quod fit Verbum, tum Doctrina ex Verbo, confequenter etiam ipfum Verum, de qua mox fequitur; & a fignificatione aquæ, quod fit verum: quod Puteus in quo aqua, & Fons, fit Verbum Domini, tum Doctrina ex Verbo, confequenter etiam ipfum verum, conftare poteft a plurimis locis; hic quia agitur de Ecclefia Spirituali, dicitur Puteus, non Fons, ficut etiam in fequentibus hujus Capitis, " Redarguit Abraham Abimelechum ob caufas *Putei*, quem eripuerunt fervi Abimelechi," Verf: 25; tum Genef: Cap: xxvi, " Omnes *Puteos*, quos foderunt fervi patris Jifchaki, in diebus Abrahami patris ejus, obturaverunt Philiftæi. Et reverfus Jifchak, & fodit *Puteos aquæ*, quos foderant in diebus Abrahami, patris ejus, & obturabant eos Philiftæi poft " mortem

" mortem Abrahami. Et foderunt servi Jischaki in valle, & invenerunt ibi " *Puteum aquarum vivarum.* Et foderunt *Puteum* alium, & non rixati " sunt super eo. Et factum est in die illo; & venerunt servi Jischaki, " & indicarunt illi super causas *Putei*, quem foderunt, & dixerunt illi, in- " venimus *aquas*," Vers: 15. 18. 19. 20. 21. 22. 25. 32; ibi per Puteos non aliud significatur, quam Doctrinalia, de quibus rixati, & de quibus non rixati; alioquin quod puteos foderint, & rixati sint toties de illis, non tanti foret ut memoraretur in Verbo Divino. Puteus similiter Verbum seu doctrinam significat, de quo apud Mosen, " Profecti sunt in *Beer*; hic *Puteus*, " de quo dixit Jehovah Mosi, collige populum, & dabo illis *Aquas*: tunc " cecinit Israel canticum hoc; ascende *Putee*, respondete ex eo; *Puteum* " foderunt eum principes, effoderunt spontanei populi, in Legislatore, ba- " culis suis," Num: XXI: 16. 17. 18; quia Puteus significabat illa, ideo Canticum propheticum Israelis, in quo agitur de Doctrina Veri, ut ex singulis in sensu interno constat: inde nomen Beer, & inde nomen Beerscheba, & ejus significatio in sensu interno quod sit ipsa doctrina: Doctrina autem, in qua non vera, vocatur fovea, seu puteus in quo non aqua, ut apud Jeremiam, " Illustres eorum miserunt minores suos ad *Aquam*, vene- " runt ad *Foveas*, non invenerunt *Aquam*, reversi sunt vasis suis vacuis," XIV: 3; ubi aquæ pro veris, foveæ ubi non invenerunt aquas, pro doctrina, in qua non verum: apud Eundem, " Duo mala fecit populus meus, " Me deseruerunt *Venam aquarum vivarum*, ad excidendum sibi *foveas*, *fo-* " *veas fractas*, quæ non continere possunt *aquas*," II: 13; ubi similiter foveæ pro doctrinis non veris, foveæ fractæ pro doctrinalibus compilatis. Quod Fons sit Verbum, tum Doctrina, proinde Verum; apud Esaiam, " Afflicti & egeni quærentes *aquas*, & nullæ; lingua eorum siti defecit: " Ego Jehovah exaudiam eos, Deus Israelis non relinquet eos; aperiam " super clivis *fluvios*, & in medio vallium *fontes*; ponam desertum in *la-* " *cum aquarum*, & terram siccam in *exitus aquarum*," XLI: 17. 18; ubi de desolatione veri, quæ significatur per quod afflicti & egeni quærerent aquas & nullæ, & per quod lingua eorum siti deficeret; dein de consolatione, recreatione, & instructione post desolationem, ut in his Versibus ubi de Hagare, quæ significantur, per quod Jehovah aperiet super clivis fluvios, poneret in medio vallium fontes, desertum in lacum aquarum, & terram siccam in exitus aquarum, quæ omnia sunt doctrinæ veri, & affectionis inde: apud Mosen, " Habitavit Israel confidenter solitarius ad *Fontem Jacobi*, ad " terram frumenti & musti, etiam cœli ejus stillant rorem," Deut: XXXIII: 28; fons Jacobi pro Verbo, & doctrina veri inde: quia fons Jacobi significabat Verbum, & doctrinam veri inde, ideo cum Dominus venit ad fontem Jacobi, loquutus est cum muliere e Samaria, & docuit quid per fontem, & per aquam significatur; de quibus ita apud Johannem, " Jesus " venit in urbem Samariæ dictam Sichar; erat ibi *Fons Jacobi*; Jesus itaque " fessus ex itinere, consedit sic apud *fontem*; venit mulier ex Samaria ad " haurien-

"hauriendum aquas, cui dicit Jesus, da Mihi bibere: dixit Jesus, si scires "donum Dei, & quis sit qui dicit tibi, da Mihi bibere, tu peteres ab eo, "ut daret tibi *aquam viventem*; omnis qui bibit ex aqua hac, sitiet ite-"rum; qui vero biberit ex *aqua*, quam Ego dabo ei, non sitiet in æter-"num, sed *aqua* quam Ego dabo ei, fiet in eo *fons aquæ* salientis in vitam "æternam," IV: 5. 6. 7. 10. 13. 14; quia fons Jacobi significabat Verbum, Aqua verum, & Samaria Ecclesiam spiritualem, ut pluries in Verbo, ideo loquutus est Dominus cum muliere e Samaria, & docuit quod Doctrina veri sit ab Ipso, & quod cum ab Ipso, seu quod idem, a Verbo Ipsius, sit fons aquæ salientis in vitam æternam, & quod ipsum verum aqua vivens: similiter apud Eundem, "Jesus dixit, si quis sitiverit, venito ad Me, & bi-"bito, quisquis credit in Me, sicut dicit scriptura, *flumina* e ventre illius "fluent *aquæ viventis*," VII: 37. 38: & apud Eundem, "Agnus, qui in "medio throni, pascet eos, & deducet eos ad *vivos fontes aquarum*, & dele-"bit Deus omnem lachrymam ab oculis eorum," Apoc: VII: 17: apud Eundem, "Ego sitienti dabo ex *fonte aquæ vitæ* gratis," Apoc: XXI: 6; flumina aquæ viventis, & vivi fontes aquarum, pro Veris quæ a Domino, seu a Verbo Ipsius, nam Dominus est Verbum; bonum amoris & charitatis, quod unice a Domino, est vita veri; sitiens dicitur qui in amore & affectione veri, alius non sitire potest: Vera illa vocantur etiam fontes salutis apud Esaiam, "Haurietis *Aquas* in lætitia ex *fontibus salutis*, & dicetis in die illo, "confitemini Jehovæ, invocate Nomen Ipsius," XII: 3. 4: quod fons sit Verbum, seu Doctrina inde, patet etiam apud Joelem, "Fiet in die illo, "stillabunt montes mustum, & colles ibunt lacte, & omnes *rivi* Jehudæ "ibunt *aquis*, & *fons* e domo Jehovæ exibit, & irrigabit flumen Schittim," IV: 18; ubi aquæ pro veris, fons e domo Jehovæ pro Verbo Domini: apud Jeremiam, "Ecce Ego adducens eos e terra septentrionis, & congregabo "eos e lateribus terræ, inter eos cæcus & claudus; in fletu venient, & "in precibus adducam eos ad *fontes aquarum in via recti*, non impingent "in ea," XXXI: 8. 9: fontes aquarum in via recti manifeste pro doctrinalibus veri; terra septentrionis pro ignorantia seu desolatione veri, fletus & preces pro eorum doloris & desperationis statu; adduci ad fontes aquarum pro recreatione & instructione in veris; sicut hic ubi de Hagare & filio ejus: de iisdem quoque ita apud Esaiam, "Gaudebunt iis desertum & sic-"citas, & exultabit solitudo, & florebit sicut rosa, germinando germinabit, "& exultabit etiam exultatione & cantando; gloria Libani data est illi, "honor Carmeli & Scharonis, illi videbunt gloriam Jehovæ, honorem Dei "nostri, confirmate manus remissas, & genua labentia roborate; aperientur "oculi cæcorum, & aures surdorum patebunt; erumpent in *deserto aquæ*, "& *fluvii* in solitudine, & erit aridus locus in *lacum*, & siticulosus in *scatu-*"*rigines aquarum*," XXXV: 1. 2. 3. 5. 6. 7; ubi desertum pro desolatione veri; aquæ, fluvii, lacus, scaturigines aquarum pro Veris, quæ recreationi & gaudio illis qui in vastatione fuerunt, quorum gaudia ibi multis describitur:

apud Davidem, "Jehovah emittit *fontes in vallibus*, inter montes ibunt, po-
"tum præbebunt omni feræ agrorum, frangent onagri sitim suam: irrigat
"montes e *conclavibus* suis," Psalm: civ: 10. 11. 13, fontes pro veris;
montes pro amore boni & veri; potum præbere pro instruere; feræ agrorum
pro illis qui inde vivunt, videatur n: 774. 841. 908; onagri pro illis
qui solum in vero rationali sunt, n: 1949. 1950. 1951: apud Mosen,
"Filius fæcundæ Josephus, filius fæcundæ juxta *fontem*," Gen: xlix: 22;
fons pro doctrina a Domino: apud Eundem, "Jehovah Deus tuus intro-
"ducet te in terram bonam, terram *fluviorum*, *aquarum*, *fontium*, *abyssorum*
"exeuntium in valle & in monte," Deut: viii: 7; terra pro Regno Domini
& Ecclesia, n: 662. 1066. 1067. 1262. 1413. 2571, quæ bona dicitur
ex bono amoris & charitatis; fluvii, aquæ, fontes & abyssi pro veris inde:
apud Eundem, "Terra Canaan, terra montium & vallium, ad *pluviam* cœli
"imbibit *aquas*," Deut: xi: 11. Quod Aquæ sint Vera tam spiritualia,
quam rationalia, ut & scientifica, patet ab his locis, apud Esaiam, "Ecce
"Dominus Jehovah Zebaoth, removens a Hierosolyma & a Jehudah, om-
"nem baculum panis, & omnem baculum *aquæ*," iii: 1: apud Eundem,
"Obviam sitienti adferte *aquas*, cum pane ejus prævenite vagantem,"
xxi: 14: apud Eundem, "Beati vos seminantes juxta *omnes aquas*,"
xxxii: 20: apud Eundem, "Qui ambulat in justitiis, & loquitur rectitu-
"dines, in altis habitabit, panis illius dabitur, *aquæ* illius *fideles*," xxxiii:
15. 16: apud Eundem, "Tunc non sitient, in deserto ducet eos, *aquas* e
"petra effluere faciet illis; & findit petram, & effluunt *aquæ*," xlviii:
21: Exod: xvii: 1 ad 8: Num: xxiii: 13: apud Davidem, "Diffindit
"petras in *deserto*, & bibere fecit ut *abyssos* multum, eduxit *fluenta* e pe-
"tra, & descendere fecit sicut *flumen aquas*," Psalm: lxxviii: 15. 16,
ubi petra pro Domino, aquæ, flumina, & abyssi inde pro veris ab Ipso:
apud Eundem, "Jehovah ponit *fluvios* in *desertum*, & *exitus aquarum* in
"siccitatem: ponit *desertum* in *lacum aquarum*, & terram siticulosam in
"*exitus aquarum*," Psalm: cvii: 33. 35: apud Eundem, "Vox Jehovæ
"super *aquis*; Jehovah super *aquis multis*," Psalm: xxix: 3: apud Eundem,
"*Fluvius*, rivi ejus lætificabunt civitatem Dei, sanctum habitaculorum
"Altissimi," Psalm: xlvi: 5: apud Eundem, "Per verbum Jehovæ cœli
"facti sunt, & per spiritum oris Ipsius omnis exercitus eorum, colligens
"sicut cumulum *aquas maris*, dans in thesauris abyssos," Psalm: xxxiii:
6. 7: apud Eundem, "Visitas terram, & delectaris ea plurimum, ditas
"eam, *rivus Dei plenus aquis*," Psalm: lxv: 10: apud Eundem, "Vide-
"runt Te *aquæ* Deus, viderunt Te *aquæ*, commotæ sunt *abyssi*; *effuderunt*
"aquas nubes; in *Mari* via tua, & semita tua in *aquis multis*," Psalm:
lxvii: 17. 18. 20; hic quod non aquæ significent aquas, nec quod abyssi
commotæ sint, & quod Jehovæ via in mari, & semita in aquis, cuivis
patet, sed quod aquæ spirituales sint, hoc est, spiritualia quæ sunt veri;
alioquin esset cumulus vocum inanium: apud Esaiam, "Heu omnis sitiens
"ite

" ite ad *aquas*, & cui non argentum, ite, emite," LV : 1 : apud Sachariam, " Fiet in die illo, exibunt *aquæ vivæ* ex Hierosolyma, dimidia pars earum " ad mare orientale, & dimidia pars earum ad mare posterius," XIV : 8. Præterea ubi de Ecclesia plantanda & plantata agitur in Verbo, & illa describitur per Paradisum, hortum, lucum, aut per arbores, solenne est ut quoque describatur per Aquas aut Fluvios qui irrigant, per quos significantur Spiritualia, Rationalia aut Scientifica, quæ sunt veri, sicut Paradisus, Genes: II : 8. 9, qui quoque describitur per fluvios ibi Vers: 10 ad 14, per quos significantur illa quæ sunt Sapientiæ & Intelligentiæ, videatur n : 107 ad 121 ; similiter pluries alibi in Verbo ; ut apud Mosen, " Sicut valles plan- " tantur, sicut *Horti juxta fluvium*, sicut santalos plantavit Jehovah, sicut " *cedros juxta aquas* ; defluent *aquæ* e situlis ejus, & semen ejus in *aquis* " *multis*," Num : XXIV : 6. 7 : apud Ezechielem, " Accepit de semine " terræ, & posuit id in agro sementis, accepit *juxta aquas multas*, germi- " navit, & factum est in *Vitem* luxuriantem," XVII : 5. 6, quod Vitis & vinea significet Ecclesiam spiritualem, videatur n : 1069 : apud Eundem, " Mater tua, sicut *Vitis* in similitudine tui, juxta *aquas plantata*, frugifera " & ramosa facta est ab *aquis multis*," XIX : 11 : apud Eundem, " Ecce " Aschur in Libano, *Aquæ crescere fecerunt eam*, *Abyssus* altam fecit eam, " cum *Fluviis suis* vadens circumcirca plantam ejus, & *Aquæductus suos* " *emisit ad omnes arbores agri*," XXXI : 4 : apud Eundem, " Ecce ad *ripam* " *fluvii arbor multa* valde, hinc & illinc ; dixit ad me, *Aquæ hæ* exeuntes " ad terminum orientalem, & descendunt super planitiem, ac veniunt versus " *Mare*, in *Mare* emissæ, & sanantur *Aquæ* ; & erit, omnis anima vivens " quæ reptat, ad omne quo venit *duorum fluviorum*, vivet ; & erit piscis " multus valde, quia veniunt illuc *Aquæ hæ*, & sanantur, ut vivat omne " quo venit *Fluvius*. Cænosa ejus & paludes ejus, & non sanantur, in " salem dabuntur," XLVII : 7. 8. 9. 11 ; ibi de Nova Hierosolyma, seu Regno Spirituali Domini ; aquæ exeuntes ad terminum orientalem significant spiritualia quæ a cœlestibus, quæ sunt vera ex origine cœlesti, hoc est, fidem ex amore & charitate, n : 101. 1250 ; descendere in planitiem significant doctrinalia quæ rationalis, n : 2418. 2450 ; venire versus mare significat ad scientifica, mare est collectio eorum, n : 28 ; anima vivens quæ reptat significat oblectamenta eorum n : 746. 909. 994, quæ vivent ex aquis fluvii, hoc est, a spiritualibus ex origine cœlesti ; piscis multus pro scientificorum applicabilium abundantia, n : 40. 991 ; cænosa & paludes pro inapplicabilibus & impuris, abire in salem pro vastari, n : 2455 : apud Jeremiam, " Benedictus vir, qui confidit in Jehovah, erit sicut *arbor plantata juxta* " *aquas*, & juxta *rivum* emittit radices suas," XVII : 7. 8 : apud Davidem, " Erit sicut *arbor plantata juxta rivos aquarum*, quæ fructum suum dabit in " tempore suo," Psalm : 1 : 3 : apud Johannem, " Ostendit mihi *purum flu-* " *vium aquæ vitæ*, splendidum sicut chrystallum, exeuntem e throno Dei & " Agni, in medio plateæ ejus & *fluvii* hinc & illinc *arbor vitæ* faciens

"fructus duodecim," Apoc: xxii: 1. 2. Quia nunc Aquæ ſignificant vera in ſenſu interno Verbi, ideo in Eccleſia Judaica, repræſentationis cauſa coram angelis, apud quos ritualia ſpectata ſunt ſpiritualiter, mandatum eſt, ut Sacerdotes & Levitæ *aquis ſe lavarent*, cum accederent ad miniſtrandum, & quidem ex *Labro* inter Tentorium & Altare, & poſtea ex *Mari æneo*, & cæteris labris circa Templum, quæ erant loco Fontis. Similiter propter repræſentationem inſtitutum de *Aqua peccati* ſeu purgationis quæ ſpargeretur ſuper Levitas, Num: viii: 7. Tum de *Aqua ſeparationis* ex cinere vaccæ rufæ, Num: xix: 2 ad 19. Quod ſpolia a Midianitis mundarentur per *Aquam*, Num: xxxi: 19 ad 25. *Aquæ quæ datæ ex Petra*, Exod: xvii: 1 ad 8. Num: xx: 1 ad 13. Cap: xxiii: 13, repræſentabant & ſignificabant abundantiam ſpiritualium ſeu verorum fidei a Domino: *Aquæ amaræ* quæ ſanatæ per lignum, Exod: xv: 22 ad 25, repræſentabant & ſignificabant Vera quæ non placent, quod ex bono ſeu ejus affectione, accepta & grata fiant, quod Lignum ſignificet bonum quod affectionis ſeu voluntatis, videatur n: 643: ex illis nunc ſciri poteſt, quid Aqua in Verbo, & inde quid Aqua in Baptiſmo, de quo Dominus ita apud Johannem, "Niſi quis generatus fuerit ex *Aqua* & *Spiritu*, non poteſt ingredi in Regnum Dei," iii: 5, quod nempe Aqua ſit ſpirituale fidei, & Spiritus cœleſte ejus, ita quod Baptiſmus ſit Symbolum Regenerationis hominis a Domino per vera & bona fidei; non quod per Baptiſmum ſit Regeneratio, ſed per vitam ſignificatam in Baptiſmo, in quam Chriſtiani, qui Vera fidei, quia Verbum, habent, intrabunt.

2703. Et implevit lagenam aquæ, quod ſignificet vera inde, conſtat ex ſignificatione aquæ, quod ſit verum, de qua nunc ſupra.

2704. Et potavit puerum, quod ſignificet inſtructionem in ſpiritualibus, conſtat a ſignificatione potare, quod ſit inſtruere in veris; & ex ſignificatione pueri, quod ſit ſpirituale quoad verum, de qua n: 2697. Hic Status, qui eſt inſtructionis, de quo in hoc Verſu, eſt Tertius Status eorum, qui e vaſtatione ſeu deſolatione veniunt; dum enim in ſtatum illuſtrationis ſeu lucis cœleſtis, veniunt, de quo in Verſu præc: 18, videatur n: 2699, tunc in affectione ſciendi & diſcendi vera ſunt, & cum in illa affectione, imbuuntur facile & quaſi ſponte veris, qui in terra, a Verbo Domini aut a Doctrina, qui autem in cœlo, ab Angelis, qui nihil beatius & felicius percipiunt, quam novitios fratres docere & imbuere veris & bonis, quæ ſunt Ordinis cœleſtis, ita quæ ducunt ad Dominum.

2705. Verſ: 20. *Et fuit Deus cum puero, & crevit, & habitavit in deſerto; & fuit jaculator arcus.* Fuit Deus cum puero, ſignificat præſentiam Domini apud ſpirituales: & crevit, ſignificat incrementa: & habitavit in deſerto, ſignificat obſcurum reſpective: & fuit jaculator arcus, ſignificat ſpiritualis Eccleſiæ hominem.

2706. Fuit Deus cum puero, quod ſignificet præſentiam Domini apud ſpirituales, conſtat a ſignificatione eſſe Deus cum aliquo, & a pueri; quod eſſe

esse Deus cum aliquo, significet præsentiam Domini, constare potest absque explicatione; præsens quidem est Dominus apud unumquemvis, nam aliunde non est vita, & singularissima ejus regit, etiam apud pessimos, inque ipso inferno, sed diversimode secundum receptionem vitæ; qui vitam amoris boni & veri Ipsius recipiunt sinistre, & pervertunt in amores mali & falsi, est Dominus præsens, & regit fines eorum, quantum possibile, ad bonum, sed præsentia apud eos dicitur absentia, & quidem in tali gradu, quo malum distat a bono, & falsum a vero: apud eos autem, qui vitam amoris boni & veri Domini recipiunt, prædicatur præsentia, & quidem secundum gradum receptionis: se habet hoc comparative sicut sol, qui præsens est calore & luce in vegetatis mundi, etiam secundum receptionem. Quod puer significet spirituale quoad verum, supra dictum est, hic Spirituales, quia repræsentat hominem Ecclesiæ spiritualis, tum ipsam Ecclesiam spiritualem, & in universali sensu Regnum spirituale Domini; cum enim dicitur, quod aliquis significet spirituale, ut hic puer spirituale quoad verum, involvit quod significet spirituales, nam spirituale non datur absque subjecto; ita quoque se habet cum reliquis, quæ dicuntur in sensu abstracto.

2707. Et crevit, quod significet incrementa, constat absque explicatione.

2708. Et habitavit in deserto, quod significet obscurum respective, constat a significatione habitare, quod sit vivere, de qua n: 2451; & a significatione deserti, quod sit parum vitale, de qua n: 1927, hic obscurum sed respective; per obscurum respective intelligitur status Spiritualis Ecclesiæ respective ad statum cœlestis Ecclesiæ, seu status Spiritualium respective ad statum cœlestium; Cœlestes sunt in affectione boni, Spirituales in affectione veri; cœlestes perceptionem habent, Spirituales vero dictamen conscientiæ; Cœlestibus apparet Dominus ut Sol, Spiritualibus vero ut Luna, n: 1521. 1530. 1531. 2495, illis lux sicut visualis etiam perceptiva boni & veri a Domino est sicut lux diei a sole, at lux his a Domino est sicut lux noctis a luna, ita est his obscurum respective; causa est, quia Cœlestes sunt in amore in Dominum, ita in ipsa vita Domini, Spirituales vero in charitate erga proximum & in fide, ita quidem in vita Domini, sed obscurius; inde est, quod Cœlestes nusquam ratiocinentur de fide & ejus veris, sed quia in perceptione veri a bono sunt, dicunt quod ita sit, Spirituales autem loquuntur & ratiocinantur de veris fidei, quia in conscientia boni sunt a vero, tum quia Cœlestibus implantatum est bonum amoris in parte eorum voluntaria, ubi est principalis vita hominis, at Spiritualibus in parte eorum intellectuali, ubi est secundaria vita hominis; inde causa, quod Spiritualibus obscurum respective, videatur n: 81. 202. 337. 765. 784. 895. 1114 ad 1125. 1155. 1577. 1824. 2048. 2088. 2227. 2454. 2507; hoc obscurum respective vocatur hic desertum: *Desertum* in Verbo significat parum habitatum & excultum, & significat prorsus non habitatum & excultum, ita in duplici sensu; ubi significat parum habitatum & excultum, seu ubi paucæ habitationes, ubi caulæ gregum, pascua, & aquæ, significat illud vel illos qui parum vitæ & lucis respective

respective habent, ficut fpirituale feu fpirituales refpective ad cœlefte feu cœleftes; ubi autem fignificat prorfus non habitatum feu excultum feu ubi nullæ habitationes, caulæ gregum, pafcua & aquæ, fignificat illos, qui in vaftatione quoad bonum funt & in defolatione quoad verum: quod Defertum fignificet parum habitatum & excultum refpective, feu ubi paucæ habitationes, ubi caulæ gregum, pafcua, & aquæ, conftat ab his locis, apud Efaiam, "Cantate Jehovæ canticum novum; Laus Ipfius ab extremo terræ, " defcendentes mare, & plenitudo ejus, infulæ & habitatores earum, attol- " lent *Defertum* & *Urbes ejus*, atria habitabit Kedar, cantabunt habitatores " petræ, de capite montium clamabunt," XLII: 10. 11: apud Ezechielem, " Pangam iis fœdus pacis, & ceffare faciam feram malam de terra, & *habi-* " *tabunt in Deferto* confidenter, & dormient in fylvis, & dabo eas, & cir- " cuitus collis mei benedictionem, dabit arbor agri fructum fuum, & terra " dabit fructum fuum," XXXIV: 25. 26. 27; ibi de fpiritualibus: apud Hofcheam, "Ducam eam in *Defertum*, & loquar fuper cor ejus, & dabo ei " vineas fuas inde," II: 14. 15, ubi de defolatione veri, & poftea confolatione: apud Davidem, "Stillant *caulæ deferti*, & exultatione colles cingunt " fe, induunt prata gregem, & valles operiuntur frumento," Pfalm: LXV: 12. 13: apud Efaiam, "Ponam *Defertum* in lacum aquarum, & terram fiti- " culofam in exitus aquarum; dabo in *Deferto* cedrum Schittim, & myr- " tum, & arborem olei: ponam in *Deferto* abietem; ut videant, & fciant, " & reponant, & intelligant una, quia manus Jehovæ fecit hoc, & Sanctus " Ifraelis creavit illud," XLI: 18. 19. 20; ubi de regeneratione illorum qui in ignorantia veri funt, feu gentium; & de illuftratione & inftructione eorum qui in defolatione; defertum prædicatur de illis; cedrus, myrtus & arbor olei pro veris & bonis interioris hominis, abies pro exterioris: apud Davidem, "Jehovah ponit fluvios in *Defertum*, & exitus aquarum in ficci- " tatem: ponit *Defertum* in lacum aquarum, & terram fiticulofam in exitus " aquarum," Pfalm: CVII: 33. 35, fimiliter: apud Efaiam, "Gaudebunt " eis, *Defertum* & ficcitas, & exultabit folitudo, & florebit ficut rofa, ger- " minando germinabit: effufæ funt in *Deferto* aquæ, & flumina in folitu- " dine," XXXV: 1. 2: apud Eundem, "Eris velut hortus irriguus, & ficut " exitus aquarum, cujus non mentiuntur aquæ, & ædificabunt a te *Deferta* " fæculi," LVIII: 11: apud Eundem, "Donec effundatur fuper nos fpiritus " ab alto, & erit *Defertum* in Carmel, & Carmel in fylvam reputabitur; & " habitabit in *Deferto* judicium, & juftitia in Carmele," XXXII: 15. 16, ubi de Ecclefia fpirituali, quæ quamvis habitata & exculta, vocatur Defertum refpective, nam dicitur, habitabit in deferto judicium, & juftitia in Carmele: quod defertum fit obfcurus ftatus refpective, ex locis illis patet quod appelletur defertum, tum quoque fylva; manifefte apud Jeremiam, "Ge- " neratio, vos videte Verbum Jehovæ, num *defertum* fui Ifraeli, num *terra* " *tenebrarum*," II: 31. Quod defertum fignificet prorfus non habitatum feu excultum, feu ubi nullæ habitationes, caulæ gregum, pafcua, & aquæ, ita

illos

illos qui in vaftatione quoad bonum funt, & in defolatione quoad verum, conftat quoque a Verbo; hoc defertum prædicatur in duplici fenfu, nempe de illis qui poftea reformantur, & de illis qui reformari non poffunt; de illis qui poftea reformantur, ut hic de Hagare & ejus filio, apud Jeremiam, "Sic dixit Jehovah, recordatus fum tui, mifericordiæ pueritiarum tuarum, eundo poft Me in *Deferto*, in terra non fata," II: 2, ubi de Hierofolyma, quæ ibi eft Antiqua Ecclefia quæ fuit fpiritualis: apud Mofen, "Portio Jehovæ populus Ipfius, Jacob funis hæreditatis Ipfius; invenit eum in *terra deferti*, & in vaftitate, ejulatu, folitudine, circumduxit eum, intelligere fecit eum, cuftodivit eum, ut pupillam oculi fui," Deut: XXXII: 9. 10: apud Davidem, "Errarunt in *deferto*, in folitudine viæ, urbem habitationis non invenerunt," Pfalm: CVII: 4, ubi de illis qui in defolatione veri, & reformantur: apud Ezechielem, "Adducam vos ad *defertum populorum*, & judicabo vobifcum ibi, ficut judicavi cum patribus veftris in *deferto terræ Ægypti*," XX: 35. 36, ubi pariter de vaftatione & defolatione eorum, qui reformantur. Profectiones & errores populi Ifraelitici in Deferto, nec aliud repræfentabant quam vaftationem & defolationem fidelium ante reformationem, proinde eorum tentationem, fiquidem cum in tentationibus fpiritualibus funt, in vaftatione & defolatione funt, ut quoque conftare poteft ab his apud Mofen, "Jehovah in *Deferto* portavit eos, ficut portat vir filium, in via, ufque ad hunc locum," Deut: I: 31: & alibi, "Recorderis omnis viæ, quæ duxit te Jehovah Deus tuus jam quadraginta annis in *Deferto*, ad affligendum te, *ad tentandum te*, & fciendum quid in corde tuo, an ferves præcepta Ipfius vel non, afflixit te, efurire fecit te, edere fecit te mannam, quam non nofti, nec norunt patres; ut cognofcas, quod non per panem folum vivat homo, fed per omne quod exit ex ore Jehovæ vivat homo," Deut: VIII: 2. 3: & adhuc, "Ne oblivifcaris quod Jehovah duxerit te in *Deferto* magno, & terribili, ubi ferpens, prefter, & fcorpio, fiticulofum ubi non aqua, educens tibi aquam e petra filicis, cibavit te manna in *Deferto*, quam non noverunt patres tui, ut affligeret te, *tentaret te*, & ad benefaciendum in poftremo tuo," ibid: Verf: 15. 16; ibi defertum pro vaftatione & defolatione, in quali funt qui in tentationibus; per profectiones & errores eorum in deferto quadraginta annis, defcribitur omnis ftatus Ecclefiæ pugnantis, quomodo a fe fuccumbit, fed a Domino vincit. Per mulierem quæ fugit in defertum apud Johannem, nec aliud quam Tentatio Ecclefiæ fignificatur, de qua ita, "Mulier, quæ peperit filium mafculum, fugit in *Defertum*, ubi habet locum præparatum a Deo: datæ funt mulieri duæ alæ aquilæ magnæ, ut volaret in *defertum*, in locum fuum; & ejecit ferpens poft mulierem ex ore fuo aquam ficut fluvium, ut hanc a flumine abforptam faceret, fed adjuvit terra mulierem; aperuit enim terra os fuum, & deglutivit fluvium, quem ejecit draco ex ore fuo," Apoc: XII: 6. 14. 15. 16. Quod defertum prædicetur de prorfus vaftata Ecclefia, & de prorfus vaftatis quoad bonum & verum, qui non reformari poffunt, ita apud Efaiam, "Ponam flumina *defertum*, fætebit "pifcis

" piscis eorum a nulla aqua, & morietur in siti, induam cœlos caligine," L: 2. 3: apud Eundem, "Civitates sanctitatis tuæ fuerunt *desertum*, Zion " *desertum* fuit, Hierosolyma desolata," LXIV: 10: apud Jeremiam, "Vidi " & ecce Carmel *desertum*, & omnes urbes ejus destructæ sunt a coram Jehovah," IV: 26: apud Eundem, "Pastores multi corruperunt vineam " meam, conculcarunt portionem, dederunt portionem desiderii mei in *desertum desolationis*, posuit eam in desolationem, luxit super Me desolata, " desolata est omnis terra, quia non quisquam ponit super cor, super omnes " clivos in *deserto* venerunt vastatores," XII: 10. 11. 12: apud Joelem, " Ignis consumsit *caulas deserti*, & flamma succendet omnes arbores agri, " exsiccati sunt rivi aquarum, *ignis consumsit caulas deserti*," I: 19. 20: apud Esaiam, "Posuit orbem sicut *desertum*, & urbes ejus destruxit," XIV: 17, ubi de Lucifero: apud Eundem, "Propheticum *deserti maris*, sicut procellæ " in meridie, e *deserto* venit, e terra terribili," XXI: 1 seq: desertum maris pro vastato vero per scientifica & ratiocinia inde: ex illis constare potest, quid significatur per hæc quæ de Johanne Baptista, "Dictum ab Esaia, vox clamantis in *deserto*, parate viam Domino, rectas facite semitas Ipsius," Matth: III: 3. Marc: I: 3. Luc: III: 4. Joh: I: 23. Esai: XL: 3, quod nempe tunc Ecclesia prorsus vastata esset, ut non amplius aliquod bonum, & aliquod verum, quod manifeste patet ex eo, quod tunc nullus sciret quod aliquid internum homini esset, nec quod aliquid internum in Verbo; ita nec quod Messias seu Christus venturus ad salvandum eos in æternum: inde etiam patet, quid significatur per quod Johannes fuerit in *desertis* usque ad dies apparitionis illius ad Israelem, "Luc: I: 80; & quod prædicaverit in *deserto Judææ*, Matth: III: 1 seq: & quod in deserto baptizaverit, Marc: I: 4, per id enim repræsentabat etiam ille statum Ecclesiæ. A significatione deserti etiam constare potest, cur Dominus toties secessit in *desertum*, ut Matth: IV: 1. Cap: XV: 32 ad f. Marc: I: 12. 13. 35 ad 40 45. Cap: VI: 31 ad 36. Luc: IV: 1. Cap: V: 16. Cap: IX: 10 seq: Joh: XI: 54: tum a significatione montis, cur Dominus in *Montes*, ut Matth: XIV: 23. Cap: XV: 29. 30. 31. Cap: XVII: 1 seq: Cap: XXVIII: 16. 17. Marc: III: 13. 14. Cap: VI: 46. Cap: IX: 2 ad 9. Luc: VI: 12. 13. Cap: IX: 28. Joh: VI: 15.

2709. Et fuit jaculator arcus, quod significet Spiritualis Ecclesiæ hominem, constat a significatione jaculi, teli, seu sagittæ, quod sit verum, & a significatione arcus, quod sit doctrina, de quibus supra n: 2686. Spiritualis Ecclesiæ homo olim jaculator arcus est dictus, quia per vera se defendit, & de veris differit, secus ac cœlestis Ecclesiæ homo, qui ex bono tutus est, ac de veris non differit, videatur supra n: 2708; vera per quæ Spiritualis Ecclesiæ homo se defendit, & de quibus differit, sunt ex Doctrina, quam agnoscit: quod spiritualis homo olim dictus sit Jaculator & Sagittarius, & Doctrina dicta sit arcus & pharetra, & vera doctrinæ, seu potius doctrinalia, dicta sint tela, jacula, & sagittæ, constat porro apud Davidem, " Filii Ephraimi armati, *Jaculatores arcus*, averterunt se in die prælii, Psalm;

Psalm: LXXVIII: 9, Ephraim pro intellectuali Ecclesiæ; in Libro Judicum, "Equitantes asinas candidas, sedentes super Middim, & ambulantes super "via, meditemini, a voce *Sagittariorum* inter haurientes, ibi different justi-"tias Jehovæ, justitias villæ ejus in Israel," V: 10. 11: apud Esaiam, "Je-"hovah ab utero vocavit me, a visceribus matris meæ memorare fecit no-"men meum, & posuit os meum sicut gladium acutum, in umbra manus "suæ abscondidit me, & posuit me in *Sagittam purgatam*, in *Pharetra sua* "occultavit me, & dixit mihi, servus meus tu Israel, quia in te gloriabor," XLIX: 1. 2. 3; Israel pro Ecclesia Spirituali: apud Davidem, "Sicut *Sagittæ* "in manu potentis, ita filii pueritiarum; beati quisque qui implevit *Pha-"retram suam* ex illis," Psalm: CXXVII: 4, pharetra pro doctrina boni & veri: apud Habakuk, "Sol, luna, stetit sede sua, ad *lucem Sagittarum tuarum* "ibunt, ad splendorem fulguris hastæ," III: 11: quod Joas Rex Israelis ex jussu Elischæ jaculatus sit *Sagittam arcus* trans fenestram, dicente tunc Elisha, *Sagitta salutis Jehovæ, Sagitta salutis Jehovæ* in Syrum, 2 Sam: XIII: 16. 17. 18, significat arcana de Doctrina boni & veri. Sicut pleraque in Verbo etiam oppositum sensum habent, ita quoque jacula, tela, sagittæ, arcus, jaculator, & significant falsa, doctrinam falsi, & illos qui in falso sunt, ut apud Mosen, "Filius fæcundæ Josephus, filius fæcundæ juxta fontem filia-"rum, incedit super murum, & amaritudine affecerunt eum, & *jaculati "sunt*, & oderunt eum *Sagittarii*, Gen: XLIX: 22. 23: apud Jeremiam, "*Jaculati* sunt linguam suam, *arcum suum* mendacium, & non ad verita-"tem, *Sagitta extensa* lingua eorum, dolum loquitur," IX: 3. 7: apud Da-videm, "Acuerunt sicut gladium linguam suam, *tetenderunt sagittam suam* "verbum amarum, ad *jaculandum* in occultis integrum, subito *jaculabuntur*, "& non timebunt eum; roborabunt sibimet verbum malum, narrabunt ad "occultandum laqueos," Psalm: LXIV: 4. 5. 6: apud Eundem, "Ecce "mali *tendunt arcum*, parant *sagittam suam* super nervo, ad *jaculandum* in "ipsa caligine rectos corde," Psalm: XI: 2: apud Eundem, "Scutum & "clypeus veritas ejus, non timebis a pavore noctis, a *Sagitta* volat interdiu," Psalm: XCI: 5.

2710. In hoc Versu descriptus est status Ecclesiæ Spiritualis, quod nempe sit obscurus respective ad statum Ecclesiæ cœlestis, & quod pugnans sit, ex causa quia Spiritualis Ecclesiæ homo verum non aliunde novit quam ex doctrina, non ex ipso bono sicut cœlestis.

2711. Vers: 21. *Et habitavit in deserto Paran; & accepit illi mater ejus uxorem e terra Ægypti.* Habitavit in deserto Paran, significat vitam spiritualis hominis quoad bonum; desertum, est hic ut prius, obscurum respective; Paran, est illuminatio ex Divino Humano Domini: & accepit illi mater, significat affectionem veri: uxorem e terra Ægypti, significat affectionem scientiarum, quæ Spiritualis Ecclesiæ homini.

2712. Habitavit in deserto Paran, quod significet vitam spiritualis hominis quoad bonum, constat ex significatione habitare, quod prædicetur de

bono veri, seu de bono spirituali, hoc est, be bono spiritualis hominis; quod quale sit, describitur per id quod habitaret in deserto Paran, de quibus mox sequitur. Quod Habitare prædicetur de bono seu affectione veri, constat a pluribus locis Verbi, ubi agitur de urbibus, per quas significantur vera, quod erunt absque habitatore, per quem significatur bonum, n: 2268. 2450. 2451; vera enim inhabitantur a bono; & sunt vera absque bono, sicut urbs in qua non habitans, ut apud Zephaniam, "Vastare feci plateas eorum, ut "non transiens, desolatæ sunt *urbes* eorum, *ut non ullus habitans*," III: 6: apud Jeremiam, "Jehovah deducens nos per desertum, non transit in ea vir, "& non *habitavit* homo ibi; posuerunt terram in solitudinem, *urbes* ejus "exustæ, ut non habitans," II: 6. 15: apud Eundem, "Omnis *Urbs* dere-"licta, & nemo *habitans* in eis," IV: 29: apud Eundem, "In plateis Hie-"rosolymæ desolatis, & nullus homo, & nullus *habitator*, & nulla bestia," XXXIII: 10, plateæ pro veris, n: 2336, nullus homo pro nullo bono cœlesti, nullus habitator pro nullo bono spirituali, nulla bestia pro nullo bono naturali: apud Eundem, "*Urbes* Moabi in desolationem erunt, *nullus habitans* "*in eis*," XLVIII: 9: apud Prophetas in singulis expressionibus est conjugium veri & boni, quare ubi urbs desolata dicitur, etiam adjicitur quod non habitans in ea, ex causa quia urbs significat vera, & habitans bonum, alioquin superfluum foret dicere non habitans, ubi dictum quod urbs desolata sit: similiter sunt voces constantes, quæ significant illa quæ sunt boni cœlestis, quæ boni spiritualis, tum quæ veri, ut apud Esaiam, "Semen tuum gentes "*possidebit*, & urbes desolatas *habitabunt*," LIV: 3, ubi possidere prædicatur de bono cœlesti, habitare de bono spirituali: apud Eundem, "*Possidebunt* "eam electi mei, & servi mei *habitabunt* ibi," LXV: 9, similiter: apud Davidem, "Deus salvabit Zionem, & *ædificabit* civitates Jehudæ, & *habi-*"*tabunt* ibi & *possidebunt* eam, & semen servorum ejus *hæreditabunt* eam, & "amantes Nomen Ipsius *habitabunt* in ea," Psalm: LXIX: 36. 37, habitare & simul possidere, prædicatur de bono cœlesti, habitare de bono spirituali: apud Esaiam, "Dicens Hierosolymæ, *habitaberis*, & civitatibus Jehudæ, "*ædificabimini*," XLIV: 26, ubi habitare prædicatur de bono spiritualis Ecclesiæ, quæ est Hierosolyma: in tantum voces in Verbo prædicantur de suis bonis & suis veris, ut solum ex notitia prædicationis talium vocum, sciri possit, de qua re in genere agitur.

2713. Quod desertum significet obscurum respective, constat a significatione deserti, quod sit obscurum, cum prædicatur de spirituali homine, respective ad cœlestem, de qua supra n: 2708.

2714. Quod Paran, sit illuminatio ex Divino Humano Domini, constat a significatione Paran, quod sit Divinum Humanum Domini, ut patet ab illis locis in Verbo, ubi nominatur, ut apud Prophetam Habakuk, "Jehovah, "audivi famam tuam, timui, Jehovah, opus tuum, in medio annorum vi-"vifica illud, in medio annorum notum fac, in zelo misericordiæ recor-"deris. Deus e *Themane* veniet, & Sanctus de *monte Paran*, selah; texit

"cœlos

" cœlos honor Ipsius, & laude Ipsius plena est terra: est splendor & lux " erat, cornua de manu Ipsius Ipsi, & ibi occultatio roboris Ipsius," III: 2. 3. 4, ubi manifeste de adventu Domini, qui per vivificare in medio annorum, & notum facere in medio annorum, significatur; Divinum Humanum Ipsius describitur, per quod Deus e Themane veniet, & Sanctus de monte Paran; a Themane dicitur quoad amorem cœlestem, & de monte Paran quoad amorem spiritualem; & quod exinde illuminatio & potentia, significatur per quod splendor & lux erat, cornua de manu Ipsius Ipsi, splendor & lux sunt illuminatio, cornua sunt potentia: apud Mosen, " Jehovah de " Sinai venit, & exortus est de *Seir* illis, exsplenduit de *monte Paran*, & " venit ex myriadibus sanctitatis, a dextra Ipsius ignis legis illis, etiam " amans populos; omnes sancti Ipsius in manu tua, & conjuncti sunt ad pe- " dem tuum, & feret de verbis tuis," Deut: XXXIII: 2. 3; etiam ibi de Domino, cujus Divinum Humanum describitur per quod exortus e Seir, & exsplenduerit de monte Paran, e Seir dicitur quoad amorem cœlestem, de monte Paran quoad amorem spiritualem; spirituales significantur per populos quos amat, & per conjunctos ad pedem; pes significat inferius, ita obscurius, in Regno Domini: apud Eundem, " Kedorlaomer & reges cum illo " percusserunt Choritas in monte eorum *Seir*, usque *Elparan*, quæ super in " desertum," Gen: XIV: 5. 6. quod Divinum Humanum Domini ibi significetur per montem Seir, & per Elparan, videatur n: 1675. 1676: apud Eundem, " Fuit in anno secundo in mense secundo, in vigesimo in mense, " se sustulit nubes desuper tabernaculo testimonii; & profecti sunt filii Is- " raelis secundum profectiones suas, e deserto Sinai, & resedit nubes in *de- " serto Paran*," Num: X: 11. 12, quod profectiones populi in deserto omnes significent statum Ecclesiæ pugnantis, & ejus tentationes, in quibus homo succumbit, sed pro illo Dominus vincit, consequenter quod ipsas tentationes & victorias Domini, ex Divina Domini Misericordia, alibi ostendetur; & quia Dominus tentationes sustinuit ex Humano Divino suo, per desertum Paran hic similiter significatur Humanum Divinum Domini: pariter per hæc apud Eundem, " Postea profecti sunt populus e Chazeroth, & castrametati " sunt in *deserto Paran*, & loquutus est Jehovah ad Mosen dicendo, mitte " tibi viros, & explorent terram Canaanem, quam Ego dans filiis Israelis: " & misit illos Moses e *deserto Paran* super os Jehovæ. Et reversi sunt, & " ad Mosen, & ad Aharonem, & ad omnem cœtum filiorum Israelis, ad " *desertum Paran* in Cades, & retulerunt illis verbum, & ostenderunt iis " fructum terræ," Num: XIII: 1. 2. 3. 4. 27, per quod ex deserto Paran profecti explorarent terram Canaanem, significatur quod per Divinum Humanum Domini, illis nempe filiis Israelis, hoc est, spiritualibus, Regnum cœleste, quod terra Canaan significat; quod autem tunc etiam succubuerint, significat imbecillitatem eorum, & ideo quod Dominus impleret omnia quæ in Lege, ac sustineret tentationes & vinceret, ac ita quod illis, qui in fide charitatis sunt, tum illis qui in tentationibus, in quibus Dominus vincit, ex

Divino Humano Ipsius salus; quare etiam cum Dominus tentaretur, fuit in deserto, Matth: IV: 1. Marc: I: 12. 13. Luc: IV: 1: videatur supra n: 2708.

2715. Duo hic sunt arcana, unum, quod Bonum Spiritualis hominis sit obscurum respective: alterum, quod obscurum illud illuminetur a Divino Humano Domini. Quod primum attinet, quod Bonum apud Spiritualem hominem sit obscurum respective, constare potest ex illis, quæ de statu Spiritualis hominis respective ad statum cœlestis hominis supra n: 2708, dicta sunt; a comparatione status utriusque id manifeste patet; apud cœlestes est ipsum bonum implantatum in parte eorum voluntaria, & inde lux venit in partem intellectualem eis; sed apud Spirituales deperditum est omne voluntarium, sic ut illis nihil boni sit inde, & ideo a Domino bonum implantatur in parte eorum intellectuali, videatur n: 863. 875. 895. 927. 928. 1023. 1043. 1044. 2124. 2256; pars voluntaria est, quæ principaliter vivit apud hominem, intellectualis vero vivit inde; cum itaque voluntarium apud spiritualem ita deperditum est, ut non sit nisi malum, & tamen jugiter & continue inde influit malum in partem intellectualem seu cogitationem ejus, constat quod bonum ibi sit obscuratum respective: inde est, quod Spiritualibus non sit amor in Dominum, sicut est Cœlestibus, proinde nec humiliatio quæ essentialis est in omni cultu, & per quam influere potest bonum a Domino; cor enim elatum nusquam recipit, sed cor humile: Spiritualibus nec est amor erga proximum, sicut est Cœlestibus, continue enim a parte eorum voluntaria influit amor sui & mundi, & obscurat bonum istius amoris; quod constare unicuique potest, si reflectit, etiam ex eo, quod cum alicui benefacit, sit propter finem in mundo, ita tametsi non manifeste, usque cogitat de remuneratione, sive ab illis quibus benefacit, sive a Domino in altera vita; sic, ut bonum ejus usque sit conspurcatum meritorio; tum quoque ex eo, quod cum aliquod bonum fecerit, si illud memorare possit, & sic se præferre aliis, in suæ vitæ jucundo sit; Cœlestes vero amant proximum plusquam semet; nec usquam cogitant de retributione, neque se aliis præferunt ullo modo. Præterea bonum apud Spirituales obscuratum est persuasivis ex principiis variis, oriundis etiam ex amore sui & mundi, quale sit persuasivum etiam fidei, videatur n: 2682. 2689 ad f: hoc quoque ex influxu mali a parte eorum voluntaria. Præterea ex eo constare potest, quod bonum apud Spiritualem hominem sit obscurum respective, quia non ex aliqua perceptione, ut Cœlestes, novit quid verum, sed ex instructione a parentibus & magistris, tum ex doctrina in quam natus, & cum aliquid superaddit ex se & excogitatione, tunc utplurimum sensuale & ejus fallaciæ, ac rationale & ejus apparentiæ, prævalent, & faciunt ut vix agnoscere possit aliquod verum purum, quale agnoscunt Cœlestes, usque tamen istis quasi veris implantat Dominus bonum, etiamsi fallacia vera sunt, aut apparentia veri, sed bonum fit inde obscurum, qualificatum a veris quibus conjungitur; se habet hoc sicut

ficut lux folis influens in objecta, qualitas objectorum, quæ recipiunt, facit ut appareat lux ibi fub fpecie coloris, pulchri fi qualitas formæ & receptionis fit decens & correfpondens, impulchri fi qualitas formæ & receptionis fit non decens, nec ita correfpondens; ita ipfum bonum qualificatur fecundum verum. Etiam ex eo patet, quod Spiritualis homo non fciat quid malum, vix alia credit mala, quam quæ contra præcepta decalogi funt, mala autem affectionis & cogitationis, quæ innumerabilia, nefcit, nec reflectit fuper ea, nec vocat mala, jucunda cupiditatum & voluptatum quæcunque non aliter fpectat ac bona, ipfaque jucunda amoris fui & affectat, & approbat, & excufat, ignorans quod talia fint quæ afficiunt fpiritum ejus, & quod prorfus talis fiat in altera vita. Ex eo fimiliter conftat, quod Spiritualis homo, tametfi in toto Verbo vix agatur nifi de bono amoris in Dominum, & amoris erga proximum, ufque non fciat quod bonum fit effentiale fidei, ne quidem quid amor & charitas in fua effentia fit; & quod novit de fide, quam effentialem facit, ufque differit num ita fit, nifi confirmatus per multum vitæ, quod Cœleftes nufquam faciunt, norunt enim & percipiunt quod ita fit, inde a Domino dictum apud Matthæum, "Efto fermo vefter ita ita, non non, quod ultra hæc eft, ex malo eft," v: 37. funt enim cœleftes in ipfo vero, de quo difputant fpirituales num ita fit, inde cœleftes quia in ipfo vero, poffunt inde videre indefinita, quæ iftius veri funt, ita ex luce quafi totum cœlum; fed fpirituales quia difputant num ita fit, non poffunt tamdiu venire ad primum terminum lucis cœleftium, minus ex eorum luce fpectare aliquid.

2716. Quod alterum attinet, nempe quod obfcurum illud apud Spirituales illuminetur a Divino Humano Domini, eft arcanum quod non ad captum explicari poteft, nam eft influxus Divini qui defcriberetur; folum inde aliqua ejus idea haberi poteft, fi ipfum Supremum Divinum influeret in bonum tale ficut defcriptum, ex tot malis & falfis confpurcatum, quod non potuiffet recipi, & fi quid reciperetur, fentiret cruciatum infernalem, hoc eft, homo cui tale bonum, & fic periret; at Divinum Humanum Domini apud eos influere poteft, ac bonum tale illuminare, ficut folet fol in denfas nubes quæ variegantur matutino tempore in facies auroræ; fed ufque non poteft Dominus coram illis ficut lux folis, fed ficut lux lunæ apparere: exinde conftare poteft, quod caufa adventus Domini in mundum fuerit propter Spirituales ut falvarentur, videatur n: 2661.

2717. Et accepit illi mater ejus, quod fignificet affectionem veri, conftat a fignificatione matris, quod fit Ecclefia, de qua n: 289; & quia Ecclefia fpiritualis, quæ hic repræfentatur, in affectione veri eft, & ab affectione veri habet, ut fit Ecclefia, ideo per matrem hic fignificatur illa affectio.

2718. Uxorem e terra Ægypti, quod fignificet affectionem fcientiarum, quæ Spiritualis Ecclefiæ homini, conftat ex fignificatione uxoris, quod fit affectio feu bonum, de qua n: 915. 2517; & ex fignificatione Ægypti, quod

quod sit scientia, de qua n: 1164. 1165. 1186. 1462. In hoc Versu describitur Spiritualis Ecclesiæ homo, qualis est quoad bonum, hoc est, quoad essentiam vitæ suæ, quod nempe Bonum apud illum sit obscurum, sed quod illuminatum a Divino Humano Domini, ex qua illuminatione existit in ejus rationali affectio veri, & in ejus naturali affectio scientiarum: quod apud Spiritualem hominem, affectio boni, qualis est apud Cœlestem, existere nequeat, sed loco ejus affectio veri, causa est, quia bonum apud illum implantatum est in parte ejus intellectuali, & quod obscurum sit respective, ut n: 2715, ostensum est, inde produci & derivari in rationale ejus non alia affectio potest quam affectio veri, & per hanc in naturale affectio scientiarum: per verum non aliud verum intelligitur, quam tale quod credit esse verum, tametsi non esset verum in se; & per scientias non intelliguntur scientiæ, quales sunt eruditis, sed omne scientificum, quo ab experientia & per auditionem imbui possit ex vita civili, ex doctrina, & ex Verbo; in talium affectione est Spiritualis Ecclesiæ homo. Ut sciatur, quid sit in affectione veri esse, & quid in affectione boni, paucis dicendum; qui in affectione veri sunt, cogitant, disquirunt, & disserunt, num hoc verum, num ita sit, & cum confirmantur quod verum sit seu quod ita sit, cogitant, disquirunt, & disserunt, quid sit, ita hærent in primo limine, nec admitti possunt in sapientiam, antequam absque dubio sunt; qui autem in affectione boni sunt, ex ipso bono, in quo sunt, norunt & percipiunt, quod ita sit, ita non in primo limine sunt, sed in conclavi, admissi in sapientiam: sit pro exemplo, quod *cœleste sit cogitare & agere ex affectione boni aut ex bono*; qui in affectione veri sunt, disserunt, num ita sit, num dabile sit, & quid sit, & quamdiu dubia versant de eo, non possunt intromitti; qui autem in affectione boni sunt, ii non disserunt, nec dubia versant, sed ajunt quod ita sit, quare intromittuntur, inchoant enim ibi qui in affectione boni sunt, hoc est, cœlestes, ubi subsistunt illi qui in affectione veri sunt, hoc est, spirituales, sic ut ultimus horum terminus sit primus illorum; ideo scire, nosse, & percipere illis datur, quod affectiones boni sint innumerabiles, quot nempe societates sunt in cœlo, & quod omnes a Domino in formam cœlestem conjunctæ sint, ut unum quasi hominem constituant; tum etiam cujusvis affectionis genus & speciem perceptione dignoscere datur. Vel sit hoc exemplum ita; *quod omne jucundum, beatum, & felix, unice sit amoris, sed qualis amor, tale jucundum, beatum, & felix*: spiritualis homo detinet animum in eo, num ita sit, & annon aliunde, ut ex conversatione, sermone, meditatione, eruditione, etiam annon in possessione, honore, fama, gloria inde, non se confirmans in eo, quod illa nihil faciant, sed affectio amoris, quæ & qualis in illis; cœlestis autem homo, non in præliminaribus illis hæret, sed ait, quod ita sit, quare in ipso fine est, & usu, hoc est, in ipsis affectionibus quæ sunt amoris, quæ innumerabiles sunt, & in quarum unaquavis ineffabilia, & hoc cum variatione jucundi, beati, & felicis, in æternum. Sit etiam pro exemplo, *quod proximus amandus*

amandus ex bono quod apud illum; qui in affectione veri ſunt, cogitant, diſquirunt, & differunt, num hoc verum ſit, ſeu num ita ſit, quid proximus, quid bonum, nec ulterius vadunt, quare præcludunt ſibi januam ad ſapientiam; qui autem in affectione boni ſunt, ajunt quod ita ſit, quare non præcludunt ſibi januam, ſed intrant, ac ſciunt, norunt, & percipiunt ex bono, quis proximus præ alio, etiam in quo gradu ſit, & quod omnes in diſſimili, ita ineffabilia præ illis qui in ſola affectione veri. Porro ſit pro exemplo, *quod qui proximum ex bono amat, Dominum amet*; qui in affectione veri ſunt, diſquirunt num ita ſit, & ſi iis dicitur, qui proximum amat ex bono, is bonum amat, & quia omne bonum a Domino, & in bono Dominus, quando quis bonum, etiam Ipſum, ex quo illud, & in quo Ipſe, amat, etiam diſquirunt num ita ſit, etiam quid bonum, num Dominus in bono ſit magis quam in vero; quamdiu in talibus hærent, ne quidem e longinquo videre poſſunt ſapientiam; at qui in affectione boni ſunt, ii ex perceptione norunt, quod ita ſit, & ſtatum vident ſapientiæ campum ducentem uſque ad Dominum. Inde conſtare poteſt, unde obſcurum illis qui in affectione veri ſunt, hoc eſt, Spiritualibus, reſpective ad illos qui in affectione boni, hoc eſt, ad cœleſtes: ſed uſque illi ab obſcuro in lucem venire poſſunt, ſi modo in affirmativo velint eſſe, quod omne bonum ſit amoris in Dominum, & charitatis erga proximum, & quod amor & charitas ſit conjunctio ſpiritualis, & inde omne beatum & felix, ita quod in bono amoris a Domino, ſit vita cœleſtis, non autem in vero fidei inde ſeparato.

* * *

2719. Actum eſt in hoc Capite primum de Rationali Domini, quod Divinum factum, quod Rationale eſt Jiſchakus; & de Rationali mere humano, quod ſeparatum, quod eſt filius Hagaris Ægyptiæ: mox de Eccleſia Spirituali, quæ per Divinum Humanum Domini ſalvata eſt, quæ Eccleſia eſt Hagar & ejus puer: nunc agitur de Doctrina fidei, inſervitura iſti Eccleſiæ, quod nempe adjuncta ei ſint rationalia ex ſcientificis humana, quæ ſunt Abimelechus & Phicol; conjunctio ſignificatur per fœdus, quod Abrahamus cum illis percuſſit; rationalia illa ſunt apparentiæ, non ex origine Divina, ſed ex humana, quæ adjunctæ ſunt ob cauſam, quia Eccleſia ſpiritualis abſque illis doctrinam non comprehenderet, ita nec reciperet; eſt enim, ut n: 2715, oſtenſum, ſpiritualis Eccleſiæ homo in obſcuro reſpective, quare Doctrina inveſtienda apparentiis talibus, quæ ſunt cogitationis & affectionis humanæ, & non in tantum diſcrepant, quin Divinum bonum receptaculi inſtar ibi habere poſſit. Quia agitur in ſeq: Cap: XXVI iterum de Abimelecho, & de fœdere, ſed cum Iſaco, & in ſenſu interno de rationalibus & ſcientificis ſecundo adjectis doctrinæ fidei, licet ſolum ſummaria, quæ in ſenſu interno de hac re hic continentur, exponere, quæ clariora ab explicatione Capitis XXVI, evadent.

2720.

2720. Verf: 22. *Et fuit in tempore illo, & dixit Abimelech, & Phicol princeps exercitus ejus, ad Abrahamum, dicendo, Deus tecum in omnibus quæ tu faciens.* Verf: 23, *Et nunc jura mihi in Deum hic, fi mentitus fueris mihi, & filio meo, & nepoti meo; fecundum benignitatem, quam feci tecum, facias mecum, & cum terra, in qua peregrinatus es.* Verf: 24, *Et dixit Abraham, ego jurabo.* Verf: 25, *Et redarguit Abraham Abimelechum, ob caufas putei aquæ, quem eripuerunt fervi Abimelechi.* Verf: 26, *Et dixit Abimelech, non novi quis fecit verbum hoc, & etiam tu non indicafti mihi, & etiam ego non audivi præterquam hodie.* Verf: 27, *Et accepit Abraham gregem & armentum, & dedit Abimelecho, & percufferunt ambo illi fœdus.* Verf: 28, *Et ftatuit Abraham feptem agnas gregis folas eas.* Verf: 29, *Et dixit Abimelech ad Abrahamum, quid hæ feptem agnæ illæ, quas ftatuifti folas.* Verf: 30, *Et dixit, quia feptem agnas accipies e manu mea, propterea fit mihi in teftimonium, quod fodi puteum hunc.* Verf: 31, *Propterea vocavit locum illum Beerfcheba, quia ibi juraverunt ambo illi.* Verf: 32, *Et percufferunt fœdus in Beerfcheba; & furrexit Abimelech, & Phicol princeps exercitus illius; & reverfi funt in terram Philiftæorum.* Fuit in tempore illo, fignificat ftatum in quo Dominus cum Rationale Divinum factum: & dixit Abimelech & Phicol princeps exercitus ejus ad Abrahamum, fignificat rationalia ex fcientificis humana adjungenda Doctrinæ fidei, quæ in fe eft Divina: dicendo, Deus tecum in omnibus quæ tu faciens, fignificat quod Divina quoad omnia & fingula. Et nunc jura mihi in Deum hic, fignificat affirmationem: fi mentitus fueris mihi, fignificat abfque dubitativo: & filio meo, & nepoti meo, fignificat de illis quæ funt fidei: fecundum benignitatem quam feci tecum, fignificat rationalia quibus Dominus prius inftructus fuit: facias mecum, & cum terra in qua peregrinatus es, fignificat reciprocum. Et dixit Abraham, ego jurabo, fignificat affirmativum omne. Et redarguit Abraham Abimelechum, fignificat indignationem Domini: ob caufas putei aquæ quem eripuerunt fervi Abimelechi, fignificat doctrinam fidei, quod illam fcientifica fibi tribuere vellent. Et dixit Abimelech, fignificat refponfum: non novi quis fecit verbum hoc, fignificat quod rationale aliud dictaret: & etiam tu non indicafti mihi, fignificat quod non ex Divino illud: & etiam ego non audivi præterquam hodie, fignificat quod nunc primum detectum. Et accepit Abraham gregem & armentum, & dedit Abimelecho, fignificat Divina bona implantata Doctrinæ rationalibus per Abimelechum fignificatis: & percufferunt ambo illi fœdus, fignificat fic conjunctionem. Et ftatuit Abraham feptem agnas gregis folas eas, fignificat innocentiæ fanctitatem. Et dixit Abimelech ad Abrahamum, quid hæ feptem agnæ illæ quas ftatuifti folas, fignificat ut inftrueretur & agnofceret. Et dixit, quia feptem agnas accipies e manu mea, fignificat innocentiæ fanctitatem a Divino: propterea fit mihi in teftimonium, fignificat certum: quod fodi puteum hunc, fignificat quod a Divino doctrina. Propterea vocavit locum illum Beerfcheba, fignificat ftatum & quale doctrinæ: quia ibi juraverunt ambo illi, fignificat ex conjunctione. Et percufferunt fœdus in Beerfcheba, fignificat quod rationalia humana adjuncta fint doctrinæ fidei; & furrexit

surrexit Abimelech & Phicol princeps exercitus illius, & reversi sunt ad terram Philistæorum, significat quod usque nullam partem in Doctrina haberent.

2721. Vers: 33. *Et plantavit lucum in Beerscheba; & invocavit ibi Nomen Dei æternitatis.* Plantavit lucum in Beerscheba, significat doctrinam cum ejus cognitionibus & quali: & invocavit Nomen Dei æternitatis, significat cultum inde.

2722. Plantavit lucum in Beerscheba, quod significet doctrinam inde cum ejus cognitionibus & ejus quali, constat a significatione luci, & a significatione Beerscheba. Quod *Lucos* attinet, in Antiqua Ecclesia fiebat cultus sanctus super montibus & in lucis; super montibus, quia montes significabant cœlestia cultus, & in lucis, quia luci significabant spiritualia ejus; quamdiu Ecclesia illa, nempe Antiqua, in sua simplicitate fuit, tunc cultus eorum super montibus & in lucis sanctus erat, ex causa, quia cœlestia, quæ sunt amoris & charitatis, per illa quæ alta & excelsa erant, ut sunt montes & colles, repræsentabantur, & spiritualia, quæ inde, per fructifera & frondosa, ut sunt horti & luci: sed postquam repræsentativa & significativa cæperunt fieri idololatrica, per id quod colerent externa absque internis, cultus ille sanctus factus est prophanus; & ideo interdictum, quod cultum haberent super montibus & in lucis: quod Antiqui cultum sanctum habuerint super montibus, constare potest ex Cap: XII: Genes. de Abrahamo, "Transtulit inde in *Montem* ab oriente Betheli, & tetendit tentorium, Bethel a mari, & Ai ab oriente, & *ædificavit ibi altare*; & *invocavit Nomen* Jehovæ," Vers: 8; n: 1449 ad 1455; & ex significatione Montis, quod sit cœleste, amoris n: 795. 796. 1430; quod etiam cultum sanctum habuerint in lucis, constat ex illis quæ in hoc Versu, "Plantavit Abraham *Lucum* in Beerscheba, & *invocavit ibi Nomen Dei æternitatis*, tum a significatione horti, quod sit intelligentia, n: 100. 108. 1588, & Arborum, quod sint perceptiones, n: 103. 2163: quod interdictum, constat ex his quæ sequuntur; apud Mosen, "Non plantabis tibi *Lucum omnis arboris* juxta Altare Jehovæ Dei tui, quod facies tibi; & non eriges tibi statuam, quæ odit Jehovah Deus tuus," Deut: XVI: 21. 22: apud Eundem, "Altaria gentium destruetis, statuas eorum confringetis, & *Lucos* eorum diruetis," Exod: XXXIV: 13; "& quod *Lucos* igne comburerent," Deut: XII: 3: & quia Judæi & Israelitæ, apud quos Ritus Antiquæ Ecclesiæ repræsentativus introductus est, solum in externis fuerunt, nec nisi quam idololatræ corde, quid internum, & quid vita post mortem, tum quod Messiæ Regnum esset cœleste, nescientes, ac scire non volentes, quoties in libero fuerunt, cultum prophanum habebant super montibus & collibus, ut & in lucis & sylvis, tum quoque loco montium & collium sibi excelsa fecerunt, & loco lucorum sculptilia luci, ut constare potest a pluribus locis in Verbo, ut in Libro Judicum, "Filii Israelis servierunt Baalibus & *Lucis*," III: 7: in Libro Regum, "Israel fecit *Lucos*, ad irritandum Jehovam," I Reg:

xiv : 15 ; & alibi, " Jehudah ædificavit fibi *Excelfa*, & ftatuas, & *Lucos*, " fuper omni *colle alto*, & fub omni *arbore frondofa*," 1 Reg : xiv : 23 : alibi, " Ifrael ædificavit fibi *Excelfa* in omnibus urbibus, & ftatuerunt ftatuas & *Lucos* fuper omni *Colle alto*, & fub omni *arbore frondofa*," 2 Reg : xvii : 9. 10 : & alibi, " Menaffe Rex Jehudæ erexit Altaria Bali, & fecit " *Lucum*, ficut fecerat Achab Rex Ifraelis, & pofuit *Sculptile Luci*, quod " fecerat, in Domo Dei," 2 Reg : xxi : 3. 7 ; ex quo, quod etiam fculptilia luci fibi fecerint, patet ; quæ quod deftructa fint a Jofchia Rege, ibidem, " Jofchia fecit educi de Templo Jehovæ omnia vafa facta Baali & " *Luco*, & foli & lunæ, & omni exercitui cœlorum, & combuffit ea extra " Hierofolymam, & domos quas mulieres texuerunt ibi *Luco* : etiam fuccidit *Lucos*, quos fecerat Salomo, tum quoque *Lucum* in Bethel, quem " fecerat Jeroboam," 2 Reg : xxiii : 4. 6. 7. 14. 15 : præter quod a Chifkia Rege talia diruta fint, ibidem, " Chifkia Rex Jehudæ removit *Excelfa*, " & fregit ftatuas, & excidit *Lucum*, & confregit ferpentem æris, quem fe- " cerat Mofes," 2 Reg : xviii : 4 ; quod ferpens æris fanctus fuerit tempore Mofis, conftat, at cum externum coleretur, prophanus factus eft, & confractus, ex fimili caufa ac interdictus cultus fuper montibus, & in lucis : hæc adhuc conftant apud Prophetas ; apud Efaiam, " Incalefcentes diis fub " omni *Arbore frondofa* ; mactantes natos in fluviis fub prominentiis petra- " rum ; etiam fluviis effudifti libamen, obtulifti munus fuper *monte alto* & " *elato* pofuifti habitaculum tuum, & ibi obtulifti ad facrificandum facrifi- " cium," lvii : 5. 6. 7. apud Eundem, " In die illo afpiciet homo ad " Factorem fuum, & oculi ejus ad Sanctum Ifraelis videbunt : & non afpi- " ciet ad altaria opus manuum ejus, & quod fecerunt digiti ejus non vide- " bit, & *Lucos* & ftatuas folares," xvii : 7. 8 : apud Micham, " Exfcin- " dam fculptilia tua, & ftatuas tuas e medio tui, & non incurvabis te " amplius operi manuum tuarum, & evellam *Lucos* tuos e medio tui, & " perdam urbes tuas," v : 12. 13 : apud Ezechielem, " Ut fint confoffi in " medio idolorum eorum, circum altaria eorum ad omnem *collem excelfum*, " in omnibus *capitibus montium*, & fub omni *arbore frondofa*, & fub omni " *quercu* implexa, locum quo dederunt odorem quietis omnibus idolis fuis," vi : 13. Exinde nunc patet, e qua origine cultus idololatricus, nempe quod objecta repræfentantia & fignificantia colerentur ; Antiquiffimi, qui ante diluvium, in omnibus & fingulis, ficut in montibus, in collibus, in campis, in vallibus, in hortis, lucis, fylvis, in fluviis & aquis, in agris & fementibus, in arboribus omnis generis, in animalibus etiam omnis generis, in luminaribus cœli, aliquid repræfentativum & fignificativum Regni Domini videbant, fed nufquam hærebant oculis, minus mentibus in objectis, fed erant illis media cogitandi de cœleftibus & fpiritualibus quæ in Regno Domini ; & hoc ufque adeo, ut prorfus nihil effet in univerfa natura, quod non illis inferviret pro mediis ; in fe etiam ita eft, quod omnia & fingula in natura repræfentent, quod hodie eft arcanum, & vix ab aliquo creditur : fed poft-

poſtquam cœleſte, quod eſt amoris in Dominum, periit, tunc non amplius genus humanum in illo ſtatu fuit, quod nempe ab objectis ut mediis videret cœleſtia & ſpiritualia Regni Domini; ſed uſque Antiqui poſt diluvium a traditionibus & quorundam collectaneis ſciebant quod illa ſignificarentur, & quia ſignificabant, etiam ſancta habebant, inde cultus repræſentativus Eccleſiæ Antiquæ, quæ Eccleſia, quia ſpiritualis, non erat in perceptione quod ita eſſet, ſed in cognitione, nam erat in obſcuro reſpective n: 2715, uſque tamen non colebat externa, ſed per externa recordati ſunt internorum, & inde cum in repræſentativis & ſignificativis illis erant, in ſancto cultus erant; potuerunt etiam, quia in ſpirituali amore erant, hoc eſt, in charitate, quam eſſentialem cultus fecerunt, quare ſanctum a Domino in cultum eorum influere potuit: at vero cum ſtatus humani generis ita mutatus eſt & perverſus factus, ut ſe removerent a bono charitatis, ita nec amplius crederent dari Regnum cœleſte, aut vitam poſt mortem, ſed quod in ſimili ſtatu eſſent cum animalibus, præterquam ſolum quod cogitarent, ſicut etiam hodie, tunc cultus ſanctus repræſentativus verſus eſt in idololatricum, & colebantur externa; inde apud plures gentiles illo tempore, etiam apud Judæos & Iſraelitas cultus erat non repræſentativus, ſed repræſentativorum & ſignificativorum, hoc eſt, externorum abſque internis. Quod Lucos in ſpecie attinet, erant illi apud Antiquos variæ ſignificationis, & quidem ſecundum ſpecies arborum quæ ibi; Luci, ubi oleæ, ſignificabant cœleſtia cultus, Luci, ubi vites, ſignificabant ſpiritualia ejus, Luci autem ubi ficus, ubi cedri, ubi abietes, ubi populi, ubi quercus, varia quæ cœleſtium & ſpiritualium erant; heic Lucus ſeu arboretum ſimpliciter nominatur, & ſignificat illa quæ ſunt rationalium quæ adjuncta doctrinæ & ejus cognitionibus; arbores enim in genere ſignificant perceptiones, n: 103. 2163, ſed cum prædicantur de Eccleſia ſpirituali ſignificant cognitiones, ex cauſa, quia Spiritualis Eccleſiæ homini non aliæ perceptiones ſunt, quam quæ per cognitiones e doctrina aut Verbo, hæ enim fiunt fidei ejus, ita conſcientiæ e qua perceptio.

2723. Quod autem Beerſchebam attinet, ſignificat Beerſcheba ſtatum & quale doctrinæ, nempe quod ſit Divina cui adjuncta rationalia humana, quod conſtare poteſt a ſerie rerum de quibus agitur a Verſ: 22 ad hunc, n: 2613. 2614; etiam a ſignificatione ipſius vocis in lingua originali, quod ſit *puteus juramenti & ſeptem*; quod puteus ſit doctrina fidei, videatur n: 2702. 2720; quod juramentum ſit conjunctio, n: 2720, ut & fœdus quod juramento factum, n: 1996. 2003. 2021. 2037, & quod ſeptem ſit ſanctum, ita Divinum, n: 395. 433. 716. 881, ex quibus conſtare poteſt, quod ſignificet Doctrinam quæ in ſe Divina cum adjunctis rationalibus ſeu apparentiis humanis; quod inde Beerſcheba, patet ex verbis Abrahami, "Dixit Abraham, quia *Septem* agnas accipies e manu mea, propterea ſit mihi in teſtimonium, quod fodi *Puteum* hunc, *propterea vocavit locum illum Beerſcheba*, quia ibi *juraverunt* ambo illi; & percuſſerunt *fœdus* in *Beerſcheba*," Verſ: 30. 31. 32;

 ſimiliter

similiter ex verbis Isaci, Cap: seq: XXVI, "Fuit in die illo, & venerunt servi Ischaki, & indicaverunt illi super causis *Putei*, quem foderunt, & dixerunt illi, invenimus aquas, & vocavit illum *Schibea:* (juramentum & septem:) propterea nomen urbis *Beerscheba* usque ad diem hunc," Vers: 33; ibi etiam agitur de Puteis, de quibus fuit contentio cum Abimelecho, & de foedere cum illo, & per Beerschebam significantur rationalia humana iterum adjuncta doctrinæ fidei, & quia iterum adjuncta, & sic facta doctrina ad captum humanum, dicitur urbs, quod urbs sit doctrinale in suo complexu, videatur n: 402. 2268. 2450. 2451: præterea nominatur Beerscheba in simili significatione quoad sensum internum, Genes: XXII: 19. Cap: XXVI: 22. Cap: XXVIII: 10. Cap: XLVI: 1. 5. Jos: XV: 28. Cap: XIX: 1. 2. 1 Sam: VIII: 2. 1 Reg: XIX: 3; & in sensu opposito, Amos V: 5. Cap: VIII: 13. 14. Extensio cœlestium & spiritualium, quæ sunt Doctrinæ, in sensu interno significatur, ubi describitur extensio terræ Canaanis, per a Dan & usque ad Beerschebam; per terram enim Canaanem significatur Regnum Domini, tum Ecclesia, consequenter cœlestia & spiritualia, quæ sunt doctrinæ; ut in Libro Judicum, "Exiverunt omnes filii Israelis, & congregatus est cætus tanquam vir unus a *Dan & usque ad Beerscheba*," XX: 1: in Libro Samuelis, "Omnis Israel a *Dan & usque ad Beerscheba*," 1 Sam: III: 20: alibi, "Transire faciendo regnum a domo Schaulis, & erigendo solium Davidis super Israelem, & supra Jehudam, *a Dan & usque ad Beerscheba*," 2 Sam: III: 10: alibi, "Chusai ad Absalonem, congregetur omnis Israel *a Dan & usque ad Beerscheba*," 2 Sam: XVII: 11: alibi, "Dixit David ad Joabum, ut peragraret omnes tribus Israelis *a Dan & usque ad Beerscheba*," 2 Sam: XXIV: 2. 7: alibi, "Mortuum est de populo *a Dan & usque ad Beerscheba* septuaginta millia virorum," 2 Sam: XXIV: 15: in Libro Regum, "Habitavit Jehudah sub vite sua, & sub ficu sua, *a Dan & usque ad Beerscheba*, omnibus diebus Salomonis," 2 Reg: IV: 25.

2724. Et invocavit ibi Nomen Dei æternitatis, quod significet cultum inde, constat a significatione invocare Nomen Dei, quod sit cultus, de qua n: 440: qui ab Antiqua Ecclesia fuerunt, per Nomen non intellexerunt nomen, sed omne quale, videatur n: 144. 145. 440. 768. 1754. 1896. 2009; ita per Nomen Dei omne in uno complexu per quod colebatur Deus, proinde omne amoris & fidei: cum autem periit internum cultus, & modo externum remansit, tunc per Nomen Dei nihil aliud intelligere cæperunt, quam Nomen, usque adeo ut ipsum Nomen colerent, nihil curantes ex quo amore, & ex qua fide; ideo distinguere se cæperunt gentes per Nomina deorum, & se prætulerunt Judæi & Israelitæ reliquis, per quod Jehovam colerent, ponentes in nominando & invocando Nomen, essentiale cultus, cum tamen cultus solius Nominis sit nullus cultus, dabilis etiam apud pessimos, qui per id magis prophanant: at quia per Nomen Dei significatur omne cultus, hoc est, omne amoris & fidei, ex quibus colitur, inde constat, quid intelligitur per *sanctificetur Nomen tuum*, in Oratione Domini," Matth: VI: 9: & per hæc

hæc quæ Dominus dixit, "Eritis odio habiti quibuscunque propter *Nomen meum*," Matth: x: 22. "Si duo consenserint in *Nomine meo* super "terra, de omni re, quamcunque petierint, fiet iis a Patre meo, qui in "cœlis est: ubi sunt duo aut tres congregati in *Nomine meo*, ibi sum in "medio eorum," Matth: xviii: 20. "Qui relinquit domos, aut fratres, "aut sorores, aut patrem, aut matrem, aut uxorem, aut liberos, aut agros, "propter *Nomen meum*, centuplum accipiet, & vitæ æternæ sortietur hære-"ditatem," Matth: xix: 29. "Osanna Filio Davidis, benedictus qui venit "in *Nomine Domini*," Matth: xxi: 9. "Jesus dixit, non Me videbitis post-"hac, donec dicatis, benedictus veniens in *Nomine Domini*," Matth: xxiii: 39. "Eritis odio habiti ab omnibus gentibus propter *Nomen meum*; imo "tunc scandalizabuntur multi, & se invicem tradent, & odio habebunt se "invicem, & hæc omnia propter *Nomen meum*," Matth: xxiv: 9. 10. "Quotquot Ipsum receperunt, dedit illis potestatem, ut filii Dei essent, "credentibus in *Nomen Ipsius*," Joh: i: 12. "Qui non credit, jam judi-"catus est, quia non credidit in *Nomen Unigeniti filii Dei*," Joh: iii: 17. 18. "Jesus dixit, quodcunque petieritis in *Nomine meo*, hoc faciam," Joh: xiv: 14. 15. Cap: xv: 16. Cap: xvi: 23. 24. 26. 27. "Jesus dixit, ma-"nifestavi *tuum Nomen* hominibus," Joh: xvii: 6. "Pater Sancte, serva "illos in *Nomine tuo*, quos dedisti Mihi, ut sint unum, sicut nos," Joh: xvii: 11. 12. "Notum feci illis *Nomen tuum*, & notum faciam, ut amor, "quo amasti Me, in illis sit, & Ego in illis," Joh: xvii: 26. "Ut cre-"datis, quod Jesus sit Christus Filius Dei, & ut credentes vitam habeatis in "*Nomine Ipsius*," Joh: xx: 31: præter in permultis locis in Veteri Testamento, in quibus per Nomen Jehovæ & Dei, non intelligitur Nomen, sed omne amoris & fidei, ex quo cultus. Qui autem solum Nomen colunt, absque amore & fide, de illis ita apud Matthæum, "Multi dicent Mihi in "die isto, Domine, Domine, nonne per *Nomen tuum* prophetavimus, & "per *Nomen tuum* dæmonia ejecimus, & in *Nomine tuo* multas virtutes feci-"mus, sed confitebor iis, non novi vos, discedite a Me operantes iniquita-"tem," vii: 22. 23. Cum, ut dictum, homo Ecclesiæ ab Interno factus est Externus, & in solo Nomine cœpit ponere cultum, tunc non magis unum agnoverunt Deum, sed plures; solenne enim Antiquis fuit aliquid adjicere Nomini Jehovæ, ac inde recordari alicujus beneficii aut Attributi Ipsius, ut hic, "Invocavit *Nomen Dei æternitatis*:" in Cap: seq: xxii, "Vocavit "Abraham nomen loci illius, *Jehovah Jirah*, hoc est, videbit," Vers: 14: "Ædificabat Moses Altare, & vocavit nomen ejus, *Jehovah Nissi*, hoc "est, vexillum meum," Exod: xvii: 15: "Ædificabat Guideon Altare "Jehovæ, & vocavit Jehovæ *Schalom*, hoc est, pacis," Jud: vi: 24, præter alia; inde factum, quod, qui in solo Nomine ponerent cultum, tot deos agnoscerent; & quod etiam inde, apud Gentiles, imprimis in Græcia, & Romæ, tot dii agniti & culti sint, cum tamen Antiqua Ecclesia, a qua epitheta illa emanaverunt, nusquam nisi quam unum Deum sub tot Nominibus veneratum, coluit, ex causa quia per Nomen intellexit quale.

2725.

2725. Verf: 34: *Et peregrinatus eft Abraham in terra Philiftæorum diebus multis.* Peregrinatus eft Abraham in terra Philiftæorum diebus multis, fignificat quod Dominus adjunxit Doctrinæ fidei ex fcientia cognitionum humanarum plurima.

2726. Quod peregrinatus eft Abraham in terra Philiftæorum diebus multis, fignificet quod Dominus adjunxerit Doctrinæ fidei ex fcientia cognitionum humanarum plurima, conftat ex fignificatione peregrinari, quod fit inftruere, de qua n: 1463. 2025; ex repræfentatione Abrahami, quod fit Dominus, de qua n: 1965. 1989. 2011. 2501; ex fignificatione terræ Philiftæorum feu Philiftææ, quod fit fcientia cognitionum, de qua n: 1197. 1198; & a fignificatione dierum, quod fit ftatus rei, de qua agitur, n: 23. 487. 488. 493. 893, hic quia agitur de cognitionibus ex fcientificis & rationalibus, & dicitur dies multi, fignificat refpective plurima. Actum eft a Verf: 22, huc ufque de rationalibus ex fcientificis humanis, adjectis Doctrinæ fidei, ut patet ab explicatione, hic eft eorum conclufum. Quod ipfam rem attinet, quia in fe eft profundior, & quia de eadem multis agitur in Cap: feq: XXVI, licet hic explicationem ulteriorem differre.

De Conjugiis, quomodo confiderantur in cœlis, & de Adulteriis.

2727. *QUID genuinus Amor conjugialis, & unde ejus origo, pauci hodie fciunt, ex caufa, quia pauci in illo funt; credunt pæne omnes, quod innatus fit, & fic effluat ex quodam, ut ajunt, naturali inftinctu, & eo magis, quia Conjugiale etiam exiftit penes animalia; cum tamen talis differentia fit inter amorem conjugialem apud homines, & conjugiale apud animalia, qualis inter ftatum hominis, & ftatum bruti animalis.*

2728. *Et quia pauci hodie, ut dictum, fciunt, quid genuinus amor conjugialis, ex illis, quæ detecta funt, defcribetur: Amor Conjugialis originem ducit a Conjugio Divino Boni & Veri, ita ab Ipfo Domino: quod inde Amor conjugialis, non apparet ad fenfum & captum, fed ufque conftare poteft ex influxu & ex correfpondentia, præter ex Verbo: ab Influxu, cælum ex unione boni & veri, quæ influit a Domino, comparatur conjugio, & vocatur Conjugium; ex Correfpondentia, cum Bonum unitum Vero defluit in fphæram inferiorem, fiftit illud unionem mentium, cum in adhuc inferiorem, fiftit conjugium: quare unio mentium ex bono unito vero a Domino, eft ipfe Amor conjugialis.*

2729.

2729. *Quod inde genuinus amor conjugialis ſit, ex eo etiam conſtare poteſt, quod nemo poſſit in illo eſſe, niſi ſit in bono veri & vero boni a Domino: tum ex eo, quod beatitudo & felicitas cæleſtis ſit in illo amore; & qui in illo ſunt, omnes in cælum, ſeu in Conjugium cæleſte, veniunt: etiam ex eo, cum ſermo apud Angelos eſt de unione boni & veri, tunc in ſphæra inferiore apud Spiritus bonos ſiſtitur repræſentativum conjugii; at apud malos ſiſtitur repræſentativum adulterii; inde eſt, quod in Verbo unio boni & veri dicatur conjugium; at adulteratio boni & falſificatio veri, adulterium & ſcortatio, videatur n:* 2466.

2730. *Antiquiſſimæ Eccleſiæ homines præ omnibus in hac Tellure in genuino amore conjugiali vixerunt, quia fuerunt cæleſtes, a bono in vero, & in Regno Domini ſimul cum Angelis, & in illo amore fuit illis cælum: at poſteri, apud quos deſcivit Eccleſia, cæperunt amare liberos, non conjuges; amari enim poſſunt liberi a malis, ſed amari conjux non poteſt quam a bonis.*

2731. *Auditum ab Antiquiſſimis illis eſt, quod Amor conjugialis ſit talis, ut velit prorſus eſſe alterius, & hoc reciproce, & cum mutuo & viciſſim, quod in cæleſti felicitate ſint; tum quod conjunctio mentium talis ſit, ut hoc mutuum & viciſſim ſit in omnibus & ſingulis vitæ, hoc eſt, in omnibus & ſingulis affectionis, & in omnibus & ſingulis cogitationis: idcirco inſtitutum eſſe a Domino, quod uxores ſint affectiones boni quæ voluntatis, & viri ſint cogitationes veri quæ intellectus, & quod conjugium inde ſit, quale eſt inter voluntatem & intellectum, & inter omnia & ſingula eorum apud hominem, qui eſt in bono veri & vero boni.*

2732. *Loquutus ſum cum Angelis de hoc mutuo & viciſſim, quale ſit, & dixerunt, quod imago & ſimilitudo unius ſit in mente alterius, & quod ſic non modo in ſingulis ſed etiam in intimis vitæ cohabitent, & quod amor ac miſericordia Domini in tale unum poſſit cum beato & felici influere. Dixerunt etiam, quod qui in vita corporis in tali amore conjugiali vixerunt, una ſint & cohabitent in cælo ut angeli, quandoque etiam cum liberis; ſed quod pauciſſimi ſint ex Chriſtianiſmo hodie, verum ex Antiquiſſima Eccleſia, quæ cæleſtis, omnes, & ex Antiqua Eccleſia, quæ ſpiritualis, multi: qui autem in conjugio vixerunt non conjuncti amore conjugiali, ſed amore laſcivo, quod ſeparentur in altera vita, quia nihil laſciviæ toleratur in cælo; & quod magis adhuc ſeparentur, qui ſe mutuo averſati ſunt; & adhuc magis*

qui

qui se odio habuerunt; cum primum in alteram vitam ambo veniunt, ut plurimum conveniunt, sed postquam dura passi sunt, separantur.

2733. *Erant quidam spiritus, qui ex usu in vita corporis, me solertia peculiari infestabant, & hoc per influxum molliusculum quasi undantem, qualis solet esse proborum spirituum, sed perceptum quod in illo essent astutiæ & similia, ut captarent & fallerent; tandem loquutus sum cum uno eorum, qui quod fuerit dux exercitus, cum vixit in mundo, mihi dictum est; & quia percepi, quod in ideis cogitationis ejus esset lascivum, loquutus cum illo de Conjugio sum, loquela spirituum repræsentativis illustrata, quæ plene exprimit sensa, & momento plura; dixit quod adulteria in vita corporis pro nihilo reputaverit; sed ei dicere datum est, quod adulteria sint nefanda, tametsi apparent coram iis, qui tales, ex jucundo quod captarunt, & ex persuasivo inde, quod non talia, imo quod licita; quod etiam scire posset ex eo, quod Conjugia sint seminaria generis humani, & inde etiam seminaria Regni cœlestis, & idcirco quod nusquam violanda, sed sancta habenda; tum ex eo, quod scire debet quia in altera vita est, ac in statu perceptionis, quod amor conjugialis a Domino per cælum descendat, & quod ab illo amore, ut a parente, derivetur amor mutuus, qui est firmamentum cœli; & ex eo, quod adulteri, dum modo approximant ad societates cœlestes, quod sentiant graveolentiam suam, & se inde præcipitent versus infernum; ad minimum potuisset scire, quod violare conjugia esset contra Leges Divinas, & contra omnium leges civiles, tum contra genuinum lumen rationis, quia contra ordinem & Divinum, & humanum, præter plura: sed respondebat, quod talia nusquam sciverit in vita corporis, nec quod cogitaverit; voluit ratiocinari num ita esset, sed dictum, quod veritas non admittat ratiocinia in altera vita, patrocinantur enim jucundis, ita malis & falsis, & quod primum cogitare debeat de illis quæ dicta sunt, quia vera; aut etiam ex illo principio, quod notissimum in orbe, quod nemo alteri facere debeat quod non velit ut alter faciet sibi, & sic si quis ipsius uxorem, quam amavisset, quod fit in principio omnis conjugii, tali modo decepisset, tunc cum in statu excandescentiæ super id esset, si ex illo statu loqueretur, annon quoque ipse adulteria detestaturus fuisset, & tunc, quia ingenio pollet, se confirmavisset plus quam alii contra illa, usque ut damnavisset illa ad infernum; ita quod potuisset se judicare ex semet.*

2734. *Qui felicitatem in vita corporis habuerunt in conjugiis ex amore genuino conjugiali, illi quoque felicitatem habent in altera vita,*

sic

ſic ut felicitas unius vitæ illis continuetur in alterius, & ibi ſit unio mentium, in qua cœlum: mihi dictum, quod genera felicitatum cœleſtium & ſpiritualium inde ſolum univerſaliſſima, ſint numero indefinita.

2735. *Genuinus amor conjugialis eſt imago cœli, & cum repræſentatur in altera vita, ſit per pulcherrima, quæ uſquam oculis videri, & mente capi poſſunt; repræſentatur per virginem pulchritudinis inexpreſſibilis cinctam candida nube, ſic ut dici queat quod ſit ipſa pulchritudo in eſſentia & forma; dictum, quod ex amore conjugiali ſit omnis pulchritudo in altera vita; affectiones & cogitationes ejus repræſentantur per auras adamantinas ex quaſi rubinis & pyropis ſcintillantes, & hæc cum delitiis quæ afficiunt intima mentium: ut primum autem aliquid laſcivi intervenit, diſparantur.*

2736. *Inſtructus ſum, quod amor genuinus conjugialis ſit ipſa innocentia, quæ habitat in ſapientia; ſunt qui in amore conjugiali vixerunt, in ſapientia præ omnibus in cœlo, ſunt & uſque conſpecti ab aliis apparent ſicut infantes in ætate florente & vernali; & quicquid tunc contingit, eſt illis gaudium & felicitas: ſunt illi in intimo cœlo, quod vocatur cœlum innocentiæ; per illud influit Dominus in amorem conjugialem; & ex illo cœlo adſunt Angeli hominibus, qui in illo amore vivunt; adſunt etiam infantibus in prima eorum ætate.*

2737. *Apud illos qui in amore conjugiali vivunt, aperta ſunt interiora mentis per cœlum uſque ad Dominum, nam ille amor influit a Domino per intimum hominis, inde habent Regnum Domini in ſe, & inde habent amorem erga infantes genuinum, propter Regnum Domini; & inde illi ſunt præ omnibus receptibiles amorum cœleſtium, & ſunt præ omnibus in amore mutuo, hic enim inde venit ut rivus a ſuo fonte.*

2738. *Amor mutuus qualis eſt in cœlo, non eſt ſicut amor conjugialis; hic eſt quod velit eſſe in alterius vita ut unum, ſed ille ut alteri melius velit quam ſibi, qualis eſt parentum erga liberos, & qualis eſt illorum qui afficiuntur benefaciendo non propter ſe, ſed propter quod hoc illis gaudio; talis amor angelicus derivatur ab amore conjugiali, ac inde naſcitur ſicut infans a ſuo parente, quare etiam apud parentes erga liberos ille eſt; hic amor conſervatur a Domino apud parentes, tametſi non in amore conjugiali ſunt, ex cauſa, ne genus humanum pereat.*

2739. *Ex conjugio boni & veri in cœlis deſcendunt omnes amores, qui ſe habent ſicut amor parentum erga liberos, amor fratrum inter*

se, & amor erga affines, & sic porro secundum gradus in suo ordine: secundum amores illos, qui unice sunt ex bono & vero, hoc est, ex amore & fide in Dominum, formantur omnes societates cælestes, quæ a Domino ita conjunctæ sunt ut unum hominem referant, quare etiam cælum vocatur maximus homo; sunt varietates ineffabiles, quæ omnes originem ducunt & derivantur ab unione boni & veri ex Domino, quæ unio est Conjugium cæleste: inde est, quod a conjugiis in terris ducatur origo omnium consanguinitatum & affinitatum, & derivarentur similiter amores secundum gradus mutuo inter se; sed quia non est amor conjugialis hodie, consanguinitates & affinitates quidem inde recensentur, sed non sunt consanguinitates & affinitates amoris: in Antiquissima Ecclesia tales derivationes amoris etiam fuerunt, quare in cælis cohabitant distinctæ quasi in gentes, familias, & domos, quæ omnes Dominum ut unicum suum Parentem agnoscunt.

2740. *Genuinus amor conjugialis non dabilis est quam inter binos conjuges, hoc est, in Conjugio unius viri & unius uxoris, nusquam inter plures simul, ex causa quia amor conjugialis est mutuus & reciprocus, ac vita unius in alterius vicissim, sic ut quasi unum sint; talis unio datur inter binos, non autem inter plures, plures amorem illum discindunt. Antiquissimæ Ecclesiæ homines, qui fuerunt cælestes, ac in perceptione boni & veri, sicut angeli, solum unam uxorem habuerunt; dicebant quod cum una uxore cælestes delitias & felicitates perceperint, & cum modo nominaretur conjugium plurium, quod horruerint: conjugium enim unius mariti & unius uxoris descendit, ut dictum, a conjugio boni & veri, seu a conjugio cælesti, quod est tale, ut manifeste constare potest a Domini verbis apud Matthæum, "Jesus dixit, annon legistis, quod is qui fecit ab initio masculum & fæminam fecit eos; & dixit, propterea relinquet homo patrem & matrem, & adhærebit uxori suæ, & erunt duo in carnem unam; quare non amplius sunt duo, sed caro una; quod ergo Deus copulavit, homo ne separet: Moses ob duritiem cordis vestri permisit dimittere uxores vestras; ab initio autem non fuit ita: non omnes capiunt verbum hoc, sed ii quibus datum est,"* XIX: 3 *ad* 12.

2741. *Bonum & verum continue influit a Domino apud omnes, proinde amor genuinus conjugialis, sed diversimode recipitur, & sicut recipitur, talis fit; apud lascivos vertitur in lasciviam, apud adulteros in adulteria, felicitas cælestis in jucundum immundum, ita cælum in infernum; se habet hoc sicut solis lux influens in objecta, quæ secundum formam objectorum recipitur, & fit cæruleum, rubicundum, flavum, viride, obscurum, etiam nigrum, secundum receptionem.*

2742.

2742. *Datur quoddam instar amoris conjugialis apud quosdam, sed usque non est si non in amore boni & veri sunt, est amor apparens sicut conjugialis, sed est ex causis amoris mundi aut sui, nempe ut serviantur domi, ut in securo sint, ut in otio, ut ministrentur cum non bene valent, & senescunt, ob curam liberorum quos amant; quibusdam est coactum ex timore pro conjuge, pro fama, pro malis; quibusdam est amor lasciviæ qui inducit, hic apparet primo tempore sicut conjugialis, tunc enim aliquid innocentiæ æmulantur, ludunt sicut infantes, percipiunt gaudium sicut aliquid ex cælesti, at successu temporis non uniuntur, sicut illi qui in amore conjugiali sunt, magis & arctius, sed separantur. Amor conjugialis etiam differt apud conjuges, apud unum potest esse plus aut minus, apud alterum parum vel nihil, & quia differt, uni potest esse cælum, alteri infernum, affectio & receptio determinant hæc.*

2743. *Visus mihi magnus Canis instar Cerberi, & quæsivi quid significaret, dictum, quod per talem canem significetur custodia, ne in amore conjugiali transeatur a jucundo cælesti ad jucundum infernale, & vicissim; qui enim in amore genuino conjugiali, in jucundo cælesti sunt, qui autem in adulteriis, etiam in jucundo sunt quod apparet iis ut cæleste, sed est infernale; per canem sic repræsentatur, ne jucunda illa opposita communicent.*

2744. *Ostensum mihi quomodo progrediuntur jucunda ab amore conjugiali, hinc ad cælum, illinc ad infernum; progressio jucundorum versus cælum erat in beatitudines & felicitates continue plures, usque ad innumerabiles & ineffabiles, & quo interius in innumerabiliores & ineffabiliores, usque ad ipsas cælestes cæli intimi seu innocentiæ; & hoc per liberrimum, omne enim liberum est ex amore, ita liberrimum ex amore conjugiali qui est ipse cælestis. Ostensum dein quomodo progrediuntur jucunda amoris conjugialis versus infernum, quod se paullatim removeant a cælo, & hoc quoque ex apparente libero, usque dum iis vix aliquid humani remanet, mortiferum & infernale in quod desinunt, quod visum, non describi potest. Quidam spiritus, qui tunc apud me, & illa quoque vidit, festinabat antrorsum ad Sirenes, quæ tales, clamans quod ostenderet iis quale eorum jucundum, tenens primum ideam jucundi, sed cum paullatim magis antrorsum venit, continuabatur idea, sicut jucundi progressio, ad infernum, & tandem desiit in talem horrorem: Sirenes sunt, quæ in persuasione, quod honestum sit scortari & adulterari, etiam æstimatæ ab aliis quod tales, & quod in decoris vitæ; earum plurima pars in alteram vitam e Christianismo veniunt, de illis videatur n:* 831. 959. 1515. 1983. 2484.

2745. *Sunt quæ non amant maritos, ſed eos vilipendunt, & tandem pro nihilo æſtimant; quales illæ ſunt, repræſentatum eſt per gallum, felem ſylveſtrem, & tigridem obſcuri coloris; dictum, quod tales incipiant multum loqui, dein increpare, & tandem tigridis naturam induunt; dicebatur a quibuſdam, quod tales uſque amant liberos, at reſponſum, quod amor ille non ſit humanus, & quod influat æque in malos, etiam in animalia quæcunque, uſque adeo, ut quoque hæc ament prolem præ ſe; adjiciebatur, quod apud tales nihil amoris conjugialis ſit.*

2746. *Erat quidam ſpiritus in media altitudine ſupra caput, qui in vita corporis laſcive vixerat, delectatus varietate, ſic ut nullam conſtanter amaverit, ſed in lupinaribus, & ſic ſcortatus cum multis, & rejecerit ſingulas poſtea, inde factum, quod plures defraudaverit, & quod inde exſtinxerit deſiderium pro conjugio, etiam pro infantum procreatione, & ſic naturam innaturalem contraxerit: omnia illa detecta fuerunt, & is miſere punitus, & hoc in conſpectu angelorum; & dein in infernum conjectus. De infernis adulterorum videatur in Parte Prima n:* 824 *ad* 830.

2747. *Quia adulteria ſunt contraria amori conjugiali, adulteri non poſſunt eſſe cum angelis in cælo, tum quia in contrariis bono & vero ſunt; & ſic non in Conjugio cæleſti, tum quia de conjugio non niſi quam ſpurcas ideas habent; cum modo nominatur conjugium, aut ejus idea obvenit, illico in eorum ideis ſunt laſciva, obſcæna, imo nefanda; ſimiliter cum de bono & vero Angelis eſt ſermo, tunc tales cogitant contra illa; omnes enim affectiones & cogitationes inde, quales fuerunt in mundo, remanent homini poſt mortem. Adulteri ſunt animo deſtruendi ſocietates, plures eorum ſunt crudeles, n:* 824, *ita corde contra charitatem & miſericordiam, ridentes ad aliorum miſerias, cuique ſua auferre volunt & faciunt quantum audent, oblectamentum iis eſt deſtruere amicitias, & ſtruere inimicitias; religioſum eorum eſt, quod dicant ſe agnoſcere Creatorem univerſi, & Providentiam ſed modo univerſalem, & ex fide ſalvationem, ac quod iis non poſſit pejus fieri quam aliis; ſed cum explorantur quales ſunt corde, quod ſit in altera vita, ne illa quidem credunt, verum pro Creatore univerſi naturam, pro univerſali Providentia nullam, de fide nihil cogitant; hæc omnia, quia adulteria ſunt prorſus contra bonum & verum; inde, quomodo in cælum venire poſſint, quiſque judicare poteſt.*

2748. *Quidam ſpiritus, qui adulterii vitam in mundo egerunt, ad me veniebant, mecum loquuti; appercipiebam, quod non diu in altera vita fuerunt, neſciebant enim quod ibi eſſent, putantes adhuc eſſe in mundo,*

mundo, reflexio ubinam essent illis adempta fuit; iis dicere datum, quod in altera vita essent, sed mox obliti, quærebant ubinam essent domus, ubi se insinuare possent, sed dictum, annon respectum haberent spiritualium, nempe amoris conjugialis, qui per similia allectamenta dissociatur, & quod contra ordinem cælestem esset, sed ad hæc nihil attendebant, nec illa intelligebant; dixi porro, annon timerent leges, & punitiones secundum leges, sed hæc contemnebant; at cum dixi, si forte a domesticis tractarentur male verberibus, hæc solum timebant. Dein percipere dabatur eorum cogitationes, nam illæ communicantur in altera vita, erant tam spurcæ & obscænæ, ut probi non possint non horrescere, quæ tamen quoad omnia & singula in altera vita propalantur coram spiritibus & angelis: inde etiam constare potest, quod tales non possint esse in cælo.

2749. *Qui per adulteria pro conjugiis fastidium & nauseam ceperunt, dum aliquod jucundum, beatum & felix ex cælo angelorum pervenit, vertitur hoc iis in fastidiosum & nauseabundum, dein in dolorificum, tandem in graveolentum, usque ut inde se præcipitent versus infernum.*

2750. *Instructus sum ab angelis, quod, quando quis adulterium committit in terra, tunc ei illico cælum claudatur, & quod dein solum in mundanis & corporeis, vivat; & tunc tametsi audit de illis quæ amoris & fidei sunt, usque ea non penetrent ad interiora ejus; & quæ ipse loquitur de illis, non ex interioribus ejus veniant, sed solum ex memoria & ore, excitante fastu aut amore lucri; sunt enim interiora clausa, quæ non aperiri possunt, quam per seriam pænitentiam.*

2751. *Antrorsum superius ante oculum sinistrum, erant conglobati tales, qui in vita corporis in occulto & callidius aliis insidiati sunt, erant adulteri, & adhuc in mundo spirituum, quia inter recentes; pro more habebant, ex globo suo emittere aliquos huc illuc, qui insidientur non modo contra amorem conjugialem, sed etiam contra bonum & verum, & maxime contra Dominum; qui emittuntur, redeunt ad illos, & narrant, quid audiverunt, & sic consultant: ad me miserunt etiam unum, putantes quod essem spiritus, quia loquutus loquela spirituum; emissarius ille cum loqueretur, scandalosa effutiebat, maxime contra Dominum, sic ut esset ex quasi meris scandalis compositus; sed respondi, ut abstineret a talibus, sciens ex quo globo, & ex qua fece sit; quod Dominum attinet, novi absque omni dubio, quod unus sit cum Patre, quod universum cælum Ipsius sit, quod ab Ipso omnis Innocentia, Pax, Amor, Charitas, Misericordia, etiam omnis Amor conjugialis, & ab Ipso omne Bonum & Verum, quæ omnia sunt Divina; & quod de Ipso*

Ipso Moses & Prophetæ, hoc est, omnia & singula Verbi in sensu interno, & quod Ipsum omnes ritus Ecclesiæ Judaicæ repræsentaverint, & quia de illis ita certus sum ut nihil dubii, quid nunc amplius vellet; his auditis cum pudore recessit; dicebantur illa, ut narraret adulteris qui constituebant nefandum illum globum, e quo missus.

2752. *Qui adulteriis inescati sunt, præ aliis in altera vita obsidere volunt homines, & sic per eos redire in mundum, sed detinentur a Domino in Inferno, ne veniant inter eos spiritus qui apud homines; plerique tales sunt ex orbe Christiano, raro ex aliis.*

2753. *Sunt quidam in mundo, qui cupiditate feruntur pellicere virgines ad scortationes, ubicunque loci sint, in monasteriis, in familiis, apud parentes, etiam uxores, & se insinuant astutis modis & blanditiis; ii quia talibus assuefacti, & inde naturam imbuerunt, in altera vita retinent quod in societates se insinuare possint per blanda & simulata, sed quia cogitata eorum patent, rejiciuntur; transeunt sic ab una societate ad alteram, sed ubivis rejiciuntur, etiam mulctantur, surripere enim jucunda & beata aliorum student; tandem in nullas societates admittuntur, sed postquam graves pœnas sustinuerint, associantur similibus in inferno.*

2754. *Dolosissimi apparent quandoque alte supra caput, sed infernum eorum est profunde sub calcaneo pedis, sunt hodierni antediluviani, per innocentiam insidiantur, per misericordiam, & per varias affectiones bonas cum persuasione; fuerunt, dum vixerunt in mundo, adulteri præ aliis; ubi aliqua uxor pulchra, & juvenis, absque conscientia intrarunt, & per illa commoverunt ad stuprum; sunt invisibiles, nec volunt detegi, quia agunt incognito; sunt quoque crudeles, sibi solis studuerunt, & pro nihilo reputaverunt, si vel universus mundus pro iis periisset: tales hodie sunt magno numero etiam dictum quod ex Christianismo: infernum eorum est omnium gravissimum.*

2755. *Inferna adulterorum plura sunt, ibi nihil plus amant quam sordes & excrementa, hæc iis tunc jucunda; quod etiam constare potest a pluribus istius sortis in vita corporis, quibus delectabile est sordida & cogitare & memorare, sed abstinent modo propter decorum: jucundum adulterii in altera vita vertitur in talia; se habet hoc, sicut dum calor solis, etiam vernalis, influit in excrementum seu in cadaver.*

2756. *Sunt qui pro principio habuerunt communionem uxorum, ii in altera vita loquuntur sicut boni, sed sunt maligni & dolosi; pœna eorum est horrenda, colligantur quasi in fasciculum, & repræsentative sicut serpens circumextenditur, qui cingit omnes sicut globum confasciculatum, & sic rejiciuntur.*

2757. *Cum perducerer per aliquot mansiones, veniebam ad unum, ubi calor occupabat pedes & lumbos, dictum, quod ibi essent, qui voluptatibus indulserunt, sed usque non exstinxerunt desiderium naturale procreandi sobolem.*

2758. *Quod genuinus amor conjugialis sit cælum, repræsentatur in regnis naturæ; nam nihil in universa natura datur, quod non aliquo modo repræsentat Regnum Domini in communi, Naturale enim omnem suam originem e Regno spirituali ducit, quod absque origine se priore est, est nihil, non datur aliquod inconnexum a causa, ita a fine, quod inconnexum dilabitur momento, & fit nihil; inde nunc repræsentativa Regni Domini in regnis naturæ: amor conjugialis quod cælum, ex transformatione vermiculorum in nymphas seu chrysallides; & sic in volatilia, patet, cum enim tempus eorum nuptiarum venit, quod est cum exuunt formam terrestrem, quæ est eorum vermicularis, & insigniuntur alis, ac fiunt volatilia, tunc elevantur in atmosphæram, suum cælum, ibi inter se ludunt, conjugia agunt, ponunt ova, & succis e floribus nutriuntur, in pulchritudine etiam sua tunc sunt, alas enim habent coloribus aureis, argenteis, aliisque venuste discretis, decoratas: talia producit Conjugiale apud tam vilia animalcula.*

2759. *Ad latus dextrum e terra inferiore exsurgebat quasi volumen, dicebatur quod essent spiritus multi ex plebe indocta, non prava; fuerunt rustici & alii simplices; loquutus cum iis, dicebant, quod sciant Dominum, cujus Nomini se commendant; præterea parum noverunt de fide & ejus mysteriis; alii postea exsurgebant, qui aliquantisper plus sciebant; quod interiora eorum potuissent aperiri, perceptum est, hoc enim in altera vita manifeste percipi potest; conscientiam habuerunt, quæ mecum communicata, ut scirem, & dictum quod in amore conjugiali simpliciter vixerint, dicebant quod conjugem amaverint, & ab adulteriis abstinuerint, quod hæc ex conscientia, constabat ex eo, quod dicerent, se non aliter potuisse quia contra eorum voluntatem: tales informantur in altera vita, & perficiuntur in bono amoris & vero fidei; & denique recipiuntur inter angelos.*

FINIS

PARTIS SECUNDÆ.